Sven Wimnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Utredningen innehåller 12 kapitel.
Innehållsförtecknig finns på sidorna 2-7.

Klicka på symbolen för sidminiatyrer längst upp till vänster på första sidan, då kommer en vänstermarginal med miniatyrer av alla sidor. Kapitlrubrikerna är i rött. Klicka på sidan för önskat kapitel.

Sida	
8	Kapitel 1: Den nya universitetskanslerns funderingar 4 augusti 2014.
16	Kapitel 2: Sven Wimnell: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
43	Kapitel 3: De särskilda utredningarna december 2003 - oktober 2012.
56	Kapitel 4: Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.
68	Kapitel 5: Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014
125	Kapitel 6: Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014
193	Kapitel 7: Något om den borgerliga alliansens politik
200	Kapitel 8: Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering
246	Kapitel 9: Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar
308	Kapitel 10: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem
409	Kapitel 11: Utdrag om hur det var och är i några olika avseenden
516 -537	Kapitel 12: Samhällsplaneringen behöver en förteckning över Sveriges professurer och professorer

Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Innehåll:

Kapitel 1.
Den nya universitetskanslerns funderingar
4 augusti 2014.

Innehåll:
Oacceptabel bantning av undervisning på universitet
Varannan har ett yrke som inte behövs om tjugo år
Hög tid att växa upp

Kapitel 2
Sven Wimnell:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
Sid 80-100 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll, sida i 36-39zs:
80 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.
81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
81 Individer och samhällen planerar framtiden.
83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
83 Två sidor med de 129 områdena.
86 Människorna har olika behov av information i de olikarollerna.
87 Den fundamentala påverkanskedjan
89 Politiska planeringar
90 Schema över påverkans-och förändringsproblem
91 Samband mellan huvudområden
92 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.
95-100 Klassifikationssystem för verksamheter.
Med några förtydligande kommentarer.
Sven Wimnells hemsida på Internet. Från http://wimnell.com

Sidorna 298-310 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Kapitel 3.
De särskilda utredningarna december 2003-oktober 2012.

Innehåll:
Forskningen om samhällsplaneringens problem.
Sidorna 139-147 + 298- 300 i
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Kapitel 4.
Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Wimnell 080201+5 april 2014:
Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 16 mars 2008:
Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Några hänvisningar

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Kapitel 5.
Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014.

Innhåll:
EU skälver åter av fasa
Peter Wolodarski: Hamas terror ger inte grönt ljus för Israel.
Bulldozern från Turkiet
Pol Pots skamlösa lakejer
Världen kryper allt närmare EU
En bred utrikesbevakning har aldrig känts så viktig som nu
Eurokrisen inte över – nu väntar ödeshöst
Skulderna kan tvinga fram drastiska steg
Nazistpropagandan kröp in i Heideggers dagböcker
Det nya Sverige
Peter Wolodarski: Putin tittade oss i ögonen och vi tittade bort.

Vladimir Putins dilemma
Gorbatjov. Sovjetunionens sista ledare överraskade med sin reformpolitik
Sönderfallet inte fullt så civiliserat
Pundiga löften om pundet
Svensk industri har tappat kraft
Ny blick på det stora kriget
Våldet i världen minskar – men det får vi inte veta
Våldet har ökat i världen på senare år
Stärk vår försvarsförmåga i förbund med Finland
Slocknad stjärnglans
Vapenleveranser hade inte hjälpt
Briljant grävjobb om vapenexportens eviga omoral
Läkare vill att Sverige hjälper ebolasmittade
En snabbare väg ur finanskrisen
Extrem tolkning av islam bakom IS destruktiva välde
Både Israel och Hamas övergav viktigaste kraven
Vapenvilan får hård kritik
Obamas gränslösa dilemma
Vi måste börja diskutera gräns för antalet flyktingar
Peter Wolodarski: Det pågår ett krig i Europa
Här är de nya EU-cheferna
Ukraina kan bli slutet för Putin
Gör det till ett krigsbrott att attackera journalister
Kina begränsar val i Hongkong
Hårt tryck på Obama att agera i norra Irak
Israels nya bosättning kritiseras av USA

Kapitel 6.
Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014.

Innehåll:
Innehållsförteckningar till ett tjugotal särskilda utredningar under perioden

Kapitel 7.
Något om den borgerliga alliansens politik.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Wimnell 051120:
Det viktigaste problemet är:
välfärden och välfärdsfördelningen,
inte arbetslösheten.
http://wimnell.com/omr40za.pdf

Alliansens politik de gångna åren framgår av dokumenten som redovisats i kapitel 2 i avsnittet:
Sidorna 298-316 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.

En redovisning om utfallet av alliansens politik:
DN 17 aug 2014:
Borgs politik har främst gynnat höginkomsttagare

Kapitel 8.
Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering.

Innehåll:
Partierna påfallande sorglösa över ekonomin inför valet
Det delade Sverige
Vitalisera välfärden med vinstbegränsade bolag
Vinstuttagen i välfärdsbolag ska vara borta i januari 2017
Hur kunde det bli så här?
I min generation finns ingen samhörighet, bara starka egon och vassa armbågar
Vi godtar inte en regering som saknar stöd för budgeten
Sverige dåligt rustat för ett väderkaos
Vi måste börja förbereda för kraftiga oväder
Det extrema har blivit normalt
Peter Wolodarski: Så skadas tilliten i svensk politik.
Borg flaggar för skattehöjningar
Läget är låst om rödgröna inte bildar trepartiregering
Jag förstår inte, inget har förändrats, jag är densamme
Nu ökar anmälningarna om diskriminering kraftigt
Satsningen på solceller förlorar kraft
Regeringen på historiskt låg nivå trots dramatiska utspel
Bostadsbrist ställer höger mot vänster
Väljare vill se regering över blockgränsen
Kom upp ur skyttegraven
Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
S vill ha nystart – alliansen ska utöka anslagen
Risk att politikerföraktet börjar stiga igen efter valet
Alliansen: Vi bygger Sverige.1 september 2014
S: Skarpa reformer för 40 miljarder i valmanifestet
Miljöpartiets valmanifest.
Vänsterpartiets valplattform

Kapitel 9.
Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar.

Innehåll:
Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever
Vissa tävlingar ska man inte vinna
Lönsamt att satsa 10 000 per månad på varje lärare
Svenska universitet bland hundra bästa i världen
Mer kunskap och mindre vetenskap
Bra skolor viktigast i kamp mot växande ojämlikhet
Högern och vänstern lika skyldiga till läraryrkets ras
Så ville Harry Schein göra DN till public service
Klassrummet har alltid en valuta
Elever ska lära sig mer om förföljelsen av romer
Politik är mer än ord
Elever dåligt förberedda för yrkeslivet
Dostojevskij är inte målet
När statistiken blir livet
Sämre läsförståelse naturlig följd av nya digitalsamhället
Krav på att lärare får mer yrkeskontakt
Ny studie: Lättare minnas handlingen i pappersböcker
Läsförmågan förändrar vår hjärna för alltid
Läskunskap ett krav för utveckling
Ett nytt stadsbibliotek har förändrat det fattiga området
Den tryckta boken fortsätter att dominera
Det måste vara lite coolt för unga att läsa
Nybyggare i framtidens digitala tv-landskap
Mediebild betyder mer än partikassa för valresultaten
MP:s satsning på lärarlöner är en ogenomtänkt reform
Elever med svårigheter får hjälp för sent

Ädre artiklar:
Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri
Slå vakt om professionalismen
Sverige måste locka fler internationella studenter
Högskolans nya styrning hotar kreativitet och kritik
Studie i en huvudlös politik
När miljardärens mössa blev en doktorshatt
Centrala universitetsvärden hotas av bolagiseringsidén

Kapitel 10.
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Wimnell 10 april 2012:
Universitet och högskolor.
Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Kommentarer om utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem

De 129 verksamhetsområdena har inför valet 2014 reducerats till 22 politikområden.

Sidorna 88-131+ 147-148 + 179 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014. http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sidorna 101-125 + 169 i:
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Hur det varit och hur det är, kan bli och bör bli, med råd till universitetskanslern.
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
Kunskaperna

Kapitel 11.
Utdrag om hur det var och är i några olika avseenden.

Innehåll:
Från sidorna 22-31 och 41-46 i:
Sven Wimnell 30 dec 2010 :
Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Från sidorna 8-9, 18-53 och 93-103 i:
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Sidorna 16-28 i Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Observera sidorna 145-187 i :
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden. http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf
Observera även sidorna 188- 202
Observera även sidorna 220-241

Sidorna 50-52 och 58-60 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sidorna 17-36 och 41-44 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag. Från zz.pdf
Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Kapitel 12.
För samhällsplaneringen behövs en förteckning över Sveriges professurer och professorer.

Innehåll:
Forskningen om samhällsplaneringens problem
Klassifikationssystem för verksamheter
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

Kunskaperna
Universitetskanslerämbetet UKÄ Webbkarta
En undersökning om professorer
UKÄ. Ämneslistor
Några kommentarer till forskningsämnena på sidan 12 och följande sidor i. Ny Standard forskningsämnen 2011 »

Kapitel 1

Den nya universitets - kanslerns funderingar 4 augusti 2014.

Kapitel 1.
Den nya universitetskanslerns funderingar 4 augusti 2014.

Innehåll:

Oacceptabel bantning av undervisning på universitet
Varannan har ett yrke som inte behövs om tjugo år
Hög tid att växa upp

DN 4 aug 2014:

”Oacceptabel bantning av undervisning på universitet”

“ Risk för högskolehaveri. Det gap som växer fram mellan högskoleutbildning på grundnivå respektive forskning väcker stark oro. Vi behöver en uppgörelse över blocken som garanterar kraftigt ökade anslag till högre utbildning under minst 20 år, skriver nytillträdda universitetskanslern Harriet Wallberg. “

“ Ingen har undgått att skolan är en av de viktigaste frågorna i valrörelsen. Den senaste Pisamätningen blev ett uppvaknande som fått samtliga partier att tävla i kreativa förslag om hur kvaliteten i grundskolan ska förbättras. Satsningarna på skolan är nödvändiga, men det räcker inte. Det är dags att se över hela utbildningskedjan, där även utbildning på universitet och högskolor är en mycket viktig länk i kedjan.

Vi behöver omgående göra långsiktiga satsningar på den högre utbildningen. Det behövs för att hålla högsta kvalitet, kunna utveckla och förnya utbildningsutbudet efter arbetsmarknadens behov och erbjuda en internationell gångbar högre utbildning. Om vi inte klarar detta är risken stor att även våra universitet och högskolor drabbas av ett motsvarande Pisa-haveri.

Satsningarna på den högre utbildningen har skiftat över tid. Mellan åren 1997 och 2002 ökade resurserna för utbildning på grund- och avancerad nivå, forskning och forskarutbildning lika mycket. Sedan följde några år då anslagen låg kvar på ungefär samma nivå. Men sedan hände något. Regeringen gjorde i de två senaste forskningspropositionerna (2008 och 2012) kraftfulla satsningar på forskning.

Under 2008 till 2013 fick forskning och forskarutbildning rejäla tillskott och ökade från 53 till 57 procent av lärosätenas totala intäkter, medan anslagen till utbildning har legat kvar på ungefär samma nivå.

Expansionen av forskningen har varit både välkommen och nödvändig för att lärosäten, näringsliv och offentlig sektor ska kunna hävda sig i den globala konkurrensen. Men det gap vi nu ser växa fram mellan utbildning på grund- och avancerad nivå respektive forskning är starkt oroväckande.

Vågen måste väga jämt. Med en ensidig satsning på forskning och forskarutbildning äventyrar vi kvaliteten i både utbildning och forskning. Dessa verksamheter hänger ihop och forskningen kan omöjligt behålla sin kvalitet om vi inte parallellt satsar lika mycket på utbildningen. Högsta kvalitet på den högre utbildningen är basen för en framstående forskning och forskarutbildning och för att samhället ska kunna tillgodogöra sig nya forskningsrön. Vi riskerar dessutom att examinera jurister, ingenjörer, läkare och lärare med bristfälliga och föråldrade kunskaper, något som är negativt för både näringsliv och offentlig verksamhet.

Det finns gott om alarmerande fakta som visar att våra högskoleutbildningar behöver mer resurser. Studenterna på många utbildningar träffar sällan sina lärare. TCO har nyligen visat att endast hälften av studen-terna har lärarledd undervisning i mer än nio timmar per vecka (TCO Granskar nr 6, 2014). Samma granskning visar att så många som en fjärdedel av studenterna har i genomsnitt färre än sex lärarledda undervisningstimmar i veckan. Redan 1992 föreslogs ett minimum på nio lärarledda timmar i veckan som en riktlinje för att kunna behålla kvaliteten i undervisningen (SOU 1992:44). I dag når alltså bara hälften av studenterna upp till denna miniminivå. Det är inte acceptabelt för ett land som vill bygga sin välfärd på kunskap. Resurserna till högre utbildning måste därför höjas avsevärt, bland annat för att bekosta fler lärare och därmed fler undervisningstimmar per student.

Ett annat exempel på bristande kvalitet är färska resultat från diagnostiska matteprov som visar att matematikkunskaperna hos de svenska ingenjörsstudenterna har försämrats kraftigt sedan millennieskiftet. Var femte student som började på KTH i höstas klarade inte grundskolans matematik på provet, en dubbelt så hög andel som 1998. Andelen studenter på KTH som hade högsta betyg på provet hade samtidigt halverats jämfört med 1998.

Samtidigt ser vi att intresset för högskolestudier är rekordstort och fortsätter att öka. Till höstterminen 2013 sökte totalt 413 000 personer till olika program och kurser, en ökning med två procent jämfört med föregående år. Trenden med ökat antal sökanden håller i sig när det gäller hösten 2014. Men universitet och högskolor kan inte möta denna stora efterfrågan. De har under flera år fått anpassa sig till ett mindre utbildningsutbud eftersom anslagen räcker till allt färre studenter. Det betyder att det blivit svårare att komma in på högskolan. Förra höstterminen antogs 240 000 individer, vilket var en minskning med tre procent jämfört med året innan. Nu aviserar regeringen utbyggnad av vissa lärar- och vårdutbildningar för att möta arbetsmarknadens efterfrågan. Men det räcker inte, och endast fokus på fler platser riskerar att urholka kvaliteten ännu mer, anslagen måste öka totalt.

Vi behöver också hantera helt nya och kostsamma utmaningar. Stefan Fölster och Lars Hultman hävdade i en debattartikel att vi står inför en dramatisk omvälvning inom arbetslivet (DN 15 juni 2014). De menar att mer än hälften av våra yrken kommer att automatiseras och ersättas av digital teknik i framtiden. Oavsett vilken den exakta siffran är råder det inget tvivel om att arbetsmarknaden kommer att se radikalt annorlunda ut inom en snar framtid.

En sådan omställning kostar. Det räcker alltså inte enbart att öka anslagen för att ta igen det vi förlorat under de år då ersättnings-

nivåerna släpat efter. Vi behöver satsa mycket mer än så. Vi måste ge varje universitet och högskola de resurser som krävs för att anpassa befintliga utbildningar och skapa nya utifrån ett kraftigt förändrat behov av kunskap.

Jag har av regeringen nyligen fått i uppdrag att föreslå ett nytt kvalitetssäkringssystem för den högre utbildningen i Sverige. Det ska vara ett system som inte bara utvärderar lärosätenas olika utbildningsprogram utan också förser oss med kunskap om utvecklingen av den högre utbildningen över tid och i ett internationellt perspektiv. Det kommer att vara en viktig grund för att kunna utveckla och förbättra högre utbildning i framtiden.

För högre utbildning är det hög tid att se till helheten i ett längre perspektiv. Sverige måste ha råd att oavbrutet satsa på hela utbildningskedjan från grundskola till gymnasieskola, högskoleutbildning och forskning. Just nu ser alla bristerna i grundskolan. Men det hjälper inte att lappa och laga på en del i sänder utan hela systemet måste vara i ständigt toppskick.

Högre utbildning och forskning kräver mycket långsiktiga och uthålliga satsningar. Det är ingen verksamhet som mår bra av snabba och kortsiktiga svängningar. För att skapa utrymme för en stabil utvecklig och undvika ett nytt Pisahaveri behöver vi därför en blocköverskridande uppgörelse som garanterar kraftigt ökade anslag till högre utbildning under minst 20 år.

Jag uppmanar nästa regering att ta initiativ till en sådan uppgörelse. Långsiktiga investeringar i högre utbildning och forskning är en förutsättning för fortsatt välfärd och demokrati och måste därför få kosta.

Harriet Wallberg, universitetskansler "

DN 15 juni 2014:

”Varannan har ett yrke som inte behövs om tjugo år”

“Dramatisk omvälvning. En ny granskning visar att mer än vartannat svenskt yrke kan automatiseras. Störst risk löper jobb som kassapersonal, försäljare och maskinoperatörer. Det kräver stora reformer. Men rätt hanterat kan teknikskiftet bli ett stort lyft för välfärden, skriver Lars Hultman och Stefan Fölster.”

“Svensk arbetsmarknad står inför en dramatisk omvälvning. Orsaken är en våg av dator- och robotsystem som ersätter många jobb som bara människor kunnat utföra. En detaljerad granskning av arbetsmomenten i 702 yrken tillämpat på den svenska arbetsmarknaden visar att mer än vartannat arbete kan automatiseras. Bland dessa finns också allt fler kvalificerade tjänstemannayrken. Detta ställer stora krav på arbetsmarknads-, utbildnings- och innovationspolitiken. Utan betydande reformer på dessa områden riskerar allt större grupper att se sina inkomster och möjligheter till jobb att halka efter.

Stiftelsen för strategisk forskning, SSF, bevakar noga teknikutvecklingen på många områden. Vi ser en våg av ny teknik som kan få stora konsekvenser, och för vilken det svenska samhället förefaller dåligt förberett. Därför har vi tagit initiativ till att granska effekterna för Sverige av den utveckling som Andrew McAfee och Erik Brynjolfsson beskriver i sin mycket uppmärksammade bok ”The Second Machine Age”. Andrew McAfee kommer också själv att ge sin syn på Sveriges förutsättningar under Almedalsveckan.

För bara tio år sedan skrevs forskningsartiklar som påstod att bilkörning aldrig skulle kunna utföras av en dator. Ungefär samtidigt påbörjade amerikanska försvarsmyndigheten Darpa en serie av innovationstävlingar för självstyrande bilar. Nu är det en självklarhet att de kommer att rulla på våra gator. På några håll tar de redan jobb från lastbilschaufförer.

Samma Darpa är nu i full färd med tävlingar om bästa androiden som kan klättra i trappor, ta sig in i trånga utrymmen, använda verktyg och byta rör. Robotiserade rörmokartjänster ter sig snart lika självklart som självstyrande bilar.

Tjänstemannayrken i vilka många människor är sysselsatta påverkas också. Säljavdelningar ersätts av datoriserade auktionsförfaranden, färre revisorer behövs när bokföring automatiseras, färre banktjänstemän när datoriserade system gör analyserna. Datorernas språkförståelse utvecklas nu så snabbt att datorer kan göra kreditbedömningar och diagnoser snabbare och bättre än många banktjänstemän och läkare.

För en potentiellt så omvälvande effekt av ny teknik borde Sverige vara väl förberett. SSF har därför bett Reforminstitutet att undersöka betydelsen för Sverige. Studien bygger på en granskning från Oxfords universitet av arbetsmomenten i hundratals yrken och hur de påverkas av kommande teknik. Dessa resultat tillämpas sedan på svenska förhållanden.

De yrken som löper minst risk att automatiseras är de som kräver fingerfärdighet, originalitet, konstnärlighet, social förmåga, förhandling, förmåga att övertala, och omtanke om andra människor. Skogsmästare, präst och speciallärare hör till dessa grupper, medan kassapersonal, försäljare, maskinoperatörer, bokförings- och redovisningspersonal tillhör de som löper störst risk. Mittemellan finns till exempel yrkesbeteckningen ”företagsekonomer, marknadsförare och personaltjänstemän” där ungefär 50 000 jobb sannolikt kan datoriseras.

Sverige påverkas ännu mer av datorisering än USA. Under de kommande två decennierna beräknas 53 procent av svenska yrken kunna ersättas av digital teknik, mot 47 procent i USA. Det innebär att 2,5 miljoner jobb i Sverige berörs. Skillnaden beror bland annat på att Sverige fortfarande har fler industrijobb som kan komma att automatiseras. Därutöver har många arbetsgivare i Sverige större ekonomiska incitament att ersätta arbetskraft till följd av högre minimilöner och sociala avgifter, jämfört med USA.

Ny teknik slår ut en del yrken men kan göra andra mer attraktiva. Till exempel kan företagsekonomer och datoringenjörer som utvecklar automatiserad försäljning öka sin produktivitet. Länder som har ett försteg i ett sådant kompetensskifte kan också få ett ekonomiskt lyft om erbjuder grogrund för företag som med mer automatiserade system snabbt kan nå en stor världsmarknad.

Automatiseringen har i de flesta länder redan lett till växande inkomst- och sysselsättningsklyftor, enligt en övertygande forskningslitteratur. Sverige har däremot lyckats kompensera för teknikutvecklingen, i vart fall efter 1990-talskrisen. Lönernas andel av BNP ligger stabilt sedan dess. Lönespridningen har varit oförändrad under 2000-talet och sysselsättningsgraden har hämtat sig till en del. Det tyder på att kontinuerliga tillväxt- och sysselsättningsreformer kan skapa motståndskraft. Även andra länder som Tyskland eller Schweiz har haft en stabil arbetsmarknad efter reformer. Länder som inte ständigt reformerar, som Italien eller Frankrike, får däremot stora problem.

Mänsklig arbetskraft har historiskt haft ett tämligen ringa värde. Först med industrialiseringen kunde människor utan särskilda färdigheter bli

högproduktiva och efterfrågade, bara de kunde styra en maskin. Under denna historiskt korta period kunde arbete göras till den främsta skattebasen. Det håller förmodligen inte framöver. I så fall måste arbetsmarknadseffekter av den nya tekniken kompenseras med löpande reformer som gör det lättare och billigare att anställa. Skatter måste stegvis flyttas från arbete till konsumtion och andra skattebaser.

Rätt hanterat kan teknikskiftet bli ett stort lyft för levnadsstandarden, inte minst för välfärden. En stor del av vård- och omsorgspersonalens praktiska arbetsmoment kan automatiseras och förhoppningsvis frigöra mer tid för det personliga bemötandet. Det innebär emellertid också att välfärden blir mer kapitalintensiv och därmed mer beroende av en god ekonomisk tillväxt.

En sådan högre tillväxt ställer nya krav på innovations- och utbildningspolitiken. Sverige utnyttjar inte de innovationspolitiska verktygen fullt ut. Det finns ingen motsvarighet till Darpa. Innovationspriser används knappast alls. Världsbanken har nyss levererat en lång lista av hinder innovatörer i Sverige möter när de försöker starta företag och skala upp till nästa Google eller Apple.

Inte minst gäller bristerna behovet av en innovationspolitik för utbildning. När yrken i allt snabbare takt blir obsoleta är det ännu viktigare att snabbt och flexibelt kunna lära ut nya färdigheter till dem vars jobb automatiseras. Samtidigt hägrar också för det kantstötta svenska utbildningssystemet en digital revolution. Digitala lärare och lärprogram kan vara en viktig lösning för en snabbare omsättning av yrkeskompetens. Men Sverige saknar en genomtänkt innovationspolitik för utbildning som både främjar nya försök, men också testar och förkastar det som inte fungerar. Risken är då stor att utbildning förblir en trång sektor, och att nya lösningar, närhelst de kommer, tagits fram av innovatörer i andra länder.

De svenska ungdomar som i dagarna tar studenten har all anledning att fundera på vilka yrken som får draghjälp av den nya teknikvågen, och vilka som tvärtom utraderas. Och det är hög tid att fundera på hur samhället måste reformeras så att alla skall vara efterfrågade på arbetsmarknaden.

Stefan Fölster, chef för reforminstitutet
Lars Hultman, professor i fysik, vd för Stiftelsen för strategisk forskning “

“**Bakgrund. Arbetsmoment kartläggs**
Studien baseras på en metod som använts av Carl Frey och Mikael Osborne (2013): Arbetsmoment i olika yrkesgrupper kartläggs detaljerat, och experter på maskininlärning bedömer sedan hur snart olika moment klaras bättre av maskiner.

Studien ”Vartannat jobb automatiseras inom 20 år – utmaningar för Sverige” (www.stratresearch.se) bygger på samma bedömning av teknikutvecklingen men beräknar effekterna för svenska yrken. “

DN 5 aug 2014:

“Hög tid att växa upp”

“ Den svenska högskolan är i behov av mer än ökade resurser. Vi måste våga uppvärdera kunskapens egenvärde. “

“Högre utbildning är i behov av ökade resurser i 20 år framåt. I annat fall hotar ett ”Pisa-haveri” inom högskolan liknande det som skett i den svenska skolan. Detta smått alarmerande besked levererade i går den nytillträdda universitetskanslern, Harriet Wallberg, på DN Debatt.

Budskapet står i skarp kontrast till hennes företrädare, Lars Haikola, som så sent som i mars i år avfärdade den generella kritiken mot högskolans kvalitetsbrister som grundlös (SvD 11/3).

När det handlar om kvaliteten på mänsklig verksamhet går det alltid att diskutera mätmetoderna. Två starka varningssignaler om att högskolan står inför problem har dock ljudit på senare tid. Bägge har sin upprinnelse i grund- och gymnasieskolan, och är nu på väg att tränga upp till ovanvåningen.

I april rapporterade KTH och Chalmers att var femte antagen student inte klarar de uppställda grundkraven i matematik. Det är en fördubbling på 16 år. Antalet toppresterande elever hade samtidigt halverats. Och här talar vi alltså om de svenska elitutbildningarna på området.

Ett flertal universitetslärare har de senaste åren också öppet vittnat om kraftigt försämrade kunskaper i svenska hos många av dagens studenter, jämfört med för 10–15 år sedan. Vissa studenter skriver i dag så illa att det blir svårt att ta till sig innehållet i deras texter. Utan grundläggande grammatik och begreppsförståelse är det självfallet också svårt att strukturera ett tankeinnehåll.

Dessa brister handlar inte om att studenterna i fråga skulle vara invandrade, och därför ha svårare med det svenska språket. Det rör sig om ett generellt problem.

Vad göra åt detta? Harriet Wallberg efterlyser både ökade anslag per student och fler utbildningsplatser. Hon pekar bland annat på den knapphändiga undervisningstiden per vecka inom humaniora och samhällsvetenskap.

Universitetskanslerns svar känns tyvärr lite ytliga och fyrkantiga. Visst behövs det mer pengar. Resurstilldelningen per student är i dag lägre än för 20 år sedan. Men pengar är knappast hela lösningen – troligen inte ens dess kärna. Den avgörande faktorn för att uppnå kvalitet i högre utbildning – liksom i lägre – är i stället den mänskliga. Vem är det som undervisar och vilka är studenterna?

Det är när en kunnig, engagerad – och gärna lite excentrisk – lärare möter motiverade och kunskapstörstande studenter som det slår pedagogiska gnistor. Saknas humankapitalet kommer aldrig så många undervisningstimmar kunna få fyr på kunskapsglöden. Fler timmar i skolbänken riskerar i värsta fall att förstärka gymnasifieringen av akademin ytterligare.

Diskussionen om högre utbildning bör ta sin utgångspunkt i vad vi ska ha högskolan till. Ser man enkom till ett lands ekonomiska konkurrenskraft så finns det mycket som talar för satsningar på bredden. Det gäller framför allt gymnasieutbildningen. Men även en hög akademisk lägstanivå är angelägen i en ”kunskapsekonomi” som den svenska.

Att reducera högskolan till en produktionsfaktor kan dock visa sig få oanade negativa konsekvenser. Universiteten har även till uppgift att producera samhällets kunskapselit. Om antalet toppresterande naturvetare sjunker så kommer det på sikt att slå mot svensk innovationsförmåga. Om antalet toppresterande samhällsvetare och humanister sjunker så kommer det att slå mot samhällets organisatoriska problemlösningsförmåga och mot nivån på den politiska och kulturella debatten. Det är något av ett krypande gift vars symtom märks först på sikt.

Sverige behöver både bredd- och spetsutbildning. Det finns stark anledning att renodla rollfördelningen mellan olika utbildningsinstitutioner i Sverige med detta som utgångspunkt.

Det stora problemet är emellertid att Sverige i dag har ett utbildningssystem där mänskliga och ekonomiska drivkrafter drar åt samma håll – att belöna undfallenhet och kravlöshet.

Klarar inte gymnasieskolorna av att sätta rättvisande betyg bör externa examinatorer göra det. Ett minimikrav är att de nationella proven inte får rättas av lärare på elevens egen skola. Av samma skäl måste den incitamentsstruktur som ekonomiskt premierar universiteten att släppa igenom studenter – från nybörjare till doktorander – ses över.

Men allt handlar inte om institutioner. Sverige har på många sätt blivit ett kunskapsfientligt land. Varken borgerligheten eller socialdemokratin har prioriterat kunskaps- och bildningsideal på länge. Relativismens båda apostlar – marknadslogik och normkritik – har stått i vägen.

På papperet har vi därför blivit bättre utbildade samtidigt som vi läser allt färre böcker – speciellt facklitteratur. Ihåligheten borde besvära. Förre ordföranden för Svenska akademien, Horace Engdahl, menade i en bevingad jämförelse att Tyskland i dag blivit ett ”Sverige för vuxna”. Det säger mer om utvecklingen i Sverige än i Tyskland.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se “

Kapitel 2

Sven Wimnell: Samhälls-planeringens problem. Hur ska man kunna för-bättra världen?

Kapitel 2

Sven Wimnell: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Sid 80-100 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll, sida i 36-39zs:

80 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
81 Individer och samhällen planerar framtiden.
83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
83 Två sidor med de 129 områdena.
86 Människorna har olika behov av information i de olikarollerna.
87 Den fundamentala påverkanskedjan
89 Politiska planeringar
90 Schema över påverkans-och förändringsproblem
91 Samband mellan huvudområden
92 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

95-100 **Klassifikationssystem för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.**

Sven Wimnells hemsida på Internet. Från http://wimnell.com

Sidorna 298-310 i: Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.

http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld. (Se även Sven Wimnells hemsida http://wimnell.com)

När man ser ut över världen finner man lätt på både nära och långt håll kriser och elände som leder till olycka för många. Människorna försöker alltid lösa sina problem, med deras olika grader av komplexitet, olika rumsliga dimensioner (lokala - nationella- globala), olika tidsperspektiv (kortsiktiga -långsiktiga), mer eller mindre välinformerade om verkligheten som omger dem. Ofta med oförändrade förhållanden som resultat och inte sällan till det sämre.

Några frågor i samband med mänskliga verksamheter:

* Hur kan man undvika svåra konflikter mellan grupper av människor och mellan individer?
* Hur kan man göra det lättare för människor med olika bakgrund och olika yrken att kommunicera?
* Hur kan man lösa detaljerna utan att förlora de stora sammanhangen ?
* Hur kan man minska informationsstressen, en ny svensk folksjukdom?
* Hur kan man bli litet mer förutseende så att man undviker sorgligheterna?
* Kan man inte planera och styra utvecklingen på ett förnuftigt sätt så att man når lyckligare förhållanden?

För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar :

1. Undersökningar och beskrivningar om världen och alla dess problem med tillstånd och förändringar.
2. Konstruktion och beskrivning av ett beskrivningssystem eller ett klassifikationssystem som på ett systematiskt sätt redovisar eller ger en bild av världen och dess problem. I systemet klassificeras problemen in så att de och deras samband kan förstås och så att systemet kan bli ett hjälpmedel för styrningar mot framtiden.
3. Undersökningar och beskrivningar om planeringar som medel att förbättra världen och om beskrivningssystemet - klassifikationssystemet som ett hjälpmedel för planeringar.
4. Förslag om slutsatser och åtgärder som kan förbättra utvecklingen. Några påpekanden och förslag som är särskilt viktiga och av grundläggande betydelse.

Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

En sådan sortering görs i det här redovisade klassifikationssystemet. Systemet är uppbyggt med utgångspunkt från världens största system för klassifikation av dokument, det mer än 100 år gamla amerikanska biblioteksystemet DC, Dewey Classification, och det på det systemet senare byggda DK, eller som det ockå heter UDK, Universella Decimalklassifikationen.

Men det uppgjorda klassifikationssystemet är i första hand ett system för klassifikation av mänskliga verksamheter, och är uppgjort med tanke på att utvecklingen i världen huvudsakligen beror av dessa verksamheter. Till verksamheter räknas tankeverksamheter o d i människors inre.

Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

1. **Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
2. **Religiösa verksamheter o d.**
3. **Politikvetenskaper och politiska verksamheter.**
4. **Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.**
5. **Naturforsknings- och matematikverksamheter.**
6. **Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
7. **Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
8. **Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
9. **Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.**

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med

informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:

1-4: 44 områden. 5-6: 41 och 7-9 45 områden. Varje sådant område är vanligen mycket innehållsrikt och kan delas upp i mindre områden, men för förståelsen av det hela är det lämpligt med just de 129 förtecknade områdena.

Verksamheterna är inte i alla områden av samma karaktär. Man kan säga att det i huvudområdena 1-4 i grunden är fråga om tankeverksamheter och registrering av tankeverksamheter o d. Område 5 gäller i grunden naturforskningsverksamheter och 6 teknologisk-ekonomisk användning av naturforskningens rön till kroppslig-materiell nytta. Områden 7-9 kan anses gälla kulturella verksamheter, där man visserligen använder materiella ting, men där huvudsyftet är nytta för psyket, verksamheterna kan beskrivas som informationsverksamheter med olika slags uttrycksmedel.

Den uppgjorda förteckningen över verksamheterna är grundad på mycket långa studier där verksamheterna hämtats från från etablerade system och klassifikationer för näringsgrenar, yrken, utbildningar, forskningar och biblioteksystemens dokument mm. Utgångspunkten för huvudupplägget är det mer än 100 år gamla biblioteksystemet DC, som dock i väsentliga avseenden reviderats med hänsyn till de under de många åren inträffade samhällsförändringarna. I några delar stämmer systemt mer med DK och det udda svenska biblioteksystemet SAB .

I det följande två sidor med de 129 områdena.

Klassifikationssystem för verksamheter.

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
O....105 Övergripande om forskning
O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
O....108 Samhällskunskap.
O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

O....11/19 Individernas inre verkligheter.
O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
O....16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d
O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
O....21 Allmän religionsvetenskap
O....22/28 Kristna religioner
O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
O....31 Statistik och demografi
O....32 Statsvetenskap
O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
O....37...om utbildning o d.
O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.
O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
O....51 Matematik
O....52 Astronomi, rymdforskning
O....53 Fysik o d
O....54 Kemi o d
O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
O....56 Paleontologi, arkeologi o d
O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
O....58 Botanik.
O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

Var får man tag på den information man behöver?

Man kan gå till biblioteken och söka i böcker eller köpa böcker i bokhandeln. Man kan läsa i tidningar och tidskrifter, höra radio, se på TV, uppsöka forsknings- och utbildningsanstalter och organisationer osv. Men idag kan man sedan en tid söka på Internet som nu vuxit så att de flesta svenska betydande organisationer har hemsidor där. Ännu är dock dess hemsidor ofta ofullkomliga.

Med utländska hemsidor kan svenskarna nu på Internet finna miljontals sidor med objektiva fakta och subjektiva åsikter. Om man är skicklig och har tur kan man på Internet hitta svar på många frågor som rör detaljer. Men det är mycket svårt att hitta svar på frågor om hur allting hänger samman och svar på frågor om konsekvenserna av åtgärder som förespråkas på Internet.

För femton år sedan fanns på Internet samlingar av ämnesområden av typ SUNET, Samhällsguiden och sverige.se, som man hade hjälp av. De är nu mest borta och har man inte länkar klart för sig har man att söka ämnen eller ord på Google.

Klassifikationssystemet för verksamheter innehåller verksamhetsområden som var för sig innehåller många ämnen, men är så valda att de är lätta att förstå, och så få, 129 st, att man kan lära sig dem. Tillsammans innehåller de allting och utgör en helhet man behöver för att kunna sätta in alla ämnen i en förståelig helhet där man kan få klart för sig hur olika delar hänger ihop. Genom att bygga upp problemen efter verksamheter kan man avsevärt minska antalet områden och öka hanterbarheten jämfört med ett system som byggs upp efter ämnen.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Den fundamentala påverkanskedjan

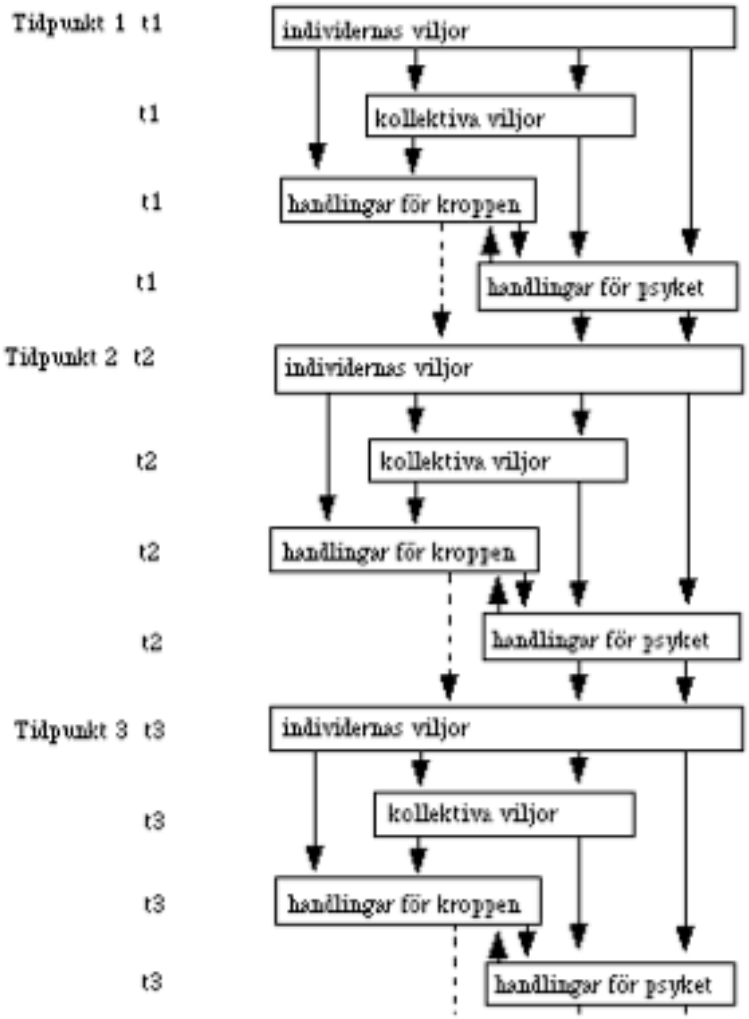

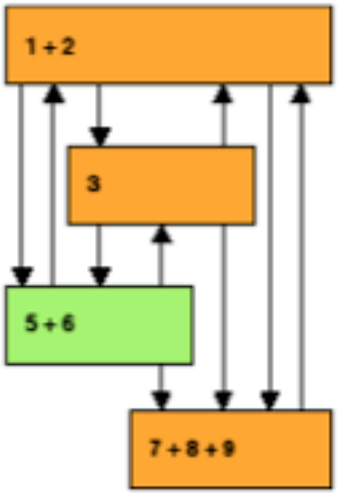

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

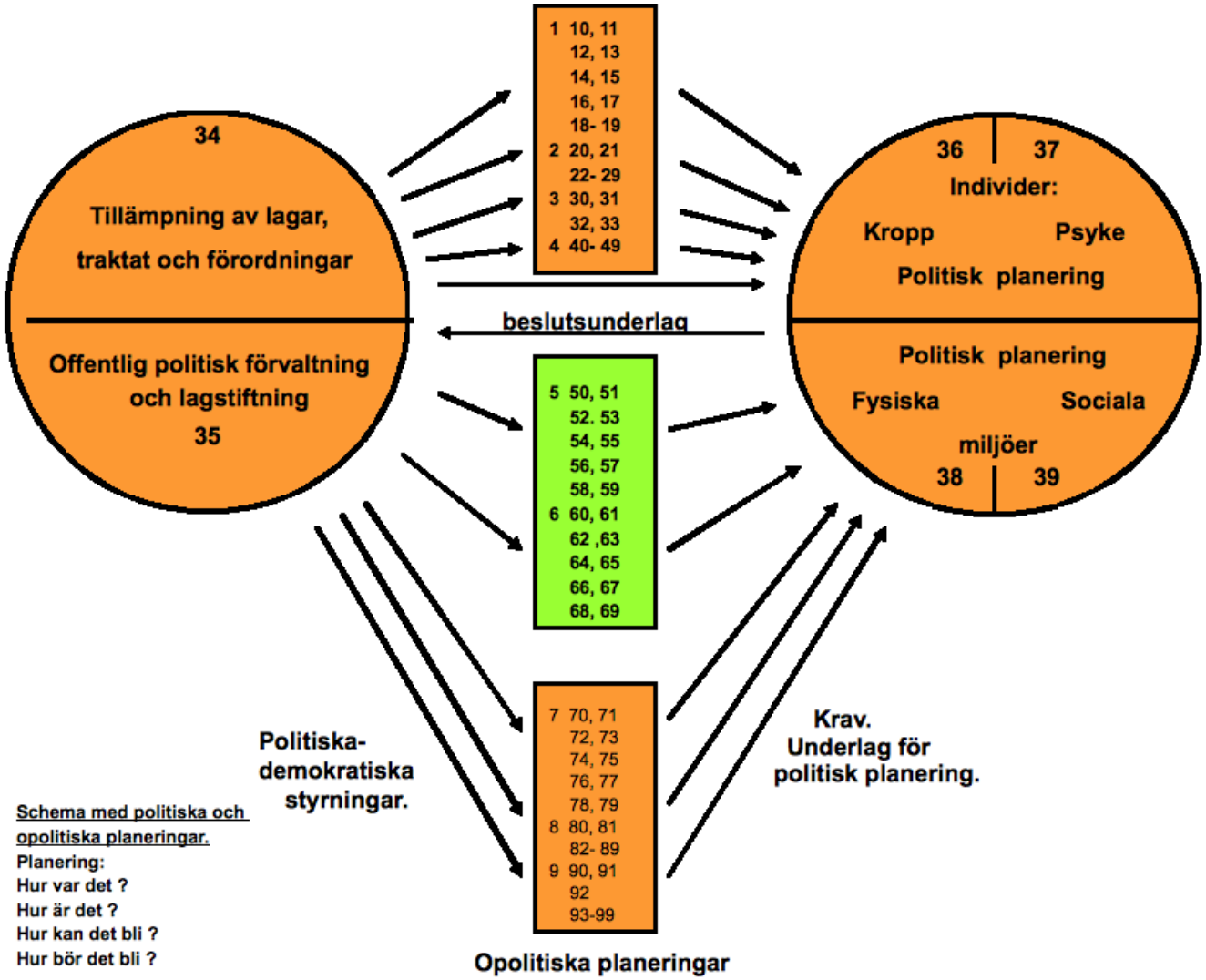

Schema med politiska och opolitiska planeringar.

Planering:
Hur var det ?
Hur är det ?
Hur kan det bli ?
Hur bör det bli ?

Schema över påverkans- och förändringsproblem.

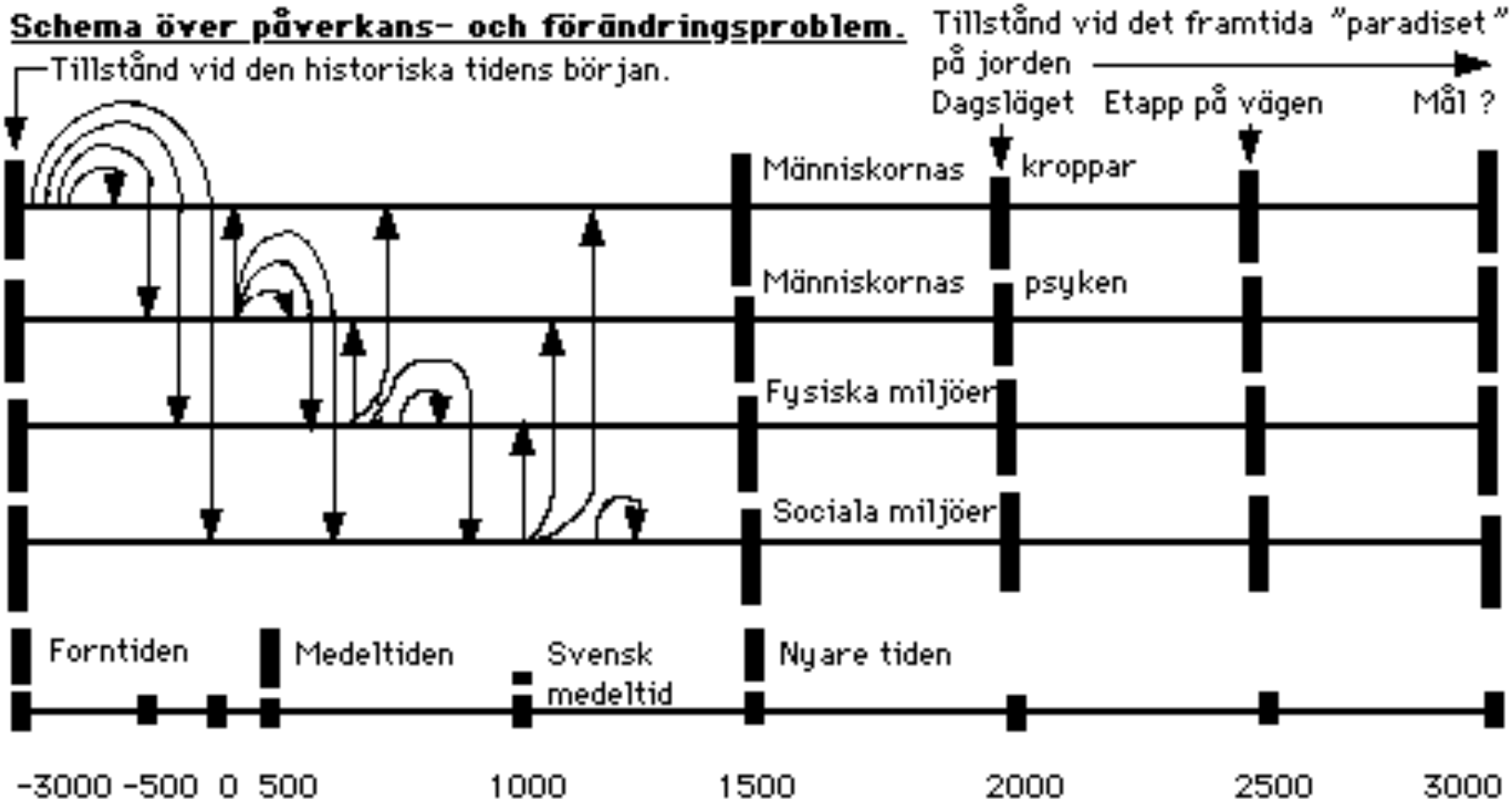

16 pilar med direkta och indirekta påverkansmöjligheter.
Hur kan och bör människorna påverka utvecklingen,

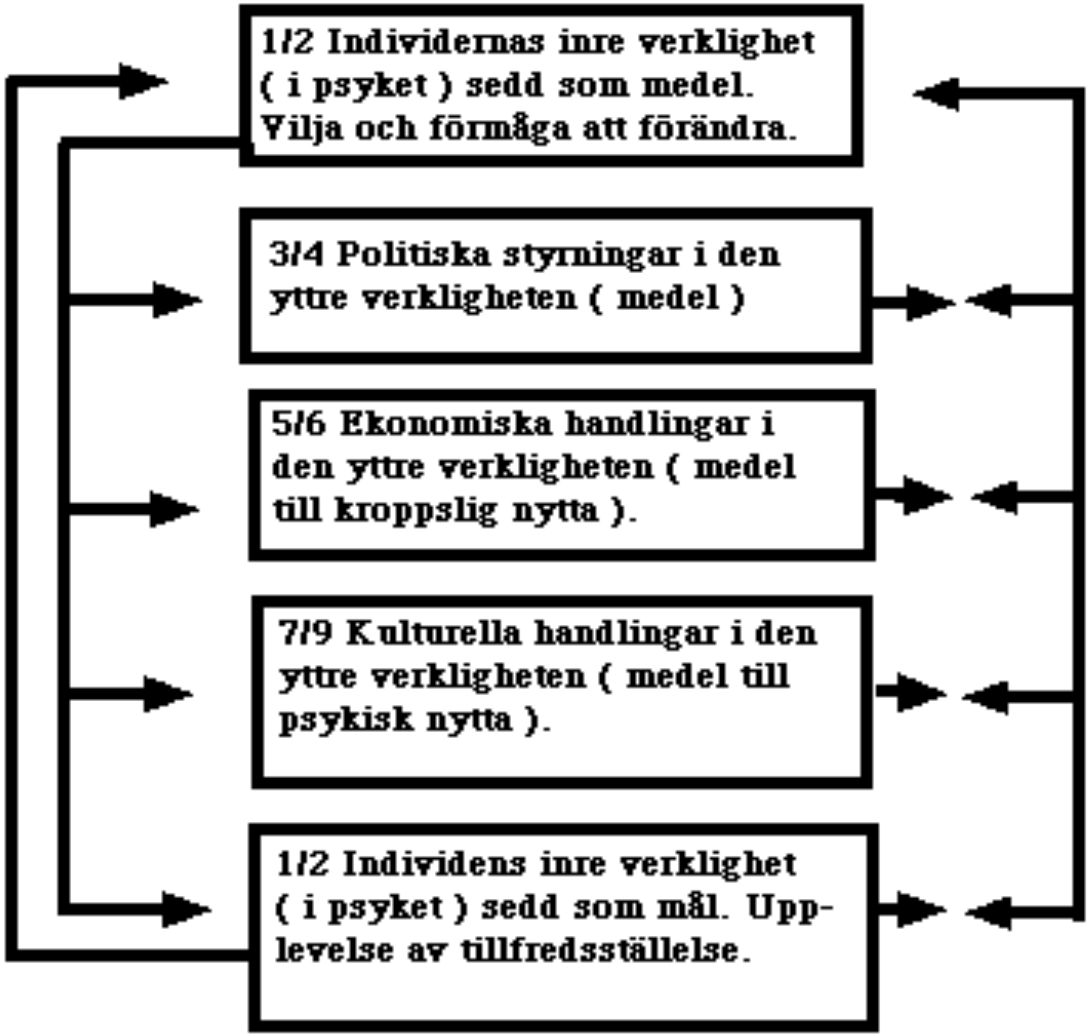
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel. Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel)
5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål. Upplevelse av tillfredsställelse.

Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen

Det uppgjorda klassifikationssystemet är ett system för klassifikation av mänskliga verksamheter, och är uppgjort med tanke på att utvecklingen i världen huvudsakligen beror av dessa verksamheter.

Verksamheterna är infogade i ett system med 9 huvudområden betecknade 1-9. Varje sådant område delas upp i 10 delområden, i princip enligt en decimalprincip, så att man erhåller 90 områden betecknade 10-99. Vart och ett av dessa områden delas sedan in i 10 områden så att man får 900 områden 100-999. Därefter kan delas in i områden med 4 siffror 1000-9999, etc.

Fördelningen av verksamheterna på de 9 huvudområdena innebär en mycket grov sortering som bara ger en första överblick. Indelningen på nivån med tre sffror och 900 områden innebär fler områden än man kan hålla i huvudet.

Nivån med 90 områden 10-99 innebär en indelning som på någorlunda fattbart sätt ger en överblick över verksamheterna samtidigt som områdena på det hela taget motsvarar vanligen förekommande områdesindelningar och således inte blir för grov.

En del av områdena 10-99 är dock så omfattande att en längre gående uppdelning måste göras om man vill ha en klarare uppfattning om verksamheterna.

Systemet är uppbyggt med utgångspunkt från världens största system för klassifikation av dokument, det mer än 100 år gamla amerikanska biblioteksystemet DC, Dewey Classification, och det på det systemet senare byggda DK, eller som det också heter UDK, Universiella Decimalklassifikationen.

DC- och DKsystemen har mycket stora likheter, men har också skillnader. De klassificerar med hjälp av siffror ungefär som systemet här. Systemen är uppgjorda för **klassifikation av dokument**, medan systemet här avser **klassifikation av verksamheter**. Det är en väsentlig skillnad, men klassifikationerna i systemet här överensstämmer i stor utsträckning med klassifikationerna i DC och DK. Vilka skillnaderna är förbigås nu.

I den svenska nationalbibliografin, den officiella förteckningen över svenska dokument, och i svenska forskningsbibliotek och folkbibliotek används i första hand för klassifikation av dokument ett svenskt system, som är mycket udda i jämförelse med system som används i andra länder, SAB:s klassifikationssystem, upprättat 1921 av Sveriges Allmänna Biblioteksförening, senare reviderat.

SAB-systemet klassificerar med hjälp av bokstäver och har huvudområden betecknade med ”stora” boksäver A-Ä (versaler). Som indelningsgrund därefter används ”små” bokstäver (gemena). Siffror används ibland som tilläggsbeteckningar.

DC, DK och SAB har samma dokument att klassificera och områdena i de olika systemen har ofta samma omfång, men med olika beteckningar. Som exempel kan nämnas, att område 2 i DC och DK gäller religion, medan i SAB religion betecknas C.

Allmänt kan sägas, att DC-och DK-systemen har fördelar framför SAB-systemet, men att en övergång till DC eller DK i svenska nationalbibliografin och i svenska bibliotek inte varit möjlig på grund av att så mycket sedan 1921 är klassificerat enligt SAB. **På senare tid tycks man dock i svenska bibliotek inrikta sig på att övergå till DC, vilket är olyckligt eftersom DC inte är helt bra med hänsyn till samhällsplaneringens problem.**

I systemet för verksamheter har klassifikationerna för dokument så att säga översatts till klassifikationer för verksamheter, tonvikten har lagts vid de verksamheter som dokumenten beskriver eller är resultat av.

Kort om skillnader mellan klassifikations-systemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.

DC, DK och SAB konstruerades innan demokratin i praktiken slagit igenom ordentligt. Världen styrdes av, som de trodde, visa herrar, som styrde efter vad de trodde vetenskapliga principer. I deras schemor finns inte särskilda platser för politiska krav o d. I klassifikationssystemet för verksamheter har område 3 gjorts till ett område för politik. Opolitiska delar har flyttats till områdena 6 och 7. I områdena 36-39 finns plats för polititska krav. Opolitiska delar av DC-DK 36-39 har flyttats till områdena 6 och 7.

DC, DK och SAB skiljer inte väl mellan ingenjörsmässiga konstruktionsverksamheter o d och tillverkning av det konstruerade.

I klassifikationssystemet här görs sådan åtskillnad att allt tillverkningsarbete finns i avdelningarna 66-69. Exempelvis finns tillverkning av transportmedel i DC och DK i avdelningen 62 för ingenjörskonstruktioner, men finns i schemat här på 689, där DC inte har någonting och DK Tekniskt hobbyarbete.

Den stora maskin- och elindustrin har DC och DK på avdelningen 62 för ingenjörskonstruktioner. I schemat här finns tillverkningarna på 682 och 683. På 682 har DC och DK bara hovslageri och tillverkning av möbelbeslag o d, något som vittnar om att DC och DK i de här avseendena är gammalmodiga.

DK har flyttat en stor del av träindustriarbetena från 674 till 630, som avser lantbruk o d. I schemat här kvarligger skogsindustrin på 674. DK har också handel med skogsprodukter och skogspolitik på 630. I schemat här finns den handeln på 653 och skogspolitiken kommer på 38.

SAB är dåligt utvecklat när det gäller arkitektur och formgivning av fysiska miljöer. Formgivning av hus och anläggningar placerar SAB vanligen på avdelningarna för ingenjörer, byggmästare och byggnadsarbetare, vilket är tokigt. Stadsplanering od hör hemma inom avdelningen för översiktlig planering (Ict), men SAB har skapat en helt ny avdelning för detta , Odg.

Opolitiska delar av offentlig förvaltning, bl militära verksamheter, som inte kan hänföras till speciellt fack, har här placerats på 652, handel har placerats på 653, transporter på 656, penningverksamheter på 657, arbete på 658. Problem med sociala miljöer och beteenden finns på 79. Opolitiska delar av utbildning har placerats på 7957.

Språkliga verksamheter finns på område 80. I DK ligger de på 80, men i DC på 4. Område 80 stämmer bra med hänsyn till SABs områden. Område 4 har blivit ett område för sambandsforskning. DC-DK 0 har huvudsakligen lagts in i område1. Tidningar finns på 90.

Det nämnda är exempel på skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK, SAB. En detaljerad redogörelse om skillnaderna finns i en särskild bok:" Kapitel 8. Klassifikationssystemet för verksamheter . En jämförelse med DC (Dewey Decimal Classification),
DK (Universiella decimalklassifikationen) och
SAB (Sveriges allmänna biblioteksförenings system på svenska bibliotek)." Har delats upp på två pdf-filer (149+140=289 sidor):
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 1 sid 1-402
(http://wimnell.com/omr025.pdf)
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 2 sid 501-913
(http://wimnell.com/omr026.pdf)
Efter 1996 har klassifikationssystemet illustrerats många gånger. I sammanställningen nu finns med om Libris/SAB och senaste DC.

Klasssifikationssystemet för verksamheter är gjort med hänsyn till samhällsplaneringens problem, vilket inte gäller för DC, DK och SAB. Svenska biblioteks övergång till DC är inte någon bra utveckling.

Forskningen om samhällsplaneringens problem.

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns där och 1998 lades på Internet in Sven Wimnells hemsida: http://wimnell.com "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. "

Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.

Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem syftar till att man ska få ett grepp om hur man ska göra för att förbättra Sverige. Men eftersom Sverige är så beroende av världen utanför måste man också komma in på hur man ska kunna förbättra övriga världen.

Systemet för problemen är uppbyggt på människornas verksamheter eftersom det huvudsakligen är de som påverkar utvecklingen. Systemet innehåller nio huvudområden numrerade 1-9.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.

Innehåller områdena
10 om samhällenas samlade kunskaper och värderingar od: arkiv, bibliotek, övergripande samhällskunskap, idé-och läromshistoria, filosofihistoria o d.
11-19 individernas filosofiska och psykologiska verksamheter. Det är de som huvudsakligen driver utvecklingen framåt (eller bakåt). Individernas kunskaper, erfarenheter, värderingar och moral od dikterar individernas verksamheter i områdena 2-9.

2. Religiösa verksamheter o d.

De kan ses som psykologiska verksamheter ingående i 11-19, men har av tradition ett eget område.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

Verksamheterna i 3 bestämmer helt eller delvis verksamheterna i 1-9, varav område 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter som är till materiell nytta och verksamheterna i 7-9 som mest är till psykisk nytta.

31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap. Bl a med demokratiproblem.
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
(355-359 används för närvarande ej)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d
I 36-39 ingår bl a politiska partier och utredningar med politiska förslag.

4 Sambandsforskningsverksamheter.

Innehåller i princip forskningar om samband mellan områdena 1-9. Det finns inte mycket sådana forskningar. I den mån de finns redovisas de mest ihop med de olika verksamheterna.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

Verksamheterna i 5 är förutsättningar för verksamheterna i 6-9. Och kunskaperna i 5 är nödvändiga för individerna i 11-19 och för de politiska verksameterna i område 3.

50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning. **Här ingår universums historia.**
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d. **Jordklotets resurser och verksamheter och klimatforskning od. Övergripande åtgärder för att påverka klimatet ingår i 71 om planering av fysiska miljöer.**
56 Paleontologi (Utdöda växter och djur), arkeologi o d. **Här ingår människans förhistoria.**
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet. Med mikrobiologi.
58 Botanik.
59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Verksamheter som är till materiell nytta (eller onytta). Verksamheter som mest är till psykiska nytta finns i områdena 7-9. Verksamheterna i 6 bygger i hög grad på verksamheterna/ kunskaperna i område 5.

60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter

61 Människokroppens utseende och funktioner, hur man bör sköta kroppen, hälso- o sjukvård, räddningsverksamheter, begravning, kemikalieinspektion o d, Veterinärverksamheter.

62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
Tillverkningar ingår i 66-69. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Drift av energisystem ingår i 644.

620 Allmänt.
621 Ingenjörsverksamheter: maskinbyggnad, kärnteknik,elektroteknik, mekanisk teknologi. 6211 Kärnteknik, kärnenergi, atomkraft, allmänt om värmekraftmaskiner, ånga, ångkraft. 6212 Hydraulisk energi, vattenkraft. 6213El- och telekonstruktion o d, elektronik. 6214 Värmekraftmaskiner, förbränningsmotorer od. 6215 Pneumatisk energi, kylteknik, värmepumpar od. 6216 Maskiner o d för lagring o transport av gaser o vätskor. 6217 / 6219 Plastisk bearbetning, maskinelement, verktyg, verktygsmaskiner. 6217 Plastisk bearbetning, smidning, gjutteknik, valsning, dragning, värmebehandling, ytbehandling, sammanfogning, lödning, limning. 6218 Transmissioner, växlar, kuggar, lyftdon, hissar, transportdon, fästelement, smörjning. 6219 Verktyg, verktygsmaskiner, bearbetningsmetoder.
Gruvkonstruktioner o d. 623 Militärkonstruktioner . 624 Konstruktion av byggnader o d. 625 Konstruktion av trafikleder till lands. Järnvägar, gator, vägar o d.626 Vattenbyggnad i allmänhet, kanaler, anläggn. för jordbruk, fiske. 627 Anläggningar i hamnar, vattendrag och öppet hav, dammar. 628 Hygienkonstruktioner, vatten och avlopp, belysning o d. 629 Transportmedelskonstruktion o d.

63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
Livsmedelsindustri och träindustri ingår i 66-68, matlagning i 641.

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. **642** Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. Drift. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter. Fastighetsförvaltning.
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Åldringsvård.

65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Bl a om kommuner och allmänt om statliga myndigheter. Särskilda verksamheter ingår i respektive verksamhetsområden.
6525-6529 Militära verksamheter. Historiskt perspektiv ingår i historia 93-99
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter. Drift. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resebyrå, lagring o d. Drift. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter. Ntionalekonomi se 33.
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Näringslivets organiationer, fackföreningar o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d

660 Allmänt. 661 Kemikalier. 662 Explosivämnen, tändmedel, bränslen. 663 Drycker, njutningsmedel. 664 Livsmedel. 665 Oljor, olje- o asfaltprodukter, fett, vax. 666 Glas och porslin, lergods, cement, betong. 667 Färger. 668 Hygienartiklar, läkemedel, kemisk-tekniska artiklar. 669 Metaller od
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
670 Allmänt. 671 Ädelmetallvaror, ädelstensvaror. 672 Enkla metallvaror av järn o stål. 673 Enkla föremål av metaller, ej ädelmetall, ej järn. 674 Trävaror . 675 Läder och skinn . 676 Pappersmassa, papper och pappersvaror . 677 Garn, tråd, textilier. 678 Plast- och gummivaror. 679 Gruvbrytning, oljeutvinning o d, tillverkning av stenvaror.
68 Tillverkning av komplexvaror
680 Allmänt. 681 Finmekaniska produkter, instrument, optik, elektronik. 682 Maskiner. 683 Maskiner och apparater för värme, ventilation, sanitet och för el o d. 684 Möbler o d. 685 Skor,lädervaror, hjälpmedel för gång o d, sportartiklar. 686 Grafiska produkter, bokbindning o d. 687 Beklädnadsartiklar. 688 Dekorationsartiklar, leksaker o d. 689 Transportmedel.

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.
690 Allmänt. 691.Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68). 692 Byggnadsdelar. 693 Murning, betonggjutning o d. 694 Byggnadsträar-beten. 695 Olika slags byggnader och anläggningar. 696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d. 697 Inbyggnad o repara-tion av värme- o ventilationsutrustning o d. 698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d. 699 Isolerande och skyddande byggnads-konstruktioner. Isoleringsarbeten.
Anläggningar o d konstrueras av ingenjörer i område 62 och byggs av varor som tillverkas i områdena 66-68.

7-9 Verksamheter som mest är till psykisk nytta (eller onytta).

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
70 Allmänt om konst och kultur. Kombinationer av planeringar för fysiska och sociala miljöer

71-78 Fysiska miljöer
Miljöer planeras i områdena 71-72 men byggs i området 69.
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. **Forskning om klimatet ingår i område 55. Behov av bostäder uppstår i område 643 och direktiv om bostadsbyggande kan komma från politikerna i område 3. Formgivning av bostäder ingår i 72.**
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik/ljud (konserter o d 792)

79 Sociala miljöer.
79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport

7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
Ett gammalt schema från DC-DK mest för “naturfolkens liv”, som i princip kan användas även för “civiliserade” (79110-79119):
79110 Allmänt.
79111 Kläder. Dräkter. Mode. Smycken.
79112 Seder och bruk i den enskildes liv.
791121 Födelse. Dop. Omskärelse. Barndom. Manbarhetsritualer. Myndighetsförklaring 791122 Dödande av människor, t. ex. av barn,

gamla och fångar. Rituella mord. Huvudjägare. Självmord, harakiri.
791123 Familjeliv. Familjens organisation. Släktskap. Patriarkat. Matriarkat. Konstlade familjerelationer. Fostbrödralag. 791124 Frieri. Äktenskapslöfte. Förlovning. 791125 Giftermål. Bröllop. Bröllopssedvänjor. Äktenskapsformer. Gruppäktenskap. Polygami. Monogami. 791126 Förhållanden mellan könen. Kärlek. Kärlekskonst. Konkubinat. Morganistiska äktenskap. Celibat: religiösa äktenskapsförbud. Prostitution. 791127 Vänskap. Gästfrihet. Fiendskap. 791128 Måltider. Mat- och dryckesvanor. 791129 Namn. Efternamn. Förnamn. Öknamn.
79113 Död, begravning , se även 7956. 79114 Folkligt liv. Officiellt liv, se även7916.
79115 Takt och ton. Etikett. Umgängesregler. Ceremoniel.
79116 Kvinnorörelsen. Kvinnans ställning i samhället.
79117 Speciella folkgrupper med hänsyn till deras seder och vanor
79118 Folktro, legender, övernaturligt, spöken, drömtydning, ordspråk, seder
79119 Krigsseder, krigsbeteenden o d

7912 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Världsnivå och stora regioner.
7913 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Nationella och lägre nivåer.

7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
7914 Filmkonst, filmer, filmproduktion, filmförevisningar, TV, video, radio od.
7915 Vaxkabinett. Marionetteater. Skuggspel o d.
7916 Offentliga fester. Marknader. Parader. Fyrverkerier. Karnevaler. Maskerader.
79161 Festmåltider. Banketter. Offentlig utspisning. 79162 Nationalfester. Folkfester. Folknöjen. Karnevaler. Maskerader. Speciella dagar t. ex. Mors dag, 79163 Lekar. Spel. Danser. 79164 Officiella högtidligheter. Kröningar. Statsbesök. Triumftåg. Jubileer. Invigningar.
79165 Processioner. Defileringar. Demonstrationer. 79166 Marknader.
79167 Ryttarfester. Torneringar. Tvekamper. Dueller. 79169 Offentlig gästfrihet. Internationella sällskapliga relationer.
7917 Nöjesfält. Tivoli o d
7918 Menagerier. Cirkusar.
7919 -

792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter. (Som är särskilt uppmärksammade/problematiska i moderna samhällen. Sociala beteenden ingår också i 791-794)
Sociala miljöer, sociala relationer o d, socialvård, kriminalitet, bedrägerier, diskriminering, polisväsen o d, kriminalvård o d, undervisning, mobbning, migration, integration, föreningsliv m m.

Verksamhetena i 795 gäller sociala miljöer och vissa sociala verksamheter i dem. Indelningen 7915-7959 följer indelningen i 72 om formgivning av byggnader i de fysiska miljöerna. 721 gäller allmänt om formgivning av byggnader och 7951 gäller allmänt om formgivning av sociala miljöer. 722-724 gäller byggnader i olika tidsepoker och 7952-7924 sociala miljöer i olika tidsepoker , men även dagens sociala miljöer i byggnader från olika epoker. 7955-7958 gäller sociala miljöer med anknytning till byggnader i 725-728 och 7959 gäller sociala miljöer o d utan anknytning till några särskilda byggnader .

7950 Allmänt. 7951 Sociologi, socialvårdsmiljöer, socialvård, kriminologi. 7952/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till fysiska miljöer av olika slag. 7952/7954 Sociala miljöer i olika tidsepoker. 7955/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till olika slags byggnader. 79551 -offentliga byggnader, verksamheter bl a polisväsendet. 79552 -merkantila byggnader. 79553 -transporter o kommunikation. 79554 -industri, lantbruk. 79555 - sjukhus,vårdhem. 79556 - fängelser od, verksamheter bl a kriminalvård o d.79557 - restauranger od. 79558 - fritid, underhållning, sport. 79559 - övriga byggnader. 7956 - med anknytning till död, begravning, religion. 7957 -undervisnings-, forskningsanstalter, museer, bibliotek , verksamheter bl a undervisning. 7958 Sociala miljöer i boendet. 7959 Sociala miljöer och verksamheter i grupper, folkrörelser, föreningar.

7951 Socialvård o d.
Direktiv om verksamheter kan komma från politiker område 3.
79510 Allmänt. 79511 Sociologi. 79513 Social frågor, socialt läge. 79514 Samhällets vårdproblem, socialvård. 795140 Sociallhjälpens organisation. 795141 Samhällsförhållanden som påverkar levnadsnivå: näringsstruktur, nya familjetyper. 795142 Individuella förhållanden som kan föranleda vårdinsatser: dålig ekonomi, arbetslöshet, bristande utbildning osv. 795144 Samhälleliga hjälpformer, socialvård. 7951440 Heminstitutioner, daghem, ålderdomshem, blinda etc 7951442 Materiell hjälp: understöd, barnbidrag,föräldrapenning, naturabidrag skolmåltider. 7951444 Immateriell hjälp: rådgivning, rådgivning, samtalsterapi, gruppterapi, familjeplanering mm. 7951446 Aktivering till självhjälp.7951448 Social infrastruktur, socialvårdsmiljöer. 795146 Personer i socialvård. 7951462 Socialarbetare. 7951465 Hjälpbehövande. Barn. Sjuka barn. Spädbarn. Barnavårdscentraler. Ungdomar. Fritidsgårdar. Åldringar. Utlänningar. Invandrare. Flyktingar. Sjuka. Handikappade. Blinda. Synsvaga. Dövstumma. Invalider. Rörelsehindrade. Mentalsjuka. Utvecklingsstörda. Arbetslösa. Militärer. Soldathem. Sjömanshem. Låginkomsttagare. Krigsskadade. Föräldralösa barn. Fosterbarn. Fosterhem. 79516 Kriminologi Se även 7952-7956.

7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
7952 forntidsmiljöer, 7953 medeltidmiljöer, 7954 nya tidens miljöer, 7955 -7956 andra miljöer, se hemsidans område 7952-7956, bl a polis och kriminalvård o d, sociala miljöer i offentliga verksamheter, i handel och industrier, sjukhus, vårdhem, uppfostringsanstalter, restauranger, kyrkor etc.

7957 Undervisning o d. Forskning, skolor, mobbning. Kan också beskrivas på olika verksamhetsområden.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet, integration, migration, invandring.
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d, pensionärsföreningar mm.

796/799 Sport, idrott o d.
796 Sport. Idrott. Kroppsövningar. Gymnastik.7960 Allmänt. 7961 Lek o vederkvickelse i det fria. 7962 Motions- och skicklighetstävlingar med redskap, t.ex. krocket, bowling. 7963 Bollspel. 7964 Gymnastik. Fri-idrott. Allmän idrott. 7965 Fotvandring. Bergsbestigning. Orientering. 7966 Cykel. 7967 Motorsport. 7968 Kamp- och försvarssporter. 7969 Vintersport. 797 Vattensport. Simsport. Flygsport. 798 Ridsport. Hästsport. Sport med andra djur. 799 Sportfiske. Jaktsport. Sportskytte.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.

81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

90 Tidningar, tidkrifter, journalistik o d.

91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
Med lokalhistoria.

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d. Personer.

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
De olika staterna finns angivna på världsdelarnas områden på hemsidan
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Sven Wimnells hemsida på Internet.

Från http://wimnell.com,

På Sven Wimnells hemsida på Internet, http://wimnell.com, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av de 129 områdena, där mycket plockades bort. I april 2014 påbörjas revideringar då ännu mer tas bort. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)
I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas här i kronologisk ordning med den senaste allra överst:

Sven Wimnell 30 juni 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sven Wimnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia. (http://wimnell.com/omr93c.pdf)

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.
http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida.
http://wimnell.com/omr658f.pdf

Sven Wimnell 15 mars 2014: Samhällsplaneringens problem. Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället. http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning. http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena. http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

Sven Wimnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013. http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sven Wimnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena
7-9. Kulturella verksamheter
http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf

Sven Wimnell 29 oktober 2012. Förslag: TV-avgiften avskaffas för privahushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.
http://wimnell.com/omr36-39zr.pdf

Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Sven Wimnell 28 februari 2012: Yttrande till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs.
http://wimnell.com/omr71m.pdf

Sven Wimnell 10 februari 2012: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Sven Wimnell 11 januari 2012:
Kulturutredningar och kulturbudgetar.
http://wimnell.com/omr70c.pdf

Sven Wimnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Sven Wimnell 9 jan 2012:
http://Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/
http://wimnell.com/omr91b.pdf

Sven Wimnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Sven Wimnell 26 maj 2011: Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011.
http://wimnell.com/omr36-39zn.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2011: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://wimnell.com/omr103a.pdf

Sven Wimnell 29 april 2011: Brev till kommunstyrelsen i Strängnäs om järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr71i.pdf

Sven Wimnell 20 april 2011: En samhällsbeskrivning. Hushållsekonomi. Politisk planering. Socialdemokraternas extrakongress och början på ny politik. Jobbskatteavdragen. Skolan. Järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr36-39zl.pdf

Sven Wimnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet. http://wimnell.com/omr40zg.pdf

Sven Wimnell 18 feb 2011+ 21 mars: Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare. + Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering. http://wimnell.com/omr36-39zk.pdf

Sven Wimnell 30 december 2010 : Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik. http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Sven Wimnell 20 december 2010 : Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete. http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

Sven Wimnell 30 november 2010 : En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtidsplaneringen, hälsa och jämlikhet mm. http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2010 : En fortsättning på 36-39ze. Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010. http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf

Sven Wimnell 25 juni 2010 : En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010. http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf

Sven Wimnell 10 april 2010 :En fortsättning på 36-39zc. Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor. (http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf)

Sven Wimnell 8 mars 2010 : Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za. (http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf)

Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. (http://wimnell.com/omr36-39za.pdf)

Kapitel 3.

De särskilda utredning-arna december 2003 - oktober 2012.

Kapitel 3.

De särskilda utredningarna december 2003-oktober 2012.

Innehåll

Forskningen om samhällsplaneringens problem.

Sidorna 139-147 + 298- 300 i
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Forskningen om samhällsplaneringens problem.

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns på Internet och 1998 lades där in Sven Wimnells hemsida:
http://wimnell.com
"Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. "

Sidorna 139-147 + 298- 300 i Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Sida i 36.39zs:

139 **Något om vad Sverige innehåller och planerar.**

141 **Sammanställningar som gäller enstaka problem.**
(Sidorna 148-205)
(148 Statistiska centralbyråns statistik.
151 SCB. Klassifikationer & standarder.
153 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
154 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
156 Statliga myndigheter mm.
162 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
169 Om grundskolan och gymnasiet mm.
170 TV-avgiften
171 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
172 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
173 Sveriges och omvärldens historia. .
176 Mellanöstern, hela världen och Sverige
178 Om EU 2005.
179 Världshistorien och framtiden.
181 Folkhälsopolitik
182 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
184 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
188 Något om sociala miljöer,
193 Barnfattigdom och annan fattigdom.
195 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
199 Fysisk planering i Sverige.
199 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
200 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
200 Världsarvslistan.
201 Planering, klimat och välfärdsfördelning.
-205)

142 **Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.**

144 -147 **Politik m m från maj 2005 till maj 2012.**

(206 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012. Sidorna 206-297)**

298 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**

299 -300 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**

Något om vad Sverige innehåller och planerar.

På Sven Wimnells hemsida, http://wimnell.com , ges en relativt kort redovisning av ett forskningsarbete med titeln:
" Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen." Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter .

Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med innehåll i verksamhetsområden som formar världens framtid. De 129 dokumenten är numrerade 10-99 (tvåsifferområden), i en del fall uppdelade på underområden med tre siffror eller fler.

Sidorna på hemsidan avser att i första hand belysa hur verksamheterna fördelas på de 129 områdena. De innehåller inte de senaste aktualiteterna. De kompletteras av särskilda utredningar, vanligen i pdf-format, som nås via länkar på sidorna, och som vartefter innehåller aktuella saker som gäller problem och konflikter som ska lösas på vägen mot framtiden.

De särskilda utredningarna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

Hemsidan är inlagd på Internet våren 1998. Uppgifter är daterade och omdateras när de vartefter revideras eller kompletteras. Web-innehavare som hänvisas till ändrar innehåll och adresser ibland. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera och införa deras ändringar. Men även om adresserna är felaktiga bidrar de till att förklara områdenas principiella innehåll.

I det följande ska göras ett försök att sammanfatta de kompletterande utredningarna..

De första fem åren på hemsidan och de kompletterande dokumenten då fram till den 20 oktober 2003 (sidan 24 i förteckningen 40zf) innehåller mycket om att förklara samhällsplaneringens problem och klassifikationssystemet, bl a i samarbete med den statliga IT-kommissionen, som sedan lades ner .

Bland dokumenten före oktober 2003 finns mycket intressant, men de är nu cirka tio år gamla och ska inte kommenteras i det följande. De som fått med innehållsförteckningar är vanligen läsvärda.

Dokumenten fr o m 20 oktober 2003 är i förteckningen 40zf till en början uppdelade på två kategorier:
* Innehållet i vissa utredningar 031020 och senare av Sven Wimnell om den mjuka infostrukturen mm.
* Utredningar om skatter o d. (Även i föregående utredningar)

Från och med 8 april 2011 förtecknas de i en kategori i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

I det följande beskrivs och kommenteras utredningarna gjorda efter den 20 oktober 2003.

De särskilda utredningarna har i det följande ordnats i tre kategorier:

*** Sådana som gäller enstaka problem.**

*** Sådana som gäller många problem och som förts in under rubriken"Stora sammanställningar om samhällsplaneringen sproblem"**

*** Sådana som samlats under rubriken "Politik från maj 2005 till maj 2012" och i stor utsträckning gäller skatter o d. Rubrikerna antyder innehållen.**

I denna kategori finns också med dokument som nämnts i de två första kategorierna, men har då försetts med en röd stjärna.

Efter förteckningarna för de tre kategorierna inläggs innehållsförteckningarna för utredningarna i de två första kategorierna. Vill man veta mer om innehållet i utredningarna i tredje kategorin får man klicka fram hela dokumenten, detta av utrymmesskäl.

Sammanställningarna i kategorin nr två är vanligen mycket stora och det kan vara skäl att klicka fram hela dokumenten.

På hemsidan kan finnas saker som inte finns i de särskilda dokumenten. Länkarna till de särskilda utredningarna ska finnas på hemsidan. De särskilda utredningarna som nämns här i det följande är vanligen mer aktuella och mer omfattande än det som finns på hemsidan. Därför nämns inte hemsidans innehåll i redovisningen nu.

I den första kategorin som gäller enstaka problem är det ordnat sålunda:

*** Statistik och standarder från SCB.**
*** Klassifikationssystem som berör samhällsplaneringens problem.**
*** Fackföreningar och arbetsgivareföreningar. Arbetsförmedling.**
*** Statliga myndigheter mm.**
*** Skolor alla stadier.**
*** Massmedier. TV, radio, tidningar. Informationssystem.**
*** Historia. Sverige, världen, EU.**
*** Folkhälsa, välfärd, mänskliga rättigheter, sociala miljöer, fattigdom, kultur.**
*** Fysisk planering, fysiska miljöer, boverket, världsarvet, klimat.**

Alla andra problem finns behandlade i de två andra kategorierna.

Sammantaget ger de tre kategorierna tillsammans en tämligen fullständig bild av samhällsplaneringens problem och kategorierna två och tre ger också en bild av utvecklingen den senaste tioårsperioden.

Efter redovisningen av de tre kategorierna och deras innehållsförteckningar ska innehållen kommenteras.

Sammanställningar som gäller enstaka problem.

* **Statistiska centralbyråns statistik**, SCBs webbkarta med länkar till alla statistikområden. 19 januari 2013.

* **SCB. Klassifikationer & standarder.** 19 januari 2013.

* **Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, utbildning m m** Inlagt i klassifikationssystemet för verksamheter: Alla yrken, näringsgrenar och utbildningar, varor och tjänster mm. Libris/SAB, Forskningsämnen, Statistisk årsbok för Sverige, Samhällsguiden, Sverige.se 1998. Några äldre sammanställningar nämns.

* **Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m.** Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingen.(658f) 2010+2013.

* **Statliga myndigheter mm** och deras webbkartor på Internet. Och inlagda i klassifikationssystemet för verksamheter.(40zg) April 2011. Några äldre sammanställningar nämns.

* **Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.** Och inlagt i klassifikationssystemet för verksamheter. (40zh) April 2012.

* **Om grundskolan och gymnasiet mm.** Hänvisningar till 6 st stora sammanställningar. Skolämnen inlagda i klassifikationssystemet för verksamheter. (36-39zc-zh) Mars- december 2010.
Några äldre sammanställningar om skolor o d nämns.

* **Förslag: TV-avgiften avskaffas för privathushåll** och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. Med förslag om hur kollektivavgiften ska betalas med hänsyn till välfärdsfördelningen.(36-39zr) Oktober 2012. Några äldre sammanställningar om TV-avgiften nämns.

* **Utdrag ur Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet (SNS).** (907a). Juni 2005.

* **Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner.** Kvar står förslaget om klassifikationssystemet för verksamheter och dess planeringsfilosofi enligt forskningsprojektet om samhällsplaneringens problem. (40b).Oktober 2003.

* **Sveriges och omvärldens historia.** (93c). Februari 2008.

* **Mellanöstern, hela världen, Sverige och den strategiska IT-gruppen.** (40e). Mars 2004.

* **Om EU 2005**. Politikområden. Kommissionen. Parlamentet. Utskott. Ledamöter. EU-nämnden. EU-historia.mm. Förslag till ny konstitution. Grundlag. Folkomröstningar. Lagrådet. Junilistan. (32a). Okt.2005.

* **Världshistorien och framtiden. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?** (40y). Maj 2005.

* **Folkhälsopolitik** med nytt målområde: Kunskaper, förmåga, erfarenheter, vilja. (61a). Oktober 2005.

* **Det viktigaste problemet är välfärden och välfärdsfördelningen.** (40za). November 2005.

* **Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder** enligt Urikesdepartementets utredningar. Det finns senare uppgifter för några länder, se utrikesdepartementets hemsida. (103a). Maj 2011.

* **Något om sociala miljöer,** våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. (7952-7956d). Juni 2012.

* **Barnfattigdom och annan fattigdom.** (36-39zm) Maj 2011

* **Kulturutredningar och kulturbudgetar.** (70c). Januari 2012.

* **Fysisk planering i Sverige.** Planeringshistoria och nuvarande planering. Klimatanpassning av byggande, men ej stor klimatplanering. (71l). Juni 2011.

* **Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.** Stadsplanering, glesbygd. Artiklar, beskrivningar o d före 2009. (71j). Juni 2011. Några andra dokument om fysisk planering nämns.

* **Föreningen för Samhällsplanering** (FFS) är en organisation för den som är intresserad av planering för framtidens boende och arbete, infrastruktur, miljö, lokal- och regional utveckling, stadsbyggnad. Utger tidskriften PLAN med artiklar om samhällsplanering.

* **Boverket: Regelsamling för hushållning, planering, byggande.** Lagar med förordningar och föreskrifter. Plan- och bygglag. Miljöbalken m m. (71k). Maj 2011.

* **Världsarvslistan.** (91b). Januari 2012.

* **Planering, klimat och välfärdsfördelning**. (36-39za). Januari 2010
.

Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem:

Innehållsförteckningar finns i det följande.

December 2003:
Sven Wimnell 031205 med tillägg 031231: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. (http://wimnell.com/omr40d.pdf)

November 2004:
Sven Wimnell 041112 ändrad 050121: Sammanställning om samhällsplaneringens problem. (http://wimnell.com/omr40g.pdf)

Februari 2005:
Sven Wimnell 050224: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning. (http://wimnell.com/omr40u.pdf)

November 2005:
Sven Wimnell 051106+051109: Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar. Vad göra ? Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? (http://wimnell.com/omr40z.pdf)

Januari 2006:
Sven Wimnell 060127: Samhällsplaneringens problem. Demokrati med kunskaper hos alla. Kriser och välfärd alla dagar. Ansvarskommittén. Tsunamikatastrofen. Krisberedskap. (http://wimnell.com/omr40zc.pdf)

Februari 2006:
Sven Wimnell 060224: Samhällsplaneringens problem. Klassifikationssystemet för verksamheter. (http://wimnell.com/omr40zd.pdf)

Februari 2007:
Sven Wimnell 070224: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Kunskaper om verksamheterna och deras samband för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld. (http://wimnell.com/omr40ze.pdf)

Februari 2008:
Sven Wimnell 080202: Fördomar, kunskaper, moral, politik för välfärdsfördelning och koldioxid. (http://wimnell.com/omr36-39t.pdf)

Sven Wimnell 080528: Komplement till 36-39t.pdf (http://wimnell.com/omr36-39u.pdf)

Januari 2009:
Sven Wimnell 090131: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Världen och Sverige i början på 2009. (http://wimnell.com/omr36-39y.pdf)

Januari 2010:
Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. http://wimnell.com/omr36-39za.pdf

Sven Wimnell 8 mars 2010 : Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za. http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf

Sven Wimnell 10 april 2010 : En fortsättning på 36-39zc. Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor. http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf

Sven Wimnell 25 juni 2010 : En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010. http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2010 : En fortsättning på 36-39ze. Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010. http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf

Sven Wimnell 30 november 2010 : En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtids-planeringen, hälsa och jämlikhet mm. http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf

Sven Wimnell 20 dec 2010 : Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete. http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

December 2010:
Sven Wimnell 30 dec 2010 : Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik. http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Februari 2011:
Sven Wimnell 18 feb 2011+21 mars : Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare. + Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering http://wimnell.com/omr36-39zk.pdf

April 2011:
Sven Wimnell 20 april 2011: En samhällsbeskrivning. Hushålls-ekonomi. Politisk planering. Socialdemokraternas extrakongress och början på ny politik. Jobbskatteavdragen. Skolan. Järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr36-39zl.pdf

Maj 2011:
Sven Wimnell 26 maj 2011:Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011. http://wimnell.com/omr36-39zn.pdf

Januari 2012:
Sven Wimnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområ-den i nio huvudområden. http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Februari 2012.
Sven Wimnell 10 februari 2012: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering. http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf
Jämställdhetsminister Sabuni har 21 januari 2013 meddelat att hon lämnar regeringen och riksdagen.Ny minister Maria Arnholm. Den visade skuggregeringen kan ha blivit ändrad.

Maj 2012:
Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemo-kraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf
Observera isynnerhet sidorna 22-45 Inledning om skatter, bidrag, hushållskostnader, löner od. Och sidorna 93-105 Förbättringar för låginkomster.

Politik från maj 2005 till maj 2012.

Här är ej med stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem, enligt föregående lista.

Mycket om skatter o d. Rubrikerna antyder innehållen.

Innehållsförteckningar är ej med här av utrymesskäl. Men det går att klicka på länkarna. Somliga, märkta *, finns med i det föregående och då ibland med innehållsförteckning.

2005:

Sven Wimnell 050522+050605: De borgerliga partiernas skatteförslag. Och annat om skatter, bidrag och moral. Bostadsbidrag. TV-licens. (http://wimnell/omr36-39h.pdf)

Sven Wimnell 050920: Välfärd, skatter, arbete, tillväxt. (http://wimnell.com/omr36-39i.pdf)

2006:

Sven Wimnell 060111: Om LO-rapporten Vad vill egentligen moderaterna? Med kommentarter för partierna inför valet 2006. (http://wimnell.com/omr36-39j.pdf)

Sven Wimnell 060316+tillägg 060326: Om alliansens skattelättnader, som ej bör genomföras, och om andra bättre skatteförslag. Bl a slopad individuell TV-avgift. (http:/wimnell.com/omr36-39k.pdf)

* Sven Wimnell 060327: TV-avgiften i proposition 2005/06:112. Avgifter för privathushåll: De individuella TV-avgifterna bör slopas, och ersättas med en kollektivavgift för alla privathushåll, betald av riksdagen. (wimnell.com/omr36-39l.pdf)

Sven Wimnell 060408: Budgetpropositionen våren 2006. Levnadskostnader. Skatter. bidrag. Förbättringar för dem med låga inkomster. Pensionärer. Icke-pensionärer. (http://wimnell.com/omr36-39m.pdf)

Sven Wimnell 060813: De borgerliga gynnar i valet 2006 mest de höga inkomsterna. (http://wimnell.com/omr36-39n.pdf)

Sven Wimnell 060921: Alliansen vann valet 2006. Epoken Göran Persson är slut. (http://wimnell.com/omr36-39o.pdf)

Sven Wimnell 061023: Politik efter valet 2006. (http://wimnell.com/omr36-39p.pdf)

2007:

Sven Wimnell 070111+070223: Den borgerliga regeringens skatter och skattepropaganda. Utdrag ur omr36-39o.pdf+omr36-39p.pdf . Och något om oppositionen. (http://wimnell.com/omr36-39q.pdf)

Sven Wimnell 070328: Om socialdemokraterna och regeringen. Om skatter och skatteförslag. (http://wimnell.com/omr36-39r.pdf)

Sven Wimnell 070419: Skatter och bidrag för 2008. (http://wimnell.com/omr36-39s.pdf)

2008:

* Sven Wimnell 080202: Fördomar, kunskaper, moral, politik för välfärdsfördelning och koldioxid. (http://wimnell.com/omr36-39t.pdf)

* Sven Wimnell 080528: Komplement till 36-39t.pdf (http://wimnell.com/omr36-39u.pdf)

Sven Wimnell 080808: TV-avgiften, skatterna och pensionärerna. (http//wimnell.com/omr36-39v.pdf

Sven Wimnell 081108: Politik hösten 2008. http://wimnell.com/omr36-39x.pdf

Socialdemokraterna. Budgetmotion hösten 2008. (http://wimnell.com/omr36-39xbudgets.pdf)

Miljöpartiet. Budgetmotion hösten 2008. (http://wimnell.com/omr36-39xbudgetmp.pdf)

Vänsterpartiet. Budgetmotion hösten 2008. (http://wimnell.com/omr36-39xbudgetv.pdf)

2009:

* Sven Wimnell 090131: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Världen och Sverige i början på 2009. (http://wimnell.com/omr36-39y.pdf)

Sven Wimnell 090315+090319: Globaliseringsrådets skatteutredningar och andra utredningar om levnadskostnader, skatter, bidrag och välfärdsfördelning. http://wimnell.com/omr36-39z.pdf

2010:

* Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. http://wimnell.com/omr36-39za.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2010: Statistikområden i Statistisk årsbok för Sverige 2010 och något om planering, hushållsekonomi och skatter o d. http://wimnell.com/omr36-39zb.pdf

* Sven Wimnell 8 mars 2010 :Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za. http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf

*Sven Wimnell 10 april 2010 : En fortsättning på 36-39zc. Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor. http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf

Sven Wimnell 24 april+ 6 juni 2010 : Hushållsekonomi och skatter 2006, 2009 och 2010. (http://wimnell.com/omr36-39ze647.pdf)

* Sven Wimnell 25 juni 2010 : En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010. http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf

* Sven Wimnell 25 oktober 2010 : En fortsättning på 36-39ze. Sam-hällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010. http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf

* Sven Wimnell 30 november 2010 :En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtidsplaneringen, hälsa och jämlikhet mm. http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf

* Sven Wimnell 20 dec 2010 : Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete. http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

* Sven Wimnell 30 dec 2010 : Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik. http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

2011:

* Sven Wimnell 18 feb 2011+21 mars : Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare. + Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering http://wimnell.com/omr36-39zk.pdf

* Sven Wimnell 20 april 2011: En samhällsbeskrivning. Hushållsekonomi. Politisk planering. Socialdemokraternas extrakongress och början på ny politik. Jobbskatteavdragen. Skolan. Järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr36-39zl.pdf

* Sven Wimnell 061213: Järnväg i Strängnäs (http://wimnell.com/omr71e.pdf)

* Sven Wimnell 29 april 2011: Brev till kommunstyrelsen i Strängnäs om järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr71i.pdf

* **Sven Wimnell 28 februari 2012: Yttrande till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs. http://wimnell.com/omr71m.pdf**

* **Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013:Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf**

* **Sven Wimnell 26 maj 2011: Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011. http://wimnell.com/omr36-39zn.pdf**

2012:

* **Sven Wimnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden. http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf**

* **Sven Wimnell 10 februari 2012: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering. http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf**

* **Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf**

* **Sven Wimnell 29 oktober 2012. Förslag: TV-avgiften avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. http://wimnell.com/omr36-39zr.pdf**

Sid **Sammanställningar som gäller enstaka problem: Innehållsförteckningar.**

(Sidor i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf)

148 Statistiska centralbyråns statistik.
151 SCB. Klassifikationer & standarder.
153 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
154 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
156 Statliga myndigheter mm.
162 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
169 Om grundskolan och gymnasiet mm.
170 TV-avgiften
171 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
172 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
173 Sveriges och omvärldens historia. .
176 Mellanöstern, hela världen och Sverige
178 Om EU 2005.
179 Världshistorien och framtiden.
181 Folkhälsopolitik
182 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
184 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
188 Något om sociala miljöer,
193 Barnfattigdom och annan fattigdom.
195 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
199 Fysisk planering i Sverige.
199 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
200 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
200 Världsarvslistan.
201 Planering, klimat och välfärdsfördelning.
-205

206 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.**
298 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**
299 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**

I utredningarna som det hänvisas till kan finnas länkar med adresserna
http://web.telia.com/~u86105430/omr00.pdf
http://web.telia.com/~u86107412/
http://web.telia.com/~u86119281/
http://web.telia.com/~u86119282/
http://web.telia.com/~u86119283/
eller liknande
Dessa adresser ska ändras till: http://wimnell.com/omr00.pdf

Kapitel 4. Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.

Kapitel 4.

Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.

Innehåll:

Innehållet i:
Sven Wimnell 080201+5 april 2014:
Sveriges och omvärldens historia.
http://wimnell.com/omr93c.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 16 mars 2008:
Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Några hänvisningar

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
http://wimnell.com/omr71k.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
http://wimnell.com/omr71l.pdf

Innehållet i:
Sven Wimnell 080201+5 april 2014:
Sveriges och omvärldens historia.

(http://wimnell.com/omr93c.pdf)

Innehåll

Sida i 93c:

2 Innehållsförteckning

5 **Historien om människan.**
5 Referenskommitté.
7 En resa genom tid och rum.
9 Våra förfäder aporna.
12 Apor på två ben.
14 De första människorna.
17 Vår tids människor.
23 Dagens värld.
25 Framtidsperspektiv.

27 **Världshistorien på nio sidor.**
27 Forntiden. Till omkring 400.
27 Medeltiden. 400-1500.
28 Nya tiden . Från 1500.
28 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
29 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
29 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
30 Andra världskriget 1939-1945.
30 Efterkrigstiden. Från 1945.
31 Nutid och framtid.
31 Världsbefolkningen.
32 Afrikas och Asiens äldsta historia.
33 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
34 Sveriges historia.
35 Källor till de historiska avsnitten.
35 Läget i världen.

36 **Sveriges och omvärldens historia till mitten av 1900-talet**
37 Innehållet i sammanställningen.
38 Till läraren

40 FORNTIDEN
41 Stenåldern
43 Ute i världen
44 Egypterna - ett av de första åkerbruksfolken
45 Babylonierna
46 Bronsåldern
47 Grekerna
50 Järnåldern
51 Mycket hade hänt ute i världen
54 Vikingatiden
58 Vikingarnas färder

63 MEDELTIDEN
68 Kejsare och påvar
71 Folkungatiden
72 Grupper bland folket
80 Unionstiden
83 Europa efter korstågen
85 Att resa i gamla tider

87 NYA TIDEN
91 Vasatiden
93 Liv och framsteg i Sverige under Vasatiden .
99 Gustav Vasas söner
103 Danmark och Norge
105 Ute i världen
105 Kampen mellan protestanter och katoliker .
109 Sveriges storhetstid
109 Livet i 1600-talets Sverige
116 Adeln under storhetstiden
120 Krig och politik 1611-1660
126 Ute i världen
126 Andra stormakter i Europa
129 Krig och politik 1660-1720
137 Frihetstiden
144 Ute i världen
144 Stormakter under 1700-talet
146 Den gustavianska tiden
146 Gustav III:s Sverige
152 Ute i världen
152 Den stora franska revolutionen
154 Den gustavianska tidens slut
158 Sveriges långa fredstid
158 Karl Johans-tiden
161 Nya lagar
165 Ute i världen
165 Nordamerikanska inbördeskriget
167 Det moderna samhället grundläggs
178 De nordiska grannländerna
180 Ute i världen
180 Det första världskriget
183 1900-talet i Sverige
189 Det andra världskrigets tid
194 Efter kriget

I det följande några sidor från
Sven Wimnell 050510+050610+061220:
Världshistorien och framtiden.
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen ?
http://wimnell.com/omr40y.pdf

201 **Områdena kring östra Medelhavet.**
Från äldsta tid till 1930-talet.
204 **Konsthistoria.**
206 Byggnadskonsten
207 **Industrin och utvecklingsprocesserna.**
209 Uppfinningar och upptäckter
211 **Teknikhistoria.**
213 **Medicinhistoria**.
214 **Världen byggdes om på 1900-talet.**
214 Makt och sociala relationer i världen 1914.
215 Tänkesätten och de sociala relationerna.
216 Utdrag ur “Det svenska folklynnet” (1911).
218 Första världskriget.
218 Slutet på första världskriget.
219 Mellankrigstiden.
221 Andra världskriget.
222 Atombomberna 1945.
223 Världen under efterkrigstiden efter andra världskriget.
227 Asien.
227 Främre Orienten/mellanöstern.
227 Israel och Palestina.
227 Syrien och Libanon.
228 Jordan, Saudiarabien och småstaterna.
228 Irak och Iran. Kurder.

228 Främre Orienten/mellanöstern 1991.
229 Asien bortom Iran.
229 De engelska kolonierna.
229 De holländska kolonierna.
229 De franska kolonierna.
230 Kina.
230 Japan.
230 Korea, Filippinerna, Afghanistan mm.
231 Afrika.
232 Amerika.
233 Amerikas förenta stater/USA.
234 Oceanien, polarområdena och rymden.
234 Europa 1991.
234 Världens djur-och växtvärld.
234 Källor till historien på 1900-talet.

235 **Makthavare i världen efter andra världskriget.**
237 **Ledamöter av EU-kommissionen: under ledning av J M Barroso (2004-2009).**
238 **1900-talet.**
242 **Sverige under 1900-talet.**
246 **50 år med FN.**
251 **Förenta Nationernas Millenniedeklaration**.
251 FÖRORD
252 VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
253 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
254 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
256 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ
256 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
257 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
257 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.
257 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.
259 **Läget i världen 2002.**
262 **FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.**
267 **Innehåll i ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.**

Tillägg 5 april 2014:
275 Några sidor från http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf
Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag.
Sveriges historia: 13000 f.Kr- 600 e.Kr.
Sveriges historia: 600 -1350.
Sveriges historia: 1350-1600.
Sveriges historia: 1600-1721.
Sveriges historia: 1721-1830.
Sveriges historia: 1830-1920.
Sveriges historia: 1920-1965.
Sveriges historia: 1965-2012.

290 Innehållsförteckning till
Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

295 **Karta med världens befolkning i början på 1990-talet.**

Några hänvisningar

Om världshistorien och svenska historien finns i:
Sven Wimnell 080201+ 5 april 2014: Sveriges och omvärldens historia. (http://wimnell.com/omr93c.pdf)

De första femtio åren av FNs historia finns i:
FNs historia och verksamheter (http://wimnell.com/omr93b.html)

Länkar till fackföreningar och företagareföreningar finns i:
Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf
Här finns tusentals länkar.

Länkar till statliga myndigheter m m finns i:
Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och bibliotekssystem. http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf
Här finns bl a uppgifter om SAB, DC och DK.

Länkar till universitet och högskolor, utbildning och forskning finns i:
Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning. http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Länkar till statistik finns i:
Sven Wimnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskningsämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSYK yrken, SUN 2000 utbildningar. SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell.(http://wimnell.com/omr40t.pdf)
Här finns bl a statistik för område 658 samlat under en rubrik för området.

Länkar till mänskliga rättigheter finns i :
Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://wimnell.com/omr103a.pdf

Länkar till världsarvslistan finns i :
Sven Wimnell 9 jan 2012: http://Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/ http://wimnell.com/omr91b.pdf

En beskrivning av klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter finns i:
Sven Wimnell 060224: Samhällsplaneringens problem. Klassifikationssystemet för verksamheter. (http://wimnell.com/omr40zd.pdf)
En lång beskrivning om Klassifikationssystemet och forskningsarbetet om samhällspaneringens problem. Med bilder.

En äldre delvis inaktuell beskrivning av företagsplanering finns i:
Sven Wimnell 20 oktober 2001. Samhällsplanering och företagsplanering. 41 sidor (http://wimnell.com/omr658b.pdf)
(I denna sammanställning finns hänvisningar till en gammal adress för Sven Wimnells hemsida. Adressen är ändrad och är nu http://wimnell.com)

Länkar i Mölndals stadsbiblioteks länkkatalog finns i :
Sven Wimnell 991006: SAB-systemet, en pdf-fil på 42 sidor med hjälp av Mölndals biblioteks länkkatalog. En sammanställning från Mölndals stadsbiblioteks länkkatalog. Länkarna ordnade enligt Sven Wimnells systemtabell. (http://wimnell.com/omr102e.pdf)
Så såg länkarna ut 1999. Många tusen utvalda länkar i alla ämnen, sorterade som böckerna på biblioteket. 2014 kan de vara ändrade, sök på
Länkkatalogen: http://webbkatalog.molndal.se/default.htm
Q EKONOMI OCH NÄRINGSVÄSEN.:
http://webbkatalog.molndal.se/xq.htm
Qb Företagsekonomi :
http://webbkatalog.molndal.se/xqb.htm
O SAMHÄLLS- OCH RÄTTSVETENSKAP:
http://webbkatalog.molndal.se/xo.htm
Oha Arbete och arbetsmarknad:
http://webbkatalog.molndal.se/xoha.htm

Statistisk årsbok för Sverige
Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem. http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf
Här finns bl a uppgifter om SAB, DC och DK och Mölndal 2014

Beskrivningar och länkar om sociala miljöer, världen, våld, diskriminering, skolan och mobbning och mycket annat finns i :
Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Folkbildning, studieförbund, utbildning, forskning, skolan, civilsamhället, kultursamhället o d behandlas i:
Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället. http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Läget i början av 2014, hushållsbudgetar, boende, hushållsinkomster, välfärdsfördelning, skatter, utbildning, biblioteksystem mm finns i:
Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Innhållet i
Sven Wimnell 16 mars 2008:
Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.

http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Innhåll:
Sida i 7952-7956d:

Del 1. 16 mars 2008: Något om sociala miljöer.

Sida

7 Utdrag från Sven Wimnell 080202: Fördomar, kunskaper, moral, politik för välfärdsfördelning och koldioxid. (http://wimnell.com/omr36-39t.pdf)
8 Världen. Klimat och sociala relationer.
8 Koldioxidutsläpp.
8 Fysiska och sociala miljöer.
8 Mänsklighetens utveckling.
9 Sociala relationer.
10 Sveriges elva folkhälsomål.
13 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
14 Människornas levnadsvillkor och planering av framtiden.
16 Inre verkligheter och sociala miljöer.
16 Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar
18 Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.
19 Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.
20 De inre verkligheterna och de sociala miljöerna under tidernas lopp
21 Historien om människan.
25 Åke Holmberg: Vår världs historia.
33 Exempel på inre verkligheter och sociala miljöer.
54 Religioner, världsliga makthavare, klasser och slavar. En sammanfattning av exemplen i det föregående
64 Sven Wimnell 080201: Sveriges och omvärldens historia.
65 Läget i början av 2008.
65 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
68 Från näbbmus till millenniedeklaration.
70 Något om värdsbilder, livsåskådningar, ideologier, människosyn värderingar, attityder, fördomar, moral, jämställdhet och diskriminering.

Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf (2010):
78 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
78 Myten om det goda Sverige.
81 Fram med sanningen.
82 Tintin i belgisk rättegång.
83 Dödstraffet viker – men några länder håller emot.
85 Dödsstraffet i världen: Interaktiv karta ger effektfull bild.
86 Ander blev den siste att avrättas.
88 Motvalls i glädjediktaturen. (USA)
90 Barbara Ehrenreich: ”Gilla läget. Hur allt gick åt helvete med positivt tänkande. (USA)
92 Ehrenreich wallraffade i underklassen. (USA)

95 31 maj 2012: Brutal och jämn valrörelse väntar (i USA).

Del 2. 1 juni 2012: Våldet i världen och mänskliga rättigheter.

Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf :
97 Något om läget inför 2012
97 Världen.
99 Läs på! Världen har förändrats
101 Optimism: Många julljus i mörkret.

Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zq. pdf :
103 Världen utanför Sverige.
104 Mot en fredligare värld.
106 Steven Pinker: ”The better angels of our nature.
108 Spännande om våldets historia

109 Utdrag från Sven Wimnell 4 maj 2011:
Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf
109 Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet.
114 De mänskliga rättigheterna
115 Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat
118 Vilka rättigheter finns det?
118 Rätten att inte bli diskriminerad
119 Rätten till liv - dödsstraffet
121 Förbud mot tortyr
122 Förbud mot slaveri och slavhandel
123 Regler om rättssäkerheten
124 Privat- och familjelivet
125 Tanke- och religionsfrihet
125 Yttrandefrihet
127 Förenings- och församlingsfrihet
128 Rätten till arbete
129 Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
129 Rätten till hälsa
130 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
131 Rätten till utbildning
132 Kvinnors rättigheter
134 Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
135 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
138 Barnets rättigheter
140 Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
141 Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
143 Urfolkens rättigheter
145 Rättigheter för HBT-personer
148 Flyktingars rättigheter
149 Migranters rättigheter
150 Folkmord
152 Väpnade konflikter
153 Våld och förtryck i hederns namn
155 Demokrati och mänskliga rättigheter
155 Utbildningshäften om mänskliga rättigheter
156 På lätt svenska: Vad är mänskliga rättigheter?
158 Vem gör vad?
158 Sverige och mänskliga rättigheter
160 UD:s rapporter om MR i världens länder
162 Dokumentarkiv
163 Polisen
164 MR-arbetet i Sverige framöver

Del 3. 1 juni 2012: Något om mobbning, diskriminering o d.

Några artiklar 2000-2002 om mobbning och dikriminering o d:
166 Skola prickas för mobbning.
168 Friends. Elever mot mobbning.
170 Ökad stress bland elever.
172 Klassmorfar för barnen.
173 Skolverket 2002-11-13.
175 En undersökning som Lärarnas Riksförbund gjorde 2001.

Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf :
177 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
177 De skrattade bara." Så berövades Safet sitt människovärde.
184 Säg inget vänligt till mig.
190 Fritt fram i Sverige. Men brottsligt i Frankrike.
196 De skiter i vilket" – Så sviker vi de mobbade.
201 Värst för dig själv" – Vår heder har inget pris.

207 Hon orkade inte gå kvar på elitskolan
208 Fem pojkar häktade för misshandel
208 Övergreppen liknar Ondskan
209 1000-tals elever tar ställning mot mobbning
210 Lundsberg tror de står över lagen

Del 4. 1 juni 2012: Myndigheter och organisationer om mobbning och diskriminering.

213 Skolverket
213 webbkarta.
214 Mobbning.
215 Kränkningar och diskriminering.
217 Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (pdf 2798).
221 1. Förbud mot diskriminering och kränkande behandling,
223 2. Att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter,
226 3. Att förebygga trakasserier och kränkande behandling,
228 4. Att upptäcka och anmäla trakasserier och kränkande behandling,
231 5. Att utreda och dokumentera uppgifter om trakasserier och kränkande behandling,
234 6. Att åtgärda trakasserier och kränkande behandling, samt
235 7. Planer mot diskriminering och kränkande behandling.
239 Bilaga 1. Definitioner och begrepp.
240 Bilaga 2. Aktuella bestämmelser.
245 Utvärdering av program som används för att förebygga och åtgärda mobbning.

247 Arbetsmiljöverket
247 webbkarta.
250 Vad är mobbning?
252 Resultat för sökning på mobbning

255 Diskrimineringsombudsmannen (DO)
255 webbkarta.
257 Diskriminerad?
257 Riskerar du att diskriminera?
258 Webbverktyg Plan för skolan och förskolan.
258 Handbok om europeisk diskrimineringslagstiftning.

259 Socialstyrelsen
259 webbkarta.
266 Sökt mobbning på Socialstyrelsen.

268 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på mobbning
270 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på diskriminering
272 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på kränkande behandling
273 Socialdemokraterna.se 26 maj 2012. Sökning på mobbning
275 Socialdemokraterna.se 26 maj 2012. Sökning på diskriminering.
277 Svenskt Näringsliv. Sökt på mobbing 27 maj 2012

279 LO. EUROPEISKA SOCIALA DIALOGEN. RAMAVTAL OM TRAKASSERIER OCH VÅLD I ARBETET

282 Migrationsverket.

291 Skolinspektionen.
291 Webbkarta
298 Riktad tillsyn av riksinternat
299 Beslut för grundskola och gymnasieskola efter tillsyn av Grennaskolan.
311 Barn- och elevombudet.
313 BEO kräver skadestånd av Lundsbergs skola
314 Statliga myndigheter mm

Del 5. 1 juni 2012: Kort om Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

316 Sven Wimnells hemsida. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
316 Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen amänniskornas verksamheter.
317 De senaste utredningarna i pdf,

320 **Samhällsplaneringens problem.**
Hur ska man kunna förättra världen?
En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter

320 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.**
(Se även Sven Wimnells hemsida http://wimnell.com)

321 Systemets avdelningar på högsta nivån.
321 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
321 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.

321 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
321 Individer och samhällen planerar framtiden.
323 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden
324 Två sidor med de 129 områdena. Klassifikationssystem för verksamheter.
326 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
327 Bilder med samband mellan områdena 1-9
328 Den fundamentala påverkanskedjan.
329 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
330 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
331 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
332 Klassifikationssystemet för verksamheter ochbiblioteksystem
333 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
334 Forskningen om Samhällsplaneringens problem.

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter. Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.

http://wimnell.com/omr71k.pdf

Särskild innehållsförteckning har inte gjorts.

Innehållet i:

Sven Wimnell 16 juni 2011: Fysisk planering i Sverige. (Område 71)

http://wimnell.com/omr71l.pdf

Innehåll:

sida i 71l:

3 Samhällsplanering. Fysiska och sociala samhällen.

5 Den fysiska översiktsplaneringens framväxt i Sverige.

23 Stadsplaner i Sverige genom åren enligt Arkitekturmuseet. 7 juni 2011.

30 Nuvarande samhällsplanering enligt Boverkets hemsida 11 juni 2011.

89 Boverkets Regelsamling för hushållning, planering och byggande.

92 Nuvarande bostadsplanering enligt Boverkets hemsida 11 juni 2011.

132 -174 Boverkets webbkarta på Internet. 14 juni 2011.

Kapitel 5.
Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014

Kapitel 5.

Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014.

Innhåll:

EU skälver åter av fasa
Peter Wolodarski: Hamas terror ger inte grönt ljus för Israel.
Bulldozern från Turkiet
Pol Pots skamlösa lakejer
Världen kryper allt närmare EU
En bred utrikesbevakning har aldrig känts så viktig som nu
Eurokrisen inte över – nu väntar ödeshöst
Skulderna kan tvinga fram drastiska steg
Nazistpropagandan kröp in i Heideggers dagböcker
Det nya Sverige
Peter Wolodarski: Putin tittade oss i ögonen och vi tittade bort.
Vladimir Putins dilemma
Gorbatjov. Sovjetunionens sista ledare överraskade med sin reformpolitik
Sönderfallet inte fullt så civiliserat
Pundiga löften om pundet
Svensk industri har tappat kraft
Ny blick på det stora kriget
Våldet i världen minskar – men det får vi inte veta
Våldet har ökat i världen på senare år
Stärk vår försvarsförmåga i förbund med Finland
Slocknad stjärnglans
Vapenleveranser hade inte hjälpt
Briljant grävjobb om vapenexportens eviga omoral
Läkare vill att Sverige hjälper ebolasmittade
En snabbare väg ur finanskrisen
Extrem tolkning av islam bakom IS destruktiva välde
Både Israel och Hamas övergav viktigaste kraven
Vapenvilan får hård kritik
Obamas gränslösa dilemma
Vi måste börja diskutera gräns för antalet flyktingar
Peter Wolodarski: Det pågår ett krig i Europa
Här är de nya EU-cheferna
Ukraina kan bli slutet för Putin
Gör det till ett krigsbrott att attackera journalister
Kina begränsar val i Hongkong
Hårt tryck på Obama att agera i norra Irak
Israels nya bosättning kritiseras av USA

DN 11 aug 2014:

“EU skälver åter av fasa”

“Vi européer lever i ett grannskap som har blivit allt osäkrare. Det manar till strategiska svar som inget europeiskt land klarar att ge på egen hand. “

“Om det finns en historisk händelse som alltjämt får de flesta européer att skälva av fasa, ännu efter ett sekel, är det första världskrigets utbrott, den avgörande europeiska katastrof som inleddes under de sista dagarna i juli 1914. Exakt hundra år senare, efter två världskrig och ett kallt krig, är skälvningarna starkare än någonsin.

Med tanke på Europas blodiga historia valde de stater som upprättade dagens EU icke-våld, gränsernas okränkbarhet, demokrati och rättsstat. De valde samarbete, till och med integration, i stället för militär konfrontation, och ekonomisk utveckling i stället för maktpolitik. Men detta ”EU-Europa” slungas nu bakåt i tiden och utmanas än en gång av maktpolitikens återkomst vid dess gränser och i dess omedelbara närhet.

I öster vill president Putins Kreml ändra nationsgränser med våld och därmed säkra Rysslands pånyttfödelse som imperialistisk världsmakt.

Samtidigt hotar kaos och våld – mest uttalat i Syrien, Irak och Gaza – att överskölja hela Mellanöstern och kränka den territoriella integriteten hos stater som till stor del är resultat av fredsuppgörelsen efter första världskriget.

Det fredliga, postmoderna Europa får svårt att bemästra hoten från den återuppståndna maktpolitiken. Antalet medlemsländer i EU har mer än fördubblats sedan 1989, då kommunismen i Central- och Östeuropa rasade samman, men EU-Europa har ännu inte fått sin slutgiltiga, politiskt integrerade form. Än viktigare är att det inte är utformat för att hålla maktpolitiken stången. Europas gamla nationalstater är för små och svaga och EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik är fortfarande inte fullt utvecklad.

Många européer anser ändå att EU och väst inte får ge Putin fria tyglar att fortsätta med sitt skurkaktiga beteende. Alltför mycket står på spel i östra Ukraina – hela kontinentens fred och ordning. De mestadels europeiska passagerarna på det malaysiska flygplanet, som sköts ner över rebellkontrollerat område, fick betala för denna insikt med sina liv.

Tidpunkten för historiskt betydelsefulla händelser går i regel inte att välja. Den grundläggande frågan när de väl har inträffat är alltid hur snabbt konsekvenserna blir korrekt identifierade. Det tog orimligt lång tid för Europas ledare att inse att allt det förtroende de hade fäst vid Putin, och deras tolerans för hans vålds- och skrämselpolitik, bara ledde till ytterligare upptrappning och utvidgning av krisen i Ukraina. Först sedan 298 civila hade dött ombord på MH17 var EU berett att införa sådana sanktioner som påverkar den ryska ekonomin på ett kännbart sätt.

Betydelsen för en gemensam europeisk utrikes- och säkerhetspolitik av dessa EU-sanktioner bör inte underskattas. När EU äntligen har tagit det första steget (effektiva sanktioner) måste det andra – en ”energiunion” som sätter Europa i stånd att bryta sitt beroende av rysk energitillförsel – följa snarast möjligt.

Europas förmåga att agera kollektivt i Mellanöstern kommer att sättas på ännu hårdare prov. Inom EU finns starka proisraeliska och propalestinska läger som brukar blockera varandra, och till råga på allt är dagens konflikter i Mellanöstern mycket mer komplicerade än den i östra Ukraina.

De länder som just nu berörs mest av oron i regionen – Irak, Syrien, Libanon, Israel/Palestina, Egypten och Libyen – får troligen snart

sällskap av Jordanien, Jemen och Gulfstaterna. Och krisen förvärras av Irans kärnteknikprogram och av konkurrensen mellan det shiitiska Iran och det sunnitiska Saudia-rabien om dominansen i regionen. Ingen lösning i Mellanöstern skymtar någonstans.

I dag kan bara en enda utgång förutsägas med en hög grad av trovärdighet: Vi får se en ytterligare upptrappning, som kan störta hela regionen i kaos och utlösa ännu mer våld och större risk för smitta. Faran är stor för att delar av Mellanösternkonflikten exporteras till Europa.

Vare sig EU vill eller inte måste det ta itu med dessa konflikter, eftersom beslut om dess inre och yttre säkerhet sannolikt kommer att fattas i Mellanöstern i väl så stor utsträckning som i Bryssel och medlemsstaternas huvudstäder. Vi européer lever i ett grannskap som har blivit allt osäkrare. Det manar till sådana strategiska svarsreaktioner som ingen europeisk stat kan prestera på egen hand. Ännu djupare integration i EU och ny kraft i dialogen om utrikes- och säkerhetspolitik måste alltså sättas in utan dröjsmål.

Hundra år efter det att den moderna maktpolitiken släppte loss ett krig som dödade mer än tio miljoner av deras förfäder tvekar många EU-européer dessvärre att göra sig redo för den annalkande stormen. Man får innerligt hoppas att det blir en ändring förr och inte senare.

Att förbereda sig är alltid bättre än att skälva.

Joschka Fischer ledarredaktionen@dn.se
Översättning: Margareta Eklöf “

“Joschka Fischer var under mer än 20 år en av de tongivande inom Tysklands gröna parti. Åren 1998-2005 var han utrikesminister och vice förbundskansler. “

DN 10 aug 2014:

“Peter Wolodarski: Hamas terror ger inte grönt ljus för Israel. “

“Ingen stat kan passivt se på när raketer faller över dess städer. Men det vedervärdiga Hamas ger inte Israel rätt att blunda för palestinskt lidande. “

“Det är mars 2010. Israel och USA har precis lagt ett storgräl om bosättningar bakom sig. Premiärminister Benjamin Netanyahu har lovat att tillfälligt stoppa nya byggprojekt på Västbanken, så att direkta samtal med palestinierna om en tvåstatslösning kan komma igång. Den amerikanske senatorn George Mitchell, som mäklade fred på Nordirland, flänger fram och tillbaka som en rutinerad pendlare mellan Jerusalem och Ramallah för att få igång förhandlingar. Många hoppas.

Samtidigt landar USA:s vicepresident Joe Biden i Tel Aviv. Resan är tänkt som ett kort artighetsbesök för att understryka vänskapen mellan USA och Israel. Bråken om bosättningar ska förpassas till historien.

Just i det ögonblicket, när Biden fortfarande är kvar i landet, meddelar Israels inrikesdepartement att man planerar 1 600 nya bostäder i östra Jerusalem – ett beslut som garanterat väcker ont blod hos palestinierna. Möjligheterna till samtal saboteras.

USA:s förra utrikesminister Hillary Clinton redogör för händelsen i sina nyutkomna memoarer ”Svåra val” (Albert Bonniers förlag). Hon berättar om det raseri som såväl hon själv som president Obama kände när israelerna lämnade beskedet:

”I ett långt och hetsigt telefonsamtal sade jag till premiärminister (Netanyahu) att president Obama uppfattade nyheterna… som en personlig förolämpning av honom, vicepresidenten och Förenta staterna”, skriver Hillary Clinton.

Enligt henne svarade Netanyahu att valet av tidpunkt var helt och hållet oavsiktligt och olyckligt.

Problemet är bara att bosättningsbeslutet var symptomatiskt för hur Israel, under Netanyahus ledning, hanterat den palestinska frågan.

Sanningen är att palestinierna på Västbanken inte fått nämnvärt stöd i rivaliteten med det extrema Hamas. Fredsinitiativen har uteblivit, samtidigt som bosättningspolitiken rullat på. Den palestinske presidenten Mahmoud Abbas, som förmodligen är den bästa motpart Israel kan få, har inte behandlats med den respekt han förtjänar.

Bland palestinierna har han stundtals setts som Israels lekboll. Efter Gazakriget mellan Israel och Hamas i slutet av 2008 fruktade Abbas både för sin egen säkerhet och barnbarnens, som blivit trakasserade i skolan, berättar Hillary Clinton.

Drygt fem år efter det första Gaza-kriget är Israel indraget i en tredje dödlig konfrontation med Hamas, en organisation som i sitt program gör klart att man vill förgöra såväl Israel som judar i största allmänhet. Över 3000 raketer har den senaste tiden regnat över israeliska städer. Under stor stress har människor gång på gång rusat till skyddsrum. Uppgifter om hemliga tunnlar in på israelska kibbutzer har skärrat och upprört. 64 soldater och tre civila har mist livet.

Att slå tillbaka mot Hamas är både rättfärdigt och nödvändigt. Ingen demokratisk stat kan acceptera raketbeskjutning mot det egna territoriet eller hot om andra angrepp. Israel förtjänar omfattande stöd och solidaritet när dess städer står under attack.

Men att landet befinner sig i strid med Hamas betyder inte att man är i krig med det palestinska folket, vare sig på Västbanken eller i Gaza.

Den senaste månaden har omkring 1 900 palestinier dödats. Merparten är civila och fler än 300 barn.

Det är förfärande dödstal, som omöjligen kan försvaras med att Hamas föraktar människoliv och använder civila som sköldar.

Det senare är sant, och sammanfattar kärnan i Hamas våldsfilosofi. Men sådana brutala sanningar ger inte Israel rätt att blunda för de humanitära konsekvenserna av sitt eget agerande. Bilderna från Gaza som Dagens Nyheters fotografer Lotta Härdelin, Paul Hansen och Anders Hansson tagit de senaste veckorna fångar ett outsägligt lidande. Många av dessa har DN avstått från att publicera, därför att vi av pressetiska skäl ytterst sällan sprider bilder på döda barn.

Att terrorister söker skydd vid en FN-skola ger omöjligen grönt ljus att avfyra missiler mot byggnaden.

Vid sidan om de humanitära aspekterna, som är avgörande för bedömningen av kriget, finns också det politiska perspektivet.

Stärks Israels säkerhet när helvetet bryter loss i Gaza?

Svaret på den frågan är möjligen ja om man sätter likhetstecken mellan det vedervärdiga Hamas och det palestinska folket – ett synsätt som passar extremisterna perfekt. De har skapat elände i Gaza och använt knappa resurser till att åter provocera fram en militär aktion.

Men som Leon Wieseltier konstaterar i tidskriften The New Republic: palestinierna är inte samma sak som Hamas, och missnöjet med denna terrororganisation grodde före kriget. Hamas är en olycka för Israel, men ännu mer en olycka för det palestinska folket. Och det är en olycka att omvärlden inte engagerat sig mer för att förhindra att Gaza åter förvandlats till en avfyrningsramp för raketer.

Om det tillåts ske igen blir det ett fjärde krig inom ett par år.

För Israel ligger det i landets långsiktiga intresse att göra allt som står i dess makt för att stärka moderata krafter i regionen – och åstadkomma en politisk lösning på konflikten med palestinierna.

Bildandet av en palestinsk stat, sida vid sida och i fred med Israel, är en strategisk nödvändighet, inte minst i ett Mellanöstern där radikala islamister nu flyttar fram sina positioner på ett skrämmande sätt.

”Israel har en strategi för krig men inte en strategi för fred”, sammanfattar Leon Wieseltier.

Regeringen borde varje vecka föra samtal med Mahmoud Abbas. Hittills har premiärminister Netanyahu inte varit intresserad av det.

Peter Wolodarski “

DN 10 aug 2014:

“Bulldozern från Turkiet”

“ ”Som politiker har han förblivit en gatuslagskämpe.” Citatet kommer från advokaten Turgut Kazan, som känt Turkiets premiärminister Recep Tayyip Erdogan länge, och återfinns i ett reportage i den tyska tidskriften Der Spiegel inför dagens presidentval. Parallellen som dras är mellan den unge Erdogans tuffa uppväxt i Istanbul och hans attityd som landets starke man: kritik är lika med förolämpning, och det är bäst att slå stenhårt tillbaka.

Fullt stilenligt har Erdogan gått till rasande offentligt angrepp mot Der Spiegels beskrivning av hans maktutövning.

Erdogan kunde enligt sitt partis stadgar inte fortsätta som premiärminister. I stället vinner han säkerligen denna premiär för direktval till presidentposten, och kan nå majoritet redan i första omgången. Siktet är redan inställt på att sitta kvar över den turkiska republikens 100-årsjubileum 2023.

Valet handlar dock lika mycket om vilken makt ämbetet ska besitta. Erdogans plan är att skaffa sig kraftigt utökade befogenheter, med eller utan grundlagsändringar. Därefter kan han ändå fortsätta att dominera både regeringen och sitt parti AKP.

Inget land mår bra av att så mycket makt koncentreras till en person. Utan tvivel är Erdogan populär. Men hans auktoritära tendenser har också blivit allt värre.

Starten för drygt tio år sedan såg annorlunda ut. Erdogan genomförde demokratiska reformer, moderniserade landet och ansträngde sig för

att göra ett EU-medlemskap möjligt. AKP har gjort mer för kurdernas rättigheter än alla tidigare turkiska regeringar tillsammans. Samtidigt öppnades ekonomin, arbetsmarknaden liberaliserades och statliga företag privatiserades. BNP per capita har tredubblats.

Armén har pressats ut ur politiken och ställts under civil kontroll, en nödvändighet i varje demokratiskt samhälle. Dessvärre var processen allt annat än ren. Tveksamma bevis för vaga kupplaner användes för att döma hundratals höga militärer till fängelse.

Paradoxen är kännetecknande för Erdogans styre. Friheten har ökat, men beskurits på andra sätt. Ju fler val AKP har vunnit, desto mer har det senare tagit över. Erdogan besvarar sådana påpekanden med paranoida anklagelser om inhemska och utländska konspirationer som syftar till att krossa Turkiet.

Demonstranterna i Geziparken förra sommaren möttes av brutalt polisvåld. Erdogan brännmärkte dem som kriminella och terrorister, och åtskilliga har hamnat i fängelse. Sedan länge har regeringen jagat kritiska medier och enskilda journalister; Reportrar utan gränser rankar Turkiet som 154:a av 180 länder i sitt pressfrihetsindex.

AKP, som brukat kallas milt islamist-iskt, lägger sig allt oftare i människors privatliv. Det gäller allt från aborter till alkoholkonsumtion och umgänge mellan kvinnor och män. Nyligen ondgjorde sig en hög minister dessutom över att kvinnor skrattar för mycket.

Utrikespolitiskt har devisen ”noll problem” förbytts i trubbel med alla, både grannländer och allierade. Det beror på omständigheter, men också på Erdogans rabiata utfall.

Israels agerande i Gaza har han nu jämfört med Hitlers utrotning av judar. Naturligtvis är också de internationella finanshajarna ständigt ute efter att skada Turkiet.

I december exploderade en gigantisk korruptionsaffär, med kopplingar till regeringen och även Erdogans familj. Premiärministern svarade med utrensning av hundratals poliser, åklagare och domare. Han försökte också ta kontroll över utnämningarna inom rättsväsendet och tysta de sociala medier där mutavslöjandena fortsatte att spridas. Enligt Erdogan är alla anklagelser påhittade av rörelsen kring predikanten Fethullah Gülen, en tidigare allierad i kampen mot militären. Utredningen är hur som helst lamslagen.

Erdogan använder sålunda alla medel för att stärka sitt grepp om makten och hela samhällslivet. Säkerhetspolisen får allt vidare mandat, samtidigt som regeringstrogna medier agerar propagandamegafoner. Under presidentvalskampanjen har Erdogan ohämmat kunna breda ut sig i den statliga televisionen, medan motkandidaterna i stort sett ignorerats.

Oppositionen är förvisso en dyster och inkompetent samling. I Erdogans system drunknar den fullkomligt. Summan blir en makt utan begränsningar. Söndagens presidentval bådar illa för Turkiet.

DN 10/8 2014 “

DN 11 aug 2014:

“Pol Pots skamlösa lakejer”

“Pol Pot skulle i historiens skräckkabinett lätt få en plats bredvid Hitler och Stalin. Som ledare för Kambodjas Röda khmerer, som styrde landet 1975-1979, offrade han över två miljoner människoliv för att förverkliga sin utopi.

Under de få korta åren av khmerstyre dog var fjärde invånare i landet av svält, slavarbete och summariska avrättningar. Intellektuella sågs som potentiella kontrarevolutionärer. Det kunde räcka med att bära glasögon eller behärska ett främmande språk för att bestraffas med nackskott.

Pol Pot hann aldrig möta rättvisan. Han dog omgiven av sina sista anhängare djupt inne i den kambodjanska djungeln 1998. I förra veckan dömdes däremot hans andreman, Nuon Chea, och Röda khmerernas statschef, Khieu Samphan, till livstids fängelse. Det är en senkommen rättvisa att två åldringar döms 35 år efter regimens fall. Men det är ändå en liten upprättelse för de otaliga offren och deras anhöriga.

Pol Pot själv var en bildad man. På universitetet i Paris hade han bland annat kommit i kontakt med Rousseaus tankar om civilisationens fördärv. Dessa idéer förstärktes av hans beundran för de enkla stamfolk som levde i Kambodjas djungel. Med stöd av Maos Kina – där kulturrevolutionen pågått i nästan tio år – fick han så 1975 möjlighet att gripa makten i Kambodja och förverkliga sina idéer.

Likt många vänsterintellektuella maoister i väst – inte minst i Sverige – menade Pol Pot att den socialistiska drömmen förvanskats i Sovjetunionen. Staten hade inte vittrat bort. Borgerliga privilegier, hierarkier och centralism fanns kvar. I Kambodja, eller det demokratiska Kampuchea, skulle nu ett sant kommunistiskt paradis skapas.

Paradiset krävde dock att de urbana eliterna, kapitalismen, ja själva penningekonomin, utrotades. Så skedde också – med oerhörd brutalitet. Stadsbefolkningen drevs ut på landet för att låsas in i jordbruks-kollektiv. Phnom Penh förvandlades till en spökstad. Koncentrationslägren fylldes av verkliga och inbillade oppositionella.

Den svenska vänsterintelligentians ikon Jan Myrdal konstaterade triumfatoriskt 1978 att ”rättfärdighet råder” i Kampuchea.

Myrdal visste att mycket blod flutit. Men ställt emot utopin vägde ett människo-liv lätt i 1970-talets intellek-tuella klimat.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se “

DN 16 aug 2014:

“Världen kryper allt närmare EU”

“Den fientlighet mot Väst som förr var lokal har blivit internationell, mobil och radikaliserad. USA är tvunget att agera – och utan USA skulle även EU vara det. “

“Världen krymper. I globaliseringens tidevarv finns inte längre något hörn där man kan vara i fred eller gömma sig. Det gäller för liten som för stor – för Usama bin Ladin som för den enda supermakten, USA. Att försöka slinka ut ur världen är inte längre möjligt. Den lyx som i amerikansk politisk tradition går under namnet ”isolationism” är nu för tiden bara en retorisk figur, ett nostalgiskt önsketänkande. Ty den värld som krympt har förvandlat också dess hörn till amerikanska intresseområden. Det måste inte nödvändigtvis tolkas som att Amerika vuxit i styrka; snarare då som att världen krupit tätt inpå den enda supermakten.

Och denna värld är inte sällan illasinnad. Vi vet alla att följderna av att den så dramatiskt krympt kan bli fatala. Terrordåden den 11 september 2001 visar att den fientlighet mot Amerika och Väst som förr var lokal och ofta slumrande, i dag är internationell, mobil och radikaliserad. Av ren självbevarelsedrift är Amerika helt enkelt dömt till att se hela världen som sin bakgård.

Jag vill hävda att vi européer bör vara mycket tacksamma för det.

Detta världsomspännande engagemang skapar visserligen problem när amerikanska väljare och skattebetalare måste övertygas om saken. Ty vad varje administration i Washington vet, lever en stor majoritet amerikaner fortfarande i provinsiell ovetskap om. Den som bott i det ”äkta” Amerika, bortom New York och kusternas stora städer, vet hur lätt och hur bekvämt det går att leva som om världen inte fanns. Amerikanen har ofta inget pass, kan inte skilja på Australien och Österrike, kan inte peka ut Afrika eller Nordpolen på en jordglob. Och ofta förenar sig den provinsiella ovetskapen med megalomani: Amerika blir då liktydigt med världen, en solipsism som ibland kan bli komiskt absurd som när en idrott knappast någon utanför Amerikas gränser intresserar sig för upphöjs till World Series (baseball).

Men hade Amerika inte funnits, hade vi européer blivit tvungna att uppfinna landet. Alternativet vore att själva se om vårt hus och göra något åt vad som direkt hotar oss i dagens globaliserade värld. Men vad skulle vi kunna göra åt al-Qaida eller Hamas? Åt Putin eller IS? Svaret är: förmodligen ingenting alls. Alla sådana uppgifter har vi lämnat över åt Amerika. Vi utgår ifrån att amerikanerna gör jobbet åt oss. Storbritannien och Frankrike deltar ibland marginellt i sådana insatser, men alltsedan Suezkrisen 1956 mer av skäl som har med prestige och symbolik än med verklig betydelse att göra. Vi har i praktiken gjort oss helt beroende av en amerikansk politik som – *nota bene* – ytterst dikteras av amerikanska, inte europeiska intressen. Gudskelov sammanfaller de någorlunda och för det mesta.

En mer aktiv roll för Europa (EU) i världen brukar av européerna själva avfärdas som orealistisk. Till det skulle inte finnas resurser. Det vill säga: de finns, men vi européer gör andra så kallade prioriteringar. Det finns ju så mycket annat och trevligare att lägga pengar på, varför vi brukar vägra att på allvar diskutera problem som har med demografi, energi, försvar och säkerhet att göra.

EU:s största och rikaste land, Tyskland, kommer inte ens upp i de 2 procent av BNP i försvarsanslag som Nato önskar sig som ett slags minimum. I klartext är Europa inte kapabelt att säkra till exempel

handelsvägar eller oljeleveranser till vår kontinent från ett alltmer fientligt närområde. I stället är det energifattiga Europas energipolitik trångsynt nationell, motsägelsefull och mer intresserad av miljöhänsyn än faktiska behov. Dess uppenbara koppling till försvars- och säkerhetspolitik ignoreras för det mesta. Att under sådana förutsättningar ingen gemensam utrikespolitik existerar framstår därför knappast som en brist utan som något fullt logiskt.

I vad som är europeiskt – inte amerikanskt – närområde tvingas nu kurdiska peshmerga på marken och amerikanskt flyg från luften att ta itu med IS, Islamiska staten, en lika terroristisk som barbarisk organisation. Den är i färd med att utplåna de gränser som europeiska imperialister en gång med stor arrogans drog upp i sanden. Men Irak förblir i en krympt värld i likhet med Ukraina eller Israel europeiskt närområde. Avståndet från Stockholm till Erbil är rent virtuellt.

Och vad gör européerna? Fransmännen skickar vapen och britterna torrmjölk. Hedervärt att de uppträder som hjälpgumma åt Amerika, men på egen hand skulle de vara helt maktlösa. Och vad gör vi andra? Som jag förstår, inte särskilt mycket. I Sverige sätts Folkpartiet i politisk karantän när man vill skicka vapen för att användas mot IS.

11 september skakade om amerikanerna i deras naiva tro att världen är något man sätter på och stänger av som man behagar. Fienden fanns plötsligt mitt ibland dem. Från en dag till en annan såg världen annorlunda ut. Ibland undrar jag vad som kommer att skaka om oss européer: hur vårt 11 september kommer att se ut. Den ryska annekteringen av Krim? Nej. Bara en mild knuff – Ukraina räknar vi knappast som del av Europa. Båtflyktingarna över Medelhavet? Nej. Mer likt en (natur)katastrof än bevis för världens ondska och farlighet.

Kanske när Putin stänger av gasen och oljan? Eller inte förrän London Bridge eller Eiffeltornet sprängs i små-bitar med tusentals döda?

Richard Swartz richard.swartz@chello.at "

DN 16 aug 2014:

"En bred utrikesbevakning har aldrig känts så viktig som nu"

"Krönika.
För 25 år sedan kom det kommunistiska systemets plötsliga kollaps i Östeuropa som en överraskning för världen – inte bara för väst, utan även för härskare och folk i de länder som över en natt bytte samhällssystem.

Så många kloka experter, så många erfarna politiker hade följt utvecklingen i Europas östra halva, och praktiskt taget alla missade vad som höll på att hända.

För tre år sedan trodde vi att den arabiska våren betydde en ny start för ett plågat Mellanöstern och Nordafrika. Vi skrev om frihet, demokrati. Nu skulle äntligen människorna få ta del av den moderna världen så som vi i väst ser den.

För ett år sedan levde vi i ett Europa som trots stora ekonomiska problem och politiska meningsskiljaktigheter hade inlett en ny fas. Borta var den tid när stormakter ändrade gränser med våld. Glömt var gammaldags imperialism där den starke roffar åt sig landområden från den svage.

Men så förändras allt igen. Och vad lär vi oss? Att inte ens den klokaste och mest insiktsfulle kan förutspå framtiden.

Dagens Nyheter har det största korrespondentnätet i svensk press. Vår redaktion och våra stationeringsorter förändras ständigt. Pia Gripen-

berg, mångårig ekonomireporter på tidningen, är ny korrespondent i London sedan några veckor. Philip Teir, författare och skribent, kommer att bevaka Finland från Helsingfors.

En bred och gediget kunnig utrikesbevakning har aldrig känts så viktig som nu. För när det oväntade sker är det de långa perspektiven och närvaron ute i världen som ger oss verktygen att orientera oss i en kaotisk tid. De verktygen kan vara vår omfattande bevakning av Gazakrisen där flera team från Dagens Nyheter avlöst varandra under sommaren. Det kan vara våra stora reportage och i perioder nästan dagliga rapporter från Ukraina. I dagens tidning är det vittnesmålen från norra Irak där reporter Josefin Sköld och fotograf Roger Turesson träffat kristna som flytt undan förföljelse och ofattbara umbäranden. När det oväntade sker ska DN vara på plats och förklara. Och det oväntade sker alltid.

Pia Skagermark, chef för världenredaktionen "

DN 16 aug 2014:

"Eurokrisen inte över – nu väntar ödeshöst"

"Den akuta krisen i EU må vara över. Men det kommer ta flera år innan ett "normalläge", med lägre arbetslöshet och högre tillväxt, har nåtts. Höstens stora rysare blir när Europeiska centralbanken (ECB) presenterar sin granskning av hur stora problemen är i banksystemet.

Det ser ljusare ut än på länge i EU:s ekonomier. Även om Grekland fortfarande har en krympande ekonomi, så minskar takten i nedgången. Portugal kunde lämna sitt stödprogram i maj och kreditvärderingsinstitutet Moody's höjde landets kreditbetyg i somras.

Men krisen är inte över. Så sent som för ett par veckor sedan stod det klart att Italien befinner sig i recession och i Portugal blev staten tvungen att ta över den största banken, Banco Espirito Santo.

De höga skuldnivåerna i EU ligger i krisens själva kärna och där har bankerna en nyckelroll. De kommer också att hamna i fokus under hösten. I månadsskiftet oktober-november väntas Europeiska centralbanken (ECB) presentera resultatet av sina så kallade stresstester på bortåt 200 av EU:s banker.

Tanken är att kunna klargöra vilka tillgångar, i form av utlåning, som är osäkra vid en kris och vilka konsekvenser det får för banken, för banksystemet och ytterst för medlemsstaterna.

Stresstester har gjorts förr inom EU – och inte alltid med lyckat resultat. Därför frågar sig EU:s bankirer hur tuff ECB kommer att vara i sin granskning.

– ECB har ett intresse av att framstå som tuffa för att bevara sin

trovärdighet, så jag ser framför mig att det kommer att finnas ett antal banker som kommer att få underkänt, säger Peter Englund, professor i finansiell ekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm.

– Det kan bli ganska allvarligt, särskilt om det gäller en viss kategori av banker, tillägger han.

Han tänker bland annat på de tyska Landesbankerna, som till stor del ägs av de delstater där de har sitt huvudsäte. De har ofta styrts av politiska intressen snarare än efter affärsmässiga principer, vilket lett till en rad skandaler.

– Kräver man en kapitalisering av dem så måste man fråga sig var pengarna ska komma ifrån. Ska delstatsregeringarna skjuta till dem? Det blir ytterst ett fiskalt problem för Tyskland och det är inget som är positivt för konjunkturen, säger Englund.

Robert Bergqvist, chefsekonom på SEB, är skeptisk till hur hård ECB kommer att vara.

– Det är på sätt och vis tredje gången gillt nu. De tidigare testerna har snarast skadat trovärdigheten, säger han.

– Men jag tror inte att vi kommer att se den hårdhet som krävs för att återställa förtroendet för hela banksystemet, tillägger Bergqvist.

Ändå tror han att det är viktigt att EU får nya regler för banktillsyn. Det blir något mer av oberoende tillsyn och mindre av hänsyn till nationella intressen – vilket ökar trovärdigheten för banksystemet.

Och det är viktigt för att få i gång den tröga ekonomiska återhämtningen.

– Du kan aldrig få i gång en återhämtning om du har kvar svagheter i banksystemet och trovärdighetsproblem, säger Bergqvist som beskriver det ekonomiska läget som början på ”en lång uppförsbacke”.

Anna Felländer, chefsekonom på Swedbank, tror att stresstesterna kommer att bli mer ”aggressiva” än de tidigare – och det tycker hon är bra.

– Jag tror att vi kommer att få vissa överraskningar, men inte så stora att det stjälper återhämtningen, säger hon och påpekar att flera banker redan har ökat på sitt kapital.

Trots de höga statsskulderna i flera av EU-länderna tycker Peter Englund att det kan behövas en mer generös finanspolitik.

– Man kan inte spara sig ur det här problemet. Det måste komma genom att hjulen börjar rulla, säger han, men medger att det är en ”ömtålig balansgång”.

– Men i de länder som har en stark position i utgångsläget borde man göra det, tillägger han.

Anna Felländer understryker att det är inte enbart starka banker med hög trovärdighet som behövs för att får fart på ekonomin och få fler i arbete.

– Det måste finnas en kreditefterfrågan också, säger hon, och menar att företagen lånar pengar först när tillräckligt många vill köpa deras produkter.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

“**Fakta. ECB ska gå igenom bankernas utlåning**

En banks tillgångar består i huvudsak av dess utlåning till stater, kommuner, företag och hushåll. ECB kommer att gå igenom bankernas utlåningsportföljer för att värdera riskerna i dem. Om en banks tillgångar visar sig vara för riskfyllda, med till exempel allt för mycket av osäkra obligationer (skuldsedlar), kan följden bli ett krav på bankens ägare att skjuta till mer kapital.

Ingen vet hur stort kapitalbehovet är, men den tyske ekonomiprofessorn Martin Hellwig beräknar att EU:s banker behöver mellan 500 och 1 000 miljarder euro mer. Det motsvarar 4 500–9 000 miljarder kronor. Som jämförelse kan sägas att det samlade värdet av hela den svenska produktionen (BNP) ligger på 3 600 miljarder kronor. “

DN 16 aug 2014.

“Skulderna kan tvinga fram drastiska steg”

“Europa står inför väldiga utmaningar. I dagsläget gäller det att få bukt med den ekonomiska stagnationen. Samtidigt måste man dra ner den höga skuldsättningen och bygga upp en beredskap inför nästa kris.”

“ **D**et går trögt för EU-länderna och särskilt för dem som har euron-som valuta. Under årets andra kvartal rådde total stagnation i euroländerna, medan EU som helhet – däribland Sverige – inte var mycket bättre.

I årstakt växte euroländernas BNP med 0,7 procent och EU:s med 1,2 procent. För Sverige var ökningen 1,9 procent.

Ljuspunkter finns dock, till dem hör att krisländerna Spanien och Portugal numera visar positiva tillväxttal. Arbetslösheten där är fortfarande skrämmande hög, men har ändå passerat allra högsta toppen. Krisen för portugisiska banken Banco Espirito Santo hindrar inte att landet nyligen fick höjt kreditbetyg.

Största bekymren för euroområdet finns nu i Italien, som på nytt har hamnat i recession sedan höga kostnader och låg produktivitet fortsatt att gröpa ur konkurrenskraften. I Frankrike råder stagnation och man lyckas inte driva fram de strukturella reformer som behövs för att få tillväxt. Problemen blir särskilt allvarliga eftersom Frankrike och Italien är euro-områdets näst största respektive tredje största ekonomier.

Ettan, Tyskland, räcker inte till för att ge dem draghjälp. Även den tyska tillväxten sackar, vilket lägger en tung hand över hela Europa.

Förutom Tyskland – och Sverige – ligger nästan alla EU-länder i dag på en lägre produktionsnivå än 2008, då krisen inleddes. Återhämtningen kommer därför att ta lång tid, även efter en vändning uppåt. Dessutom tar man med sig en börda bestående av hög offentlig skuldsättning, vilket begränsar de framtida handlingsmöjligheterna.

Inför nästa kris – som ingen vet när den inträffar – står Europa mer eller mindre försvarslöst när det gäller ekonomisk politik. Möjligheterna att sätta in budgetstimulanser är närmast uttömda, eftersom statsskulderna redan håller på att bli övermäktiga. Räntan, som i euroländerna bestäms av Europeiska centralbanken (ECB), är redan rekordlåg – och det är osäkert vad stödköp och andra okonventionella åtgärder kan ge i resultat.

Enda möjligheten att återvinna handlingsfriheten är därför att ta steg i motsatt riktning: statsbudgetarna måste stramas åt och räntorna behöver höjas. Detta kan inte göras redan nu när konjunkturen ännu är svag, men det gäller att snart passa på innan det har blivit för sent. Annars finns inget utrymme för stimulans, när sådan behövs igen.

Statsskuldernas nuvarande storlek, som i flera fall är ohållbar, gör dock att ännu mer drastiska steg kan tvingas fram. Det rör sig om skuldnedskrivning, vilket i så fall går ut över pensionsfonder och andra långsiktiga placerare. Ett alternativ är att låta hög inflation gröpa ur skulder-nas värde, vilket också betyder att långivarna förlorar pengar.

Ingetdera är trevligt, utan kan tvärtom uppfattas som ett slags maktmissbruk. Men liknande har hänt förr och vid en kommande kris kan inget uteslutas.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 11 aug 2014:

“Nazistpropagandan kröp in i Heideggers dagböcker”

“Hans Ruin, professor i filosofi, har levt med Martin Heidegger under ett yrkesliv. När han läser de nyligen publicerade dagböckerna, ser han Heideggers antisemitism svart på vitt. Heideggers filosofi måste från och med nu också läsas utifrån hans förvillelser, skriver han. “

“Mellan åren 1931–1969 förde Martin Heidegger anteckningar i svarta vaxdukshäften, en filosofisk-politisk dagbok. Han ville att de skulle tryckas först efter att hans böcker, uppsatser och föreläsningar publicerats i samlingsutgåvans närmare hundra volymer. I mars utkom de första tre banden ”Överläggningar (Svarta häften)”, från 1931–1941. De har gett genklang i världspressen. Det är ett fascinerande och beklämmande dokument, som visar hur en av det förra seklets främsta filosofer under Tysklands mörka år förirrar sig in i nationalism och antisemitism.

När de börjar är Heidegger fyrtio år och står på toppen av sin bana. ”Vara och tid” från 1927 har gjort honom till en celebritet. Han har fått professuren i Freiburg efter sin lärare Edmund Husserl. Han har hustru, två pojkar och ett litet hus i bergen. Studenter strömmar till från hela världen. Allt tycks förberett för ett bekvämt liv i den gamla universitetsstaden. Men annat väntar.

Den första anteckningen lyder: ”Vad ska vi göra? Vilka är vi? Varför ska vi vara? Vad är det varande? Varför sker varat?” Och lite längre fram: ”Vi måste åter ställa oss i den stora början.” De båda anteck-

ningarna fångar en grundstämning. Här talar inte någon som samlar material för sina memoarer. Här talar en sökande, skapande människa driven av inre oro som ställer allt i fråga och som anar ett uppdrag. Det handlar om att hitta ett sätt att tänka varat och människans förhållande till det. Tonen är på samma gång apokalyptisk och utopisk. Allt är i kris, kulturen, religionen, politiken och i synnerhet universitetet. Allt måste börja från början.

Anteckningarna söker sig mot den högsta filosofiska erfarenheten: varats blotta tilldragelse, som grund och avgrund i ett. Människan är förlorad i det varande, hon står inte längre i ett tänkande och skapande förhållande till varats sanning. Den repetitiva gesten och det höga siktet påminner stundtals om diktare som Gunnar Björling eller Vilhelm Ekelund, vars tankedagböcker hela tiden börjar från början. Det gäller att skriva dagen, stämma av sig mot denna elementära undran.

Heidegger fascineras av ungdomens radikalisering och det tyska samhällets politiska uppvaknanden. Han sympatiserar med den nationalsocialistiska rörelsen. Frågan om ”tyskheten” träder fram som en filosofisk uppgift. Den ska sökas via en ny början, ett återvändande till ursprunget, till grekerna. Han ser tidigt hur samtiden förlorar sig i vulgär ”nationalism” och ”biologism”. För honom gör det bara uppgiften mer angelägen. Han ser sig som sitt folks och sin kulturs filosofiska stigfinnare.

Hans tidigare skrifter erbjuder ingen säker grund. ”Vara och tid” är ett ”ofullkomligt försök”. Han frågar: ”Ska jag våga den stora ensamma vandringen?” Han bekänner sig till en tragisk existens, vill ”stå i stormen”. I flera anteckningar talar han om att man måste våga gå vilse, lära sig ”irra”.

Två år senare har han irrat sig fram till sitt livs mest ödesdigra beslut: att väljas till nationalsocialistisk rektor för Freiburgs universitet i maj 1933. I anteckningsböckerna kan man följa hans vånda: ”Pressad att överta rektoratet handlar jag för första gången mot den innersta rösten.” Elva månader senare när det är över noterar han bittert: ”Leve medelmåttigheten och larmet!” Han drar sig tillbaka ”…till den stora tilldragelsen, långt ifrån allt samtida”. Men när han ska formulera sin egen uppgift lyder den alltjämt: ”närheten till folkets innersta kall”.

Från denna stund får anteckningarna en mer kritisk ton. I stället för äkta ”historisk besinning” ser han en propagandistisk upplevelse-orienterad kulturpolitik med Wagner i centrum. I stället för en äkta folklig samling ser han en på ras-läror grundad biologisk förståelse av det mänskliga. Mot slutet av trettiotalet framstår nationalsocialismen och bolsjevismen som två sidor av samma fenomen, en på teknik grundad strävan efter makt och total organisation.

England och USA står för rotlös liberalism och kapitalism. Parlamentarism, maktdelning, rättigheter, värnandet av minoriteter, ja allt som den liberala traditionen mödosamt byggt upp reduceras till filosofiska felslut. Ytterst sett vilar allt på den västerländska metafysikens subjektivism och viljefilosofi.

Vad finns då kvar att hoppas på? Det politiska blir till en fråga om hur det nationella och folkliga ska finna sig självt i dialog med diktare och filosofer. Han söker sig till utläggningar av Nietzsche och Hölderlin.

Vem var Heidegger under dessa år? Åsikterna går isär. För vissa var han en slug karriärist vars filosofi är en nazism i förklädnad, för andra en apolitisk tänkare som råkade ramla ner i politikens värld. Anteckningarna stödjer en tredje bild (som delvis stämmer med den han själv förmedlade efter kriget), att han inledningsvis verkligen trodde på

nationalsocialismen som politisk kraft, men att han från 1934 kom att utveckla en inre opposition. Problemet är dock att han – hur oppositionell han än må ha blivit – inte förmådde se eller tänka bortom den nationalsocialistiska politikens horisont. Vad han sökte var en hög--re, mer ”andlig” form av tysknationell politik.

En kärnfråga var alltid antisemitismen. Hur ställde sig Heidegger egentligen till raspolitiken? I ett omdöme efter kriget menade Karl Jaspers att Heidegger under tjugotalet inte var antisemit, att det stod i strid mot” hans samvete och tycke”, men att han under 1933 visat prov på antisemitism. Andra var skarpare, däribland Husserl. I brev beklagar han sig över att Heidegger ”tillägnat sig en antisemitism som tog sig allt starkare uttryck”. Ett rykte spreds att Heidegger som rektor medvetet skulle ha förvägrat Husserl tillträde till universitetsbiblioteket. Historiska efterforskningar har visat att just det var ont förtal.

Vad som dock är sant är att han svek vänner, kolleger och studenter genom att inte tydligt stå upp för mänsklig anständighet och filosofiskt rättsmedvetande. Hans miljö bestod till väsentliga delar av personer med judisk härkomst. Inte bara av personlig omtanke utan också av hänsyn till sin filosofi från tiden före 1933 kan man tycka att han borde tagit ställning mot antisemitismen. Hans analyser av den mänskliga existensen i ”Vara och tid” ser förbi ras, klass, och kön. På den djupaste nivån är ”tillvaron” ett historiskt ospecifikt neutrum, en fri och ändlig varelse kastad in i världen utan fast väsensgrund. Men i bokens idé om ett folks ”egentliga historiska öde” kan man i efterhand se fröet till vad som skulle komma.

Från de första åren i häftena finns inte något som öppet vittnar om antisemitism, ”det judiska” är över huvud taget inte en kategori han nämner. Det är anmärkningsvärt nog först efter 1938, efter novemberpogromen och den intensifierade terrorn, som tidens förgrovade rasmässiga språk kommer in i dagböckerna. Som van läsare av hans texter chockeras man. Det är som om propagandan kryper in i och tar över hans röst. Han talar om ”den grundlöshet som inte är bunden till något och som tjänar alla (Judendomen)” och om ”räknandet och glidandet och sammanblandandet på vilket Judendomens världslöshet grundar sig”.

En annan anmärkning – nog den värsta i mina ögon – berör just förhållandet till Husserl. Han skriver om hur ”judendomens stegrade makt” är en följd av att västerlandet blottat sig genom en tom rationalitet som gjort det möjligt ”för dem att göra sig hemmastadda i ’anden’. Men ju mer ursprungligt det egna tänkandet blir, ju mer otillgängligt blir det också för denna ’ras’”. I en parentes tar han sedan upp Husserl, vars insatser för fenomenologin erkänns, men han sägs ha varit oförmögen att nå fram till det ”väsentliga avgörandet”, underförstått på grund av sin judiskhet.

För den som känner till deras förhållande och har läst de omfattande föreläsningar Heidegger tidigare hållit om Husserls filosofi är detta en grotesk nidbild, som vittnar om mänsklig hänsynslöshet och filosofisk oginhet. Tanken att hans förvisso radikala vidareutveckling av fenomenologin skulle bottna i Husserls judiska bakgrund och hans egen tillhörighet till något annat – till vad? Tyskland? Västerlandet? – är absurd. Den är absurd inte minst för att det var den protestantiske och tysknationelle Husserl själv som påtalat begränsningarna hos den moderna vetenskapens matematiska förståelse av subjektiviteten och naturen.

Själv såg Heidegger sina funderingar kring judendom och ”ras” (som han genomgående sätter inom citattecken) som något annat och mer ”andligt” än den ”åsneartade” samtida antisemitismen. Men med historisk distans krymper skillnaderna och han framstår som fångad av

sin tids fantasmer. Förblindad av intellektuellt övermod blundar han för kopplingen till vad som pågår runtomkring honom. Bredvid hans överläggningar kan man läsa Victor Klemperers dagböcker, skrivna under samma tid av en annan tysk humanist av samma generation men av judisk börd, som gestaltar vad denna ursprungssträvan betydde i praktiken. Hans skildringar av hur han känner sin egen tyskhet förstöras och förrådas inom sig, och hur han till sist bara längtar bort, till Amerika, till någonstans där han kan vara en främling bland främlingar, ja där han åtminstone inte behöver dö, ställer Heideggers andliga övningar i ett förfärande motljus.

När utgivaren Peter Trawny chockerad stötte på dessa öppna antisemitiska anmärkningar valde han att pröva dem som utgångspunkt för en nyläsning av hela verket. I boken ”Heidegger och myten om den judiska världskonspirationen” argumenterar han för att Heideggers åtskillnad mellan ett äkta ”besinnande” och ett rent ”kalkylerande” tänkande i själva verket bottnar i klichén om juden som ”beräknande”. Därmed skulle hans förnuftskritik ha sin grund i en aldrig övervunnen antisemitism.

Att tolka ett filosofiskt verk på tiotusentals sidor utifrån några anteckningar i en dagbok är kanske förhastat. Men genom publiceringen är de nu delar av verket, och som sådana gör de anspråk på en plats i dess förståelse. Kanske tänkte sig Heidegger att offentliggörandet av den kritiska hållning han utvecklar under dessa år, skulle rättfärdiga honom. I stället har han försatt sitt livsverk i en ny situation, där det för första gången på allvar riskerar att framstå som obsolet i kloka betraktares ögon. Själv fantiserar han i en anteckning om hur han först på 2300-talet (!) ska bli förstådd. Just nu ser det snarare ut som denna flaskpost från graven 2014 är början på slutet att ens *vilja* förstå honom. Ryktet säger att dagböckerna från 1942 och framåt rymmer värre saker.

I detta skede blir det viktigt att påminna om vad detta tänkande möjliggjorde och gav upphov till genom sina kritiska efterföljare, hos elever som Hans Georg Gadamer, Hannah Arendt och Emanuel Levinas, och läsare som Michel Foucault och Jacques Derrida. Det var Derrida som ur sitt arbete med Husserl och Heidegger skapade ”dekonstruktionen”. Termen inspirerades av Heidegger, som menade att vi måste rikta en ”destruktion” mot en nedärvd tradition för att öppna nuet mot nya tankemöjligheter.

Redan från tidigt sextiotal riktade Derrida denna läsart mot Martin Heidegger själv, i en upp-görelse med hans föreställningar om ursprunglighet och egentlighet. I flera studier genom åren fångade han upp det radikala frågandet i Heideggers text men visade hur det fortsatte att vila på otänkta värdehierarkier. Bland ortodoxa läsare sågs han som suspekt. Men i ljuset av de ”Svarta häftena” kan vi än en gång se betydelsen av den väg han pekat ut. I den mån Heideggers tänkande har en framtid, är det genom att ställa dess radikala ansats mot dess egna slutsatser och för-villelser.

Hans Ruin “

“<u>Martin Heidegger.</u>
Filosofen Martin Heidegger levde 1889 till 1976. 1928 efterträdde han Edmund Husserl, vilken han tillägnade sitt mest kända verk ”Varat och tiden” (1927), som professor i filosofi vid universitetet i Freiburg.
Han beskrivs ofta som den västerländska filosofins viktigaste röst under 1900-talet. Hans arbeten har dessutom nått långt utanför filosofins område.

Heidegger var som filosof främst upptagen av varat, av tingens och människornas existens i grundläggande mening. Han var radikal i sin kritik av hela den filosofiska traditionen, från Platon och framåt. Filosofin behövde komma i kontakt med sanningar som dolts av traditionens förvillande lager, menade han. Heidegger sökte sig ofta till språkets ursprungliga betydelser, i syfte att rensa tänkandet från begrepp utan kontakt med varat.
Martin Heidegger var medlem i nazistpartiet 1933–1945."

"Martin Heidegger: "Überlegungen (Schwarze Hefte)", vol 94, 95, 96 i "Martin Heidegger Gesamtausgabe" Klostermann.
Peter Trawny: "Heidegger und der Mythos der jüdischen Weltverschwörung" Klostermann. "

DN 14 aug 2014:

"Det nya Sverige"

"Fler asyl- och anhöriginvandrare behöver komma i arbete för att vi ska klara att hålla ihop landet. "

"Sverige är ett land i snabb omvandling. I går presenterades siffror som visar att vår befolkning ökade med drygt 49 000 personer under första halvåret i år. Det är en trend. Mellan den sista december år 2000 och senaste årsskiftet ökade landets befolkning med hela 762 000 personer. Av dessa var 530 000 utrikesfödda och ytterligare 183 000 inrikes födda med två utländska föräldrar. Tillsammans utgör grupperna över 90 procent av befolkningsökningen.

I dag är nästan var sjätte svensk, eller 16 procent av landets befolkning, född utomlands. Det är en högre siffra än USA uppvisade när emigrantbåtarna kom som tätast för ett sekel sedan. Sverige har blivit ett invandrarland. Det är i allt väsentligt något nytt. För 75 år sedan var endast 1 procent av befolkningen född utanför rikets gränser.

Den svenska invandringen skiljer ut sig i det att andelen utomeuropéer är väsentligt högre än i många andra EU-länder. Ungefär hälften av de utrikes födda i Sverige kommer från ett land utanför Europa. Det hänger samman med vår flyktingpolitik. 18 procent av de beviljade svenska uppehållstillstånden 2011 gavs till asylsökande. I Nederländerna var motsvarande siffra 10 procent, i Tyskland 4 procent. Hela 38 procent av de beviljade svenska uppehållstillstånden gick samtidigt till anhöriginvandrare. Det är en dubbelt så hög andel som i immigrantländerna Nederländerna och Österrike.

Dessa fakta ställer höga krav på svensk integrationspolitik. Inte för att ett misslyckande är ödesbundet. Men vi måste på allvar fråga oss

hur vi skapar ett inkluderande samhälle. Sverige är ett höggradigt modernt land som präglas av individualism, sekularism och tolerans. Den kollektiva värdegrunden är inte särskilt välartikulerad. I stället har vi byggt upp vår gemenskap kring arbetslinje och välfärdsstat.

För att undvika framtida motsättningar i samhället är därför den ekonomiska integrationen av de nyanlända helt central. Förutsättningarna för olika immigrantgrupper är helt olika. Det säger sig självt att utmaningen är större för flyktingar och deras anhöriga än för till exempel arbetskraftsinvandrare och gäststudenter.

Av de utrikes födda i Sverige, i åldern 20–64 år, förvärvsarbetade 58 procent 2012. Det ska jämföras med 82 procent för de inrikes födda. Förvärvsfrekvensen ökar förvisso med tiden i landet. Men i gruppen flyktingar arbetar bara 60 procent 15 år efter ankomsten till Sverige, allt enligt SCB:s statistik.

Det är inte hållbart i längden. I arbetslöshetens spår följer både personlig olycka och sociala problem. På ett politiskt plan hotar sysselsättningsgapet att spä på motsättningar i samhället. Om man överför beräkningarna i professor Jan Ekbergs ESO-studie från 2009 till dagens siffror borde den årliga nettoomfördelningen från inrikes till utrikes födda och deras barn uppgå till mellan 15 och 20 miljarder kronor. Det är mindre än halva försvarsbudgeten men ändå inte en obetydlig summa. Skulle vi bara få upp förvärvsfrekvensen hos de utrikes födda till 72 procent blir omfördelningen noll.

Ni får ursäkta denna sifferexercis. Det finns de som tycker att det är direkt olämpligt att redovisa statistik på det här sättet. Jag tror tvärtom att det är nödvändigt. De flesta av oss har inga problem att skilja på individer och siffror. Integrationsfrågan är heller ingen bagatell. Den griper in i en mängd andra samhällssektorer. Här är en siffra till: 38 procent av dem som är inskrivna vid arbetsförmedlingen är utrikes födda. Det är ingen orimlig tanke att det kan ha betydelse för hur man ska utforma insatserna.

Sveriges flyktingpolitik har baserats på vällovliga humanitära principer. De kan emellertid inte ses i isolering från hur väl vi lyckas integrera de människor som kommer hit. Flykting- och anhöriginvandrare – speciellt från Mellanöstern och Afrika – har haft svårt att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Forskningen visar tyvärr att dessa svårigheter även gäller många av andra generationens invandrare från dessa regioner.

Internationella studier listar ursprungsland som en av de viktigaste förklaringsvariablerna till hur lång tid invandrares inträde på arbetsmarknaden tar. Diskriminering är en förklaringsfaktor. Experiment har visat att människor med afrikanska eller arabiskklingande namn har svårare att bli kallade till arbetsintervju. Men kulturella barriärer spelar också roll. Språkkunskaper, informella koder eller kulturell kompetens har blivit allt viktigare på en tjänstedominerad arbetsmarknad.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen med höga ingångslöner och starkt anställningsskydd reser också ovanligt höga murar för nyanlända. Forskaren Andreas Bergh argumenterar i senaste numret av Ekonomisk Debatt (nr 4 2014) för att murarna måste sänkas. Det har han säkert rätt i. Dilemmat är att otryggare anställningsförhållanden och ökad lönespridning också riskerar att öka främlingsfientligheten.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se “

DN 17 aug 2014:

“Peter Wolodarski: Putin tittade oss i ögonen och vi tittade bort.”

“Europas inställning till Vladimir Putin har kännetecknats av hyckleri, naivitet och positivt tänkande. Det är hög tid att ta honom på allvar. “

“Det är frestande att titta bort när något blir besvärligt. Västvärldens syn på Vladimir Putin har länge präglats av ett sådant förhållningssätt.

– Visst vet vi att den ryske presidenten är en gammal KGB-man. Men vi måste också förstå att Ryssland behövde ett fastare ledarskap efter de kaotiska Jeltsinåren.

– Visst är vi medvetna om att Putin angripit företagare och andra som utmanat hans makt. Men vi får inte glömma att människor fått det mycket bättre under hans ledarskap.

– Visst ser vi att Ryssland trakasserat grannländer som inte dansat efter Moskvas pipa. Men vi måste också ta hänsyn till att Kreml förlorade ett stort territorium när Sovjetunionen löstes upp.

Ursäkterna har varit många. En av dem som vittnat om bortförklaringarna är Chris Patten. Han blev EU:s utrikeskommissionär i slutet av 1990-talet efter att ha varit Storbritanniens siste guvernör i Hongkong. Vid millennieskiftet upplevde han själv det ryska maktskiftet på nära håll.

I oktober 1999 skulle EU och Ryssland ha toppmöte i Helsingfors. Boris Jeltsin var rysk president. Men eftersom Jeltsin ”fått förhinder” kom i stället den nye premiärministern Putin.

Det lilla man då visste om honom var bakgrunden i säkerhetstjänsten. Till skillnad från Jeltsin hade Putin aldrig lämnat kommunistpartiet – han hade blivit övergiven av partiet när det kollapsade tillsammans med Sovjetunionen.

Samma morgon som toppmötet skakades Tjetjeniens huvudstad Groznyj av bomber. Flera människor dödades, panik spreds.

”När Putin anlände ställde vi frågor om saken. Han försäkrade att han inget visste, men lovade att ta reda på mer”, skriver Patten.

Under lunchen kunde Putin rapportera att tjetjenska terrorister låg bakom attentatet. De drev en egen ”vapenbasar”, meddelade han. Haken var bara att EU:s utsända redan fått bekräftat från annat håll att dödsfallen orsakades av ryska militära angrepp.

”Putin tittade oss i ögonen och ljög, av allt att döma medveten om att vi förstod att han ljög”, konstaterar Patten.

Den uppenbara lögnen hindrade emellertid inte EU-delegationen från att göra ett gemensamt uttalande med Ryssland. I det talade man över huvud taget inte om Tjetjenien, utan underströk tron på ”delade värden, demokrati, mänskliga rättigheter och behovet av strategiskt samarbete”.

Alla visste att de vackra orden rimmade illa med sanningen, men EU:s företrädare valde att tänka positivt. Efter det kalla krigets slut var längtan efter något bättre så stark att förhoppningar blev viktigare än

verklighet. Tunga ekonomiska intressen blockerade också klarspråket, särskilt på energiområdet.

– Visst vet vi att det finns problem, men vi måste ändå…

Det där men:et blev stundtals en obehaglig ursäkt för den ryska statens framfart, som under brutaliteten i Tjetjenien, som när yttrandefriheten inskränktes, som när fristående organisa-tioner förbjöds, som när Michail Chodorkovskij fängslandes, Anna Politkovskaja mördades och Sergej Magnitskij torterades till döds.

Gång på gång hoppades EU och USA att det ryska ledarskapet skulle återvända till förnuftet. Kriserna sågs som tillfälliga snedsteg. Putin var mer ”komplex” än vad kritikerna gjorde gällande, fick vi höra.

En del talade för att Putin var mer västorienterad än sin företrädare Jeltsin. Han kom från en stor stad, levde inte under Stalin, talade utländska språk, hade bott utomlands. Men annat pekade i motsatt riktning: de många åren i KGB, frånvaron av opposition mot kommunismen.

Det fanns en underliggande bitterhet hos honom över vad som gått förlorat med Sovjetunionen. Den gav Jeltsin aldrig uttryck för, han var i själva verket avgörande för händelseutvecklingen.

”Ukraina är en påhittad statsbildning”, utbrast Putin betecknande nog under toppmötet med Nato 2008.

”Hörde vi verkligen rätt?” tänkte den dåvarande amerikanska utrikesministern Condoleezza Rice. Men uttalandet var egentligen bara ett eko av vad Putin sagt i presidentens årliga tal till nationen 2005. Han beskrev då Sovjetunionens upplösning som det förra århundradets ”största geopolitiska katastrof”.

Denna formulering är numera välkänd. Mindre citerat, men inte mindre intressant, är att Putin därefter talar om den ”verkliga tragedin” för det ryska folket i och med slutet för Sovjet: ”Tiotals miljoner av våra medborgare och landsmän hamnade utanför gränsen till Ryssland.”

Vilka syftar Putin på? Medborgarna i de forna öststaterna, som tack vare kommunismens sammanbrott kunde frigöra sig från Moskvas långa arm.

För den som vill förstå vad Putin är ute efter i Ukraina, eller för den delen vad han gjorde i Georgien 2008, räcker det att ta hans ord på allvar.

Det ger inget facit till vad han tänker göra härnäst. Att förutspå de kommande åren för Ryssland är lika svårt som det en gång var att förutse Chrustjovs avgång eller Sovjetunionens kollaps.

Men en nödvändig början är att möta Putins blick. Och att sluta komma med genanta ursäkter när han ensidigt flyttar gränser eller invaderar ett grannland.

Den ryska konstitutionen ger numera Putin möjlighet att vara president till 2024, om han blir omvald. Under ett kvartssekel har han då varit med om att rita om Europas säkerhetspolitiska karta.

Vi måste förbereda oss för risken att Putins stridslystna äventyrligheter fortsätter.

twitter.com/pwolodarski “

DN 18 aug 2014:

“Vladimir Putins dilemma”

“Sanktionerna försätter Putin i ett svårt läge. Efter hård retorik är det svårt att backa. Men hans popularitet har byggt på stigande levnadsstandard. Nu vänder den nedåt. “

“ Många kritiska röster hävdar att sanktionerna mot Ryssland är ineffektiva och alltför begränsade i omfattning och karaktär. President Putin får också anledning att lägga skulden för Rysslands interna problem på väst. Vissa av hans anhängare i Ryssland välkomnar rentav sanktionerna som ett sätt att framtvinga ett läge där landet försörjer sig självt och blir strategiskt oberoende av väst.

Dessa argument är felaktiga. Sanktionerna har redan tagit skruv, och att de väntas bli ännu hårdare är ett enormt bekymmer för investerare och regeringen i Ryssland. Total självförsörjning skulle dramatiskt sänka dess levnadsstandard.

De senaste sanktionerna är unika i sitt slag. EU gick ännu längre än USA. EU-ländernas ekonomiska kontakter med Ryssland skiftar starkt sinsemellan, och samma olikheter råder mellan EU och USA. Men efter nedskjutningen av det malaysiska passa-gerarplanet kan Ryssland inte längre dra maximal nytta av dessa olikheter.

Både EU och USA har nu lagt sanktioner på personer i Rysslands statsledning och på stora företag. EU:s lista omfattar samtliga stora statsägda banker. Framför allt lade EU till Sberbank med dess tillgångar på nästan 30 procent av Rysslands BNP och cirka hälften av alla landets insättningar.

För närvarande begränsar sanktionerna endast Sberbanks tillträde till europeiska kapitalmarknader. Inom kort kan Sberbank komma att ersätta europeiskt kapital med likviditet från den ryska centralbanken (CBR) eller asiatiska källor. Men att Sberbank står på listan har väckt stark oro bland alla utländska investerare i Ryssland.

De har goda skäl till oro; Rysslands finanssystem är mycket ömtåligt. Banksektorns utlandsskuld uppgår till 214 miljarder dollar, av vilka 107 miljarder förfaller till betalning inom ett år (och 129 miljarder inom två år). Andra företags externa skulder uppgår till 432 miljarder dollar, varav 128 miljarder ska betalas inom ett år och 175 miljarder inom två år. Det är höga siffror även för Ryssland med dess valutareserv på 480 miljarder dollar.

Förbudet mot export till Ryssland av olje- och gasteknologi påverkar inte omedelbart den ryska ekonomin, men de närmaste åren måste Ryssland ha västerländsk teknologi för att kunna etablera nya oljefält. Annars bromsas eller faller oljeproduktionen, och det slår hårt mot rubeln och levnadsstandarden.

För att undvika att rubeln minskar i värde och inflationen stiger höjde CBR styrräntan till 8 procent (från 5,5 procent före Krimkrisen). Men detta räcker antagligen inte med tanke på att Rysslands nyligen införda ”kontrasanktioner” – stoppad livsmedelsimport från EU och USA – höjer priserna kraftigt.

Sedan januari har ryska aktier förlorat 16 procent i värde, enligt MSCI-indexet, efter att redan ha handlats till 50 procents rabatt 2013. Brasilianska och turkiska värdepapper har däremot stigit med 13 respektive 27 procent. När MSCI (Morgan Stanley Capital International) nu börjar sammanställa index för tillväxtmarknader exklusive Ryssland kommer vi att få se en omfattande utförsäljning av ryska

aktier, vilket pressar ner kurserna ytterligare. Nettoutflödet av kapital väntas stiga från 60 miljarder dollar 2013 till minst 100 miljarder i år. Vissa beräkningar anger så mycket som 200 miljarder dollar.

Regeringen kan inte längre balansera budgeten och diskuterar nedskärningar och nya skatter, särskilt en omsättningsskatt. De senaste tio åren har man tvekat mellan att behålla den befintliga mervärdesskatten på 18 procent och att ersätta den med en omsättningsskatt. Nu gäller debatten en omsättningsskatt ovanpå momsen eller en höjning av momsen.

Finansminister Anton Siluanov har dessutom sagt att regeringen måste använda detta års pensionsavsättningar för projekt på Krim, och tilltänkta motorvägar har skjutits på en obestämd framtid. Regeringen planerar också att lägga beslag på nästa års pensionsavsättningar (biträdande ministern för ekonomisk utveckling Sergej Beljakov avskedades efter att offentligt ha bett om ursäkt för åtgärden). I ett läckt brev erkände biträdande regeringschef Arkadij Dvorkovitj för regeringschefen Dmitrij Medvedev att det var omöjligt att uppfylla Putins löften om mer pengar och föreslog en radikal revidering av de finanspolitiska planerna.

Fruktan för ännu allvarligare ekonomiska bekymmer tycks ha hindrat en öppen invasion av östra Ukraina. De ryska ledarna verkar inse att självförsörjning aldrig har fungerat i Ryssland. Även på Stalins tid, då ekonomin var mycket mer sluten än på tsartiden, krävde industrialiseringen import av västerländskt kapital och kompetens.

Putins popularitet vilar på en levnadsstandard som är högre än någonsin tidigare. Hushållens årliga konsumtion är nu dubbelt så hög som under Sovjetunionens sista tid. Konsumtionsökningen har till stor del drivits av Rysslands integration i världsekonomin och kan inte upprätthållas utan den.

De sista Sovjetledarna visste hur viktigt det var att hålla levnadsstandarden uppe, och därför använde de intäkterna från olje- och gasexporten till att importera konsumtionsvaror. När oljepriserna rasade i 1980-talets mitt föll hushållskonsumtionen ihop, kort därpå också själva Sovjetunionen.

Oljepriset är alltjämt högt men Rysslands budget- och finanssystem står ändå inför stora problem två tre år framåt. Om väst inför totalsanktioner mot de största bankerna blir de problemen olösliga.

Hur kommer statsledningen att reagera? Putin har inte råd att återgå till status quo från tiden före invasionen av Krim. Det skulle folket se som ett stort politiskt nederlag. Därmed blir sanktionerna kvar. Men efter att redan ha tagit till politiskt förtryck, censur och propaganda har Putin få möjlig--heter att behålla makten medan levnadsstandarden sjunker. Det är omöjligt att förutsäga vad han då tar sig till.

Sergej Guriev

Översättning: Margareta Eklöf “

“Sergej Guriev är en av Rysslands mest ansedda reformekonomer. Han är i dag gästprofessor vid Sciences Po i Paris. “

DN 19 aug 2014:

“Gorbatjov. Sovjetunionens sista ledare överraskade med sin reformpolitik”

”Till historien går Michail Gorbatjov som en av vår tids största gestalter”, skrev DN på ledarplats den 27 december 1991 när Gorbatjov lämnat sin post som Sovjetunionens siste ledare.

Att eftermälet skulle bli sådant –eller att han skulle tilldelas Nobels fredspris 1990 – var det nog få som trodde när den 54-årige tidigare jordbruksministern tillträdde sin post i mitten av mars 1985.

Han hade visserligen redan före tillträdet väckt förhoppningar i väst om att vara en med sovjetiska mått mätt modern politiker, men skepsisen fanns där.

På DN Debatt skrev journalisten och Sovjetkännaren Malcolm Dixelius att Gorbatjov kunde betraktas som ”ytterligare en övergångsfigur” och på nyhetsplats hade DN:s Mats Lundegård talat med flera bedömare som ansåg att Gorbatjovs rykte som liberal var kraftigt överdrivet.

”Låt oss ta det lite försiktigt med förväntningarna på denne medelålders man, som under årtionden danats av Sovjetsystemet”, manade DN på ledarplats den 12 mars. Två dagar senare kunde man på samma sida läsa att män som den nye sovjetiske ledaren ”lär inte ha i blodet att ta några risker och släppa loss folkliga krafter.”

Det var dock precis vad han gjorde.

Sovjetunionen hade gått i stå. Ekonomin var i dåligt skick, ineffektiviteten påtaglig och det fanns en oro i Moskva för hur detta skulle påverka landets status som supermakt.

Gorbatjov insåg att något måste göras och startade en reformpolitik där ord som glasnost (öppenhet) och perestrojka (omdaning) blev kända världen över. Han ville förändra Sovjetunionen, inte upplösa den. Hans vision var snarare en federation där varje republik skulle få mer makt.

Det var en hållning som inte mötte någon förståelse i republikerna – under 1991 förklarade sig det ena landet efter det andra självständigt och Sovjetunionens tid var på allvar utmätt. Den upplösning som Gorbatjov ville förhindra fullbordades och den 25 december 1991 avgick han.

Tydligt är att Gorbatjov inte förstod vilka enorma krafter han satte i rörelse i sitt eget land, krafter som i slutändan ledde till hela kommunistblockets sönderfall och återvunnen frihet för miljoner människor.

Det är därför inte förvånande att många missbedömde honom från början.

”De av oss som mötte hans första reforminsatser med skepsis eller ren misstänksamhet hade fel. Han ville befria sitt välde från kvävande byråkratiskt kommandosystem och tung rustningsbörda, världen från spänning och krigsskräck”, skrev DN i ledaren dagen efter Gorbatjovs avgång.

Per Ahlin per.ahlin@dn.se “

DN 19 aug 2014:

“Sönderfallet inte fullt så civiliserat”

“Han avvecklade Sovjetimperiet utan blodspillan, så brukar man uppskattande säga om Michail Gorbatjov. Men kanske var det civiliserade sönderfallet en illusion: i dag ser vi hur våldet blossar upp i Ukraina med mer än 20 års fördröjning.

När Gorbatjov fick Nobels fredspris 1990 var det främst för att han låtit järnridån rämna utan att – som sina företrädare – skicka stridsvagnar till de sovjetiska satellitstaterna.

Samtidigt hade ju utvecklingen mot Sovjetunionens eget sammanbrott redan börjat. Drygt ett år efter Nobelceremonin i Oslo tvingades han konstatera att det land han styrt inte längre existerade.

Gorbatjov var då djupt impopulär på hemmaplan, samtidigt som han hyllades i väst som en av historiens stora statsmän. Den åsiktsklyftan har i stort sett bestått in i våra dagar.

Konvulsionerna i samband med Sovjetstatens upplösning var visserligen bara en västanfläkt jämfört med avvecklingen av Jugoslavien, med tiotusentals döda, etnisk rensning och enorma flyktingströmmar.

Men påståendet att imperiet sjönk utan blodspillan är ändå felaktigt. Fråga de fredliga medborgare som dödades av sovjettrupper i Tbilisi 1989, i Baku 1990 eller vid tv-tornet i Vilnius 1991. Som högste ledare hade Gorbatjov ansvaret för dessa händelser, även om han har försökt hävda att han inget visste på förhand.

I dag är Sovjetunionens siste ledare välbetalt dragplåster på internationella konferenser. Samtidigt har en utveckling påbörjats i Ukraina som är kusligt lik den i 90-talets Jugoslavien. Och det kalla kriget – det som Gorbatjov fick äran för att ha avslutat – hotar att blossa upp igen.

I en tidningsintervju kallar den gamle ledaren Rysslands annektering av Krim en lycka. Och upproret i östra Ukraina kommenterar han så här:

– Det är som Krim, befolkat av ryssar, uppbyggt av ryssar. De bör själva få bestämma vilket land de ska leva i.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se

DN 18 aug 2014:

“Pundiga löften om pundet”

“Om britterna faktiskt tågar ut ur EU om några år vore det en smäll för hela Europatanken. En möjlig chock som ligger närmare i tiden är om Skottland skulle rösta ja till att lämna den 307 år gamla brittiska unionen. Precis en månad återstår till folkomröstningen om självständighet.

Tvivelsutan har skottarna traditioner och en egen kultur som går utöver kiltar, whisky och haggis. Men språk eller religion är inget som splittrar unionen. Och försvinnande få skulle hävda att engelsmännen förtrycker skottarna.

Nationalistpartiet SNP driver inte heller en trångsynt kampanj byggd på den skotska särarten, väsensskild från den längre söderut. I stället handlar argumenten om att Skottland skulle klara sig så mycket bättre ekonomiskt utan det tyngande brittiska oket. Redan på 70-talet motiverade SNP sin existens med att ”Nordsjöoljan är vår”.

Men just ekonomin är partiledaren Alex Salmonds svaga punkt.

Oljan är en sak. Så bra som lilla Norge klarar sig borde väl även Skottland ha en chans, kan man tycka. Dessvärre har den brittiska oljeproduktionen minskat i 15 år. Det är tänkbart att kriser i Mellanöstern och annorstädes håller priset uppe, men när Salmond lovar intäkter som är mer än dubbelt så höga som andra bedömare spår anas en glädjekalkyl av stora mått.

Skottarna påstås vara mer vänster än engelsmän, och SNP mer riktig vänster än Labour. Margaret Thatcher och nedläggningen av gamla basindustrier fick skottarna att överge Tories. Tony Blairs deltagande i USA:s krig i Irak ledde senare till massdesertering från Labour. SNP utger sig för att stå för motsatsen till anglosaxisk rövarkapitalism.

Men den statliga sektorn är redan övertung, och Skottlands offentliga utgifter per capita klart över snittet i Storbritannien. Om nu oljan inte är en evig guldgruva skulle en ny nation tvingas hitta en annan. Skottarna är äldre och sjukare än britter i gemen, och kostnaderna för pensioner och vård kommer inte att krympa.

Och så var det pundet. Här upplevde Alex Salmond i valkampanjens första tv-debatt en djup valutakris.

Redan förut fanns bristande konsekvens. För fem år sedan ville Salmond att Skottland skulle ansluta sig till euron, medan pundet kallades en kvarnsten om halsen. Efter finanskrisen gäller det omvända: pundet ska behållas, för skottarna har minsann lika stor rätt till det som engelsmännen.

Regeringen i London och Labour-oppositionen har dock uteslutit en valutaunion. En sådan kräver inte bara att Bank of England bestämmer penningpolitik och räntor, utan också att statsbudgetarna har gemensamma och strama tyglar. Att ta på sig skotska risker finns det ingen anledning till.

Struntprat, säger Salmond, vi gör som vi vill. När nejsidans företrädare i tv-debatten uppmanade honom att redovisa en plan B, blev det pinsamt tydligt att det inte finns någon. SNP hamnar i brygga mellan vetskapen om att medborgarna vill behålla pundet och den hopplösa följden att ett främmande land bestämmer över Skottlands ekonomiska politik. Vad är ett sådant ”oberoende” värt?

Utan en valutaunion måste en egen centralbank byggas upp, som yttersta garant för banksystemet. Skottlands finanssektor är mycket stor i förhållande till BNP. Näringslivet är, milt uttryckt, skeptiskt till nationalisternas program.

Det råder ingen brist på andra praktiska problem. SNP har ställt i utsikt ett snabbspår till EU-medlemskap, men något sådant finns inte. Nato är inte heller någon självklarhet.

Opinionsmätningarna har visat en stabil ledning för nejsidan, och tv-debatten fick gapet att vidgas. Men många väljare är fortfarande osäkra. Och om utslaget i folkomröstningen inte blir tydligt försvinner frågan inte från bordet. Skottarna bestämmer redan om sin sjukvård, utbildning och välfärd. Efter ett eventuellt nej till självständighet har redan mer makt över skatterna utlovats. Separatisterna kommer aldrig att nöja sig ändå.

Även om hålen i SNP:s ekonomiska argument har avslöjats, hade många ändå önskat sig ett mer positivt svar på vad den brittiska unionen är till för. Det borde kunna förklaras att alla förlorar något om skottarna ger sig av, men också hur alla tjänar på att de stannar.

Dessutom skulle Londons trovärdighet vara större om dess politiker inte ständigt gnällde över den europeiska unionen.

DN 18/8 2014 "

DN 17 aug 2014:

"Svensk industri har tappat kraft"

"De senaste åren har den svenska tillverkningsindustrin tappat i konkurrenskraft i förhållande till USA. Stigande energikostnader är en av orsakerna, enligt en studie som den internationella konsultfirman Boston Consulting Group (BCG) låtit göra.

BCG har mätt hur konkurrenskraften utvecklats under de senaste tio åren i de 25 länder som står för 90 procent av exporten av tillverkade varor. Enligt konsulterna har perioden inneburit en dramatisk förändring, där länder som USA och Mexiko vunnit i konkurrenskraft, men flera europeiska länder, däribland Sverige förlorat.

Andreas Alsén, partner på BCG, menar att det skett ett skifte i amerikansk konkurrenskraft. Under en lång period har landet haft relativt höga löner i industrin och låg produktivitet, samtidigt som dollarkursen var stark. Det ledde till att tillverkningsindustrin tappade i konkurrenskraft. Amerikanska företags-ledare svarade med att lägga produktion i låglöneländer.

– Men nu har dollarkursen gått ner och samtidigt har de en mer polariserad lönestruktur med låga lägstalöner, framför allt i Södern, säger Alsén.

I Sverige däremot, tappar industrin i konkurrenskraft. Tillverkningskostnaderna i Sverige låg 9 procent över de i USA år 2004; i år ligger de 16 procent över den amerikanska nivån.

Det har funnits en bild, menar Alsén, av att Sverige har kunnat hålla en hög ökning av produktiviteten, förbättringar av effektiviteten i

produktion. Sverige var tidigt ute med automatisering, men den svenska industrin hade också arbetskraft med hög kompetens.

– Vad vi kan se nu är att det har blivit en utmaning att upprätthålla en produktivitetsökningstakt som är i linje med omvärldens. I den här studien ser man att våra kostnader utvecklas till och med lite sämre än på andra marknader, säger Alsén.

En starkt bidragande orsak är, relativt omvärlden, stigande energikostnader. I USA pågår en energirevolution som sänker priserna för den inhemska industrin.

En annan är lönekostnaderna, men Alsén vill inte säga att lönerna behöver bli lägre för att landet ska kunna ta tillbaka förlorad mark.

– Fråga i stället om vi kan vara ett tillverkningsland med hög lönenivå. Jag tror inte att det är oförenligt, säger han.

Men det kräver, enligt Alsén att politiken går in och stöttar industrin. Han menar att trenden snarare är att stötta en utveckling mot högt kvalificerades serviceyrken, snarare än att stå bakom tillverkningsindustrin.

– Man har gjort många insatser i efterhand när bolag som Saab till exempel fått problem. Då bygger man en motorväg till Trollhättan, säger han.

– Men vi har väldigt lite proaktiv politik som säger hur vi kan utveckla och behålla de starka bolagen och den tillverkningsverksamhet som vi har i Sverige, tillägger han.

En sådan politik måste till sin natur vara bred. Det handlar om alltifrån yrkesutbildning till skattepolitiken och miljöpolitiken.

Andreas Alsén tror inte heller att man ska kunna räkna med att avancerade tjänster, som forskning och utveckling, kommer att vara kvar när tillverkningen flyttar.

– Med Volvo Cars i kinesiskt ägande är det inget som kommer att flytta nu. Men när de tittar på investeringar i ett 10–20 års perspektiv, så är det inte självklart att titta på -Sverige som en bas för tillverkningen eller för forskning och utveckling, säger han.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN 19 aug 2014:

“Ny blick på det stora kriget”

“Peter Englund skriver om första världskriget ur mikroperspektiv. Individernas lust och olust inför striderna dominerar, inte de grandiosa teserna. Ingrid Elam läser den utökade nyutgåvan av ”Stridens skönhet och sorg”.”

“Peter Englunds imponerande ”Stridens skönhet och sorg” från 2008 blev en stor internationell framgång. I 212 korta kapitel fick läsaren följa 20 personers liv under första världskriget. Nu kommer en utökad och omarbetad version i fem band, varav det första, 1914, utges lagom till hundraårsminnet av krigets utbrott.

Inte krigets orsaker, förlopp eller följder, utan hur det var, är det Englund vill beskriva. Han anlägger ett mikroperspektiv, letar i dagböcker, memoarer och brevsamlingar, citerar och lägger till och skapar så en egen berättelse, ovanlig till formen i den flodvåg av manlig militärlitteratur som väller fram, år efter år. Det enda liknande jag kan komma på är Walter Kempowskis ”Echolot”, en sammanställning i fyra band av dokument, brev, dagböcker och så vidare, från andra världskriget (publicerad 1993–2005). Även hos Englund når oss röster från botten som signaler från ett ekolod. Metoden är vanligare när det gäller att skildra olika gruppers livsvillkor och tänkesätt, medan krig brukar locka till beskrivning och analys av truppförflyttningar, slag, vapen, beslut, orsaker och verkan.

Vad ger då Englunds sätt att skriva historia jämfört med en mer traditionell historieskrivning? Den senare har ju ägnat sig mycket åt att besvara frågan varför? Var det det faktum att de europeiska stormakterna inte hade några kolonier kvar att fördela och därför behövde ett krig för att skapa nya territorier? Eller var det de små stegens sömngångaraktiga tyranni, de många enskilda felsluten som fick det ena landet efter det andra att gå in i kriget utan att tänka igenom konsekvenserna, som Christopher Clark menar i sin uppmärksammade ”Sleepwalkers” från 2013?

Englund vill återge enskilda individers upplevelser just då, just där, och på så vis ”komplicera bilden”. Han väver en gobeläng av trådar som aldrig korsar varandra, det blir visserligen en helhet men sammansatt av oförenligheter: Befälhavaren på tyska krigsfartyget SMS Emden för ett gentlemannakrig i Indiska oceanen, besättningarna på bordade fartyg behandlas med respekt, oavsett nationalitet, de sätts i säkerhet med liv och ägodelar i behåll och väl förplägade. På andra sidan jordklotet kommer amerikanskan Laura de Turczynowicz tillbaka till det hus i Suwalki hon några veckor tidigare flytt från och finner allt sönderslaget utom syltburkarna i skafferiet som först tömts och sedan fyllts med mänsklig avföring. Och på västfronten svartnar soldaternas fötter av kallbrand i de blöta skyttegravarna.

Det är som vill han säga: allt detta fanns samtidigt. Å ena sidan en värld som överlevt sig själv, där officersbanan var en av få karriärer för en överklass som inte sett krig i Europa sedan 1870-talet och som utövade sitt yrke till häst och i salongerna med vaxade mustascher och uniformer av finaste snitt. Å andra sidan den osköna nya värld där även civilbefolkningen plågas och dödas, där fler soldater dör av sjukdom än i strid och där nationalismen krossat den mångkulturella samexistens som präglade delar av Europa före kriget.

Bland Peter Englunds röster från botten genljuder många av den entusiasm och nationalistiska yra som fanns i krigets början, och som exempelvis Stefan Zweig vittnar om i sin självbiografi ”Världen av i går”. Andra uttrycker överraskning: hur kunde detta hända efter

decennier av fred, tillväxt och välstånd i Europa? Englund svarar inte på frågan, och han är inte heller intresserad av vad kriget ledde till.

Han hade annars kunnat hjälpa oss att fundera över en av grundtankarna i årets oväntade bestseller, den franske ekonomen Thomas Pikettys ”Le Capital au XXIe Siècle” (”Kapitalet i det tjugonde århundradet”): Det var förstörelsen under och efter Första världskriget som ledde in kapitalismen på den väg mot jämlikhet som kulminerade vid 1980-talets början. I dag, det är Pikettys tes, är vi åter på väg mot ett samhälle där ärvd förmögenhet är avgörande för levnadsbanorna, en ganska så hotfull bild för den som tror att nationalism och därmed krig växer ur orättvisor. Så läst handlar Englunds 1914 inte bara om hur det en gång var, utan också om framtiden.

Även om Englunds bok väcker sådana överordnade frågor hos läsarna, är han själv mer fängslad av krigets enskilda öden. De flesta av rösterna tillhör soldater. Flera rymmer i sig en blandning av de stridande nationaliteterna, Paul von Gerich är namnet till trots rysk infanterikapten som vuxit upp i finlandssvensk miljö i Helsingfors. Kresten Andersen är danskspråkig från det tyska Schleswig (som en gång var danskt), han anmäler sig aldrig som frivillig när frågan kommer, en klok soldat. Udo Kraft däremot vill absolut ut i fält, trots att han inte behöver, han är 44, men drömmer om ett krig som skapar gemenskap, renhet, lockar till osjälviskhet och offer. Han upptäcker att krig är lång väntan och trötta fötter.

De civila vittnena är färre, skolflickan Elfriede Kuhr, som fanns med redan i första upplagan, har en klar blick för vad kriget gör med människorna omkring henne. En av de 20 nytillkomna är Franz Kafka som utkämpar kriget vid skrivbordet i Prag. Men Peter Englund dröjer ogärna vid hemmafronten, han letar sällan efter de konkreta detaljer som förklarar stora skeenden och små överlevnadsstrategier.

Jag tänker på sådant som Ryszard Kapuscinskis påpekande i ”Imperiet” att Sovjetunionen hade en enorm produktion av taggtråd – att användas runt gränserna till skydd mot den inre snarare än yttre fienden. Eller på Slavenka Drakulics berättelse om hur man överlever krig genom att lyckas få tag på ett läppstift eller en nylonstrumpa. Syltkrukorna i Suwalki är ett sådant sällsynt exempel hos Englund, han följer hellre män som befinner sig ombord på stridsfartyg, i skyttegravarna eller i fält, han vill veta vad som rör sig i deras huvuden, han lyssnar efter tonfall, han lever sig in även i fascinationen inför kriget, han beundrar hjältemod samtidigt som han vittnar om krigets fasor och konstaterar att kriget frambringade allt det skulle förhindra: nationalism, främlingsfientlighet, etnisk rensning, nytt krig.

Englund har alltid haft en ambivalent dragning till krig – dess skönhet och sorg – och har i tidigare böcker gärna uppehållit sig vid krigets tekniska sida: vapen, truppförflyttningar, strategier. Här är han intresserad av individerna och ambivalensen blir en paradoxal tillgång: även jag, som helst håller mig långt borta från floden av krigsskildringar, rycks med och fascineras av storslagna gester ombord på SMS Emden och bajonettförsedda ryttare som hör kulor slå in i träden där de galopperar fram och undrar vad det kan vara. Men efter sådana ögonblick kommer alltid långa mardrömsnätter.

Peter Englund citerar Pál Kelemens journal från östfronten som beskriver krigets ”infernaliska kalejdoskop”, en bild som beskriver också Englunds bok: man tittar in i hundratals livsöden och blir förskräckt.

Ingrid Elam litteratur@dn.se

“Peter Englund: ”1914. Stridens skönhet och sorg” Natur & Kultur”

DN 21 aug 2014:

“Elisabeth Åsbrink: Våldet i världen minskar – men det får vi inte veta”

“Efter en sommar av krig är det lätt att tappa hoppet om mänskligheten. Men i själva verket har världen aldrig varit så fredlig som nu. Det skriver Elisabeth Åsbrink, ny krönikör i DN Kultur.

De senaste två månaderna har jag levt i glappet mellan här och där, mellan tidningsallvar och solsemester, mellan verklighet och verklighet. Det är en obehaglig känsla. Mitt liv – där jag kan cykla till en sjö och ta ett dopp om det blir hett, har ett hem att komma till, kan sitta på balkongen och se fåglarna flyga förbi – är helt enkelt extremt privilegierat. Det står i rakbladsvass kontrast till den verklighet jag tar del av genom mediernas rapportering och nätet.

Så när en vän nämnde Steven Pinker, språkforskare, psykologiprofessor och författare till boken ”The better angels of our nature”, försökte jag bli klok på hans budskap: världens våld har minskat, på både lång sikt och kort, både vad gäller död orsakat av krig, mord, folkmord, homofobi och rasism. Nuet är troligen det mest fredliga av tidevarv.

Och, slår han fast, det är strukturer av civilisation som skyddar oss. Vi har regeringar som representerar oss och system för att lösa konflikter mellan stater i stället för mellan individer eller grupper. Förnuft och rationalitet bidrar till förändringen. Kunskap, upplysning, politik, i stället för våld. Men denna sommar av krig har frustration över världens tillstånd dominerat, och eftersom Pinkers analys inte ger någon omedelbar lättnad, har jag inte kunnat släppa tanken på Beirut, Berlinmuren och Belfast.

Att se tiden som en rätlinjig väg är frestande, men egentligen vet vi att det finns hörn och vändningar som ingen av oss kan förutse. Beirut på 80-talet genererade stora rubriker om självmordsbombare; ett skrämmande och till synes ändlöst våld där människa efter människa sprängdes till bitar.

Eller Belfast. Protestanter mot katoliker, rika mot fattiga, familjer mot familjer. Tidningarna slutade aldrig rapportera. Att uttrycka något slags hopp om samtal, eldupphör, eftergift eller försoning verkade vara höjden av naivitet och politisk blindhet.

Men tiden kröker sig. Vi kan helt enkelt inte veta vad som finns på andra sidan kommande minut. Berlinmuren föll. Vem hade förutsett det, ens några dagar innan det skedde? Decennier av förtryck av alla mänskliga rättigheter luckrades upp den där novembernatten 1989. Självmordsattackerna i Libanon upphörde, men inte genom magi, utan av rationella skäl: de blev kontraproduktiva och politiskt arbete lönade sig bättre. Läget i Nordirland förändrades efter 40 år, efter ett antal misslyckade försök skrevs ett fredsavtal 1998, som ledde till politiskt samarbete tio år senare.

Jag kontaktar Steven Pinker apropå denna sommar av krig. Han svarar med mediekritik: Nyhetsrapporteringen ger oss en förvrängd bild av verkligheten – vi får ju inte veta vad som inte har skett. I Sri Lanka har inbördeskriget inte fortsatt, Colombia har stabiliserats och Angola likaså. Och även om det extrema våldet hos till exempel IS är vidrigt, påverkar det inte helheten: att världens våld minskar.

Halmstrån är halmstrån. Det finns en risk att de förvandlar en till något statsråd som ropar att allt blir bättre bara vi håller hand och sjunger ”We shall overcome”.

Men det handlar inte om att invänta bättre tider, utan om att kliva över glappet mellan verklighet och verklighet utan att falla ner i hopplöshet. Och att inte förlora tron på det som skapar civilisation: empati, självkontroll, moral och förnuft.

Elisabeth Åsbrink “

DN 25 aug 2014:

“Våldet har ökat i världen på senare år”

“Elisabeth Åsbrink skriver att våldet i världen minskar (DN 21/8 2014). Och visst har hon – och Steven Pinker – rätt. På lång sikt har världen blivit fredligare och vi uppvärderar människovärdet mer. Det enklaste sättet att mäta detta är synen på dödsstraffet. För ett par hundra år sedan var dödsstraff självklart i alla världens länder, och i dag ett undantag – ett drygt halvdussin skurkstater står för merparten dödsstraff i världen.

Men. På senare år har världen faktiskt blivit mindre fredlig. Vi har följt frågan i flera artiklar och notiser i tidskriften Forskning & Framsteg. De senaste sex-sju åren har blivit våldsammare, enligt såväl Global peace index som Uppsala universitets freds- och konfliksforskare (Uppsala conflict data program). Våldsamma knarkkrig i Centralamerika och våldsspiralerna i den arabiska vårens kölvatten har dragit upp dödssiffrorna. Mest våldsutsatta är länder som Syrien, Libyen, Mexiko, Pakistan och Irak. Antalet mord i världen har ökat sedan 2008, och det är länder i Latinamerika och i Afrika söder om Sahara som drar upp dessa siffror.

Så världen slits itu. I de demokratiska delarna minskar morden och sannolikheten för krig. Men i de instabila delarna ökar oron. Och Steven Pinker, vars bok utkom 2011, var tydlig med att han inte siade om framtiden.

Men låt oss hoppas att han fortfarande har rätt, och att de senaste årens utveckling bara är ett hack i kurvan, och inte ett trendbrott.

Henrik Höjer “

DN 24 aug 2014:

”Stärk vår försvarsförmåga i förbund med Finland”

“Växande säkerhetshot. Ryssland räknar med att Europa försvagas och att USA byter fokus mot Asien. Den militära aktiviteten vid Östersjön och kring Arktis ökar. I brist på stöd för Natomedlemskap bör Sverige samarbeta med Finland och höja försvarsanslaget kraftigt, skriver tre försvarsexperter. “

“I dag firar Ukraina sin 23:e födelsedag genom att bokstavligen slåss för sitt liv. Landet är utsatt för en strategisk serievåldtäkt.

Det som för ett halvår sedan var otänkbart för de flesta, krig i Europa, är ett faktum. Ryssland vill genom sin aggression i Ukraina ändra den internationella ordningen och hävda sin intressesfär. Den ryska ledningen har de senaste åren också invaderat Georgien, riktat ekonomiska hot mot sina grannar och genomför nu ett enormt upprustningsprogram som väntas sluka 25 procent av statsbudgeten.

I bakgrunden pågår en omfördelning av ekonomisk makt från väst till öst. Kreml räknar med att Europa blir svagare för varje år och att USA kommer att tvingas rikta sitt fokus på Asien för att bevaka kinesisk expansion. Bekymrade ledare i västvärlden talar om ett paradigmskifte, och vår utrikesminister beskrev nyligen läget i Europa som det svåraste på 25 år. Då, 1989, avdelade Sverige 2,4 procent av BNP till sitt försvar. I dag är andelen hälften så stor.

Vi kan se hur den militära verksamheten i Östersjöområdet och kring Arktis ökat de senaste tio åren. Denna kommer att fortsätta öka, eftersom det är här som Ryssland och Nato är närmast varandra. USA förstärker nu Norge, Polen och de baltiska staterna med tyngre materiel och genomför flera övningar. Våra östra grannar har i lag eller genom publika utfästelser förbundit sig att avdela 2 procent av respektive BNP till sina försvar.

Ryssland rustar samtidigt upp gamla baser och bedriver alltmer stora och komplexa övningar. För ett par veckor sedan övades ett strategiskt överfall i Kaliningradområdet med luftlandsättningar samtidigt med sjö- och flygstridsövningar. Förra året genomförde Ryssland en övning med kryssningsrobotar mot Sverige. Säpo säger att krigsförberedelser pågår mot oss med bland annat stora inköp av kartor över svenska nyckelområden.

Sverige har inte hängt med i svängarna. Vi försöker fortfarande bygga en liten försvarsmakt från en analys gjord för fem år sedan, och vi har inga kvalificerade förband permanent utgångsgrupperade på Gotland.

Vi konstaterar att det inte finns något folkligt eller parlamentariskt stöd för att gå med i Nato samtidigt som regeringsalternativen och dess väljare inte vill betala kostnaderna för att stå själva. Stora uppgifter med för små utgifter är ett farligt önsketänkande.

Vi skulle därför vilja peka på åtgärder för att stärka vår försvarsförmåga i olika tidsperspektiv.

1 Ingå ett försvarsfördrag med Finland om gemensam försvarsplanering och gemensam användning av både militära och civila resurser i krig, kriser och katastrofer.

Ett så djupt och omfattande samarbete skulle stärka vår säkerhet ömsesidigt. Finska stridsflygplan skulle kunna ha undandragna baser i Sverige och vår flotta skulle kunna uppträda i finsk skärgård, för att ta ett par exempel. Ländernas strategiska djup och därmed uthållighet skulle öka fördelaktigt. En vinna-vinna-lösning.

Det tar dock tid att åstadkomma en reell förstärkning i ett djupare samarbete, och utmaningar saknas inte. Framför allt är det olikheter i sambands- och ledningssystem som behöver harmoniseras kraftigt, vilket kräver både tid och resurser. Samma sak gäller mjuka frågor som officerskårernas förenade syn i taktik och operationskonst.

Ett mycket tätare samarbete mellan de bägge länderna skulle inte utesluta ett gemensamt inträde i Nato i framtiden, om de bägge folken så önskar. Organisationen kommer från i höst ledas av den förra norska socialdemokratiska statsministern Jens Stoltenberg, så den historiska stigmatiseringen kommer att blekna efter hand. För så allvarliga beslut behövs tid och en saklig debatt, så att människor kan bilda sig en uppfattning efter egen tankeverksamhet.

2 När omställningen till ett nytt försvar beslutades 2004 skrev Riksdagen att vi ”… efter allvarlig och varaktig säkerhetspolitisk försämring och successiva beslut av riksdag och regering, kunna utveckla förmåga att möta olika former av mer omfattande militära operationer…”

De senaste 25 åren har politiken gjort en omfördelning av resurser från försvarssektorn till andra delar av samhället som inneburit en större förstärkning av vår tillväxt än vad som annars hade varit fallet. Den tiden är nu förbi.

Vi behöver besluta om en styrketillväxt av försvaret som genomförs metodiskt mot 2020. För att uppnå en trovärdig försvarsförmåga civilt och militärt behöver vi avdela minst 2 procent av vår BNP som målbild. Det är omvärlden som till sist avgör vilken trovärdighet vi har och den tar ingen hänsyn till käcka utrop. Ett reellt och konkret åtagande signalerar försvarsvilja och bygger på sikt stabilitet omkring oss. Att inte handla får motsatt effekt.

Det finska försvaret är för närvarande klart bättre anpassat än det svenska för att vara krigsavhållande, tack vare värnplikten/storleken och bekämpningsförmågan inom artilleri och flygvapen. Men Finland är redan på väg in i en gammal svensk riktning med obefintlig repetitionsutbildning och ett växande behov att omsätta kvalificerad krigsmateriel. Även det finska folket måste avdela mera resurser till sitt försvar för att inte riskera en upprepning av det tragiska 1930-talet.

3 Vi måste de kommande åren markant höja dugligheten i försvaret. Svenska förband övar alldeles för lite i förhållande till krigets krav. Det ekonomiska läget i den halvrekryterade försvarsmakten är så svårt att man nyligen ställde in marinens slutövning. För att fungera så måste ett försvar öva, mycket mer än i dag med den kvalificerade materiel som faktiskt finns gripbar.

Vi behöver också köpa in lager av ammunition, bränslen och reservdelar. ”Just in time” är ingen hållbar lösning när stormakter rustar i din närhet. Den beredskapskredit på 40 miljarder som finns måste planeras, så att akutinköp kan göras om läget drastiskt skulle förändras.

På samma sätt måste civilförsvaret ställas på fötter. Branden i Västmanland visar på brister i vår katastrofberedskap, men den har i alla fall funnits. Civilförsvaret sover däremot likt Törnrosa i dvala och måste väckas, vilket också kommer att kräva tid och ekonomiska resurser.

Vår armé och flotta är i dag de minsta sedan Gustav Vasa dog 1560. Vi har ett vidsträckt territorium och lång kust att skydda och försvara. Vår litenhet inför naturen som demonstreras vid stora naturkatastrofer gäller på samma sätt för ett för litet försvar.

Vi måste var och en ta ställning till vad som är livets nödtorft. För vår del ingår tyvärr en mantel och ett svärd i denna. Då Sverige och Finland har valt att stå utanför allianser kan vi inte lita på att någon kommer till vår räddning, utan att vi har gjort egna uppoffringar. Få vill hjälpa den som inte vill hjälpa sig själv.

Carl Bergqvist, major (bloggar om försvarspolitik under pseudonymen ”Wiseman”)
Niklas Wiklund, örlogskapten (bloggar om försvarspolitik under pseudonymen ”Skipper”)
Johan Wiktorin, ledamot Kungliga krigvetenskapsakademin (Försvar & Säkerhet) “

DN 25 aug 2014:

“Slocknad stjärnglans”

“Leder marknadsekonomin till ett drägligt samhälle? Den grundläggande frågan är nästan alltid densamma när en stor internationell debatt om samhällsekonomin tar fart. Oavsett om saken gäller planhushållning (som på 1940-talet) eller globalisering och världshandel (som i slutet av 1990-talet).

De senaste årens fokus på ekonomisk ojämlikhet har följt samma mall, och frågorna i den franske ekonomen Thomas Pikettys oväntade bästsäljare ”Capital in the twenty-first century” är rakt på sak: Vilka krafter dominerar kapitalismen? Gynnar den det stora flertalet eller hjälper den en liten, lyckosam klick?

Parisprofessorns stora projekt har varit att samla statistik över toppinkomster och förmögenheter. Det uppmärksammade resultatet spänner över 26 länder, och till de mest detaljerade bilderna hör beskrivningen av Sverige under 1900-talet.

Siffrorna visar att den rikaste hundradelens inkomstandel nådde en spetsig topp under åren runt första världskriget. Därefter dämpades övertaget för att nå en botten under andra halvan av 1970-talet. Alltså ungefär under den tid då Ingmar Bergman greps misstänkt för skattebrott och därefter gick i exil, och Socialdemokraterna skakades av Astrid Lindgrens saga om Pomperipossas svindlande marginalskatter.

Sedan dess har höginkomsttagarnas del av kakan återgått till nivåerna på 1960-talet. Det är svårt att hävda att kurvan lutar särskilt brant uppåt. Och inkomstfördelningen i Sverige är fortfarande betydligt jämnare än i länder som ligger nära oss.

Men det är inte de statistiska landvinningarna som gjort Thomas Piketty till fixstjärna hos vänstern. Utan sensationella teorier om kapitalismens natur hade bollen aldrig satts i rullning och Parisprofessorn knappast blivit inbjuden att tala inför FN och olika regeringar i världen.

Just de braskande slutsatserna och prognoserna i Pikettys bok var ämnet under ett seminarium på SNS i förra veckan. Nationalekonomen Per Krusell, som tillsammans med en amerikansk kollega lagt sin forskning på is för att syna innehållet i ”Capital in the twenty-first century”, dissekerade Pikettys ”fundamentala lagar”.

Krusells slutsats? Det som många först såg som revolutionerande rön stämmer, vid en närmare granskning, inte med verkligheten.

Pikettys teori säger att marknadsekonomin genom en okontrollerad rörelse för samhället mot större orättvisor. 1900-talet var en parentes. Då bidrog andra krafter, som krig och inflation, till utjämning. Vid horisonten väntar samma sorts kalla klassamhälle som fanns för 200 år sedan.

Men för att nå den slutsatsen krävs att man blundar för hur människor i praktiken beter sig, särskilt hur de väljer att spara. Dessutom måste man bortse från hur räntor samspelar med andra viktiga delar i en ekonomi. Efter den akademiska kritik som lagts fram ”finns inte mycket kvar” av Pikettys tes, förklarade Krusell. Att använda bokens teorier i politiken skulle leda alldeles snett.

Siffrorna som visar att ojämlikheten, också i Sverige, har ökat sedan 1980-talet står sig förvisso. Men andra förklaringar än en form av inneboende kraft i marknadsekonomin verkar vara viktigare. Förändrade skatter är en. Få önskar sig dock tillbaka till tiden då tunga och godtyckliga skattebördor fick socialdemokratiskt sinnade kulturpersonligheter att bli dissidenter.

Per Krusells recept är bättre. Framför idén om att hårdbeskatta inkomster och förmögenheter föredrar han bland annat att skolan blir bättre på att lyfta dem med sämst förutsättningar. Att göra arbetsmarknaden mer flexibel är en annan tanke. Nya finansregleringar kan, om de utformas riktigt och försiktigt, förhindra att ett bankfrälse växer fram som driver omkring fritt ovanför den vanliga ekonomin.

Thomas Pikettys svenska forskningskollega Jesper Roine understryker samtidigt betydelsen av att följa utvecklingen i de rikedomar som ärvs. Förmögenheter som görs på bostadsaffärer är en annan faktor som har betydelse för ekonomin, och heller inte är oviktig för känslan av rättvisa och lika möjligheter. Men all rikedom och alla skillnader är inte orättfärdiga.

Rockstjärneekonomen Thomas Piketty har väckt frågor om hur vår ekonomi bäst tjänar mänskligheten. De meningsfulla svaren får vi leta efter hos andra.

DN 25/8 2014 “

DN 25 aug 2014:

“Vapenleveranser hade inte hjälpt”

“Det är inte seriöst att i efterhand påstå att allt skulle ha blivit annorlunda i Syrien om bara de ”moderata rebellerna” fått vapen.”

“Hillary Clinton tände nyligen debatten om det förlorade Syrien när hon sade att president Obama gjorde fel som inte intervenerade tidigt och med större kraft i det syriska inbördeskriget genom att beväpna de demokrativänliga rebellerna. Jag har varit skeptisk till en sådan intervention – skeptisk till att dessa ”resonabla rebeller” var tillräckligt många, skeptisk till att de någonsin skulle kunna besegra Bashar al-Assads armé och islamisterna och sedan regera Syrien. Innan man bestämmer sig för att hålla med Clinton eller Obama måste man svara på följande frågor:

1. Vad heter den nuvarande ledaren för Syriska nationella koalitionen (SNC), den sekulära, moderata oppositionen, och hur lyder de tre första principerna i dess politiska program? Pluspoäng till den som kan ange vilket det sista året var då SNC:s ledare bodde i Syrien. (Ledtråd: det har gått flera decennier sedan dess.)

2. Varför har Israel – ett grannland till Syrien som vet mer om Syrien än alla andra och påverkas mer än något annat av utgången där – valt att inte satsa på de sekulära, moderata rebellerna eller förse dem med så mycket vapen att de kan störta Assad?

3. USA invaderade Irak med över 100 000 man, bytte ut dess regering, tuktade de islamistiska extremisterna och utbildade en ”moderat” irakisk armé, men i det ögonblick vi lämnade landet började Iraks ”moderate” regeringschef hänsynslöst gynna shiiterna på andra gruppers bekostnad. Däremot väntas vi tro att de moderata rebellerna kunde ha störtat Assad och regerat Syrien, Iraks tvilling, utan några amerikanska trupper på marken. Låter det verkligen rimligt?

4. Hur kunde de anständiga rebellerna ha segrat i Syrien när de som finansierade så många rebellgrupper där – Qatar och Saudiarabien – är sunnitiska fundamentalistiska monarkier som motsätter sig just den demokratiska, pluralistiska politik i sina egna länder som de anständiga rebellerna vill införa i Syrien?

5. Även om vi hade beväpnat moderata syrier, hur kunde de ha besegrat en koalition av den syriska alawitiska armén och gangsterligor, stödda av Ryssland, Iran, Hizbollah, utan att USA hade engagerat sig?

6. Hur kommer det sig att 15 000 muslimska män överallt ifrån har rest till Syrien för att slåss för jihadismen och ingen enda har gjort det för att slåss för pluralism? Och hade de moderata syrierna verkligen kunnat besegra inte bara Assads regim utan också hela denna jihadistiska främlingslegion, bara vi hade försett dem med lämpliga vapen?

Att det enda skälet till att de islamistiska miliserna vann mark i Syrien är att vi skapade ett vakuum genom att inte ge de sekulära rebellerna så mycket vapen de behövde är rent struntprat. Syrien har länge haft en egen sunnitisk fundamentalistisk rörelse. När president Hafez al-Assad förövade massakern i Hama 1982 var det för att utplåna dessa islamister. Pluralismen har kulturella rötter i Syrien – ett land med många kristna och sekulära muslimer – men det har också dess motsats.

Vid ett kort besök i Darkush i december 2012 fick jag höra av den lokale befälhavaren för Fria syriska armén, Muatasim Bila Abul Fida, att det skulle bli ännu ett krig i Syrien när Assads regim störtats: ”Det tar fem sex år”, eftersom de islamistiska partierna” vill ha sharialagar och vi vill ha demokrati”. Det var ofrånkomligt att det skulle bli två inbördeskrig: liberaler och jihadister mot Assad och liberaler och jihadister mot varandra.

Missförstå mig inte. Jag håller på de modiga syriska liberaler som vågade gå ut på gatorna och kräva en regimförändring – obeväpnade. De *är* anständiga människor, sådana vi alla skulle vilja se regera Syrien. Men de behöver mycket mer än bättre vapen för att kunna besegra Assad *och* jihadisterna.

Här kan vi lära något av Irak. I valet 2010 när den sekuläre shiamuslimen Iyad Allawi, som kandiderade tillsammans med sunniter, shiiter och kristna med ett moderat, pluralistiskt program, vann fler mandat än sin främste konkurrent, regeringschefen Nuri al-Maliki.

Hur gick det till? Det ska jag tala om. USA halshögg Saddams regim och hjälpte fram en irakisk författning och val, samtidigt som amerikanska (och irakiska) specialstyrkor grep eller dödade de värsta sunni- och shiaextremisterna. Det var det som gav Iraks moderata krafter utrymme, självförtroende och kraft att stödja partier med många trosriktningar, och det var vad många irakier ville ha. När våra trupper lämnade landet föll den moderata mitten sönder.

Jag lika lite som alla andra vill ha amerikanska trupper i Syrien, men jag ger ingenting för argumentet att några demokrativänliga rebeller skulle ha klarat av saken om de hade fått vapen. Ja, Obamas overksamhet har kostat. Men effektivitet kostar också, och det måste kritikerna ärligt erkänna. Priset är en internationell styrka. Vi har att göra inte bara med stater som har upplösts utan också med hela samhällen, och att återupprätta dem är alla nationsbyggande projekts moder. Vill man ha resultat måste man sätta in resurser för att nå det. Annars förtjänar man inte att bli tagen på allvar.

Thomas Friedman amerikansk journalist och författare.

Översättning: Margareta Eklöf”

DN 26 aug 2014:

“Ola Larsmo: Briljant grävjobb om vapenexportens eviga omoral”

“Under hela mitt vuxna liv har de olika skandalerna kring svensk vapenindustri avlöst varandra med stor regelbundenhet. Sverige sålde vapen till det Indonesien som begick folkmord i Östtimor från sjuttiotalets mitt. Sedan följer Bofors/Indien-skandalen på 80-talet och Jas-försäljningen till Sydafrika. När Stasis arkiv öppnades kunde journalisterna Christoph Andersson och Bo G Andersson avslöja hur Bofors kringgått alla exportrestriktioner och med Stasis hjälp sålt järnvägslaster kalasjnikovkrut till såväl DDR som vidare till Iran för det då pågående kriget mot Irak – en rakt igenom kriminell historia de beskrev i boken ”Die Akte Bofors” (1993). Avslöjandet ledde till rättegångar som i sin tur slutade i ingenting.

Under hela denna tid har borgerliga och socialdemokratiska regeringar avlöst varandra utan att några nyansskillnader i politik eller moral kunnat förmärkas. Vart tionde år är det sedan dags för ett briljant journalistiskt grävjobb.

Det senaste scoopet var, som vi alla vet, Eko-journalisterna Bo-Göran Bodin och Daniel Öhmans avslöjande 2012 om att svenska staten via FOI (Försvarets forskningsinstitut) och ett särskilt bulvanbolag, SSTI, skulle sälja vapenteknologi till diktaturen Saudiarabien, som samtidigt var inblandat i bombkrig i Jemen. Det hela ledde till Sten Tolgfors avgång och att några högre tjänstemän rensades ut. Affären lades i malpåse. Och sedan blev det lugnt.

Därför är det nödvändigt och utmärkt att Bodin och Öhman nu ger ut en omfångsrik bok där de går igenom hela förloppet i detalj – ”Saudivapen” (Bonniers). De påminner om den socialdemokratiske statssekreteraren Jonas Hjelm, som 2006 var ansvarig för tecknandet av det långtgående avtalet mellan Sverige och Saudi-arabien – och

som bara månader senare tillträdde en välavlönad tjänst på vapendelen av Saab. Bokformatet ger dem möjlighet att i detalj visa hur maktens strategier ser ut. Tecknandet av halvt eller helt olagliga avtal delegeras nedåt, genom institutionaliserade maktglapp, till en generaldirektör som i sin tur lägger ut det på en tjänsteman. *Deniability*, som det kallas i USA. Och bulvanbolaget SSTI:s aktiekapital får man låna av den hemligaste av alla hemliga svenska myndigheter, militära underrättelsetjänsten Must. De kommer med en påse som innehåller 250 000 kronor i femhundralappar.

Det nya i boken är Wallenbergs roll. Den borgerliga regeringen var på väg att låta det ljusskygga avtalet självdö, men dras in på mattan igen efter ett skarpt brev från Saabs styrelseordförande Marcus Wallenberg. Denne träffar 2008 representanter för Saudiarabien som gör klart att andra svenska affärsintressen också kommer att straffas om avtalet bryts. Ett brev som återges i boken och som Marcus Wallenberg de senaste dagarna för medierna gjort klart att han slipper berätta om.

Det intressantaste i boken är ändå hur Bodin och Öhman skildrar regeringskansliets försök att dels efterforska källor, dels genom ryktesspridning undergräva deras trovärdighet som journalister (och hur Tolgfors dåvarande pressekreterare inte förstod offentlighetsprincipen). Det viktigaste här är bilden av det svenska informationskriget, helt enligt Francis Underwoods regelbok. Före detta journalister som undervisar politiker att svara på fel frågor. Det medvetna planterandet av halvlögner om de undersökande journalisternas kompetens. Ministrar som gömmer sig bakom twitterkonton. Ett fint ord jag lär mig är ”mikrofonkypare” – journalister som ställer precis de frågor makten vill höra.

Men den obesvarade fråga som återstår är denna: varför bryr vi oss ens om att hyckla någon moral när det gäller svensk vapenexport? Det tycks ingen regering kunna låta bli.

Ola Larsmo litteratur@dn.se “

DN 26 aug 2014:

“Läkare vill att Sverige hjälper ebolasmittade”

“Bristen på behandling och sängplatser till de ebolasjuka i Sierra Leone är akut. Läkaren Johan von Schreeb försöker nu få Sverige att hjälpa smittade hälso- och sjukvårdsarbetare.

Kirurgen och katastrofmedicinaren Johan von Schreeb kom till Freetown i Sierra Leone i helgen. Under de kommande veckorna ska han organisera Världshälsoorganisationen WHO:s arbete med ebolautbrottet i landet. Hittills har drygt 900 smittats och nästan 400 dött av blödarfebern ebola i Sierra Leone.

Johan von Schreeb har lång erfarenhet katastrofinsatser för organisatio-´nen Läkare utan gränser. Han har till exempel arbetat både i det tyfondrabbade Filippinerna och efter jordbävningen i Haiti. Han beskriver situationen i Sierra Leone som ”bedrövlig”. Det finns till exempel bara omkring 150 sängplatser i hela landet till de sjuka.

– Vi skulle behöva åtminstone 500 sängar redan i dag. Det är också brådskande att öppna fem eller sex behandlingscentrum, säger han.

Landets hälso- och sjukvård fungerade dåligt tidigare, och nu är läget än värre, enligt Johan von Schreeb. I stället är det hjälporganisationen Läkare utan gränser som står för nittio procent av ebolavården i landet. Internationella Röda korset startar snart ett ebolacentrum, medan Sydafrika, Kanada och USA har öppnat tre testlaboratorier.

– Efter jordbävningen i Haiti behövde vi inte be omvärlden om hjälp. Den kom ändå, och vi hade 450 olika hjälpteam på plats. Här i Sierra Leone finns ett par team. Det behövs en massiv internationell hjälpinsats nu.

Det enda land som hittills har gett löften om hjälp att sätta upp ett behandlingscentrum är Storbritannien. Johan von Schreeb menar att det sannolikt är brist på personal – snarare än ovilja att hjälpa till – som ligger bakom omvärldens passivitet.

– Hjälporganisationerna är redan upptagna på andra håll: i Sydsudan, Irak och Syrien, säger han.

Ett annat skäl är rädslan bland hjälp- och sjukvårdsarbetare att inte få hjälp om de själva blir smittade. I dag är nästan var tionde smittad i Sierra Leone sjukvårdspersonal.

– En man som arbetade vid sidan av WHO testades positiv i helgen, han ska flygas ut ur landet. Vi behöver särskilda vårdcentrum i landet dit smittad personal kan vårdas. Det skulle få fler att komma hit och arbeta. Här kan Sverige hjälpa till med resurser.

Johan von Schreeb och hans kolleger arbetar också med att öka befolkningens förtroende för sjukvården. Det är nyckeln till att stoppa smittan, menar han.

– Många undviker sjukhus i rädsla för att bli smittade. I stället går det rykten om att man ska smörja sig med salt och offra en kyckling. De sjuka går till traditionella helare, som blandar blod. Här finns också missionärer som erbjuder böner som bot.

Anna Bratt anna.bratt@dn.se “

DN 27 aug 2014:

“En snabbare väg ur finanskrisen”

“Efter finanskrisen har en tillväxtklyfta uppstått mellan USA och Europa. Förklaringen till att den amerikanska återhämtningen gått snabbare ligger till stor del i hanteringen av bolåneskulder.”

“Den globala finanskris som bröt ut med full kraft 2008 påverkade Europa och USA på snarlikt sätt, åtminstone i början. På båda sidor om Atlanten saktade ekonomin ner 2009 och började återhämta sig 2010.

Men medan finanskrisen övergick i eurokrisen öppnade sig en ekonomisk klyfta mellan USA och eurozonen. De tre senaste åren (2011–2013) växte den amerikanska ekonomin med omkring 6 procentenheter mer. Även om man tar hänsyn till skillnaden i befolkningsökning har USA:s ekonomi vuxit med omkring 4,5 procentenheter mer på dessa tre år.

Den främsta orsaken till klyftan är skillnaden i privat konsumtion, som ökade i USA men minskade i euro-zonen, särskilt i dess periferi. Nedskärningarna i den offentliga konsumtionen reducerade efterfrågan mer i USA (0,8 procentenheter) än i EU (0,1 procentenhet). Detta ter sig kanske överraskande med tanke på allt prat om åtstramningar påtvingade av Bryssel.

I själva verket har den offentliga konsumtionen i eurozonen legat tämligen konstant de tre senaste åren men minskat kraftigt i USA. (Detsamma gäller offentliga investeringar, även om de utgör en så liten andel av BNP att olikheter mellan kontinenterna inte förmått påverka tillväxten i någon högre grad på tre år.)

Nedgången i privata investeringar i Europa förklarar bara en tredjedel av tillväxtklyftan. De spänningar på finansmarknaden som åtföljde

eurokrisen dämpade avsevärt investeringarna i eurozonens periferi, men investeringsefterfrågan har också varit svag i USA.

Tillväxtklyftan har framför allt skapats av den privata konsumtionen, som snabbt återhämtade sig i USA. Att den gjorde det är inte förvånande med tanke på att de amerikanska hushållen minskat sin skuldsättning betydligt från toppnoteringen på över 90 procent av BNP, som nåddes alldeles före krisen. Den mindre skuldsättningen är också en viktig orsak till att konsumtionen väntas fortsätta att stiga mycket snabbare i USA än i eurozonen i år och under 2015.

Den avgörande frågan – som sällan ställs – är ändå hur de amerikanska hushållen lyckades minska sin skuldsättning under en period av hög arbetslöshet och nästan inga löneökningar, samtidigt som de ökade sin konsumtion. Svaret ligger i en kombination av bostadslån ”utan personligt ansvar” och snabba konkursförfaranden.

Miljoner amerikanska bostäder som köptes med så kallade subprimelån har utmätts på senare år och ägarna, som inte har kunnat amortera lånen, har måst bryta upp. Men till följd av att bostadslån utan personligt ansvar är tillåtna i många delstater avskrevs hela skulden, även om bostadens värde var för lågt för att täcka det underskott som återstod.

Även i de delstater där bostadsägaren är skyldig att betala hela inteckningslånet erbjuder de amerikanska förfarandena för personliga konkurser en tämligen snabb lösning. Sedan 2008 har miljoner amerikaner ansökt om konkurs och på så sätt utraderat sin privata skuld.

Detsamma gäller hundratusentals småföretag.

I eurozonens periferi har det naturligtvis också förekommit mängder av konkurser. Men i Italien, Spanien och Grekland mäts konkursförfarandet i år, inte i månader eller veckor som i USA. Dessutom kan man i de flesta länder på den europeiska kontinenten få skulden avskriven först efter en ganska lång period, ofta fem till sju år. Under den tiden måste så gott som hela inkomsten gå till amortering av skulden.

I USA är motsvarande period i de flesta fall kortare än ett år. Villkoren för avskrivning är också mycket strängare i Europa. Spanien är ett extremfall. Där avskrivs aldrig en bolåneskuld, inte ens efter personlig konkurs.

Denna stora skillnad mellan USA och Europa förklarar varför den amerikanska ekonomin så snabbt kunde ta sig ur finanskrisen. Hushållens alltför stora skuldsättning har arbetats av mycket snabbare, och när förlusterna är redovisade kan människor börja på nytt igen.

Orsaken till skillnaden i tillväxt mellan USA och Europa bör alltså inte sökas i alltför hårda åtstramningar i eurozonen eller i Europeiska centralbankens överdrivna försiktighet. Det finns strukturella förklaringar till att eurozonens ekonomi hämtat sig så sakta efter den finansiella härdsmältan i dess periferi.

Framför allt har den alltför stora skuldsättning som uppkom under åren av högkonjunktur varit mycket svårare att arbeta av än i USA.

Europa behöver strukturella ekonomiska reformer.

Men EU-länderna bör också modernisera och påskynda sina konkursförfaranden så att förluster redovisas snabbare och alltför skuldtyngda hushåll kan börja på nytt i stället för att vara fjättrade vid sina lån i åratal.

Daniel Gros chef för tankesmedjan Centre of European Policy Studies i Bryssel

Översättning: Margareta Eklöf”

DN 27 aug 2014:

”Extrem tolkning av islam bakom IS destruktiva välde”

“Allt som förstörs ses som okunnigt och fel. IS har inspirerats av ideologer som anser att alla muslimer bör agera handgripligt mot islams fiender utan att invänta tillstånd. Men den överväldigande majoriteten muslimer avvisar denna brutala tolkning av islam “

“IS (al-Dawlah al-Islāmīyah, Islamiska staten) skoningslösa framfart i Mellanöstern har inte helt oväntat lett till reaktioner. Inte sällan görs försök till att förklara varför beteendet är eller inte är representativt för islam. Antingen påpekas det att företeelsen inte har med islam att göra eller så hävdas det att det skulle vara ett uttryck för religionens sanna väsen.

En inblick i rörelsens religiösa föreställningsvärld visar dock att IS har med islam och religion att göra. Men insikten möjliggör också att befria från misstankar den stora majoritet muslimer som opponerar sig mot IS tolkning av islam.

Det är framför allt genom att tolka begrepp och idéer ur koranen som hänsynslöst våld i islams namn legitimeras. Sayyid Qutb (1906–1966) är den kanske viktigaste ideologen i modern tid för idén att genom våld skapa en stat reglerad av sharia. Han föddes i Egypten 1906 men hans skrivande och politiska ställningstagande mot regimen i Egypten tvingade honom på flykt. 1948 begav han sig till USA och stannade där i två år. Vistelsen i USA upplevde Qutb som bekräftelse på västvärldens arrogans och orättvisor. 1952 blev han medlem i Muslimska brödraskapet, vilket omedelbart ledde till radikalisering av hela den islamistiska rörelsen i Egypten. Hans litteratur är fylld av förställningar om judars makt och kvinnors plats i samhället. Kvinnor gör sig enligt Qutb bäst i köket och med barnen. Han var dessutom övertygad om att kvinnor på grund av sin överkänsliga natur inte är lämpade att ta ansvar för exempelvis pengar eller fatta avgörande beslut. Judar har enligt Qutb hittat på ämnen som historia, filosofi och sociologi i syfte att demoralisera världen samtidigt som de globalt kontrollerar all medicin och kaffeförsäljning. Nassers regim upplevde Sayyid Qutbs inflytande som ett så stort hot att han den 29 augusti 1966 dömdes till döden och hängdes i Kairo.

En av de viktigaste byggstenarna i Qutbs tankevärld var att väcka muslimer ur vad han ansåg var en slumrande passivitet inför makten. Den muslimska upprättelsen kunde enligt Qutb endast uppnås genom att det islamska rättsystemet sharia reglerade samhällets alla delar och skapade det han ansåg var social rättvisa. Vägen dit såg Qutb först och främst som en kamp mot okunnighet och förvirring, jahili.

Jahili syftar på tillståndet som rådde i världen innan profeten Muhammeds tid. Qutb vidgade begreppet och sorterade under jahili allt som inte underställer sig den rätta tron, dess gudstjänster, ritualer och rättsliga föreskrifter. Varje muslim uppmanas av Qutb att ta sitt individuella ansvar och med alla medel väcka andra till insikt. Han ansåg att om muslimer agerar och bekämpar jahili kommer deras känsla av underlägsenhet och förtryck att försvinna, vilket skulle leda till att det idealiska muslimska samhället etableras.

Allt som IS förstör och mördar pekas ut som jahili. Vidare menade Qutb att filosofi, psykologi och historia har influerats av jahili och därmed står i konflikt med islam. Undantagen är islams historia och islamsk filosofi. Bland IS krigare är således intresse obefintligt för att

ens befatta sig med sådant som kan anses var kopplat till västerländsk bildningstradition eller idévärld.

Sayyid Qutb hämtade som sagt sina idéer ur koranens begreppsvärld där da'wa (mission) är ett grundläggande påbud för troende muslimer. Men det råder skilda åsikter om hur det ska tillämpas. Den vanligaste uppfattningen bland troende muslimer är att är att man bör föregå med gott exempel och vara god människa utan att använda våld eller omkullkasta samhällsordningen. Jämförbar är den kristna missionsbefallningen och hur den vanligtvis utövas.

Missionen genomförs också genom den islamska handlingsetiken taghhyir al-munkar (att tillrättalägga det felaktiga), Qutb använde idén för att motivera våldsivrande religionsutövning. Principen är grundad på korantexter, som uppmanar muslimer att förbjuda det som är fel och stödja det som är rätt. Emellertid är det inte klart vem som har rätt att förbjuda, vad som ska förbjudas och med vilka åtgärder. Det kan å ena sidan ses som en generell uppmaning till socialt ansvar; att exempelvis hindra någon från att stjäla eller ta ställning för utsatta mot deras plågoandar. Men å andra sidan kan begreppet ses som en uppmaning till mer handgripliga metoder för att tvinga människor till lydnad. Idén låg till grund för talibanregimens förbud i Afghanistan att lyssna på musik och låta kvinnor utbilda sig. IS använder idén för att motivera patrullerande moralväktare hisbah (kontroll, verifikation) som åker runt och inspekterar kvinnors klädsel och att folk inte röker, dricker eller gör annat som anses vara felaktigt.

Dilemmat om hur det felaktiga bör tillrättaläggas och vem som bör göra det löste Sayyid Qutb genom att individualisera jihad (heliga kriget). Qutbs övertygelse om att islam är under ständig attack var anledning nog för att tillkalla en motoffensiv.

Han bröt loss jihad-begreppet från de formellt utbildades auktoritet och ålade i stället varje människa att själv bestämma vad som ska göras samt var och när. Enligt Qutb bör alla agera handgripligt mot islams fiender utan att invänta tillstånd eller följa traditionella regler.

IS är direkt inspirerat av Qutb eller likartade föreställningar. Idén vilar på snäva reaktionära förklaringar av religiösa begrepp och idéer. Således har IS både med religion och islam att göra. Det är dock inget unikt för islam. När judars, kristnas och buddhisters religionsutövning är hänsynslös har det också med respektive religioner och tolkning av dess urkunder att göra. Huruvida olika varianter av religionsutövning kan anses uttrycka respektive religions sanna väsen debatters ivrigt inom religionerna världen över. Någon överenskommelse har inte nåtts och kommer sannolikt heller inte nås. Islam som andra religioner blir nämligen alltid resultatet av dess utövare vid varje givet tillfälle.

IS tolkning av islam har i skarpaste ordalag fördömts av Arabförbundets 22 medlemsstater och Egyptens mest inflytelserika religiösa tjänsteman, stormuftin Shawqi Allam. Det i sig borde ses som bevis nog för att den stora majoriteten muslimer i världen anser att islams religiösa begrepp och idéer bör tolkas till en helt annan form av religionsutövning än IS obarmhärtiga brutalitet.

Eli Göndör, fil dr i religionshistoria med inriktning på islamologi och Mellanöstern, redaktör för antologin "Religionen i demokratin"(Timbro 2013) "

DN 27 aug 2014:

“Både Israel och Hamas övergav viktigaste kraven”

“Istanbul. En långsiktig vapenvila mellan Israel och Hamas trädde i kraft på tisdagskvällen. Villkoren är desamma som parterna förkastat flera gånger under femtiotvå dagars strider.

Med minst 2 130 döda och stor förödelse i hela Gazaremsan, och 68 döda israeler, ser det ut som om den långa konfrontationen är över.

– Nu kan israelerna i samhällena närmast gränsen återvända hem. Det kan de tacka Hamas för, inte sin egen regering, sade Hamas talesman Sami Abu Zuhri.

Premiärminister Benjamin Netanyahus popularitet har rasat de senaste dagarna, i takt med att tusentals israeler lämnat sina hem - i de granatdrabbade byarna närmast gränsen.

På den palestinska sidan har Hamas ledning i Gaza äntligen övertalat exilledaren Khaled Mashal att acceptera det egyptiska medlingsförslaget. Både Mashal och Netanyahu har fått överge sina respektive drömmar om en palestinsk hamn i Gaza och om internationell avväpning av Hamas.

För att rädda ansiktet på de bägge finns både hamnen och skrotningen av de palestinska missilerna med på programmet i den egyptiska planens fas 2, som börjar om en månad.

Hamas rivaler i Gaza, iransk-stödda Islamiska jihad, som gjorde allt för att knuffa Hamas mot en konfrontation med Israel, spelade en nyckelroll under de senaste dygnens samtal. Jihads arsenal av missiler har sinat, och rörelsen har öppet uppmanat Hamas att acceptera de egyptiska villkoren.

Trots att Hamas nu proklamerar en historisk seger är det ett magert paket man nöjer sig med, i jämförelse med vad talesmän ställt i utsikt under striderna. Förutom en utvidgning av fiskevattnen så har Hamas fått klartecken för regelbunden avlöning via palestinska banker av den offentliga sektorns 40 000 anställda.

Israel har också lovat att lätta på embargot ytterligare och släppa in byggnadsmaterial i större skala än hittills.

Men Israel fortsätter kontrollera alla inkommande varor. På den punkten har egyptierna, mer än israelerna, varit obönhörliga. Hamas har förhandlat i uppförsbacke hela tiden, eftersom Egypten varit fast beslutet att Hamas inte ska kunna bokföra någon verklig seger. Hamas, i president Abdulfattah al-Sisis ögon, är samma rörelse som hans dödsfiende, Muslimska brödraskapet.

Tack vare sitt nya anti-missilsystem har Israels större städer sluppit lindrigt undan raketattackerna. Men Hamas kommandon har genomfört ett antal spektakulära attacker som tagit Israel på sängen, och man har tillfogat turismen och ekonomin i övrigt avsevärda skador. Under söndagens rege-ringsmöte skall budgeten stramas åt med flera miljarder kronor för att betala flygvapnets nota för attackmissiler och bomber.

En fråga som väntar på svar är om omvärlden nu kommer att hjälpa palestinierna att tvinga Israel till förhandlingar inte bara om Gaza, utan om den ockuperade Västbanken, vars gränsövergångar är lika hårt kontrollerade som Gazas.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com

“Fakta. Detta har hänt

12 juni: Tre israeliska tonårspojkar försvinner nära Hebron. Israel anklagar Hamas och startar en massiv sökinsats.

30 juni: De tre hittas döda vid Hebron.

2 juli: En palestinsk 16-åring på väg in i en moské mördas av tre judiska extremister. Hans kropp hittas senare utanför Jerusalem. Oroligheter i flera palestinska områden.

3 juli: Israel skickar fler soldater mot Gaza, sedan minst 14 raketer skjutits mot Israel under dagen.

7 juli: Gazakrisen eskalerar dag för dag. Raketer mot Israel besvaras med bombningar och flygattacker, som besvaras med nya raket-attacker.

15 juli: Israels första dödsoffer. Ett egyptiskt förslag om vapenvila antas av Israel men avvisas av Hamas.

17 juli: Israel inleder en markoffensiv i Gaza.

20 juli: Israeliska trupper går hårt fram i Shejaiya och Tuffah.

26 juli: Efter ett tolv timmars eldupphör återupptar Hamas raket-beskjutningen.

1 augusti: En tredygnsvapenvila bryts efter bara tre timmar.

5 augusti: Ny vapenvila. Israel drar tillbaka marktrupper sedan flera av Hamas tunnlar från Gaza förstörts. Efter tre dygn återupptas striderna.

11 augusti: Ny tredagarsvapenvila, som förlängs med fem dagar, som förlängs ytterligare ett dygn.

19 augusti: Nya raketattacker mot södra Israel, som slår tillbaka och dödar bland andra Hamas militära befälhavare Mohammed Deif.

25 augusti: Förhandlingar i Kairo om ny vapenvila. Minst 2 130 döda i Gaza, varav 490 barn. Israel rapporterar 68 döda, varav 4 civila.”

“Fakta.
Några av punkterna i överenskommelsen:

Hamas och andra grupper i Gazaremsan stoppar raket- och granat-attackerna mot Israel, som stoppar alla sina luft- och mark-angrepp mot området.

Israel öppnar gräns-övergångarna för införsel av humanitär hjälp och återuppbyggnadsmateriel.

Israel minskar säkerhetszonen längs palestinska sidan av gränsen från 300 till 100 meter om vapenvilan håller.

Israel utvidgar zonen för palestinska fiskare, från knappt 5 till nära 9,7 kilometer från land.

Egypten öppnar gränsövergången till Gazaremsan vid Rafah. President Mahmoud Abbas Palestinska myndigheten (PA) väntas ta över hante-ringen av gränsövergångarna från Hamas.

PA ska leda koordinationen av Gazaremsans återuppbyggnad tillsammans med internationella givare som EU. “

DN 27 aug 2014:

“Vapenvilan får hård kritik”

“Tisdagens överenskommelse om vapenvila ses som ett nederlag av vissa politiker i Israel. Försvarsmakten måste förbereda sig på nästa omgång, säger en minister i Israels regering.

Misstron mot vapenvilan och överenskommelsen mellan Israel och de palestinska förhandlarna är stor på många håll i Israel, skriver Jerusalem Post. Omkring hälften av regeringens ledamöter motsatte sig att Israel skulle skriva på, uppger tidningen.

En av kritikerna är bostadsminister Uri Ariel som säger att så länge det finns raketer kvar på Gazaremsan så har man bara kommit halvvägs mot en verklig fred.

– Alla uppgörelser som inte inbegriper att rakethotet mot Israels invånare finns kvar och en demilitarisering av Gazaremsan är ett halvgjort jobb, säger han enlig tidningen. Försvarsmakten har inget annat val än att förbereda sig för nästa runda, som kommer snart.

Likudpolitikern Danny Danon är också kritisk till uppgörelsen eftersom han anser att Hamas klarade sig för lindrigt undan:
– Trots att Hamas fick betala ett högt pris så besegrade vi inte Hamas. Jag oroas över att vi inte lyckades bra nog.

Det sekulära Meretzpartiets Zehava Gal-On menar att premiärminister Benjamin Netanyahu borde avgå:
– Netanyahus oförmåga att förstå hur allvarlig situationen är för dem som bor nära Gazaremsan är bara jämförbar med hans fortsatta misslyckanden med att förhindra våldet på själva Gazaremsan och detta krig i synnerhet, säger hon.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

DN 29 aug 2014:

“Obamas gränslösa dilemma”

“Extremiströrelsen IS måste hejdas, i Irak liksom i Syrien. Hittills presenterade motmedel är dock behäftade med invändningar.

Sovjetiska kärnvapen borde smälla högre. När USA:s försvarsminister Chuck Hagel beskriver Islamiska staten, IS, som ”bortom alla hot vi tidigare sett” är det alltså knappast den jämförelsen han gör.

Fanatiker med resurser och kompetens är ändå något olycksbådande nytt. IS kombinerar sitt islamistiska skräckvälde med organisation, och terrorism med professionell krigföring. Ursprunget, al-Qaida i Irak, har fyllts på av erfarna officerare och byråkrater från Saddam Husseins störtade regim. Giftig näring från inbördeskriget i Syrien har fått IS att växa till ett monster.

IS har goda finanser, alstrade av oljehandel, kidnappningar, bankrån och donationer från rika araber. En redan utvecklad arsenal utökades med avancerad amerikansk materiel när jihadisternas offensiv fick Iraks armé att fly i panik. Det finns ett åtminstone passivt folkstöd; irakiska sunniter är missnöjda med shiitiskt maktmissbruk i Bagdad, syriska sunniter har i evigheter förtryckts av Bashar al-Assads alawitiska diktatur. Tusentals utländska extremister har dessutom strömmat till från olika håll.

I första hand är IS barbari ett hot mot befolkningen i Irak och Syrien. Offentliga avrättningar, tortyr och våldtäkter är en del av rörelsens besynnerliga tolkning av islam och sharia. Shiiter är dödsfiender, yazidiska och kristna minoriteter inte värda att leva.

Men precis som Afghanistan blev en fristad för Usama bin Ladins al-Qaida finns risken att IS självmordsbombare går på export. Misstänkta medlemmar utlöste sommarens stora terrorlarm i Norge. Extremister från västländer, som dragits till krigen i Mellanöstern, är en potentiell fara om de återvänder hem.

Mordet på den amerikanske journalisten James Foley kan ses som en varning. Avsikten kan dock vara att locka in USA i kaoset. Videon med det bestialiska dådet ökade pressen på president Barack Obama att agera. Men hur?

USA har genomfört ett 100-tal flygattacker mot IS i norra Irak. Det stoppade dess framfart, skyddade flyktingar och tillät irakiska och kurdiska styrkor att återta den stora Mosuldammen.

Generalstabschefen Martin Dempsey har länge motsatt sig amerikansk inblandning i det syriska inbördeskriget. Förra veckan konstaterade han dock att IS inte kan bekämpas effektivt utan att även dess baser i Syrien angrips. USA har också börjat flygspana för att definiera mål.

Att al-Assad säger nej till utländska flygangrepp är naturligt; USA har länge önskat att hans slaktarregim ska falla. Däremot har diktatorn erbjudit samarbete i kampen mot dem han kallar terrorister, alltså alla hans motståndare. Redan när upproret började släppte han ut fängslade extremister för att de skulle ta över det. Han lät länge IS hållas. Andra rebellgrupper har nu kraftigt försvagats av tvåfrontskriget.

En allians med al-Assad går knappt att föreställa sig. En färsk FN-rapport beskriver regeringsstyrkornas fortsatta massakrer på civila. Landets sunniter kan uppfatta bomber mot IS som indirekt stöd till al-Assad. Kanske kommer också de sunnitiska ledare från Saudiarabien till Turkiet, som backat upp regimens motståndare, att se det så.

Flygattacker räcker dessutom inte mot IS. Robert Scales, pensionerad amerikansk general, har i Washington Post beskrivit begränsningarna. IS var relativt lätt att träffa i norra Irak, men kommer att lära sig hur man gömmer och skyddar materiel och krigare. Fler och alltmer omfattande attacker lär krävas, vilket medför större risker både för civila offer och nedskjutna piloter.

Striden mot IS måste på något sätt föras även på marken. Kurderna i norra Irak är hyggligt kapabla soldater, och Bagdadregeringens armé borde med amerikanskt bistånd inte vara lika oduglig som den ofta har sett ut. Därtill behövs en resning mot IS bland sunniterna i Irak, vilket förutsätter att de får dela makten i landet. Men var finns partnern i Syrien? Det var alltid lätt att ropa ”beväpna rebellerna”, men förtvivlat svårt att lokalisera pålitliga krafter.

Erfarenheterna från USA:s invasion i Irak 2003 förskräcker både internationell och amerikansk opinion. I Afghanistan har al-Qaida reducerats till en spillra, men kriget är långtifrån någon entydig framgång. Terrorhotet har på sätt och vis både förflyttat sig och växt, trots att tusentals människor dödats och hundratals miljarder dollar satsats.

Likafullt måste Obama konfrontera IS, ett existentiellt hot mot regionen och långt utanför. Flygattacker är en del, att söka och bygga allianser en annan. Utmaningen är dessvärre monumental. Problemet är att hitta alternativ som både är försvarbara och möjliga att genomföra.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 29 aug 2014:

”Vi måste börja diskutera gräns för antalet flyktingar”

“För få bostäder. För att integrationen ska fungera räcker inte positiva attityder. Vi måste ha balans mellan antalet asylsökande och vår mottagningskapacitet. Vi måste nu seriöst börja diskutera var gränsen går för hur många vi kan ta emot och utifrån det pressa andra EU-länder, skriver KDU-ordföranden Sara Skyttedal. “

“Kristdemokraterna är ett parti med en lång och hedervärd tradition av humanism. Vi har stått upp för svaga och utsatta när andra partier har blundat eller inte önskat se. Partiets arbete för våra barn och äldre, som saknar de språkrör andra samhällsgrupper har, är något som gör mig till stolt kristdemokrat.

Just nu ser vi en ökad oro i vår omvärld med inbördeskrig och terrorism som gör att allt fler människor känner sig tvungna att lämna sina hemländer för att söka skydd på andra platser. De senaste månaderna har antalet asylsökande till Sverige ökat exceptionellt. Migrationsverket tror inte längre på någon märkbar avtrappning i mottagandet under de kommande fyra åren utan väntar sig att cirka 340 000 personer kommer att söka asyl i Sverige från och med i år.

När Fredrik Reinfeldt höll sitt sommartal uppmanade han svenska folket att öppna sina hjärtan för de som väntas komma hit och han berättade att vi bör ställa in oss på tuffa tider. Tyvärr är det inte så enkelt att frågan om en lyckad mottagning och integration enbart är beroende av människors välvilja. I så fall skulle Sverige redan i dag vara ett integrationspolitiskt föredöme. Sverige är nämligen ett av de länder där invånarnas mätbara attityder kring utlandsfödda är mest positiva i världen. Endast 3,5 procent av svenskarna uppger att de inte vill bo granne med en utlandsfödd person. Detta kan jämföras med siffran i Frankrike som är tio gånger så hög. Vi ser också en välkomnande attityd brett avspeglad i riksdagen, där båda blocken arbetar för att ständigt göra Sveriges mottagande bättre och göra det lättare för människor att skapa sig ett nytt liv i vårt land.

Men för att integrationen ska fungera krävs inte enbart positiva attityder. Det finns en balans mellan vårt lands strukturella kapacitet för flyktingmottagande och omfattningen i mottagandet som inte bör rubbas om integrationen ska slå väl ut. Hur vi behåller denna balans i dessa tider är en betydligt svårare fråga än hur finansiering av mottagandet ska ske på kort sikt.

Situationen som råder just nu jämförs ibland med Balkankonflikten, då Sverige tog emot ett stort antal asylsökande under kort tid, men jämförelsen haltar. Det mottagandet var en kort ökning som skedde efter en lång period av lågt mottagande och följdes av ytterligare en lång period av lågt mottagande. Kombinerat med en bostadsmarknad i balans gav det goda grundförutsättningar för integration.

Så ser inte situationen ut i dag och det märks inte minst på den pågående placeringskrisen. I dag bor närmare 11 000 personer som borde ha lämnat anläggningsboendena kvar för att de inte kan kommunplaceras. Samtidigt tar nu Migrationsverket emot närmare 2 500 nya asylansökande i veckan. Migrationsverket har på flera orter hamnat i djup konflikt med lokala politiker om hur många flyktingar som kan placeras i deras kommun. De olika kommunledningarna är noga med att understryka att de gärna är med och tar ansvar, men det antal de nu

förväntas ta emot är orimligt utifrån vilka resurser som finns lokalt.

Denna bild stämmer också med den bild som framkommer om man tittar samlat på landet. Enligt Sabo råder det brist på hyresrätter i 85 procent av kommunerna, och enligt Hyresgästföreningen skulle det behövas 189 000 bostäder bara för att täcka behovet hos de 288 900 unga vuxna som redan nu väntar på egen bostad. Detta kan jämföras med de 29 225 bostäder som stod klara förra året. Löftet från Reinfeldt om 150 000 nya bostäder täcker alltså främst det behov som redan finns. Socialdemokraternas förslag om en investeringsmiljard är ännu svagare och väntas inte skapa mer än 1 587 lägenheter. Om Sverige i år och de kommande fyra åren ska bereda plats för 300 000 asylsökande behövs en nybyggnationsvåg som vi inte sett på decennier.

Parallellt med detta finns problemen med en stelbent arbetsmarknad som avspeglar sig tydligt i förvärvsarbetsfrekvensen bland flyktingar. Att som Magdalena Andersson insinuera att mottagningskostnaderna kommer att betala sig själva genom att asylsökande kommer i arbete och därför inte behöver tas med i budgeten är direkt missvisande. Efter tre år i landet har enbart 18,7 procent av flyktingar i arbetsför ålder ett arbete, och efter 15 år i landet saknar fortfarande 40 procent av de i arbetsför ålder förvärvsarbete. Detta beror på att det är svårt för den som flyr undan krig, saknar svensk utbildning och som inte kan språket att ta sig över trösklarna på arbetsmarknaden. Att detta skulle förändras i grunden de kommande åren är tyvärr inte troligt.

Dessa två faktorer tillsammans gör att det föreligger ett byggbehov på främst billiga lägenheter som kan hyras av personer som inom överskådlig tid inte kommer att leva på eget arbete. Denna utmaning har många logistiska problem i form av att finna mark och utveckla detaljplaner, men de ekonomiska aspekterna är också oroande. Med dagens mark- och byggpriser är det osannolikt att det kommer att vara möjligt att bygga så många lägenheter till den prisnivå som kommunernas försörjningsstödsnormer är anpassade efter, vilket skulle skapa ett svart hål i kommunernas ekonomi.

Vi riskerar en förstärkt segregation, ett nytt utanförskap och en social ilska när klyftor på detta sätt skapas mellan vår önskan att hjälpa och vår strukturella kapacitet att faktiskt göra det. Vi måste på ett seriöst och faktabaserat sätt börja diskutera var gränsen går för hur många asylsökande Sverige kan ta emot på kort sikt. Utifrån detta måste vi sedan sätta press på andra länder inom Europeiska unionen.

Sverige är nämligen det land i Europa som redan i dag ger flest asylsökande uppehållstillstånd inte bara i proportion till vår storlek utan även i absoluta tal. Vi tar vårt ansvar för människor på flykt medan många andra länder duckar. Faktum är att EU:s gemensamma asylpolitik har havererat. Dublinförordningens princip om att asyl ska sökas i det första EU-land som passeras upprätthålls inte och det får främst Sverige och Tyskland ta konsekvenserna av. Det är inte bra för oss och det är framför allt inte rättvist mot de som behöver skydd. Vi har ett moraliskt ansvar också för våra medmänniskor i andra länder, men fler EU-länder måste vara med och ta det ansvar de har ålagts.

Den samlade situationen gör det nödvändigt för regeringen att under den kommande mandatperioden se till att strukturen för flyktingmottagandet och mottagandets omfattning balanseras. Det innebär att de integrations- och bostadspolitiska planerna bör kompletteras med förslag på migrationspolitiska policyförändringar som gemensamt skapar en ansvarsfull plan för svenskt mottagande.

Sara Skyttedal, ordförande för Kristdemokratiska ungdomsförbundet”

DN 31 aug 2014:

“Peter Wolodarski: Det pågår ett krig i Europa.”

“Den svenska valrörelsen bedrivs parallellt med en väpnad konflikt i vårt närområde. Fredrik Reinfeldt och Stefan Löfven borde lägga partiintresset åt sidan.”

“Ord spelar roll. Genom historien av krig, folkmord och förföljelse översätts makthavares språk ofta till handling. Att säga det värsta om sin fiende är ett sätt att avhumanisera honom och göra det brutala möjligt.

Rysslands president Vladimir Putin jämförde i fredags den ukrainska armén med nazisterna under andra världskriget. Han gjorde det framför en grupp välartade unga, som ingår i Kremls supporterskara.

Vad den ukrainska armén gör, sa Putin, ”påminner om händelser under andra världskriget, då Nazityskland ringade in våra städer, som Leningrad, och direkt besköt dem och deras invånare”.

Att Ukraina försvarar sitt eget territorium mot en rysk invasion väljer alltså Putin att jämföra med Hitlers illdåd inne i Ryssland.

Så talar en person vars språk är mari-nerat i så många lögner, att han själv börjar tro att orden är sanna. Den angripne förvandlas till angripare, militära attacker beskrivs som humanitära operationer, breda politiska lösningar kallas för fascism.

Ukraina har inte sökt någon konfrontation med Ryssland. Det är Putin som framkallat lidande och död genom annekteringen av Krim och söndringspolitiken i sydöstra Ukraina (i rysk propaganda numera benämnt ”Novorossija”). Utan stöd och avancerade vapen från Moskva hade Malaysia Airlines flight MH17 aldrig störtat. Utan den ryska arméns massiva mobilisering längs gränsen hade freden kunnat få en chans. Utan Kremls systematiska destabiliseringspolitik hade regeringen i Kiev inte behövt fundera på hur den ska undvika ett fullskaligt krig.

Vad betyder det att Putin jämför Ukraina med Nazityskland? En mörkare och mer sårande liknelse hade varit svår för den ryske presidenten att välja. Ukraina är en del av vad Yale-historikern Timothy Snyder beskrivit som ”den blodiga jorden” i sitt standardverk med samma namn, skådeplatsen för 1900-talets två skräckvälden: Stalins Sovjet och Hitlers Tyskland. Det är områden där miljontals människor mördades av politiska skäl.

Det betyder något att Putin jämför dagens Ukraina med Tredje riket, om man tror att ord har betydelse. Det betyder något vad som sägs från och omkring den ryske presidenten, om man vill förstå varför regeringen i Kiev vädjar till omvärlden om politiskt och militärt stöd för att stoppa våldet.

En person värd att lyssna till är Alexander Dugin, förr idégivare åt höger-populisten Zjirinovskij, numera när-stående Putin och hans krets (intervjuad av DN:s Michael Winiarski 11/3). I våras avfärdade han Majdanrevolutionen i Ukraina som en ”kupp genomförd av antisemiter och fascister”. Häromdagen tog Dugin liknelserna till massmordets nivå när han förkunnade att ”Ukraina bör rensas från idioter. Behovet av ett *folkmord* (min kursivering) på kretiner är uppenbart – av ondskefulla kretiner… dödligt farliga och på samma gång obegripligt korkade. Jag tror inte att detta är ukrainare. Ukrainare är ett fint slaviskt folk. Detta är en ras som uppstått rakt ur avloppet.”

Det är möjligt att denna typ av vidrig hets säger mer om extremisten Dugin än om tänkandet i Kreml. Det är möjligt att Dugin, precis som ultranationalisten Zjirinovskij som efterlyst kärn-vapenangrepp mot Polen eller något av de baltiska länderna (”dvärgstaterna”), talar för maktens döva öron.

Att delar av den ryska opinionen är hysterisk innebär inte att omvärlden ska bli hysterisk.

Men som Anne Applebaum, historiker och gift med Polens utrikesminister, påpekar i Washington Post: Erfarenheten visar att vi inte kan avfärda galenskap som uttryck för det orealistiska, 1933 viftades också ”Mein Kampf” bort som alltför hysterisk.

Två tidigare amerikanska utrikes-ministrar, Madeleine Albright och Condoleezza Rice, uttryckte saken så här när de för ett par veckor sedan deltog i ett samtal om Ryssland på Aspeninstitutets årliga möte: Vi måste kalkylera med risken att 10 procent av Putin är galen. Och vi kan inte utesluta att de 10 procenten faktiskt aktiveras.

Det pågår en väpnad konflikt i Europa. Den sker inte långt från Sverige och kommer, hur den än slutar, att få långtgående konsekvenser för säkerhets-läget i vår del av världen.

Den inrikespolitiska kampen får ursäkta, men detta borde inte vara en splittrande fråga mellan partier som historiskt tagit ansvar för svensk försvars- och säkerhetspolitik.

Denna fråga bör inte överlämnas till Jonas Sjöstedt och Gustav Fridolin – eller för den delen Gudrun Schyman.

Fredrik Reinfeldt och Stefan Löfven borde gemensamt stå upp för Ukrainas territoriella integritet och rätt till självbestämmande. De två statsministerkandidaterna borde, så snart valrörelsen är över, sätta sig ned och åter försöka hitta grunden för en långsiktig samsyn i försvars- och säkerhetspolitiken – självklart ihop med de partier som historiskt ingått liknande överenskommelser.

Ord har betydelse, oavsett varifrån de kommer. Att undvika att kalla saker vid deras rätta namn är också ett ställningstagande.

En sista önskan om den svenska valrörelsen är därför att partiledarna vågar kalla det som sker i Ukraina vid vad det numera är: ett krig. “

twitter.com/pwolodarski “

DN 31 aug 2014:

“Här är de nya EU-cheferna”

“En ung vänstersinnad kvinna från Italien och en medelålders borgerlig man från Polen tar över två av EU:s toppjobb. Unionens nya ledar-ar har också olika åsikter om EU:s relation med Ryssland.”

“Bryssel. Det gick ovanligt fort när EU:s stats- och regeringschefer i går kväll kom överens om EU:s toppjobb. Efter bara någon timmes diskussioner utsågs Polens liberalkonservativa premiärminister Donald Tusk till Europeiska rådets nästa ordförande.

EU:s politiska ledare vill dessutom att Italiens utrikesminister Federica Mogherini ska ta över uppdraget som EU:s utrikeschef efter Catherine Ashton. Men eftersom EU:s utrikeschef också är vice ordförande i kommissionen väljs hon formellt sett av EU-parlamentet senare i höst tillsammans med övriga i kommissionen.

Både Tusk och Mogherini verkade glada och lättade när de fick blommor och gratulerades till sina nya uppdrag under en presskonferens igår kväll. Det har riktats invändningar mot båda, men i går ställde sig EU:s stats- och regeringschefer bakom det udda paret.

Federica Mogherini är en yngre (hon är 41 år) kvinnlig vänsterpolitiker från Italien som betonar betydelsen av dialog med Ryssland. Donald Tusk är en medelålders (han är 57 år), liberalkonservativ man från Polen som vill att EU ger Moskva svar på tal, även om han inte hör till de mest hårdföra. Förhoppningen är att de ska komplettera varandra.

EU:s relation med Ryssland hamnade också på annat sätt i centrum av diskussionerna under gårdagens EU-toppmöte. Ukrainas president Petro Porosjenko var inbjuden som gäst och i en dramatiskt formulerad men samtidigt lågmält framförd appell vädjade han till EU om hjälp.

Före toppmötet fick Fredrik Reinfeldt ett enskilt samtal med Porosjenko. På väg in till förhandlingarna med övriga EU-ledare krävde statsministern tuffare EU-sanktioner mot Ryssland.

– Det finns reguljära ryska trupper inne i Ukraina. Vi står inför risk för ett krig mellan reguljära styrkor från två europeiska länder. Det måste mötas av förstärkta sanktioner, deklarerade Reinfeldt.

Men motsättningar mellan EU-länderna om hur unionen ska agera mot Ryssland är fortfarande stora. Medlemsstater som Ungern och Slovakien varnar för de ekonomiska följderna av mer omfattande sanktioner.

Det var vid denna upplagas pressläggning inte klart om länderna kommit överens. En sannolik kompromiss är att EU fördömer Rysslands inblandning i Ukraina, kräver att de ryska trupperna dras tillbaka – och ger kommissionen i uppdrag att förbereda nya och bredare EU-sanktioner.

Annika Ström Melin annika.strom.melin@dn.se
DN:s korrespondent “

DN 1 sept 2014:

“Ukraina kan bli slutet för Putin”

“Rysslands president har manövrerat sig in i ett hörn. Priset för den aggressiva politiken mot Ukraina blir allt högre, och det är svårt att se någon väg tillbaka.

Vladimir Putin har kanske stöd för sin Ukrainapolitik av 80 procent av det ryska folket, men det märks allt tydligare att han har gapat över för mycket. Frågan är vid vilken punkt hans position som president blir ohållbar.

Jag anser att ryssarna har rätt i att väst utnyttjade Rysslands svaghet efter kommunismens fall till att inkräkta på deras lands historiska utrymme. Monroedoktrinen må vara oförenlig med modern folkrätt, men alla som är starka nog att tilltvinga sig en strategisk intressesfär gör det.

Jag anser också att Putin har rätt i att en multipolär värld är bättre än en unipolär värld. Ingen enstaka makt eller koalition är tillräckligt klok eller oegennyttig för att kunna göra anspråk på universell suveränitet.

Det borde alltså inte förvåna någon att Ryssland och andra länder nu bygger en institutionell struktur för multipolaritet. Shanghai Cooperation Organization, där Ryssland, Kina och fyra före detta sovjetiska centralasiatiska stater ingår, grundades 2001. Förra månaden bildade de fem Brics-länderna – Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika – New Development Bank och inrättade en reservfond för att diversifiera källorna till offentliga lån till utvecklingsländer.

Brics-länderna trotsar öppet Världsbankens och Internationella valutafondens system med villkorade lån, men deras hållning har ännu inte satts på prov. Det är omöjligt att föreställa sig att Kinas ledare skulle godkänna ett lån till ett land som till exempel erkänner Taiwan eller godtar Tibets krav på självständighet.

Faktum kvarstår dock att Ryssland är för svagt för att utmana väst ytterligare, i varje fall så som det har gjort i Ukraina. Rysslands BNP uppgår till omkring 2 biljoner dollar och dess befolkning på 143 miljoner minskar snabbt. USA och EU har en sammanlagd BNP på cirka 34 biljoner dollar och en befolkning på 822 miljoner, och den amerikanska växer hastigt. Därmed kan väst tillfoga Ryssland mycket större skada än tvärtom.

Även då Sovjetunionen var som starkast var det en enbent supermakt. Med en ekonomi cirka en fjärdedel så stor som USA:s var den enda möjlig-heten att upprätthålla någorlunda militär paritet att satsa fyra gånger mer av BNP på försvaret än USA – till förfång för vanligt folks levnadsstandard.

I dag är maktbalansen ännu ojämnare. Rysslands ekonomi är svagare och dess försvar rostar. En imponerande kärnvapenkapacitet finns kvar, men det är otänkbart att den skulle sättas in för att säkra de ryska målen i Ukraina.

Där står vi alltså med en slutakt där Putin varken kan behålla sina byten – Krim och kontrollen över de rysskspråkiga delarna av östra Ukraina – eller dra sig tillbaka. Ryssland blir tvunget att släppa ifrån sig dessa erövringar som villkor för normaliserade relationer med väst. Men Putin kommer sannolikt att stötta separatisterna i östra Ukraina så länge han kan – kanske med militärt bistånd förklätt till humanitära hjälpinsatser – och blankt vägra att avstå från Krim.

Detta får till följd att västs sanktioner trappas upp ännu mer: restriktioner på gasexport, allmänna exportrestriktioner, uteslutning ur Världshandelsorganisationen, bojkott av fotbolls-VM 2018 och så vidare. Detta kombinerat med åtstramning av de aktuella sanktionerna, bland annat att ryska banker stängs ute från västs kapitalmarknader, vållar ofrånkomligen allvarliga brister, sjunkande levnadsstandard och stora

svårigheter för den kapitalägande klassen.

Allmänheten sluter helt naturligt upp kring sin ledare, men det sker *före* debatten om priset för Putins politik, inte efter den. Och den debatten tystas av statlig kontroll över medierna och tvångsmedel mot oppositionen.

Det är naturligt och rätt att överväga kompromisser: Ukrainas garanterade neutralitet, större regionalt självstyre i ett federalt Ukraina, ett internationellt interimsstyre på Krim som övervakar en folkomröstning om dess framtid och liknande.

Frågan är inte hur mycket av ett sådant paket Putin skulle gå med på utan om han blir erbjuden någon del av det. Väst tror inte längre på något han säger. President Obama har offentligt beskyllt honom för att ljuga. Förbundskansler Merkel, förr Putins starkaste supporter i Europa, sägs ha beskrivit honom som förvirrad. (Hans försök att skylla nedskjutningen av det malaysiska passagerarplanet på Ukrainas regering lär ha blivit för mycket för henne.)

Alla ledare ljuger och hycklar i viss mån, men desinformationen från Kreml har varit av episka dimensioner.

Ledare som misslyckas i sina utrikespolitiska äventyr brukar inte få vara kvar länge. Antingen tar man till formella mekanismer för att störta dem – som då Sovjetunionens centralkommitté 1964 tvingade bort Nikita Chrusjtjov – eller informella. Putins maktelit kommer att splittras – den processen kan redan ha börjat. Påtryckningarna på honom att avgå blir starkare.

Ett sådant scenario, otänkbart för några månader sedan, kanske tar form nu när det ukrainska dramat går in i sin slutakt. Putinepoken kan vara över fortare än vi tror.

Robert Skidelsky Översättning: Margareta Eklöf “

DN 1 sept 2014:

”Gör det till ett krigsbrott att attackera journalister”

“Måltavlor i konflikter. I dag betraktas inte journalister i konfliktzoner som en skyddsvärd kategori utan ses som civila. Den internationella humanitära rätten måste förändras genom att stärka journalisters ställning så att det blir ett krigsbrott att angripa en journalist, skriver Thomas Olsson och Martin Schibbye. “

“Extremistgruppen IS halshuggning av den amerikanska journalisten James Foley har på ett fruktansvärt sätt blixtbelyst den utsatta situationen för journalister i krigs- och konfliktzoner. Illdådet har väckt vrede och bestörtning världen över och fördömts unisont av såväl medier som makthavare. Men frågan är om IS är det egentliga problemet.

Världen över pågår det en mängd väpnade konflikter i mer eller mindre stängda områden. Vad som sker i dessa områden, hur civilbefolkningen drabbas och vilka övergrepp som begås under konflikten undandrar sig oftast omvärldens blick. Vissa ögonblicksbilder kan förmedlas via enskilda flyktingars berättelser, men det är först när en journalist vågar sig in i området som bilden klarnar. Många gånger är det journalistens rapportering som ger en röst åt de drabbade och som kan påverka opinionen, inblandade parter och det internationella samfundet. De historiska exemplen på en sådan utveckling är många, från spanska inbördeskriget över Vietnamkriget och fram till Irakkriget.

Samtidigt har vi under senare år sett flera exempel på att de internationella konventioner som tidigare skyddat journalister i kris och krig har förlorat i respekt och att journalisterna själva har blivit måltavlor.

En del pressfrihetsorganisationer talar om ”en perfekt storm”: Fler röriga konflikter, sämre resurser hos medieföretagen, fler frilansare och

en insikt hos de stridande parterna att våld mot journalister fungerar. I FN-organet Unescos rapport World Trends in Freedom of Expression and Media Development, som togs fram på svenskt initiativ, konstateras att 430 journalister dödats mellan 2007 och 2012. Det är jaktsäsong på journalister och dessutom näst intill riskfritt att kidnappa, mörda och fängsla reportrar.

Avrättningen av James Foley är det senaste exemplet och händelsen har väckt en berättigad avsky och ett fördömande av IS extremism, men är det verkligen IS som är det egentliga problemet? Terroristorganisationer som IS kommer alltid att finnas, på samma sätt som det alltid kommer att finnas kriminella i samhället, och de måste givetvis bekämpas och straffas för det de gör, men garanterar det att journalister verksamma i internationella konfliktområden är skyddade mot övergrepp när de försöker rapportera om vad som egentligen händer?

I dag betraktas inte journalister i konfliktzoner som en särskilt skyddsvärd kategori av individer som till exempel Röda korsets personal, utan de ses som civila. Det innebär att en halshuggning av en journalist är ett mord på en civil och inte ett krigsbrott, eftersom det är journalisten som individ och inte det journalistiska uppdraget som skyddas av regelverket. Det finns därför ingen uttrycklig skyldighet för stater och stridande parter att respektera och beskydda det journalistiska arbetet i konfliktområden.

För att stärka skyddet för journalister verksamma i väpnade konflikter måste det internationella regelverket kopplas starkare till värdet av press- och yttrandefrihet. Det gäller särskilt behovet av information från konfliktområden där civilbefolkningen drabbas hårt. En förstärkning av skyddet skulle kunna ses som en nödvändig förutsättning för att civilbefolkningen ska kunna ha en möjlighet att träffa journalister och därmed ges en röst.

En konstruktiv väg framåt vore att förändra den internationella humanitära rätten. Genom att stärka journalisters ställning i det internationella samfundet kan man påverka staters förhållningssätt så att de respekterar, underlättar och beskyddar journalister och därigenom minskar utrymmet för grupper som IS att begå sina illdåd. Att angripa en journalist skulle då inte bara vara ett mord. Det skulle vara ett krigsbrott. Om världens länder och det internationella samfundet erkänner den oerhört unika och viktiga roll som journalister spelar i att informera och bära hem nyheter från frontlinjer skulle skyddet stärkas.

De starka känslomässiga reaktionerna på mordet på James Foley är fullt berättigade, men de får inte skymma sikten för de grundläggande problemen. Reaktionen på de senaste årens övergrepp mot journalister i konfliktområden har varit att de stora medieföretagen inte längre vågar köpa reportage från frilansande journalister som vågar sig in i dessa områden. Därmed har inte bara James Foley tystats, utan även alla de andra journalister som vill och vågar rapportera från dessa områden.

Sverige stödjer många insatser för ökad press- och yttrandefrihet i världen, men det måste ställas större krav på det internationella samfundet att ta fram ett regelverk till skydd för yttrandefrihet och det journalistiska uppdraget. Och det måste kunna krävas av den svenska regeringen att vara drivande i detta arbete. Inte minst mot bakgrund av den långa tradition Sverige har av en stark yttrande- och tryckfrihet.

Att stärka skyddet så att journalister kan fortsätta att rapportera är det bästa sättet att hedra de mördade, kidnappade och fängslade.

Thomas Olsson, advokat och ordförande i svenska avdelningen av Internationella juristkommissionen
Martin Schibbye, frilansjournalist och författare till boken ”438-dagar” om fångenskapen i Etiop “

DN 1 sept 2014:

“Kina begränsar val i Hongkong”

“Kina stängde på söndagen dörren till att fria val kan hållas när Hong-kong 2017 ska utse sin högsta politiska ledare nästa gång. “

“Peking. Beslutet mottogs med ilska och besvikelse i den före detta brittiska kronkolonin och kan komma att utlösa massprotester i stadens finanskvarter.

Det ständiga utskottet i folk-kongressen, Kinas parlament – som utan vidare godkänner kommunistpartiets förslag – sa efter ett möte i Peking att Hongkongs nästa topp-politiker ska tillsättas efter ett allmänt val och att det blir första gången som folket i en kinesisk stad väljer sin politiska ledare.

Men de två tre kandidaterna som tillåts ställa upp måste var och en först godkännas av en majoritet i en 1 200 medlemmar stor nomineringskommitté.

Beslutet väntas begränsa kandidaterna till en krets av Pekingtrogna och utesluta möjligheterna för politiska motståndare.

– Det här är den svartaste och mest smärtsamma dagen för Hongkongs demokratirörelse, sa Ronny Tong i Medborgarpartiet i Hongkong till en lokal tv-kanal, rapporterar nyhetsbyrån AFP.

Hongkong har haft ett betydande politiskt självstyre sedan Kina tog över från Storbritannien 1997. Enligt en överenskommelse 2007 skulle Hongkongborna i valet 2017 ges rätten att rösta fram sin politiska ledare. Demokratiförkämpar talar nu om en kinesisk fejkdemokrati.

Demokratirörelsen Occupy Central fördömde beslutet och sa att det krossat folkets hopp om förändringar, vilket kommer att leda till skärpta motsättningar i samhället.

Hundratals medlemmar i rörelsen deltog i mindre protester i staden på söndagskvällen. Senare planeras en blockad i stor skala av det viktigaste finansdistriktet.

I Peking avfärdade Li Fei, i folkkongressens ständiga utskott, demokratiaktivisterna i Hongkong. De har använt alltför lång tid att diskutera orealistiska krav, sa han, och förklarade att ledaren i Hongkong måste vara lojal mot det kinesiska kommunistpartiet och alltså vara en person som både älskar Kina, Hongkong och partiet.

Att helt öppet nominera kandidater skulle skapa ett kaotiskt samhälle, sa han vid en presskonferens.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 2 sept 2014:

“Hårt tryck på Obama att agera i norra Irak”

“USA stöder kurderna med lätta vapen och ammunition. Samtidigt växer trycket på president Obama att agera med mera kraft i norra Irak.”

“Washington. USA har i kurderna hittat en partner som hittills har varit starkare och mer pålitlig än flertalet andra i området, inklusive den irakiska regeringen. USA samarbetar nära med kurderna och stöder dem även materiellt i kampen mot IS, bland annat med lätta vapen och ammunition. Utrustningen har dock inte levererats genom försvarsdepartementet utan genom den amerikanska underrättelsetjänsten CIA, som har lättare att förse peshmerga med de vapentyper de är vana vid och som sällan är USA-tillverkade. Ut-över detta stöttar USA peshmerga-styrkorna från luften, med riktade attacker mot IS, liksom med humanitär hjälp.

Tydligare än någonsin delar USA i dag en fiende, IS, med en rad gamla antagonister. Situationen kräver fingertoppskänsla – president Barack Obama har flera gånger betonat att det gemensamma målet inte betyder att motsättningar försvinner, men läget innebär på sina håll en möjlighet att stärka relationerna, till exempel med länder som Iran.

På hemmaplan växer trycket på Obama att agera kraftigare i regionen, även bland hans egna partikamrater. Ordföranden i senatens underrättelseutskott, den tunga politikern Dianne Feinstein, sa till exempel i söndags att Obama är alltför försiktig.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 2 sept 2014:

“Israels nya bosättning kritiseras av USA”

“Israels beslut att tvångsförvärva mark på Västbanken möter hård kritik från Washington.

– Vi har sedan länge klargjort att vi motsätter oss fortsatt bosättningsaktivitet, heter det i ett uttalande från USA:s utrikesdepartement.

Det var i söndags som den civila administrationen på Västbanken, en institution som lyder under Israels försvarsmakt, meddelade att 400 hektar palestinsk mark ska annekteras – ett område jämförbart med stadsdelen Djurgården i Stockholm.

På området där det nu ligger fem palestinska byar ska det i stället anläggas en ny israelisk bosättning vid namn Gvaot.

Någon förklaring till beslutet gavs inte. Men en talesman för administrationen säger till webbtidningen Times of Israel att beslutet ”ligger i linje med de direktiv vi fått av det politiska ledarskapet”.

Israeliska medier rapporterar att konfiskeringen av land är en hämnd för de tre israeliska tonåringar som kidnappades och mördades på Västbanken i juni i år, en händelse som bidrog till sommarens israeliska arméoffensiv i Gaza.

Det har nu gått en vecka sedan de israeliska och palestinska förhandlarna enades om en ”långvarig” vapenvila i Gaza, efter sju veckors stridigheter som krävde 2 100 pale-stiniers och 71 israelers liv. Parterna kom överens om att i kommande förhandlingar precisera sina krav.

USA underströk att det utökade antalet bosättningar på Västbanken är ”kontraproduktivt” för fortsatta fredssamtal.

Enligt en rapport från Shelter Cluster, en paraplyorganisation av biståndsgivare som arbetar i Gaza, kommer det att ta tjugo år att återuppbygga den infrastruktur som förstördes under sommarens flyg- och artilleriattacker.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se

“**Fakta.**
Ett av konfliktens största problem
Bosättningarna är ett av de djupast rotade problemen i konflikten mellan Israel och palestinierna. Cirka en halv miljon israeler lever i över 120 bosättningar i östra Jerusalem och på Västbanken, som ockuperades i kriget 1967.

Världssamfundet, inklusive Israels närmaste allierade USA, anser att bosättningarna strider mot internationell folkrätt.

DN “

Kapitel 6. Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014

Kapitel 6.

Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014

Innehållsförteckningar till följande

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena
7-9. Kulturella verksamheter
http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf

Sven Wimnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sven Wimnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013. http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4
http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 15 mars 2014: Samhällsplaneringens problem. Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida.
http://wimnell.com/omr658f.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.
http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sven Wimnell 30 juni 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll

16 **Universum och mänsklighetens förhistoria.**

18 **Världshistorien**
18 Forntiden. Till omkring 400.
19 Medeltiden 400-1500.
19 Nya tiden. Från 1500.
19 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
20 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
20 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
21 Andra världskriget 1939-1945.
21 Efterkrigstiden. Från 1945.
22 Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom parentes.
23 Afrikas och Asiens äldsta historia.
24 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
25 Sveriges historia.
25 Källor till de historiska avsnitten.
26 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

27 **Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.**
29 Nu växer städer på Kinas åkrar
33 Livsfarligt budgetspel under taket
34 Indiens kvinnor förtrycks
34 Ett lärorikt exempel på hur det kan gå till i världen.
35 SD slåss mot väderkvarnar
36 Världen vänder blicken inåt
37 Hycklarens afton
37 En mörk hemlighet
38 Svenskt Näringslivs politiska insatser skadar politiken
40 Fortsatt ineffektiv Arbetsförmedling
41 Farlig amerikansk reträtt

43 **Det uppgjorda klassifikationssystemet.**

44 **Sveriges regeringar under 100 år.**

46 **Läget i Sverige 2012**

47 **Socialdemokrateras nya partiprogram.**
47 Programkommissionens remissförslag 2012
48 Programkommissionens justerade förslag för kongressen 3-7 april 2013.

48 Innehållsförteckning

49 ETT PROGRAM FÖR FÖRÄNDRING

49 DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN

50 VÅRA VÄRDERINGAR .
50 Demokrati
51 Frihet, jämlikhet och solidaritet
52 Arbetets värde

52 VÅR SAMHÄLLSSYN
52 Vad formar samhället?
53 Marknad och kapitalism .
54 Maktstrukturer

56 VÄRLDEN AV IDAG
56 Vår tids stora utmaningar – och lösningar
57 Nya förutsättningar för samhällsutvecklingen
59 Makten över tanken
60 Den nya ojämlikheten
61 Klimatförändringarna
62 Rörelse för förändring

62 VÅR POLITIK
62 Alla människors frihet, hela världens fred
63 Globalisering och rättvisa
64 Miljöansvar och hållbar utveckling
65 Ett socialt och demokratiskt Europa
66 Militär alliansfrihet och aktiv utrikespolitik
67 Arbete och tillväxt
69 Kunskap och kultur
71 Välfärd och trygghet
73 Demokrati och politiskt ansvar
74 Tillit och gemenskap .

76 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

80 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
81 Individer och samhällen planerar framtiden.
83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
83 Två sidor med de 129 områdena.
86 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
87 Den fundamentala påverkanskedjan
89 Politiska planeringar
90 Schema över påverkans-och förändringsproblem
91 Samband mellan huvudområden
92 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen

93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

95 **Klassifikationssystem för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.**

101 **Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.**
101 Innehåll
102 l NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition
103 2 Samhällsinformation — motiv och innebörd
103 2.1 Samhället och informationen
105 2.2 Varför samhällsinformation?
106 2.3 Vad är samhällsinformation?
108 3 Samhällsinformationen och individen
108 3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
110 3.2 Tillgänglig tid
111 3.3 Varför använder människan information?
112 3.4 Särskilda grupper
114 3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
115 3.6 Ett framtidsperspektiv
116 4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge
116 4.1 Informationsutredningen

117 **Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?**

118 **Nya villkor för public service**

Tillägg 7 februari 2013:

126 **Före skolan, i skolan och efter skolan.**
128 **Inre och yttre verkligheter.**
139 **Något om vad Sverige innehåller och planerar.**

141 **Sammanställningar som gäller enstaka problem.**
148 Statistiska centralbyråns statistik.
151 SCB. Klassifikationer & standarder.
153 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
154 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
156 Statliga myndigheter mm.
162 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
169 Om grundskolan och gymnasiet mm.
170 TV-avgiften
171 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
172 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
173 Sveriges och omvärldens historia. .
176 Mellanöstern, hela världen och Sverige
178 Om EU 2005.
179 Världshistorien och framtiden.
181 Folkhälsopolitik
182 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
184 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
188 Något om sociala miljöer,
193 Barnfattigdom och annan fattigdom.
195 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
199 Fysisk planering i Sverige.
199 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
200 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
200 Världsarvslistan.
201 Planering, klimat och välfärdsfördelning.

142 **Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.**

144 **Politik m m från maj 2005 till maj 2012.**

206 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.**

298 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**

299 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**

301 **Svensk politik 1889- 2012.**

302 **Förslag till socialdemokratisk skuggregering.**
310 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013

Hushållens inkomster och utgifter. Välfärdsfördelning.
312 Sammanräknad förvärvsinkomst i decilgrupper.
314 Välfärdsfördelningen.
319 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2012 mm.
322 Månadskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
322 Årskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
323 Pensionärer 2012 och 2013. Hushållsbudgetar.
323 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2013 mm.
324 Beräkningar för år 2013.
326 Månadskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
326 Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.

327 **Hur förbättra välfärdsfördelningen?**
329 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer .**

332 **TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll.**

336 **Barnfattigdomen.**
341 **Aktuella belopp 2011 och 2013. Föräkringskassan**.
342 **Jobbskatteavdragen bör reformeras**.
345 **Bussresa till en tid då samhället var svartvitt**.

346 **Pensionstagare med ålderspension.**
348 Pensionärer med låga pensioner m m.
350 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
351 Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadstillägg.
354 Summa marginaleffekt för pensionärer.
355 Så beräknar vi inkomster, bostadskostnad, bostadstillägg.
361 Avtrappningsregler.

366 **Förslag till riksdagsbeslut**.
367 Bostadsbidrag för barnfamiljer 2013.

370 **Kommentarer den 7 februari 2013 om fortsättningen.**

Några tidningsartiklar
371 Moderata väljare vill hellre ha MP än C i ny regering
373 Myndigheterna stänger om sig
375 “Fråga kultureliten” är ett välvilligt program.
376 Korruption.

Tillägg 1 mars 2013:

378 **En artikel om nationalekonomi och en om skolbarnen i klass 9.**
379 Dokumentären vilseleder om lönerna
381 Tonåringarna mer skötsamma än förr
383 Artikeln om skolbarnen i klass 9 belyser deras liv

384 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**

386 Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

392 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

400 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen, bl a Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap.

419 Kursplaner för några ämnen i gymnasiet: Religionskunskap, Samhällskunskap, Filosofi och Pykologi.

428 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen: Filosofi, Idéhistoria, Psykologi, Socialpsykologi, Sociologi, Samhällskunskap.

437 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap**.

438 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.

439 **Klassifikationssystem för verksamheter.**

441 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2**

Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d.

De kunskaper som inte finns kan läggas in i Samhällskunskapen eller Religionskunskapen. Bäst är att lägga in i Religionskunskapen och ändra ämnet till Religion och levnadskunskap.

446 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.

450 Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.

451 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer samt kunskaper om värlsförbätringsproblem och planeringarnas infomationsflöden.

454 **Religion och levnadskunskap. Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.**

454 **Vad ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla**

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.

Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

455 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
455 Övningsuppgift i världsplanering.

456 **Låt bildningen få större utrymme i public service**
459 Utbildningspolitiska mål
460 Obligatorisk gymnasieskola
462 Framtidens förskola
463 Inför Teach First
464 Inför yrkescollege

465 **Jobben först**
466 Socialdemokraterna Jobb
468 Socialdemokraterna. Unga

470 **Nyhetsbrev från Socialdemokraterna 19 februari 2013:**
471 **Utveckla Arbetsförmedlingen till en Matchningsspecialist**
473 Arbetsmarknaden mår bäst utan politisk klåfingrighet
475 S: De borde ägna sig åt arbetslösheten

476 **Valbeskeden får vänta**

478 **Klimatpolitiska regler**
479 **Regeringen: Kärnkraften kvar 2050**
482 **Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan**
484 **Kärnkraften i Socialdemokraternas remissförslag 2012 till**
nytt **partiprogram**.

485 **Om Socialdemokraternas hemsida på Internet**
486 Socialdemokraterna.Webbkarta
487 Verkställande utskottet
489 Partistyrelse
491 Gruppledare
492 Presskontakter
493 Partikansliet
498 Framtidsarbetet - Vår organisation
498 Arbetsgruppen
499 Ylva Thörn
499 Framtidspartiet
500 Framtidspartiet Sammanfattning
504 S i Europaparlamentet
504 Europeiska Unionen (EU)
506 Internationell politik
506 Socialdemokraternas alternativa utrikesdeklaration 2012
519 Budget 2013 - Fler jobb för Sverige
521 Vår politik A till Ö
523 Framtidsarbetet - Vårt program
523 Kongresshandlingar
524 Ramprogram för kongressen
525 Politiska förslag
525 Regionala innovationsråd

526 **Verksamheter**
529 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
549 2. Religiösa verksamheter o d.
555 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
568 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
569 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
580 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
613 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
647 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
658- 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän
668 geografi. Biografi. Allmän historia.

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf

Innehåll:

Sid		
4	**1**	**Psykologiska och filosofiska verksamheter**
5	**10**	**Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar**
6	**101**	**Bibliografiska verksamheter. Arkiv.**
7	**102**	**Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning**
8	**103**	**Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.**
9	**104**	**Övergripande filosofiska verksamheter om samband**
10	**105**	**Övergripande om forskning**
11	**106**	**Övergripande om ekonomiska verksamheter**
12	**107**	**Övergripande filosofier om utbildning o d.**
13	**108**	**Samhällskunskap. Samhällsguiden.**
33	**109**	**Ide- filosofi- och lärdomshistoria.**
34	**11/19**	**Individernas inre verkligheter.**
35	**11**	**Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.**
36	**12**	**Individens visioner, framtidsvisioner o d.**
37	**13**	**Individens känslor, värderingar od. Estetik.**
38	**14**	**Individens ideologi / uppfattning om samband o d.**
46	**15**	**Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.**
49	**16**	**Individens logik. Vetenskpsteori o d.**
50	**17**	**Individens moral och uppfattningar om moral.**
59	**18/19**	**Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.**
71	**2**	**Religiösa verksamheter o d**
72	**20**	**Övergripande religiösa verksamheter o d**
83	**21**	**Allmän religionsvetenskap**
84	**22/28**	**Kristna religioner**
86	**29**	**Icke kristna religioner o d**
87	**3**	**Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**
88	**31**	**Statistik och demografi**
89	**32**	**Statsvetenskap**
107	**33**	**Nationalekonomi, internationell ekonomi**
108	**34**	**Lagar o förordningar, traktat, juridik**
113	**35**	**De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.**
114	**351**	**Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)**
115	**352**	**Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)**
116	**353**	**Sveriges regering (och motsvarande utomlands)**
120	**354**	**Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)**
122	**36/39**	**Politiska krav och politiska planeringar:**
	36...	**om individernas kroppsliga förhållanden.**
	37...	**om utbildning o d.**
	38...	**om fysiska miljöer o ekonomiska verks.**
	39...	**om sociala miljöer, nöjen, sport o d**

178 4 Sambandsforskningsverksamheter.
40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.

180 5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
181 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
185 51 Matematik
186 52 Astronomi, rymdforskning
188 53 Fysik o d
190 54 Kemi o d
191 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
198 56 Paleontologi, arkeologi o d
200 57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
201 58 Botanik.
203 59 Zoologi

Några viktiga debatter i riksdagen.

Sida
204 Riksdagens snabbprotokoll 2011/12:129
Onsdagen den 13 juni
1 § Partiledardebatt

274 Riksdagens protokoll 2012/13:2 Tisdagen den 18 september. 1 § Öppnande av riksmötet

283 Budgetpropositionen för 2013. Prop 2012/13:1

291 Riksdagens snabbprotokoll 2012/13:4
Torsdagen den 20 september.
Kl. 13:00 - 17:19
1 § Debatt med anledning av budgetpropositionen

359 Från socialdemokraternas hemsida på Internet
Budget 2013 - Fler jobb för Sverige

361 2012-10-03, Budgetförslag. Miljöpartiet.
NYA JOBB I ETT MODERNARE SVERIGE

362 Partimotion. Motion till riksdagen
2012/13:V400 jg av Jonas Sjösedt m.fl. (V) .
För framtidens jobb.

365 Riksdagens snabbprotokoll 2012/13:11
Onsdagen den 17 oktober 2012
Kl. 09:00 - 16:01
1 § Partiledardebatt

434 Riksdagens snabbprotokoll 2012/13:52
Onsdagen den 16 januari 2013.
Kl. 09:00 - 16:01
1 § Partiledardebatt

Partier:

498 Programkommitténs förslag till nytt partiprogram för folkpartiet

565 Partistyrelsens förslag till idéprogram 18 februari 2013. Centerpartiet.

601 ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL SYSSELSÄTTNING. Moderaterna

602 Nu skapas ny politik inför 2014. KRISTDEMOKRATERNA

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6.
http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf

Innehåll

Sida		
3	6	Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
4	60	Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
6	61	Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
100	62	Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
103	63	Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
133	64	Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
134	641	Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
156	643	Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
171	644	El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
186	645	Användning av inventarier o d.
192	646	Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
193	647	Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
214	648	Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
216	649	Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
227	65	Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
228	651	Kontorsarbete o d. Datoranvändning
230	6520-6524	Opolitisk offentlig civil förvaltning.
233	6525-6529	Militära verksamheter
248	653	Handelsverksamheter.
275	654	Telekommunikationsverksamheter.
296	655	Förlagsverksamheter o d.
301	656	Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
341	657	Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
418	658	Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
516	659	Marknadsförings- och reklamverksamheter od.
524	66/68	Tillverkning av varor
	66	Tillverkning av kemivaror o d
	67	Tillverkning av bearbetningsvaror o d
	68	Tillverkning av komplexvaror
534	69	Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 7-9. Kulturella verksamheter http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf

Innehåll

sida

4 7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
8 70 Allmänt om konst och kultur.
30 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat
91 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
104 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
108 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål.Inredning
111 75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
120 78 Musik (konserter o d 792)

135 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter.Sport
136 7911-7913 Seder och bruk .
173 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
192 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
205 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
207 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

215 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
216 7951 Sociologi. Socialvård.
225 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
290 7957 Undervisning o d.
379 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
437 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

441 796- 799 Sport, idrott o d.

495 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
496 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
503 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.

525 82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

529 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
530 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
578 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
579 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

580 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

586 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria

94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa

95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.

96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.

97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika

98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika

99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf

Innehåll

Sid

3 Världen
21 USA
90 Kina
107 Ryssland
124 Europa utom Ryssland
193 Mellanöstern och Nordafrika
301 Japan
315 Indien
318 Övriga Asien
329 Övriga Afrika
342 Övriga Amerika
350 Oceanien och Polarområdena

352 80 Språk. Språkliga verksamheter.
356 91 Allm. geografi, reseskildringar.
357 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Sven Wimnell 30 mars 2013:
Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering.
Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx
http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

Innehåll

10 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**

10 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
10 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
10 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.
11 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

11 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
11 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

11 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
11 Individer och samhällen planerar framtiden.
13 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
13 Två sidor med de 129 områdena.
16 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
17 Den fundamentala påverkanskedjan
19 Politiska planeringar
20 Schema över påverkans-och förändringsproblem
21 Samband mellan huvudområden
22 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
23 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
24 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

25 **Samhällsplaneringens problem har i början av 2013 behandlats i fem sammanställningar.**

26 Innehåll i
Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf
32 Svensk politik 1889- 2012.
33 Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
40 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013

43 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.**
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.

43 Innehåll i
Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5. http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf
45 Den fundamentala påverkanskedjan.
49 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.
51 Den svenska regeringen missar innovationspolitiken.
53 Svenska framtidsutmaningar. Slutrapport från regeringens framtidskommission. Ds 2013:19 Statsrådsberedningen.

56 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i områdena 1-5.**
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
56 Vad vill socialdemokraterna göra för områdena 1-5?

58 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6.**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

58 Innehåll i
Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6. http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf
59 Hushållsverksamhet
60 Förslag till riksdagsbeslut.
61 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
62 Ny lag krävs för att stoppa mobbning på arbetsplatsen.
63 Och vad sysslar du med då?
63 Folkhälsan i Sverige. Årsrapport 2013, 1,4 MB
63 Barn och unga 2013. Utvecklingen av faktorer som påverkar hälsan och genomförda åtgärder, 6,08 MB

64 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i område 6.**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
64 Vad vill socialdemokraterna göra i område 6?

68 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 7-9.**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.

68 Innehåll i
Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 7-9. Kulturella verksamheter http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf
70 Religion och levnadskunskap.
71 Staten måste ta ansvar för den svenska skolan.
72 Sverige kan väl gå före.
73 Med ringa precision.
74 Naturvårdsverkets publikationer:
Publikationer
http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6557-7.pdf
74 Kulturmiljöns mångfald, prop. 2012/13:96 (pdf 929 kB)

75 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i områdena 7-9.**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.
75 Vad vill socialdemokraterna göra i områdena 7-9?

78 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i världen.**

78 Innehåll i
Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013. http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf
78 Från socialdemokraternas hemsida på Internet.
Internationella verksamheter.
79 Innehåll i
Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://wimnell.com/omr103
80 SIDA styrelsen för internationellt utvecklingsarbete. 27 mars 2013.
87 Farlig region i gungning
88 Många delar skulden

90 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar för planeringar för världen och Europa.**
90 Hur vill socialdemokraterna planera världen och Europa?

91 **Regeringen verksamheter februari 2012 i verksamhetsområdena 1-5.**
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
enligt
Sven Wimnell 10 februari 2012 + 24 feb: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering. http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Sida
	område	
93	1	**Psykologiska och filosofiska verksamheter**
94	10	Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar.
95	101	Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
96	102	Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning.
96		Arkiv- och biblioteksministern.
100	103	Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
101	104	Övergripande filosofiska verksamheter om samband.
102	105	Övergripande om forskning.
103	106	Övergripande om ekonomiska verksamheter.
104	107	Övergripande filosofier om utbildning o d.
106	108	Samhällskunskap.
107	109	Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
107		Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats. Om idé-, lärdoms-, vetenskaps- och filosofihistoria.
117	11/19	**Individernas inre verkligheter.**
118	11	Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.

119 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
120 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
120 Om estetik.
125 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
125 Världsåskådningar. Världsbild. Livsåskådningar. Människosyn.
Om ideologier
131 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
131 Om psykologi.
139 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
139 Om logik.
144 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
144 Om etik och moral.
150 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

151 2 **Religiösa verksamheter o d**
152 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
152 Trossamfundsministern.
155 21 Allmän religionsvetenskap.
156 22/28 Kristna religioner.
157 29 Icke kristna religioner o d.

158 3 **Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**
159 31 Statistik och demografi.
159 Om statistik.
166 32 Statsvetenskap.
173 Om demokrati.
173 Demokratiministern.
176 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
176 Om nationalekonomi.
179 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
181 Justitieministern.
182 Justitiedepartementet.
187 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
188 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands).
189 Socialdemokratisk skuggregering.
197 Riksdagens utskott.
218 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands).
220 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands).
220 Statsministern.
221 Regeringen.
245 Statsrådsberedningen.
247 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
247 EU-ministern.
250 36/39 Politiska krav och politiska planeringar.
251 De politiska partierna.
255 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
256 37... om utbildning o d.
257 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verksamheter.
258 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

259 4 **Sambandsforskningsverksamheter.**
260 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.

261 5 **Naturforskning. Matematikverksamheter.**
262 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
263 51 Matematik.
264 52 Astronomi, rymdforskning.
265 53 Fysik o d.
266 54 Kemi o d.
267 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
268 56 Paleontologi, arkeologi o d.
269 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet.
270 58 Botanik.
271 59 Zoologi.

272 **Regeringen verksamheter februari 2012**
i verksamhetsområde 6.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
enligt
Sven Wimnell 10 februari 2012 + 24 feb:
Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Sida		
	område	
274	6	**Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
275	60	Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter.
276	61	Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
278		Hälso- och sjukvårdsministern.
295	62	Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
298		IT-teknik.
301	63	Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
302		Landsbygdsministern.
304		Landsbygdsdepartementet.
321	64	**Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.**
322	641	Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
323		Livsmedelsministern.
325	643	Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
328		Boende.
326		Turistministern.
329	644	El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
330		Energiministern. Med vatten, avlopp, avfall.
336	645	Användning av inventarier o d.
337		Konsumentministern.
340	646	Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
341	647	Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter.
341		Hushållsekonomi.
342	648	Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
343	649	Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
343		Äldreomsorg.
346	65	**Administration, distribution, kommunikation, organisation o d.**
347	651	Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
347		Datoranvändning.
348	6520-6524	Opolitisk offentlig civil förvaltning.
348		Kommun- och förvaltningsministern.
361		Utrikesministern.
362		Utrikesdepartementet.
367		Förvaltningsavdelningen.
369	6525-6529	Militära verksamheter.
370		Försvarsministern.
371		Försvarsdepartementet.
379	653	Handelsverksamheter.
379		Handelsministern.
386	654	Telekommunikationsverksamheter.
386		IT-ministern.
387	655	Förlagsverksamheter o d.
388	656	Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
388		Infrastrukturministern. Transporter.
397	657	Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
398		Finansministern.
398		Finansmarknadsministern.
399		Finansdepartementet,
404		Socialförsäkringsministern.
415	658	Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
416		Arbetsmarknadsministern.
417		Arbetsmarknadsdepartementet
427		Näringsministern.
427		Näringsdepartementet.

441 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

442 66-69 **Tilverkning.**
66/68 Tillverkning av varor.
66 Tillverkning av kemivaror o d.
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d.
68 Tillverkning av komplexvaror.
444 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.

445 **Regeringen verksamheter februari 2012**
i verksamhetsområde 7-9.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.
enligt
Sven Wimnell 10 februari 2012 + 24 feb:
Alliansregeringens verksamheter i februari 2012
och en socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Sida
område
447 7 **Formgivning av fysiska o sociala miljöer.**
451 70 Allmänt om konst och kultur.
452 Kulturministern.
467 Kulturdepartementet.

465 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
466 Miljöministern.
467 Miljödepartementet.
471 Plan- och byggministern. Bostadsministern.
484 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur.
487 Arkitekturministern.

489 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
490 Museiministern.
494 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
494 Designministern.
495 75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto.
495 Bildkonstministern.
497 78 Musik (konserter o d 792).
497 Musikministern.

499 79 **Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport.**

500 7911-7913 Seder och bruk .
501 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
501 Film-, radio- och TV- ministern.
507 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
507 Teaterministern.
510 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
511 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips.
511 Spelministern.

513 795 **Sociala miljöer och sociala verksamheter.**
515 7951 Sociologi. Socialvård.
516 Socialministern.
517 Barn- och äldreministern.
518 Socialdepartementet.
535 Biståndsministern.
538 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
540 Polis-, brotts- och kriminalvårdsministern.
552 Jämställdhetsministern.
556 7957 Undervisning o d.
557 Undervisningsministern.
560 Undervisningsdepartementet.
575 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
576 Integrationsministern.
577 Migrationsministern.
578 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d.
578 Föreningsministern.

581 796- 799 Sport, idrott o d.
582 Idrottsministern.
584 8 **Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
584 Språk- och litteraturministern
587 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
589 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.
591 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur.
84 Fransk skönlitteratur o d.
85 Italiensk skönlitteratur o d.
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d.

594 9 **Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.**
595 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
596 Pressministern.
602 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
603 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
604 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
608 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria.
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa.
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika.
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden
Övrigt

609 Nya moderaterna: ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL SYSSELSÄTTNING

646 Och vad sysslar du med då?

Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Innehåll

14 **Skatter och bidrag.**
15 Innehåll

16 **Innehåll med kommentarer.**
17 Allvarliga felsteg har skapat behov av en skattereform
19 Anförande av Leif Pagrotsky
25 Behåll rutavdrag och sänkta skatter

27 **Något om skatte- och bidragshistoria**
30 På taxerade förvärvsinkomster minskade med grundavdrag betalas inkomstskatt
30 Skattereduktion för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag) Inkomståret 2012. Enligt skatteverket.
31 Så här räknar du ut underlaget för jobbskatteavdraget
31 Så här räknar du ut jobbskatteavdraget om du är född 1947 eller senare

32 **Mer om skatter och bidrag**
33 Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare
33 En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.
33 Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.
34 Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar.
35 Beräkningar av barnkostnader
35 Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.
36 Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.
36 Jobbskatteavdraget är ett problem.

37 **Hushållens inkomster och utgifter. Välfärdsfördelning.**
38 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
38 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

39 **Förslag till riksdagsbeslut.**
39 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
39 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
39 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
39 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

40 **Socialdemokraterna bör räkna igenom och redovisa hur pengarna räcker för barnfamiljerna.**
40 Bostadsbidrag för barnlösa, kostnader
41 Regeringens politik har ökat inkomstklyftorna
42 Socialdemokraterna om skatter
43 Företagen tiger om skuldsatta
44 Sms-lånet blev en mardröm
45 KD: Sätt familjen i centrum för alla politiska beslut

47 **Thatcherismens krigiska själ**
48 Det moraliskt högtstående samhälle, byggt på rimligt egenintresse, som hon hoppats upprätta blev det snikna samhället, byggt på hänsynslös egoism.

49 **Svensk politik och klassamhället**
49 Innehåll

50 **Svensk politik 1889- 2012**
51 **Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013**

53 **Demokrati och framtidspolitik. Hur bör politiska problem ordnas och hur bör politiska lösningar redovisas?**
53 Innehåll

55 **Vilka är de politiska problemen?**
56 Områdena 1-5 Förutsättningar
57 Område 6: Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
57 Områdena 7-9 Kulturella verksamheter

58 **Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.**

61 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
61 Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

61 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

61 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
61 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter
61 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
61 Individer och samhällen planerar framtiden.
61 Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?
63 Den fundamentala påverkanskedjan
65 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden

66 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
67 Klassifikationssystem för verksamheter.
69 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna
70 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen

71 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
72 Politisk planering

73 **Samhällsinformationens principiella problem**
73 Informationssamhället

74 **Riksdagen**
74 Riksdagens historia
76 Så funkar riksdagen
77 Demokrati
78 Riksdagen i samhället
80 Riksdagens uppgifter
81 Så arbetar ledamöterna
82 Så arbetar partierna
84 Förvaltningen
84 Så arbetar utskotten
85 Så arbetar EU-nämnden
87 Utskotten
87 Svensk författningssamling om utskotten
92 Socialdemokraternas Gruppledare

93 **Om Regeringen.**
93 Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
98 Departementen 24 april 2013.
99 Ämnen och ansvarsområden A-Ö. Regeringen
109 Statsbudgetens uppläggning Budgetpropositionen för 2013. Prop. 2012/13:1
110 2013 års ekonomiska vårproposition
111 Tabell 6.2 Utgifter per utgiftsområde
113 Tabell 5.10 Förändring av totala skatteintäkter
114 Tabell 5.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget

115 **Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?**
115 Socialdemokraternas Gruppledare
116 Finansutskottet (FiU) och de andra utskotten

132 **Socialdemokraternas information om sin politik.**
133 Innehåll

134 **Socialdemokraternas hemsida på Internet**
135 Socialdemokraternas “ Vår politik A till Ö”.

136 **Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.**
137 Socialdemokratisk skuggregering med hemsidans menydelar inlagda.
137 Ledning
137 Omvärlden
138 Demokrati
139 Välfärdssektor för individer och sociala miljöer
140 Välfärdssektor för fysiska miljöer
140 Materiell välfärdsservice
141 Samhällsekonomi, pengar

142 **Förslag till socialdemokratisk skuggregering. 1 maj 2013.**
149 Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Med namnen borttagna

154 Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Namnen.
157 Lägre text: Socialdemokraternas politik för valet 2014. Länkar till 13 deparement, 24 stadsråd i alliansregeringen och 17 utskott. Hänvisningar till socialdemokratisk politik.
159 Lägre text: Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Namnförslag.

161 **Brist på statsråd.**
161 Civil-och bostadsministern och miljöministern. Hem-och konsumentminister.
161 Kulturministern bör få vidgade uppifter.
162 Demokratiminister bör socialdemokraterna införa.
162 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
163 Planeringsminister bör socialdemokraterna införa.

163 Ett statsråd för planeringen av Europa bör inrättas om Europaministern inte kan klara det.
163 Europeiska Unionen. EU – en överblick
164 En broschyr: Så fungerar Europeiska unionen Guide till EU:s institutioner
165 EU:s institutioner och andra organ Hitta EU-institutionerna direkt
166 Europeiska kommissionen
167 En ungefärlig inplacering av eu-kommissionens politikområden i menyn för socialdemokraternas politik

168 Ett statsråd för planeringen av världen bör inrättas om Utrikesministern inte kan klara det.
169 Förenta Nationernas organisation
172 Förenta nationerna enligt svenska FN-förbundet.
177 En ungefärlig inplacering av FNs politikområden i menyn för socialdemokraternas politik. Politikområden i FNs underorgan och fackorgan enligt FN-förbundets beskrivning.

181 **Några styr. Hur är det med värderingarna och demokratin?**
182 Innehåll

183 **Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare**

185 **Statsministerns kansli omöjligt att granska**
186 Svårt att få uppgifterna att gå ihop
187 Öppnare Rosenbad
188 Sverige förenar naivitet med självgodhet
190 Regeringen måste agera i kampen mot korruption
192 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet
194 Avgörande bevis har försvunnit
196 Korruption upptäcks allt mer
197 Mutbrottshärvan växer
198 Ambitiös hemsida ingen garanti för att undgå korruption
200 Historisk genomlysning hindras
202 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september

205 **Tjurskallarnas maktkamp**
210 De som vill bli toppar i Riksbanken borde utfrågas offentligt
212 Sänkning kan smitta av sig
214 Räknefelet kan tyvärr bli rätt
216 Borg får mothugg om statsskulden

217 **Civilkurage är frihetens hopp**
219 Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt
221 Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga
223 Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen

226 **Barn som föds i Sverige ska bli svenska medborgare**
228 Fler kan hjälpas åt
229 Kommuner ska tvingas ta emot ensamma flyktingbarn

229 **Polenrevoltens antisemitiska vändning**
233 Ryssland utgör inte något militärt hot mot Sverige

235 **Tiden rinner ifrån Europa**
237 Så ska Europa vakna upp ur mardrömmen
240 Soros säger simsalabim
241 Varning för enkla lösningar

242 **Positiv utveckling i Afrika bra också för Sverige**

244 **Socialdemokraternas biståndspolitik, utrikespolitik, världspolitik och EU-politik.**
244 Innehåll

246 **Förutsättningar för socialdmokraternas världspolitik och biståndspolitik.**

247 **Socialdemokraterna om bistånd.**
247 Inledning
248 Bakgrund
248 3.2 Enprocentmålet
249 4 Formerna för internationellt utvecklingssamarbete
249 4.1 Millenniemålen II
250 4.2 EU:s bistånd
250 4.3 Multilateralt bistånd
251 Avslutning

251 **Kommentarer och om Sida**
251 Webbplatsöversikt
257 DETTA ÄR SVENSKT BISTÅND
258 INTERNATIONELLT SAMARBETE Samarbete över gränserna
259 INTERNATIONELLT SAMARBETE Politik för global utveckling (PGU)
260 Fler frågor och svar?
260 Socialdemokraternas världspolitik.
261 Socialdemokraternas Biståndspolitik och Världspolitik.
263 Samhällsplaneringens problem. Hur ska men kunna förbättra världen
265 Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.

266 **Från socialdemokraterna. Agenda för global utveckling - Fokus internationellt utvecklingssamarbete**
266 Inledning
267 Bakgrund
267 1 Socialdemokraternas mål för internationell utveckling
268 2 Globala utmaningar
2.1 Fattigdomsbekämpning, tillväxt och jobb
2.1.1 Goda jobb
2.1.2 Skatteflykt
2.1.3 Entreprenörskap
2.1.4 Livsmedelsförsörjning
2.1.5 Trygghetssystem.

2.2 Samhällsinstitutioner och rättssamhälle
2.3 Demokrati och mänskliga rättigheter
2.4 Jämställdhet och kvinnors rättigheter.
2.5 Klimat och energi
2.6 Konflikthantering
2.7 Vatten, sanitet och hälsa
274 3 Formerna för svenskt utvecklingssamarbete
3.1 Politik för global utveckling
3.2 Enprocentmålet
3.3 Se över organisation, roller och hantering
3.4 Det civila samhällets utvecklingssamarbete
3.5 Resultat, effektivitet och uppföljning
278 4 Formerna för internationellt utvecklingssamarbete
4.1 Millenniemålen II
4.2 EU:s bistånd
4.3 Multilateralt bistånd .
279 Avslutning

280 **Vad behandlas inte i Socialdemokraternas biståndspolitik?**
I det följande har texten i socialdemokraternas biståndspolitik place-rats in i de politikområden som finns i förslaget till meny för partiets politik, huvudsakligen lika med de områden regeringens statsråd har.

281 Sammanfattningar o d om hela politiken.
285 Omvärlden
288 Demokrati
290 Välfärdssektor för individer och sociala miljöer
293 Välfärdssektor för fysiska miljöer
294 Materiell välfärdsservice
296 Samhällsekonomi, pengar

298 **Utredningar till hjälp för politikerna**
298 Innehåll

299 **Forskningen om samhällsplaneringens problem.**
299 Något om vad Sverige innehåller och planerar.
301 Sammanställningar som gäller enstaka problem.
303 Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.
305 Politik från maj 2005 till maj 2012.
309 Tillkommit sedan ovanstående redovisning gjordes.

310 **Något av det som hänt 2013 behandlas i det följande.**

311 **Opinionsundersökningar, statistik o d**
311 Innehåll.

312 **SOM-INSTITUTET. SAMHÄLLE OPINION MEDIER.**
312 Ökat missnöje med socialförsäkringarna.
313 Presentationer.

315 **Statistisk årsbok för Sverige 2013**
316 Klassifikationssystem för verksamheter.
Innehållet i Statistisk årsbok 2013 har här ordnats enligt detta system.

343 **Hälsa, sjukvård, räddningstjänst, mänskliga rättigheter o d.**
343 Innehåll

344 **Område 61 Hälso- och sjukvårdsverksamheter, räddning o d . Veterinärverksamheter**
345 Folkhälsan i Sverige Årsrapport 2013
347 Folkhälsomål

349 Statens folkhälsoinstitut
349 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
350 Toppen på toppen på isberget

351 **Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder**
356 Dödsstraff på fallrepet
361 Nu är det precis så hemskt som vi befarade
363 Barnmorskeråd – nytt förslag från (S)

364 **Larmcentral får nya avtal trots hård kritik**

366 **Bäddat för stök med valborg mitt i veckan**
367 Vi vill försöka höja livskvaliteten
368 Två fel blir inte ett rätt
369 Unga C fick ställa in

370 **Fasta har blivit ny hälsotrend**
371 Så väljer du rätt pulsklocka
373 Den lilla döden. Romanens skamliga längtan efter socker

377 **Larm om fler självmord bland unga**
378 Jag ser många som ligger nära gränsen
379 Psykiskt sjuka kan ordineras att gå till jobbet
380 S anser att de sjuka sviks
381 Många pressas av kraven på jobbet

382 **Förlåt dem, ty de visste inte vad de gjorde**
389 Ersättningsmodellen gör vården dyrare och sämre
390 Vårdkvaliteten måste alltid vara viktigare än väntetiden
392 När diagnoser tar över det mänskliga

394 **Utbildning.**
395 Innehåll

396 **Vad var det jag sa! Martin Ingvar om den svenska skolkrisen**

400 **Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa**
403 Jag kan inte svara på alla frågor
404 Lägg ned dålig utbildning
405 Regeringen krävs på svar om lärarleg
406 Unga politiskt intresserade engageras inte av partierna

408 **Människornas roller och möjligheter att klara dem**
410 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2
415 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan
416 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
417 Hushållsverksamheter. Är beroende av...
418 Religion och levnadskunskap.
419 Övningsuppgift i världsplanering

420 **På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen?**
421 Tema SO
421 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
422 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
424 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
425 Svenska Läromedel
425 Det tar tid– om effekter av skolpolitiska reformer

426 **Bibliotekspolitik**
427 Ny bibliotekslag
427 Kritik mot ny bibliotekslag
428 Ny bibliotekslag Prop. 2012/13:147

429 **Byskolor kan räddas med fjärrlärare**
430 Läxförhör pågår med läraren på en bildskärm

431 **Långt kvar till resultat**
433 S kräver extra debatt i riksdagen om skolan
435 Nivåerna måste samspela
436 Förskolestarten sker allt tidigare
437 Fackligt larm om gigantiska elevgrupper
438 S vill ha akuta åtgärder mot krisen i skolan
439 Snart måste partiet välja väg
440 Klimatet har blivit frostigare
442 Stärk rektorernas ställning

443 **Låt parterna vara med och forma yrkesprogrammen**
445 Företagen vill ha del av skolpengen

447 **Fusk undergräver allt förtroende**

448 **Sex partier eniga om friskolorna.**
449 Friskolorna har blivit en brännhet fråga.

451 **Privatekonomi, arbete och näringsliv.**
451 Innehåll

452 **Klyftorna mellan hushållen ökar**
453 Positiv bild av privatekonomin, men klyftorna ökar
454 Myten om klyftorna
455 Om barnbidraget höjs skulle inkomstskillnaderna minska

457 **Sorgesång över arbetsrätten**
461 Låt arbetssökande välja bort dåliga jobbcoacher
463 Den starka kronan kan sätta jobb i farozonen
464 Stäng inte dörren
465 Livsfarlig medikalisering

466 **Ungdomsarbetslösheten ett gemensamt problem**
468 Sverige sämst i Norden på att ge ungdomar jobb
469 Arbetsförmedlingen kritiseras för att inte hitta unga arbetslösa

470 **Sverige bör gå i bräschen för nordisk mikrofinans**
472 150 år av ständig förändring och innovation
474 Det finns mer att göra mot telefonförsäljarna
475 EU:s motor går i otakt
476 Stoppa EU:s strafftullar mot kinesiska solpaneler
478 Företagen måste få en ny roll i samhället

480 **Fysiska miljöer.**
481 Innehåll

482 **Halva livet ungefär bor jag intill ett svenskt skogsbryn**

483 **Arkitekturpolitiken ska utvärderas**
484 Vi måste ställa högre krav på byggandet.

485 **Assar Lindbeck om bostäder: Fortsatt kapitalexport slår ut investeringar.**
486 Kommentarer till Assar Lindbecks DN-artikel 12 maj 2013.
487 Statistisk årsbok för Sverige 2013.
492 Öka vinsten
493 Hyresrätten behöver en skatteförbättring
494 Assar Lindbeck skriver i sin artikel
494 Hyresgästföreningens tips

495 Exempel på rotarbete
503 BNP i SCB Statistisk årsbok för Sverige
504 Dags att revidera överskottsmålet
505 Regeringen når inte mål om överskott
506 Finansminister Borg överger överskottsmålet efter valet
508 Bostadspolitik är inte Riksbankens uppgift

510 **3 av 10 unga bor kvar hos föräldrarna**

512 **Boverkets forum för bostadsbyggande**
515 Snabbare byggen utreds
516 Miljonprogrammet – en möjlighet

517 **Blommor och arkitektur ska lyfta fattiga kvarter**
519 Branschen vill stoppa råd om minskad elanvändning
521 Rankning dåligt verktyg för kommunal utveckling
523 Nu ska hela rasket rivas – igen

524 **Notan för förbifarten – 17 miljarder större**
525 Prioritera utbyggnad av Blå linjen till Barkarby
526 M saknar finansiering till sina trafiksatsningar
528 Odenplan–Hagastaden billigare med spårvagn
529 Oppositionen enig om enhetstaxa i SL-trafik”

530 **Utökat 4G-nät en revolution**

531 **Överklaga Slussen? Se till att vända dig till rätt instans**

532 **Miljömålen. Årlig uppföljning av Sveriges miljökvalitetsmål och etappmål 2013.**
533 Regeringen nonchalant i hantering av artprojektet
535 Takten ökar i förhandlingarna om EU:s fiskereform
536 Vindkraftverk i Tyresta får nej
537 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan
538 Vårt största moraliska dilemma
541 Att handla mot bättre vetande
543 När kulturen blev iskall inför naturen
546 Klimatfrågans folkvalda skymning
549 Klimatförändringen är en man
552 Klimatkrisens offer står utan skuld
554 Ett hotat klimat behöver en ny ekonomi
557 Fel läge driva frågan om stopp för oljeutvinning
559 Tvekan inför oljeutvinning på Arktis: Svårt vid olycka
560 Istäcket smälter och oljan flyter

561 **Sociala miljöer.**
561 Innehåll

562 **Svenskarna firar lika mycket – men inte på nationaldagen**
563 Det finns ett synsätt om att mannen försörjer familjen
564 Nedrustning är upprustning och besparingar satsningar
566 De spårar försvunna flyktingbarn
568 Röda korset kräver enhetligt regelverk
569 Sociala medier ökar inte demokratin

570 **Det här ska du göra om du blir utsatt för mobbning på jobbet**

571 **Skolmobbning och nätmobbning hänger ihop**
571 På nätet förstärks den status man har i skolan
573 Lärare som finns på nätet får bra kontakt med elever
575 Vi vill inte att barnen tystnar
577 Mobbning kan fortgå i flera år

579 Anmälningar visar vuxenvärldens misslyckande
580 Viktig signal till de kränkta barnen

581 **Fler än en fjärdedel har utsatts för våld**
582 **Malmös judiska liv tynar bort**

589 **Destruktiva reaktioner**
591 När slagen haglar håller sig Reinfeldt borta

592 **Borgerlighetens förslag**
592 Innehåll

593 Framtidskommissionens slutrapport: Svenska framtidsutmaningar
597 Nya moderaterna: Föregångsland för klimat och hållbarhet.

599 **S-kongressen och Socialdemokraternas politik**
600 Innehåll

601 **Världen och socialdemokraternas epoker.**
604 Stefan Löfven vann kongressen – nu återstår valet
605 Besked i jobbfrågan är det viktigaste
606 Kulturpolitik. Lite mer åt lite fler
607 Nya verkställande utskottet.
607 Nyvald partistyrelse.

609 **Socialdemokraternas politik**
610 Skatter

611 **Första sidan på socialdemokraternas hemsida 20 maj 2013.**
614 Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014

615 Socialdemokratisk skuggregering med hemsidans menydelar inlagda.
619 Kommentarer

620 **Mer om socialdemokraternas politik.**
622 90-dagarsgaranti ska ge unga jobb eller utbildning
624 S vill ersätta fas 3 med välfärdsjobb
625 Nya skolsatsningar
626 Skolan behöver ta ny teknik på allvar
627 Vårkampanj om skolan
628 4000 fler lärare
629 Småföretagarna behöver maktskifte
630 Sverige tappar konkurrenskraft

632 **Jämställdhet lönar sig**
Åtgärdsprogrammet innehåller tio punkter:
634 1. Haltande tillväxt och åldrande befolkning.
635 2. Stor potential i ökad jämställdhet.
639 3. Svag jämställdhetsutveckling.
639 4. Viktigt med europeiskt perspektiv.
639 5. Åtgärdsprogram.
Bygg ut barn- och äldreomsorgen.
Gör heltid till rättighet.
Öka andelen kvinnor i företagsledningar och styrelserum.
Stärk arbetsmiljöarbetet.
Verka för bra jobb i offentlig sektor.
Stärk och jämställdhetssäkra föräldraförsäkringen.
Bekämpa diskrimineringen av kvinnor i arbetslivet.
Stimulera kvinnligt företagande.
Avskaffa sambeskattningen.
Ta bort de differentierade pensionsåldrarna.

640 **Socialdemokrateras vårmotion.**
641 Innehåll
642 Fler jobb för Sveriges unga. Vårmotion
643 FRAMTIDSKONTRAKTET

645 1. EKONOMISKA LÄGET
646 VÄRLDSEKONOMIN DRAR SVERIGE UR LÅGKONJUNKTUREN
649 LJUSARE UTSIKTER FÖR SVERIGE
650 MEN ARBETSLÖSHETEN HAR BITIT SIG FAST
652 REKRYTERINGSGAPET
653 FÖRDELNINGSANALYS
655 FÖRÄNDRAD SYN PÅPOLITIKENS ÅTERVERKNINGAR
656 KOMMUNAL EKONOMI

657 2. EKONOMISKT RAMVERK
657 DET FINANSPOLITISKA RAMVERKET
657 SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKT RAMVERK
659 INVESTERINGSPLAN.
659 UPPFÖLJNING AV DE BUDGETPOLITISKA MÅLEN

661 3. REGERINGENS POLITIK FUNGERAR INTE
661 KUNSKAPSRESULTATEN I SKOLAN SJUNKER
621 FÄRRE FÅR CHANSEN ATT LÄSA VIDARE ....
663 MISSLYCKAD JOBBPOLITIK

665 4. ANDRA INSATSER HADE KRÄVTS
665 JOBBSKAPANDE NÄRINGSPOLITIK
665 EFTERFRÅGESTIMULANSER
666 JOBB OCH UTBILDNINGSPLATSER

667 5. REFORMER FÖR 2014
668 AKTIV NÄRINGSPOLITIK - FLER OCH VÄXANDE FÖRETAG
671 90-DAGARSGARANTIN
674 EXTRATJÄNSTER
676 MINDRE KLASSER

677 6. ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET 2013
677 INFÖR YRKESINTRODUKTIONSJOBB REDAN NU
678 OBLIGATORISK SOMMARSKOLA
679 SOMMARGYMNASIUM PÅ FOLKHÖGSKOLA .
679 NATURVETENSKAPLIGT/TEKNISKT BASÅR SOMMAREN 2013
680 SOMMARJOBB

681 APPENDIX 1 – REFORMER OCH FINANSIERING

682 **Vårpropositionen 2013 och andra partiers vårmotioner.**
682 Innehåll

683 **Sammanfattning av vårpropositionen 2013. Från Regeringen**
687 2013 års ekonomiska vårproposition
688 Svensk ekonomi inne i en nio år lång svacka
689 Borg väljer att varna
690 Satsningarna sparas till höstbudgeten
691 Våp i väntan på höst

693 **Miljöpartiets Vårbudget för en ny arbetslinje**

696 **Partiprogram, Riksdagsdebatter, Statsbudget från regeringen o d. Partiledartal o d**.
697 Innehåll

698 **Nya moderaterna: ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL SYSSELSÄTTNING**

735 **Partiprogram för övriga borgerliga partier** se sidorna 498-603 i. http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf
498 Programkommitténs förslag till nytt partiprogram (fp)
565 Partistyrelsens förslag till idéprogram 18/2 2013(C)
601 (M) (Här bara sammanfattning)
602 Nu skapas ny politik inför 2014. (KD)

736 **Socialdemokraternas partiprogram Beslutad version**
737 ETT PROGRAM FÖRFÖRÄNDRING
737 DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN .
738 VÅRA VÄRDERINGAR
740 VÅR SAMHÄLLSSYN
744 VÄRLDEN AV IDAG
751 VÅR POLITIK
764 Installationstal av Stefan Löfven.
773 Framtidskontraktet. Beslutad version.
773 Ekonomin växer när människor växer.
776 Fler jobb är grunden för allt.
782 Med kunskaper växer Sverige.
786 En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler.
790 Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag.
793 En rättvis värld är möjlig.

797 **Miljöpartiets partiprogram**
836 Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka
837 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

838 **Vänsterpartiet. Vår politik.**
839 Landsbygdspolitisk Plattform.

843 **Statsbudgetens uppläggning Från regeringens hemsida.**
843 Budgetpropositionen för 2013.
2013 års ekonomiska vårproposition: Se avsnittet "Vårpropositionen 2013 och andra partiers vårmotioner."
844 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.

902 **Stefan Löfvens förstamajtal.**

909 **Första maj-tal av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson.**

919 **Jobben hetaste frågan i TV-debatten**

920 **Partiledardebatt. Onsdag 12 juni 2013**

980 **Tillägg**

Sven Wimnell 1+17 juni 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Om planering av politik för ministrar.
Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

Innehåll

sida

4 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
6 Schema över påverkans- och förändringsproblem.
7 Den fundamentala påverkanskedjan.
9 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
10 De nio verksamhetsområdena har delats upp.
11 Klassifikationssystem för verksamheter.

13 **Riksdagen i samhället.**
15 Utskotten.
16 **Departementen 24 april 2013.**
18 Brist på statsråd.

21 **Förslag till socialdemokratisk skuggregering.**
28 Klassifikationssystem för verksamheter med ministrar.
33 Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.

35 **Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.**
37 Listan med socialdemokraternas politik. 26 maj 2013.

37 **Ledning.**
37 Statsminister.
38 Planeringsminister (ny).
38 Världsplaneringsminister (ny).
38 Informationssekreterare. Gruppsekreterare.
39 Schema över planeringar.
40 Områdena 1-5: Förutsättningar för verksamheterna 6 och 7-9.
62 Förenta Nationernas organisation och verksamheter.
74 Socialdemokraterna. Från huvudmenyn.

75 **Omvärlden**.
75 Utrikesminister.
76 Försvarsminister.
77 Biståndsminister.
79 Europaminister och Europaplaneringsminister.
80 Europeiska Unionen. EU – en överblick.

86 **Demokrati och juridik.**
86 Demokratiminister (ny).
92 Justitieminister, del lagar och domstolar.
92 Justitieminister, del polis, brott od.
94 Partisekreterare s.

95 **Välfärdssektor för individer och sociala miljöer.**
95 Utbildningsminister.
97 Hälso-och sjukvård. Socialtjänst. Sociala miljöer.
97 Socialminister, del hälso-och sjukvårdspolik.
100 Socialminister, del allmän socialvårdspolitik.
104 Barn- och äldreminister.
106 Jämställdhetsminister.
109 Integrationsminister.
110 Migrationsminister.

111 Kultur- och idrottsminister.
116 Kultur- och idrottsminister: del Form, bild och musik.

121 Kultur- och idrottsminister: del Seder och bruk, medier, teater, nöjen,
125 Kultur- och idrottsminister: del Folkrörelser.
126 Kultur- och idrottsminister: del Idrott.
128 Kultur- och idrottsminister: del Språk, litteratur.
134 Kultur- och idrottsminister: del Arkiv, bibliotek, religion.
140 Hem-och konsumentminister.
145 Energiminister.

146 **Välfärdssektor för fysiska miljöer.**
Miljöminister.
148 Minister fysisk planering.

153 **Materiell välfärdsservice.**
153 Arbetsmarknadsminister.
155 Näringsminister.
162 Landsbygdsminister.
164 Handelsminister.
165 Informationsteknikminister.
167 Infrastrukturminister.

168 **Samhällsekonomi, pengar.**
168 Finansminister.
170 Finansmarknadsminister.
172 Skatteminister (ny).
173 Socialförsäkringsminister.

175 **Komplettering 17 juni 2013.**
175 **Sven Wimnell 17 juni 2013: Till partiledare Stefan Löfven om politik för planering av fysiska miljöer och för några andra områden**.
176 **Socialdemokraterna har ingen politik för planering av fysiska miljöer.**
177 **Minister fysisk planering** (71,72) Stefan Attefall Civil- och bostadsminister Palm, Veronica (S) Ordförande i Civilutskottet
182 **Kultur- och idrottsminister** Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister. Carlsson, Gunilla i Hisings Backa (S) Ordf. i Kulturutskottet
187 **Sociala miljöer och sociala verksamheter i fysiska miljöer.**
193 **Miljöminister** (71) Lena Ek Miljöminister. Ernkrans, Matilda (S) Ordförande i Miljö- och jordbruksutskottet.
197 **Boverket och Naturvårdsverket.**
197 **Regeringens politik för de fysiska miljöerna.**
224 **Sammanfattningsvis är det mycket som ingår i planeringen av fysiska miljöer.**
225 **Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.**
226 **Observera.**
227 **Skiss över departementens ansvar och verksamhet.**

228 Politik för fysiska miljöer.Demokratipolitik.Skolpolitik.Världspolitik och Europapolitik. Politik för planering avpolitiken.
229 Skatte-och bidragspolitik.
230 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
231 Förslag till riksdagsbeslut.
232 Uppploppen i Husby och andra förorter, ungdomsarbetslösheten
233 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
234 Hushållsverksamhet
235 Filosofi får mer plats i ungas liv
237 Arbetstidsförkortning
239 Gröna partier.

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

Innehåll:

10 **Del 1. Tidigare utredningar**

11 Innehållet i: Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

26 Innehållet i: Sven Wimnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

34 Innehållet i: Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhälls-planeringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

46 Innehållet i: Sven Wimnell 1+17 juni 2013:Samhällsplane-ringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013. http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

48 Politik före och efter12 september 2013

49 **Del 2 Statsbudget och budgetmotioner för 2014, med debatter.**

50 s-partiledare Stefan Löfven: Fredrik Reinfeldt, möt mig i debatt om Sveriges vägval.
52 Ewa Stenberg: Om Reinfeldt ska göra en trippel måste alliansen bli piggare.
53 Ingen har vunnit tre gånger i rad på 2000-talet.
55 Reinfeldt: Jag laddar för att vara mitt absolut bästa.
57 Löfven: Vi behöver högre skatter till välfärden.
58 Löfven redo att stoppa skattepaket.

60 Statsministern läste upp regeringsförklaringen.
60 Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag.
69 Nya ministern ska lösa jobbfrågan.
71 Svantesson är ett riskfyllt val.
72 En politik för tillväxt och jobb.
73 Budgeten för 2014 på 5 minuter.
79 Budgetpropositionen för 2014.
80 Åtgärder i budgeten för 2014.
83 Stötta tillväxt och jobb när omvärlden utvecklas svagt.
85 Magdalena Andersson kommenterar regeringens budget.
87 Kommentar till Moderaternas valbudget.

90 Riksdagens snabbprotokoll 2013/14:3 Onsdagen den 18 september. Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande.

149 Några problem som behandlats i massmedierna i slutet av september och början av oktober 2013.
149 Borg riskerar att gå mot nederlag.

151 En budget som gjorts för att locka väljare.
152 Striden om brytpunkt blir lång.
152 Lagen ska skydda mot ökade utgifter.
153 C vill underlätta ökad invandring.
154 C måste våga kritisera M för att locka väljare.
155 C vill införa uranveto.
155 Nu har Reinfeldt genomfört Lundgrens ratade politik.
157 Utrymmet för reformer är obefintligt för valets segrare.
159 Tillbaka till den grå vardagen.
160 Politikern stirrar in i sin motståndare och pratar på om det förutbestämda.

161 Oppositionens statsbudgetar för 2014.

162 2 oktober 2013: Nyhetsbrev Socialdemokraterna.
167 Lägst arbetslöshet i EU 2020 Socialdemokraternas budgetmotion för 2014.

241 Miljöpartiets budgetmotion för 2014.
242 Partimotion Motion till riksdagen 2013/14: MP1001 ek av Gustav Fridolin m.fl. (MP) Investera för nya jobb, skola och klimat.

248 Jobben och välfärden går först i Vänsterpartiets budget för 2014.
248 Partimotion Motion till riksdagen 2013/14:V400 jg av Jonas Sjöstedt m.fl. (V). En ekonomisk politik för bättre välfärd.

254 Sverigedemokraterna presenterade budget: ”Politik för jämställdhet, nya jobb och stärkt välfärd” 2 oktober 2013.

257 Så tycker partierna att pengarna ska fördelas.

261 Partiledarebatt i TV 6 oktober 2013.
261 Alla partiledare på plats
262 Hätsk, febrig och aggresiv
263 Partiledarbatten 6 oktober 2013.

264 Partiledardebatten i riksdagen den 16 oktober 2013.

320 Moderaternas partistämma och de andra partierna efter budgeten.
320 Egen skollinje utmaningen för Moderaterna.
322 Ny förpackning – samma politik.
323 Ett M mer för medelklassen.
324 Ny strategi skapar problem.
325 Ledningen förlorade frågan om hemtjänst.
326 Möt välfärdshögern.
327 Nya M fångar i sin egen retorik.
328 S hetaste partiet bland företagen.
330 Moderaternas valtaktik – att varna för rödgröna.
331 Moderata argument om stundande kaos har använts förut.
333 Tapp för Reinfeldt inget lyft för Löfven.
334 Snart har han förlorat alla guldägg.

336 **Del 3 Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.**

336 Innehållet i: Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. **http://wimnell.com/omr103a.pdf**

341 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
349 Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

351 Innehållet i: Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. **http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf**

355 Världen vinner mot armodet
357 Vi föds med en känsla för moral
360 Åsikter i den muslimska världen
364 Från Beirut till Washington
366 Världen går mot mer demokrati
366 Wikipedia som slagfält
367 Världens slumrande tillgång
368 Farligt tomrum efter USA

370 USA
406 Kina
419 Ryssland
431 Europa utom Ryssland
438 Norge.
449 Island
451 England
454 Irland.
456 Frankrike
461 Tyskland
471 Österrike
473 Italien
478 Kosovo
480 Serbien.
482 Grekland
486 Turkiet
496 Georgien
497 Ukraina
503 Mellanöstern och Nordafrika
505 Syrien
514 Palestina
517 Israel.
519 Irak
522 Iran
529 Saudiarabien
531 Egypten
538 Libyen
542 Tunisien
545 Japan
546 Indien
547 Övriga Asien
548 Afghanistan
551 Pakistan.
553 Sri Lanka.
556 Filippinerna
574 Nepal
577 Övriga Afrika
581 Övriga Amerika
585 Oceanien och Polarområdena
586 Världsarvslistan

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

Innehåll:

7 **Inledning till socialdemokraternas partiledare.**

7 Sammanställningen nu är till för att hjälpa den socialdemokratiske partiledaren att vinna valet 2014.

7 Styrningen av Sverige och världen.
9 Universum och förhistorisk tid.
9 Historisk tid.
12 Efterkrigstiden. Från 1945 till slutet av 1900-talet.
13 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

14 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

15 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

17 Vilka är de politiska problemen?
17 Områdena 1-5: Förutsättningar
18 Område 6: Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
18 Områdena 7-9 Kulturella verksamheter

19 Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem och klassifikationssystemet.

20 Sammanställningen nu innehåller fyra delar. Del 1-3 finns i: Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3.
http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

20 Del 1. Tidigare utredningar.
20 Del 2. Statsbudget och budgetmotioner för 2014, med debatter.
20 Del 3. Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.
20 Del 4. Början av politiken inför valet 2014.

20 Innehållet i del 4

27 Innehållet i: Sven Wimnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

29 **Del 4.Början av politiken inför valet 2014.**

30 Statsbudgeten för 2014 och resonemangen kring den antyder vad valrörelsen kommer att handla om.

31 Välfärdsfördelningen.
33 Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
33 Pensionärer 2013.
34 Inkomstfördelning 2013 och försämring/förbättring 2006-2013.

38 Förslag till riksdagsbeslut.
TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för barnfamiljer.

39 Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

40 Undervisningen i grundskolan och gymnasiet behöver bättras
41 Tema SO
41 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
43 Religion och levnadskunskap.

45 Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.
47 Klassifikationssystem för verksamheter.
49 Klassifikationssystem för verksamheter, med några förtydligande kommentarer.
55 Svensk politik 1889- 2012.
56 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.
58 Vilka är de politiska problemen?

60 Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.

63 Forskning. Kunskaper och nya kunskaper.
Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
70 Statliga myndigheter m m. De som styr och kontrollerar.
Med internatinella organisationer och kommuner mm.
78 Regeringen.
84 Departementen.
85 Ämnen och ansvarsområden A-Ö, regeringen.
95 Pågående utredningar.
96 Riksdagens utskott.
97 Socialdemokraternas gruppledare.
98 Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?

115 Socialdemokraterna.
115 Socialdemokraternas politik.
117 Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
118 Socialdemokratisk skuggregering med s-hemsidans menydelar inlagda.
123 Europa är den mest sekulariserade delen av världen
125 Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Med mer uppgifter.
131 Listan med socialdemokraternas politik. 26 maj 2013.
132 Klassifikationssystem för verksamheter.
Blått: Statistisk årsbok för Sverige 2013.
Rött: Ministrar för socialdemokratisk politik.

137 Socialdemokraternas biståndspolitik, utrikespolitik, världspolitik och EU-politik.

139 Socialdemokraternas hemsida på Internet, med information om partiets politik.
139 Socialdemokraternas hemsida på Internet Maj 2013.
140 Vår politik A till Ö. 1 Maj 2013
141 Socialdemokraternas hemsida på Internet Huvudmenyn 16 november 2013.
142 S hemsida 15 nov 2013. Vår politik A till Ö
144 1 maj 2013: Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny för partiets politik inför valet 2014.

145 Socialdemokraternas hemsida den 15 november 2013.
147 På följande områden bör socialdemokraterna redovisa sin politik.
149 22 politikområden

150 **Politikområden.**

I början på varje område finns uppgifter om tillhörande ministrar och länkar till socialdemokraternas politikområden "A-Ö" På de flesta områdena finns inlagda tidningsartiklar hösten 2013.

151 Socialdemokraternas ledning. (Statsminister)
Den svenska modellen

159 Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik. (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

161 Världsplanering. (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
Internationellt

165 Europaplanering. (EU-minister och Europaplaneringsminister)

168 Demokrati o d, juridik. (Demokratiminister. Justitieminister, del)
Demokrati
HBT
Mänskliga rättigheter

194 Försvar (Försvarsminister)
Försvar och krisberedskap del

200 Klimat och klimatstörningar. (Miljöminister)
Klimat
Miljö

224 Transporter. (Infrastrukturminister)
Infrastruktur

237 Planering av fysiska miljöer. Städer. (Plan- och byggminister.)

258 Landsbygden. (Landsbygdsminister)

263 Bistånd. (Biståndsminister)
Bistånd

273 Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d (Socialminister)
Alkohol
Försvar och krisberedskap del
Narkotika
Psykiatri
Sjukvård

339 Hushållsverksamheter (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
Bostad
Elpriser
Energi
Hemlöshet
Konsumentfrågor
Kärnkraft
Sociala frågor
Trygghet i vardagen
Välfärden

368 Vård och omsorg. Hemsjukvård o d. (Barn- och äldreminister)
Barn
Barnfattigdom
Barnkonventionen
Äldre

412 Utbildning. (Utbildningsminister)
Betyg
Forskning
Förskola
Högskola
Skola
Utbildning

465 Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv. (IT-minister. Kultur- och idrottsminister)
Fildelning
Idrott
Integritet
Kultur
Kyrkor och trossamfund

490 Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
Arbete
Arbetskraftsinvandring
Arbetsmiljö
Deltid - Heltid
Ekonomi
Fas 3
Feminism
Funktionsnedsättning
Jobb
Jämställdhet
Kollektivavtal
LAS
Ungdomsarbetslöshet
Validering

536 Näringar (Näringsminister)
Företagande och entreprenörskap
Innovation
Näringsliv
Strategiprogram för gruvnäringen

552 Handel. (Handelsminister)
Apotek

574 Migration. Integration. (Integrationsminister. Migrationsminister)
Flyktingar och migration
Integration och mångfald

611 Polisen. Brott. Kriminalvård o d. (Justitieminister, del)
Brott
Illegala vapen
Kriminalvård
Polisen

693 Pengar. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
A-kassan
Föräldraförsäkring
Pension
Sjukförsäkringen
Skatter
Tillväxt
Trygghetsförsäkringar

En särskild utredning:
726 Skatt och skatt efter bärkraft

755 Om de politiska partiernas utspel.

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Innehåll

Sid 4 **Introduktion**

Innehållsförteckningar till följande politikområden:

22 **Ledning**. (Statsminister)

23 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

23 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

24 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

25 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

27 **Försvar.** (Försvarsminister)

27 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

28 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

28 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

29 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

30 **Bistånd.** (Biståndsminister)

30 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

32 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

33 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

33 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

34 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

35 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

36 **Näringar.** (Näringsminister)

36 **Handel.** (Handelsminister)

37 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

38 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

39 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar enligt de ovan nämnda innehållsförteckningarna.

På grund av att alla mail-mottagare inte kan ta emot stora dokument är utredningen uppdelad på två dokument, ett dokument som innehåller politikområdena Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d och ett med Hushållsverksamheter - Pengar.

Introduktion och innehållsförteckningar till alla politikområden finns i båda dokumenten.

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområden Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Ledning**. (Statsminister)

56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

302 **Försvar.** (Försvarsminister)

349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

458 **Bistånd.** (Biståndsminister)

484-573 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden Hushållsverksamheter - Pengar.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

71 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

106 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

129 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

185 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

241 **Näringar.** (Näringsminister)

280 **Handel.** (Handelsminister)

345 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

417 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

444-594 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Innehåll

Sid 4 **Introduktion**

Innehållsförteckningar till följande politikområden:

22 **Ledning**. (Statsminister)

23 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

23 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

24 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

25 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

27 **Försvar.** (Försvarsminister)

27 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

28 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

28 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

29 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

30 **Bistånd.** (Biståndsminister)

30 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

32 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

33 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

33 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

34 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

35 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

36 **Näringar.** (Näringsminister)

36 **Handel.** (Handelsminister)

37 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

38 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

39 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar enligt de ovan nämnda innehållsförteckningarna.

På grund av att alla mail-mottagare inte kan ta emot stora dokument är utredningen uppdelad på två dokument, ett dokument som innehåller politikområdena Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d och ett med Hushållsverksamheter - Pengar.

Introduktion och innehållsförteckningar till alla politikområden finns i båda dokumenten.

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområden Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Ledning**. (Statsminister)

56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

302 **Försvar.** (Försvarsminister)

349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

459 **Bistånd.** (Biståndsminister)

484-573 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden Hushållsverksamheter - Pengar.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

71 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

106 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

129 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

185 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

241 **Näringar.** (Näringsminister)

280 **Handel.** (Handelsminister)

345 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

417 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

444-594 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Innehåll
Sid

6 **Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag.**
6 *Sveriges historia: 13000 f.Kr- 600 e.Kr.*
6 *Sveriges historia: 600 -1350.*
7 *Sveriges historia: 1350-1600.*
7 *Sveriges historia: 1600-1721.*
8 *Sveriges historia: 1721-1830.*
8 *Sveriges historia: 1830-1920.*
9 *Sveriges historia: 1920-1965.*
9 *Sveriges historia: 1965-2012.*
10 Vänstervåg. Högervåg.
14 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige.

16 **Undervisningen i skolan måste förbättras.**
16 Religion och levnadskunskap.
18 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
20 Tema SO.
21 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
22 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
23 Svenska Läromedel.
24 På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen?
25 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
26 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
28 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
28 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
29 Förslag till riksdagsbeslut.
29 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
29 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
29 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
29 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
30 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.

31 **De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965**.
32 Socialdemokraternas "Vår politik A till Ö" 22 december 2013.
41 Råd till Sociademokraternas partiledare.
42 Skatterna som kan ändras efter valet – Anders Borg (M).
44 Skatterna som kan ändras efter valet–Magdalena Andersson (S)
46 Socialdemokraterna 1928: I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. 2013: Ingen politik för Välfärd och trygghet.

47 **Val 2014. Socialdemokraternas politik.**

55 **Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.**
55 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
55 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
55 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.
55 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.
55 Individer och samhällen planerar framtiden.

Hur var det ?	Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

58 Klassifikationssystem för verksamheter.
60 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
62 Den fundamentala påverkanskedjan.
66 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
67 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

70 **Makthavare och kunskaper.**

72 Samhällsinformationens principiella problem. En diskussions-promemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.
72 Innehåll.
73 1 NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition.
74 2 Samhällsinformation — motiv och innebörd.
74 2.1 Samhället och informationen.
76 2.2 Varför samhällsinformation?
77 2.3 Vad är samhällsinformation?
79 3 Samhällsinformationen och individen.
79 3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
81 3.2 Tillgänglig tid.
82 3.3 Varför använder människan information?
83 3.4 Särskilda grupper.
85 3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
86 3.6 Ett framtidsperspektiv.
87 4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge.
87 4.1 Informationsutredningen.

88 **Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?**
90 Nya villkor för public service.
97 Före skolan, i skolan och efter skolan.

98 **Inre och yttre verkligheter.**

98 Människorna avgör tillsammans världens framtid. Samspel med symboler.

98 Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar.

100 Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.

101 Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.

102 Individens möjligheter att förbättra för sig. Att påverka och förändra individer och miljöer.

103 Symboler, symbolsystem, informationsmedel, informationskanaler, informationskanalsystem.

103 Människorna kan påverka fysiska ting med fysiska krafter och påverka psyken med information.

104 Processer i de inre verkligheterna som föregår människornas agerande i den yttre verkligheten.

105 Inre verkligheter och åsikter förändras vartefter. Åsiktsledande institutioner och organisationer.

106 Människor i samspel. Inre verkligheter och verksamheter kommer till uttryck i yttre verksamheter.

107 Viljor, framtidsvisioner, problem, makt och planeringar.

108 Inre och yttre verkligheter och verksamheter hos personer och organisationer.

108 Sändare, förmedlare, mottagare, överföringsfel och problem.

109 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**

110 Innehåll och sammanfattning.

111 **Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem.** Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

117 **Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.**

125 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen.

125 Samhällskunskap (nya adresser, se 36-39zzk sid 114)

126 Religionskunskap

128 Matematik

129 Fysik

131 Kemi

132 Biologi

134 Teknik

135 Hem- och konsumentkunskap

136 Slöjd

137 Bild

138 Musik

139 Idrott och hälsa

140 Modersmål och andra språk

Engelska

Svenska

Svenska som andraspråk

Teckenspråk för hörande

Moderna språk

141 Geografi

143 Historia

144 **Kursplaner för några ämnen i gymnasiet.**

146 Samhällskunskap.

148 Religionskunskap.

149 Filosofi.

151 Psykologi.

152 **Gymnasiet. Programstruktur och examensmål. Kurser.**

153 **Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen.**
153 Filosofiska institutionen Praktisk och teoretisk filosofi.
156 Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria. Idéhistoria.
156 Institutionen för pedagogik och didaktik. Pedagogik.
157 Psykologiska institutionen.
158 CESAM - Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Lärarutbildningsportalen.
160 Sociologiska institutionen Stockholms universitet.
161 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.

162 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap.**
163 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.
164 Klassifikationssystem för verksamheter.

166 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2.**
Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d. Skolans religionsämne bör göras om till ett ämne"Religion och levnadskunskap"

171 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.

175 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.

176 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer samt kunskaper om värlsförbätringsproblem och planeringarnas infomationsflöden.

178 **Religion och levnadskunskap.**
Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.
Ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla:
1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria.
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.

Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

180 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
180 **Övningsuppgift i världsplanering. Samhällskunskapen behöver förbättras.**

181 **Vilka ämnen i grundskolan har mest betydelse för de 22 politikområdena?**

183 **Hjälpmedel till förbättring av Samhällskunskapen.**

183 Innehåll i: Sven Wimnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
http://wimnell.com/omr40zg.pdf

190 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
192 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
194 De mänskliga rättigheterna.
198 Rio-deklarationen om miljö och utveckling. Agenda 21. 1992.
200 Folkhälsomål.
202 INTERNATIONELLT SAMARBETE. Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom.

204 Innehåll i Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

211 Norstedt: Sveriges historia.
218 Vänstervåg. Högervåg.

223 Södertörns högskola. Historia och samtidsstudier. Politik och aktivt medborgarskap.

225 **Jul med smak av många kulturer.**
226 Ge tills du dövat samvetet och ge sedan ännu mer.
228 Socialdemokraterna har ingen världspolitik och ingen politik för de lägsta inkomsterna i Sverige.
229 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
230 Förslag till riksdagsbeslut.
232 Socialdemokraternas politik.
233 Socialdemokrater som har ansvar för politiken och information om politiken.
238 En ny samhällstjänst vore vår tids bästa nyårslöfte.

Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Innehåll

Sida

5 **Katastrofal brist på lärare i NO-ämnen och matematik**

7 **Innehåll i : Sven Wimnell 24 december 2013:** Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning. http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

11 **Samhällplaneringens problem.**
13 Före skolan, i skolan och efter skolan.
14 Hur får man nu tag i den information man behöver? De enklaste bitarna.

16 **Folkbildningsrådet och tio studieförbund.**
19 Nationalencyklopedins beskrivning av studieförbunden 6 januari 2014
21 Klassifikationssystem för verksamheter, med ABFs studiecirklar 2012 inlagda.

30 **Folkbildning 2012**
30 ABF
31 FU Folkuniversitetet
31 Mbsk Medborgarskolan
32 Sfr Studiefrämjandet
32 SV Studieförundet Vuxenkolan
33 Kommentarer till Studieförbunden

34 Folkrörelser. NATIONALENCYKLOPEDIN, 140106
36 Folkbildning. NATIONALENCYKLOPEDIN, 140106
40 Folkrörelser. Från Wikipedia folkrörelse

46 Om Folkbildningsrådet. Från Internet

51 Studieförbund. Studieförbund - Wikipedia

52 **Folkbildningsförbundet** Folkbildningsförbundet
58 ABF Arbetarnas bildningsförbund.
59 Folkuniversitetet
61 Medborgarskolan
63 Studiefrämjandet från Wikipedia.
65 Studieförbundet Vuxenskolan.
72 Kulturens studieförbund
74 NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, Om NBV
79 Sensus studieförbund
82 Studieförbundet Bilda
86 Ibn Rushd Studieförbund Ett muslimskt studieförbund

87 **Folkbildning 2012**
87 ABF
95 FU Folkuniversitetet
101 Mbsk Medborgarskolan
111 Sfr Studiefrämjandet
135 SV Studieförundet Vuxenkolan
145 KVB Kulturens bildningsverksamhet
147 NBV Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet
154 Sensus
161 Bilda
167 IR Ibn Rushd

170 **Folkhögskolornas intresseorganisation**

172 **SCBs statistik**. Från SCB 10 januari 2014.
172 **Utbildning och forskning**. Från SCB 10 januari 2014.

176 **Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.**
176 Innehåll i: Sven Wimnell 10 april 2012:
Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

183 **Intervju: Unik undersökning om vuxnas kunskaper.**
189 **Kraftig försämring i PISA**

191 **PISA 2012. 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap**
RESULTATEN I KONCENTRAT
192 Innehåll
192 Introduktion
195 Sammanfattning av Sveriges resultat i PISA 2012 och i ett längre perspektiv
196 Avslutande diskussion
204 **Pisarapporten säger inget om vad som fungerar väl**

206 **Skolinspektionen**
212 Kursplan - Samhällskunskap. Grundskolan.
214 Kursplan - Religionskunskap. Grundskolan.
215 Kursplan - Hem- och konsumentkunskap. Grundskolan.
216 Ämne - Samhällskunskap. Gymnasiet.
219 Ämne - Religionskunskap. Gymnasiet.

221 **Utländska experter ska granska skolkrisen**

222 **Civilsamhället.**

Alliansregeringen har placerat civilsamhället på politikområdet Utbildning och forskning.

Politikområdet Utbildning och forskning. omfattar det som finns på sidorna 106-128 i

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. **http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf**

222 Politikområdet Utbildning och forskning. Utbildningsminister Jan Björklund ansvarar för...

223 Jämställdhetsminister och biträdande utbildningsminister Maria Arnholm ansvarar för...

224 Sveriges kommuner och landsting

225 **Politik för det civila samhället** (Från utbildningsdepartementets hemsida)

228 **Regeringens proposition 2009/10:55 En politik för det civila samhället**

232 **Rörelser i tiden. Slutbetänkande av Utredningen om den statliga folkrörelsepolitiken i framtiden**

236 **Kultursamhället.**

Kultursamhället ingår i politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od.

Politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od. omfattar det som finns på sidorna 129-184 i

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. **http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf**

237 **Politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od**.

237 Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister Kulturdepartementet.
Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroths ansvarsområden...

239 Stefan Attefall...

240 Sveriges kommuner och landsting (Om kultur o d)...

241 **Kulturinstitutionerna och det civila samhället**
Rapport Kulturrådets skriftserie 2012:1

257 **MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS**
Kultursamverkansmodellen
En första utvärdering Rapport 2012:1

260 **Ideellt arbete i kultursektorn En förstudie för Myndigheten för Kulturanalys**
Tobias Harding, FD 2012-10-12

269 **Myndigheten för Kulturanalys**

270 **SCB Kultur och fritid**
271 **Kulturrådet.**
275 **Information för utlänningar om Sverige och svenskarna.**

Sven Wimnell 15 mars 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Innehåll

4 **Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.**
5 Förstasida med 22 politikområden.
6 Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i
22 politikområden den 27 november 2013.

7 **Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.**
7 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

7 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

7 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket

7 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.
A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna.
A2: att påverka de politiska styrningarna
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de förvärvslivssystemen med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet

7 Individer och samhällen planerar framtiden.
Hur var det ? Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

8 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.

8 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner.

10 Klassifikationssystem för verksamheter.

12 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
13 Den fundamentala påverkanskedjan.
15 Politiska och opolitiska planeringar
16 Påverkans- och förändringsproblem
17 Individens inre verkligheter
18 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
19 Om det uppgjorda klassifikationssystemet.
20 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

22 Makthavare och kunskaper.
25 Religion och levnadskunskap.
27 Samhällsinformation och om människornas roller och möjligheter att klara dem.

29 **De åtta partiledarna i Perrisintervjuer.**
38 Partiledarnas ideologier och förmåga att driva politik.
38 De andra partiernas hemsidor.

41 **Val 2014. Världspolitik. Europapolitik. Politikområden.**

42 Artiklar om länder utanför Sverige i Dagens Nyheter 22 november- 31 december 2013.

46 Artiklar om länder utanför Sverige i Dagens Nyheter 1 januari-24 februari 2014.

51 Några artiklar i 22 politikområden i Dagens Nyheter 22 november- 31 december 2013, om svenska förhållanden.

55 Några artiklar i 22 politikområden i Dagens Nyheter 2 januari- 2 februari 2014, om svenska förhållanden.

59 Artiklar i 22 politikområden i Dagens Nyheter
3 - 24 februari 2014, om svenska förhållanden.

67 **Socialdemokraternas hemsida.**
67 Socialdemokraternas hemsida 15 nov 2013. Vår politik A till Ö
68 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014.Vår politik A till Ö
70 Annat än det på " Vår politik A till Ö"

70 Det som finns på hemsidan bör ordnas så att budskapen blir tydligare.
Länkarna bör ordnas i de 22 politikområden som visats tidigare. Områdena omfattar var för sig huvudsakligen regeringens ministerområden.

71 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
"Vår politik A till Ö" samt andra länkar.

74 **Förslag till ny sida på Socialdemokraternas hemsida på Internet.**
75 Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
76 Kommentarer till länkarna på socialdemokratenas hemsida den 3 mars 2014.
81 Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.

83 **22 politikområden mars 2014**

Innehållsförteckning se sidan 83

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

Innehåll

Sid

Innehållet hämtat från Internet 2-3 april 2014.

3 LO, LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE
http://www.lo.se

40 TCO. Tjänstemännens Centralorganisation.
TCO

74 SACO, Sveriges akademikers centralorganisation.
http://www.saco.se

99 SN. Svenskt Näringsliv.
http://www.svensktnaringsliv.se/

132 Företagarna.
http://www.foretagarna.se

149 Statistisk årsbok för Sverige 2014.
Statistik om arbetsmarknad och näringsverksamhet

152 Arbetsförmedlingen 3 april 2014
http://www.arbetsformedlingen.se

161 Andra företagareföreningar

163 Arbetsrätten på bordet under ett unikt möte

Sven Wimnell 3 april 2014:
Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar. http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Innehåll
Sida

6 **Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende**
7 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
8 Hushållsverksamhet Är beroende av
9 Konsumenverket Koll på pengarna 2014
14 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
14 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
15 Pensionärer 2014
15 Årskostnader år 2014, pensionärer.
16 2006-2014: Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
20 Antal hushåll enligt SC 2012
21 Kostnader för barn
21 Underskott i hushållsbudgetarna

22 Förslag till riksdagsbeslut.
22 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
22 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
22 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
22 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
22 Om man förbättrar för de lägsta inkomsterna på detta sätt
22 Löneskillnaderna är för små

25 Inkomster i decilgrupper
27 Lönestatistik
27 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
28 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
28 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
29 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
29 Månadslön efter klass och sektor år 2012
30 LO: Lönerapport år 2013

32 Nya bostads- och hushållsstatistiken
32 Villa vanligaste boendeformen
36 Var tredje äldre bor ensam
38 Två personer i snitthushållet
41 Ökade skillnader i barnfamiljers inkomststandard
44 Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd
45 Hushållens skulder på en hög nivå

49 Brist på bostäder ger snabba försäljningar
50 Tukta byggsyndarna
51 Bostadspolitik och skattepolitik.
52 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?
53 Så vill Göran Persson få fart på byggandet
55 Nybyggarkommissionens slutrapport
56 NYBYGGARKOMMISSIONENS 63 FÖRSLAG

65 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
67 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
68 Vårt mörkaste kapitel
69 Statliga fonder agerar som kortsiktiga riskkapitalister
71 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
72 **Skatteproblem**

73 **Skatt och skatt efter bärkraft. 22 nov 2013**
74 Något om skatte- och bidragshistoria
77 Mer om skatter och bidrag.
83 Socialdemokraterna bör räkna igenom och redovisa hur pengarna räcker för barnfamiljerna.
83 Bostadsbidrag för barnlösa, kostnader
84 Regeringens politik har ökat inkomstklyftorna
85 Att i skattesystemet fördela över pengar till ensamma med låga inkomster är inte enkelt.
86 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
87 Skatt på pengar och taxeringsvärden
87 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
88 Från försäkringskassan. se 3 februari 2013:
89 TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. Finansieras med sänkta jobbskatteavdrag.
91 Jobbskatteavdraget
92 Ett förslag till skattesystem från Katalys.
98 Förslag till riksdagsbeslut.

99 **Skatter o d. 15 mars 2014**
100 Skatterna som kan ändras efter valet – Anders Borg (M)
102 Skatterna som kan ändras efter valet–Magdalena Andersson (S)
104 Sänkta skatter leder ingenvart
106 Reinfeldt bidrar till SD-stödet
107 Sänkt rot och rut ska finansiera hyresskatt
108 Borg öppnar för skattehöjninga
108 S: ”Ingen skatteutjämning
109 Skattesystemet ett lappverk – en ny stor reform
111 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
111 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
112 Skatter, avdrag och bidrag
112 Från försäkringskassan: Aktuella belopp 2014.
114 Från pensionsmyndigheten.se 24 jan 2014
115 Från skatteverket.se: Belopp och procent - inkomstår 2014
118 Levnadskostnader för gemensamma nyttigheter
120 Förslag till riksdagsbeslut.
121 Stora reformer medför stora risker
122 Ett skatteparadis för de redan rika
130 Skatterna som experterna glömde
130 Ta bort skatteavdragen och återinför arvsskatten
132 SSU vill trappa ned ränteavdrag
133 Fräls oss från politisk religion
134 Sökes: en ny arbetsmarknad
135 Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka
136 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

137 **Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter**.
137 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
137 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara

faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

137 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket

137 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.
A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna.
A2: att påverka de politiska styrningarna
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de förvärvslivssystemen med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet

137 Individer och samhällen planerar framtiden.
Hur var det ? Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

138 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.

138 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner.

140 Klassifikationssystem för verksamheter.

142 Den fundamentala påverkanskedjan.
144 Politiska och opolitiska planeringar
145 Påverkans- och förändringsproblem
146 Individens inre verkligheter

147 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
148 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

151 Makthavare och kunskaper.
153 Religion och levnadskunskap.
155 Oredan ökar i klassrummen trots tuffare tag
157 En ung iakttagare utifrån

159 Låt den ryska regimen själv gräva sin egen grav
161 Låt inte rysskräcken styra
163 Putin talar om rysk trupp på Krim
163 Flytande gas kan strypa Putins makt
164 Putins diaboliska strategi går ut på att sprida rädsla
166 Samarbete ska minska Europas ryska energiberoende
168 Handelsavtal hot mot demokratin
169 Räddningslån på väg till bankrutt Ukraina

170 Tysk hjälp till brittisk självhjälp
171 Militär styrka krävs för dialog med Ryssland

172 Bill Gates om bistånd: Jag vill tacka för Sveriges generositet
181 Fyra av fem barn får vaccin. Hans Rosling och Gapminder.

183 **Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden.**
185 De 22 politikområdena.
187 Ledning
189 Planering av och information om regeringspolitiken.
194 Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.
199 Europapolitik
202 Demokratiproblem, juridik
212 Försvar
216 Klimat och klimatpolitik
218 Transporter.
221 Planering av fysiska miljöer.
226 Landsbygdspolitik.
231 Bistånd.
232 Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.
241 Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
248 Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
251 Utbildning. Forskning.
258 IT. Information, Konst, kultur, idrott.
270 Jobb.
277 Näringar
284 Handel.
288 Migration. Integration.
292 Polisen. Brott. Kriminalvård
294 Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

308 **Statistisk årsbok för Sverige 2014. Inledande och avslutande avsnitt.**

Bibliotekssystem :
309 Libris söksystem och klassifikationssystemet SAB
311 Mölndals biblioteks länkkatalog
330 Klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Med Mölndals biblioteks länkar inlagda.
344 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
345 Dewey decimalklassifikation. DDK23
348 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
349 De hundra avdelningarna hos Dewey och klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter (SW).
357 UNIVERSELLA DECIMALKLASSIFIKA-TIONEN. UDK, SVENSK ELEKTRONISK UTGÅVA

360 Tillägg.
361 Rysslands och Ukrainas band är starkare än andras
364 DNs huvudledare 2 april 2014 om skolan
365 Läraren är ingen trollkarl
367 Fokus på taktik – inte sakfrågor
368 Kärvt M tänker inte ge löften om reformer
369 De särskilda utredningarna på http://wimnell.com
- 371

Sven Wimnell 3 april 2014:
Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem. http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Innehåll:

*** Först i varje politikområde kommer årsbokens förteckning över delavsnitt. På varje politikområde finns länkar till SCB som man kan klicka på och direkt få årsbokens fullständiga texter.**

*** Efter det kommer hänvisningar till:**

Sven Wimnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena. http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf och

Sven Wimnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sidorna som hänvisas till anger rubriker till avsnitt som finns med i fulltext i de två sammanställningarna, som alltså ger en mycket fyllig redovisning av regeringens verksamheter den 27 november 2013.

*** De därefter följande länkarna till departement och statsråd är tagna från regeringen.se den 24-25 mars 2014.**

3 Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013.
4 De 22 politikområdena.

127 Statistisk årsbok för Sverige 2014. Inledande och avslutande sidor

Biblioteksystem:
128 Libris söksystem och klassifikationssystemet SAB
130 Mölndals biblioteks länkkatalog
149 Klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Med Mölndals biblioteks länkar inlagda.
163 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteks-systemen.
164 Dewey decimalklassifikation. DDK23
167 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
168 De hundra avdelningarna hos Dewey och klassifikations-systemet för mänskliga verksamheter (SW).
176 UNIVERSELLA DECIMALKLASSIFIKATIONEN. UDK, SVENSK ELEKTRONISK UTGÅVA

179 Tillägg.
180 Rysslands och Ukrainas band är starkare än andras
183 DNs huvudledare 2 april 2014 om skolan
184 Läraren är ingen trollkarl
186 Fokus på taktik – inte sakfrågor
187 Kärvt M tänker inte ge löften om reformer
188 De särskilda utredningarna på http://wimnell.com
- 190

Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Innehåll

sid

8 **Del 1. Om jämlikhet, makt, välfärdsfördelning och demokrati genom Sveriges historia.**

8 Briljant essä om växande klyftor
10 Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen
12 Det är alliansregeringens fel
13 80 000 färre i arbete med Löfvens politik
15 En pinsam affär
16 Hur har det kunnat gå så illa?

17 Sveriges kungalängd
18 Stenkilska ätten
18 Sverkerska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera
18 Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)
19 Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare
19 Vasaätten
19 Pfalziska ätten
19 Hessiska ätten
20 Holstein-Gottorpska ätten
20 Bernadotteska ätten

21 Riksdagens historia
23 Mer om hur Sverige styrs
24 Regeringskansliet genom tiderna
24 Tiden fram till Gustav Vasa
25 Den äldre Vasatiden 1521–1611
26 Stormaktstiden 1611–1718
28 Frihetstiden 1718–1772
30 Gustavianska tiden 1772–1809
30 Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840
32 Tiden efter 1840
36 Sverige och EU
36 Regeringskansliets lokaler

38 Palm, August
39 Sveriges regeringar under 100 år
41 Sveriges historia
41 Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.
42 Sveriges historia: 600-1350
42 Sveriges historia: 1350-1600
42 Sveriges historia: 1600-1721
43 Sveriges historia: 1721-1830
43 Sveriges historia: 1830-1920
44 Sveriges historia: 1920-1965
44 Sveriges historia: 1965-2012

45 Vänstervåg. Högervåg.
49 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige
51 Svensk politik 1889- 2014.
52 Regeringens verksamheter 27 nov 2013
54 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014.

55 Thatcherismens krigiska själ
57 Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare

58 Statsministerns kansli omöjligt att granska
59 Svårt att få uppgifterna att gå ihop
60 Öppnare Rosenbad
61 Sverige förenar naivitet med självgodhet
63 Regeringen måste agera i kampen mot korruption
65 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet
67 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september
69 Civilkurage är frihetens hopp
71 Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt
73 Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga
75 Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen
77 Annons från Kungl. Hovstaterna
78 Peter Wolodarski: Först ärtsoppa och bensin, sen nya Jas-plan
80 Nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet

82 **Del 2. En samhällsbeskrivning. Politikområden. Kunskaper. Utbildning. Sven Wimnells hemsida på Internet.**
83 Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
86 Klassifikationssystem för verksamheter.
88 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
89 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
92 Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

92 Makthavare och kunskaper.
94 Religion och levnadskunskap.
96 Filosofi får mer plats i ungas liv
98 Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår
99 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
100 Tema SO
100 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
101 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
103 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
104 Svenska Läromedel
104 Eget ansvar ibland andras

106 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
114 Kursplaner grundskolan
114 Några ämnen i gymnasiet.
116 Samhällskunskap
118 Religionskunskap
119 Filosofi
121 Psykologi
122 Gymnasiets programstruktur

123 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen
123 Filosofiska institutionen
126 Institutionen för litteratrvetenskap och idéhistoria
126 Institutionen för pedagogik
126 Psykologiska institutionen
128 Lärarutbildningsportalen
130 Sociologiska institutionen Stockholms universitet
131 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
132 Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri

134 Sven Wimnells hemsida på Internet:
Hur ska man kunna förbättra världen?
137 Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf
144 De särskilda utredningarna/bilagorna till wimnell.com

146 **Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag. Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.**
147 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
149 Mer om skatter och bidrag.
154 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
155 Årskostnader år 2014, pensionärer.
155 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
156 Antal hushåll enligt SCB 2012
157 Kostnader för barn
157 Underskott i hushållsbudgetarna
158 Skatt på pengar och taxeringsvärden
158 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
159 Hur förbättra välfärdsfördelningen?

160 Pensionärer med låga pensioner m m.
163 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
165 slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
167 Summa marginaleffekt 2004.
168 Så beräknar vi dina inkomster
169 Så beräknar vi din bostadskostnad
171 Så mycket kan du få i bostadstillägg
172 Så beräknar vi ditt bostadstillägg
174 Avtrappningsregler.
176 Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.
178 Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn

179 Förslag till riksdagsbeslut.
179 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
179 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
179 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
179 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

180 Löneskillnaderna är för små
182 Svårt att diskutera löneskillnader
184 Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m
184 Arbetsförmedlingen
194 Inkomster och skatter
195 Arbetsförmedlingen
196 Lönestatistik
196 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
197 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
197 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
197 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
198 Månadslön efter klass och sektor år 2012
199 LO: Lönerapport år 2013

201 LOs politiska plattform inför valet 2014.

203 Nya bostads- och hushållsstatistiken
203 Villa vanligaste boendeformen
204 Två personer i snitthushållet
206 Bostadspolitik och skattepolitik.
206 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?

208 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
210 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
211 Vårt mörkaste kapitel
212 SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten
213 Han är den nya ekonomen alla talar om – som alla borde läsa
216 En ”Kapitalet” för 2000-talet

219 **Del 4. FN och utrikesfrågor.**
220 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
221 I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
222 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
223 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
225 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.
225 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
226 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
227 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.
227 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.
228 Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom
230 Attacken från öster visar hur viktigt Europavalet är
232 Möt Putin med en energiunion

233 **Del 5. Förstamajtal 2014**
234 Stefan Löfven 1 maj 2014.
243 Förstamajtal 2014 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
254 Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.
259 Osolidarisk om solidaritet
260 Jämställdhet i fokus under Löfvens tal
262 LO till attack mot SD
263 V lovar sänkt skatt för pensionärerna

263 **Del 6. Vårbudget 2014**
265 Regeringens vårbudget 2014
265 2014 års ekonomiska vårproposition
267 Vårpropositionen 2014 på 5 minuter
271 Socialdemokraternas vårbudgetmotion 2014
284 Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014
294 Miljöpartiets vårbudgetmotion 2014
307 Sverigedemokraternas vårbudgetmotion

308 **Del 7. EU-valet 25 maj 2014.**
309 Regeringspartierna. EU-valet
309 Europa och EU (m)
310 Stärk ländernas möjlighet att stoppa onödiga EU-lagar (kd)

312 Socialdemokraterna. EU-valet. Valmanifest för EU-valet
329 Vänsterpartiet. EU-valet
331 Kräv EU-undantag från påtvingad privatiserig v.
334 Miljöpartiet. EU-valet. Miljöpartiet och EU-valet
346 Sverigedemokraterna. EU-valet
347 Komentarer. EU-valet.
347 Utanför EU-parlamentets sfär

349 **Del 8. Politik för valen 14 september 2014. Valplattformar mm**
349 Socialdemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm
349 Socialdemokraterna. Framtidskontraktet.
376 Vänsterpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
385 Miljöpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
394 Sverigedemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

397 Riksdagen, EU-nämnden, JO, riksrevisionen, riksbanken m m
397 Sveriges Riksdag
398 Så arbetar EU-nämnden
400 Riksdagens ombudsmän, JO
403 Riksrevisionen
405 Riksbanken
406 Utrikesnämnden
407 Krigsdelegationen

408 **Del 9, Kommentarer till politiken. Rödgrönt samarbete mm**
408 Om vänsterpartiet och miljöpartiet ska ingå i en regering.
409 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
410 Sluta upp att förneka vindkraftens skador
411 Rapporterna om buller börjar dugga tätt nu
412 Landskapets föränderliga skönhet
413 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
415 Vänsterpartiet och miljöpartiet vill förkorta arbetstiden
416 Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka
417 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

418 Stora skillnader i oppositionens budgetförslag
419 Taktiken: Ge så få besked som möjligt
420 De rödgröna rycker ifrån regeringen
422 Valet börjar allt mer likna tv-serien Seinfeld
423 Höjda skatter ska betala V:s reformer
424 Här utmanar Schyman det politiska etablissemanget
426 En regering mot fyra partier
427 Strid om försvaret fick debatten att hetta till
428 Fler har jobb – trots högre arbetslöshet
431 Unga utan jobb. Bonnie Nilsson, 24 år, lär sig svetsa
432 Ewa Stenberg: Givet varför M ogillar att tala om arbetslöshet

434 **Del 10. Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.**
434 Stefan Löfvens artiklar fördelade på politkområden.

439 Märk ockupationen
441 Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU
442 Fem punkter för ett bra EU
445 Vi vill satsa 400 miljoner extra på försvaret redan i år
448 Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet
450 Ordning och reda på svenska vägar
451 En miljard till företag som bygger hyresrätter
455 Fyra prioriterade områden i sjukvården
457 Klyftorna växer
458 Framtidskontrakt för Stockholmsregionen
461 Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik
462 Kompetensförsäkring för lärare
463 Skickliga lärare viktigast för resultat
464 Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola
466 Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola
468 Insatser behövs för fler skickliga lärare
469 En tickande bomb
472 Fas 3 inte värdigt det svenska samhället
473 Sverige har högst arbetslöshet i Norden
474 Regeringens regelverk låser in de arbetslösa
475 Utveckla arbetsförmedlingen
477 Mer samarbete ska göra Sverige starkt
478 Praktikantprogram för unga
482 Ett bluffande ovärdigt en statsminister

484 Partiledarens tal och artiklar täcker inte alla politikområden
491 Förslag till riksdagsbeslut.
492 Studiero är en ödesfråga

493 Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?
494 Bannlys alla politiska beslut som ger mer klimatutsläpp
497 Inga mirakelkurer
498 Ukraina är för stort för Putin
500 En seger bara för barbariet

501 **Del 11. Socialdemokraternas hemsida på internet**.
501 Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.
503 Vår politik
504 Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
505 Kommentarer till länkarna på socialdemokratenas hemsida den 3 mars 2014.
506 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
510 Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.

512 **Del 12. Protokoll om Riksdagsdebatter**
512 Nu har vi chansen att rösta bort högern från EU-styret
515 Visstid ger fler chans till jobb
516 Partiledardebatt Onsdag 07 maj 2014 Partiledardebatt inför Europaparlamentsvalet
574 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande Onsdag 09 april 2014
633-692 Riksdagen. Partiledardebatt. Onsdag 15 januari 2014.

Sven Wimnell 30 juni 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Kapitel 7.
Något om den borger-liga alliansens politik

Kapitel 7.

Något om den borgerliga alliansens politik.

Innehåll:

Innehållet i:
Sven Wimnell 051120:
Det viktigaste problemet är:
välfärden och välfärdsfördelningen,
inte arbetslösheten.
(http://wimnell.com/omr40za.pdf)

Alliansens politik de gångna åren framgår av dokumenten som redovisats i kapitel 2 i avsnittet:
Sidorna 298-316 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.

En redovisning om utfallet av alliansens politik:
DN 17 aug 2014:
Borgs politik har främst gynnat höginkomsttagare

Innehållet i:
Sven Wimnell 051120:
Det viktigaste problemet är:
välfärden och välfärdsfördelningen,
inte arbetslösheten.

(http://wimnell.com/omr40za.pdf)

Innehåll

4 **De politiska partierna.**

Om välfärd och jämlikhet:
7 Välfärd och välbefinnande.
10 Bättre rik och frisk än fattig och sjuk.
13 Arbetsmiljö. Le och se ut att trivas!
16 Varför har vi ont i själen? Informationsöverflöd. Kunskapsbrist. Handlingsförlamning.
18 Kris i psyk- och narkotikavården.
20 De mänskliga rättigheterna.
24 Samhällsplanering. Fysiska och sociala miljöer.
25 Välfärden.
25 Välfärdens grundläggande komponenter.
25 Levnadsnivåundersökningen åren kring 1970.
26 Politiska resurser. 1970.
31 SCB om välfärd och välfärdsmätning.
39 Om ungdomar i SCB-kapitlen 2-9.

43 **Sven Wimnell. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**
(Sven Wimnells hemsida http://wimnell.com)
50 Klassifikationssystem för verksamheter
52 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
53 Informationsstress vår nya folksjukdom.
54 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen
55 Åtta bilder med samband mellan områdena 1-9 mm.
56 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
57 Den fundamentala påverkanskedjan och ett schema med pilar som visar påverkan mellan områdena.
58 Schema med politiska och opolitiska planeringar.

59 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden:
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel.Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel).
5/6 Ekonomiska handlingar i den ytre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål. Upplevelse av tillfredsställelse.
60 Omvärldsanalys. Ett schema med alla områden.
61 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter.
62 Hjärnan. Utåtgående och inåtgående funktioner.
63 Hjärnan. De inre delarna.
64 Den fundamentala påverkanskedjan.
65 Mediekonsumtion. Informations- och kunskapsflöden

67 **Räcker SCBs välfärdskomponenter ?**
67 SCB: Ungdomars etablering. Generationsklyftan 1980–2003.
68 Kapitel 2 – Etablering i arbetslivet
70 Kapitel 3 – Ekonomiska resurser
71 Kapitel 4 – Materiell standard
73 Kapitel 5 – Hälsa
74 Kapitel 6 – Familj och sociala nätverk
75 Kapitel 7 – Fritid
79 Kapitel 8 – Politiska resurser och aktiviteter
82 Kapitel 9 – Utsatthet för kriminalitet och andra otrygga förhållanden

85 **SCBs välfärdskomponenter. Inplacerade i SW-klassifikationssystem.**
86 Verksamheterna 10-99.
86 11/19 Individernas inre verkligheter.
86 36/39 Politiska krav och politiska planeringar.
87 61 Hälso- o sjukvårdsverksamhet, räddning o d. Veterinärverksamheter.
87 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
88 658 Allm.företagsekonomi, Arbetsförmedling och arbetsmarknad. Arbetsmiljö.
88 7911-7913 Seder och bruk . Sociala relationer.
88 7914-74 Nöjen. Kulturella verksamheter.
89 7952/7956 Sociala miljöer o verks. i fysiska miljöer.
89 7957 Undervisning o d.

90 **Konsumentverkets hushållsbudgetar: för 2004 +bostadskostnader mm.**
92 Månadskostnader, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
93 Hushållsbudgetar för pensionärer.

94 Sammanfattning om levnadskostnaderna.
95 Inkomst efter skatt 2004 .
95 Inkomst efter skatt 2004 .

97 **Hur ska man kunna förbättra välfärden?**
Välfärden och partierna.
101 Några kommentarer:
101 Bort med nuvarande tevelicensen.
101 Ensamstående med låga inkomster betalar för mycket skatt.
101 Förmögenhetsskatten.
102 Moderaterna avskaffar bostadsbidragen.
102 Marknadskrafterna.

103 **De borgerliga partiernas politik.**
105 **Tillstånd och förändringar utomlands och i Sverige oroar.**
Vad göra?

108 **Flum? Nej, segregation.**
En rapport om skolans tyngsta problem.
108 Innehållsförteckning:
110 Rapportens syfte och uppläggning.
112 Vad är PISA?
112 Sammanfattning.
114 Något om skolterminologi.
115 Sociala faktorers betydelse.
119 Tre storstäder.
121 Varför ökar klyftorna I:
Besparingar, ny pedagogik eller språkproblem?
122 Varför ökar klyftorna II:
Boendesegregation och konkurrens?
122 De fristående skolorna.
125 Studiemotivationens roll.
131 Flumskola?
134 Referenser.

135 **Sven Wimnell 051010: Folkhälsopolitik med nytt**
målområde: Kunskaper, förmåga, erfarenheter, vilja.
136 Målområde 12. Förslag:
Kunskaper, förmåga, erfarenheter, vilja.
137 Folkhälsoinstitutet kan öka folkhälsan genom att informera
om kunskaper.

138 **Innehåll i några utredningar.**
138 Världshistorien och framtiden.
140 Mellanöstern, hela världen, Sverige.
144 Katastrof- och krisberedskap. Välfärdsfördelning.
144 Lärarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan.
147 Om EU.
148 Om medier.
149 En sammanställning 050121.
151 Ungdomars ekonomiska välfärd – inkomster, sysselsättning o
förmögenhet.
162 Några kommentarer om läget 051121.

DN 17 aug 2014:

”Borgs politik har främst gynnat höginkomsttagare”

“25 gånger mer till de rikaste än till de fattigaste. För tio år sedan dömde Reinfeldt och Borg ut M:s dåvarande skattepolitik för att den gynnade rika. Vår analys visar att regeringens politik inte gett mest till låg- och medelinkomsttagare som det sägs utan gynnat rika ännu mer, skriver tankesmedjan Katalys.”

“ I kväll deltar Anders Borg i SVT:s valdebatt om den ekonomiska politiken. Förmodligen kommer han som vanligt att trycka på att hans och alliansregeringens politik varit inriktad på att gynna låg- och medelinkomsttagare.

Fredrik Reinfeldt och Anders Borg beskrev i mars 2004 här på DN Debatt hur Moderaternas politik måste förändras:

”Vi har även låtit RUT granska de fördelningspolitiska effekterna av vår skattepolitik.” (…) [Den tiondel av befolkningen som har högst inkomster skulle få] en årlig förbättring med 24 000 kr medan den tiondel som hade lägst inkomst tillfördes 1 600 kr per år. Att moderat politik får sådana fördelningseffekter är varken önskvärt eller nödvändigt. En omläggning har därför inletts och kommer att vara klar i god tid före valet 2006” (…) ”[Skatterna bör sänkas] i ungefär lika stor omfattning för alla medborgare.”

En central del av omgörningen av Moderaterna handlade om att ändra bilden av Moderaterna som ett parti för de rika. Den borgerliga regeringen har sedan 2006 genomfört en rad stora reformer. Katalys institut kan nu presentera resultaten av en detaljerad fördelningsanalys av de flesta betydande reformer som genomförts som påverkar hushållens ekonomi. Resultaten visar tydligt att den borgerliga regeringens politik främst gynnar höginkomsttagare.

Vi har låtit SCB göra en fördelningsstudie av hur befolkningens inkomster påverkas av regeringens största reformer – alltså inte bara skatterna. Bland annat jämförs samtliga jobbskatteavdrag, rut och rot, sänkt ersättningsnivå i a-kassan, förändrad fastighetsskatt, grundavdraget och bostadstilläggen. SCB har beräknat två olika inkomstmått: Inkomst per år och hushåll samt så kallad ekonomisk standard, vilket mäter individens inkomst med hänsyn till respektive hushålls totala inkomst och antal vuxna och barn.

Våra resultat är mycket tydliga:

Låg-, medel- och höginkomsttagare får ungefär lika stor procentuell ökning av sin inkomst. Störst procentuell ökning får medelinkomsthushållen, 9,2–9,4 procents ökning, men skillnaderna är mycket små.

Räknat i kronor är det dock stora skillnader mellan låg-, medel- och höginkomsttagare: Ju högre inkomst, desto större inkomstökning i kronor. Medborgarna handlar mat och köper konsumtionsvaror för pengar och inte procentuella inkomstförändringar. Därför är detta det intressanta jämförelsemåttet.

Räknat som disponibel inkomst per hushåll får de 50 procent av hushållen som har lägst inkomst i genomsnitt 11 616 kronor i ökad årsinkomst. De 50 procent av hushållen som har högst inkomst får i snitt 43 530 kronor per år. Det är tydligt att den övre halvan av befolkningen är vinnare, men bryter man ned statistiken blir det än tydligare att det är den gammelmoderata fördelningsprofilen som levt kvar i

reformpolitikens hjärta. Den tiondel av hushållen som har högst inkomst får i snitt 70 303 kronor per år. Den tiondel som har lägst inkomst får i snitt 2 755 kronor per år.

Summerar vi hela den inkomstökning som samtliga hushåll får tillsammans blir resultatet:

De 50 procent av hushållen som har lägst inkomst delar på 21 procent av den totala inkomstökningen. Resterande 79 procent av inkomstökningen delar de 50 procent av hushållen på som har högst inkomster.

Medan 70 procent av befolkningen (det vill säga låg- och medelinkomsttagarna) får dela på fyra tiondelar av regeringens reformkaka får de 30 procenten på toppen sex tiondelar.

Den tiondel av hushållen som har högst inkomster delar på 25,5 procent av hela inkomstökningen. Den tiondel av hushållen som har lägst inkomster delar totalt på 1 procent.

Att beskriva detta som en politik för låg- och medelinkomsttagare är ingenting annat än missvisande.

Räknat som ekonomisk standard ser det ut så här: Den tiondel av befolkningen som har lägst inkomst får i genomsnitt en ökad inkomst per individ med 5 237 kr per år. Tiondelen med högst inkomst får 41 043 kr per år.

Reinfeldt och Borg ansåg 2004 att en politik där den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna fick 15 gånger mer än den tiondel som har lägst inkomst var förkastlig (24 000 dividerat med 1 600). Vår analys visar att alliansregeringens politik resulterar i att tiondelen med högst inkomster får mer än 25 gånger så mycket räknat i inkomst per hushåll och nästan åtta gånger så mycket räknat i ekonomisk standard (41 043 dividerat med 5 237). Den stora förändring av Moderaternas fördelningspolitik som Reinfeldt och Borg efterlyste 2004 verkar alltså fortfarande återstå att genomföra.

Regeringen har motiverat alla sina reformer med att det ska skapa jobb. Sedan 2006 har andelen arbetslösa stigit, och andelen sysselsatta är ungefär på samma nivå som när den tillträdde. Regeringens politik har inte varit den mirakelmedicin för jobb och tillväxt som den lanseras som. Detta måste beskrivas som ett enormt och anmärkningsvärt misslyckande – inte minst med tanke på de enorma sänkningarna av skatter, a-kassa och sjukpenning som regeringen genomfört.

Regeringen har även hävdat att trots stora skattesänkningar har offentlig sektors ekonomiska resurser inte minskat. Detta stämmer inte. Med hänsyn till utvecklingen av kostnader och befolkningens storlek har den offentliga sektorns totala ekonomiska resurser minskat med cirka 10 procent eller lite mer sedan 2006.

En objektiv beskrivning av fördelningsprofilen av alliansens reformer sedan 2006 är att den kraftigt gynnat höginkomsttagare, betydligt mer än låg- och medelinkomsttagare.

Det vore klädsamt och klargörande om Anders Borg erkände detta i kvällens debatt.

Victor Bernhardtz, utredare Katalys
Erik Hegelund, nationalekonom, rapportförfattare
Daniel Suhonen, chef för den fackliga tankesmedjan Katalys “

“Bakgrund. Rapporten

Rapporten ”Mest åt de rika – fördelningsstudie av Alliansregeringen politik 2006-2014” släpps av det fackliga idéinstitutet Katalys.

Den bygger på en fördelningsstudie som SCB gjort av alliansens viktigaste reformer för individernas och hushållens ekonomi. Analysen är genomförd med mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Resultaten stöds av tidigare undersökningar.

Sjukförsäkringen och förmögenhetsskattens borttagande har av metodskäl inte inkluderats i studierna.

Resultatet och rapporten finns på www.katalys.org. “

Kaptel 8.
Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering

Kapitel 8.

Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering.

Innehåll

Partierna påfallande sorglösa över ekonomin inför valet
Det delade Sverige
Vitalisera välfärden med vinstbegränsade bolag
Vinstuttagen i välfärdsbolag ska vara borta i januari 2017
Hur kunde det bli så här?
I min generation finns ingen samhörighet, bara starka egon och vassa armbågar
Vi godtar inte en regering som saknar stöd för budgeten
Sverige dåligt rustat för ett väderkaos
Vi måste börja förbereda för kraftiga oväder
Det extrema har blivit normalt
Peter Wolodarski: Så skadas tilliten i svensk politik.
Borg flaggar för skattehöjningar
Läget är låst om rödgröna inte bildar trepartiregering
Jag förstår inte, inget har förändrats, jag är densamme
Nu ökar anmälningarna om diskriminering kraftigt
Satsningen på solceller förlorar kraft
Regeringen på historiskt låg nivå trots dramatiska utspel
Bostadsbrist ställer höger mot vänster
Väljare vill se regering över blockgränsen
Kom upp ur skyttegraven
Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
S vill ha nystart – alliansen ska utöka anslagen
Risk att politikerföraktet börjar stiga igen efter valet
Alliansen: Vi bygger Sverige.1 september 2014
S: Skarpa reformer för 40 miljarder i valmanifestet
Miljöpartiets valmanifest.
Vänsterpartiets valplattform

DN 15 aug 2014:

“Johan Schück: Partierna påfallande sorglösa över ekonomin inför valet”

“Den långa vägen ut ur en global finanskris är kantad av besvikelser. I sommar har det kommit flera bakslag som fördröjer återhämtningen i världsekonomin. Detta påverkar även Sverige och borde synas i valrörelsen.

Med knappt en månad kvar till valdagen den 14 september är de politiska partierna påfallande sorglösa när det gäller ekonomin. Valmanifest med önskelistor presenteras och det pågår en riskabel tävlan om vem som vill mest. Det bäddar för svåra förhandlingar när löftena sedan ska vägas ihop, oavsett om det blir före valet eller efteråt.

Valutslaget får självfallet stor betydelse för möjligheterna att driva ekonomisk politik under nästa mandatperiod. Men mycket talar för att det kan uppstå ett svårhanterligt läge, där det inte finns någon klar parlamentarisk majoritet för en ansvarsfull linje. Det kan då vara frestande att vinna maktspelet genom att offra ekonomin.

Ännu råder det dock ingen märkbar marknadsoro, vilket återspeglar att Sverige har två decennier av stabilitet bakom sig. Både under nuvarande och föregående regering har ekonomin hanterats relativt väl. Problem finns självfallet, men de framstår som ganska små jämfört med många andra europeiska länders.

För tillfället befinner sig Sverige i ett mellanläge där ekonomin inte går dåligt, men inte heller påfallande bra. Nyligen kom BNP-siffror för årets andra kvartal som visar på en ganska måttlig tillväxt på endast 1,9 procent. Det är inte särskilt mycket i en ekonomi som fortfarande inte helt har hämtat sig ur krisen och där det alltjämt råder hög arbetslöshet.

Arbetsmarknaden tycks dock ändå utvecklas relativt väl. Enligt Arbetsförmedlingen minskade antalet arbetslösa med 31 000 personer under juli, varav 12 000 ungdomar. I samtliga län är läget bättre än för ett år sedan, även om det finns skillnader mellan olika delar av landet.

Sverige hålls i gång av en stark hemmamarknad där nu även bostadsbyggandet har börjat ta fart. Hushållen har stark köpkraft och deras efterfrågan spelar en avgörande roll, när det inte ges mycket draghjälp utifrån. Exporten går fortfarande svagt och företagen ser måttliga behov av investeringar, vilket gör att ekonomin inte kan gå på mer än halvfart.

Någon snabb förbättring är inte att vänta, med tanke på det skakiga läget i världsekonomin. I slutet av juli kom Internationella valutafonden, IMF, med en reviderad prognos där man drog ned på tillväxtutsikterna under 2014. Man räknar nu med en global BNP-ökning på 3,4 procent i år, efter nedjusteringar för viktiga europeiska länder som Frankrike och Italien.

Euroländerna väntas inte få upp farten heller under 2015, medan USA däremot går starkare efter ett tillfälligt bakslag i år. Men generellt utvecklas världsekonomin svagare än väntat, trots att det borde finnas stort utrymme för återhämtning. Det gäller på båda sidor om Atlanten, liksom flera av tillväxtekonomierna som har tappat tempo.

Skälet är i första hand att världen har gått igenom en djup finanskris som har fått långsiktiga återverkningar, främst genom hög skuld-

sättning och illa fungerande banksystem. När finansdepartementet höll konferens i måndags visade Stanley Fischer, vice ordförande i Federal Reserve, hur USA-ekonomin alltjämt hålls tillbaka. Harvardekonomen Carmen Reinhart tog ett bredare grepp och framhöll att många europeiska länder, men där-emot inte USA, fortfarande har en lägre produktionsnivå än före krisen.

Sverige tillhör inte dessa krisländer, utan hämtade sig snabbt efter det branta raset under 2008–2009. Men därefter har det gått betydligt trögare, trots omfattande stimulanser. Följden är nu att budgetutrymmet för nästa mandatperiod till helt övervägande del är intecknat, särskilt om man ska uppfylla överskottsmålet för de offentliga finanserna och göra sig av med nuvarande underskott.

Detta är inget tacksamt utgångsläge för en valrörelse. Men av de politiska partierna måste ändå krävas att de tar den ekonomiska situationen på allvar. Deras uppgift är att ge väljarna ärliga besked om vad som faktiskt kan göras under de kommande fyra åren. “

DN 19 aug 2014:

“Det delade Sverige”

“ Staten måste ta sitt ansvar i invandringspolitiken om solidaritetstanken ska vara trovärdig.

Sverige har blivit ett invandrarland. Men egentligen har bara delar av landet blivit det. Medan Södertälje tog emot 77 flyktingar per 1 000 invånare, åren 2006–2013, tog statsminister Fredrik Reinfeldts hemkommun Täby emot 3 flyktingar per 1 000 invånare. Detta enligt en sammanställning av Migrationsverkets statistik som SVT gjorde i maj.

Det är de kommuner som redan tagit det största ansvaret för flyktingmottagandet som kommer att få fortsätta att göra det. I år väntas till exempel Södertälje, trots akut bostadsbrist, få upp till 2 200 nya flyktingar. En fördubbling jämfört med 2013.

Orsaken stavas inte minst EBO – lagen om eget boende. Asylsökande kan i väntan på beslut om uppehållstillstånd få ersättning för att ordna sitt eget boende. I praktiken innebär det att många väljer att bo hos släktingar och vänner. Inte sällan väljer de sedan att bli kvar på orten om de får stanna i Sverige. Hur många asylsökande en kommun rent formellt kommit överens med Migrationsverket om att ta emot spelar en mindre roll i sammanhanget.

Självklart skulle det underlätta om fler kommuner delade på ansvaret för asylmottagandet. Men effekterna skulle ändå bli marginella. Erfarenheterna från 1990-talet talar emot ett avskaffande av EBO-lagen och en återgång till tvångsplaceringar på anläggningsboenden. Men framför allt: när människor väl fått uppehållstillstånd är det inte möjligt att tvinga någon att bo kvar på ett visst ställe. Ekonomiska incita-

ment skulle kunna utnyttjas, men de riskerar att få negativa effekter om människor väljer relativ fattigdom framför isolering.

Segregationen följer sin egen inneboende logik. Att ha tillgång till etniska nätverk – vänner, släktingar och landsmän – är en stor tillgång för den som tagit sig till ett nytt land. Det är ingen slump att de svenskar som under 1800-talet emigrerade till USA bosatte sig i svenskbygder – områden där det än i dag går att höra svenska. På samma sätt spelade China Town eller Little Italy en fundamental roll för att integrera New Yorks många nyanlända i början av 1900-talet.

Men kontrasten mellan våra betongförorter och New Yorks gamla etniska kvarter kunde knappast vara större. Främst för att många flykting- och anhöriginvandrare saknar sysselsättning. Människor, som ofta varit vana att arbeta hårt i sina hemländer, hamnar här i ett destruktivt och passiviserande bidragsberoende. Deras förmågor och erfarenheter efterfrågas i liten utsträckning på den svenska arbetsmarknaden. De ”enkla jobben” återfinns i dag inte i industrin utan i tjänstesektorn och kräver hyfsat goda språkkunskaper.

Antalet utanförskapsområden ökar. Det är i miljonprogramsområden som Hallonbergen och Husby, eller gamla industriorter som Borlänge och Söderhamn, som det har funnits lediga bostäder till nyanlända. Nu börjar dock bostadsbristen göras sig påmind i stort sett överallt. Över 10 000 personer som beviljats uppehållstillstånd, sitter i dag fast på Migrationsverkets förläggningar i väntan på egen bostad.

Trångboddhet börjar också bli ett problem. Sveriges kommuner och landsting (SKL) vill därför att kriterier införs för hur många asylsökande som får bo på samma adress, framför allt när det finns barn med i bilden.

SKL vill även att kommuner och landsting kompenseras fullt ut av staten för sina kostnader. Det gäller bland annat sjukvård, omsorg, skola, förskola och fritidshem. Att Borlänge kommun, med sina 50 000 invånare, i stort sett ensam fått ta ansvaret för att ta emot en skolklass i månaden med barn från Somalia, efter ett beslut i Migrationsöverdomstolen 2012, är knappast rimligt.

Även om regeringen beslutat att höja ersättningen till kommuner som tar ett större ansvar är kompensationen långt ifrån tillräckligt. Det etableringsstöd som kommunen ges är endast beräknat att räcka i ungefär tre och ett halvt år. Staten tar ingen hänsyn till de nyanländas utbildningsnivå eller möjligheter att komma in på den lokala arbetsmarknaden.

Många kommunala tjänstemän ägnar i dag sin tid åt att kringgå statliga regleringar eller få staten att betala. Till exempel anställer flera kommuner nyanlända på ett år med det uttalade syftet att få in dem i den statligt finansierade a-kassan. Socialdemokraterna i Stockholm går även till val på att sätta detta i system under namnet”Sigtunamodellen”

Man kan tycka att det vore rimligare att samhällets ansträngningar fokuserade på att hitta riktig och varaktig sysselsättning. Kommunföreträdarna har också förgäves krävt möjligheten att få anpassa sina insatser till regionala förutsättningar och invandrarnas bakgrund.

Det finns anledning att lyssna på SKL. Flyktingmottagandet kommer att förbli ojämlikt även i framtiden. Men det bör vara en nationell angelägenhet att ge de berörda kommunerna stöd fullt ut. I annat fall skorrar talet om solidaritet falskt.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se”

DN 20 aug 2014:

”Vitalisera välfärden med vinstbegränsade bolag”

“Främjar solidarisk och hållbar ekonomi. Lagen om offentlig upphandling bör ändras så att den gynnar vinstbegränsade så kallade SVB-bolag och kooperativ. Det är möjligt med EU:s nya upphandlingsdirektiv som antogs i januari, skriver Kenneth Hermele (Fi), Valter Mutt (MP) och Lotten Sunna (Fi).”

“Snabb industrialisering, storskalighet och en stark – och påtagligt patriarkal – arbetarrörelse präglade länge politiken i Sverige. Globalisering, EU-medlemskap, migration och ett framväxande tjänstesamhälle har emellertid förändrat samhället i grunden. En allt större del av befolkningen är född utanför landets gränser eller har föräldrar som är det. Den livslånga heltidsanställningen håller på att bli ett privilegium för ett fåtal.

Och medan miljöhoten tidigare föreföll lokaliserade till förorenande fabriker och förgiftade vattendrag upplever vi i dag hur förödande klimatförändringar och artutrotning närmar sig med en svindlande hastighet om vi inte omedelbart ändrar vårt sätt att förhålla oss till den enda natur vi har.

Våldet i samhället ökar, rasismen växer och normaliseras, gapet mellan kvinnors och mäns löner har i stort sett inte minskat på 30 år och sänkt normalarbetstid ter sig avlägsnare än någonsin. Vår självständiga utrikespolitik har släckts ner till förmån för utslätad EU-samordning och samarbetet med kärnvapenalliansen Nato djupnar.

Politiken måste tillföras nya perspektiv när vi ställs inför nya utmaningar. Miljöpartiets intåg i riksdagen 1988 vitaliserade svensk demokrati och tvingade övriga partier att förhålla sig till miljöutmaningarna. Nu är det Feministiskt initiativs tur att förnya demokratin och föra in nya perspektiv i det parlamentariska arbetet. Det är dags att ett parti som sätter antirasistisk feminism högst på dagordningen driver på de andra partierna så att verklig förändring kommer till stånd.

I såväl Feministiskt initiativ som Miljöpartiet finns en strävan att hitta nya infallsvinklar och att utveckla vårt samhälle. En av samhällets viktigaste funktioner är att säkra välfärden för alla. Vård, omsorg och utbildning av god kvalitet måste komma alla till del. Huvudprincipen bör vara att den skattefinansierade välfärden bedrivs i offentlig regi, men vi ser också att det finns utrymme för andra driftsformer, såväl kooperativa som vissa former av privata företag. Företag som har nyskapande idéer inom vård, skola och omsorg bidrar till vitaliserande mångfald, och sådana seriösa välfärdsföretag bör inte klumpas ihop med koncerner drivna av vinstmaximering och ofta ägda av riskkapitalbolag registrerade i skatteparadis.

Vi är inte emot idéer och privat företagsamhet, tvärtom vill vi öka människors möjlighet att starta eget. Vi verkar för jämställdhet, jämlikhet och hållbarhet. Att sälja ut välfärden under fikonlövet ”gynna kvinnors företagande” är däremot en missvisande genväg till förmån för ett fåtal på bekostnad av ett flertal. Att vård-, skol- och omsorgssektorn är kvinnodominerad är ett faktum, men majoriteten av dessa kvinnor är inte egna företagare. Att säkra goda anställningsförhållanden, bra arbetsmiljö och en jämställd och jämlik vård är därmed vår första prioritet och möjligheten att uppnå detta ökar ifall vinsterna i välfärden går tillbaka in i välfärden och inte försvinner ned i riskkapitalisters och aktieägares fickor.

Bland småföretagare är utrikesfödda överrepresenterade och studier visar att dessa oftare än svenskfödda utvecklar varor och tjänster som inte tidigare funnits på marknaden. Utrikesfödda har emellertid svårare att hitta finansiering och rådgivning för sitt företagande.

2006 infördes i Sverige möjligheten att driva aktiebolag i en form med särskild vinstutdelningsbegränsning, så kallade SVB-bolag. Bolags-

formen är en form av garantistämpel för att vinster huvudsakligen återinvesteras i företaget. Utdelningen är maximerad till statslåneräntan plus en procent, vilket är för lite för att intressera dem som är ute efter att främst tjäna pengar men öppnar möjligheter för idédrivna entreprenörer. Bolagsformen har inte fått stort genomslag i Sverige, men desto större i andra länder där man byggt upp en struktur av rådgivning och kreditförsörjning.

Liknande bolagsformer finns redan på sina håll i omvärlden. I Storbritannien har den nya företagsformen Community Interest Company (CIC) – som är den som mest liknar SVB – blivit en stor succé och på kort tid har över 10 000 sådana företag startats. Dessa lokalt förankrade aktiebolag med begränsad vinstutdelning verkar inom vård, skola och omsorg men återfinns i växande utsträckning även i sektorer som miljötjänster och it, och i ett läge då förtroendet för landets storbanker är i fritt fall så har några CIC även börjat ägna sig åt finansiella tjänster.

I Frankrike finns sedan några år en annan intressant företagsform, SCIC – förkortningen står för ”allmännyttigt kooperativ” – som kommit att stimulera lokal utveckling av förnybar energi och närodlade livsmedel, och där såväl privatpersoner som kommuner kan bli medlemmar.

I USA instiftades 2010 företagsformen Benefit Corporations, som avviker från traditionella aktiebolag genom att utöver ägarna har även anställda, underleverantörer, kunder och ortsbor inflytande över investeringsbesluten. Allt fler amerikanska kommunpolitiker vill nu positivt särbehandla dessa företag vid offentlig upphandling.

Vi anser tiden mogen för att också i Sverige på allvar börja använda offentlig upphandling för att gynna SVB-bolag, kooperativ och bolag med tydliga non profit-principer inskrivna i bolagsordningen. Vid upphandling bör krav ställas på:
implementerat miljöledningssystem,
jämställdhetsarbete, lönekartläggningar och lönerevisioner,
antidiskrimineringsarbete.

Vi vill stimulera hållbart småföretagande och undanröja hinder för kvinnor och utrikesfödda att starta och driva företag. Därför vill vi:
öronmärka speciella statliga fonder för kvinnors och utrikesföddas företagande (detta bör bli en prioritet för pensionsfonderna),
förenkla skattesystemet för småföretag och se över arbetsgivaravgifter för fåmansföretag,
undanröja diskriminering vid kreditbedömning av verksamhetsidéer genom skärpt lagstiftning.

Vi är medvetna om att dagens upphandlingslagstiftning (LOU) kan användas – om den tolkas restriktivt – för att förhindra positiv särbehandling av alternativa företagsformer. Men att tänka nytt och starta nytt är grunden för båda våra partier. Att möjliggöra vägar till eget företagande är därför viktigt för oss. Vi vill se fler småföretagare i en mångfald av driftsformer som gör vår välfärd hållbar och allomfattande samtidigt som den motverkar diskriminering och utestängning.

Därför anser vi det på tiden att uppgradera LOU så att lagen i stället för att bromsa kommer att befrämja framväxten av en solidarisk och hållbar ekonomi. EU:s nya upphandlingsdirektiv, som antogs av EU-parlamentet i januari, ger oss dramatiskt nya möjligheter att förändra den svenska upphandlingslagstiftningen genom att den godkänner offentlig upphandling med tydliga politiska krav. Låt oss gå till handling!

Lotten Sunna lotten.sunna@dn.se
Kenneth Hermele, riksdagskandidat för Fi
Valter Mutt, riksdagsledamot för MP riksdagskandidat för Fi, verksamhetschef för ett privat HVB-hem”

DN 22 aug 2014:

”Vinstuttagen i välfärdsbolag ska vara borta i januari 2017”

“Så ser V:s tidsplan ut. Efter ett maktskifte måste välfärden genast börja avkommersialiseras. Efter utredning kan en lag mot vinstuttag vara på plats 2017. Frågan löses bara om det blir en regering där V ingår. Det är dags att avsluta vinstexperimentet och bygga en välfärd att lita på, skriver Jonas Sjöstedt. “

“Vinster i välfärden har blivit en avgörande fråga i valet 2014. Den står i centrum för debatten och det är nu det ska bestämmas om vinstuttagen tillåts fortsätta. Om de borgerliga partierna sitter kvar kommer privatiseringarna att rulla på. Om det blir regeringsskifte men Socialdemokraterna och Miljöpartiet regerar i någon mittenkonstellation kommer frågan knappast heller att lösas. En regering där Vänsterpartiet ingår kommer däremot att på allvar ta tag i vinstfrågan. För oss är den central och vi kommer inte att sitta i en regering som fortsätter dagens privatiseringspolitik.

Att avkommersialisera välfärden och få bort vinstintresset innebär beslut på en rad områden. Arbetet måste omgående sättas i gång efter ett regeringsskifte för att förslag ska hinna beredas ordentligt. En bra process kräver därför en effektiv men realistisk tidsplan. Tidsplanen för att avskaffa vinster i välfärden är en central del av vad vi i Vänsterpartiet tar med oss in i kommande regeringsförhandlingar.

Kommunalt veto för etablering av fristående skolor. För fristående skolor gäller i dag mycket generösa etableringsregler. Det har lett till allt större skillnader mellan skolorna och till den överetablering vars resultat är skolkonkurser med tiotusentals drabbade elever. Eftersom kommunen alltid har ansvaret för att alla elever får en skolplats är det naturligt att de avgör när och var nya skolor öppnar. En sådan ändring av skollagen är förhållandevis enkel att genomföra och kan börja gälla från den 1 januari 2015.

Avskaffa tvångs-Lov i primärvården. Det är i dag obligatoriskt för landstingen att använda den så kallade Lagen om valfrihetssystem (Lov) i primärvården. Den innebär valfrihet för företag att starta skattefinansierade verksamheter på den plats och med den inriktning de själva önskar. Konsekvensen har blivit en systematisk snedfördelning av skattemedel där lönsamma områden har prioriterats på bekostnad av de områden där invånarna är svårare att göra vinst på. Jämfört med att införa en ny lag är det förhållandevis enkelt att avskaffa de skrivningar i hälso- och sjukvårdslagen som tvingar landstingen att införa fri etableringsrätt för primärvårdsföretag. Det kan göras direkt i budgetpropositionen, vilket innebär beslut december 2014 och att obligatoriet är borta från och med den 1 januari 2015.

Stopp för nyetableringar av vinstsyftande välfärdsbolag. En heltäckande lag mot vinstuttag kräver sin utredningstid, men innan den finns på plats kan en stopplag införas mot att nya vinstsyftande verksamheter öppnar på de aktuella välfärdsområdena. För förskola, grundskola och gymnasium bör en sådan stopplag kunna träda i kraft den 1 juli 2015. Motsvarande lag för hälso- och sjukvård och äldreomsorg kräver mer beredning. En stopplag för nyetablering på dessa områden bör kunna träda i kraft ett halvår senare.

Lag mot skattemedel till vinstsyftande välfärdsföretag och för välfärd efter behov. Vänsterpartiets huvudförslag innebär att skattemedel inte ska kunna gå till vinstsyftande företag inom kärnverksamheterna i vård, skola, förskola och äldreomsorg. Så ser vi till att våra gemensamma resurser används till välfärden, inte läcker till privata vinster. Centralt är även att välfärden ska fördelas efter brukarnas, inte företagens, behov. Vårt förslag är att icke-offentliga bolag ska ha bolagsformen aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (SVB). Företag från ett annat EU/EES-land kan använda motsvarande bolagsformer. Bolagsformen SVB behöver troligen kompletteras för

att göras vattentät mot fusk och vinstuttag, till exempel så att SVB-bolag inte ska kunna ägas av andra bolag än SVB-bolag. Ett krav på SVB-bolag kompletterat med tilläggslagstiftning motsvarar LO:s förslag om samhällsbolag. Även andra associationsformer som stiftelser och ekonomiska föreningar utan vinstuttag ska tillåtas, vilket kräver reglering.

Detta behöver utredas, och en sådan utredning bör bland annat beakta erfarenheterna från stopplagen för sjukhus från år 2001. Utredningen ska även ta fram förslag som säkrar att välfärden fördelas efter behov och att resursfördelningen beslutas om demokratiskt av berörd nivå i kommun, landsting eller stat. De marknadslösningar som framför allt dagens skollag och Lov har skapat sätter i stället företagens etableringsfrihet framför alla medborgares rätt till lika vård, omsorg och skola.

Utredningen tillsätts förslagsvis under vintern 2014–2015 och arbetar till våren 2016. Den nya lagstiftningen mot vinstuttagen ska gälla från den 1 januari 2017. För att säkra kontinuerlig kvalitet i välfärden ska företag vid särskilda skäl kunna beviljas undantag under en övergångsperiod på upp till två år. Befintliga kontrakt kan även behöva löpa ut.

Nya regler för upphandling. Det finns en bred uppfattning i Sverige om att den svenska lagen om offentlig upphandling (LOU) är strängare än vad EU:s direktiv kräver. Det påverkar många områden, inte bara välfärden. Upphandlingsreglerna är redan föremål för utredning och det finns ett delbetänkande om bland annat sociala tjänster och kollektivavtalens roll. Vänsterpartiets hållning är att sociala tjänster ska skyddas från marknadens logik. Kollektivavtalens ställning måste stärkas vid upphandling och aktörer som agerar från skatteparadis utanför EU/EES ska kunna stängas ute.

Sådana ändringar skulle betyda mycket i både välfärden och en rad andra branscher. Till exempel skulle krav på kollektivavtal i välfärdsupphandlingar få stora positiva effekter för arbetsvillkoren i många kvinnodominerade yrken. Ändringarna förutsätter dock att delar av den befintliga utredningen görs om. En ny utredning om offentlig upphandling bör därför tillsättas med dessa syften under våren 2015 och ny lagstiftning bör kunna vara på plats under 2017. Befintliga avtal enligt LOU gäller tills de löper ut.

Välfärdsmyndighet. För att underlätta och samordna denna process föreslår vi att en särskild myndighet inrättas. Den ska bistå kommuner och landsting med den hjälp de behöver och se till att rätten till en bra och välfungerande välfärd alltid tillgodoses.

Med denna tidsplan kan välfärden under mandatperioden avkommersialiseras och befrias från vinstintresset. Vi är i dag ett parti vant att samarbeta med Socialdemokraterna och Miljöpartiet och att arbeta fram gemensamma lösningar. Vi diskuterar gärna tidsplanen och utformningen av våra förslag om hur vi tar bort vinster i välfärden, men de nödvändiga besluten för att ta bort vinster i välfärden ska tas under nästa mandatperiod.

Stödet bland befolkningen för detta är massivt, och andra partier närmar sig stegvis vår position. De senaste åtta åren har präglats av privatiseringspolitiken och i spåren av den de allt mer uppenbara negativa konsekvenserna. Det är dags att avsluta vinstexperimentet och bygga en välfärd att lita på.

Jonas Sjöstedt, partiledare Vänsterpartiet “

DN 20 aug 2014:

“Hur kunde det bli så här?”

“Sjuksköterskebristen har halverat antalet vårdplatser på barnonkologen i Stockholm. Lilly, 4, och andra cancersjuka barn tvingas åka i timmar för att få vård. DN Sthlm frågade landstingpolitikerna hur de vill lösa vårdkrisen.

1. Cancersjuka Lilly tvingas åka i timmar för att få sin livsviktiga behandling. Hur kunde det bli så här?

2. Vad ska ni göra för att Lilly och andra barn ska kunna få vård på sitt eget sjukhus?

3. Enligt anställda på barnonkologen är problemet bristande långsiktighet och att man prioriterat snabb vård framför den resurskrävande specialistvården. Kommentar?

Håkan Jörnehed, Vänsterpartiet

1. Alliansen har inte lyckats rekrytera personal eftersom de inte möter dem med de löner, arbetsmiljö och villkor som krävs. När det kommer till cancersjuka barn är det bara att tillskjuta de resurser som krävs.

2. Långsiktigt: möta nyutexaminerade sjuksköterskors lönekrav. Vi skulle höja skatten med 25 öre och höja sjuksköterskelönen till 25 000 kronor i månaden. Det skulle kosta 255 miljoner, att jämföra med inhyrningen som kostar 300 miljoner per år.

3. Politikerna satsar på friska patienter med vassa armbågar. Genom att inte erbjuda nyutexaminerade sjuksköterskor lönen de begärt dräneras vården på personal. Om man kunde få in de nyexaminerade så skulle de erfarna specialistsjuksköterskorna kunna ta anställning vid barnonkologen.

Helene Hellmark Knutsson, Socialdemokraterna

1. Tyvärr handlar det om bristande planering och ansvar från den politiska ledningen när det kommer till personalförsörjningen. Med sjuksköterskebrist får vi stängda vårdplatser.

2. Långsiktig personalförsörjningsplan. Vi vill satsa 400 miljoner på mer personal, studielön under tiden man specialistutbildar sig och en ordentlig löneutveckling för de med hög kompetens som varit länge i vården.

3. Ja, man har trängt undan de med stora vårdbehov. Vi har gång på gång påtalat för landstingsmoderaterna vikten av en långsiktighet i personalförsörjningen och de har utryckt att det skulle lösa sig av marknaden. Man har prioriterat privatiseringar och införande av nya vårdval.

Helene Öberg, Miljöpartiet

1. Detta är Sveriges största landsting, med mest resurser. Ändå är vården så illa skött. Det beror på att alliansen haft ett sparbeting på 2 procent per år i 8 år. Flera hundra miljoner i underfinansiering får till slut sådana här dramatiska konsekvenser.

2. I vår budget har vi satt stopp för besparingarna och tillfört sjukhusen resurser för att öppna vårdplatser som i dag är stängda. Det finns sjuksköterskor men de väljer att gå annanstans. Som det är i dag är det inget som lockar människor till att jobba i landstinget. Vi måste förändra det.

3. Håller med. Man ville lägga ett större ansvar på primärvården och lät den kosta mycket pengar, samtidigt som sjukhusen haft besparingar. Men primärvården har inte på långa vägar avlastat sjukhusen. Det är otroligt viktigt att man styr om resurserna till de svårast sjuka.

Birgitta Rydberg, Folkpartiet

1. Total brist på specialiserade onkologisjuksköterskor. Sjukhusen har inte lyckats lösa uppdraget de har, rekrytera tillräckligt. Vi har begärt en åtgärdsplan men inte sett så mycket effekt av den. I morse krävde vi därför att landstingsdirektören ska ta fram ytterligare åtgärder.

2. Nyckelfrågan är att skapa karriärtjänster som gör det attraktivt för sjuksköterskor att vidareutbilda sig, skapa incitament för sjuksköterskor – både lönemässigt och vad gäller arbetsuppgifter – till att vilja jobba inom slutenvården.

3. Vi har ökat anslaget till Karolinska universitetssjukhuset. Sjukhusledningen borde ha satsat mer på barncancervården än vad som skett. De har 16 miljarder kronor och det är en självklarhet att de svårast sjuka ska ha högst prioritet.

Filippa Reinfeldt, Moderaterna

1. Jag har pratat med sjukhuschefen som berättat att personal inte slutar för att de inte trivs eller vill jobba i andra länder, utan för att man exempelvis flyttar tillbaka till sin hemstad, går på mammaledighet eller väljer andra arbetsplatser för att slippa jourpass.

2. Lönesatsningar på specialistsjuksköterskor, som vi gjort och tänker fortsätta med. Alliansen satsar också 2 miljarder kronor över fyra år med inriktning på cancervård som syftar till att korta köer, men också förbättra kvaliteten över hela Sverige. Sjuksköterskeutbildningen byggs ut med 240 platser.

3. Jag är övertygad om att slutenvården blir bättre om både akutsjukvården och primärvåren fungerar bra. Det ger slutenvården möjlighet att fokusera på de svårast sjuka patienterna. All vård blir bättre av att alla patienter får vård på rätt nivå. Det har minskat trycket på slutenvården.

Stig Nyman, Kristdemokraterna

1. Det är en viss personalbrist när det gäller specialistutbildade sjuksköterskor. Därför samverkar vi med andra landsting.

2. Det vidtas en mängd åtgärder och på sikt kommer antalet sjuksköterskor att öka. Det satsas rätt mycket pengar på specialistutbildningar av sjuksköterskor.

3. De största behoven prioriteras i vården. I allt väsentligt fungerar det ganska bra i vårt län, nu är det ingen tröst alls i det här sammanhanget, men det finns delar av landet där man alltid har mycket längre resor för att få vård.

Catrin Mattsson, Centerpartiet

1. Jag är frustrerad över att man inte lyckats rekrytera tillräckligt med specialistsjuksköterskor och hålla vårdplatserna öppna. Det måste vi prioritera ännu mer. För det här är inte okej. Barnfamiljer med svårt sjuka barn ska vara vårdens vip-patienter.

2. Vi har en särskild lönesatsning för att locka fler att utbilda sig till specialistsjuksköterskor och vi har sett till att bygga ut sjuksköterskeutbildningen. Vi behöver bli bättre på lönesatsningar, arbetsvillkor och vårdens organisering, så att fler jobbar på toppen av sin kompetens.

3. För mig och Centerpartiet är det självklart att vården ska organiseras kring de svårast sjuka. Men för att vården ska fungera behövs också nära och lättillgänglig primärvård, för att avlasta men också upptäcka symtom tidigt.

Marijana Dragic marijana.dragic@dn.se “

DN 20 aug 2014:

“Kajsa Ekis Ekman: I min generation finns ingen samhörighet, bara starka egon och vassa armbågar”

“Vad beror det på att vår generation, åttio- och nittiotalisterna, är den som fått flest epitet och ändå har inget av dem fastnat? Jag läser en ny bok och ser det som i blixtbelysning: Svaret är att vår generation inte finns. För att det ska finnas något som man kan benämna ”generation” måste gemensamma förutsättningar existera. Det gör de inte i dag.

Även om man naturligtvis kan tala om kulturella och teknologiska nämnare, är villkoren i övrigt så olika. Vissa får bostadsrätt av föräldrarna vid arton års ålder och praktik på UD, andra bor fortfarande i tredje hand vid trettiofem och har aldrig haft ett fast jobb. Det som skapade legendariska generationer var just att det fanns tillräckligt många som hade samma erfarenheter, samma drömmar, samma ilska. Utan samhörighet – ingen generation.

Journalisterna Michaela Möller och Anders Rydell försöker i boken ”Broilers. De nya makthavarna och det samhälle som formade dem” (Norstedts) att ringa in denna splittring.

Å ena sidan tecknar de porträtt av unga politiker: drivna till den grad att de går över lik för att komma dit de vill.

Nästan alla är höger. Kristdemokraten Ebba Busch som vid 22 års ålder skickar kommunalrådet på rehab, tar över budgetförhandlingarna och personkryssar sig förbi sin gamla chef. Annie Lööf som får MVG i alla ämnen på gymnasiet, sätter upp valaffischer med ett enda ord: ”Annie” och blir partiledare vid 28 års ålder. Moderaten Anton Abele som drar ihop en manifestation mot våld med Facebook som enda organisationsverktyg. Hanif Bali som växt upp i ett antal fosterhem och som ser ordet ”rasifierad” hota hans kamp för att vara en individ. SDU-ledaren Gustav Kasselstrand som pratar om nationalstatens gemenskap och tar strid mot Åkesson. Och så Gustav Fridolin naturligtvis.

Å andra sidan beskriver de, om än hastigt, ”förlorarna” – de som lever i prekariat, arbetslöshet, ställer sig i kö för en jobbaudition på Wayne’s Coffee bland hundratals andra. Politiska rörelser vars slogan är: Ingen framtid, inget hopp.

”Dagens unga politiker är barn av vittrande gemenskaper”, skriver Möller och Rydell. Undantag snarare än symboler för en generation. I ett samhälle där klassklyftorna ökar, osäkerheten breder ut sig och partierna tappar medlemmar, behöver man inte längre gå den långa vägen till en politisk post. Tålamod och många år i ungdomsförbundet är mindre viktigt, i stället behöver man lysa starkt och ha vassa armbågar.

Finns det ens någon koppling mellan dessa ambitiösa broilers och resten av de unga? Det verkar inte så vid första anblicken. Snarare som att de tar sig fram genom att trampa ned resten.

Men låt oss säga att vi ändå är en generation, och att det vi faktiskt delar är denna splittring. Att vi alla bär inom oss rädslan för att inte bli något, drivkraften att göra något av livet, samt sorgen över en förlorad gemenskap. Att vi kanske söker samma sak. Låt oss beakta deras politiska budskap, som skiljer sig från äldre politikers, i ljuset av detta raster.

Då blir med ens Ebba Buschs kitschiga familjekonservatism, Kasselstrands nationalstat och Balis individualism begripliga. Alla står i folkhemmets spillror och svarar på frågan: Vem är jag? Vilka är vi? Då moderater säger: ”Jag skiter i vi – här är jag!” säger kristdemokrater ”Låt oss gå ihop i familjer” och sverigedemokrater ”Låt oss gå ihop i nationer!” Och Fi säger ”Låt alla de som inte får vara med någonstans gå ihop!”

Den här boken har många svagheter. Den fastnar i partistrider, faktarabblande, glömmer helt bort vänstern och saknar intellektuell analys. Dessutom är författarna så livrädda för att skriva någon på näsan att de inte ens vågar knyta ihop sina lösa trådar. Men de rör vid något otroligt viktigt.

Kajsa Ekis Ekman litteratur@dn.se

DN 21 aug 2014:

”Vi godtar inte en regering som saknar stöd för budgeten”

“ Vi vill isolera SD. Blir de rödgröna större än alliansen avgår vi. Men vi släpper inte fram en regering som inte visat att den kan få igenom sin budget. S antyder att partiet vill styra självt, vilket är oärligt mot väljarna. En röst på S, MP, V och SD är en röst för en mycket osäker regeringssituation, skriver de fyra alliansledarna. “

“Alliansregeringen tar ansvar för Sverige. Efter åtta år, och efter den djupaste finanskrisen sedan 1930-talet, har vi sett till så att Sveriges ekonomi står starkare än på många decennier. Med vår politik har över 250 000 fler människor fått ett jobb att gå till. Vi satsar mer på välfärden nu än någonsin tidigare. Vi kombinerar en växande ekonomi med minskade klimatutsläpp. Och alla som tjänar upp till 38 500 kronor i månaden har fått en extra månadslön om året efter skatt. Steg för steg gör vi Sverige till ett bättre land, och vi är inte klara. Vi vill mer.

Efter valet 2010 har alliansen tillsammans med Miljöpartiet tagit ansvar för att Sverige ska fortsätta driva en öppen och human migrationspolitik. På så sätt har vi kunnat isolera Sverigedemokraterna från inflytande på det enda område där de verkligen vill ha det. Den som väljer alliansen väljer ett alternativ som fungerar.

Våra fyra partier samlar 173 mandat i riksdagen. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samlar 156 mandat. Sverigedemokraterna har 20 riksdagsmandat. I och med det system vi har i Sveriges riksdag, så kallad negativ parlamentarism, kunde alliansregeringen sitta kvar efter valet 2010 och därtill genomföra vår politik utan stöd

från något ytterligare riksdagsparti. Det är bara när de fyra partierna i opposition enas om ett gemensamt förslag som regeringens förslag kan röstas ned.

Systemet med negativ parlamentarism har tjänat Sverige väl. De senaste decennierna har Sverige, med få undantag, styrts av minoritetsregeringar. Vi allianspartier har en tradition av att respektera dagens system, och vi kommer fortsätta att göra det.

I dag är det 24 dagar kvar till valet, och Sverige står inför ett vägskäl. En ny del i grundlagen säger nu att om en statsminister väljer att inte avgå efter riksdagsvalet ska förtroendet för honom eller henne prövas i riksdagen senast två veckor efter att den har samlats. Hur de politiska partierna agerar i det här valet blir avgörande för om vi ska kunna behålla vår nuvarande parlamentariska ordning. Vi har redan sett tendenser hos Socialdemokraterna att föra Sverige i en annan riktning. I hanteringen av regeringens budgetproposition i höstas lyfte Socialdemokraterna ur enskilda förslag, i strid med den praxis som hittills tillämpats. Den här typen av agerande riskerar att underminera möjligheterna till en handlingskraftig regering och kan i förlängningen leda till ett system där endast majoritetsregeringar förekommer. Samtidigt utvecklas Sveriges politiska landskap snarare mot fler partier.

Alliansens besked är följande:

Vi eftersträvar att få väljarnas förtroende för en fortsatt alliansregering. Då behöver vi fortsatt samla fler riksdagsmandat än de tre rödgröna partierna.

Om de tre rödgröna partierna blir större än alliansen kommer statsministern och vår alliansregering att dra slutsatsen av detta och avgå. Vi står fast vid vårt besked. Vi kommer i höst att lägga fram ett gemensamt förslag till statsbudget. Det betyder att den politik vi går till val på kommer vi att driva även efter valet.

Vi kommer inte att styra med eller förlita oss på Sverigedemokraterna. Varje röst på Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna är en röst för en ny regering och en mycket osäker situation när det gäller hur Sverige ska styras.

Vi är och har alltid varit tydliga med att om det andra blocket blir större lämnar vi ifrån oss regeringsmakten. Den som vill bilda regering har i uppdrag att förbereda sitt regeringsalternativ och därefter presentera det för riksdagens talman. Talmannen ska sedan göra en bedömning av om det föreslagna regeringsalternativet speglar valresultatet samt utgör en stabil grund för att styra landet. Vi följer principen att lägga ned våra röster i en statsministeromröstning om talmannens förslag framstår som en naturlig följd av det parlamentariska läget. En nedlagd röst betyder alltså inte ett stöd för regeringen. Vi kommer inte att släppa fram en regering som inte har visat att den har förutsättningar att få igenom sitt förslag till statsbudget.

Vi fyra allianspartier är beredda att ta ansvar för Sverige och samtidigt isolera Sverigedemokraterna. Vi vill fortsätta göra Sverige bättre och söker därför återigen väljarnas förtroende. Vi är samtidigt beredda att släppa fram en rödgrön regering om den blir större än våra fyra partier. I dagsläget vet dock ingen hur ett sådant rödgrönt alternativ skulle se ut.

Från Socialdemokraterna har motsvarande besked uteblivit. Stefan Löfven duckar i frågan och talar hellre om parlamentariska lägen i riksdagen än om sina förutsättningar att kunna bilda en stabil och handlingskraftig regering. I takt med Socialdemokraternas sjunkande opinionsstöd har Stefan Löfven nu gått från att tala om ”en social-

demokratiskt ledd regering” till att uttrycka sig i termer av ”en socialdemokratisk regering”. För ett år sedan kunde vi se bilder på det som Socialdemokraterna själva kallade för sin skuggregering, samlad på partiets kursgård Bommersvik. Bara socialdemokrater fick plats framför kameran.

I ljuset av det rådande politiska läget, där Socialdemokraterna i opinionsmätningar inte ens får stöd av var tredje väljare, är det här ett helt obegripligt agerande. Det är därtill oärligt gentemot väljarna. Såväl Miljöpartiet som Vänsterpartiet har tydligt och återkommande meddelat att de inte kommer att stödja en socialdemokratisk regering där inte de själva ingår. Jonas Sjöstedt sade i Sveriges Radios partiledarutfrågning tidigare i veckan att om Vänsterpartiet inte sitter i regeringen kommer de inte heller att rösta för något annat budgetförslag än sitt eget.

Vi har nu lämnat vårt tydliga besked. Det är dags för Stefan Löfven och de tre rödgröna partierna att göra detsamma.

1 Vilken sorts regering vill ni bilda? Vilka av era partier skulle ingå? Det måste avgöras innan regeringsbildaren går till talmannen och det hederliga är att berätta det innan valet.

2 I det fall att Stefan Löfven vill gå fram med en enpartiregering, kommer då Miljöpartiet och Vänsterpartiet att tolerera en sådan regering?

3 Om alliansen blir större än era tre partier, kommer ni då att isolera Sverigedemokraterna och släppa igenom en fortsatt alliansregering?

Fredrik Reinfeldt (M) Jan Björklund (FP) Annie Lööf (C) Göran Hägglund (KD) “

DN 23 aug 2014:

“Sverige dåligt rustat för ett väderkaos”

“Extremvädret har slagit till mot Sverige under sommaren. Kort efter storbranden forsar vattenmassorna in över västra Sverige. Forskare och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är överens: Sverige är inte tillräckligt rustat för klimatförändringarna.

Sommarens storbrand hade knappt hunnit slockna förrän flera orter i Västsverige drabbades av kraftigt regn med forsande vattenmassor som följd. Tågtrafiken i Kristinehamn stängdes av på vissa sträckor och E18 som löper genom staden översvämmades. Broar och vägar har förstörts och i flera orter längs västkusten har familjer tvingats lämna sina hem.

I riksdagen, knappt 27 mil därifrån, samlades i går försvarspolitiker och flera myndighetsföreträdare för att utvärdera insatserna under branden i Västmanland. En slutsats som ordföranden för försvarsutskottet, Peter Hultqvist (S), drar, är att det vid liknande händelser måste bli smidigare att flytta ansvaret från kommunerna till staten.

– Det handlar om att tydliggöra regelverk, ledarskap och förbereda det på ett bättre sätt. Det är en brist i dagens upplägg, säger han.

Cecilia Widegren (M), vice ordförande i försvarsutskottet, är över lag nöjd med insatsen i Västmanland men vill att organisationen finslipas i framtiden. Hon vill inte göra det enklare att flytta ansvaret från kommunerna.

– Jag är inte benägen att säga att det är bättre att någon från Stockholm sköter det när det sker lokalt i landet. Däremot ska den lokala

räddningsledaren känna att han eller hon har alla resurser till sitt förfogande och att man kan välja och vraka bland dem.

Båda anser att Sverige är rustat för att klara av händelser som de som har drabbat landet under sommaren. Helena Lindberg, generaldirektör för MSB, poängterar dock att Sverige i och med klimatförändringarna måste ta höjd för att klara framtida bränder, översvämningar och andra klimatrelaterade händelser.

– Klimatförändringarna innebär att vi måste börja tänka på vad det får för konsekvenser om vi får en långvarig värmebölja eller som i Västsverige, en extrem situation med en kombination av höga flöden och skyfall.

Hon pekar bland annat på avloppssystemen på många orter som inte har byggts ut tillräckligt när samhällena har blivit större.

– Vi har en tickande bomb när det gäller vatten och avloppssystem i många kommuner i takt med att vi förtätar men inte dimensionerar systemen under jord, säger Helena Lindberg.

Åsa Johanessen, vid Stockholm environment institute, som forskar på översvämningsrisker, anser inte heller hon att Sverige är tillräckligt rustat för att klara av framtida klimat-översvämningar.

Enligt henne ligger en stor del av problemet i att man inte har planerat för vattnets rörelser på landskapsnivå, utan på kommunnivå. Hon vill därför se att staten tar tydligare grepp om det förebyggande arbetet.

– Kommunerna skulle välkomna det, man kan fortfarande ha lokala anpassningar samtidigt som man hjälper dem på central nivå med riktlinjer och verktyg som de kan vara behjälpliga med.

Översvämningsexperten Ulf Moback vid Göteborgs stad menar å sin sida att Sverige är ett u-land när det kommer till klimatanpassningar. Även han pekar på behovet av ett mer samlat grepp.

– I dag är det sju departement som arbetar med den här typen av frågor och ett trettiotal verk och bolag, och det sker egentligen ingen samordning mellan dem.

Miljöpartiets språkrör Åsa Romson bevittnade på torsdagen själv vattenkaoset när hennes tåg fick stanna i Kristinehamn på väg till Karlstad. I sitt sommartal i dag kommer hon kräva att regeringen tar med kostnader för klimatanpassning i underlagen till budgeten som diskuteras på Harpsund. Hon vill att regeringen, precis som MP gör i sin budget, avsätter en miljard per år till arbetet.

– Sitter man som alliansspartierna och gnabbas över en budget så får man inte blunda för de här kostnaderna som det klimatrelaterade vädret medför, säger hon.

Kristoffer Törnmalm kristoffer.tornmalm@dn.se “

DN 23 aug 2014:

”Vi måste börja förbereda för kraftiga oväder”

“Skadorna på vägar och fastigheter är stora – kostnaderna för samhället likaså. – Lärdomen vi kan dra av det här är att vi har ett avrinningssystem som inte är dimensionerat för de här nya extrema vädersystemen, säger Per Modin, ställföreträdande räddningschef i översvämningsdrabbade Kristinehamn. “

“Kristinehamn. Det är dagen efter det värsta åsk- och regnvädret som kristinehamnsborna kan påminna sig.

Förbluffade invånare inspekterar förödelsen efter vattenmassorna som sköljde fram över staden i torsdags. Runt villaträdgårdarna ligger sandsäckar i travar.

Det enorma trycket från forsen Varnans vatten har sprängt en fem meter lång och lika djup ravin i Lagmansgatans vägbana. Även en del av Östra Ringvägen in mot centrum har sköljts bort av vattnet och många mindre vägar är skadade.

Mitt i det kilometerlånga avstängda avsnittet av E18 står en strandad Volvo framför ett nedfallet träd.

– Vattnet stod nästan upp till taket på bilen. Det var otroligt mycket vatten, säger pensionären Erik Sandgren, som bott här sedan 60-talet.

Per Modin, chef vid stadens Räddningstjänst, anser att det extrema vädret som varit i Sverige i sommar med torka och skogsbrand ena veckan och skyfall och översvämningar några veckor senare manar till eftertanke och varnar för att samhället inte står tillräckligt rustade för extrema vädertyper.

– De trummor och brunnar där vattnet ska ledas fram kanske räckte till för 50 år sedan, men de är inte dimensionerade för sådana här oväder, säger Modin.

Han kommer att föreslå att Kristinehamn nu gradvis uppgraderar sitt system och menar att andra kommuner i Sverige borde göra detsamma.

– Visst det kostar, men vad kostar inte de skador som vi nu fått, säger Modin och förklarar att kommunen ännu inte kan sätta något pris för översvämningen.

Enligt kommunchefen Anders Dahlén har man haft tillsyn på de dammar som översvämmats och han menar att kommunens beredskap varit god.

– Signalen det skickar till alla Sveriges kommuner är att vi måste börja förbereda oss för den här typen av kraftiga oväder, säger Anders Dahlén.

På torsdagen sken solen igen över Kristinehamn, vattenmassorna i centrum hade vikit undan och livet återvände till det normala – för de flesta.

Utanför sin villa i Strand, det värst drabbade området, står Lena och Bengt Hjort och inspekterar skadorna. Vattnet från bäcken som rinner längs med villatomten har trängt in i källaren och har spolat bort delar av grunden på garaget, som hänger i luften.

– Man inser vilken otrolig kraft vatten har och hur liten man är, säger Lena Hjort.

Bengt Hjort berättar att bäcken svämmade över för 15 år sedan, men att situationen inte var alls lika allvarlig som nu.

– Man tycker kanske att kommunen borde ha lärt sig något av det som hände då, säger han och förklarar att han även misstänker att den soptipp, som byggts i området, inkräktar marken som tidigare hjälpte till att absorbera nederbörd.

Hans granne Bengt Jonsson, vars fastighet klarat sig utan större skador, håller med och säger att underhållet på brunnar och dammar borde varit bättre.

– De misstag som är begångna genom åren, det är dem vi får betala för nu när det blir så här extremt väder, säger han.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se “

DN 23 aug 2014:

“Det extrema har blivit normalt”

“Klimatförändringarna får Meteorologiska världsorganisationen, WMO, att uppdatera vad som är normalt väder. “

“**Analys. D**en bästa förutsägelsen för framtida beteende är tidigare beteende, sägs det. Meteorologer använder därför medelvärden av tidigare temperaturer, nederbörd och liknande för att beskriva klimatet.

Hittills har medelvärdena bara uppdaterats vart 30:e år. Det fungerar bra i ett stabilt klimat.

Men klimatet är inte längre stabilt, och vädrets framtida beteende skiljer sig alltmer från det tidigare.

Alla våra utsläpp av växthusgaser värmer upp jorden så snabbt att det inte längre är rimligt att kalla medelvärden från den nuvarande jämförelseperioden 1961–1990 för normalt väder. Jämför man med dem blir snart sagt varje värmebölja, översvämning, skyfall och torka extrem.

Vi måste helt enkelt inse, och planera för, att det extrema har blivit normalt, precis som klimatforskarna hela tiden har varnat för.

I sommar gick därför Meteorologiska världsorganisationen WMO:s klimatologikommission ut och rekommenderade att värdena för normalt väder ska uppdateras vart tionde i stället för vart 30:e år, och att alla länder redan nu ska gå över till att använda perioden 1981–2010 som referens.

Annars, skriver kommissionen, riskerar ”beslutsfattare i klimatkänsliga industrier att basera viktiga beslut på uppgifter som kan vara föråldrade”.

Det gäller även politiker, stadsplanerare och alla andra som har inflytande över framtidens bostäder, dricksvattenförsörjning, avloppssystem och beredskap för översvämningar och bränder.

Forskarna kommer fortfarande att använda perioden 1961–1990 som jämförelse när de beskriver klimatförändringarna. Men för att planera ett samhälle som klarar klimatet behövs nyare data.

Sedan millennieskiftet har världens medel-temperatur stigit långsammare än tidigare, som så kallade klimatskeptiker gärna påpekar. Men en studie i veckans nummer av tidskriften Science visar att klimatpanelen IPCC har rätt i sin slutsats att förklaringen är att världens hav – framför allt Atlanten, enligt forskarnas temperaturmätningar – har tagit upp en större del av värmen.

Det går inte att säga att enskilda händelser, som sommarens skogsbränder i Västmanland och översvämningar på västkusten, beror på klimatförändringarna.

Men klimatpanelen IPCC är tydlig: Värre skyfall, högre havsnivåer, intensivare värmeböljor, mer torka, allvarligare översvämningar, fler skogsbränder. Det blir det nya normala vi har att förhålla oss till.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

DN 24 aug 2014:

“Peter Wolodarski: Så skadas tilliten i svensk politik.”

“Risken för regeringskaos efter valet i höst kan minimeras. Men det förutsätter att partierna börjar behandla varandra så som de själva vill bli behandlade.”

“ Kalla det ömsesidighet, reciprocitet eller lika för lika. Handlingsmönstret är detsamma – om någon gör något för dig finns en förväntan om att du kan göra samma sak tillbaka. Positivt bemöts med positivt och negativt med negativt.

En närbesläktad etisk princip lyder: Gör mot andra som du själv vill bli behandlad. Den utgår från vår dragning mot ömsesidighet. I denna gyllene -regel, som återfinns i de flesta religioner, ligger även att inte göra mot andra som man själv inte vill bli behandlad.

Svensk politik lider sedan en tid av svår brist på positiv reciprocitet. Ingen begär att Moderaterna och Socialdemokraterna ska tycka lika om allt. Men de ledande partierna borde agera på ett sätt som tjänar – inte skadar – det gemensamma intresset.

Ett sådant grundläggande intresse är att Sverige ska kunna regeras, även i ett stökigt parlamentariskt läge. Ingen -vinner i längden på kaos. Beslut hamnar i vänteläge, osäkerhet sprids, bilden av politisk förlamning sätter sig.

Ändå tycks Sverige på väg in i en sådan röra. Regeringsfrågan har – helt i onödan – förvandlats till valrörelsens huvudnummer.

Det hade inte behövt bli så här. Uppmärksamhet hade inte behövt fästas vid käbbel om mer eller mindre otänkbara konstellationer. Veckorna fram till valet hade kunnat ägnas åt de sakfrågor som väljarna ser som viktigast: skolan, jobben, vården. I stället för tröstlösa diskussioner om vem som tar vem hade vi kunnat få höra hur partierna ser på det radikalt försämrade läget i såväl östra Europa som Mellanöstern.

I stället för detaljerade diskussioner om hur hypotetiska voteringar ska förlöpa i en riksdag som ännu inte existerar hade partierna kunnat diskutera framtidsfrågor: hur de nya jobben ska skapas, välståndets långsiktiga förutsättningar, sammanhållningen mellan människor i Sverige.

Men alltsammans bygger på att partierna – framför allt M och S – tänker först och agerar sedan.

Grundfrågan handlar om ömsesidighet: Det jag gör för dig förväntar jag mig att du gör för mig.

Egentligen är det parlamentariska läget betydligt mindre komplicerat än vad som nu görs gällande, eftersom alla riksdagspartier deklarerat att man inte vill samarbeta med Sverigedemokraterna. Om man tänker bort SD på grund av deras främlingsfientlighet är det logiska att det största blocket får regera – åtminstone så länge partierna själva definierar sig som del av ett block.

Samma princip var rimlig också före valet 2010, även om den aldrig slogs fast tydligt.

Allt annat skänker Sverigedemokraterna det inflytande som övriga inte vill ge SD – ett parti som 90 procent av väljarna inte röstat på.

Förhållningssättet kräver dock att regering och opposition beter sig på ett sätt som möjliggör regerande.

Fredrik Reinfeldt har sagt att han accepterar principen om att största block styr landet, men som statsminister hade han kunnat göra betydligt mer för att skapa förtroende hos Socialdemokraterna.

Det började redan med talmansutnämningen efter valet 2010. Trots att regeringen förlorat sin riksdagsmajoritet drev Reinfeldt igenom att moderaten Per Westerberg skulle sitta kvar på posten. En perifer fråga, skulle någon kanske invända. Men den har symbolisk laddning. Om Moderaterna i stället släppt fram den erfarne och allmänt respekterade socialdemokraten Björn von Sydow som talman hade mycket varit vunnet.

Mycket hade också varit enklare om Reinfeldt under mandatperioden oftare sträckt ut handen till Socialdemokraterna i stora, långsiktiga frågor. Det gäller även sådant som utnämningar.

Det var betecknande att den svenska EU-kommissionären Cecilia Malmström nominerades till fem nya år i somras utan överläggningar med Socialdemokraterna.

”Vi fick beskedet nu på förmiddagen. Vi har efterlyst en dialog men har inte fått det”, sade Stefan Löfven samma dag som beskedet om Malmström gavs.

Så undergrävs tilliten mellan regeringen och Socialdemokraterna ytterligare.

Stefan Löfven hade å sin sida kunnat göra betydligt mer för att stärka ömsesidigheten sedan han blev partiledare. I riksdagen har

Socialdemokraterna ständigt gjort en poäng av att alliansen saknar egen majoritet, trots att det inte finns ett realistiskt alternativ till en borgerlig regering. Förra årets budget hackades sönder och grus har kastats i riksdagsmaskineriet för att försvåra minoritetsstyret, trots att Socialdemokraterna själva oftast regerat i minoritet.

I valrörelsen har Stefan Löfven stilenligt inte velat ge grönt ljus för en tredje alliansperiod om de borgerliga partierna tillsammans får fler röster än de rödgröna.

Hur hans eget alternativ ser ut vet ännu inte väljarna – och frågan är om ens han själv vet.

Ingen, utom möjligen Sverigedemokraterna, gynnas av denna osäkerhet. Det parlamentariska systemet mår heller inte bra av att de regeringsvana partierna misstror varandra och väljer lösningar som försvårar för alla.

Om Sverige drabbas av kaos efter den 14 september beror det inte på väljarna. Orsaken är i så fall partiernas oförmåga att behandla varandra så som de själva vill behandlade.

Peter Wolodarski "

DN 24 aug 2014:

"Borg flaggar för skattehöjningar"

" Finansminister Anders Borg gör en kraftig nedrevidering av Sveriges BNP-tillväxt under 2014. Men arbetsmarknaden försämras inte och de ekonomiska utsikterna framöver ser ljusa ut. Ändå flaggar han för skattehöjningar, beroende på problem i de offentliga finanserna."

"Analys.

Sedan i april, då regeringen lade fram sin vårbudget, har mycket hunnit hända. Konjunkturen i både Europa och USA har fått bakslag, samtidigt som utvecklingen i tillväxtländerna – Kina, Indien, Brasilien med flera – har blivit svagare. Ukrainakrisen och krigen i Syrien och Irak får negativa återverkningar även på ekonomin.

Försämringarna i omvärlden påverkar även Sverige, framför allt genom att exporten går trögare och att företagen håller igen på sina investeringar. Det innebär att svenska ekonomin även fortsättningsvis får lita till hemmamarknaden som drivkraft. Jämfört med mer normala förhållanden betyder det en långsammare tillväxt.

En hel del av detta kunde registreras redan i början av juli, när Anders Borg presenterade en reviderad prognos under Almedalsveckan. Men i prognosen som han kommer med vid Harpsundsmötet tas ytterligare steg i samma riktning. Nu gäller det främst utvecklingen under 2014 som ser ut att bli betydligt svagare än tidigare beräknat.

BNP-ökningen i år väntas nu bli 1,9 procent, mot 2,5 procent i juli. Detta förklaras nästan enbart av en sämre utveckling för export och investeringar. Men följden blir också att lönerna stiger långsammare.

Däremot påverkas inte arbetsmarknaden, där sysselsättningen fortsätter att stiga och arbetslösheten ligger kvar på oförändrad nivå.

Förhoppningen är dock att avmattningen ska bli snabbt övergående. Enligt den nya prognosen ska BNP-ökningen redan under 2015 vara uppe i 3,0 procent. Sedan väntas en relativt stark tillväxt även under åren framöver. Det kan verka i överkant optimistiskt, med tanke på hur snabbt som nedgången har kommit i år och att många av problemen i omvärlden ännu har långt till en lösning.

Men under dessa förutsättningar tror finansministern på en nedgång i arbetslösheten, från 7,9 procent i år till 5,8 procent vid slutet av nästa mandatperiod. Även här kan man sätta frågetecken, eftersom han samtidigt pekar på den stora flyktingströmmen till Sverige och de ekonomiska konsekvenser som den för med sig. Till dessa hör ju att det kan ta lång tid innan många av de nya arbetssökande hittar nya jobb.

I Anders Borgs beskrivning är dock problemen koncentrerade till de offentliga finanserna. Det blir svårare att nå överskottsmålet på 1,0 procent av BNP när skatteinkomsterna växer långsammare under de närmaste åren och utgifterna för flyktingmottagandet sedan tilltar kraftigt. Därför flaggar han för att det kommer att behövas budgetförstärkningar under 2017 och 2018, alltså mot slutet av nästa mandatperiod.
Det rör sig, bland annat, om skattehöjningar som träffar finanssektorn. Opinionsmässigt är nog detta ganska ofarligt, men frågan bör ställas vem som slutligen får betala. Blir det verkligen bankerna – och inte deras kunder?

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 25 aug 2014:

”Läget är låst om rödgröna inte bildar trepartiregering”

“Parlamentariskt dilemma. Vi röstar på partier men får koalitioner. Med de nya parlamentariska reglerna måste en regering ha riksdagens aktiva stöd. Det är då svårt för en minoritetsregering, oavsett om det är alliansen eller de rödgröna, att runda SD, skriver professorerna i statsvetenskap Tommy Möller och Olof Ruin. “

“Alla valrörelser brukar handla om vilken regering som kan komma efter valet. Regeringsfrågan tilldrar sig ändå extra stor uppmärksamhet denna gång. Det parlamentariska läget har komplicerats. Antalet partier har ökat. Flera av de redan etablerade riskerar att hamna under 4 procent och därmed försvinna från riksdagen. Ett parti, Sverigedemokraterna, uppfattas inte som rumsrent. Den uppdelning i två blockbaserade regeringsalternativ som förelåg inför valet 2010 existerar inte längre.

I ett flerpartisystem som vårt är det inte ovanligt med minoritetsregeringar. I svensk politik har regeringar som befunnit sig i minoritet övervägt kraftigt. Minoriteternas storlek har däremot växlat. Under den senaste mandatperioden har Sverige regerats av en minoritetsregering som haft stöd av 173 av riksdagens ledamöter, alltså nästan en majoritet, men som trots detta har tvingats registrera ett antal svidande voteringsnederlag. Inom en del områden har försiktighet, gränsande till passivitet, kommit att prägla regeringens agerande som konsekvens av den parlamentariska osäkerheten.

Det sannolika är att vi efter valet på nytt får en minoritetsregering. Vilken politisk inriktning en sådan regering ska få beror naturligtvis i

första hand på valresultat men också på hur partierna väljer att agera i regeringsfrågan. Det centrala ur parlamentarisk synpunkt är att en regering ska kunna styra på effektivast möjliga sätt. Här finns två olika synsätt. Ett är att regeringen styr med hjälp av hoppande majoriteter, så kallad vågmästarparlamentarism. Ett annat synsätt är att regeringen ingår i ett mer eller mindre formaliserat samarbete med andra partier, så som exempelvis skedde under perioden 2002–2006. Det blir då fråga om en ”kontraktsparlamentarism” som vad gäller funktionssätt lånar drag av majoritetsparlamentarism.

Vårt valsystem inrymmer ett dilemma som i årets val är extra tydligt. Vi röstar på partier men får koalitioner – permanenta och stabila eller mer temporära och ad hoc-artade. Den förra formen av koalition, som vi nu har, kan vara en stark regering om den har majoritet och om de partier som ingår är internt samstämmiga. Det framstår som osannolikt att någon sådan regering ska kunna bildas efter valet. Alliansen måste öka sitt väljarstöd dramatiskt för att få majoritet, om man utgår från mätningarna. De rödgröna å andra sidan kan möjligen uppnå ett flertal, men har inte förberett något gemensamt regeringsprogram.

Den senare varianten av koalitionsbildning, där mer lösliga konstellationer etableras på olika områden, är naturligtvis inte lika stark men i ett tillkrånglat parlamentariskt läge har den ändå hyfsat goda utsikter att styra landet, givet att det inte helt saknas politiskt handlag och att det i valrörelsen inte uppkommit låsningar som undergräver samarbete i olika sakfrågor.

Erfarenheten visar – och den bekräftas också av den fyrpartiregering i minoritet som vi nu haft i en valperiod – att minoritetsregeringar som omfattar många partier tenderar att bli svaga. Det är inte bara svårt att nå majoritet i riksdagen, först – innan förhandlingar med partier utanför regeringen kan inledas – måste det förhandlas inom regeringen. En handlingsförlamning hotar att uppstå eftersom regeringen i sig blir näst intill en miniriksdag.

Slutsatsen blir att det är lättare för en minoritetsregering som består av endast ett eller möjligen två partier att skapa majoriteter. Det är inte någon idealisk form av parlamentarism men den mest rimliga med det valsystem vi har, som underlättat uppkomsten av för närvarande hela åtta partier i riksdagen.

Att ha många partier att välja mellan ger bättre möjligheter att erhålla bred åsiktsmässig och social representation, vilket bidrar till att ge demokratin legitimitet. För väljarna är det samtidigt värdefullt att veta före valet hur partierna tänker samarbeta kommande mandatperiod. Partierna avkrävs därför besked om detta. För vissa partier är det enklare än för andra att ge sådana. Alla partier står emellertid inför samma grundproblem: ingen vet på förhand hur de parlamentariska förutsättningarna ser ut efter valet. Likväl måste en regering kunna bildas.

Frånvaron av ett samstämmigt borgerligt regeringsalternativ har i tidigare val inneburit att regeringsfrågan varit socialdemokratins trumfkort. Nu är situationen den omvända. Liksom Socialdemokraterna förr om åren kräver allianspartierna, senast den 21 augusti på DN Debatt, besked om hur oppositionens regeringsalternativ ser ut.

En annan fråga, föranledd av den nya konstitutionella regel som stadgar att en obligatorisk omröstning ska hållas om huruvida statsministern åtnjuter riksdagens stöd, har också upprepats: Om det inte blir rödgrön majoritet, kommer då Fredrik Reinfeldt att sitta kvar som statsminister om Sverigedemokraterna avstår från att rösta? Den möjligheten finns nämligen. Handlingsutrymmet för en sådan regering skulle dock vara ytterst begränsat jämfört med dagens läge. I dag har

riksdagen en omröstningspraxis som innebär att partierna normalt endast röstar i voteringar som berör de egna förslagen. Detta har underlättat för den sittande minoritetsregeringen att få igenom sina propositioner. Bara om Sverigedemokraterna anslutit sig till förslag som gemensamt lagts fram av de rödgröna har regeringen förlorat. Skulle däremot de rödgröna bli större än alliansen innebär det, i de fall de rödgröna har en gemensam ståndpunkt, att det krävs aktiva ja-röster från Sverigedemokraterna för att regeringens förslag ska få majoritet.

I DN-artikeln meddelar nu allianspartierna att den situationen inte kommer att bli aktuell. Regeringen ska avgå om de rödgröna blir större, men alliansen betonar samtidigt att den inte tänker släppa fram en regering som inte har visat att den har förutsättningar att få igenom sitt budgetförslag. Eftersom alliansen kommer att lägga fram ett gemensamt budgetförslag betyder det i klartext att endast en regering bestående av de tre rödgröna partierna kommer att släppas fram eftersom Vänsterpartiet klargjort att det inte tänker rösta på något annat budgetförslag än sitt eget.

Läget är alltså låst om inte de rödgröna kan enas om en gemensam regering. Men vad händer om alliansen hamnar i samma läge som efter 2010 års val, alltså att de blir större än de rödgröna utan att erhålla majoritet? 2010 kunde Reinfeldt regera vidare utan att stödet i riksdagen prövades. Denna gång framtvingar det nya regelverket en sådan prövning och om de rödgröna röstar nej kan Reinfeldt fortsätta enbart om Sverigedemokraterna lägger ned sina röster (eller röstar ja). Att få veta hur Reinfeldt är beredd att göra i ett sådant läge är en lika viktig information för väljarna som huruvida Stefan Löfven är beredd att regera med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Tommy Möller, profesor i statsvetenskap, Stockholms universitet
Olof Ruin, professor emeritus i statsvetenskap, Sthlms universitet”

DN 25 aug 2014:

”Jag förstår inte, inget har förändrats, jag är densamme”

“För två år sedan bedömde Försäkringskassan att Oscar Wetterlund, 19, hade ett grundläggande behov av personlig assistans 41,44 timmar per vecka. I dag anser myndigheten att han bara behöver hjälp i 13,55 timmar – utan att någonting alls har förändrats för Oscar.

Kanske är det tur att han har humor, Oscar Wetterlund. Han skakar på huvudet samtidigt som han skrattar åt den situation som han personligen upplever som ”väldigt, väldigt konstig”.

Han är full av livsglädje och nyfikenhet – men han föddes med ett flerfunktionshinder i form av en cp-skada av typen ”spastisk bilateral cerebral pares med dyskinetiska inslag” som det heter på fackspråk.

I hela sitt liv har han fått och behövt personlig assistans. För att Försäkringskassan ska ta kostnaden krävs dock att hans ”grundläggande behov” av hjälp kommer upp i 20 timmar i veckan. Gör det inte det är det kommunen, i Oscars fall Bromma stadsdel, som får stå för så väl bedömningen av hans totala behov som för kostnaden.

För Oscars del har det hittills aldrig varit någon tveksamhet. Han grundläggande behov har bedömts vara över 40 timmar i hela hans liv.

Men inte längre – nu uppgår det plötsligt bara till 13,55 timmar.– Jag förstår det inte, ingenting har förändrats, jag är densamme, förklarar Oscar via sin mamma Annika Wetterlund som hjälper oss att prata med varandra.

Men två saker har faktiskt hänt. Det ena är att Försäkringskassan skärpt sin praxis. Det andra är att han fått en ny handläggare.

Senast 2011 gjordes en grundlig utredning av hans behov. Då kom Försäkringskassan fram till att Oscar behövde hjälp med att äta och dricka 10,5 timmar i veckan. I dag anses han behöva hjälp i 1 timme.

Samma utredning kom tidigare fram till att han behöver 7 timmar hjälp i veckan med att kommunicera med sin omgivning. I dag anses han inte behöva ha någon hjälp alls.

– Det är stor skillnad, det håller jag med om, säger Thomas Sundberg, verksamhetsutvecklare på Försäkringskassan.

Låter det som en rimlig skillnad?

– Det är en svår fråga.

Vad beror den på?

– Det är en bedömningsfråga. Jag kan konstatera att vi inte motiverat förändringen särskilt tydligt i beslutet. Det grundar sig mest på strikta beräkningar. Vår praxis har också skärps sedan 2012. Men jag kan föreställa mig att Oscar kommer att överklaga beslutet, så vi får se vad förvaltningsrätten kommer fram till, fortsätter Thomas Sundberg.

Och det kommer Oscar att göra. För han är orolig. Även om stadsdelsnämnden lovat att stå för hela kostnaden för hans totala hjälpbehov – ungefär 130 timmar i veckan – under tiden som fallet överprövas så riskerar han att förlora livsviktigt stöd. Kommuner har sällan ekonomiskt utrymme att stå för samma antal assistanstimmar som staten har.

När han i somras gick ut särgymnasiet i Häggvik förstod Oscar att nya utmaningar väntade. Han står på randen till sitt vuxenliv – ett faktum som snarare ökar hans behov av stöd för att kunna leva ett fullgott liv än minskar det.

För det är inte lätt – när man inte kan gå, inte äta eller dricka själv. Och endast de som tillbringat många timmar i hans närhet förstår hans sätt att kommunicera. Men de som känner Oscar vet också att han har idéer, framtidstro och intressen.

– Jag gillar att träna och driver en egen Facebooksida där jag kartlägger tillgängligheten för funktionshindrade som jag själv. Min dröm är att få jobba med de frågorna, säger han.

För alla i hans omgivning är det obegripligt hur han hamnat i den situation han nu befinner sig i. Att han helt plötsligt skulle ha drygt 27 timmar mindre behov av hjälp till sina grundläggande behov kan bara bero på en sak, som hans familj ser det:

Försäkringskassan vill att kommunen betalar. Statens kostnader för personlig assistens har skjutit i höjden. För tio år sedan låg den på 10 miljarder kronor, i dag är den uppe i runt 25 miljarder kronor per år.

– Problemet för oss är den totala otrygghet vi nu upplever. Det känns rättsosäkert och väldigt förvirrande och vi vet inte vad som kommer hända, konstaterar Oscars mamma.

Oscar bor fortfarande hemma. Han får stöd av sina personliga assistenter, riktigt hur han ska lösa sin dagliga sysselsättning nu är inte klart. Det för familjen obegripliga beskedet från Försäkringskassan har inte förbättrat situationen.

– Det är beklagligt att vi inte varit tydliga nog och motiverat vårt beslut bättre, säger Thomas Sundberg.

Oscar kan äta själv, menar Försäkringskassan i det senaste beslutet, något som alla som känner Oscar vet inte är sant. Han har tidigare dessutom varit beviljad hjälp med tio timmar i veckan för att just äta. Hur går det ihop?

– Bedömningen måste grunda sig i det hembesök som gjorde i februari hos hemma hos honom. Och i dag är det så att kan man föra armen mot munnen, så bedöms man kunna äta.

Även om största delen av maten hamnar utanför munnen?

– Förstår jag saken rätt här står uppgift mot uppgift här. Men jag håller med om att tittar man på våra utredningar så är underlaget till beslut mer omfattande i de tidigare beslut vi fattat i Oscars fall. Men som sagt, vår praxis har skärpts.

Oscar Wetterlund har redan, via juristen Finn Kronsporre, begärt att Förvaltningsrätten ska inhibera Försäkringskassans beslut. Bromma stadsdel har lovat att ta alla kostnaderna under tiden som ärendet överprövas – något som gör att man har ytterligare en månads andrum. Om Förvaltningsrätten går på Försäkringskassans linje väntar en ny tid, nya utredningar och nya bedömningar – i så fall gjorda av kommunen.

Mamma Annika suckar:
– Som jag ser det handlar det här bara om ett kostsamt, byråkratiskt roulettspel om vem som ska betala. Det känns ovärdigt.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

“Fakta. Ekonomiskt stöd till personlig assistans

Betalas av staten i form av assistansersättning för den som har ett ”grundläggande behov” som överstiger 20 timmar i veckan. Betalas ut av kommunen till den som bedöms ha ett ”grundläggande behov” som understiger 20 timmar i veckan.

”Grundläggande behov” är personlig hygien, måltider, av- och påklädning, att kommunicera med andra och ”behov som förutsätter en ingående kunskap om den funktionshindrade”. Behovet mäts i timmar och minuter.
Utöver assistans för grundläggande behöv kan man få assistans för att i vidare mening kunna leva sitt liv. Oscar Wetterlund har i hela sitt liv varit beviljad runt 130 timmar i veckan. Dessa timmar betalas av kommunen eller staten, beroende på om 20-timmarsgränsen för det grundläggande behovet uppnåtts.

Bakgrund. Var tredje brukare har fått lägre ersättning
Försäkringskassans kostnader för personlig assistans har mer än fördubblats under de senaste tio åren – från runt 10 miljarder 2004 till närmare 25 miljarder kronor i år.

Ungefär 16 000 individer omfattas av stödet, vilket gör försäkringen till den i särklass dyraste.

Sedan Försäkringskassans praxis skärptes har man tagit fram statistik på hur de så kallade tvåårsomprövningarna (som görs rutinmässigt) slagit.

Enligt den statistiken har ungefär en tredjedel fått indragen eller lägre ersättning, en tredjedel har oförändrad ersättning och en tredjedel har fått fler assistanstimmar. “

DN 27 aug 2014:

”Nu ökar anmälningarna om diskriminering kraftigt”

“Ny rapport. Allt fler utnyttjar möjligheten att göra en anmälan när de upplever sig diskriminerade. Många vill få upprättelse via fällande dom. Men det är i många fall svårt att hitta ansvariga och driva fallen i domstol. Förebyggande arbete, som mot lönediskriminering, kan vara effektivare, skriver DO Agneta Broberg. “

“Nu ökar antalet anmälningar om upplevelser av diskriminering till DO igen. Under första halvåret 2014 inkom cirka 1 000 anmälningar till myndigheten, vilket är en ökning på nära 25 procent jämfört med samma period året innan. Det är bra att fler människor känner till och tar till vara möjligheten att anmäla diskriminering. En ny rapport som DO presenterar i dag visar dock att många av de händelser som människor anmäler handlar om komplexa skeenden över tid. Många anmälningar går inte att driva i domstol. Samtidigt fyller de en viktig funktion i det förebyggande arbetet mot diskriminering.

Anmälningarna som kommer in till DO innehåller många starka berättelser om upplevd diskriminering i det svenska samhället. Dessa berättelser synliggörs sällan i samhällsdebatten. I DO:s nya rapport: ”Delar av mönster – en analys av upplevelser av diskriminering och diskriminerande processer”, har drygt 800 anmälningar analyserats. Rapporten visar att det finns vissa mönster i anmälarnas berättelser oavsett vilken arbetsgivare, företag, myndighet eller sjukvårdsinstans som anmäls eller vilka diskrimineringsgrunder anmälan avser.

Anmälarnas berättelser innehåller ofta beskrivningar av att de har blivit utsatta för en rad mer eller mindre märkbara negativa handlingar vid flera tillfällen under en längre tid, vilket gör det svårt att peka ut enskilda händelser eller tidpunkter för när diskrimineringen har ägt rum. Anmälarna vittnar också om att det kan vara flera aktörer inblandade och att det ibland kan vara svårt att säga vem som är ansvarig – är det ledningen eller kollegorna, tjänstemännen eller bestämmelserna, eller allting sammantaget?

Diskriminering beskrivs alltså ofta av anmälarna som ett flertal händelser och beteenden som sammantaget bidrar till upplevelsen av att ha blivit diskriminerad. Det kan röra sig om både subtila och mer öppna former av beteenden som att inte bli lyssnad på, bli utsatt för gliringar och få sämre villkor. Detta beskrivs i slutändan leda till andra konsekvenser såsom sämre löneutveckling och att bli bestraffad när man tar upp problemen. Många anmälare ser att det finns paralleller mellan deras anmälda händelser och exempelvis utformningen av bestämmelser, oskrivna regler, stereotypa förställningar och beteendemönster såsom jargonger och hur arbete fördelas. Dessa resultat styrks av forskning på området.

Anmälare ger exempel på hur de på olika sätt försökt att anpassa sig för att undkomma negativ behandling och bli tillskriven negativa stereotypa egenskaper. Det kan handla om att undvika platser och situationer för att slippa bli avvisad eller utsatt för kränkningar till exempel i skolan, på arbetsplatsen eller i en affär. Att händelsen ändå anmäls tyder på att dessa anpassningsstrategier inte har räckt till.

Resultatet av analysen ligger helt i linje med forskning om hur diskriminering uppstår. Det finns en systematik både i händelsemönstren och i vilka som riskerar att diskrimineras. Det är också viktigt att se till de sociala processer som olika händelser utspelar sig i. Att

ensidigt söka förklaringar hos enskilda individer eller händelser kan leda till att man aldrig kommer åt grundorsakerna och händelserna riskerar att upprepas. För att komma till rätta med diskriminering behöver vi i stället se till det komplexa samspelet mellan exempelvis hur normer och bestämmelser formas, tolkas och förstärks utifrån våra beteenden, och hur detta påverkar individer och deras handlingsutrymme.

Detta är en insikt som vi och andra som arbetar med att motverka diskriminering behöver vara medvetna om. Bland annat påverkar det möjligheten att driva diskrimineringsärenden rättsligt. För att möjliggöra en rättsprocess måste DO skala ner människors berättelser om diskriminering som pågått under lång tid och vid upprepade tillfällen till enskilda, isolerade händelser för att värdera om de var för sig kan utgöra diskriminering i juridisk mening, och om diskrimineringen går att styrka i domstol. Även i de fall där DO bedömer det möjligt och lämpligt att gå vidare med en anmälan kan anmälare uppleva att ärendet i slutändan inte speglar deras upplevelser.

Människor som upplever att de har blivit utsatta för diskriminering vänder sig till DO i olika syften, till exempel för att få hjälp med att få de som upplevs ha diskriminerat att erkänna eller för att de vill synliggöra ett problem så att det inte drabbar andra. Många anmäler diskriminering till DO för att deras ärenden ska drivas i domstol och på så sätt få upprättelse vid en fällande dom. Det är också så många i dag uppfattar att arbetet med att motverka diskriminering främst ska fungera.

Men slutsatserna i analysrapporten stödjer DO:s inriktning och arbetssätt för att effektivt och långsiktigt främja lika rättigheter och möjligheter. DO:s uppdrag förutsätter ett samspel mellan olika arbetssätt för att uppnå en samhällsförändring. Uppdraget handlar om kunskapsspridning för att skapa insikt och förmåga och utöva tillsyn över diskrimineringslagen för att driva på och vägleda i arbetet för att främja lika rättigheter och möjligheter.

Parallellt med att driva viktiga rättsprocesser jobbar DO därför i hög grad med att få fler arbetsgivare och utbildningsanordnare att aktivt arbeta med att främja lika rättigheter och möjligheter, exempelvis genom att öka kunskapen om hur diskriminering kan komma till uttryck. I DO:s förebyggande insatser ingår också att exempelvis granska arbetsgivares arbete med lönekartläggning och handlingsplaner för jämställda löner. Jämförelser mellan granskningar som genomförts 2012 och 2013 visar att de arbetsgivare som har bedrivit ett aktivt och planmässigt arbete har hittat oförklarade löneskillnader för fler än 5 000 arbetstagare. Det innebär att antalet arbetstagare som har grund för att få sina löner justerade som följd av lönekartläggningar vida överstiger det antal arbetstagare som fått justeringar som följd av enskilda anmälningar.

DO uppmanar människor att fortsätta anmäla upplevelser av diskriminering. Det är viktigt att människor påtalar de problem som finns. Det gör att DO tillsammans med andra ansvariga aktörer kan synliggöra diskriminering och utveckla ett verkningsfullt arbete som främjar lika rättigheter och möjligheter. Anmälarna bidrar på så sätt till en samhällsförändring såväl genom juridiken som genom att ge kunskap för att utveckla lagstiftning, policys med mera. Förhoppningen är också att DO:s rapport om människors upplevelser av diskriminering kan ge andra människor bekräftelse på att man inte är ensam om sin upplevelse. En anmälan till DO är betydelsefull och gör skillnad.

Agneta Broberg, diskrimineringsombudsman “

“Bakgrund. Analysrapporten

Analysen omfattar totalt 812 anmälningar som inkom till DO under perioden januari–juni 2012.

Underlaget motsvarar drygt hälften av alla 1 559 inkomna anmälningar under 2012.

Anmälningarna har samband med samtliga sju diskrimineringsgrunder och rör alla anmälda samhällsområden såsom arbetslivet, utbildningsväsendet och individers kontakt med samhälleliga institutioner, hälso- och sjukvården och vid handel av varor och tjänster.

Alla anmälningar har fått ett likvärdigt utrymme i analysen, oavsett om de har utretts eller ej.

DO:s juridiska bedömningar av de anmälningar som ligger till grund för analysen redovisas inte i rapporten. “

DN 27 aug 2014:

“Satsningen på solceller förlorar kraft”

“Solenergi är den energiform som svenskar helst vill ha i sina hem. De senaste åren har antalet installerade solceller fördubblats. Men nu kan ökningen stanna av. Stödpengarna är nästan slut och en föreslagen skattereduktion har skjutits på framtiden.

Åtta av tio svenskar vill att det satsas mer på solenergi, enligt en färsk undersökning från SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Trots det står solenergi bara för 0,03 procent av den svenska elproduktionen. I Tyskland är motsvarande siffra 5,3 procent. Där subventionerar staten små elproducenter.

– Den politiska viljan och handlingskraften har i viss mån saknats i Sverige. Reglerna är krångliga och osäkra. Att det inte finns ett nationellt mål för solenergi, som det gör för vindkraft, tyder på att politikerna inte sett solenergi som ett reellt alternativ, säger Johan Lindahl, forskare och svensk representant i internationella energiorganets solcellsgrupp, IEA-PVPS.

Investeringsstödet för solceller som infördes 2009 räcker inte på långa vägar. Ansökningar på över en miljard kronor har kommit in. Hittills har drygt 400 miljoner kronor beviljats och snart är pengarna slut.

– Pengarna avsattes till 2016, men vi har bara 14,5 miljoner kvar, säger Linus Palmblad, handläggare på Energimyndigheten.

Efter åtta år och tre utredningar föreslog regeringen i våras en form av skattereduktion för mikroproduktion av el. Reduktionen, som kritise-

rades för att vara krånglig, skulle ha trätt i kraft den 1 juli men sköts upp för att den stred mot EU:s regler.

– Risken är att ökningen stannar av nu när budgeten för investeringsstödet i stort sett är slut och det inte finns något nationellt system för ersättning för den överskottsel man skickar ut i nätet, säger Johan Lindahl och fortsätter:

– Samtidigt finns det positiva trender, som att priserna för solceller fortsätter att sjunka. Politikerna skulle kunna behålla investeringsstödet men sänka nivån: Då skulle pengarna räcka till fler, säger Johan Lindahl.

Solenergi är den mest populära energiformen bland svenskar, nära två av tre – 64 procent – vill helst ha solenergi i hemmet, visar en undersökning från Svensk Fastighetsförmedling.

– Frågan om solenergi är som den om hönan eller ägget. Nu sprattlar redan kycklingen trots att hönan knappt har värpt, säger Teo Lindahl industridesigner och med i projektet Förnybar energi för alla som stöds av Energimyndigheten. De ska kartlägga förutsättningar för privatpersoner att investera i solceller och med designmetoder föreslå hur produkter kan utformas.

Elina Eriksson, forskare, har i projektet djupintervjuat hus-ägare. Att vara självförsörjande och mindre beroende av ”de stora drakarna” är argument för att ha solceller. Bland de som inte har finns argumenten ”ingen annan har” och ”reglerna är krångliga”.

– De som har solceller är mycket nöjda. Bland de som inte har är många intresserade men det finns en stor osäkerhet, säger Elina Eriksson.

Ikea har börjat sälja solcellspaket i Storbritannien. Försäljningen är en succé men det är oklart hur det blir i Sverige.

– Vi har en ambition att sälja solcells-paket även här, men ingenting är spikat. I Storbritannien är det bra subventioner från staten så att du kan räkna hem investeringen på kanske på sju åtta år, säger Jonas Carlehed, hållbarhetsansvarig på Ikea Sverige.

Han påpekar att Ikea inte kan säga hur ett stöd för solenergi skulle se ut men låter förstå att skatte-reduktion inte är smidigt.

– Vi behöver en enkelhet och en kortare återbetalningstid. Den fasen vi är inne i nu, är att påtala att det här det kan bli ännu enklare och mer lönsamt för kunden, säger Jonas Carlehed.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se

“Fakta.
Dagens solceller skulle behöva täcka en yta stor som halva Gotland

Om man kunde lagra och överföra elen utan förluster skulle man med dagens solceller behöva täcka en yta stor som halva Gotland för att producera lika mycket ström som används i Sverige.

Sedan 2009 finns ett investeringsstöd för solceller på max 35 procent av investeringskostnaden. Rotavdag kan fås för själva installationsarbetet men då får man inte ha tagit emot investeringsstöd.

Flera energibolag erbjuder i dag solcellspaket där man kan sälja överskottsel till bolaget. Paketen finns i olika storlekar och kostar cirka 60 000 kr för en årsproduktion på 1 400 kWh samt cirka 110 000

kronor för 4 300 kWh. Hur lång tid det tar innan investeringen kan räknas hem är svårt att beräkna eftersom reglerna är oklara.

Fördelar: Solceller behöver inte något bränsle, ger inga utsläpp, är tysta och håller länge – minst 25 år. De kan sättas på tak och väggar och behöver därför inte ta lika stor plats som andra kraftverk.

Nackdelar: Solen lyser inte alltid, därför måste elen kunna lagras från dag till natt och från sommar till vinter. Det kan man göra i batterier, men dagens batterier är inte tillräckligt bra vilket gör att en del el går förlorad när den lagras.
Källa: Energimyndigheten "

"43,2megawatt solenergi var i slutet av 2013 installerad i Sverige, vilket ger runt 39 gigawattimmar per år. Det utgör cirka 0,03 procent av den totala elanvändningen.
Källa: IEA "

DN 28 aug 2014:

"Regeringen på historiskt låg nivå trots dramatiska utspel"

"Fredrik Reinfeldt lyfte flyktingfrågan och gjorde ett uppmärksammat utspel om regeringsfrågan. Men den dramatiska valveckan har inte satt några djupa avtryck i opinionen.

Med drygt två veckor kvar till valet får de fyra allianspartierna ett stöd på 37,7 procent, visar DN/Ipsos.

Förra veckan var den mest händelserika hittills under valrörelsen. Statsminister Fredrik Reinfeldts sommartal om att svenska folket måste öppna sina hjärtan inför ökande flyktingströmmar fick stor uppmärksamhet. Talet följdes upp av ekonomiska prognoser av - finansminister Anders Borg som var bistrare än de som presenterades i somras.

Under veckan gjorde de fyra allianspartiledarna dessutom ett utspel i regeringsfrågan på DN Debatt, vilket utlöste ett ordkrig med S-ledaren Stefan Löfven.

Men när krutröken skingras visar det sig att opinionsläget är tämligen stabilt. Gapet mellan blocken minskar, men de tre rödgröna partierna är tillsammans 11 procentenheter större än alliansen.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet är fortfarande större än regeringspartierna.
– Det är svårt att säga hur statsministerns utspel om flyktingfrågan påverkat opinionen, men utifrån de här resultaten ser det inte ut som att Fredrik Reinfeldt har lyckats vända upp och ned på valrörelsen, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Även om alliansen ökar och blockskillnaden minskar så ligger rege-

ringspartierna på en historiskt låg nivå.
– Det är ett betydande övertag för de rödgröna partierna. Även stödet för S och MP är en bra bit större än det samlade stödet för allianspartierna. Alliansen ligger på ungefär samma nivå som vi sett hela året och ligger parkerade under 40 procent, säger David Ahlin.

Moderaterna ökar inom felmarginalen till 22,1 procent, vilket ligger i linje med flera andra mätningar. När flyktingfrågan lyftes av Fredrik Reinfeldt hävdade oppositionen att hans utspel skulle gynna Sverigedemokraterna.

Någon sådan effekt syns inte i den här mätningen. Sverigedemokraterna ser ut att gå mot ett succéval men har inte ökat ytterligare den senaste veckan. SD och Miljöpartiet slåss just nu om platsen som tredje största parti. Däremot är Sverige-demokraterna inte vågmästare i denna mätning. Eftersom Fi ligger under riksdagsspärren räcker de tre rödgröna partiernas samlade stöd på 48,7 procent till egen majoritet, men marginalen är ytterst knapp.

En av förlorarna hittills i valrörelsen är Vänsterpartiet. Sedan en toppnotering i april på 9,4 procent har partiet tappat en tredjedel av väljarstödet.
– Vänsterpartiet backar i fjärde mätningen i rad. Möjligen har partiet överskattat betydelsen av frågan om vinster i välfärden, säger David Ahlin.

DN/Ipsos har också genomfört den så kallade valvindsmätningen. Den visar att självförtroendet bland alliansens anhängare har ökat sedan i juni, men fortfarande tror 53 procent av de borgerliga väljarna att nästa regering leds av Socialdemokraterna. Bland rödgröna väljare har segervissheten minskat något. Av dessa tror 84 procent att Socialdemokraterna leder landet efter valet, en minskning från 91 procent i juni.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se

DN 28 aug 2014:

“Bostadsbrist ställer höger mot vänster”

“Bostadsbristen har blivit en het valfråga. Sverigebygget är alliansens i särklass största vallöfte.

Nu kontrar Socialdemokraterna med att lova 250 000 nya bostäder före 2020.

Storstadsområdena och universitetsstäderna plågas av växtvärk och bostadsbrist. Det är inte bara ett problem för dem utan jobb, bostadsbristen drar dessutom ned hela samhällsekonomin.

En DN-granskning i våras visade att byggandet släpar efter befolkningsökningen i 96 av de 100 kommuner som växer snabbast.

I sitt kommande valmanifest lovar Socialdemokraterna 250 000 nya bostäder för 2020. Jämfört med byggandet i dag behövs ytterligare 10 000 bostäder per år för att S-målet ska bli verklighet.
– Vi måste få upp byggandet och se till att det fortsätter att ligga på en nivå över 40 000 hela vägen fram till 2020. Det är en ambitiös målsättning men jag bedömer att den är realistisk, säger Socialdemokraterns finansministerkandidat Magdalena Andersson.

Även alliansen har byggande som valfråga. I Almedalen i somras lanserade de Sverigebygget, där statens satsningar på infrastruktur förenas med krav på att gynnade kommuner bygger 100 000 bostäder.

I Almedalen och i sitt sommartal i Stockholm plussade statsminister Fredrik Reinfeldt (M) på alliansens löften med ytterligare 50 000 bostäder. Han menar att den modell som används i Stockholm, där kommuner som får ny tunnelbana förbinder sig att bygga nya bostäder, kan användas på fler håll.
– Jag har ställt mig frågan: Hur kan vi lägga grund för tillväxt och fler

jobb utan att det bygger på stora budgetpåverkande reformer och dessutom möta de behov som finns av bostadsbyggande? Vi tror att vi har hittat formlerna för det, säger Fredrik Reinfeldt.

Magdalena Andersson är positiv till Sverigebygget men tycker att det dröjer för lång tid innan de nya bostäderna blir klara. Regelförändringarna som Fredrik Reinfeldt talar om tror hon inte heller löser bostadsfrågan.
– Att lätta på strandskyddet i glesbygd löser inte bostadsbristen i storstäderna, säger hon.

Att reglerna måste bli enklare så att byggprocesserna kortas är alla överens om. Den stora skillnaden mellan höger och vänster finns i synen på statens finansiella roll. Socialdemokraterna vill bland annat införa en statlig bonus på 1 miljard kronor för att stimulera byggandet av små lägenheter för unga och låna ut mer pengar till byggprojekt genom statliga SBAB.

Miljöpartiet resonerar i liknande banor. Vänsterpartiet vill ha ännu större byggstöd till hyresrätter.

Experter anser dock att det krävs betydligt djärvare grepp. Bokriskommittén föreslog i våras bland annat fria marknadshyror, slopade ränteavdrag för bolån och höjd fastighetsskatt.

Detta är politiskt minerad mark som partier på bägge sidor blockgränsen ryggar för. Klas Eklund, chefsekonom på banken SEB och ledamot i kommittén, hoppas ändå på ett större politiskt grepp.
– Valrörelsen har handlat om lite planfrågor här och lite subventioner där, men man har inte sett till behovet av att tackla bostadspolitiken som helhet, säger Eklund.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Jens Kärrman jens.karrman@dn.se "

"Det här vill partierna med bostadspolitiken"

"Socialdemokraterna
Lovar 250 000 nya bostäder före 2020. Bonus på 1 miljard kronor till dem som bygger studentbostäder och små hyresrätter. Möjlighet för dem att låna av statliga SBAB. En tillväxtmiljard till kommuner som bygger. Nej till marknadshyror. Förenkla planprocessen. Nej till minskade ränteavdrag. Större skatte-reform måste vara blocköverskridande.

Vänsterpartiet
Statligt investeringsstöd till hyresrätter och studentbostäder. Nej till marknadshyror. Dagens bruksvärdessystem bör tvärtom stärkas. Hårdare krav på energiförbrukning. Ränteavdragen kan behöva minskas men inte under nästa mandat-period. Kräver försiktighet och bred översyn.

Miljöpartiet
Statlig medfinansiering av studentbostäder. Utbyggd kollektivtrafik gör det attraktivt att bygga i fler områden. Nej till marknadshyror. Utvidga bostadsbidrag och bostads-tillägg. Skärpta krav på husens energiförbrukning. Nej till minskade ränteavdrag, ja till en större skatte-omläggning.

Moderaterna
150 000 nya bostäder, varav 20 000 till studenter, genom regelförenklingar och infrastruktursatsningar inom Sverigebygget. Mer tillåtande bullerregler och minskade möjligheter att överklaga byggplaner. Nej till marknadshyror. Nej till storskaliga statliga subventioner. Inga förslag om minskade ränteavdrag.

Folkpartiet
Pressa byggkostnaderna. Fler tidsbestämda markanvisningar, kortare planprocess. Mer flexibla regler för bygglov, strandskydd och buller-

nivåer. Nej till marknadshyror, men hyrorna behöver i större utsträckning avspegla efterfrågan. Nej till subventioner. Inga förslag på att avskaffa ränteavdragen.

Centerpartiet
Enklare byggregler och mer konkurrens i byggsektorn. Se över statliga kreditgarantier till svaga bostadsmarknader. Större inslag av hyror som motsvarar efterfrågan är nödvändigt. Nej till subventioner, de driver upp byggpriserna. Nej till minskade ränteavdrag. Mer flexibilitet i detaljplaner och strandskydd.

Kristdemokraterna
Vill fortsätta jobba för enklare regelverk och kortare planprocess. Minska kraven på bygglov ytterligare. Friare hyressättning kan vara aktuellt vid nyproduktion. Nej till statliga subventioner, skattepengar ska inte gå till kapitalstarka byggföretag. Driver inte frågan om att minska ränteavdragen.

Sverigedemokraterna
Enklare planprocess med färre möjligheter att överklaga. Kommuner ska inte få sätta strängare regler än de som gäller nationellt. Större samordning av byggandet mellan kommunerna. Hyrorna behöver sättas friare än i dag. Nej till bygg-subventioner. Flexiblare buller-regler. Ränteavdragen bör minskas.
DN "

"<u>Politik på tre nivåer</u>
Bostadspolitiken krånglas till av att besluten är uppsplittrade på flera nivåer.
Staten sätter ramarna genom lagstiftning om byggnormer med mera och styr över skattepolitik som i allra högsta grad påverkar byggandet. Regionerna, särskilt kring storstäderna, fungerar som marknader för såväl bostäder som arbete. Det är här de negativa konsekvenserna blir mest uppenbara.
Kommunerna styr över mark, planer och tillstånd. Men det som regionen skulle behöva anses inte alltid önskvärt på kommunal nivå. "

Läget på bostadsmarknaden

Antal färdigställda bostäder.

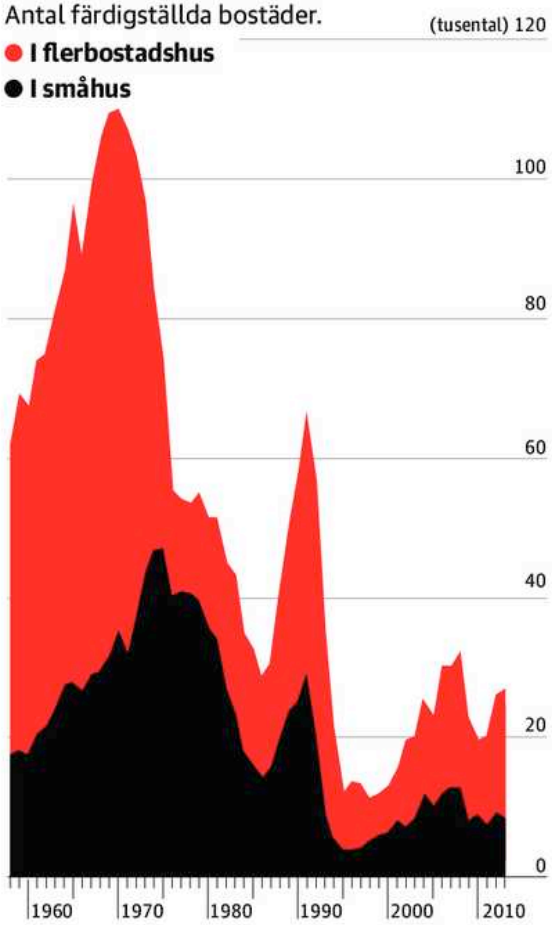

Antal påbörjade bostäder.

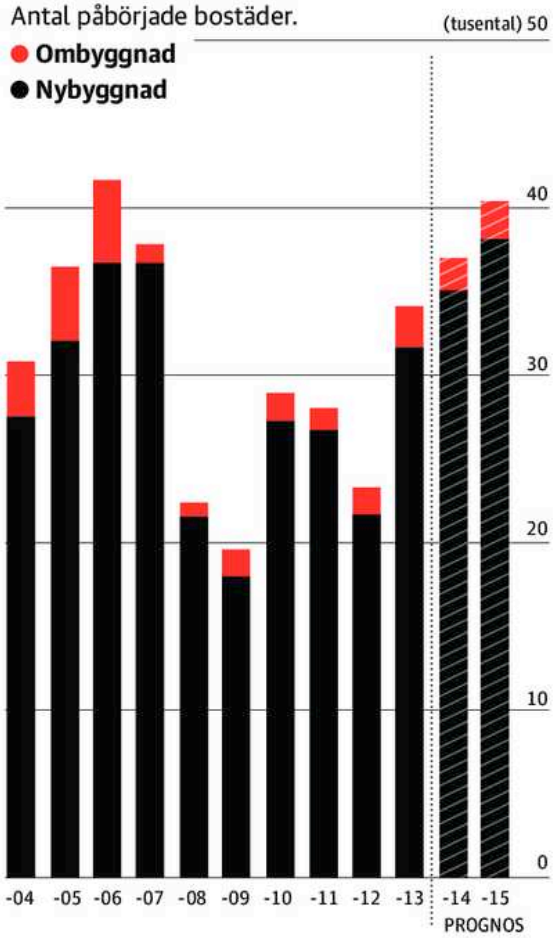

Kommunernas bedömning över läget på bostadsmarknaden 2014.

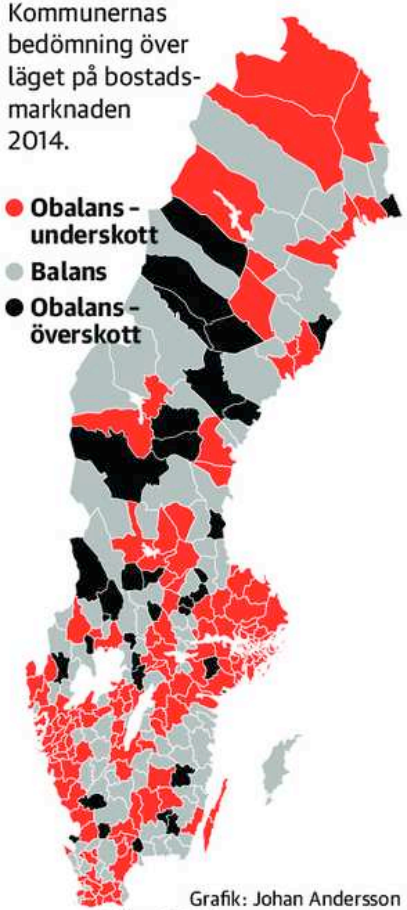

Grafik: Johan Andersson
Källor: Bokriskommittén, Boverket

DN 29 aug 2014:

“Väljare vill se regering över blockgränsen”

“Mer än en tredjedel av väljarna vill ha en blocköverskridande regering, visar DN/Ipsos.

Mest positiva är Folkpartiets väljare.
– Det visar att det finns en kritik mot blockpolitiken i stora väljargrupper, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Trots att alliansen ligger under stort i opinionsmätningarna är regeringsfrågan högintressant inför valet om drygt två veckor.

I DN/Ipsos senaste väljarbarometer samlar de tre rödgröna partierna en mycket knapp majoritet i riksdagen. Om gapet mellan blocken minskar under spurten, vilket det brukar göra, står landet inför en oviss parlamentarisk situation.

Med Sverigedemokraterna som vågmästare kompliceras bilden för Stefan Löfven. Det blir då svårt att bilda regering och därefter än mer komplicerat att få igenom politiken.

Även alliansen står inför betydande utmaningar om man skulle lyckas spurta förbi den rödgröna oppositionen.

Efter att alliansen i valet 2010 förlorade majoriteten i riksdagen har reformtempot varit lägre och regeringen har åkt på en lång rad nederlag.

I samband med den senaste väljarbarometern frågade Ipsos vilket regeringsalternativ som skulle vara bäst för Sverige.

Undersökningen visar att den största gruppen förordar en lösning som inte erbjuds i valet.

Totalt vill 36 procent av de tillfrågade ha en blocköverskridande regering – 20 procent förespråkar en regering som leds av Socialdemokraterna medan 15 procent föredrar en blocköverskridande regering under ledning av Moderaterna.
– Det visar att det finns en kritik mot blockpolitiken i stora väljargrupper. Det finns en frustration med en tydlig blockpolitik och den uppfattningen kommer till uttryck i den här undersökningen. De här väljarna finns på båda sidor av blockgränsen, säger David Ahlin.

Av samtliga borgerliga väljare föredrar 39 procent en regering över blockgränsen. Bland de tre rödgröna partiernas sympatisörer är andelen något lägre, 31 procent.

S-väljarna är mer positiva än MP-anhängarna, vars parti tidigare gjort en politisk poäng av att ligga mellan blocken.

Politiskt är dock positionerna låsta på båda sidor av blockgränsen. De borgerliga mittenpartierna avvisar möjligheten att ingå i en S-ledd regering och Miljöpartiet är njugga till tanken att regera ihop med alliansen.

Men Folkpartiets väljare går inte i takt med partiledaren Jan Björklund.

Av partiets väljare vill nära hälften, 48 procent, se en blocköverskridande regering. Något fler föredrar dock Moderaterna framför Socialdemokraterna som ledande parti i en blocköverskridande regering.
– Nästan varannan folkpartiväljare föredrar en blocköverskridande regering, de är klart mest positiva, säger David Ahlin.

Den partiledare som pratat mest om blocköverskridande lösningar är Socialdemokraternas Stefan Löfven.

Han har vid flera tillfällen sträckt ut handen till Folkpartiet och Centerpartiet – men blivit bryskt nobbad.
– Stefan Löfven har gjort försök att öppna för en blocköverskridande regering. Det här resultatet visar att han har en relativt stor grupp väljare med sig när han öppnar för en blocköverskridande regering, säger David Ahlin. **Jens Kärrman** jens.karrman@dn.se “

DN 31 aug 2014:

“Kom upp ur skyttegraven”

“Låt oss diskutera svensk kärnkraft förutsättningslöst, utan 1970-talets låsningar.

För 40 år sedan var Per Kågeson en av de främsta rösterna mot svensk kärnkraft. Han var i allra högsta grad inblandad i nejkampanjen inför folkomröstningen 1980 och han skrev böcker med titlar som ”Stoppa kärnkraften” och ”Rösta nej”.

Nu har Kågeson skrivit en ny bok i ämnet. Och redan titeln indikerar att mycket har hänt: ”Farväl till kärnkraften?”.

Att ett litet frågetecken kan betyda så mycket.

När boken i fredags presenterades på ett seminarium på Studieförbundet näringsliv och samhälle i Stockholm fick författaren frågan om han nu blivit ”kärnkraftskramare”. Det förnekar han. Dock har han kommit till insikten att det går att göra reaktorer som är säkrare än dagens – och att det vore illa att stänga dörren för kärnkraften samtidigt som vi är inne i en klimatkris.

Till Per Kågesons slutsatser hör att det vore oansvarigt, framför allt av säkerhetsskäl, att låta våra tre äldsta kärnreaktorer köras vidare. I så fall är det bättre att bygga nytt – men förmodligen talar de höga kostnaderna i kombination med ökad energieffektivisering emot ny kärnkraft.

Om det är rätt svar eller inte kan diskuteras. Och det är utmärkt att det gör det. Den svenska energidebatten är i alldeles för hög grad präglad av låsningar där nyckeln verkar ha kastats bort år 1979. Ibland anklagas generaler för att de utkämpar gamla krig – svenska politiker tycks fortfarande kampanja inför folkomröstningen.

Det så kallade tankeförbudet som rådde mellan 1987 och 2006 är en av de mer besynnerliga lagarna i modern svensk juridik. Där förbjöds bland annat ritningar och kostnadsberäkningar ”i syfte att inom landet uppföra en kärnkraftsreaktor”.

I dag är beröringsskräcken inför atomkraften mind-re – men fortfarande är det en fråga som fram- för allt de splittrade Socialdemokraterna helst inte vill ta i ens med strålsäker skyddsutrustning.

I mitten av augusti avslöjade Dagens Industri att regeringen börjat utreda en ny testreaktor i Oskarshamn. Syftet är forskning om den så kallade fjärde generationen kärnkraft, som ska ge avfall med betydligt kortare halveringstid. Centerns Annie Lööf sa sig vara motståndare till den nya reaktorn. Att Miljöpartiet sa blankt nej kom knappast som någon överraskning. Socialdemokraterna sa ingenting – de ville vänta på besked från Vetenskapsrådet som lämpligt nog inte skulle uttala sig förrän efter valet.

Redan en reaktor i forskningssyfte är alltså för kontroversiellt för vissa partier. Alliansen har trots allt visat sig kunna enas om kärnkraften, men hur Stefan Löfven ska kunna driva regeringspolitik i ämnet tillsammans med MP och V är en fråga som i sig kräver en forskningsreaktor för att kunna redas ut. Han får väl använda sin vanliga krycka – ”blocköverskridande överenskommelser” – och hoppas att han kan ena åtminstone sitt eget parti.

Som kontrast till de politiska låsningarna är Per Kågesons pragmatism föredömlig. Kärnkraften är ingen svart magi vars blotta omnämnande är livsfarlig. Den är en energikälla bland andra, med för- och nackdelar som andra. Låt oss närma oss frågan sakligt och hederligt.

Sverige och Europa måste i möjligaste mån befrias från beroendet av fossila bränslen. Vi kommer att behöva spara energi och satsa hårt på förnybart – men det är högst osäkert om det räcker. Då kan ny kärnkraft vara ett alternativ. **DN 31/8 2014**”

Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.

Dagens lättvattenreaktorer förbrukar cirka 0,7 procent av energin i kärnbränslet. Resten placeras i slutförvar. För nästa generations kärnreaktorer ser situationen annorlunda ut. Målet för framtiden är 99 % förbränning och återvinning av bränslet.

Det innebär att vi kan köra kärnkraftverk i Sverige i 5 000 år till utan att behöva gräva upp mer uran ur marken, säger Janne Wallenius, professor i reaktorfysik vid KTH.

Han samarbetar tillsammans med forskare från Chalmers och Uppsala universitet för att förverkliga den fjärde generationens kärnkraft. I detta samarbete ingår projektet Electra, en liten blykyld reaktor för forskning och utbildning med planerad byggstart år 2020.

– Med denna typ av reaktor kan uranbrytningen upphöra helt. Testreaktorn Electra kan leda till en säkrare och uthålligare kärnkraft, som kan drivas av återanvänt avfall i 5 000 år, säger Janne Wallenius.

Allt använt kärnbränsle i Sverige förvaras i dagsläget i en bassäng i Oskarshamn, i väntan på att inneslutas i kopparkapslar och grävas ner i marken för djupförvaring. Enligt Janne Wallenius skulle den svåra frågan om slutförvar av kärnbränsle lösa sig när den fjärde generationens kärnkraft blir verklighet.

– Dagens använda kärnbränsle ska djupförvaras i hela 100 000 år. Våra nya reaktorer kommer att drivas på just det använda kärnbränslet, säger Janne Wallenius.

Det är förstås ändå viktigt att fortsätta utvecklingen av djupförvar för kärnavfallet, fortsätter han. Den lilla mängd kärnavfall som skapas av en Generation 4-reaktor behöver dock inte förvaras i marken längre än 1 000 år, jämfört med tidigare 100 000 år.

– Den globala årsproduktionen av koppar på jorden skulle inte räcka till hela världens slutförvar, men faktum är att stålkärl skulle räcka bra för de nya reaktorernas bränsleavfall, säger Janne Wallenius. Han fortsätter med att berätta att en unik egenskap med testreaktorn Electra är att de ersätter vattenkylningen med rent, flytande bly.

– Jag och min forskargrupp är först i världen att designa en realistisk reaktor som är helt blykyld, säger Janne Wallenius.

Vårt projekt behandlar direkt frågan om säkerhet. Blyet ska cirkulera självt, så vi behöver inga pumpar. Och bly kokar inte bort, så man behöver inte vara rädd att kylmedel ska försvinna, som skedde i Fukushima.

Bly är också ett väldigt bra strålskyddsmaterial. Dessutom skyddar det även kemiskt, eftersom det binder till sig jod så att det inte släpps ut. Bästa kylning i ett avancerat kärnkraftverk får man därför med bly.

Socialdemokraterna bör vara framsynta och satsa på den fjärde generationen kärnkraft som blir säkrare och effektivare och som kan använda kärnavfallet från de äldre kärnkraftverken så att man slipper de stora, dyra och svåra problemen med att förvara det i evig tid. Att avstå från de nya kärnkraftverken är inte förnuftigt.

DN 31 aug 2014:

“S vill ha nystart – alliansen ska utöka anslagen”

“Båda blocken presenterar nya satsningar på Arbetsförmedlingen.

Regeringen ska utöka anslaget med 300 miljoner kronor under de kommande två åren, medan -Socialdemokraterna vill starta om verksamheten helt och hållet.

Enligt lördagens utspel från S ska man besluta om en nystart för -Arbetsförmedlingen direkt efter ett eventuellt regeringsskifte. Bland annat ska det införas så kallade ”ungdomsteam” inom förmedlingen, med huvuduppgiften att förverkliga garantin att ingen ung ska gå arbetslös i mer än 90 dagar.

– Vi inser att Arbetsförmedlingen måste kraftsamla för att jobba med de här frågorna regionalt. Det kommer att handla väldigt mycket om att ha kontakter med näringslivet och kommuner för att se till att de här traineejobben som vi vill skapa blir verklighet, säger Mikael -Damberg, S gruppledare i riksdagen.

Tanken är att avlasta Arbetsförmedlingen, bland annat genom att ta bort fas 3.

– Arbetsförmedlingen ska vara en matchningsspecialist som jobbar nära företagen med deras behov, först då blir Arbetsförmedlingen relevant både för företag och för de arbetslösa, säger Damberg.

Som väntat sågas Socialdemokraternas förslag av alliansen.

– Det är en tankekollaps; kraftigt ökade bidrag till AMS-åtgärder som de ska betala med kraftigt ökade skatter på riktiga jobb. Sverige har prövat detta förr och det funkade inte då, säger utbildningsminister Jan Björklund.

FP-ledaren tycker att man ska göra precis tvärtom, och i stället gå över

till ett lärlingssystem av europeisk modell för ungdomar.

– Alla länder som har lärlingssystem i Europa har ju lägre ungdoms-arbetslöshet än vad Sverige har därför att vi har envisats med alla dessa AMS-åtgärder i stället, säger han.

Regeringen passade också på att presentera en ny satsning på -Arbetsförmedlingen under lördagen. Anslaget ökas med 300 miljoner kronor fördelat under 2015 och 2016.

– I sitt arbete måste arbetsförmedlarna ha kontakt med arbetsgivare. Förmedlarna menar att de har för lite tid och resurser för att hinna med det också och inte bara träffa arbetssökande, säger Linda Norberg, pressekreterare hos arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson.

Förslaget är en del av den kommande budgeten och en del av Alliansens gemensamma politik för de kommande åren, enligt Norberg.

– Det säger sig självt att om man ska matcha människor mot jobb så måste man prioritera kontakterna där jobben finns.

Christopher Jungstedt/TT

“**Fakta. Så vill de satsa**

Socialdemokraterna

Socialdemokraternas förslag innebär bland annat att alla arbetssökande ungdomar erbjuds jobb, utbildning eller praktikplats inom 90 dagar.

Dessutom ska 32 000 traineejobb skapas inom offentlig verksamhet, bland annat sjukvård och äldreomsorg.

Regeringen

Regeringen föreslår ökade resurser till Arbetsförmedlingen i form av ytterligare 300 miljoner kronor i anslag fördelat under 2015 och 2016. Pengarna ska bland annat användas till fördjupat förmedlingsstöd och fortsatt utveckling av arbetsgivarkontakter.”

DN 31 aug 2014:

”Risk att politikerföraktet börjar stiga igen efter valet”

“ Oklart majoritetsläge. Fram till 2004 var Sverige en ”samarbetsdemokrati” med osäker ansvarsfördelning mellan partier. I och med alliansen blev landet en ”majoritetsdemokrati”, vilket har fått väljarnas förtroende för politikerna att öka. Efter årets val kan politikermisstroendet åter öka, befarar statsvetaren Leif Lewin. “

“Det förväntade valresultatet ger anledning till oro. Demokrati, har vi lärt oss, betyder majoritetsstyrelse, men om det går som opinionsinstituten förutspår kommer det inte att finnas någon majoritet och vem ska då styra? Frågan kan väcka ett gammalt spöke till liv – politikermisstroendets spöke. För några år sedan drevs det på flykten, men det väntar runt hörnet, lättväckt i en parlamentarisk situation som den som nu verkar uppstå.

I ett historiskt perspektiv kan vi konstatera att vi knappt hann njuta av det som föreföll vara demokratins globala seger, symboliserad av Berlinmurens fall, förrän folkstyrelsen runt om i Europa och USA började anfrätas av inre problem. Sverige var inget undantag. Masken dold i blomman bådar blommans död. Från nittiotalet började förtroendet för våra politiker att minska och valdeltagandet att sjunka. Det fanns de som hävdade att väljarna var som bortskämda barn som aldrig hade haft det bättre men ändå var mera missnöjda än någonsin. De liknade situationen vid femtiotalets Frankrike, när en ny generation för första gången fick uppleva fred och välstånd men hälsade världen med en gäspning – ”Bonjour tristesse!” Var det bara kriget – hett eller kallt – som kunde väcka politiskt engagemang?

Statsvetarna är oense om orsakerna till politikermisstroendet. Kanske är det sunt, säger somliga, att man kommit bort från den auktoritära tilltron till överheten och den slentrianmässiga identifikationen med ett visst parti? Demokratin förutsätter rationella val, och då är det helt i sin ordning att man har en viss skeptisk distans till politikerna.

Andra, och det är nog de flesta, menar att misstroendet ändå är ett bekymmer. Tillit är det stoff som samhällsinstitutioner vävas av. Litar vi inte på varandra, går det sociala kapitalet förlorat och den representativa demokratin eroderas. Vi vårdar inte det gemensamma, vi vågar inte satsa på framtiden. Misstron gör att vi alla får det sämre än vi annars skulle ha kunnat få.

Många söker finna förklaringen i valmetoden. Den proportionella metoden gör att alla röster räknas lika (i princip, i praktiken är detta inte alltid sant), inga röster är bortkastade och röstningen framstår som meningsfull för de flesta. Partisplittringen framtvingar samarbete. Man talar om ”samarbetsdemokrati”. Anhängarna av majoritetsvalmetoden, å andra sidan, medger visserligen att denna metod gynnar det stora partiet men fördelen är, som den brittiske statsvetaren Anthony King framhåller, att det skapas klara majoritetsförhållanden så att väljarna vet vem de ska ställas till svars för den förda politiken. Vi får en ”majoritetsdemokrati”.

Förtroendet för våra politiker sjönk under 1990-talet. Diagrammet visar att andelen medborgare som svarade att de hade mycket eller ganska stort förtroende för politikerna var så lågt som 31 procent i slutet av årtiondet men vände sedan upp, ganska dramatiskt till och med, till 61 procent 2010.

Valdeltagandet utvecklades på liknande sätt. Medan det under 1970- och 1980-talen låg på 90-procentsnivån, sjönk det med tio procentenheter under 1990-talet till 81,4 1998 och 80,1 2002. Men sedan började det öka igen, till 82,0 år 2006 och 84,6 år 2010.

Det finns givetvis flera orsaker till dessa förändringar. Själv vill jag gärna framhålla just spänningen mellan samarbetsdemokrati och majoritetsdemokrati. Fram till alliansens bildande år 2004 skulle jag vilja klassificera Sverige som en samarbetsdemokrati. Både den långvariga socialdemokratiska regeringen och den borgerliga 1991–94 saknade egen majoritet och samarbetade därför med oppositionen: Bildtregeringen pendlade mellan Socialdemokraterna och Ny demokrati, Perssonregeringen mellan Centerpartiet och Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Särskilt Göran Persson spelade med överlägsen taktisk skicklighet ut sina olika motståndare. Vem som egentligen hade ansvar för en viss politik linje var osäkert, om Miljöpartiet och Vänsterpartiet var innanför eller utanför regeringsmakten kunde man inte så noga veta. Precis som inför valet i år vägrade den socialdemokratiska ledaren att i förväg lämna besked om sin regeringsbildning, Väljarna fick köpa grisen i säcken, och till slut tröttnade de på detta spel och bytte ut Persson mot Reinfeldt. Väljarna var i själva verket inte alls ”bortskämda”, utan deras avståndstagande från politiken var en fullt naturlig reaktion på ett tröttsamt taktikspel.

Då hade nämligen något mycket märkligt inträffat i svensk politik. Den urgamla borgerliga splittringen hade ersatts av en allians, och det blev möjligt att praktisera majoritetsdemokrati. Svensk politik kom att präglas av två tävlande politiska lag, något som somliga föraktfullt kallade blockpolitik men de flesta såg som ett sätt att skingra dimmorna och låta makt och ansvarsutkrävande följas åt. Genom Sverigedemokraternas isolering kan man säga att majoritetsdemokratin har fortsatt även efter 2010. Samtidigt ska man, som sagt, komma ihåg att demokratiformen inte är den enda orsaken till variationen i förtroende och valdeltagande.

Ändå finns det anledning att nu stanna inför detta fenomen, eftersom Sverige verkar vara på väg tillbaka till samarbetsdemokratin. Ingen enskild aktör (som alliansen) kommer sannolikt att ensam få makten. De frågor som då uppkommer är välkända. Med vilket eller vilka partier ska de regeringsbildande Socialdemokraterna samarbeta den här gången? Vilka eftergifter eller avvikelser eller löftesbrott i förhållandena till valmanifesten fordras för att detta samarbete ska förverkligas? Och om något av de rödgröna partierna ställs utanför regeringen och då inte vill vara ett ”stödparti”, hur kommer då de olika partierna att ställa sig i kommande voteringar om statsminister och sedan om regeringens propositioner?

För mången kan nog den karusell som väntar inte bara ge upphov till svindel utan även till igenkännandets obehag. Jag är rädd att en lovande utveckling kan brytas och vi genom återgången till samarbetsdemokrati också kan komma tillbaka till politikermisstroendet.

Leif Lewin, professor emeritus i statsvetenskap, Uppsala universitet “

Från folkpartiets hemsida på Internet 1 september 2014:

Alliansen: Vi bygger Sverige 1 september 2014

Fredrik Reinfeldt, Jan Björklund, Annie Lööf och Göran Hägglund har presenterat Alliansens valmanifest för mandatperioden 2014-2018.

Sverige står inför ett viktigt vägval. Valet den 14 september är en folkomröstning om jobben. Alliansen står för en tydlig arbetslinje som utgår från människan. Som ger tillväxt, sammanhållning och resurser till vår gemensamma välfärd. Vi vill ha mer kunskap i skolan och ett Sverigebygge som ger jobb, hållbara framtidsinvesteringar och fler bostäder.

Alliansen står för hög kvalitet och en trygg finansiering av den gemensamma välfärd som vi alla behöver i olika faser av livet. Vår politik bygger broar till egen försörjning och ger människor frihet att växa av egen kraft och i gemenskap med andra. Valmanifestet innehåller de framtidsförslag som Alliansen gemensamt kommer att arbeta för under nästa mandatperiod och tillsammans söker väljarnas mandat för att genomföra.

- Alliansen har en gemensam vision för Sverige. Vi vill ha ett Sverige som håller ihop, som sätter människan i centrum. Ett Sverige där alla som vill och kan jobba har ett jobb att gå till. Där den som har en idé kan förverkliga den, våga starta företag och se det växa. Ett Sverige där vi tillsammans skapar skyddsnät som ger stöd om vi hamnar snett, om vi blir sjuka eller om vi för stunden eller inte längre orkar av egen kraft. Ett Sverige där alla har samma förutsättningar att utveckla sin förmåga och där alla kan känna sig trygga. Vårt samhälle byggs av människor i gemenskap – i familjen, bland vänner, klasskompisar och arbetskamrater och i civilsamhället i stort. Gemenskap och tillit skapar mening, delaktighet och fram-tidstro. Allt detta behövs för att vi ska ha en god välfärd som vi finansierar tillsammans.
- Vi är stolta över vad vi har åstadkommit. Men vi vill mer. Vi vill fortsätta bygga Sverige, med stora investeringar i infrastruktur och bostäder. Vi vill skapa förutsättningar för jobb och tillväxt i hela landet. Vi vill skapa ett företagsklimat i världsklass och vi vill stärka arbetskraften för att fler människor ska kunna få ett jobb. Vårt mål är att över fem miljoner människor ska ha ett jobb att gå till år 2020.
- Vi vill fortsätta stärka skolans kunskapsuppdrag. Alla föräldrar ska känna sig trygga med att deras barn behandlas väl, lär sig mycket och rustas inför vuxenlivet. Vi vill förbättra kvaliteten och öka tillgängligheten i vården. Vi vill göra Sverige tryggare, genom att minska brottsligheten och genom att stärka vårt försvar. Vi vill att våra barn och ungdomar ska ha en bra uppväxt. Vi vill att människor ska kunna åldras tryggt och att makten att själv bestämma över sitt liv inte begränsas bara för att man blir äldre. Vi vill fortsätta kombinera en växande ekonomi med minskande klimatutsläpp.
- Alliansen har tagit ansvar för Sverige i åtta år. Vi har investerat oss igenom en svår ekonomisk kris. Idag är det över 300 000 fler människor som har ett jobb att gå till än 2006. Människor har fått mer kvar av lönen. Det har inneburit större möjlighet

att stå på egna ben och skapa ett gott liv åt sig själv och andra. Genom våra valfrihetsreformer har beslut flyttats från politiker till enskilda människor. Vi har ökat stödet till dem med små ekonomiska marginaler. Vi har förbättrat företagsklimatet och återinfört kunskapslinjen i skolan. Aldrig tidigare har välfärden haft så stora resurser. Vi har gjort stora investeringar i infrastruktur och forskning. Vi har byggt ut den förnybara energin och minskat klimatutsläppen. Vi har stärkt Sveriges försvar och vi tar stort ansvar för att ge människor på flykt en ny och ljusare framtid. Jämställdheten har ökat genom att fler kvinnor arbetar mer och har fått högre lön.

- Vi lever i en tid som präglas av oro och konflikter i vår omvärld. Allt fler människor i Europas närhet flyr undan krig, förtryck och förföljelse. En del av dem väljer att komma till vårt land med hopp om ett bättre liv. Alliansen står upp för ett välkomnande samhälle som präglas av respekt, tolerans och öppenhet. De människor som kommer till Sverige blir en del av vårt samhälle och bidrar i förlängningen till att göra Sverige till ett bättre land genom jobb, företagande, olika erfarenheter och kulturell mångfald. Tillsammans bygger vi Sveriges framtid.

Läs mer: Vi bygger Sverige – Alliansens valmanifest 2014-2018. (PDF-dokument, 529 kB)

DN 2 sept 2014: Socialdemokraternas valmanifest:

”Skarpa reformer för 40 miljarder i valmanifestet”

“Presenteras i dag. Sverige har råd med förändring. Därför lanserar vi i vårt valmanifest skarpa reformer för 40 miljarder kronor, som stärker jobb och välfärd, och där skolan är central. Bättre skolresultat är avgörande för att nå EU:s lägsta arbetslöshet, skriver fyra ledande socialdemokrater. “

“**I** dag presenterar vi socialdemokrater vårt valmanifest. Vi gör det mot bakgrund av en kris som hotar själva grundförutsättningarna för att Sverige ska kunna fortsätta vara unikt – både rikt och jämlikt. Det är en utveckling som minskar våra möjligheter att lösa våra framtidsutmaningar: klimatomställningen, en åldrande befolkning och en ökad konkurrens i den globala ekonomin.

Det är en kris som handlar om våra barn. Kunskapsresultaten faller snabbare än i något annat land i OECD. Svenska barn får nu en sämre skolgång än majoriteten av barn i Europa. Pisa visar att den generation som nu går i skolan redan är omsprungen av många andra länder.

Samtidigt ökar ojämlikheten mellan skolor. Det blir allt viktigare var du bor eller i vilken familj du är född. Vi ser larmrapporterna nu – men konsekvenserna kommer att slå igenom först om några år när dagens skolbarn ska ut på arbetsmarknaden. Skolresultatens fria fall kommer också att slå mot Sveriges position i den globala ekonomin. Omvärlden kommer inte att vänta medan vi lyfter våra skolresultat. I stället riskerar vi att se hur arbetslösheten fortsätter att stiga, när ny industri och ny forskning söker sig till andra länder med högre kunskapsnivå.

Skolan var redan under tidigt 2000-tal i behov av stora reformer och investeringar. Men i stället valde regeringen Reinfeldt att lägga 20 gånger mer på skattesänkningar än på skolsatsningar, samtidigt som kommunernas ekonomi drabbades av ökade socialbidragskostnader. I stället drabbades skolan av hafsiga regeländringar, ökad vinstjakt och billig symbolpolitik. Det är ett moraliskt val, som bidrar till att de 125 000 barn som föds i år tillhör en generation som kan få det sämre ställt än sina föräldrar.

Men så behöver det inte bli. Vi kan göra ett annat val. Vi kan skapa förändring, så att nästa generation får det bättre. Om mindre än två veckor kan du avgöra om vi ska ge högerregeringen fyra år till att fortsätta med det som de har försökt med i åtta – eller om vi ska börja sträva efter att bli ett bättre land för våra barn. Ett land där du kan förverkliga dina drömmar och vara med och driva Sveriges välstånd oavsett var eller vilken familj du kommer ifrån. Där du inte smäller igen dörren efter dig när du själv blivit framgångsrik, utan där du sträcker tillbaka handen och ser till att dra med dig nästa generation.

Skolresultaten är avgörande för vår möjlighet att nå EU:s lägsta arbetslöshet. Mindre klasser, tidigare insatser, skickligare och bättre lärare kommer att bli fundament i det Sverige vi vill bygga. Vi ska skapa en jämlik skola fri från vinstjakt, som ger våra barn möjlighet att förverkliga ditt livs drömmar. Det kommer att kosta pengar men samtidigt vara den säkraste ekonomiska placering Sverige kan göra.

Därför kommer vi att investera i varje skola, så att din skolgång aldrig blir ett lotteri utan ett val mellan skolor som är bra och trygga. Vi vill göra upp med ”vänta och se”-mentaliteten i svenska skolan och gå in med speciallärare och extra stöd så att små problem aldrig hinner växa sig stora.

Vi kommer att höja läraryrkets attraktivitet i hela landet och ge lärare den kompetensutveckling, lön och frihet att utforma sina lektioner som de förtjänar. Vi ska ge läxhjälp till alla efter behov, inte efter betalningsförmåga med läx-rut. Och de skolor och de barn som behöver det allra mest ska få störst statligt stöd. Inget barn ska halka efter, och alla barn som vill och kan ska kunna springa före och utvecklas mer.

Satsningen på kunskap fortsätter sedan upp i åldrarna. Vi gör gymnasieskolan obligatorisk men skapar samtidigt det stöd och de nya vägar som krävs för att alla klara examen. Vi erkänner att gymnasiekompetens är ett grundkrav på dagens arbetsmarknad och lockar därför unga arbetslösa att skaffa sig den, gärna i kombination med arbete eller praktik. Samtidigt satsar vi på ett stort, nationellt nytt kunskapslyft för att ge människor den kompetens som krävs på en modern arbetsmarknad. Så stärks Sverige som kunskapsnation i grunden.

Igår lanserade alliansen sitt valmanifest. Det är näst intill fritt från reformer och helt utan besked om alliansens stora trätofråga: När kommer nya skattesänkningar för rika? Moderaterna talar om en tillfällig paus. Men Folkpartiet har slagit fast att sänkt skatt för de med högst inkomster är den skattesänkning som ska prioriteras först. Centerpartiet har gjort klart att skatten ska sänkas från och med 2015. Och tillsammans har allianspartierna på sina partistämmor antagit skattesänkningsplaner på 70–100 miljarder kronor för den kommande tiden. Det är deras enda mål, motto och politiska motivation.

Valet 2014 kan därför avgöra om vi ska investera gemensamt för att knäcka ungdomsarbetslösheten, nå EU:s lägsta arbetslöshet och skapa en välfärd att lita på – eller fortsätta privatisera och sänka skatten. Men det kommer också att bli ett skolval, som avgör om skolans öde ska vara gedigna skolreformer med stabil finansiering eller fortsatt hafsig symbolpolitik och sjunkande skolresultat.

Nu är valet ditt. Ska Sveriges framtidsfråga vara: ”När ska vi sänka skatten nästa gång?” Eller ska den vara: ”Hur ger vi nästa generation ett bättre liv än oss själva?”

Vi vet att Sverige har råd med förändring. Därför lanserar vi i vårt valmanifest skarpa reformer för 40 miljarder kronor, som stärker skolan, jobben och välfärden. Vi höjer skatten på miljoninkomster och på storbanker, och vi väljer utbildningsinvesteringar framför krogsubventioner. Vår enda skattesänkning går till pensionärerna, eftersom det är en rättvisefråga att lön och pension ska beskattas lika. Det är det ekonomiska val vi gör för att Sverige ska hålla ihop.

Vi kommer att göra allt för att ta till vara den nyfikenhet, den livsglädje och den längtan efter att lära som varje barn bär inom sig. Och vi vet att vi gör det bäst tillsammans om vi gemensamt investerar i våra barn. Då och bara då kommer vi att vara rustade för alla framtidsutmaningar vi står inför.

Nu är det dags att svensk politik inte handlar om vad du ska få, utan av vad vi kan skapa tillsammans. Därför är skolan central i vårt valmanifest, och vi kallar det ”Kära framtid”. För med rätt politik räds vi inte framtiden. Vi ser fram emot den.

Stefan Löfven
Magdalena Andersson
Carin Jämtin
Mikael Damberg “

Valmanifest för ett bättre Sverige. För alla. (PDF)

Från Miljöpartiets hemsida på Internet

Miljöpartiets valmanifest.

Ladda ner valmanifestet i PDF-format.

Innehåll

- Inledning: Dags för en varmare politik!
- 1. Klimat och miljö
- 2. Nya jobb
- 3. Skola och utbildning
- 4. Feminism och jämställdhet
- 5. Folkhälsa, livskvalitet och sjukvård
- 6. Stad och land
- 7. Migration och lika rättigheter
- 8. Global rättvisa
- 9. Ekonomi och arbetsmarknad
- 10. Kultur och föreningsliv
- 11. Demokrati och rättsfrågor
- Avslutning: Modernisera Sverige!

Från Vänsterpartiets hemsida på Internet.

Vänsterpartiets valplattform

Valplattform Här hittar Vänsterpartiets valplattform

Innehåll

Vänsterpartiets valplattform för riksdagsvalet 2014
Vår välfärd är inte till salu
En välfärd utan vinstintresse
Ökad kvalitet för en välfärd att lita på
Trygga jobb och ett mänskligt arbetsliv
Feminism är rättvisa
Ett samhälle fritt från diskriminering
Ekologiskt hållbar samhällsutveckling
Ekonomisk politik för full sysselsättning
Rätten till ett eget hem
Satsa på kulturen
En god landsbygdsutveckling
Rösta för en välfärd att lita på

Kapitel 9.
Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar

Kapitel 9.

Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar.

Innehåll:

Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever
Vissa tävlingar ska man inte vinna
Lönsamt att satsa 10 000 per månad på varje lärare
Svenska universitet bland hundra bästa i världen
Mer kunskap och mindre vetenskap
Bra skolor viktigast i kamp mot växande ojämlikhet
Högern och vänstern lika skyldiga till läraryrkets ras
Så ville Harry Schein göra DN till public service
Klassrummet har alltid en valuta
Elever ska lära sig mer om förföljelsen av romer
Politik är mer än ord
Elever dåligt förberedda för yrkeslivet
Dostojevskij är inte målet
När statistiken blir livet
Sämre läsförståelse naturlig följd av nya digitalsamhället
Krav på att lärare får mer yrkeskontakt
Ny studie: Lättare minnas handlingen i pappersböcker
Läsförmågan förändrar vår hjärna för alltid
Läskunskap ett krav för utveckling
Ett nytt stadsbibliotek har förändrat det fattiga området
Den tryckta boken fortsätter att dominera
Det måste vara lite coolt för unga att läsa
Nybyggare i framtidens digitala tv-landskap
Mediebild betyder mer än partikassa för valresultaten
MP:s satsning på lärarlöner är en ogenomtänkt reform
Elever med svårigheter får hjälp för sent

Ädre artiklar:
Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri
Slå vakt om professionalismen
Sverige måste locka fler internationella studenter
Högskolans nya styrning hotar kreativitet och kritik
Studie i en huvudlös politik
När miljardärens mössa blev en doktorshatt
Centrala universitetsvärden hotas av bolagiseringsidén

DN 10 aug 2014:

”Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever”

“Olika förutsättningar för inlärning. Förr gick bara en minoritet vidare i utbildningssystemet. I dag förväntas mer än hälften börja på högskolan. Men många barn kan aldrig klara dagens kunskapskrav. En växande grupp riskerar att inte klara den alltför högt lagda ribban, skriver fem läkare och psykologer. “

“Många viktiga aspekter på skolan diskuteras; ägandeformer, läraryrket, elevers psykiska hälsa och skolresultat. Ett perspektiv som sällan berörs är elevers egna förutsättningar för inlärning. I den debatt som nu pågår om skolan ser vi behovet av att också lyfta fram det perspektivet.

Allt fler barn och ungdomar remitteras från skolhälsovården/elevhälsan till sjukvården – barnpsykiatri och barnmedicin – för utredning då de inte uppnår skolans mål, eller som det anges i läroplanen från 2011, skolans kunskapskrav. Man kan på goda grunder fråga sig vilken kognitiv/teoretisk förmåga som i dag krävs för att klara grundskolans kunskapskrav.

Dagens läroplan ställer ökade krav på elevers förmåga att självständigt planera sin kunskapsinhämtning, på att analysera och reflektera; det vill säga på de kognitiva/exekutiva funktionerna. Dessa förmågor utvecklas hos barn över tid, men inte heller här har kravnivån i skolan satts i relation till vad man kan förvänta med hänsyn tagen till barns ålder, mognadsgrad och eventuella svårigheter inom ett eller flera funktionsområden.

På 1950-talet var det bara cirka 10 procent av en årskull som gick vidare till utbildning i de dåvarande gymnasierna (regeringens proposition 1983/84:116). Det var naturligtvis fler som på den tiden hade förutsättningar för fortsatta teoretiska studier, men möjligheten fanns inte för alla som kunde och önskade detta. Vi hade då en annan situation på arbetsmarknaden och det fanns goda möjligheter till yrkesarbete som alternativ till studier. I dag förväntas alla elever studera på gymnasiet och även de praktiska, yrkesinriktade programmen ställer allt högre teoretiska krav. I regeringens proposition 2000/01:100 anges målet att minst 50 procent av en årskull ska börja högskolestudier före 25 års ålder. Vad är rimligt? Hjärnan har i grunden inte förändrats mycket, och teoretisk begåvning hos barn och ungdomar är som tidigare fördelad så att en viss procentandel har en svagare teoretisk begåvning, en viss andel har en genomsnittlig och en viss andel har en förmåga som ligger över genomsnittet. Det är på samma sätt som med till exempel kroppslängd, barn i samma ålder är olika långa.

Vi frågor oss vilken teoretisk begåvning som outsagt krävs och är en förutsättning för att klara skolans uppsatta mål/krav. Kan alla elever nå skolans mål? Vi ställer också frågan hur kraven när det gäller förmågor som att planera, analysera och reflektera är anpassade efter barns kognitiva utvecklingsnivå. Enligt vad vi kunnat få fram finns ingen sådan analys genomförd av Skolverket. Tyvärr tycks denna fråga inte vara av skolpolitiskt intresse.

Många elever, särskilt på högstadiet, upplever skolan som en plåga då de inte klarar att möta de uppställda betygskraven. Det handlar om en stor grupp elever; ungefär 13–14 procent av en årskull har en svagare teoretisk begåvning och ungefär 5 procent har stora koncentrationsproblem. För en betydande andel sammanfaller svårigheterna.

Vi ser också att för de mer praktiskt begåvade eleverna har skolsituationen försvårats; ökade krav på teoretiska och exekutiva förmågor krävs också för att få godkända betyg i till exempel idrott och musik.

I läroplanens övergripande mål och riktlinjer står att läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärning och för sitt arbete i skolan. De elever vi här diskuterar vill ofta ta sitt ansvar men kan inte alltid. Barn gör många gånger så gott de kan. De barn och ungdomar vi möter har i många situationer en svårighet att styra sin uppmärksamhet, att komma ihåg instruktioner, att minnas ett inläst material eller att förstå mer teoretiskt krävande uppgifter.

Från Skolverket påtalas att skolorna måste bli bättre på att ge elever som riskerar att halka efter bra stöd så snabbt som möjligt och att detta är avgörande för att fler ska lyckas i grundskolan och kunna gå vidare till gymnasiet. Men vilken hänsyn tas till att vissa elever har specifika svårigheter som påtagligt försvårar deras möjligheter att lyckas i dagens skola? I många fall har svårigheterna inte uppmärksammats och barnets skolproblem har tillskrivits andra orsaker. Den pedagogiska kunskapen kan vara stor när det gäller vilket stöd dessa elever behöver, men de grundläggande svårigheterna hos eleven måste då ha uppmärksammats och insetts i skolan.

Med dagens skolsystem riskerar en stor grupp elever, framför allt i högstadiet, att inte klara den enligt vår mening för dem alltför högt lagda ribban. Vår oro i detta sammanhang gäller elever som pedagogiskt hör till grundskolan. För elever med lindrig utvecklingsstörning/lindrig intellektuell funktionsnedsättning finns en tydligt formulerad läroplan inom grundsärskolan. För elever med svag teoretisk begåvning, inom den vida ”normalvariationen”, och för dem med svårigheter avseende exekutiva funktioner/koncentrationsproblem/adhd finns inget garanterat skolstöd och ännu mindre några anpassade mål. Dessa ungdomar behöver i undervisningen ett ökat vuxenstöd, hjälp med struktur och planering. Det är ungdomar som riskerar misslyckanden och negativ självkänsla.

Det är rimligt att fråga sig om denna skillnad mellan många elevers grundförutsättningar och skolans krav kan ligga bakom och ofta vara en orsak till psykisk ohälsa bland barn och unga. En fråga till ansvariga för läroplanen är om, och i så fall hur, målbeskrivningen för elever i grundskolan tagit hänsyn till dessa elevgrupper. Kan det vara rätt att ställa upp generella mål för alla barn som garanterar att ungefär 15 pro-cent från början är dömda att aldrig uppnå dem?

Elisabeth Fernell, överläkare utvecklingsneurologiska enheten, Skaraborgs sjukhus; professor Gillbergcentrum, Göteborgs universitet

Magnus Landgren, överläkare, med dr utvecklingsneurologiska enheten, Skaraborgs sjukhus

Leif Svensson, psykolog, utvecklingsneurologiska enheten, Skaraborgs sjukhus

Ida Lindblad, psykolog, med dr Gillbergcentrum, Göteborgs universitet

Christopher Gillberg, överläkare, professor, Gillbergcentrum, Göteborgs universitet”

DN 13 aug 2014:

“Vissa tävlingar ska man inte vinna”

“Den upphetsade politiska retoriken kring skolan handlar om tävling, konkurrens och ökade krav. Sociologen Roland Paulsen ser svenska skolelevers hopplöshet breda ut sig i takt med att skolhetsen ökar. “

“I den skoldebatt som efter de låga Pisaresultaten fått fäste inför valet tycks motsättningen mellan ”krav” och ”flum” fast cementerad. Samtidigt delar båda läger uppfattning gällande det slutgiltiga målet: Svenska elever ska bli bäst. Inte bättre. Inte bra. Bäst jämfört med elever i andra länder. I ett skolsystem byggt på tävlingens princip blir känslan av meningslöshet stor. Det är genom vuxenvärldens krav och föreställningar som vi kan förstå den växande ohälsan bland unga.

Att senare års läkemedelsförskrivning för psykiska besvär exploderat är välbelagt. Enligt Social-styrelsen har förskrivningen av receptbelagda sömnmedel till barn under 12 år ökat med 170 procent på sex år. Antalet barn som får antidepressiva har ökat med 32 procent. Huruvida överförskrivning råder har debatterats vitt och brett, men helt klart är att barn mår dåligt.

Närmare bestämt ”vart femte barn” lider av någon form av psykiskt eller psykosomatiskt besvär enligt Barnombudsmannens rapport ”Bryt tystnaden”. Folkhälsomyndighetens rapport från i år visar att andelen 13-åringar som uppger sömnproblem och nedstämdhet mer än fördubblats sedan 1980-talet. På alla parametrar är den psykiska ohälsan avsevärt större bland flickor och i synnerhet vad det gäller ätstörningar.

I Rädda Barnens senaste enkät uppger nästan var femte flicka att de haft någon form av ätstörning det senaste året. Trots att det inte finns någon biologisk markör som gör kvinnor mer sårbara för ätstörningar har psykiatrins representanter konsekvent hävdat att ökningen av ätstörningar beror både på ärftliga och sociala faktorer. Vilka sociala faktorer man har i åtanke preciseras sällan. Ibland nämns ”stress”. Men ordet ”stress” säger i sig lite. Varifrån kommer stressen?

Dagens unga är ytterst medvetna om att deras framtid är oviss. Med 80-talisterna kom den första generationen någonsin som inte tror att de kommer att få det bättre än tidigare generationer. Den eftergymnasiala verklighet som 40-talisterna en gång kunde åtnjuta är borta. Det räcker inte längre med att ha tagit sig igenom skolsystemet för att få ett jobb. Medelbetyg är inte gott nog. Du måste vara ”begåvad” vad du än tar dig för. Att lära barn att ”ta risker” och vara ”entreprenörer” månar till och med Skolverket om. Om du inte lever upp till dessa statliga påbud skickas du till en coach där det som i skolan bara antytts propageras med all önskvärd tydlighet.

Enligt SCB upplever tre av fyra tjejer och hälften av killarna i gymnasiet skolrelaterade stressproblem. Bland dessa barn är problem som huvudvärk, ont i magen, nedstämdhet och sömnproblem mer än dubbelt så vanligt som bland övriga barn. Enligt rapportförfattarna kommer stressen inte främst från lärares och föräldrars krav. Snarare är det krav som barnen ”själva” ställer på sig samt läxor och prov som stressar. I Bris senaste årsrapport är ”skolan” den näst vanligaste orsaken till att barn kontaktar dem. Långt vanligare än exempelvis ”mobbning” eller ”familjekonflikter”. År 2005 fanns inte ens ”skolan” kategoriserad bland Bris kontaktområden.

Det är märkligt att knappt barnrättsorganisationerna tagit upp denna problematik som svar på den återuppväckta kravretorik som nu nått sin kulmen med Folkpartiets förslag på ordningsbetyg. När de länder som placerar sig högst på Pisaprispallen – Kina, Singapore och Sydkorea inte minst – framställs som föredömen har vi skäl att oroa oss. Samtidigt som Kina officiellt förklarar sina framgångar med hög arbetsmoral finns en intern kritik som sällan uppmärksammas utanför. Ett exempel är pedagogikprofessorn Xiong Binqi som till den malaysiska tidningen The Star säger att ”Kinas utbildningssystem har offrat allt

för dessa provresultat inklusive livskraft, karaktärsbildning samt psykisk och fysisk hälsa”.

Argumentet att höga provresultat kräver ett kinesiskt skolsystem är förstås orättvist (Finland anförs alltid som motexempel). Men det är knappast en överdrift att säga att Kina är relevant när betyg och provresultat betonas. I den senaste upplagan av ”Den blå utbildningsboken” som årligen ges ut i Kina, rapporteras att 63 procent av självmorden bland tonåringar skedde mellan februari och juli, den tid då eleverna skriver inträdesprov för gymnasium och högskola. I en analys av 79 fall av självmord bland mellanstadieelever fann rapportförfattarna att 93 procent av fallen kunde relateras till skolstress, bristande provresultat eller bråk med lärare.

Vad både kinesiska och svenska barn borde lära sig är detta: Vissa tävlingar behöver man inte vinna. Man kan ifrågasätta tävlingen som sådan. Att svenska elever nu får lära sig att det enda sättet att undvika framtida arbetslöshet är att konkurrera ut jämnåriga i andra länder tynger både skolgång och uppväxt med en kombination av instrumentell logik och djup meningslöshet. För vad är det som gör sambandet mellan provresultat och fattigdom så självklart? Kan det vara att mamma och pappa knappt kan föreställa sig en annan livsprincip än den globala konkurrensens? Att de inte ens är i närheten av att realisera ett alternativ till evig tillväxt och lönearbete som allenarådande fördelningsverktyg?

Den svenska skolan brinner – både bildligt och bokstavligt. Enligt Styrelsen för svensk brandforskning inträffar en till två skolbränder per dag varav minst hälften antas vara anlagda. Räknat i bränder per capita är det en toppnotering i den internationella statistiken. Man kan oroa sig för Pisaresultat om man vill. Man kan också fråga sig vad syftet med skolhetsen är.

Roland Paulsen Sociolog vid Lunds universitet. kulturdebatt@dn.se“

DN 14 aug 2014:

”Lönsamt att satsa 10 000 per månad på varje lärare”

“Högre lön, mer tid, fler anställda. Samhällskostnaden för unga som inte klarat skolan är mycket hög. Om en investering på 10 000 i månaden gör att en lärare kan hjälpa bara en enda elev till har satsningen betalat sig. Sverige måste nu satsa kraftfullt på läraryrket, skriver MP, Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet. “

“ I dagarna återvänder hundratusentals elever till lärare, kompisar och lektioner. Några barn går till skolan för första gången. Och på en punkt är politiken och forskningen helt överens: Ska alla verkligen få en ärlig chans i skolan måste alla få den tid de behöver med kunniga, engagerade och kompetenta lärare.

Ändå ges inte lärarna de förutsättningar eleverna förtjänar. Lärare räknas i dag som vår mest stressade yrkeskår. Tiden för förberedelser och efterarbete är nedskuret till en dryg kvart per lektion. Enligt OECD-undersökningen Talis upplever bara fem procent av lärarna att de har ett yrke som värderas högt av omgivningen. Sedan 2006 har var fjärde lärare lämnat yrket av andra skäl än pension, och på många lärarutbildningar står platserna i dag tomma.

Vi kan prata om allt annat i skolpolitiken, men har vi inte tillräckligt med lärare kommer vi aldrig att klara av att ge alla barn de möjligheter i livet varje barn har rätt till. Det är av nationellt intresse att fler vill bli lärare, att lärare känner sig värderade i sin yrkesroll och att lärare har nödvändiga verktyg för att göra sitt arbete.

På Miljöpartiets uppdrag har nationalekonomen Ingvar Nilsson räknat på de samhällsekonomiska effekterna av investeringar som stärker lärarna. Kopplingen mellan svårigheter i skolan och ett liv utan

makt över sin egen situation är stark. Samhällskostnaden för en enda ung person som inte får en ärlig chans i skolan eller möjlighet till arbete är mellan 10 och 15 miljoner kronor. För en person som fastnar i svår ohälsa, missbruk eller kriminalitet blir samhällskostnaden betydligt högre.

Alldeles för ofta händer det att elever inte får den tid och det stöd de behöver. Lärare saknar tiden att nå fram och makten att sätta in stöd. Problem som hade kunnat lösas tidigt tillåts i stället växa. Nilssons beräkningar visar att om lärare skulle ges förutsättningar att minska antalet elever som inte får det de behöver i skolan och därigenom riskerar hamna permanent utanför arbete och försörjning med en tredjedel så skulle det ge en långsiktig samhällsvinst på 85 miljoner kronor – per lärare.

Eftersom elevens tid med sina lärare och lärarnas förutsättningar för sitt arbete är det mest avgörande för en elevs skolresultat, kan man räkna på lönsamheten i att investera i lärarna. En så stor investering som 10 000 kronor i månaden på att lärare får bättre möjlighet att fånga upp elever som annars riskerar att hamna snett är mycket väl investerade pengar. Även om det bara ger läraren möjlighet att hjälpa en enda elev mer under hela sin lärargärning till lyckade studieresultat, egenmakt och arbete, så har hela satsningen då betalat tillbaka sig med marginal för den kommunala kassan. För samhällsekonomin som helhet blir det en vinst på nästan fem gånger de medel vi investerat i läraren.

Uträkningarna ger starka ekonomiska argument för att satsa på lärarna. Nu behövs åtgärder som ger resultat. Minskar vi tiden lärare behöver lägga på administrativa arbetsuppgifter och anställer fler i skolan så att lärare kan fokusera på sitt läraruppdrag ger det lärare mer tid att nå alla de elever som behöver lite extra stöd. Ger vi lärare mer makt att se till att särskilt stöd sätts in i tid ger det fler elever förutsättningar att nå målen i skolan och ta makten över sina liv. Minskad administrationsbörda, fler anställda och stöd i tid är avgörande för att skolan ska kunna ge alla barn en ärlig chans.

Förutsättningen för att detta ska vara möjligt är att det finns tillgång till kunniga lärare, att lärare vill stanna och utvecklas i yrket, att lärare trivs och gör det mesta av varje dag. Sverige behöver rekrytera över 80 000 lärare de kommande åtta tio åren. Särskilt akut är det gällande lärare i naturvetenskapliga ämnen och matematik samt speciallärare/pedagoger. Samtidigt är antalet sökande till flera lärarutbildningar alarmerande lågt. Endast tre (!) personer sökte våren 2014 till att bli lärare i biologi för grundskolans högre åldrar. För oss blir slutsatsen tydlig: Ska vi kunna vända utvecklingen måste vi genomföra en tydlig höjning av lärarlönerna.

OECD:s studier visar att högre lärarlöner har ett positivt samband med skolans utveckling. Läraryrket ska locka till sig många, lärare ska känna att de värderas i sitt uppdrag och det ska vara naturligt för yrkesskickliga lärare att vilja fortsätta utvecklas i skolans värld. Högre lärarlöner har viktiga långsiktiga effekter. Ett betydande lönelyft kommer också att ha effekt i närtid: Fler lärare kommer att känna sig värderade i sin gärning och välja att fortsätta och de som lämnat yrket kan överväga att komma tillbaka.

Lärarkrisen är på väg att bli akut. Stat och kommun kan inte längre peka finger mot varandra, vi måste ta gemensamt ansvar. Sverige behöver en nationell lärarstrategi där stat och kommun tillsammans tar ansvar för rekryteringsbehovet. En sådan strategi behöver innehålla statliga medel för höjda lärarlöner. Karriärtjänsterna räcker inte för att sluta den klyfta som växt mellan lärares lön och andras. Statliga insatser kan utformas på olika sätt, såsom en överenskommelse inom ramen för en lärarstrategi, motkrav för att ta del av statliga medel till skolan eller direkt riktade statsbidrag. Det avgörande är att det är statliga medel som säkert leder till en avgörande höjning av lärarlönerna, att insatsen är prioriterad, långsiktig och når alla lärare från förskolan och uppåt i åldrarna.

Det är viktigt att insatserna görs med respekt för den svenska modellen. Lönebildning är parternas ansvar. Skolan är gemensamt finansierad, och det är politiken på nationell och kommunal nivå som i slutändan avgör vilka resurser som finns tillgängliga för skolan och därmed för lärarlönerna. Kommuner med vikande skatteunderlag har haft svårt att höja lärarlönerna så mycket som krävs. Samtidigt har många skolhuvudmän, kommunala som fristående, inte satsat på lärarlöner trots att de har haft ekonomiska resurser att göra det. Att staten då både samlar och bistår kommunerna är att ta ansvar för att undvika en akut lärarbrist.

De beräkningar vi kan visa för kostnaderna att inte ge alla barn en ärlig chans i skolan leder till en tydlig slutsats: Vi har inte råd att inte satsa på lärarna. Värdet av en bra lärare överstiger vida de utgifter det innebär för staten och kommunerna tillsammans att förbättra lärarnas arbetsvillkor och yrkets attraktivitet. Sverige som kunskapsnation behöver påbörja en långsiktig och kraftfull satsning på att återupprätta läraryrket som det framtidsyrke det är. Det är en av de viktigaste investeringarna i våra barns framtid – och vår egen – som vi kan göra.

Gustav Fridolin (MP), språkrör
Bo Jansson, ordförande Lärarnas riksförbund
Eva-Lis Sirén, ordförande Lärarförbundet "

"Bakgrund. Rapporten
Den rapport som refereras i artikeln heter "Vi kan bättre än så. Värdet av en god lärare ur ett socialt investeringsperspektiv" och är skriven av Ingvar Nilsson och Eva Nilsson Lundmark.
Rapporten presenteras på torsdagen. "

DN 16 aug 2014:

"Svenska universitet bland hundra bästa i världen"

"Tre svenska universitet hör till de hundra bästa i världen, enligt en ny rankning. Men denna och liknande topplistor ifrågasätts.

Under fredagen presenterades årets universitetsgranskning från Jiao Tonguniversitet i Shanghai som årligen granskar fler än 1 200 universitet i världen.

Bland svenska universitet sticker framför allt Uppsala universitet, plats 60, ut efter en klättring med 13 platser. Men även Karolinska institutet, 47, och Stockholms universitet, 78, tar sig in på topp 100.

Värdet av den här och liknande rankningar är omdiskuterade. Till exempel fokuserar rankningen från Shanghai mycket på forskning – publicerade artiklar och fina vetenskapspriser.

– Samhällsvetenskap och humaniora kommer väldigt mycket vid sidan av. Man mäter den så att säga hårda forskningen, säger Gröjer.

Det kan dock finnas fördelar med att universiteten rankas.

– På något sätt stärker man nog konkurrensen, universiteten vill väl gärna ligga på de här listorna.

TT "

DN 18 aug 2014:

“Mer kunskap och mindre vetenskap”

“ den nyutkomna boken ”Akademisk, politisk och ekonomisk liberalism” har statsvetarveteranen Sverker Gustavsson samlat egna texter från de senaste tio åren.

Gustavsson – som tidigare varit s-märkt statssekreterare – har hela tiden kombinerat forskningen med ett starkt samhällsengagemang. Det är tyvärr en akademikertyp på utdöende. I en av sina essäer beskriver han hur statskunskapen under sin historia drivits av allt starkare krav på verklighetsförankring. Där jurister, ekonomer och filosofer sökte efter ideala lösningar ville statsvetarna beskriva realpolitikens idékamp och intressemotsättningar.

Ämnet utvecklades från ett studium av officiella texter till att ta in allt fler variabler – kontextuella, sociala, globala – i sin förståelse av politikens väsen.

Här lurar emellertid en paradox. Strävan efter realistiska beskrivningar har efter hand, tillsammans med alltmer finjusterade metoder och teorier, skapat långtgående specialisering. Overkligheten har smitit tillbaka in genom bakdörren.

I grunden handlar det om vetenskapssyn. Gustavsson menar att statskunskapens objekt är undflyende. Ämnet studerar konflikt. Också själva beskrivningen av verkligheten är föremål för ständig dragkamp. Strävan efter konsensus är också en strävan efter makt. För att överbrygga motstridiga intressen är det politiska språket ofta medvetet otydligt. Ord är hammare likaväl som speglar.

Jag tolkar Gustavsson som att han vill uppvärdera omdöme, intuition och erfarenhet. Insikt kan inte reduceras till variabler. Här finns en inbyggd motsättning till det vetenskapliga kravet att vem som helst ska kunna upprepa resultaten.

Vår kanske mest kände statsvetare, Herbert Tingsten, banade på sin tid väg för moderniseringen av svensk statskunskap. Samtidigt var han en typisk representant för den gamla skolan. Som Sveriges ledande statsvetare kunde han gå direkt över till att bli chefredaktör för Dagens Nyheter och landets ledande publicist.

Flera av Tingstens teser har i efterhand blivit ifrågasatta. Men genom politisk intuition och känsla för språket fick han människor att reflektera och ta ställning. Sedan dess har klyftan mellan statsvetenskap, historia och journalistik vidgats. Det är synd.

Lite mindre statsvetenskap och lite mer statskunskap skulle inte skada.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se “

DN 18 aug 2014:

“Bra skolor viktigast i kamp mot växande ojämlikhet”

“Växande ojämlikhet är till skada för hela samhället. Tilliten mellan människor blir lägre, vilket håller tillbaka den ekonomiska tillväxten. Det krävs en aktiv fördelningspolitik om trenden mot ökade klyftor ska brytas, menar författaren och generaldirektören Per Molander. “

“Under sommaren har debatten rasat kring franske ekonomen Thomas Piketty och hans bok om kapitalet i det 21:a århundradet. På många håll, både i Sverige och andra länder, finns ett behov av att diskutera varför de ekonomiska skillnaderna har ökat och vad man kan göra åt det.

Men Thomas Pikettys svårtolkade formler är inte enda sättet att närma sig dessa frågor. Det visar Per Molander som är doktor i tillämpad matematik. Men i sin bok ”Ojämlikhetens anatomi” (Weyler) låter han språket – och inte siffrorna – få tala. Ändå visar han med precision hur mekanismerna bakom ökade ekonomiska klyftor fungerar.

– Det rör sig om självförstärkande skillnader, där den som från början är resursstark får ett allt större övertag. Om två pojkar spelar kula har den som från starten har flest kulor också högsta sannolikheten att vinna. Så förhåller det sig också i övriga livet, om det inte finns spärrar, säger Per Molander.

Vi träffas på hans kontor vid Inspektionen för socialförsäkringen. Semestern är just över, men genom att dela upp den i flera omgångar lyckas Per Molander förlänga sin känsla av ledighet. Det är ännu lugnt och ges tid för sommaraktiga reflektioner.

– Ojämlikhet har alltid följt mänskligheten och kan ses som ett naturligt tillstånd, utifrån de olikheter som alltid finns. Men när skillnaderna har börjat öka, finns det ingen given gräns för hur stora de kan bli. Det visas av hur inkomstspridningen ökat i hela OECD-området under de senaste decennierna, betonar Per Molander.

Men så måste det ändå inte vara, vilket historien också visar. Från 1900-talets början och fram till åren kring 1970 minskade de ekonomiska skillnaderna i både Sverige och många andra länder. Därefter har det gått åt andra hållet, men i olika takt och till en ojämlikhet som skiljer sig mycket i storlek.

– Generellt gäller ändå att globaliseringen har gjort kapitalet rörligare över nationsgränserna. Arbetskraften har inte samma möjligheter, utan är mer bunden till det egna landet. Det har betytt en maktförskjutning som dessutom förstärktes på 1980-talet när Ronald Reagans och Margaret Thatchers marknadsrevolution fick spridning till stora delar av världen.

För Sverige har redan EU-medlemskapet betytt en maktförskjutning, poängterar Per Molander. Kapitalets rörlighet ökar mer än arbetskraftens, samtidigt som det också har kommit en ideologisk kantring mot mer av privatisering och marknad. För offentliga sektorn blev det ofta hybridlösningar som inte fungerar så väl.

– Inspektionen för socialförsäkringen har, till exempel, undersökt hur kostnaderna för assistansersättningen har ökat kraftigt. Där har staten satt upp en fast schablon för sin ersättning till både offentliga och

privata aktörer, vilket betyder att dessa kan ta hand om alla effektivitetsvinster.

Nu varnar Per Molander för fler steg i den riktningen. Privatiseringar sätter i gång processer med effekter som är svåra att förutse när besluten fattas, och än svårare att påverka när de blir synliga. I stället vill han slå vakt om möjligheterna att styra genom politiska beslut, däribland en aktiv fördelningspolitik:

– Det finns ingen enstaka åtgärd som snabbt kan minska ojämlikheten, utan det behövs åtgärder över hela fältet med utbildning, arbetsmarknadsregleringar, skatter och socialförsäkringar. Men bland det allra viktigaste är att förbättra skolan, så att barn får så lika uppväxtvillkor som möjligt. Det skulle stärka hela samhället, öka tilliten mellan människor och gynna oss alla, även ekonomiskt.

Johan Schück johan.schuck@dn.se "

"**Fakta. Per Molander**
Ålder: 63 år.
Familj: Gift, två utflugna barn med familjer, samt katten Hobbes.
Bor: I Uppsala.
Karriär: Doktor vid Lunds tekniska högskola. Tidigare vid finansdepartementet där han ligger bakom 1990-talets stora budgetreform. Har även varit konsult vid Världsbanken och OECD, liksom huvudsekreterare i Lindbeckkommissionen och Tsunamikommissionen. Är sedan 2009 generaldirektör vid Inspektionen för socialförsäkringen.
Författare: Har skrivit en mängd böcker, senast "Ojämlikhetens anatomi".
Tjänar: 84 300 kronor i månaden.
Första sommarjobbet: Var med om bygget av Oskarshamns kärnkraftstation. "

DN 19 aug 2014:

"Högern och vänstern lika skyldiga till läraryrkets ras"

"Bortglömt perspektiv. Det brukade vara ett privilegium att vara lärare. Bara de skickligaste kunde komma i fråga. I dag råder ett radikalt annorlunda synsätt. Skulden är till lika delar 68-vänsterns och marknadshögerns. Båda sidor har av olika skäl velat underminera lärarnas självständighet, skriver Johan Wennström"

"En gång togs det för givet i Sverige att lärare, läkare, poliser och andra ämbetsmän inte bara gjorde sitt jobb utan dessutom att de gjorde det bra. Det var ett privilegium att inneha sådana befattningar, och endast en viss typ av människor, nämligen de skickligaste och mest motiverade personerna, ansågs kunna komma ifråga.

Ett kännetecknande exempel är beskrivningen av en önskvärd lärares drivkrafter i betänkandet från 1946 års skolkommission: "Insikten att detta värv är vanskligt och att det kräver en insats av hela personligheten utgör en del av lockelsen, medvetandet att uppgiften är en av de viktigaste [som] samhället kan anförtro en medborgare utgör en annan del".

Det verkar även som att offentliganställda i det gamla Sverige sällan hade problem att göra ett så fullödigt jobb som det förväntades av dem. Ofta arbetade de betydligt fler timmar än vad de hade betalt för, av yrkesstolthet och hängivenhet till värvet.

Sedan 1990-talet har dock ett radikalt annorlunda synsätt på offentliganställda etablerats. Om vi håller oss till lärare som exempel förut-

sätts de inte längre göra sitt jobb väl, om de inte kontrolleras genom utökad kontorstid på skolan och omfattande krav på dokumentation. Det anses även vara nödvändigt att motivera lärare till arbete genom ekonomiska incitament, såsom individuell lönesättning. Allt ligger i linje med den näringslivsinspirerade styrmodellen för offentlig sektor, New Public Management, eller NPM.

Att NPM är starkt ifrågasatt i den politiska debatten om välfärdens organisering betyder inte att det saknas grund för en sådan styrmodell. Även offentliganställda själva har förändrats i sina värderingar och utgår numera främst från rent materiella värden och personliga ekonomiska intressen i stället för traditionell ämbetsmannaetik. Detta är resultatet av att vänstern och marknadshögern gemensamt brutit ned offentliganställdas professionella känsla; det ”professionsetos” som går utöver ekonomiska drivkrafter, och som gör en styrmodell i offentlig sektor av karaktären ”piska och morot”, som NPM, överflödig.

Jag har granskat hur ödeläggelsen av detta professionsetos har gått till inom läraryrket. Resultatet redovisas i en ny bok. Relevanta skoldebattinlägg från både det vänstra och det högra politiska lägret från 1968 och framåt har granskats. Det visar sig att förslag som presenterats från vartdera lägret har haft idémässiga likheter, som i praktiken kommit att dra åt samma håll, nämligen att underminera lärarnas yrkes-stolthet och självständighet.

En bärande föreställning för 68-vänstern i Sverige var att lärare utövade ett dåligt inflytande i skolan. De ansågs indoktrinera barn till auktoritära synsätt, konsumtion och vinstbegär. Därför ansåg man att lärare borde fråntas makten över undervisningen och nivelleras i sin yrkesidentitet, från en kunnig ämnesexpert till någon på samma nivå som sina elever. I en i Sverige inflytelserik bok av två amerikanska pedagoger föreslogs till och med att läraren skulle tvingas arbeta under ekonomiska incitament, som för att håna lärarens ideella professionsetos och göra denna till en vanlig anställd.

Tongivande personer inom socialdemokratin, som Olof Palme och Alva Myrdal, tog intryck av 1968 års skolidéer. Den nya socialdemokratiska läroplanen, Lgr 69, som i princip ville avskaffa kunskapsmålen och lärarens traditionella funktion i skolan, blev en direkt orsak till att stora grupper av lärare ville byta yrke i början av 1970-talet. Från denna tid och framåt ifrågasatte både socialdemokratin och fackliga representanter ideella drivkrafter som plikt och personligt engagemang hos lärare och andra offentliganställda.

Socialdemokraterna, LO och tjänstemannakollektiven överlag ansåg att arbetet enbart var ett medel för att erhålla ekonomiska resurser för fritiden. Kall och lidelse i arbetet var historisk ballast, eller arbetsgivarpropaganda, för att hålla nere offentliganställdas löner. Detta var ytterst ett led i Socialdemokraternas långsiktiga maktstrategi. Genom att angripa och förlöjliga offentliganställdas professionsetos ville partiet få väljargrupper såsom lärare och sjuksköterskor att identifiera sig som vanliga ”löntagare” och i förlängningen som socialdemokrater, till förfång för de ideella drivkrafterna och meningen i arbetet.

Uppfattningen att jobbet skulle vara något offentliganställda valde för pengarna hade en motsvarighet inom marknadshögern, i tankeriktningen public choice. Det är en nationalekonomisk ansats som under 1980-talet introducerades i den svenska debatten via bland andra tankesmedjan Timbro. Den går ut på att offentliganställda motiveras av materiella värden såsom av lön och maktbefogenheter snarare än viljan att göra en insats för andra. Eftersom man i public choice inte skiljer mellan offentliganställda fackmän som lärare och poliser, vilka producerar professionella tjänster, och rena byråkrater, framstår dessutom all offentlig verksamhet som parasitär.

Nationalekonomen Milton Friedman, som var Moderaternas inspiratör i skolfrågor, tog dessa idéer vidare i skolpolitiken. Han menade att ett statligt skolsystem endast var till för de anställda lärarna, vilka stod i vägen för elevers och föräldrars valfrihet, enkom för att öka sin egen makt. Som ett bålverk mot skolbyråkratins egenintresse föreslog Friedman just ett sådant system med skolpeng och en oreglerad friskolemarknad som infördes 1992. Tanken var att lärare skulle tvingas arbeta mer i ”konsumenternas” intressen om det skapades en konkurrens om elever mellan skolor, byggd på rent ekonomiska incitament.

Genom att både vänstern och marknadshögern i Sverige avvisade och i praktiken bröt ner andra drivkrafter i arbetet än rent ekonomiska jämnades marken för införandet av NPM även i skolan. Nu stod den öppen för de drakoniska näringslivsprinciper som blir de övergripande, styrande normerna när den traditionella ämbetsmannaetiken tunnas ut och förtvinar och måste ersättas med en ny kraftfull styrmodell.

Att vänstern och marknadshögern samfällt gjorde detta är ett bortglömt perspektiv inte bara i diskussionen om professionernas roll i offentlig förvaltning utan även i skoldebatten som följt på Pisaundersökningen om svenska elevers kunskaper. Lärarna är den viktigaste framgångsfaktorn som finns i ett skolsystem. Men att det inte längre anses vara fint eller ädelt att vara lärare har givetvis haft en kraftigt negativ inverkan på läraryrkets status och dess möjlighet att rekrytera rätt personer. Skulden för detta faller både till vänster och till höger.

Johan Wennström, författare verksam vid Institutet för näringslivsforskning, IFN”

DN 19 aug 2014:

“Så ville Harry Schein göra DN till public service”

“När DN 1973 avskaffade både de anonyma artiklarna på ledarsidan och partibeteckningen ”FP” talades det om tidningens död. Det var Olof Lagercrantz som drev igenom processen. Här berättar Svante Nycander om en kris i tidningens liv. “

“I samtal med Harry Schein på DN:s kultursida den 4 december 1972 sade Olof Lagercrantz att det fria ordet måste omprövas i en tid av tidningsmonopol. Schein instämde. Kontrollen över åsikterna i massmedia måste bli lagligt reglerad. ”Det är lagstiftarna som har att vaka över yttrandefriheten. Vi har redan bestämmelser för hur Sveriges Radio TV åsiktsmässigt skall drivas. Vi måste få det också förpressen”

Kort därefter erbjöd Schein DN en artikel om Bonniers makt över opinionsbildningen. Lagercrantz antecknade: ”Jag skall publicera den. Men han vill först konferera med Olof Palme.”

Schein skrev att Bonniers ärftliga makt var orimlig. Han ansåg att ägarna nästan oavbrutet utsatt redaktionen för påtryckningar och att DN:s redaktionella självständighet var en myt. Han upprepade förslaget om regler för pressen liknande dem för radio- och tv-monopolen.

Debatten som följde hade en bredd och intensitet som vi inte på länge sett maken till. Den var bakgrunden till inre förvecklingar i DN och en förändring av ramen för det som skrevs på ledarsidan.

I början av 1973 antecknade Lagercrantz att det surrade i alla vrår i chefredaktörsfrågan. Journalistklubben höll omröstning om ledningsmodeller och personer. Bör Olof Lagercrantz kontrakt förlängas? Bör hans kollega på chefredaktörsposten Sven-Erik Larssons kontrakt förlängas?

Lagercrantz meddelade Sven-Erik Larsson att han inte stod till förfogande för en ny period som chefredaktör med oförändrade villkor. Han lade fram sin syn på DN:s ledaravdelning: ”dess parti--politiska blindhet, dess konservatism, dess likgiltighet för en rad centrala frågor”.

Hans krav gällde främst signerade ledare och slopande av partibeckningen ”FP”. Larsson sade inte emot, enligt Lagercrantz, utan antydde att han var med på nästan allt. Lagercrantz informerade också ordföranden Albert Bonnier Jr. Han antecknade att han fann situationen tröstlös och att det vore värdigast att sluta på DN. Han hade större delen av styrelsen emot sig. ”Och regeringen, som jag inte har någon direkt kontakt med, är mitt enda kort.”

Vid den tiden var jag reporter. Larsson informerade mig om att några ledarskribenter under diskretion höll på att skriva ett reformprogram för ledarsidan. Det gick bland annat ut på att DN skulle avskaffa partibeteckningen ”FP” och inte längre bekänna sig till den liberala och frisinnade traditionen. Om detta blev känt skulle det svårt kompromettera DN. Larsson tänkte förekomma medarbetarna genom en särskild utredningsgrupp.

Chefredaktörerna utsåg journalistklubbens ordförande Mert Kubu, Olle Alsén, Jan Magnus Fahlström och mig som utredare. (Alsén och Fahlström var ledarskribenter.) Det gällde för oss att ena chefredaktörerna och ledarskribenterna.

Medan utredningen pågick hade jag ett samtal med Albert Bonnier och antecknade vad han sagt: ”Jag behöver ett rådrum och vill därför förlänga kontrakten för Lagercrantz och Larsson. Men Olof vill inte vara kvar om tidningen skall fortsätta att betecknas som liberal.” Gränsen för vad ordföranden kunde gå med på gick vid ”oberoende liberal”. Om de berörda inte blev överens tänkte han säga till journalistklubben att ”tyvärr har dr Lagercrantz sagt upp sig”.

Gruppen blev lätt överens om att DN borde slopa beteckningen ”FP”, men även ordet ”liberal” väckte invändningar. Det skulle uppfattas som ett annat ord för samma sak. Inte heller ”oberoende liberal” gillades. Gruppen enades om beteckningen ”oberoende” och påminde om att chefredaktörernas kontrakt hänvisade till tidningens traditionella liberala och fristinnade anda.

Den andra huvudfrågan gällde signering av ledare med initialer. Sven-Erik Larsson försökte hålla emot, han ansåg att anonymitet gav ledaren en extra auktoritet. Men för medarbetarna rörde det sig bland annat om en statusfråga, även om ingen betonade det. Ännu i början av 1960-talet var flertalet texter i DN anonyma. Genom tv och radio fick public service-journalister stjärnstatus. DN:s redaktionschef Börje Dahlqvist införde signaturer med hela namnet, senare ofta med ”bildbyline”, på nyhetssidorna. Ledarskribenternas anonymitet och sjunkande status gick hand i hand med en fackligt pådriven löneutjämning.

Arbetsgruppen föreslog att ledarna skulle signeras. Ökat utrymme borde finnas för utomstående skribenter. Förslagen tillstyrktes av chefredaktörerna och ledarskribenterna, och i ett brev till styrelsen framhöll Lagercrantz och Larsson att de hade accepterat gruppens resonemang och förslag. ”Frågan om åsiktsstämplingen bör inte förväxlas med frågan om tidningens åsiktsmässiga profil.” Förslagen publicerades i DN den 17 februari tillsammans med journalistklubbens

yrkande att chefredaktörernas kontrakt skulle förlängas. Omröstningen hade gett breda majoriteter för både Lagercrantz och Larsson.

Utredningsgruppens och journalistklubbens förslag togs upp i DN:s styrelse. Traditionen bjöd att man där inte diskuterade tidningens redigering, men denna gång kunde ledamöterna sätta ner foten genom att precisera förutsättningarna för en förlängning av chefskontrakten till utgången av 1975. Därefter skulle ingen förlängning ske.

Att slopa partibeteckningen och att markera DN:s oberoende ansåg styrelsen kunde vara befogat. Men förslaget om mer utrymme för inlägg av utomstående skribenter föranledde en varning. Proportionen mellan sådant material och egna ledarkommentarer borde inte ”förändras på ett långtgående sätt”. När detta skrevs fanns ännu inte DN Debatt, som de första åren var en del av ledarsidan.

Styrelsen ansåg det inte ”lämpligt eller befogat” med samråd inom ledarredaktionen när man skulle utse frilanskolumnister, vilket utredningsgruppen hade föreslagit.

Styrelsen nöjde sig inte med att påminna om de förpliktande orden om DN:s traditionella liberala och frisinnade anda. Den försökte konkretisera. Tidningen borde slå vakt om ”det demokratiska samhällets fri- och rättigheter, den enskilda individens integritet samt en samhällsutveckling, som garanterar demokratins fortbestånd”. Ingen kunde i sak invända något mot detta, men här fanns nya ord som kunde åberopas i samtal med chefredaktörer. ”Anser du att ledarskribenten A A slog vakt om individens integritet när han skrev att …?” De nya direktiven kunde längre fram förstärkas med vackra ord om entreprenörskap och avtalsfrihet.

Styrelsen ansåg det naturligt att ledare infördes osignerade, men om medarbetare vid tillfälle ville ha med sina initialer så var detta ”en individuell önskan, som styrelsen inte tar ställning till.” Man betonade vikten av att ledarartiklar redigerades så att de ”klart skiljer sig från eventuella inlägg på ledarsidan, som uttrycker en annan åsikt än den som utgör tidningens linje”. De sistnämnda ”skall vara signerade med hela författarnamnet”. Ett rakt besked.

Men hur skulle man då se på Nils-Eric Sandbergs populära kåserier under signaturen ”Sander”? Var de uttryck för tidningens linje? Den frågan lämnades bäst obesvarad. Detsamma gällde ledarredaktionens kollektivsignatur ”Friskytten”, som infördes senare. I denna gråzon var det tillåtet att chockera, att vara elak, att ta ut svängarna. Där skrevs mycket som var tänkvärt utan att vara tidningens linje.

Styrelsens försök att distansredigera ledarsidan var ingen succé.

Någon klarsignal för en regelmässig signering av ledarna hade styrelsen inte gett, men den gav under hand av ordföranden.

Lagercrantz styrde händelseförloppet i stort men höll sig i bakgrunden, medan Larsson med viss pondus stod upp för DN i den kritikstorm som följde. Han försvarade tveklöst sådant han internt hade talat emot.

Förändringarna på DN:s ledarsida uppfattades av de flesta som ett steg mot en politiskt neutral, könlös dagspress – i linje med Harry Scheins förslag om reducering av dagstidningarna till en public serviceroll. I bakgrunden skymtade Olof Palme.

”En röst tystnar. En tidning dör”, kommenterade Expressen. Många ansåg att förändringarna sammantagna skulle utplåna DN:s identitet. Sven-Erik Larsson hävdade att det som skett saknade principiell

betydelse. Beteckningen ”oberoende” var naturlig för DN. Signaturerna visade öppenhet mot läsekretsen. Ledarsidans skribenter hade inte ifrågasatt åtagandet att verka i frisinnad och liberal anda.

Larsson valde att polemisera mot den extremaste kritiken, Expressens dödförklaring av DN. Jag vet ingen, skrev han, som kan göra sig så radikalt obunden av fakta som chefredaktören Per Wrigstad. Denne hade gett sig hän åt apokalyptiska visioner. För Expressen var det en fördel att Wrigstad sällan skrev på ledarsidan. Hans synpunkter på DN:s redaktionella ledning fann Larsson inte värda att bemöta:

”Låt mig dock säga att med den kännedom jag har om Dagens Nyheter efter tjugu års verksamhet i företaget tror jag inte att ett överstepräst-ämbete av den typ Wrigstad skapat i Expressen är den rätta modellen för oss.”

Men kritiken från yrkeskollegor i pressen var så gott som enstämmig och speglade en bred uppfattning. Förändringarna var rätt triviala, men sammantagna förstärkte de bilden av DN som ett skepp med bara segel och inget roder.

Svante Nycander “

“Svante Nycander var under åren 1960–1994 anställd i Dagens Nyheter, från 1979 som chefredaktör och chef för ledarredaktionen. Han ger i dagarna ut ”Makten över åsikterna. DN under Olof Lagercrantz och Sven-Erik Larsson” på Atlantis förlag. “

DN 21 aug 2014:

“Klassrummet har alltid en valuta”

“Hur hänger det fria skolvalet ihop med idén om lika utbildningsmöjligheter? Det är frågan som göms under skummet på skoldebattens vågor, och bara ibland dristar sig olika fraktioner inom Socialdemokraterna till att uttala en känsla: skolvalet är ett orättvist system som borde skrotas. Vänsterpartiet har väntat länge och först med Jonas Sjöstedt som partiledare sagt att det ska avskaffas.

Jo, det mesta tyder på att skillnaderna mellan olika elevgrupper har ökat sedan skolvalsreformen infördes för drygt 20 år sedan. Likvärdigheten har blivit sämre och kurvorna fortsätter att peka nedåt. Men om de faktiska sambanden vet skolvalsmotståndarna lika lite som reformens vänner.

Forskningsinstitutet IFAU lämnar i den nya rapporten ”Hur har 1990-talets skolvalsreformer påverkat elever med olika familjebakgrund?” heller inga entydiga svar. Själva reformerna är svårstuderade, men med hjälp av detaljerade data har forskarna försökt kommer runt de hinder som annars gör det svårt att ringa in effekterna. Som visar sig vara små.

Inget i studiens resultat tyder på att skolvalet har missgynnat elever från resurssvaga hem. Varken vad gäller betyg eller till exempel möjligheterna att plugga vidare och få jobb senare. Möjligen förhåller det sig tvärtom, att barn från förhållanden som begränsar deras möjligheter i genomsnitt möter en aningen ljusare utsikter, tack vare 1990-talets reformer.

Högutbildade och etablerade föräldrar har förstås alltid haft, och kommer alltid ha, olika sorters valutor att placera i sina barns framtid. Bostadsadressen var den som var gångbar så länge närhetsprincipen styrde. Rika har på det sättet alltid kunnat välja fritt.

I och med skolvalet har adressen som medel ersatts av framförhållning och kontaktnät. Ingen perfekt rättvisa garanteras genom kösystem och den svårtolkade information som måste manövreras. Men det vi hittills vet om effekterna borde vara tillräckligt för att leta efter andra svar på frågan om hur skolan kan bli mer likvärdig.

Carl Johan von Seth carljohan.vonseth@dn.se "

DN 21 aug 2014:

"Elever ska lära sig mer om förföljelsen av romer."

"Regeringen lanserar i dag ett nytt uppdrag som ska leda till att svenska elever lär sig om diskrimineringen av romer. Bakom beslutet ligger bland annat DN:s avslöjande om Skånepolisens olagliga register.

I våras presenterade integrationsminister Erik Ullenhag (FP) regeringens vitbok över diskrimineringen mot romer i Sverige. Nu ger regeringen den nybildade kommissionen mot antiziganism i uppdrag att utifrån vitboken ta fram ett undervisningsmaterial som ska spridas till alla Sveriges högstadieskolor.

– Sverige har en mörk och hittills okänd historia av övergrepp mot romer. DN:s avslöjande gjorde det tydligt att det fortfarande finns fördomar och ren antiziganism som drabbar romer i vardagen, säger inte-grationsminister Erik Ullenhag.

Undervisningsmaterialet ska tas fram i samarbete med Forum för levande historia, Skolverket, Diskrimineringsombudsmannen och romska sakkunniga.

– Vi har alldeles för dåligt material och kunskap om antiziganism. En del av det som kommit fram i vitboken kände vi inte till innan, säger han.

Nästan ett år har gått sedan DN avslöjade Skånepolisens registrering av romer. I ett olagligt register fanns över 4 700 personer registrerade.

Erik Ullenhag säger att avslöjandet ledde till en stor förtroendespricka mellan staten och den romska minoriteten.

– Det innebar en skada. Å andra sidan blev det för första gången på många år en seriös diskussion om romers situation. Många myndigheter har på regeringens uppdrag eller eget initiativ börjat arbeta med frågan, säger Erik Ullenhag.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se "

"**Fakta. Polisens register**
Den 23 september förra året avslöjade DN att polisen i Skåne olagligt registrerat 4 741 personer, varav 1 320 är barn och 220 är avlidna.

Den 25 mars i år presenterade Erik Ullenhag regeringens vitbok över övergrepp och kränkningar av romer i Sverige under 1900-talet. Samtidigt tillsattes den nya kommissionen mot antiziganism. "

DN 22 aug 2014:

"Politik är mer än ord"

"Politiken kan varken reduceras till vetenskap eller retorik. Den är snarare en mångfacetterad blandning av erfarenheter, känslor och förnuft.

Det politiska språket kan vara svårt att greppa. Inte för att det är så värst avancerat. Huvudförklaringen är att politik rör stora och komplexa frågor som är svåra att bryta ned i sina beståndsdelar.

Politiska slagord utmärks av mångtydighet. Rättvisa, frihet och jämlikhet är klassiska exempel. I stort sett alla ställer sig bakom begreppen i någon form – men nästan ingen tolkar dem på samma sätt.

I den nyutkomna boken ”Ordens makt i politiken” (Kata förlag) försöker den S-märkta språkvetaren Sara Gunnerud bena ut begreppen. Samtidigt vill hon ge råd till den svenska arbetarrörelsen – som hon menar blivit för dålig på att föra ut sitt budskap.

Enligt Gunnerud har ”högern” varit mer framgångsrik på att paketera sina åsikter – trots att det är ”vänstern” som sitter inne på fakta och statistik. Boken hade tjänat på lite mer distans till den egna saken. Bara det faktum att begreppet ”höger” – till skillnad från ”vänster” – av många ses som suspekt visar att Gunneruds egen politiska sida varit mycket framgångsrik i att styra språkanvändningen.

Det är en mycket vanlig (miss-)uppfattning bland politiskt aktiva att motståndarlaget vinner striden genom att ägna sig åt manipulation och fula knep, eller tack vare överlägsna resurser. När man på vänsterkanten förfasar sig över Svenskt Näringslivs propagandamiljoner och den liberala mediedominansen så gnälls det i borgerliga kretsar över LO:s kampanjmaskin och en vänstervriden journalistkår. Att framställa sig som underdog är en central retorisk figur i svensk politik.

I själva verket förekommer naturligtvis tveksamheter och tjuvnyp från alla sidor. När Göran Persson i valrörelsen 2006 påstod att alliansen skulle införa en särskild ”pensionärsskatt” var det inte mindre oärligt än när Moderaterna i dag vill låta påskina att försvaret går upp i rök vid ett regeringsskifte – vad som nu finns kvar av det.

Sanningen och makten trivs inte särskilt bra i varandras sällskap. För en politiker är språket ett verktyg, ungefär som hammaren för en smed. Orden väljs ut och formas till att passa ett visst syfte.

Risken finns alltid att makthavaren blir sin egen retoriks fånge. Han eller hon kan då, beroende på grad av självdistans, framstå som en levande partikliché eller cynisk ordkonstnär. Förmågan att övertyga stärks betydligt om man bottnar i sig själv, och kan hämta näring ur ett socialt sammanhang av erfarenheter.

Politik är en blandning av fakta, känslor och värderingar. Där råder konflikt mellan kort och lång sikt, mellan olika grupper och intressen och mellan oförenliga värden. Men där finns också en verklighet att förhålla sig till.

Politik är inte vetenskap. 1800-talsdrömmen om ett logiskt språk som avspeglade verkligheten i hela dess mångfald gick i graven under första världskriget. Österrikaren Ludwig Wittgenstein revolutionerade filosofin med sitt verk – ”Tractatus logico-philosophicus” – som han skrev vid fronten i den kejserliga habsburgska armén. Det var ett försök att rensa ut meta-fysiken, och dra en skarp linje mellan det för filosofin meningsfulla, naturvetenskapliga språket och det varom man inte kunde tala – i varje fall inte vetenskapligt. Politiken var lika ovetenskaplig som kriget, och låg bortom sanningens räckvidd.

Wittgenstein kom senare även att överge idén om språket som en exakt avbild av naturen. Allt språk – såväl det vetenskapliga som det vardagliga – var i stället ett slags spel mellan människor. Ordens betydelser är beroende av de talandes gemensamma förförståelse och den kontext där de framförs.

Att språket inte bara är en spegel av verkligheten är i dag vedertaget inom humaniora. Tyvärr har den insikten bidragit till missuppfattningen att språket skulle vara det enda som existerar. Vissa samtida debattörer tycks rentav tro att samhällsproblem försvinner om man inte talar om dem, eller använder sig av nyspråkliga omskrivningar.

När Expressens politiske kommentator K-G Bergström i veckan skrev om ”48-miljardersbomben”, apropå den ökade asylströmmen, blev han hårt kritiserad för sitt ordval – inte för själva faktapåståendet. Och ja, det kräver mindre ansträngning att diskutera språkbruk än sakfrågor.

Sanningen är svårfångad. Poängen med undersökningar, debatt och granskning är att vi ändå ska kunna närma oss den. Åtminstone på ett sätt som är relevant för oss här och nu och för de frågor vi ställer. Politisk praktik är ett slags provisorisk problemlösning.

Retoriken står inte alltid i vägen för kunskapssökandet. Känslor och värderingar har sin del av det politiska livet. Poesi och retorik kan ibland vara en genväg till förståelse.

Dagens samhällsklimat lider dock inte brist på känslouttryck – tvärtom är det logiken som fått stryka på foten. Böcker som Gunneruds fyller här ett syfte – att ge oss kritisk distans till den störtskur av vädjanden till våra känslor som sköljer över oss i form av skrämselpropaganda, statusbekräftelse och moralisk indignation.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se “

DN 22 aug 2014:

“Elever dåligt förberedda för yrkeslivet”

“Gymnasieskolans yrkesprogram är en ideologisk stridsfråga inför valet. Nya siffror visar att många elever i årskurs två inte har haft någon eller bara begränsad kontakt med sin framtida bransch. ”Det är skrämmande”, säger Skolinspektionens utredare.”

“Med gymnasiereformen 2011 beslutade regeringen att yrkeselever inte längre behöver läsa till högskolebehörighet, även om möjligheten finns. Oppositionen har protesterat och lovat att återinföra kravet på högskolebehörighet om de vinner valet.

Samtidigt som politikerna bråkar om yrkesprogrammens framtid dras utbildningarna med dåligt rykte och har under lång tid haft problem med både avhopp och minskande ansökningar.

– Som mest gick 35 procent av alla elever på yrkesprogram. Förra året var det bara 27 procent. Cirka en femtedel av yrkeseleverna har inte heller fullföljt sin utbildning inom fem år, säger Helen Ängmo, överdirektör på Skolverket.

Det är ännu inte känt hur det gått för den första årskullen som började gymnasiet efter regeringens reform. Eleverna tog studenten i juni och Skolverket har ännu inte sammanställt deras resultat.

Trots det finns det redan nu varningstecken om fortsatta problem på yrkesprogrammen. En granskning som Skolinspektionen presenterade i juni visar att 60 av 64 granskade yrkesutbildningar har riskområden som kan leda till att fler elever avbryter sin utbildning.

DN har tagit del av en hittills opub-licerad enkät från undersökningen som besvarades av 815 elever i årskurs två på de mest avhoppsdrabbade programmen.

Trots att både regeringen och oppositionen betonar vikten av en nära kontakt mellan yrkesprogrammen och yrkeslivet säger en stor del av eleverna att de har haft väldigt liten eller ingen kontakt alls med personer från det yrke de studerar till.

Nästan en tredjedel av eleverna har inte haft någon praktik. Det i sig är inte konstigt eftersom praktiken ofta ligger under det sista året på utbildningen. Men bara 45 procent av eleverna säger att de har fått besök på skolan av personer som arbetar med yrket de utbildar sig till. En fjärdedel av eleverna säger att de inte fått besök, och 30 procent att de inte vet. En tredjedel, 34 procent, av eleverna säger dessutom att de inte har gjort ett enda studiebesök på en arbetsplats.

– Frågar man lärarna ger de ofta en annan bild, men det är skrämmande att så många upplever att de inte har fått någon kontakt alls med yrkeslivet, trots att de går i årskurs två, säger Skolinspektionens utredare Marie Wiberg-Svensson.

Hon är mycket kritisk till att eleverna inte tidigt får kännedom om vad deras utbildning innebär och vad den kan leda till i framtiden. Trots att de gick andra året på gymnasiet var många elever osäkra på vad deras yrkesutbildning egentligen innebar.

– På barn- och fritidsprogrammet var det många elever som inte ens visste vad som krävs för att bli förskollärare.

Även Skolverkets överdirektör Helén Ängmo är kritisk till de bristande kontakterna med elevernas framtida arbetsgivare.

– Skolan har ett jätteviktigt ansvar för att det ska vara en bra kontakt med yrkeslivet. Det här ska inte brista, det är en nyckel till att yrkesprogrammen ska bli bra, säger hon.

Yrkesprogrammen har genomgått stora förändringar i och med gymnasiereformen 2011 och konsekvenserna är fortfarande svåra att se eftersom de första eleverna in i reformen just har tagit studenten.

Helén Ängmo säger att det är svårt att på förhand veta vad det skulle innebära om Socialdemokraterna vinner valet och får igenom kravet om att på nytt göra yrkesprogrammen högskoleförberedande.

– Ett viktigt syfte med reformen 2011 var att programmen skulle yrkesprofileras mer. Ska man gå tillbaka till ett annat system måste man sannolikt utreda hur man ska balansera de högskoleförberedande och de yrkesprofilerade delarna i utbildningen, säger hon.

1. Ska alla gymnasieutbildningar ge högskolebehörighet?
2. Ska betygsåldern sänkas?
3. Ska skolan förstatligas?

Socialdemokraterna
1. Ja. Sedan regeringen förändrade yrkesprogramment har antalet elever minskat trots efterfrågan på gymnasieutbildad arbetskraft.

2. Nej. Betyg ska ges från årskurs 6. Det finns inget forskningsstöd för betyg i lägre åldrar.

3. Nej. Det skulle innebära ytterligare ett oansvarigt experiment med den svenska skolan och just nu behöver skolan arbetsro.

Vänsterpartiet
1. Ja. Alla behöver kunskaper som ingår i grundläggande högskolebehörighet. De kan behövas både i arbetslivet och i livet i övrigt.

2. Nej. Tidigare betygssättning skulle leda till ännu större press på eleverna och arbetsbörda för lärarna, men inte bättre resultat.

3. Ja. Det är viktigt för att trygga en likvärdig skola i hela landet.

Miljöpartiet
1. Ja. Det är en viktig del i arbetet med att stärka attraktiviteten i yrkesprogrammen.

2. Nej. Regeringens egen utredare har konstaterat att det inte finns vetenskapligt stöd för att sänka betygsåldern.

3. Staten ska ta ett ökat ansvar för skolan. Myndigheterna ska kunna sluta avtal med huvudmän och ge extra resurser som fler lärare.

Moderaterna
1. Nej. Varje elev kan själv avgöra om de vill studera vidare eller börja jobba. Alla kan välja till kurser för att få högskolebehörighet.

2. Ja. Moderaterna vill att betyg ska ges från årskurs 4.

3. Nej. Moderaterna anser inte att det skolan behöver nu är fler stora organisatoriska reformer. Sveriges lärare och elever behöver lugn och ro.

Folkpartiet
1. Nej. Alla kan och vill inte bli akademiker. Alla ska ha möjlighet att läsa in högskolebehörighet, men det ska inte vara ett tvång.

2. Ja. Betyg hjälper. Vi vill ge betyg från fjärde klass för att ge tydligare information till föräldrar och elever.

3. Ja. Ska vi lyfta resultaten måste det ske en nationell kraftsamling, den kompetensen och beslutskraften finns inte i 290 kommuner var och en för sig.

Centerpartiet
1. Nej, men elever på yrkesförberedande program kan komplettera till högskolebehörighet. Man ska även kunna komplettera med komvux.

2. Det viktiga är att elever får den hjälp och det stöd de behöver för att klara av skolgången. Betyg ska införas från årskurs fyra.

3. Nej. Centerpartiet står för att beslut ska fattas så nära de berörda individerna som möjligt. Men staten ska ha ett helhetsansvar.

Kristdemokraterna
1. Nej. Men elever på yrkesförberedande program ska kunna välja de kurser som behövs för grundläggande högskolebehörighet.

2. Ja, vi förordar betyg från skolår 4.

3. Skolan behöver arbetsro men om den oroande utvecklingen i skolan fortsätter under en längre tid bör frågan om återförstatligande omprövas

Sverigedemokraterna
1. Nej, inte nödvändigtvis. Däremot ska alla ha möjlighet att komplettera via komvux. Därför utökar vi det med 6 000 platser.

2. Vi anser att betyg borde ges från årskurs 4.

3. Ja. Genom att åter låta staten ansvara för skolan kan vi påbörja vägen mot en rättvis och likvärdig skolgång där lärarnas status kan höjas. “

DN 23 aug 2014:

“Dostojevskij är inte målet”

“Genom litteraturen träder vi in i tidigare förborgade världar, oändliga världar, andras världar. Vi lämnar jaget som vi vanligtvis ser det, tar steget in i någon annans verklighet – och får genom distansen möjlighet att se oss själva i helfigur. Livet blir rikare, världen både vackrare och hemskare. Läsaren blir bildad, empatisk och reflekterande, en bättre och helare människa helt enkelt.

Till exempel så där kan det ibland låta från bildningsivrande läsapostlar. Och det är säkert sant. Sant är också att vissa människor aldrig blir några läsare. Inte för att föräldrarna inte läste för dem på kvällarna innan ljuset släcktes, inte för att det var så stökigt i klassrummet att de inte kunde höra sina egna inre ljudanden över allt oväsen. Inte för att de har läs- och skrivsvårigheter. Utan för att de bara inte gillar grejen, för att de inte grips av litterära gestaltningar av det mänskliga varats outgrundliga komplexitet. För att de har viktigare saker för sig. För att de intresserar sig mer för verkliga än uppdiktade personer och föredrar att med egna ögon se den lilla indiska byn framför att få den tecknad för sig i ord och meningar.

Och det är i sin ordning. Meningen med livet är inte att kunna njuta av Fjodor Dostojevskij. Moral mäts inte i hyllmeter utan i hur man beter sig mot sina medmänniskor. Att läsa skönlitteratur och poesi är ett sätt att förstå och utforska sig själv och världen. Det passar för somliga, för andra inte.

Skolan ska vara en dörröppnare. Och det är den också i många fall, med lärare som förstår att kombinera läsning på egen hand och samtal i grupp, med engagerade skolbibliotekarier som kan konsten att sätta

rätt böcker i händerna på nya, trevande läsare. Men alla barn måste inte bli hängivna bokälskare.

Det är inte nödvändigtvis ett misslyckande att en del elever aldrig öppnar en bok på fritiden. Dörren ska öppnas och eleverna bjudas med på studieresor in i litteraturens värld. Kanske vill de stanna där, kanske återkommer de med jämna mellanrum, kanske nöjer de sig med titten och återvänder aldrig efter skoltiden.

Det stora problemet är förstås att själva läsförståelsen sjunker hos grundskoleelever i Sverige. Den sjunker längs hela skalan från hög- till lågpresterande, men mest bland de redan lågpresterande, allra mest bland utrikes födda pojkar och pojkar med utrikes födda föräldrar. Allt fler har svårt att ta till sig basala fakta i en sammanhängande text – något som är en förutsättning för att lyckas i skolans övriga ämnen.

Minskad likvärdighet är inte bara skolans fel när samhället och de demografiska förutsättningarna förändras. Men den svenska skolan är särdeles illa rustad för detta skifte.

För att skolan ska återfå funktionen som transportmedel för klassresor behöver det ske avsevärda attitydförändringar. Läraryrket måste uppvärderas, respekten för skolan återvinnas. Det sker inte över en natt efter årtionden av förfall och utarmning. Och frågan är vart vi ska. Respekten för kunskap och skola kan inte byggas på en på förhand given respekt för auktoriteter. Den har vi avskaffat, på gott och ont. Vi måste hitta en väg framåt.

Lyckligtvis behöver frånvaron av svar på de stora frågorna inte utesluta handfast och jordnära utveckling av pedagogiken. I Kanadas skolor har man lyckats vända trenden med sjunkande läsförståelse, bland annat genom att införa tydligt angivna mål i varje årskurs. Där finns också en högre förväntan på lärarna att använda sig av undervisningsmetoder som stöder sig på forskning.

Men utbildningsminister Jan Björklund har kört fast i sina egna hjulspår. I veckan försökte han återigen sälja in idén om betyg från fjärde klass. Det är inget dåligt förslag i sig, men det vore absolut förödande just nu. Lärarnas energi behövs till annat än att sätta sig in i ännu ett knippe bedömningsgrunder och de vidhängande svårigheterna med rättvis betygssättning. Deras begränsade tid till vidareutbildning bör läggas på annat, som att diskutera och pröva nya pedagogiska strategier för ökad läsförståelse. Så kan fler barn ges möjlighet att resa ut i litteraturens förtrollade världar. Så kan fler av de svagaste eleverna få hjälp att faktiskt förstå vad de läser.

DN 23/8 2014 “

DN 23 aug 2014:

“<u>När statistiken blir livet</u>”

“Hur beskriva tillvaron så att skildringen ter sig giltig och relevant? Det är en fråga för samhällskommentatorer och politiker i valtider. Den statistiska blicken kan vara skadligare än vi anar.

Den mänskliga kroppen består till stora delar av vatten. Det är ett faktum som trots att det är sant är helt oanvändbart vid de flesta mänskliga och existentiella frågor. I det offentliga samtalet finns en stark tilltro och förkärlek till detta sätt att förhålla sig till sanningen, verkligheten och hur saker där hänger samman. Fakta presenteras därför att de är fakta även om de fördunklar mer än de klargör.

Tillvaron görs statistisk. Summan av delarna (människornas val och handlingar) blir till en aggregerad entitet som slås ut på delarna och framhålls som deras verklighet. Ingen lever dock sitt liv på aggregerad nivå. Den speglar sällan väsentliga aspekter av livet.

Statistik livnär sig ogenerat av kategorier som den föser in människor i oavsett kategorins betydelse för individen. Genom statistiken ges de betydelse. Därtill föder och göder den idéer om orsakssamband som inte föreligger men som liknar den där kvällstidningsrubriken som löd: ”Fastnade i hiss, blev gravid”. (Hon satt fast så länge att hon tog sitt p-piller för sent). Hjärnan skapar samband av de empiriska komponenter den får presenterade för sig, och det krävs stor självdisciplin för att hindra den.

Den statistiska blicken styr också tänkandet om grupper på sätt som leder till fördomar. På denna punkt är samhällsutvecklingen dock besynnerlig. Om det tidigare ansågs ytterst viktigt att inte göra antaganden om enskilda utifrån grupptillhörighet ses det i dag snarast som en intellektuell brist att inte göra det, en frånvaro av strukturell medvetenhet.

Eftersom världen framställs som om vi levde på aggregerad nivå får vi gång på gång och särskilt i valtider höra siffran om hur mycket ”kvinnor” tjänar jämfört med ”män”. De samlade inkomsterna under ett yrkesliv för alla med x-kromosom räknas samman och delas sedan jämnt på antalet i gruppen,- varpå man får fram vad en fiktiv kvinna tjänar. I uträkningen tjänar alla i gruppen lika mycket, olikheten ligger mellan grupperna.

Summorna jämförs sedan varpå den demagogiska debattören sluter sig till att den individ som föds som flicka i Sverige kommer att tjäna x antal mindre miljoner än hon skulle ha gjort om hon fötts som pojke.

Det är uppenbarligen *inte* en slutsats man kan dra av siffrorna. De är just statistiska. Annars vore det omöjligt att, vilket ju är fallet, många kvinnor har en högre livsinkomst än många män.

Förklaringen till att kvinnor på samlad nivå tjänar sämre vet ingen säkert, av diskussionen framgår inte ens om summan är justerad för färre arbetade timmar eller om den delvis beror på det. Troligen är orsaken historisk eftersläpning och gamla genusnormer. Dessa är långt mer komplexa och subtilt verkande än att män och kvinnor skulle ha olika lönekolumner för samma tjänst.

Genusnormerna, alltså föreställningar om vad det innebar att vara kvinna respektive man, är inte diskriminering i sig, alltså olika behandling, men leder lätt till det eftersom de bygger just på förmodanden om olikheter (i exempelvis kompetens) mellan grupper, men likheter inom dem.

Det är därför synnerligen olyckligt att den stumma statistiska synen på sanningen och verkligheten vinner mark. Den skapar förvrängda uppfattningar i våra huvuden om hur saker hänger samman. Via denna aggregerade nivå som hela tiden upprepas som verklig fastän ingen lever där, uppmanas vi att betrakta kategoritillhörighet som allt avgörande för våra möjligheter, vilka vi är och våra önskemål.

En annan följd av den statistiska strukturdiskursen – där människors individuella val ses som blott kvantifierade effekter på totaliteten – är den utbredda benägenheten att beskriva uppnådda positioner som ”privilegier”, också om de nåtts via arbete och något litet inslag av slit. Ifall förmåga alls beaktas är det förmågan att vässa armbågarna.

Språkbruket är ingen slump utan avsett att undergräva de upplysningsliberala idéerna där meritokrati är en hörnpelare. Privilegier för tanken till adeln och därigenom antyds att allt uppnått är orättfärdigt, ärvt och stulet, givet genom födsel och en tillhörighet som följer med kromosomer och pigmentering. Inget är åstadkommet genom ansträngning och den som argumenterar emot synsättet gör det för att ”bevara sina privilegier” i stället för att ha anständigheten att avsäga sig dem.

I den statistiska världen betraktas världen alltid utifrån facit, och åtgärder vidtas utifrån facit. Då finner man lätt att människans frihet att forma sitt eget liv var det som orsakade det oönskade resultatet, varför tyglarna måste göras stramare.

Rörande den amerikanska debatten i ämnet gör nationalekonomen Thomas Sowell följande reflektion: “The very word ‘achievement’ has been re-placed- by the word ‘privilege’ in many writings- of our times”. Sowell anför en undersökning om invandrade grupper i Toronto där japaner beskrevs som de ”mest privilegierade” eftersom de hade den högsta medelinkomsten bland grupperna. Att japaner i Kanada internerades av staten under andra världskriget spelade i sammanhanget ingen roll.

Lena Andersson ledarredaktionen@dn.se “

DN 23 aug 2014:

”Sämre läsförståelse naturlig följd av nya digitalsamhället”

“Förbisett faktum. Ungas fritid präglas allt mindre av läsning. En 15-åring ligger i snitt 875 timmar efter tidigare generationer i fritidsläsning. Vi måste fråga oss hur skolan ska samspela med digitaliseringen och inte hasta fram reformer innan vi säkert vet varför resultaten sjunker, skriver medieforskaren Dino Viscovi.

Debatten om svenska elevers sjunkande resultat i Pisas läsförståelsetest har blivit en långkörare. Märkligt nog har ett uppenbart faktum ännu inte belysts, nämligen att vår digitaliserade medievardag gör att ungas fritid allt mindre präglas av läsning. Den läsande familjen har blivit den surfande familjen, och detta har rimligtvis fått konsekvenser för ungas läsutveckling.

Inom barn- och ungdomsidrotten har man länge varit medveten om de skilda förutsättningarna för träning och prestation i dag jämfört med för tjugo år sedan. Unga är fortfarande intresserade av idrott och deltar i träningar och tävlingar med entusiasm. Däremot har aktiviteterna mellan de organiserade momenten – spontanidrottandet på skolgårdar och i bostadsområden – avtagit. Detta påverkar naturligtvis prestationerna. Det tar, om inte annat, längre tid att utvecklas om man inte också leker och provar sig fram på egen hand.

Den här insikten måste vi ta med oss till skolan när vi ska tolka de försämrade resultaten i Pisas läsförståelsetest. För att bli en god läsare av skriven text räcker det nämligen inte att delta i skolundervisningen, läxor inkluderade. Fritiden måste också användas till läsning för nöjets och det egna intressets skull. Men i likhet med spontanidrottandet har fritidsläsningen stegvis minskat i omfattning, framför allt från millennieskiftet och framåt (se tabellen intill), just samma period som

de svenska hushållen på allvar digitaliseras. Det mesta tyder på att lästiden halverats på tjugo år, vilket rimligtvis har haft betydelse för hur läsfärdigheterna utvecklats hos barn och unga.

Tidigare generationer var sannolikt inte mer begåvade eller disciplinerade än dagens, däremot såg medievardagen annorlunda ut. Över 80 procent av hushållen hade i mitten av 1970-talet en prenumererad morgontidning, som dessutom kompletterades med kvällstidning några gånger i veckan. Veckotidningarna var storsäljare med en sammanlagd årsupplaga på nära 200 miljoner, liksom serietidningarna med 30–40 miljoner. Vi bör också påminna oss om den kommersiella kommunikationen: alla kataloger från Ellos, ABU eller Hobbex. I många hushåll var detta viktig och angelägen läsning. Kort sagt, ända fram till 1990-talets mitt växte svenska barn och ungdomar upp i en skriftlig kultur där läsning av text på papper – de förmågor som Pisatestet mäter – praktiserades dagligen och på olika sätt.

Tidigare generationers läsfärdigheter kan inte bara förklaras av ett fungerande skolsystem. 40 timmars arbetsvecka och en hög levnadsstandard gjorde en aktiv fritid möjlig, och hyggliga löner gjorde att en marknad kunde utvecklas så att nära nog alla hushåll fick möjlighet att hålla sig med tidningar och böcker. De som växt upp under efterkrigstiden har därför fått omfattande lästräning. I skolan knäcktes läskoden, och med systematisk undervisning höjdes nivåerna undan för undan. Parat med detta lästes ”onyttiga” saker som Min Häst eller Buster utan att någon egentligen tänkte på hur nyttigt det var. Häri ligger en viktig del av framgångskonceptet för det svenska samhället, där skolan utgjorde en central faktor, men inte den enda. I Finland har forskare för övrigt anfört just den utbredda tidningsläsningen som en bidragande orsak till finska elevers ännu goda resultat.

Alla som i dag har kontakt med skolungdomar kan se att mycket är annorlunda. Den digitala tekniken, datorer, smarta telefoner och surfplattor har blivit självklara inslag i fritiden, vilket inverkar på såväl spontanidrottandet som spontanläsningen. Närmare 90 procent av elvaåringarna använder internet dagligen. Bland 9–14–åringarna, som i genomsnitt använder internet två timmar varje dag, dominerar spel, filmer och sociala nätverksmedier, medan dagspressen kommer långt ner i prioriteringen. Vartannat barn växer upp i hem utan prenumererad morgontidning.

Den digitala kulturen innehåller självfallet en hel del läsning. Men inte sällan är den av annat slag: vi tenderar att förhålla oss mera översiktligt och selektivt när informationen är omfattande. Med datorn och internet tränar vi därför delvis andra förmågor än dem som mäts i Pisa.

Sett över en längre period är det förmodligen ingen överdrift att anta att tiden för fritidsläsning halverats. Stipulerar vi att lästiden gått från någon timme om dagen till en halvtimme, alltså från cirka 350 timmar om året till 175, betyder det att en genomsnittlig 15-åring 2014 ligger 875 timmar efter tidigare generationer och att många av dagens studenter saknar åtminstone tusen timmar spontanläsning när de skriver in sig vid universiteten.

Förändringen är inget att förvånas över. Både stat och marknad har satsat åtskilliga miljarder på att digitalisera arbetsliv, hem och skola och att göra Sverige till en ledande it-nation. När nu våra barn anpassar sig och bejakar detta, och därmed tillhör världens mest högfrekventa användare, kan allt inte längre vara som förut. Unga skaffar sig i stället nya färdigheter. De får en bredare och mera mångfacetterad litteracitet än den som Pisatesten fångar – inte minst producerar de mer ljud, bild och skriven text än tidigare generationer.

Till den förändrade situationen kan vi förhålla oss på olika sätt. Vi kan fördöma den, alternativt vara nöjda med den. Mera rimligt ter det sig att med befintlig och ny forskning närmare ta reda på vad som sker: med precision och i detalj undersöka vad unga faktiskt lär sig och vad de inte lär sig i sin medievardag. Slutligen måste vi värdera detta, och fråga oss hur skolan dels ska komplettera, dels ska samspela med digitaliseringen, som ju pågår alldeles oavsett vad vi gör med skolan.

Personligen anser jag att traditionella skriv- och läskompetenser är fortsatt viktiga. Men vi bör inse att med förändrade medievanor och de nya och mera omfattande krav digitaliseringen ställer kommer det att ta längre tid för framtidens elever att bli drivna läsare.

Under alla förhållanden kan vi inte genomföra oöverlagda och känslomässigt präglade reformer innan vi har en klar bild över orsaken till de sjunkande Pisaresultaten. Och för en medieforskare förefaller den förändrade medievardagen som ett uppslag det är svårt att bortse ifrån.

Dino Viscovi, fil dr, lektor i medie- och kommunikationsvetenskap, Linnéuniversitetet, Växjö "

"**Bakgrund. Andel unga läsare**
Ålder 9–14 år, en genomsnittlig dag, procent:

	1980	**1999**	**2013**
Morgontidning	41	36	21
Kvällstidning	25	19	9
Serietidning	57	–	–
Vecko-/ månadstidning	28	29	19
Special-/ facktidskrift	10	10	2
Bok	50	62	53

Källa: Mediebarometer 1980–2013. Mätmetoderna har varierat; direkta jämförelser bör göras försiktigt. Dock finns en klar tendens. Obs: Mätvärden för tecknade serier saknas då detta läsande nära på upphört bland yngre. I bokläsning ingår numera även ljudböcker. I tidningsläsning är onlineläsning inräknad. "

DN 23 aug 2014:

"Krav på att lärare får mer yrkeskontakt"

"Fackförbunden rasar över bristerna på gymnasiets yrkesprogram. Nu kräver de att lärarna får mer tid och resurser till kontakter med yrkes livet.

I går kunde DN berätta om att Skolinspektionen i sin granskning av yrkesprogrammen hittat stora brister på 60 av 64 yrkesgymnasier som riskerade att leda till ökade avhopp. I en elevenkät var det många elever som sade att det haft mycket liten kontakt med yrkeslivet, trots att de gick i årskurs två.

– Det är bedrövligt om man har så lite kontakt med yrket man utbildas för. Alla yrkeslärare förstår vikten av den kontakten, men min bedömning är att de inte får förutsättningarna som behövs, säger Anders Almgren, vice ordförande i Lärarnas riksförbund.

Han säger att det är ett resurs-krävande arbete för yrkeslärarna att odla och underhålla kontakterna med arbetsgivare.

– Det kan inte hänga bara på lärarna utan kommuner och ägare av friskolor måste se till att lärarna hinner med det arbetet. Det är också viktigt att arbetsgivarna öppnar upp dörrarna för eleverna, säger Anders Almgren.

Eva-Lis Sirén, ordförande för det andra lärarfacket Lärarförbundet, är oroad över att utvecklingen med sjunkande ansökningar till programmen inte har vänt.

– Vi är jättebekymrade över att så få söker programmen. Branscherna kommer inte kunna få yrkeskunnigt folk, säger hon.

Ansökningarna till yrkesprogrammen har sjunkit under lång tid. Socialdemokraterna skyller det på regeringens gymnasiereform som innebär att elever på yrkesprogram inte längre får allmän behörighet till högskolan.

Partiets skolpolitiske talesperson Ibrahim Baylan säger att gymnasie-skolorna ska vara redo för ytterligare reformer om partiet vinner valet.

– Den här utvecklingen håller på att bli katastrofal. Det enda rätta är att regeringen backar från sin reform och om de inte gör det så kommer vi se till att det arbetet påbörjas om vi får väljarnas förtroende.

Socialdemokraterna vill att gymnasie-skolan ska bli obligatorisk, att alla program ska leda till allmän högskolebehörighet och att yrkesprogrammen ska göras om till så kallade yrkescollege.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se "

DN 23 aug 2014:

"Ny studie: Lättare minnas handlingen i pappersböcker"

Läsare kan ha svårare att komma ihåg handlingen i en e-bok än i en pappersbok. Det visar en ny norsk studie.

– Det är anmärkningsvärda resultat, säger forskaren Anne Mangen till DN.

I den norska studien fick 50 personer läsa samma 28-sidiga novell av kriminalförfattaren Elizabeth George. Hälften av läsarna läste historien i en vanlig pappersbok, den andra hälften på e-boksläsaren Kindle.

– Bortsett från att den var antingen tryckt på papper eller i elektronisk form var texten exakt likadan. Samma storlek, typsnitt och antal ord per sida, säger forskaren Anne Mangen till DN.

Läsarna fick svara på frågor om hur de uppfattade texten och levde sig in i handlingen. Där skilde sig -s-varen inte åt. Men när e-boks--läsarna skulle återge när i handlingen olika nyckelhändelser inträffade fick de problem.

– De hade avsevärt svårare att komma ihåg kronologin i texten. Det var anmärkningsvärt, säger Anne Mangen.

Hon tror att en förklaring kan vara att läsare av pappersböcker själva för handlingen framåt genom att vända blad. Även om deltagarna inte kunde se vilken sida de var på i berättelsen så kunde

pappersboksläsarna känna av fysiska förändringar i boken allt eftersom historien fortlöpte och de bytte sida.

– På en läsplatta får du visuella signaler som visar hur långt du kommit, men det känns inte i handen hur mycket du läst. Det kan ha betydelse för hur lätt vi har att uppfattar kronologin när vi läser böcker, säger Anne Mangen.

Två av deltagarna i e-boksgruppen var vana e-boksläsare men även de hade svårare att återberätta historien. Anne Mangen säger att det krävs mer forskning innan det går att dra några slutsatser om vad konsekvenserna blir av ett ökat -digitalt läsande.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se "

DN 23 aug 2014:

"Läsförmågan förändrar vår hjärna för alltid"

"När vi lär oss läsa förändras vår hjärna i grunden. Det blir inte bara lättare att förstå abstrakta bilder, vi får också bättre korttidsminne för olika ljud. Det sker genom att hjärnan återanvänder gamla nätverk av hjärnceller.

När du läser den här texten registrerar sinnescellerna i ögat de olika tecknen. Bilden formas om till elektriska impulser som skickas vidare i ett nätverk av nervceller i olika delar av hjärnan. På så sätt förvandlas de grafiska formerna på pappret till information som vi kan förstå. Ett område mellan nackloben och tinningloben i den vänstra hjärnhalvan är enligt en teori särskilt viktigt för vår läsförmåga: det centimeterstora ordformsområdet. Här identifieras bokstäverna, en funktion som är avgörande för att vi ska kunna läsa flytande. Flera vetenskapliga studier har visat att avvikelser i ordformsområdet kan ligga bakom funktionshindret dyslexi.

Med hjälp av modern bildteknik har forskare visat att aktiviteten i ordformsområdet ökar när vi tittar på ord eller bokstavskombinationer. Det spelar ingen roll om texten är skriven på svenska, japanska eller hebreiska. Alla språk ger avtryck på samma ställe i hjärnan.

Alfabetet har bara några årtusenden bakom sig, ändå finns alltså ett område i hjärnan som är särskilt anpassat för läsning. Evolutionen har knappats hunnit förändra våra gener och vår hjärna på så kort tid, menar den franske neuroforskaren Stanislas Dehaene som är professor vid Collège de France.

Han är en av flera neuroforskare som visar att när hjärnan ställs inför en helt ny kognitiv funktion – som att läsa – återanvänder den nätverk av hjärnceller som har haft andra uppgifter. Ordformsområdet är ett sådant exempel på hur en ny färdighet förändrar hjärnan.

– Hjärnan omformas troligen på samma sätt när vi lär oss matematik eller att spela ett nytt instrument. Det är så hjärnan specialiserar sig redan hos barn, säger Torkel Klingberg, som är professor i kognitiv neurovetenskap vid Karolinska institutet.

En grupp analfabeter från Algarve i Portugal har gett forskarna en unik möjlighet att studera hur hjärnan ser ut innan en person har lärt sig att läsa. Enligt en gammal sed hos fiskarbefolkningen fick den äldsta dottern i familjen inte gå i skolan. Hon hjälpte i stället till i hushållet och tog hand om sina syskon. Kvinnorna är i dag i 60-årsåldern, de har arbeten och är socialt accepterade i samhället.

Neuroforskarna Martin Ingvar och Karl Magnus Petersson vid Karolinska institutet har tillsammans med portugisiska forskare undersökt kvinnornas hjärnor med hjälp av magnet- och PET-kameror och visat hur läsförmågan på olika sätt påverkar hjärnan. Dehaene och hans kolleger vände sig också till de portugisiska analfabeterna för att se hur ordformsområdet fungerar hos en person som inte kan läsa.

När Dehaene och hans kolleger jämförde bilderna på läskunniga och analfabeters hjärnor kunde de som väntat se att en text inte väckte någon reaktion i ordformsområdet hos de illitterata kvinnorna.

Däremot ökade aktiviteten när kvinnorna fick se bilder på ansikten. Den del av den vänstra hjärnhalvan som i dag kallas ordformsområdet tycks ursprungligen alltså ha använts när vi försöker känna igen ansikten och mönster.

När de läskunniga kvinnorna tittade på ansiktsbilder såg forskarna i stället hur en del av den högra hjärnhalvan lyste på bilderna.

Hos en läsare har det alltså skett en omorganisation i hjärnan så att ansikten aktiverar högra hjärnhalvan, medan text ökar aktiviteten i den vänstra delen.

Martin Ingvars forskargrupp har följt de portugisiska kvinnorna i mer än 15 år.

– De som inte kan läsa är sämre på att ta till sig muntlig information, de har också svårare att förstå abstrakta bilder och tredimensionella figurer, säger Martin Ingvar.

De illitterata kvinnorna har dessutom något sämre korttidsminne för ljud än de som kan läsa.

– Tack vare hjärnans plasticitet skapar läskunnighet flera förändringar och fördelar i hjärnans sätt att fungera i det moderna samhället, säger Martin Ingvar.

Att läsförmågan sjunker bland barn och unga i Sverige oroar honom.

– Var fjärde kille går ut nian utan att kunna läsa en svårare text. Sämre läsförmåga innebär att han har svårt för abstrakta tankar, vilket till exempel betyder att han kanske inte förstår bildspråk. Han kan också få svårt att klara sig på arbetsmarknaden.

I stället för att sluka böcker läser många unga hellre kortare texter i sociala medier.

– Det blir spännande att se hur spel och sociala medier påverkar vår våra hjärnor och vår läsförmåga på lång sikt, säger Martin Ingvar.

Anna Bratt anna.bratt@dn.se “

“**Fakta. Dyslexi**
Mellan 5 och 8 procent av befolkningen har funktionshindret dyslexi.

Det innebär att hjärnan har svårt att översätta bokstavsenheter (grafem) till ljudenheter (fonem). Det gör det svårt att skriva och läsa.

Många dyslektiker klarar att läsa efter intensiv träning.

Svensk forskning har visat att det finns avvikelser i vit och grå hjärnsubstans hos dyslektiker. Det kan ge problem i kommunikationen mellan olika delar av hjärnan.

Dyslexi har också genetiska (ärftliga) orsaker. “

DN 23 aug 2014:

“Läskunskap ett krav för utveckling”

“Ett land kan inte utvecklas fullt ut om befolkningen inte kan läsa och skriva. Sedan 1970-talet har analfabetismen i världen halverats i takt med bättre skolgång. Det mesta av förbättringen har skett efter 1990.

Allt fler barn i fattiga länder har fått börja skolan de senaste decennierna, inte minst flickor. Det gynnar både de enskilda familjerna och samhället i stort. Det har visat sig att en flicka som fått gå i skola föder färre barn än om hon inte fått göra det, och hon löper dessutom 50 procent mindre risk att drabbas av hiv och andra svåra sjukdomar, enligt FN.

Ett av FN:s så kallade millenniemål, som löper ut i slutet av nästa år, är att minst 95 procent av alla barn i alla länder ska få gå i grundskolan. Det har gjorts stora framsteg när det gäller skolgång i fattiga länder, framför allt efter 1990, men det ambitiösa övergripande målet kommer inte att nås. Det beror till stor del på att Afrika söder om Sahara har lång väg kvar att gå, trots att andelen barn i grundskolan där ökat från 54 till 77 procent sedan början av 2000-talet.

I större delen av Asien och Latinamerika däremot, liksom i Nordafrika, börjar redan i dag i stort sett alla barn i skola. Globalt är genomsnittssiffran ungefär 90 procent.

Att börja i skolan är dock ingen garanti för att fullfölja skolgången. I Afrika söder om Sahara avbryter 40 procent av alla grundskole-elever sin utbildning i förtid. Det ser bättre ut för utvecklingsländerna som helhet: i genomsnitt går 87 procent färdigt.

Det brukar antas att det krävs mellan fyra och fem års skolgång för att lära sig läsa (och räkna) utan problem.

För tre år sedan kunde lite över 84 procent av hela världens befolkning läsa och skriva. När millenniemålens deadline passeras om drygt ett år räknar FN med att siffran -stigit till 86 procent för vuxna och 92 procent för de unga mellan 15 och 24 år. För Afrika söder om Sahara pekar prognosen på att två tredjedelar av den vuxna befolkningen och tre fjärdedelar av de unga kan läsa och skriva vid det laget.

Landet med flest analfabeter i dag, 287 miljoner, är det väldiga Indien. Men allra lägst andel läskunniga – under 50 procent – har en grupp länder i Afrika söder om Sahara och Haiti. Längst ned i statistiken återfinns Niger, Mali och Tchad med runt 30 procents läskunnighet. Går man tillbaka 30 år var dock siffran inte ens hälften så hög i den här delen av världen.

I hela världen är andelen läskunniga högre bland män än bland kvinnor (88,6 procent mot 80,2). Tittar man på statistiken för ungdomar mellan 15 och 24 år kan man se att skillnaderna långsamt minskar: Bland unga män är ungefär 92 procent läskunniga och bland unga kvinnor 87 procent. Men fortfarande utgörs nästan två tredjedelar av de 780 miljoner människor som inte kan läsa eller skriva av kvinnor.

Könsgapet är alarmerande högt, runt 20 procentenheter, i många länder i södra Afrika.

Anders Bolling anders.bolling@dn.se “

DN 23 aug 2014:

“Ett nytt stadsbibliotek har förändrat det fattiga området”

“Mitt i myllret av gatubarn, prostituerade och hemlösa i Rios centrum reser sig Brasiliens lyxigaste bibliotek. Det invigdes för bara några månader sedan och har redan förändrat området. Gatubarnens favoritplats är ovan-våningen med tjugo datorer.

– Det är skönt att komma in här och spela, säger Julius, 10 år.

Han bor i Providência-favelan några hundra meter från stadsbiblioteket Parque Estadual och hänger här med sina kompisar efter skolan. Reglerna säger att barnen endast får spela en halvtimme om dagen på datorerna.

– Det viktigaste är att få hit barnen. Att de vänjer sig vid att komma till biblioteket. I andra hand -försöker vi få dem att läsa böcker, säger Bruno Bento, 22, som är -lärare på biblioteket.

Han skriver upp barnens namn och när de satt sig vid datorerna.

– Det gäller att hålla koll på dem. De gör allt för att luras, säger han och får en arg blick av tioårige Julius.

Många av barnen som kommer till stadsbiblioteket har inga föräldrar utan tas om hand av en moster eller annan släkting. En del har inte ens legitimation och kan därför inte skriva in i en skola. Flera gånger har det nya biblioteket fått rycka in och hjälpa barnen att skaffa legitimation. Det är en kamp att få dem att läsa böcker. Olivia är nio år och går

i skolan på förmiddagen. På eftermiddagen hjälper hon sin mamma att sälja karameller på gatorna i centrum. På kvällen smiter hon in på stadsbiblioteket.

– Det blir mest att jag spelar spel, säger hon.

Det nya stadsbiblioteket ligger intill en park där många uteliggare brukar övernatta. I närheten löper ett av Rios äldsta prostitutionsstråk och mitt emot biblioteket breder Centralstationen ut sig där hundratusentals pendlare passerar varje dag. Bakom biblioteket reser sig skyskraporna med de nya oljebolagskontoren och på ett torg en bit ifrån ligger en av universitetets filialer. Att stadsbiblioteket -ligger mitt i en smältdegel av -sociala klasser gör det till det mest demokratiska biblioteket i Brasilien.

– När vi har sagostunder för barnen kommer det alltifrån gatubarn och favelaungar till barn till kontorsfolket och cheferna, säger Luiza Reyes, 30, som läser sagor för barnen.

Om kvällarna brukar biblioteket ta emot vuxenklasser som håller på att lära sig att läsa. En av eleverna är 41-årige Odair Cantanhêde. Han är uppväxt i delstaten Maranhão i norra Brasilien och slutade skolan i tredje klass av ekonomiska skäl. Han var tvungen att hjälpa sin familj att odla majs. När han var tio år skickades han till en moster som bodde vid kusten och började arbeta som fiskare. Han jobbade också som krabbfångare. För hundra krabbor fick han tolv kronor.

När Odair blev vuxen hjälpte en av hans systrar honom till Rio de Janeiro där han fick jobb som vaktmästare i ett bostadsrättshus. För tre månader sedan förlorade han jobbet. Den nya ordföranden i bostadsrättsföreningen gillade -honom inte och gav honom sparken.

Nu har Odair börjat studera vid den vuxenutbildning som den brasilianska arbetarregeringen startat över hela landet för att bekämpa analfabetismen bland vuxna.

– Alla jobb jag söker kräver nioårig grundskola. Det var bara till att börja studera igen, säger han.

Han går nu i fjärde klass och räknar med att beta av mellanstadiet snabbt. Varje årskurs läser vuxeneleverna in på tre månader.

– Jag kan läsa en tidning och -bibeln nu. Men jag har fortfarande problem med att skriva. De långa orden är svåra.

Han har också problem med mate--matiken.

– Allt blir bara svårare med åren, säger Odair.

Hans äldsta dotter går i sjätte klass och försöker hjälpa pappa med läxorna.

– Jag tycker att det går bättre och bättre för honom, säger hon.

Av världens 780 miljoner vuxna analfabeter återfinns 72 procent i tio länder. Ett av dem är Brasilien som har 13,2 miljoner vuxna analfabeter.

Antalet semianalfabeter är oroande. Det är personer som kan skriva sitt namn och läsa en reklamskylt, men inte läsa en tidning eller skriva en berättelse. För tio år sedan var sju procent av Brasiliens befolkning analfabeter, medan 68 procent var semi-analfabeter. Endast en fjärdedel av landets befolkning behärskade -läsning till fullo.

Den stora folkräkningen 2010 visade att -antalet semianalfabeter minskat, nu till en femtedel av befolkningen.

– Har man missat att lära sig läsa som barn är det väldigt svårt att börja läsa böcker. Jag läser mest sådant som jag måste, säger Odair Cantanhêde.

Även hans fru, som arbetar inom privat hemtjänst, har problem med att läsa böcker. Paret satsar i stället på att ge sina tre döttrar på sju, tio och tolv år en bra utbildning.

Trots att familjen bor i Mineira-favelan, som kontrolleras av den tungt beväpnade knarkkartellen ADA, har paret lyckats sätta alla sina flickor i privatskola.

Under knarkkriget för några år sedan köpte paret upp tre billiga kåkar i favelan. Nu, när det råder fred mellan knarkkartellerna, hyr paret ut husen dyrt. Alla pengarna går till att försörja döttrarnas skolgång.

– De kommer att klara sig bra, säger Odair Cantanhêde och kramar om sina flickor.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com "

"**Fakta.**

Läs mer om det nya biblioteket i Rio de Janeiro på *www.bibliotecasparque.org.br* "

DN 23 aug 2014:

"Den tryckta boken fortsätter att dominera"

"Efter flera år av nedgång för den svenska bokbranschen har fallet dämpats betydligt.

– Dödsdomen över bokhandelns framtid är överdriven, säger Dag Klackenberg, ordförande för Svenska bokhandlareföreningen.

De svenska bokhandlarna har inte haft det lätt sedan böcker började säljas på nätet – ofta till lägre priser. Fallet började 2006 och sedan dess har branschen tappat 35 procent i volym.

Men under 2013 har fallet dämpats, samtidigt som internethandels uppgång tappat fart. Under året minskade de fysiska bokhandlarna sin marknadsandel med 1,7 procent, medan nätbokhandeln ökade sin med 1,2 procent, enligt tidningen Svensk bokhandels branschanalys.

– Den stora frågan i dag är den bristande lönsamheten. De flesta bokhandlare dras med för stora lokaler och därmed för höga -hyror samt för många anställda, säger Dag Klackenberg, ordförande i den ideella branschorganisationen Svenska bokhandlareföreningen, SBF.

Jätten Akademibokhandeln är ett draglok för hela bokhandelsbranschen och har förbättrat sitt resultat för helåret 2013 med 80 miljoner kronor och landade på en förlust efter avskrivningar på 37 miljoner kronor. Omsättningen minskade med 1 procent.

– Vi har under året genomfört sammanslagningen med Bokia och arbetat med att få bort kostnader. I år räknar vi med att det ska ge oss svarta siffror, säger Akademi-bokhandelns vd Maria Hamrefors.

Hon ser också att relationen mellan den fysiska bokhandeln och nätbokhandeln håller på att stabiliseras. I januari köpte Akademibokhandeln nätbokhandeln Bokus.

– Vi har en bra tillväxt i Bokus och tror att marknaden näthandel kommer att fortsätta att växa, men framför allt på bokklubbarnas bekostnad, säger Maria Hamrefors.

Förra året var bokhandelns – inklusive näthandeln – samlade resultat ett plus på 0,6 procent av omsättningen och jämfört med 2012 förbättrades resultatet med 96 miljoner kronor, enligt tidningen Svensk bokhandels genomgång av hur det gick för bokhandeln 2013.

– Att hela branschen ligger på i stort sett plus minus noll måste ses som bra för en bransch där alla räknat med kraftiga minskningar, säger Dag Klackenberg.

Bonnierägda nätbokhandeln Adlibris stod för den enskilt största minskningen av omsättning 2013 med 7,4 procent, samtidigt som lönsamheten ökade med 5 procent jämfört med 2012, enligt Svensk bokhandel.

– Vi investerade i en ny teknisk plattform och i vår digitala plattform Adlibris Mondo. Samtidigt hade vi också en lönsamhetsfokus vilket sammantaget påverkade omsättningen, säger Henrik Oscarsson, operativ chef för Adlibris.

Han menar att bokförsäljningen nu kommit in i en ny fas där branschen har mognat.

– Jag tror att internet och fysiska bokhandlar kommer att fortsätta samexistera eftersom de fyller olika behov för kunden, säger Henrik Oscarsson.

I dag har nätbokhandeln cirka 36 procent av den totala bokmarknaden.

Bokhandelsbranschen domineras av Akademibokhandeln med en marknadsandel på cirka 40 procent 2013, enligt Svensk bokhandel. Andra stora aktörer är JB-gruppen och Ugglan, som båda är enskilda, oftast familjeägda, bokhandlar som samarbetar om inköpen.

Största nätbokhandeln är Adlibris med en marknadsandel på drygt 25 procent, följt av Bokus med knappt 11 procent. Bokus köptes i mars av Akademibokhandeln, vilket ytterligare ökar deras marknadsandel.

Trots att försäljningen av e-boken ökat för varje år har den fortfarande bara knappa 2 procent av marknaden. Tryckta boken dominerar fortfarande med 93 procent.

– Den stora frågan i framtiden blir hur de digitala formaten --kommer att utvecklas. E-boken har inte alls haft den tillväxt som vi räknat med, säger Maria Hamrefors.

Hans Arbman hans.arbman@dn.se”

“**Fakta. Bokhandeln 2013**

Här säljs böckerna
Bokhandeln: 26
Nätbokhandeln: 24
Varuhus stormarknader, m.m: 8
Bokklubbar: 7
Övriga kanaler, direkt- försäljning: 35
Siffrorna anger procent och är Svenska förläggareföreningens uppskattning om försäljning till slutkund. Övriga kanaler kan vara skolor och bibliotek.
Källa: Svenska förläggareföreningen, SFF

Antal sålda böcker
Tryckta böcker: 93 procent
Ljudböcker: 5 procent
E-böcker: 2 procent
Siffrorna gäller total försäljning hos Svenska förläggareföreningens medlemmar. **Källa:** SFF

Största bokhandlarna
1. Akademibokhandeln (KF, med flera)
2. Adlibris (Bonnier)
3. Bokus (KF) **Källa:** SvB

225 bokhandlar. Så många fanns 2013.
2 nätbokhandlar. Så många fanns 2013.
Källa: Tidningen Svensk bokhandel, SvB

DN 23 aug 2014:

”Det måste vara lite coolt för unga att läsa”

“Skriv gärna om ett främmande, hårdkokt ämne och gör det med fart. Zlatans biograf David Lagercrantz har flera idéer om hur man kan locka läsovilliga grabbar att börja läsa.

Sveriges bästa läsfrämjare är en tatuerad alfahanne som inte läser böcker. På omslaget till boken ”Jag är Zlatan Ibrahimovic” står fotbollsstjärnan i bar överkropp och visar upp sina tatueringar. En typisk bokmal? Nja, i biografin framgår att dribblingsesset ägnat det mesta av fritiden åt att spela Playstation. Men för otaliga läsovana killar runtom i landet, och även andra länder, har Zlatanboken blivit en väg in i litteraturen.

Om någon vet hur man ska locka pojkar att börja läsa borde det därför vara David Lagercrantz, författaren till verket som hittills sålts i över en miljon exemplar bara i Sverige och blivit översatt till 30 språk. Även i länder som Frankrike, Storbritannien och Nederländerna har ”Jag är Zlatan Ibrahimovic” omskrivits som en bok som når ut till förortskidsen.

– Zlatan läser inte böcker. Han gick aldrig till biblioteket och struntade i skolan. Så det är lite lustigt att det är han av alla som får folk att rusa till biblioteket, säger David Lagercrantz när vi träffas i hans vindsvåning på Södermalm.

Sedan biografin kom ut för tre år sedan har han fått en mejlström han aldrig tidigare varit med om. Föräldrar har vittnat om hur boken fått deras söner att börja läsa, intressera sig för skolan och låna böcker. Föreläsningsförfrågningar har vällt in.

– Ett tag åkte jag ut väldigt mycket och träffade många invandrargrabbar. Jag möttes nästan alltid av en välvillig tuffhet som var så jävla fin. De lyssnade, skrattade och ställde frågor: ”Fan du borde skriva en bok om mig, David!”, ”Vad kör du för bil då, kör du också Porsche eller?”. Det var en typ av författarfrågor man inte brukar få från kulturdamerna: ”Vad fan tjänar du? Tjänar du bra?”, säger David Lagercrantz och skrattar.

För många nyblivna läsare har Zlatanboken blivit en inkörsport till fantasylitteraturen, men även biografi- och reportagegenrerna, berättar han.

Så vad är hemligheten? Hur får man läsovana grabbar att upptäcka böckernas värld?

Det uppenbara svaret i just detta fall är förstås Zlatan själv, oupphörligt fascinerande och med en synbar förmåga att skapa en Zlataneffekt vilket fält – jakt, litteratur, bilkörning – han än ger sig ut på.

– Men det räcker inte med en känd person. Det måste finnas en berättelse också och här fanns en arketypisk success story. Fajten från gettot till glamouren. Den amerikanska drömmen är förstås berättad om och om igen i USA. Men här har den inte riktigt funnits. Invandringen är för ny. Invandrarlitteraturen tidigare har handlat väldigt mycket om problem, frustration i förorten, men här finns en konkret resa ut, en osannolik berättelse, säger David Lagercrantz.

En förklaring till det breda genomslaget är att boken ger hopp. Inte så att berättelsen skulle vara särskilt uppbygglig, läsaren får utan moralkakor veta allt om Zlatans många cykelstölder. Men den visar en väg framåt i ett starkt segregerat land.

– Många drömmer om en Zlatankarriär och då brukar jag säga: absolut, gör gärna en Zlatankarriär. Men Zlatans väg till framgång är en på miljonen. Ett mer troligt sätt att lyckas är att börja läsa, säger han.

Ändå finns enligt David Lagercrantz skäl att vara försiktig med läsfrämjande maningar och kampanjer, som ibland kan uppfattas som ett initiativ från överheten. Det, och högtidligheten som omgärdar den fina litteraturen, kan verka avskräckande.

– Man förstår inte vilken absurd chockupplevelse det kan bli om man försöker banka Strindberg i huvudet på en ung kille, han kanske aldrig läser en bok igen. Det går inte att säga att något är viktigt och fint. Läsningen måste komma inifrån, lite på trots, säger David Lagercrantz, vars far Olof Lagercrantz en gång skrev en hyllad bok om just August Strindberg.

– Min pappa sa en gång att det bästa sättet att få en ung människa att läsa, det är nog att förbjuda honom eller henne att gå in i biblioteket och säga att han eller hon absolut inte får läsa böckerna på översta hyllan. Det är inte konstigt att det blir töntigt att läsa när en hel vuxenhet går och säger att läsning är duktigt, fint och bra. Det måste vara lite coolt att läsa. Man måste hitta böcker som du och jag och alla andra hittade plattor: fan har du hört den här nya skivan? Det ska vara en egen rörelse för unga, säger David Lagercrantz.

Språkligt krävs ett direkt anslag och en hög fart i en berättelse som ska funka på läsovana, menar David Lagercrantz.

– Det är precis som med gamla filmer. I dag sker klippen snabbare. Jag menar förstås inte att all litteratur ska ha hög fart, det kan vara hur fint som helst att komma in i ”Krig och fred” eller ”Anna Karenina”, men

är du inte van så går det för långsamt. Vill du som författare nå den här gruppen måste du stryka, stryka och ta bort allt dödkött och tjafs.

Ett trick, tror han, kan vara att locka den manliga publiken med lite hårdkokta, tuffa ämnen som befruktas med ett litterärt perspektiv. Om en vanlig föreställning är att en författare bör söka sin egen berättelse, att man ska gräva där man står, menar David Lagercrantz att det tvärtom kan vara bättre att låta sig korsbefruktas av en värld som känns främmande.

– Det händer någonting kul då, som det kanske gjorde när Rosengård mötte det lagercrantzka. Jag och Zlatan kunde inte komma från mer olika miljöer. Det var inte bara så att kylskåpet var fullt hemma hos mig och tomt hos Zlatan, även bokhyllorna var fulla. Fortfarande är litteraturen fylld med skildringar av svensk medelklass. Jag tror att många författare kommer sig själva lite för nära. Det är inte så dumt att slänga sig in i något helt annorlunda.

Sverker Lenas sverker.lenas@dn.se "

"**David Lagercrantz.**
Journalist och författare född 1962. Började som reporter på tidningen Expressen och debuterade som författare 1997 med en bok om äventyraren Göran Kropp.

"Jag är Zlatan Ibrahimovic" blev enligt Bonniers den snabbast säljande boken i Sverige någonsin och nominerades till Augustpriset 2012.

Skriver just nu på en fjärde bok i Stieg Larssons Millenniumserie som ska komma ut i flera länder samtidigt augusti 2015. "

DN 25 aug 2014:

"Nybyggare i framtidens digitala tv-landskap"

"Hur ser vi på tv om fem år? Och hur kommer programmen att skapas, spelas in och finansieras? DN:s Georg Cederskog talar om framtidens tv med några branschaktörer i främre ledet: United Screens, Thelma/Louise TV och Anagram Pocket.

Tendensen är glasklar: Vårt tv-tittande ökar, men flyttar från de linjära tv-apparaterna till webben – på datorer, surfplattor och i mobiler. Våra tittarvanor förändras, och därmed också film- och tv-branschen.

På Lilla Essingen i Stockholm i en nyinredd tegellänga från industrialismens era sitter producenten Karin af Klintberg och produktionsbolaget Thelma/Louise TV:s dryga dussinet anställda. Tillsammans gör de tv-produktioner, webb-tv, dokumentärer och kommersiell beställningsfilm. "Värsta språket", Guldbaggebelönade "Ebbe the movie", "Landet brunsås" och "Historieätarna" finns i cv:t. Hon beskriver hur både tv- och reklamvärlden i dag söker bärande berättelser som lyfter ovan informationsbruset.

Riskerar inte gränsen mellan reklam och redaktionellt tv-material att suddas ut när allt fler använder ett snarlikt tilltal?

– Jo, men jag tror att kvalitet segrar. Kvalitet är det som kommer att finnas kvar och minnas, det bryter igenom det stora utbudet. Så har det varit i dåtiden och kommer säkert vara i framtiden med. Och vad finns det att förlora på den här utvecklingen? Alla vill titta på eller läsa den goda historien – det spelar ingen roll om det visas på en läsplatta eller i en tv.

Karin af Klintberg – mottagare av Stora journalistpriset 2003 och 2010 som SVT-anställd – ser många uppsidor i utvecklingen. Inte minst dagens billiga teknik. Varje tänkbar idé kan få en rörlig form i närmaste mobiltelefon.

– Jag ser verkligen fram emot alla nykomlingar och hoppas att de kommer att ta mycket plats och gör riktigt bra tv. Visst blir det ett enormt mediebrus, men att man i dag kan gå ut och göra en tv-serie själv – med en Iphone om man så vill – tror jag just kan leda till att det kommer fram mycket nya bra saker som bryter det där bruset. Begränsningen blir snarare den mänskliga fantasin eller den egna rädslan som gör att man vill härma andra i stället för att våga skapa nytt.

Utöver de tekniska möjligheterna är framgångarna för dramaserier en omskriven förändring i tv-världen. HBO:s och Netflix succéer inspirerar i dag produktionsbolag och reklamfilmare mer än filmindustrin i Hollywood, påpekar af Klintberg.

– I tv-världen brukar man snegla på hur filmvärlden jobbar tekniskt och grafiskt med till exempel förtexter, men nu är det tv-serierna som är nyskapande och som alla vill se. Vi har själva en hemlig dramaserie på gång.

Hur ser du på finansieringen av tv-film i framtiden?

– Att jobba med för små budgetar är det eviga problemet. Sverige är ett litet land och språkområde, här finns det bara SVT som har stora resurser, men man får tänka ”OK, jag fick bara tio kronor – vad kan jag göra för tv för det?”. Man får tänka om, eller säga nej. Kommersiell finansiering är ju också en väg att gå, men det kan ju innebära ett mer traditionellt uttryck eftersom det bygger på ett ekonomiskt önskat resultat, och inte nödvändigtvis verkshöjd.

Om Karin af Klintberg har ett SVT-likt kvalitetsbegrepp som ambition så är United Screens fokuserat på Youtubefenomen – kreatörer som kan generera triljoner nätklick och därmed bastanta annonsintäkter. En trappa ner i en kritvit lokal intill Birger Jarlsgatan sitter denna Youtubecertifierade byrås tjugo medarbetare. Härnäst öppnar företaget kontor också i Oslo, Helsingfors och Köpenhamn. Kommunikationschefen Jessica Westin – rekryterad efter att ha arbetat i Berlin som sociala medier-chef på nätjätten Zalando – beskriver Youtube som företagets hjärta och plattform. Affärsidén är att samla ett urval av Youtubes cirka en halv miljard kanaler till ett eget ”kvalitetssäkrat” nätverk och annonsplats. I dag har det nystartade United Screens 70 miljoner nordiska visningar i månaden. I kundlistan finns Polarpriset, Aftonbladet, en rad skivbolag jämte podd-, blogg- och Youtubestjärnor. På sikt funderar United Screens bland annat på direktströmmad musik och sport.

– Våra annonsörer vet vilka målgrupper de når och därför kan vi förstås ta mer betalt. Och vi tror inte på betalväggar, allt material ska vara annonsfinansierat, sammanfattar hon.

Hur kommer Youtubes framgångar att påverka mer traditionella tv-företag som SVT och TV4?

– Vi ser ju att tittarna kommer till Youtube, i synnerhet de mellan 15 – 25 år, men det kryper uppåt i åldrarna hela tiden. Vi tror att de äldre tittarna kommer att stå för den största ökningen procentuellt bara om några år. En ny undersökning visar att runt 70 procent av all nättrafik kommer att vara online-video om tre år och samtidigt är Youtube redan större än alla webbtjänster och linjära tv-tjänster. Det är svårt att mota den här utvecklingen tror jag. Men linjär tv är ju fortfarande bra på livesända stora händelser som OS och Melodifestivalen, säger Jessica Westin.

Hon betonar att Youtube inte längre består av videoklipp på söta kattungar och dråpliga hemmafilmer.

– Det finns ett enormt utbud av olika innehåll och kanaler skapat av folk som jobbar heltid med det. Det är små mediehus som en enda person kan driva och ändå få många miljoner tittare.

På Hornstull och granne med några av de multinationella filmbolagen med rötter i Hollywood finns Anagram Pocket, en del av det Lunda-baserade produktionsbolaget Anagram som står bakom Guldbagge-vinnaren ”Äta, sova, dö”, TV4:s ”Halvvägs till himlen” och SVT:s ”Starke man” och ”Gynekologen i Askim”. Pocketbolaget gör olika slags tv-program, men med tonvikt på humor, reality och dokumentärer som distribueras över plattformar som SVT, TV4, United Screens, Youtube, Expressen och allehanda nöjessajter. En stor del av produktionen är ”branded entertainment”: Tids- och kostnadseffektiva tv-projekt där finansieringen kommer från företag vars varumärken syns i bild.

– Det är en form som ökar i dag: kanalerna och annonsörerna går samman och skapar innehållet ihop. Men vi håller oss borta från uppenbar produktplacering och jobbar mer med hur man kan samarbeta med ett varumärke som är intresserat av att vara en integrerad del av den handling och historia som vi ska berätta, säger Anagram Pockets vd Elin Sandström Lundh.

Är den svenska tv-publiken mer öppen för reklambärande underhållning i dag än för tio år sedan?

– Ja, framför allt de yngre tittarna som följer Youtubestjärnorna är ju så extremt reklamvana i dag. I den gruppen finns det en väldigt djup förståelse för att pengarna inte alltid kan komma från tv-kanaler eller föräldrar, men det är samtidigt viktigt att avsändaren är tydlig, vem som betalat, svarar Karin Winther, producent och företagets kreativa chef.

Utifrån branded entertainment-modellen kan en miniserie som ”Blomsterflickan” – med skådespelaren Cecilia Forss i en av rollerna – finansieras av ett floristföretag vars logga skymtar i butiksinredningen och på bukettpappret. Serien sändes i åttaminutersavsnitt skräddarsydda för mobiltittning. När Sandström Lundh och Winther var på tv-mässan i Cannes i våras var det dock tydligt att det nu skapas allt längre serieavsnitt också för mobiltelefoner och andra bärbara bildskärmar.

– Fram till nu har man talat om hög kvalitet som något som är snyggt ljussatt med snyggt foto och i en väl genomtänkt och stor produktion. Men samtidigt växer det i dag fram ett nytt kvalitetsbegrepp bland 90-talisterna och yngre där kontinuitet är en kvalitet i sig. Att det ständigt kommer nya avsnitt, säger Karin Winther.

Tv-serien som en daglig rutin?

– Precis. Varje ny generation behöver nya hjältar, idoler och historier som man kan relatera till. Och det här kommer att fortsätta med ständigt nya förändringar. Det kan förstås uppfattas som väldigt skrämmande, men också som en värld av oändliga möjligheter.

Winther konstaterar att förändringarna inom tv-medierna i den nya digitala verkligheten ofta beskrivs i kristermer.

– Men jag tänker tvärtom: Vi befinner oss i en guldålder full av väldigt spännande utmaningar. Det har aldrig funnits så mycket bra innehåll som det gör i dag, men inte heller så mycket skit.

Och hur påverkar det tittarbeteendet?

– Att nå ut genom mediebruset är ett stort problem för många tv-produktioner och kräver att man tillhandahåller ett slags redaktörstjänst, som till exempel Youtubeaggregatorn Splay och SVT Flow gör. På det

viset har SVT först med SVT Play och nu SVT Flow verkligen legat i framkant och varit extremt progressiva, svarar Elin Sandström Lundh.

Anagram Pocket-duon ser, precis som Karin af Klintberg, den goda berättelsen som det verkliga guldet också i framtidens tv-produktioner.

– Alla pratar fortfarande om antingen digitalt eller linjärt, men de begreppen kommer att försvinna. De allra flesta konsumenter i dag tittar bara ”tv”. Det spelar ingen om det är en platt-tv, en dator eller mobil, säger Karin Winther. Jag tycker att det här extremt viktigt att tv-branschen inte försöker stoppa de här nya beteendena för att ”rädda en affärsmodell”, som musikbranschen när mp3-tekniken kom.

Att gränserna mellan plattformarna suddas ut betyder samtidigt inte att innehållet nödvändigtvis förändras. Behovet av direktsända ”lägerelds-tv-program” som ”Melodifestivalen”, ”Let’s dance” och ”På spåret” som man ser tillsammans kommer att förbli tittarmagneter, tror Sandström Lundh.

– Men vi behöver inte längre se dem exakt samtidigt, säger hon.

Winther fyller i:

– Och det går inte längre att bara se på tittarsiffror och antal klick utan också sådant som vilka samtal, delningar och andra aktiviteter på sociala medier som ett program kan åstadkomma. Hur engagerande ett program eller en medieprofil är. Sådant blir lika viktigt som antal tittare.

Georg Cederskog georg.cederskog@dn.se”

“**Tre unga tv-företag.**

Thelma & Louise TV arbetar med tv-produktion, tv-format, webb-tv, dokumentärer, reklamfilm och beställningsfilm för kunder som SVT, UR, Kanal 5 och Albert Bonniers förlag. Producenten/regissören Karin af Klintbergs mål är att skapa ”vettig kvalitets-tv som upplyser svenskarna och förbättra världen via tv”.

United Screens är Youtubecertifierat och arbetar med både svenska och utländska nätprofiler som Sp4zie, Keela, That Victoria, Big Steve, Pellek, Basshunter, Ida Warg och GT Board. Företaget arbetar bland annat med annonsförsäljning, digitala strategier och rättigheter, utbildning samt nätverks- och plattformsbyggande.

Anagram Pocket utvecklar, producerar och distribuerar format för tv och webb och gör reality-, dokumentär- och humorserier samt branded entertainment (tv-produktioner betalda av företag). Bland uppdragsgivarna märks Microsoft, Samsung, Euroflorist och Ticnet.

Tittandet på playtjänster.

Tittandet på olika playtjänster är tydligt kopplat till ålder.

I åldersgruppen 9-19 år tittar 7,1 procent på SVT Play, men hela 59,6 procent på Youtube.

Motsvarande siffror i gruppen 60–69 år är 5,5 procent SVT Play-tittare respektive 3,9 procent för Youtube.

Under första kvartalet 2014 var den dagliga räckvidden för playtjänster i åldersgruppen 9–99 år störst för Youtube med 20,6 procent närmast följt av SVT Play (6,3 procent), Aftonbladet TV (5,1 procent) och Expressen TV (2,0 procent). **Källa: MMS Trend och Tema 2014:1**

Läs mer!
De tre första artiklarna i serien publicerades den 11, 12 och 22 augusti. Du kan läsa dem på *dn.se/kultur* “

DN 26 aug 2014:

”Mediebild betyder mer än partikassa för valresultaten”

“Ny bok. Forskning visar att den bild medierna ger av partierna i hög grad förklarar förändringar i partisympatier under valrörelsen. Politi-ken har alltmer anpassat sig till medierna. Demokratin har därför för-ändrats från en ”partidemokrati” till något som kan kallas ”mediekrati”, skriver två medieforskare.”

“Moderaterna och Socialdemokraterna ser ut att bli valets stora förlorare. Och ser vi till partiernas historiska resultat är utsikterna om stora framgångar under de återstående veckorna små. Socialdemokraterna är nämligen det parti som i de tio senaste valen förlorat mest under själva valrörelsen. Näst sämst har Moderaterna varit. Betydelsen av starka partiorganisationer för framgångar i de politiska valen framstår därför som en myt.

Socialdemokraterna och Moderaterna får av allt att döma ställa sitt hopp till medierna. En samlad analys av de senaste tio valen visar nämligen att det finns ett statistiskt signifikant samband mellan nyhetsmediernas bild av dessa partier och deras opinionsutveckling. Ju mer gynnsam mediebilden är, desto större valframgångar. Och ju mer ogynnsam mediebilden är, desto sämre går det i valet. Detta gäller i ännu högre grad för Folkpartiet och Centerpartiet (se figur).

Resultaten presenteras i boken ”Mediekratin – mediernas makt i svenska val” (Ekerlids Förlag). Boken som släpps i dag sammanfattar över 30 års vetenskapliga studier om vilken roll nyhetsmedierna har spelat i de senaste tio valrörelserna (1979–2010). Det empiriska materialet är omfattande – sammantaget har bortåt en kvarts miljon ”aktörsexponeringar” undersökts.

Till skillnad från de fyra traditionellt stora partierna har mediernas bild av ”småpartierna” som aktörer däremot ingen effekt på dessa partiers valresultat. För både Vänsterpartiet och Kristdemokraterna finns det i stället en stark och signifikant effekt på valresultatet när de i medierna får tala om de frågor de själva önskar. För ”stora partier” verkar detta, något överraskande, sakna betydelse, här är det i stället bilden av partierna som har betydelse.

Att journalister avgör svenska val är självfallet en förenkling, men de empiriska resultat som nu sammanställts för samtliga de tio val som ägt rum under de senaste 30 åren visar att mediebilden i betydande grad förklarar de förändringar i partisympatier som äger rum under själva valrörelsen. Det är på så vis som journalisterna kan påverka valutgången.

Bilden i medierna påverkar alltså vilka som blir vinnare och förlorare i valrörelsen. Ett annat viktigt resultat är att journalisterna i allt större utsträckning kommit att sätta sin egen prägel på valrörelsen, samtidigt som de som söker väljarnas mandat förlorar terräng. I valet 1979 stod politiker för 73 procent av aktörsframträdandena, journalister för 2 procent. I valet 2010 var motsvarande andelar 54 respektive 19 procent.

Medievalrörelsens åsiktsbärare har med andra ord fått ge plats åt valrörelsens uttolkare – journalister, experter och opinionsinstitut. Partiernas politiska budskap till väljarna har alltmer kommit att omgärdas av politisk konsumentupplysning där allt ifrån klädval till retorik analyseras, kommenteras och recenseras. Tyckare och experter har på så vis trängt sig emellan väljare och valda i något slags självpåtagen omsorg om väljarna.

Medierna har alltså makt över sin publik, samtidigt som journalisterna i ökande grad präglar den valrörelse som väljarna möter. Men mediemakten har också ett osynligt ansikte som verkar genom att såväl enskilda individer som samhällets institutioner inte bara påverkas

av utan också anpassar sig till medierna. Sett i ett längre tidsperspektiv är det politikens medialisering, den ökande anpassningen till mediernas sätt att arbeta och tänka som står för vår tids stora samhälleliga maktförskjutning.

Medialiseringen har sedan 1960-talet skett i olika faser, där politikerna under årens lopp successivt har lärt sig, anammat och införlivat medielogiken. Dagens politiker behärskar inte bara mediernas sätt att arbeta, de har också lärt sig att tänka som journalister. Medielogiken har i dag fullt ut integrerats i politiken – och utvecklingen förklaras främst av politikernas ökande beroende av medierna.

Politikens medialisering har på ett grundläggande sätt förändrat förutsättningarna för den representativa demokratin. ”Partidemokratin” har utvecklats i riktning mot något som bäst kan beskrivas som en ”mediekrati”.

”Mediekratin” står inte i motsats till en ”folkstyrelse”. Den är inte heller nödvändigtvis en sämre sorts demokrati än ”partidemokratin”. Det är i stället ett försök att beskriva och fånga de mest utmärkande dragen i vår tids representativa demokrati.

Medan partidemokratins idealmedborgare utmärker sig genom sitt engagemang och agerande i de politiska partierna är mediekratins idealmedborgare en välinformerad och reagerande publik.

Kent Asp, professor i journalistik och docent i statskunskap, Göteborgs universitet
Johannes Bjerling, fil dr i journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet “

DN 28 aug 2014:

”MP:s satsning på lärarlöner är en ogenomtänkt reform”

“Statliga löften räcker inte. Det är glädjande att flera partier nu talar om höjda lärarlöner, men MP:s stora lönelöfte visar hur lätt det kan bli fel. MP tar inte hänsyn till inflation eller andras löneutveckling. Man måste försäkra sig om att kommunerna tar sitt ansvar, skriver Lärarförbundets ordförande Eva-Lis Sirén. “

“De senaste dagarna har Socialdemokraterna och Miljöpartiet presenterat miljardsatsningar på breda höjningar av lärarlönerna. Alliansen har lovat examenspremier och fler karriärtjänster. Höjda lärarlöner har blivit en valfråga. Men att höja lärarlönerna är inte som att ge en extra slant i veckopeng. För att satsningen ska nå lärarna och få effekt krävs ett överlagt genomförande.

Forskningen visar att det som spelar allra störst roll för elevens resultat är tillgången till en skicklig lärare. Lärarkrisen är en verkligt svår utmaning för Sverige. Alltför få vill bli och vara lärare. Studenter väljer bort läraryrket till förmån för andra mer välbetalda yrkesbanor. Stora pensionsavgångar väntar, samtidigt som många lärare har slutat eller överväger att sluta. Om bara sex år spår SCB att 43 000 lärare kommer att saknas i förskola, grundskola och gymnasium. Dessutom ökar behovet med ytterligare 5 000 lärare om alla reformer som partierna föreslagit ska genomföras.

Upprepade undersökningar som Lärarförbundet genomfört visar att lönen är avgörande för ett attraktivt läraryrke. Höjda löner lockar fler

att bli lärare och fler att fortsätta som lärare, och det kan också locka tillbaka några av alla de 38 000 som lämnat yrket.

Medellönen för en svensk gymnasielärare är 29 900 kronor per månad. En civilingenjör med lika lång utbildning tjänar 41 500 kronor, en skillnad på 11 600 kronor. Glädjande nog har lärarna de senaste två åren haft bättre löneutveckling än övriga på arbetsmarknaden. Men trots framgången i avtal minskar lönegapet alldeles för långsamt. En procent mer i lönepåslag ger en liten effekt i kronor räknat eftersom löneskillnaden är så stor. Faktum är att det skulle ta 33 år att stänga gapet mellan gymnasielärare och civilingenjörer om löneutvecklingen håller samma takt som de mycket starka senaste två åren. Det talar sitt tydliga språk: Sverige behöver en avbetalningsplan för lärarlönerna.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har visat att deras löften om höjda löner är mer än vackra ord. Socialdemokraternas utlovade satsning på 2,5 miljarder och Miljöpartiets löfte om 3,75 miljarder kan ge lärarlönerna en skjuts i rätt riktning. Alliansens löfte om karriärtjänster och examenspremier är välvilligt men inte tillräckligt för att ge några större effekter. Det vore betydligt bättre om partierna kunde enas över blockgränserna om breda satsningar. Det skulle skapa långsiktiga spelregler och skicka ett tydligt budskap till huvudmän och lärare.

En statlig lärarlönesatsning vore mycket välbehövlig, men att bidra med pengar räcker inte. Staten måste också vidta åtgärder för att säkerställa att kommuner och fristående skolor tar sin viktiga del av ansvaret för lärarlönerna. En statlig satsning får inte leda till att huvudmännen lutar sig tillbaka och avstår från att göra egna satsningar. Det skulle bli ett nollsummespel utan de önskvärda effekterna.

Vi har tyvärr dåliga erfarenhet av slarvigt genomförda reformer i skolan. Legitimationsreformen är ett exempel på det, liksom förstelärarreformen och administrationsberget, som nu delvis har tagits bort. Gång på gång har regeringen fått korrigera sina reformer. Det vore förödande om en lönesatsning genomfördes på samma hafsiga vis.

Miljöpartiets lönelöfte är ett tydligt exempel på hur lätt det kan bli fel. Miljöpartiet hade kunnat stoltsera med den största statliga lönesatsningen, men i stället försökte de hävda att deras satsning skulle ge lärarna 10 000 mer genom att ta åt sig äran för kommunala löneökningar. Det ledde naturligtvis till att förslaget blev starkt kritiserat – trots att det är bäst i klassen. En sådan bluff har även Jan Björklund försökt sig på genom att påstå att det är han som ska tackas för 8 miljarder i kommunala löneökningar. Sådant agerande skapar inte förtroende för rikspolitikernas förmåga att genomföra en lönereform.

Det är inte rikspolitikerna som sätter lönerna, det gör arbetsgivarna utifrån partsöverenskommelser. Men när rikspolitikerna fyller på penningpåsen bör de samtidigt ställa krav. Genomförandet av en statlig lärarlönesatsning bör vila på följande principer:

1 Ansvaret för lärarlönernas finansiering är delat. Såväl stat som kommuner och fristående skolor måste ta ansvar. Det finns en risk att kommuner och fristående skolor avstår från att satsa om staten bidrar med finansiering utan motkrav. Det skulle drabba lärarnas löneutveckling och förta mycket av vinsten med den statliga satsningen. Lösningen är att staten i utbyte mot finansiering ställer krav på ett trepartsavtal, där kommuner och fristående skolor tecknar avtal med facken om höjda löner. Lönesättningen är parternas uppgift. Arbetsgivarna ska sätta lönerna baserat på överenskommelser med facken.

2 Lärarna ska få mer än andra grupper. Det viktiga är inte bara att lärarna får mer, utan att de får mer än andra. Om andra grupper får lika stora procentuella löneökningar urholkar det värdet på den statliga satsningen. Lärarna måste därför utöver den statliga lönesatsningen få minst lika stora löneökningar som arbetsmarknaden i genomsnitt. Om lönegapet ska fortsätta att minska är det dessutom nödvändigt att läraravtalet ger lärarna mer än snittet, utan att den statliga satsningen räknas in. En mininivå i ett trepartsavtal bör vara att lärarna ska få minst en procent mer än arbetsmarknadens genomsnitt under flera år, utöver den statliga satsningen.

3 Långsiktiga spelregler. Om kommuner och fristående skolor uppfattar den statliga satsningen som tillfällig finns det risk att lärarna får till-fälliga lönetillägg i stället för löneökningar, vilket vi sett när det gäller förstelärarna. Såväl lärare som huvudmän måste kunna lita på att lönepengarna finns kvar. Det ska vara riktiga löner, inte ett tillfälligt ”valrörelsetillägg” längst ner på lönebeskedet.

Examenspremier och karriärtjänster i all ära, men det räcker inte för att långsiktigt säkra en stark lärarkår. Socialdemokraternas och Miljöpartiets lönelöften är välbehövliga, men investeringar på de nivåerna kommer inte ensamma att täppa igen lönegapet. Det behövs också långsiktiga satsningar som steg för steg minskar avståndet till andra grupper.

Vi vill ha en avbetalningsplan för lönerna. Ett trepartsavtal där såväl stat som kommuner och fristående skolor bidrar skulle skapa förutsättningar för ett mer attraktivt och rätt avlönat läraryrke. Genom särskilda satsningar kan en del av felavlöningen rättas till, och med kontinuerliga löneökningar kan läraryrket åter bli attraktivt.

Eva-Lis Sirén, ordförande Lärarförbundet “

DN 27 aug 2014:

“Elever med svårigheter får hjälp för sent”

“Elever som har svårt i skolan får för lite hjälp och alldeles för sent, enligt en ny rapport från Skolinspektionen.

– Eleverna tillåts hamna i en förfärlig situation, säger utredaren Anna Wide.

I rapporten som presenterades i går har Skolinspektionen granskat situationen för 124 högstadieelever som går i särskilda undervisningsgrupper på 16 skolor i åtta kommuner. Rapporten visar på stora brister.

– Många av eleverna tillåts hamna i en förfärlig skolsituation innan de får hjälp. Skolan har inte lyckats fånga upp dem i tid utan sätter in tillräckligt stöd först när eleverna redan vänt skolan ryggen, säger projektledaren Anna Wide.

I juni gjorde DN en omfattande granskning av hur det gått för alla de elever som inte klarade nationella proven i matematik i årskurs fem år 2009. Granskningen visade att 2 799 av eleverna, motsvarande 100 klasser, senare gick ut nian med underkänt i matematik.

När DN granskade elevernas åtgärdsprogram visade det sig att många elever fick stöd först sent i högstadiet trots de tidiga larmsignalerna.

– DN:s granskning var väldigt bra och resultatet stämmer väl överens med det vi ser på skolorna. Det särskilda stödet kommer sent och går ofta bara ut på att rädda det som räddas kan, säger Anna Wide.

Enligt henne är det ofta upp till elevernas föräldrar om de får tillräcklig hjälp. Föräldrarna säger att de måste vara besvärliga och bråka för att eleven ska få hjälp.

– Det är väldigt bekymmersamt ur ett demokratiskt perspektiv eftersom inte alla föräldrarna orkar bråka eller inte kan systemet tillräckligt bra för att veta vilka krav de kan ställa.

Skolinspektionens granskning visar att både elever och föräldrar upplever en mycket positiv förändring när eleven till sist hamnar i en särskild undervisningsgrupp. Eleverna blir ofta kvar där under resten av skolgången. På gott och ont, enligt Anna Wide.

– Det finns forskning som visar att det på lång sikt kan bygga en känsla av utanförskap om eleven aldrig återvänder till sin ordinarie klass. Skolorna är inte tillräckligt bra på att placera tillbaka elever som börjat i särskild undervisningsgrupp.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se "

Härefter några äldre artikar:

DN 2 maj 2014:

"Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri"

"Kvalitetskris. Ledningarna är alltför svagt meriterade, den intellektuella inaveln grasserar och det går inflation i professorsutnämningar, vilket urvattnar kompetens. Om inte dessa sammanlänkade problem löses riskerar högskolesystemet bli nästa skolhaveri, skriver professorerna Mats Alvesson och Bo Rothstein. "

"Resultaten från Pisa-undersökningarna har i grunden skakat om synen på den svenska skolan. De skarpt fallande resultaten har fått de politiska partierna att försöka övertrumfa varandra i olika åtgärdsprogram. Ungdomsskolan är emellertid inte hela utbildningssystemet. En viktig fråga är hur vi framöver skall kunna undvika en likartad genomklappning för de svenska universiteten och högskolorna. Det finns nämligen ett antal tecken som gör att vi kan komma att se ett likartat fall för den högre utbildningen och forskningen, som vi nu har tvingats beskåda för ungdomsskolan.

De internationellt jämförande rankningarna som görs av lärosäten är förvisso bemängda med en hel del mätproblem, men det bär likväl syn för sägen att universiteten i både Uppsala och Lund nu har fallit ut ur 100 bästa-ligan i den rankning som görs en av de mest ansedda tidskrifterna inom området. De analyser som gjorts av hur väl svenska forskningsresultat uppmärksammas i det internationella forskarsamhället ger också anledning till oro. Rapporter från såväl Vetenskapsrådet som Kungliga vetenskapsakademin pekar på allvarliga problem när det gäller universitetens förmåga att stödja ny och banbrytande forskning. Ett annat exempel är det ras i matematikkunskaperna som

nyligen rapporterats från landets ledande tekniska högskolor (DN 21/4). Dessa illavarslande tecken på att den högre utbildningen och forskningen kan bli nästa Sveriges nästa ”Pisahaveri” skall ses i ljuset av att svensk forskning aldrig haft så stora ekonomiska resurser som nu. Mer pengar är naturligtvis alltid bra, men vi vill hävda att huvudproblemet inte ligger i bristen på pengar utan i hur systemet är organiserat vilket lett till ett svagt resursutnyttjande.

Det första problemet gäller det akademiska ledarskapet. Nyare forskning ger härvidlag ett tämligen entydigt besked: ledande universitet leds av ledande forskare. Det som utmärker framstående lärosäten är att de lyckas få mycket framstående forskare att axla tunga ledarskapsuppdrag. I Sverige ser det med några undantag annorlunda ut. En särskild karriärväg till ledningspositioner för administrativt fingerfärdiga personer med mycket begränsade forskningsmeriter i bagaget har etablerats. Universitetsledningar består numera ofta av svagt meriterade akademiker – även vid de tunga universiteten ofta av lektorer befordrade till professorer i anslutning till erhållande av rektors- eller vicerektorsuppdrag. Forskare som aldrig själva har varit i närheten av den främsta internationella forskningen vet naturligtvis inte hur man kan få andra att ta sig dit. De kan oftast inte heller urskilja de yngre forskare som faktiskt har möjlighet att hävda sig i den internationella konkurrensen från de som lägger större delen av sin energi på att skapa sig ett namn i den provinsiella myllan för att skaffa sig stöd lokalt. Vad vi ser är akademiska ledare som faller offer för allehanda opportunism och lägger stora medel på forskning av tveksam kvalitet. Klåfingrigt inför man olika system och procedurer som ökar byråkratin.

Dagens universitetsstyrelser, som i huvudsak består av externa ledamöter, förmår uppenbarligen inte hantera akademisk ledning. Det beror i stor utsträckning på att en majoritet av ledamöterna tycks se sig som sin sektors representant *gentemot* verksamheten i stället för att ha lärosätets bästa för ögonen. Även här måste en radikal ändring till stånd – om svenska universitet skall kunna fungera bättre måste de ha styrelser som sätter universitetets intressen främst.

Det andra – och relaterade – problemet gäller den svårt grasserande intellektuella inaveln vid svenska lärosäten. Detta problem har lyfts fram under lång tid, nu senast för någon månad sedan i en SNS rapport där men jämfört Lund och Uppsala med två spetsuniversitet i USA. En slående skillnad är att medan enbart omkring tio procent av professorerna vid de senare är interna produkter är siffran för de svenska universiteten ibland så hög som nittio procent. Internationella utvärderare som de senaste åren städslats av de stora universiteten, kritiserar genomgående den svenska inaveln med ord som att man är ”bestört” och ”förfärad” och att ett system som det svenska vore ”otänkbart” i andra länder. Det svenska systemet skapar repetitiv i stället för kreativ forskning eftersom den bästa strategin för unga forskare blir att anpassa sig till det redan ingrodda tänkandet vid den egna institutionen. Beroende av intern karriärgång ger också osjälvständighet. Lösningen på detta problem är enkel: Minimera benägenheten för svenska universitet att anställa sina ”egna produkter”.

Ett tredje – och till inaveln relaterat – problem vi vill lyfta fram gäller den så kallade befordringsreformen som lett till en synnerligen kraftig ökning av antalet ”professorer” i landet. Inom till exempel statsvetenskap finns det i dag tio gånger så många ”professorer” som för femton år sedan. I många fall är dessa befordringar välmotiverade men reformen har också genererat en betydande inflation, inte minst vid de mindre och medelstora högskolorna. Kompetensen hos personer med professorstitel är ofta svag. Det finns inom våra ämnen i dag ett relativt stort antal till professorstiteln befordrade personer som i

princip är helt osynliga i det internationella forskarsamhället. Den stora ökningen är kostsam och försvårar möjligheten att utlysa öppna tjänster som tillsätts i konkurrens. Systematiskt minskar man möjligheterna att optimera forskar- och lärarkompetensen. Många gör helt intern karriär – från studentår till pensionering – utan att röra på sig eller behöva konkurrera om jobb. Lösningen på detta problem är också enkel: Minimera möjligheterna att befordra personer som saknar erfarenhet från andra lärosäten än det egna.

Dessa tre problem hänger ihop. Ett akademiskt svagt ledarskap förmår inte hävda betydelsen av till lärosätena få in nytt friskt blod utifrån utan faller lätt till föga för interna maktgrupperingars krav att befordra sina lokala påläggskalvar. Svaga akademiska ledare förmår inte upprätthålla höga kompetenskrav på professorskåren. När ett väl ett utbildningssystem kollapsat är det synnerligen tungt att vända skutan. Om inte det svenska universitets- och högskolesystemet skall bli vårt nästa ”Pisafall” är det hög tid för kraftfulla åtgärder för att höja kvaliteten på det akademiska ledarskapet, kraftigt minska internrekryteringen och hejda kompetensfallet i professorskåren.

Mats Alvesson, professor i företagsekonomi vid Lunds universitet
Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet “

DN 5 jan 2014 : Högskolan.

“Slå vakt om professionalismen”

“Traditionellt har det främst varit borgerligheten som stått upp för självständiga professioner i statens tjänst. Oberoende och kompetenta ämbetsmän, universitetslärare, läkare och jurister sågs som en motvikt till allt för långtgående politisering av den offentliga sektorn och en garanti för rationell styrning och dialog.

De senaste decennierna har emellertid präglats av partipolitisk konsensus kring värdet av nya styrmetoder – ”New Public Management” – med följden att de traditionella professionerna försvagats. Att oppositionsledaren Stefan Löfven lyfte frågan på DN Debatt (15/11) visar möjligen att en omsvängning håller på att ske. Återstår dock att se vad Socialdemokraterna rent konkret tänker göra för att återupprätta professionalismen.

När jag träffar Ylva Hasselberg, professor i ekonomisk historia som forskat kring högskolans styrning, så påpekar hon att storföretagen sedan 1990-talet fått fungera som förebild för styrningen av universiteten. Det handlar mer om managementideal än om marknad. Tanken har varit att verksamheten ska kunna planeras efter i förväg uppställda mål, styras strategiskt och utvärderas efter mallar. En modell som passar rätt dåligt för intellektuellt arbete.

Att arbeta mot mål som andra satt upp kringskär naturligt nog professionens självständighet och skapar oundvikligen anpassningsbeteende. Den strategiska linjestyrningen flyttar också makt från forskare och lärare till chefer och byråkrater. Utvärdering är självklart nödvändigt. Men det finns en inbyggd motsättning mellan professionellt relevant utvärdering – som i någon mening måste grundas på en kvalitativ bedömning av andra specialister – och extern utvärdering som politiker och byråkrater kan ta till sig, och som därför måste vara mätbar. Relevans och kvalitet är svårt att fånga i siffror.

Hasselberg menar att universitetet i högre grad bör styras av sin interna logik, det vill säga kollegial bedömning, för att bäst fylla sin samhällsfunktion. Produktionslogik, som utformats för näringslivet, kan inte automatiskt överföras till staten. Konstruerad konkurrens får dessutom lätt perversa drag – som att forskare tvingas ägna ohemult mycket tid åt att söka anslag som aldrig beviljas eller att lärosäten får ersättning efter hur många studenter som får godkänt snarare än efter vad de lärt sig.

De problem vi i dag ser i friskolesektorn, med betygsinflation, ökande marknadsföringskostnader och skiktning av lärarkåren skulle drabba högskolan lika hårt om politikerna går vidare i försöken att skapa en kunskapsmarknad, enligt Hasselberg. För det talar bland annat den amerikanska erfarenheten. Därmed inte sagt att högskolesektorn helt ska lämnas därhän – tvärtom. Många mindre högskolor håller i dag inte måttet, vare sig i sin forskning eller i sin undervisning. Problemet är att det har saknats politiskt mod att lägga ned undermåliga institutioner och koncentrera resurserna till verksamhet som fungerar.

Här har Hasselberg onekligen en poäng. Det är svårt att undgå intrycket att många av de senaste årens steg mot indirekt styrning av den offentliga förvaltningen i själva verket drivits på av en vilja från de styrandes sida att göra sig av med ineffektiv verksamhet – utan att behöva ta politiskt ansvar för det.

Politiker från höger till vänster har haft svårt att acceptera idén att samhället består av skilda sfärer som ömsesidigt stärker varandra. Det har legat i maktens egen logik att reducera varje del till politik och ekonomi. Det är en kontraproduktiv hållning. När lärare, forskare, jurister och vårdpersonal tillåts att följa sin professionella logik så gynnar det även helheten. Att styra är en konst i sig, liksom att avstå från det och respektera andras rätt att styra sig själva.

Håkan Boström hakan.bostrom@dn.se "

Från 36-39zzg.pdf sid 357

DN 8 jan 2014 : Högre utbildning.

"Sverige måste locka fler internationella studenter"

"Försämrad konkurrenskraft. Sedan studieavgifter infördes rasar antalet internationella studenter, liksom antalet som stannar efter examen. Sverige kan få en akut brist på kompetent arbetskraft. Vi föreslår en kostnadsneutral modell för fler stipendier, skriver en grupp näringslivschefer och rektorer. "

"I det globaliserade samhället blir högre utbildning allt viktigare som konkurrensfaktor. Många länder storsatsar och bygger ut sina utbildningssystem. Samtidigt sker en ständig ökning av antalet studenter som utbildar sig utomlands. Det totala antalet utlandsstuderande i världen är cirka tre miljoner. Dessa personer är en viktig del av framtidens kompetensresurs.

Ökande internationalisering kräver förståelse och respekt för olika kulturer och internationella studenter bidrar till en ömsesidig kunskapsutveckling. Svenska studenter får kulturella influenser samtidigt som de internationella studenterna introduceras till svensk kultur. Det är av betydelse för dem som i framtiden kommer att arbeta i svenska företag utomlands.

För Sverige spelar de internationella studenterna en viktig roll. Svenska företag är i stor utsträckning internationella och behöver attrahera nya talanger. Internationella studenter som återvänder hem eller flyttar till annat land är viktiga ambassadörer för Sverige och för svenska företag verksamma i dessa länder. De spelar en viktig roll för handelskontakter generellt men även för Sveriges möjligheter att bidra till en hållbar utveckling i nya tillväxtregioner.

Sverige har tappat 80 procent av studenterna från länder utanför EU sedan regeringen införde studieavgifter, från drygt 8 000 till 1 600. När det gäller andelen utomeuropeiska studenter hamnar Sverige med

mindre än 2 procent långt under EU-genomsnittet som är 5 procent. Samtidigt minskar andelen utländska studenter som får arbetstillstånd i Sverige. Vid förfrågan säger 85 procent av studenterna att de skulle vilja stanna i Sverige. Verkligheten är att 17 procent stannar, en siffra som dessutom är sjunkande.

En ny rapport från Boston Consulting Group visar att studenter främst väljer utbildningsland efter rankning, tillgång till unika program och utbildningskostnad. Den visar också att av de studenter som erbjuds en utbildningsplats i Sverige är det bara 20 procent som tackar ja om det inte finns ett stipendium kopplat till platsen. Finns stipendium är det 70 procent som tackar ja. Samtidigt väljer utomeuropeiska studenter att komma till andra länder med lika höga eller till och med högre avgifter än Sverige. Detta trots att Sverige enligt en undersökning bland alumner kan konkurrera med hög utbildningskvalitet, unika utbildningar och hög livskvalitet.

Orsakerna är främst två: Dessa länder har väl utbyggda stipendiesystem för betalstudenter, något som i Sverige är mycket blygsamt. I många andra länder erbjuds studenterna dessutom goda möjligheter att få jobb efter examen. I exempelvis Tyskland och Nederländerna kan man få uppehållstillstånd i sex till tolv månader efter examen. För att få stanna i Sverige måste du ha en anställning innan du tar examen.

Som representanter för näringslivet och den högre utbildningen anser vi att det minskade antalet utomeuropeiska studenter ger helt fel bild av Sverige som internationell aktör. Nu måste vi göra något. Att regeringen utlovat ytterligare 100 miljoner kronor för stipendier riktade till biståndsländer är självklart positivt. Men Sverige behöver också kunna konkurrera om studenter från andra länder. Det som behövs för att få dem att komma hit är fler stipendier. För att locka dem att stanna kvar behövs förnyade visumregler och en klar målinriktning från universitet och näringsliv.

Vi föreslår här en ny stipendiemodell som både är samhällsekonomiskt välgrundad och kostnadsneutral för staten. Modellen bygger på tre principer:

Stipendieutrymmet baseras på skatteintäkter från utomeuropeiska studenter som stannar efter examen. För kostnadsneutralitet, det vill säga att det inte kostar staten något, behövs att 1 500 studenter erbjuds stipendier och att 20 procent av dessa stannar i Sverige i minst fem år.

Fördelningen av stipendiemedlen decentraliseras. Staten tilldelar universitet och högskolor en viss stipendiesumma som dessa i sin tur fördelar bland studenter.

Medlen fördelas till lärosätena utifrån en incitamentmodell som bygger dels på attraktivitet (antal antagna studenter som betalar studieavgift), dels utifrån förmåga till utslussning (andel som får arbetstillstånd för specialistkompetens efter examen).

Med ökad stipendiefinansiering och bättre förutsättningar för studenterna att stanna efter examen – med ändrade regler för uppehållstillstånd efter examen som ger möjlighet att stanna och söka jobb – ökar Sveriges chanser att bli konkurrenskraftigt på den globala arenan både när det gäller utbildning och inom näringslivet. Men för att locka studenter från hela världen måste det stå klart att Sverige är ett attraktivt land att utbilda sig i. För det krävs att näringslivet, akademin och regeringen tar ett gemensamt ansvar. Vi är beredda. Är regeringen det?

Carl Bennet, vd Carl Bennet AB
Börje Ekholm, vd Investor
Leif Johansson, styrelseordförande Astra Zeneca och Ericsson
Martin Lundstedt, vd och koncernchef Scania
Olof Persson, vd och koncernchef AB Volvo
Pam Fredman, ordförande Sveriges universitets- och högskoleförbund och rektor Göteborgs universitet
Peter Gudmundson, rektor Kungliga tekniska högskolan “

Från 36-39zzg.pdf sid 361

DN 29 jan 2014 . Högre studier.

”Högskolans nya styrning hotar kreativitet och kritik”

“Felriktad förnyelse. Med ”autonomireformen” har högskolornas ledningar stärkts på bekostnad av undervisande och forskande personal. Universiteten har en lång tradition av interndemokrati, men nu införs befälskedjor som i det militära. Styrsystemet är en återvändsgränd, skriver fyra universitetsforskare. “

“Den första januari hade det gått tre år sedan den så kallade ”autonomireformen” trädde i kraft, den sittande regeringens universitetspolitiska satsning. Dåvarande ministern Tobias Krantz presenterade den på DN debatt under rubriken ”Nu ökar vi friheten för landets högre lärosäten” (23/3 2010). Med hjälp av en rad ändringar i högskolelagen skulle den ge Sverige ”en akademi i tiden”.

Inifrån akademin och från universitetslärarförbundet (SULF) var man dock skeptisk. Det var inte de traditionella akademiska friheterna – forskningens och undervisningens frihet – som värnades. I stället såg man en ökad frihet för universitetens ledningar att styra verksamheten oberoende av forskare och lärare.

Hur blev det då? Vid statsvetenskapliga institutionen i Uppsala har man under det gångna året inlett forskning om hur reformen fallit ut. Resultaten visar en klar tendens. Överlag har universitetsledningar och administrationer i landet fått en stärkt ställning på den akademiska undervisande och forskande personalens bekostnad. Tendensen är skrämmande tydlig vid ett antal av de små och yngre högskolorna men skönjbar också vid de större universiteten. På flera håll har man avskaffat, nedmonterat eller endast givit en rådgivande funktion till oberoende kollegialt valda organ som traditionellt ansvarat för den vetenskapliga kvaliteten i kursutbud och anställningsärenden. Tidigare demokratiskt valda interna styrelser på olika nivåer har ersatts av löst sammankallade personalmöten.

Universiteten har en lång tradition av interndemokrati där man valt ledare ur kollegiet, från rektorer till prefekter och ämnesansvariga. I dess ställe införs nu linjeorganisationer med befälskedjor som i det militära. Rektorer rekryteras som chefer i företag med hjälp av rekryteringsfirmor. De svarar inte längre inför kollegiet utan inför en externt tillsatt styrelse och ytterst inför regeringen som har utnämningsrätten. Det som förr var en elektorsförsamling, sammansatt av lärare, forskare och studenter med lärare i majoritet, är i dag ersatt av en så kallad hörandeförsamling. Vid flera svenska universitet kan man därför finna exempel på rektorer som verkar utan brett stöd i sin organisation.

På lärosäten där kolleger gått samman för att protestera mot dessa hierarkiska beslutsstrukturer har det förekommit bestraffningar, i vissa fall i form av avskedanden och avvecklingar av hela avdelningar. Universiteten, som varit bärare av värden där kritisk reflektion och öppenhet suttit i högsätet, löper således risken att tystna. Detta är såväl farligt som ovärdigt ett civiliserat samhälle.

Det finns en bild av universiteten som präglade av inneboende konservatism som får dess företrädare att reflexmässigt motsätta sig förändring och modernisering. Mot bakgrund av en sådan kontrastering kan varje reform framställas som progressiv och varje motstånd reaktionärt. Men inför den viktiga diskussion som nu stundar måste vi komma bort ifrån denna förenklande bild.

Det är angeläget att få till stånd en bred forskning och diskussion om vart vi är på väg och hur denna negativa tendens kan vändas. Det handlar inte om att gå tillbaka, utan tvärtom att tänka framåt. I förlängningen handlar det inte bara om hur man bäst organiserar den

högre utbildningen och forskningen. I vågskålen ligger frågan vad styrande egentligen innebär när det gäller samhälleliga verksamheter i allmänhet och kunskapsorganisationer i synnerhet.

I ett sådant arbete är det viktigt att se det som nu sker i ett större och längre perspektiv. Inom organisationsteori används i dag svepande begreppet ”New Public Management” (NPM) för att beskriva en mångskiktad tendens inom statlig förvaltning som gradvis införts över hela västvärlden från sjuttiotalet och framåt. Med modeller hämtade från näringslivet omstöptes stegvis statlig verksamhet i termer av mål- och resultatstyrning. Eftersom dessa nya modeller inte längre utgår från att leverantören i sin yrkesutövning ska betjäna helheten, utan bara sig själv, skapar de behov av överordnade strukturer för ”kvalitetskontroll”. Vi har sett det i vården och vi har sett det i skolan. Nu drabbar det alltså också med full kraft akademien.

I dag demoniseras NPM av sina kritiker ibland till oigenkännlighet. För att rätt kunna analysera dess effekter är det viktigt att se att styrreformerna åtminstone delvis bottnat i ett sunt önskemål om kostnadseffektiv förvaltning av skattemedel. I förlängningen kan vi nu emellertid konstatera hur verksamhet efter verksamhet tagit skada av dess inneboende budskap: den systematiserade misstron mot institutioners och individers beprövade erfarenheter, omdöme, ansvar och förmåga till självstyre.

Normbaserad styrning (utifrån ideal) ersätts nu med incitamentstyrning (genom belöning). Forskare och lärare förvandlas till leverantörer av produkter inom en verksamhet där de har allt mindre inflytande. Särskilt problematisk är denna utveckling eftersom forskning om kreativitet entydigt pekar på vikten av inre motivation och individuell autonomi för nytänkande som ytterst kan leda till genombrott och banbrytande upptäckter. Med nuvarande styrsystem riskerar man att universiteten inte i framtiden kommer att locka till sig de hängivna och ofta egensinniga begåvningar de ytterst är beroende av. Människor som drivs av kunskapstörst, altruism och intellektuell tävlingslust snarare än personligt vinstintresse kräver inte skyhöga löner eller bonusar för att prestera väl, men de kräver en relativ frihet och tillit.

En nyckelfråga i dag gäller det professionella omdömet. Ingen verksamhet kan bedrivas på ett kvalificerat sätt om man inte litar på dem som ska utföra den. Det innebär kanske att det måste finns en gräns för det omhuldade idealet om ”transparens”. Att man låter människor göra sitt jobb och ger dem ansvar att definiera målen behöver inte vara detsamma som brist på kontroll och förekomst av korruption. Det är också att visa respekt för det som till sist ändå måste vara grunden för all kvalitet: fria kunniga människors handlande under fullt ansvar.

Universiteten med dess långa tradition av fri forskning, diskussion och kunskapsbildning är den plats där frågan om styrandet måste få fortsätta att utvecklas. Den metod som genomsyrar den försåtligt rubricerade ”autonomi”-reformen, med dess hierarkiska styre och systematiserade misstro mot medarbetare, är en återvändsgränd. Den tär nu på fogarna i samhällets intellektuella ryggrad.

Li Bennich-Björkman, skytteansk professor i statsvetenskap, Uppsala universitet
Thomas Karlsohn, docent i idé- och lärdomshistoria vid Göteborgs universitet
Hans Ruin, professor i filosofi, Södertörns högskola
Bo Sundqvist, professor emeritus i jonfysik samt tidigare rektor för Uppsala universitet.
Undertecknarna är knutna till den nybildade nationella Samverkansgruppen för god forskningsmiljö, inrättad vid Uppsala universitet (GFM): gfm.statsvet.uu.se Från 36-39zzg.pdf Sid 380

DN 30 okt 2013: Pengarna, utbildningen och demokratin. Sverker Sörlin om framtidens universitet.

“Studie i en huvudlös politik”

“Alliansens vilja att göra universiteten till stiftelser vilar på primitiva nyliberala idéer. Ändå är stiftelsen i sig ingen dålig form – det är den svenska politikens fixering vid kommersiell kunskap som är problemet. Sverker Sörlin föreslår ett alternativ till regeringens undermåliga utbildningspolitik. “

“Varför vill regeringen skapa högskolestiftelser? När nu motståndet är så kompakt bör man faktiskt försöka svara seriöst på denna fråga. Den juridiska formen är det inget fel på. Tänk om friskolor i större utsträckning drevs av stiftelser, som måste återinvestera sina överskott, och inte av riskkapitalbolag! Då skulle svensk skola må mycket bättre.

Stiftelser är en utmärkt organisationsform om man vill uppbåda en kombination av självständighet och långsiktighet. För universitet är båda önskvärda egenskaper. Den positiva tolkningen är att man vill uppnå en kombination av självständighet och långsiktighet. För universitet är det traditionsrika och önskvärda egenskaper. European university association, EUA, som är organ för mer än 800 europeiska universitet med 17 miljoner studenter, har under mer än ett årtionde arbetat hårt för ökad autonomi. Milstolpar har varit konferenser i Salamanca 2001, Graz 2003, Lissabon 2007, Glasgowdeklarationen 2005, Lissabon 2007 och Prag 2009.

Forskning har visat på positiva samband mellan självständighet och kvalitet. Där universitet har stor frihet över hur man disponerar sina resurser, hur man utformar sina utbildningsprogram, vilken forskning man prioriterar, hur man utser sina ledningar, där tenderar resultaten att vara bättre. Det gäller oavsett vilket slags prestation man är intresserad av: utbildning, forskning eller samhällskontakter. När utbildning och forskning växer i nästan hela världen och kunskap flödar allt friare kan man inte reglera universitet som om de vore tullstationer.

EUA har under flera år genomfört studier av hur självständigheten utvecklas i olika länder. Huvudtendensen är att självständigheten växer, men med olika hastighet. De flesta europeiska system har staten (eller regionen, delstaten) som huvudman och huvudfinansiär. Privata universitet är få, studentavgifter och privata donationer utgör en minoritet av intäkterna.

Går man tillbaka några årtionden finner vi hårt reglerade system. I Sverige fattade regeringen på 1950-talet budgetbeslut om professorernas amanuenser (student som undervisar, reds anm), och så sent som 1992 utsåg den professorer och gav dem ”fullmakt”. Grekiska universitet, som är hårdast styrda, måste än i dag utgå från statliga bestämmelser om vilka som får anställas och vilka löner de skall ha. Liknande begränsningar finns i länder som Italien och Frankrike. Men även i Sverige hade vi intill nyligen centrala regler. I många länder är akademiska lärare ämbetsmän och på sina håll fastställer staten (som ju då formellt är arbetsgivare) centralt deras löner.

Vilka som skall antas till olika utbildningar, och var dessa skall finnas, har varit extremt reglerat. Efter 1977 års universitetsreform var nästan all antagning styrd av beräkningar av samhällets ”behov” av arbetskraft. Det gäller ännu många program. Att utbilda några extra läkare i Göteborg kräver ett beslut av regeringen! Göteborgs universitets styrelse, med en budget på sex miljarder, har inget inflytande över denna sak (jag vet för jag har suttit i denna styrelse i sex år). En dag kommer det bara ett brev: utbilda dem!

Omkring år 2000 diskuterade vi vem som skulle ”få” (som ju blir det verb man använder i en reglerad tillvaro) bedriva forskarutbildning.

Det var länge universitetens privilegium. Några, bland dem jag, tyckte att vi borde kunna låta högskolor utbilda doktorander på sina bästa områden. Nu är det möjligt, låt vara att högskolorna först måste ansöka om rätten att göra det. När denna debatt pågick som bäst besökte jag Stanford (privatfinansierat universitet i Kalifornien) och passade på att fråga om det var något man inte ”fick” göra där. Man förstod över huvud taget inte frågan. Man gör vad man vill, och det går så bra som det över huvud taget kan gå.

Det finns öar i Europa med liknande frihet, till exempel i Oxford och Cambridge. Dessa toppuniversitet ålägger dock sig själva inskränkningar som är mycket hårda: de väljer med omsorg ut sina egna studenter (det får vi inte göra i Sverige, eller i Grekland heller för den delen: de flesta skickas via en central myndighet). De har egna pengar nog för att med omsorg kunna välja ut vilka anställda som får stanna på en varaktig tjänst. Man undviker därmed den armé av projektanställda som svenska lärosäten alstrar. Man anställer sällan sina egna doktorer. Ingen regering behöver bestämma detta, man gör det för att det är bra för universitetet och därmed på lång sikt för alla.

I EUA:s jämförelse är Sverige en medelmåtta i självständighet, slaget av flera framstående forskningsländer som Storbritannien, Finland, Danmark och Nederländerna.

Det är alltså fullt möjligt att bygga upp en rationell argumentering för fria och självständiga högskolor, gärna drivna av stiftelser, även i Sverige.

Tyvärr är det inte det regeringen gör. Regeringen har ingen sammanhängande idé om universiteten och om kunskapens roll i samhället. Därför har dess förslag blivit så dåligt. Frågan om högskolans ägande, dess demokratiska styrning och dess betydelse för medborgarna och för hela samhället är en av våra stora politiska framtidsfrågor. Universitetets tusenåriga idé är ännu långtifrån utnyttjad till sin fulla potential. Regeringen tänker som om universitet vore företag. Sådana konkurrerar och då får Sverige inte missgynna sina för då går det dåligt för oss. Svenska universitet, står det i propositionen, måste kunna sluta avtal och ta emot donationer, de måste kunna etablera sig utomlands och samarbeta med andra. Där tar tankarna slut.

För dessa elementära justeringar vill man ta ifrån universiteten deras status som myndigheter. Och det gjorde kanske inte så mycket om det inte var för att med denna status följer så mycket annat. Kontrollen av hur offentliga medel används försvåras. I förlängningen kommer studentavgifter att aktualiseras (vilket regeringen förnekar, mot bättre vetande). Öppenheten minskar. Universitetens interna maktbalans riskerar tippa över till ledningarna.

Men universiteten får väl en massa pengar som kompensation i många år framöver? Nej, inte det heller. Med jämna mellanrum skall staten sitta på andra sidan bordet och förhandla med ”stiftelsen” om vad den vill göra. Staten har pengarna, och säkert idéer om vad den vill få gjort. Stiftelsens självständighet blir illusorisk.

Varför skall universiteten, och särskilt dess studenter och personal, offra sina bästa tillgångar för denna vattvälling?

Vi har ett dilemma. Vi är ganska säkra på att självständighet är den väg vi måste fortsätta gå för att utveckla allsidiga kunskapsmiljöer som är anpassade till olika kunskapsbehov i olika delar av landet. Vi vill inte på nytt låta regeringen utse professorer eller tala om vad docenter skall ha i lön och vill helst inte få brev från staten om att vi måste utbilda en handfull läkare här eller lärare där. Men vi kan heller inte på kort tid i Sverige övergå till ett system som fungerar i ett jätteland som USA, där det helt och hållet saknas ett federalt universitetssystem och där universitet drivits ideellt och för delstaternas behov i århundraden med privata medel som den dominerande inkomstkällan –

och där det finns över fyra tusen institutioner för högre utbildning (Sverige har fyrtio).

En reform på detta område måste tänkas utifrån svenska förhållanden – och mycket bredare och mer sofistikerat än regeringen gjort. Den måste först och främst utgå från att universitetens uppgift är att förse hela samhället med kunskap. Det är alldeles otillräckligt att fokusera bara på de kommersiellt mest centrala områdena.

Man måste också ge ett trovärdigt svar på vad som är bra med självständighet. Svaret finns. Världens främsta universitet är mycket självständiga. Här bör man tala om professionens etos, som i extremt hög grad är att prestera och nå erkännande av studenter, kolleger och av samhället. Dessa prestationer är inte bara individuella utan också kollektiva. Den som liksom jag nyligen tagit del av installationen av en universitetsrektor i USA, i detta fall vid Princeton, blir genast på det klara med hur denna institution ser på sin roll i världen: att ständigt utvecklas, bidra, ge. Förbättra sitt anseende, inte göra vinst. För att göra detta behöver man känna att detta är ett eget åtagande. Ägandet är inte det viktigaste, men utan egen makt att skapa, ändra, sträva går det inte.

Om detta, vad man kunde kalla självständighetens ideologi, har regeringen ingenting att säga. Dem man hyrt in för att skriva propositionen verkar inte veta något om universitet, vad som gör att de kan vara fantastiska och att de kan vara mardrömslikt svaga. Regeringen skriver propositioner som om man försökte övertyga revisorer – och det misslyckas man med; både Riksrevisionen och Ekonomistyrningsverket har avfärdat propositionen i sina remissvar. Riktigt nöjda verkar bara Svenskt Näringsliv vara; ”Bra besked om högskolestiftelser”, tutade Tobias Krantz i juni när propositionen kom.

Det gäller att få studenter, lärare och forskare med sig, inte mot sig, som regeringen så ofta lyckas med. Dessa nyckelgrupper är redan i de flesta fall innerst inne övertygade om självständighetens fördelar. Men de är inte beredda att offra de demokratiska grundprinciper som präglar högskolan som myndighet. Studenterna vill ha inflytande. Lärarna vill ha ett kollegialt beslutsfattande. Alla vill ha öppenhet och offentlighet.

Många bör vara med och utveckla former och gränser för självständigheten. Rimligast vore att låta detta ske genom ett politiskt program för ökad självständighet, tills vidare inom myndighetsformens ramar och att vid behov och successivt resa frågan om formell frihet från staten. Det behövs minst en, kanske två mandatperioder för att avgöra den frågan.

Det är ingen enkel uppgift att beskriva hur en sådan process kan gå till eller vilka förändringar den bör innehålla. Men den måste se helt annorlunda ut än den stela top down-mekanik som statsrådet Björklund varit chef över. Att arbeta med en sådan förändring borde vara ett lockande projekt, för en regering, för universiteten och för deras anställda och studenter. Den skulle som främsta syfte ha att finna lösningar på alla dilemman som uppstår när man successivt övergår från en reglerad till en självständig högskola. Hur kan man till exempel ge ökad frihet att starta och driva utbildningar – och samtidigt mena att utbildningens kvalitet förbättras? Hur kan man förena självständighet med en strävan att bredda rekryteringen, som hela samhället tjänar på? Kommer inte självständiga högskolor att utnyttja sin frihet för att slippa problem? Vill de inte bara ha frihet att ta ut avgifter? Och vad händer då?

Viktiga frågor. Svaret på dem är ofta: mångfald. Om det finns olika sätt att vara högskola och universitet på kan självständigheten utnyttjas till att bli bättre i det man vill vara bra i.

Den allvarligaste bristen i regeringens förslag gäller finansieringen. Det är otänkbart att genomföra en reform av detta slag utan att

omstrukturera finansieringssystemet. Det bör ske längs flera vägar samtidigt. Den långsiktigt mest omvandlande är att bygga ett omfattande eget kapital i universitetssektorn. Statliga resurser under de närmaste åren bör satsas på långsiktiga räntefria krediter till högskolan, som staten vid behov bör låna till. Basanslagen bör samtidigt frysas eller rentav minskas i takt med att högskolan övergår till att disponera avkastningen av egna förmögen-heter. Det skulle skapa den finansiella självständighet som i EUA:s analyser är en hörnpelare i autonomin.

Samtidigt bör regeringen använda sina egna forskningsmyndigheter för att se till att högskolorna kan utvecklas i sina roller. Dessa myndigheter bör få kraftigt ökade resurser för att åstadkomma kunskapsuppbyggnad med inriktning på såväl grundforskning som på samhälleliga behov av många slag. De kan arbeta efter demokratiskt beslutade kriterier och samtidigt belöna kvalitet på ett sätt som ingen regering kan. På detta sätt kan förnedrande ”förhandlingar” mellan regeringar och självständiga högskolor undvikas.

För utbildningen råder redan konkurrens om studenterna, ingen vill återreglera den såvitt jag förstår. Men studentpengen borde bli mer likvärdig mellan olika utbildningar, det skulle främja friheten och kreativiteten mycket. Universitet och högskolor bör ha mandat att själva satsa på den utbildning som de vill bedriva. Det borde också vara möjligt för universitet att ta av sina ackumulerade medel för att förbättra sin utbildning, lika väl som att utveckla forskning och samhällskontakter. Årliga anslag som nästan helt och hållet upprepas från ett år till nästa skulle krympa som andel av statens finansiering.

På ganska kort tid skulle en sådan regimförändring leda till att högskolorna fick en reell självständighet att söka sina roller utifrån egna medel, som skulle växa snabbt, och utifrån de medel som ställs till förfogande i konkurrens på olika tidsskalor. Med tiden skulle förändringarna bli betydande. Vi talar här om en utveckling som kan ta många år, kanske årtionden.

I ett system som detta skulle det ändå vara fullt möjligt för en regering att om den upplever akut brist på något – en viss typ av kompetens, en samlad forskningsinsats om något – ge uppdrag till någon av sina myndigheter. Finns resurserna brukar det i regel finnas något universitet som vill använda dem.

Successivt skulle det stora utvecklingsuppdraget flyttas dit där det hör hemma: till högskolan själv. Dess risktagande och självständighet måste ytterst vila på att den har egna medel att göra det den vill.

Det finns anledning till hopp. I veckan drog regeringen inte bara tillbaka en dålig proposition. En hel ideologi för universiteten som väsentligen entreprenöriella institutioner gick på grund. Jag tror detta är en vändpunkt.

Den var välkommen. De senaste tjugo åren har varit de reformtätaste i svensk universitets-historia. Det speglar en djup samhälls-omvandling som är global. Förändring har varit oundviklig, men tyvärr sammanföll denna reform-period

med blomstringen för rätt primitiva nyliberala idéer om hur förhållandet mellan stat, marknad och samhälle skulle ordnas.

Denna period har av allt att döma nått sitt slut. Nu tar ett nytt arbete vid och det är stort. Framtidens universitet är en demokratifråga, den handlar om samhällsutvecklingens riktning och drivkrafter.

Sverker Sörlin litteratur@dn.se

Idéhistoriker och författare, nu gästforskare på Princeton. “

“DN.se Läs Maciej Zarembas artikel om högskolevärldens nya affärsmoral på *dn.se/kultur* “ **Från36-39zzc.pdf sid 439**

DN 24 okt 2013: Hedersdoktor. Karlstad universitet promoverar den norske ägaren till köpcentra i Värmland

“<u>När miljardärens mössa blev en doktorshatt</u>”

“I morgon promoveras den norske miljardären Olav Thon till hedersdoktor vid Karlstad universitet. Men varför? Maciej Zaremba nystar upp en historia om hur norska Fremskrittspartiet möter den svenska högskolevärldens nya affärsmoral. “

“Vid morgondagens akademiska högtid i Karlstad kommer en rad stolar att stå tomma. Biskopen Esbjörn Hagberg har tackat nej via media. Fem professorer förklarade i varsitt brev varför de inte kommer: Carl-Gustaf Bornehag, Magnus Ullén, Staffan Janson, Åke Bergvall, Solveig Granath. En nybliven doktor har avstått från att promoveras. Och i Värmlands folkblad skriver professor emeritus Henry Cöster att universitetet förlorat sin heder.

Orsaken till manfallet är en norsk miljardär. Han heter Olav Thon, uppträder gärna i toppluva inomhus, kanske för att visa att han är folkets man, som vantrivs i finrummen. Thons förmögenhet, värderad till tio miljarder svenska kronor, kommer från fastighetsaffärer. På senare tid har han byggt upp en rad köpcentra i västra Värmland, där norrmän kan handla billigare. Men under det senaste året är han mest omskriven på grund av sina politiska utspel. I oktober 2012 önskade han att ”yttersta högern” (som han kallar Fremskrittspartiet), skall komma till makten. Inför valet i september underströk han sin önskan genom helsidesannonser. ”Jeg stemmer Fremskrittspartiet”, och så en bild på sig själv i den obligatoriska mössan. Och i morgon promoveras han till hedersdoktor vid fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap i Karlstad.

De som bojkottar morgondagens högtid (långt fler än ovannämnda) menar att utnämningen av Olav Thon strider mot högskolans etiska fundament. Ett universitet som vill stå för öppenhet och mångfald kan inte gärna hylla en person som verkar för motsatsen.

Det låter som en rimlig ståndpunkt. Det är ju knappast någon övertolkning av FRP:s politik att norrmän helst skall marineras i sin egen olja, utan inblandning av främmande kryddor. (Undantaget den arbetskraft som man för stunden inte kan undvara.) Övrig mångfald hotar nämligen landets fortbestånd, enligt FRP:s man i Folketinget Christian Tybring-Gjedde. Norge går under om inte folket delar historia, traditioner, språk, högtider, religiös bakgrund, kulturarv, lagar, seder och bruk, uppväxt samt – valuta.

Någon kan undra om det är mödan värt att rädda en nation som tydligen är så märglös att dess livhank hänger på valutan. Eller på Luther. Eller på folkdräkten. Men sådan är nu FRP:s idé om Norge. I akt och mening att rädda den tynande kulturen är man beredd att göra rättslig skillnad på folk och folk, beroende på var de är födda. Denna politik är varken höger eller vänster. Den är bara oförenlig med idén om mänskliga rättigheter, på samma sätt som diskrimineringen av folk med ”felaktig klassbakgrund” varit i östblocket. Därför tror jag med professor Henry Cöster att protesterna mot Thons utnämning inte är politiska i första hand. Det är högskolans anständighet som står på spel, den som somliga kallar heder.

Jag hade inte tagit upp detta om det bara handlat om en handfull professorer som tappat omdömet. Men det är något mycket större som står på spel. Nämligen vad ett universitet *är* för någonting, hur det skall styras och vad det är bra för. Regeringen önskar nämligen att också högskolor skall styras som företag. Universitetet i Karlstad gör det

redan. Det är just därför som utnämningen av Olav Thon blev möjlig. I Uppsala eller Stockholm är den än så länge otänkbar.

Det som gjort hedersdoktoraten så åtråvärda, trots att de varken ger makt eller pengar, är att de är så svåra att köpa. Det beror på beslutsgången. Ända sedan medeltiden är det fakulteten, ett framröstat kollektiv av de mest kunniga inom ett område, som bestämmer över titeln. Samma beslutsmodell – kollegialiteten – som avgör vetenskapens kvalitet. Det är det som skiljer universiteten från företag och departement. Den högste chefen må bestämma över pengarna och en del annat. Men ifråga om vad som är god vetenskap eller en värdig hedersdoktor, har han ingen talan.

Detta är självklarheter. Nobelpriset vore inte mycket värt, om pristagaren valdes ut av direktören för Nobelstiftelsen. Jag påminner om detta för att om möjligt trösta akademikerna i Karlstad. Den doktorshatt som ser ut att skandalisera deras lärosäte är ingen hatt i akademisk mening. Möjligen en mössa. I Karlstad är det nämligen inte kollegiet av lärda som bestämmer saken. Det gör rektorn ensam.

Alltså frågar jag rektorn Åsa Bergenheim på vad sätt Olav Thon ”visat engagemang för Karlstads universitet”, som det står i motiveringen. Rektorn svarar att Thon har hållit föreläsningar. Hur många? ”Ingen aning, det är detaljer som jag inte känner till”. Vad menas med att han ”intresserat sig för den forskning som bedrivs inom olika delar av universitetet”? Det vet inte Åsa Bergenheim, jag får fråga de dekaner som föreslagit honom. Men det var ju hon och ingen annan som fattade beslutet? ”Ja, men jag vet bara det jag fått i min hand.” Men jag bör veta att Thons namn ”länge varit i luften”, och att hans köpcentra skapat arbetstillfällen i regionen.

Då rektorn menar att ansvaret för hennes -beslut (som hon numer tycks mindre lycklig över) skall sökas längre ned i hierarkin, försöker jag med Kenneth Nordgren, en av de tre dekaner som i media försvarade utnämningen (Värmlands Folkblad 3/10). Men inte heller han kan säga på vad sätt Thon ”betytt mycket för lärosätets utveckling”. Jag borde fråga dekan Larsson, som kommit med förslaget, säger dekan Nordgren. Jag skriver till Larsson, som i sin tur föreslår att jag frågar kommunikationschefen. Som givetvis inte kan svara på min fråga. Han deltog ju inte i beslutet, säger han.

Facit: När jag äntligen får dekan Patrik Larsson på tråden framgår att Olav Thons bidrag till lärosätets utvecklig består i att denne under sju års tid hållit en föreläsning samt deltagit i ett seminarium (på temat ”vad som händer i butiken”). Vad menas då med att hedersdoktorn ”starkt bidragit till att fördjupa samarbetet mellan Värmland och Osloregionen”? Har han sponsrat forskning? Delat ut stipendier? Nej, ingenting sådant. Det enda konkreta Larsson kan anföra är att Thon ”ställt en lokal till förfogande” i Oslo där värmlänningar och norrmän kan umgås. Det låter generöst. Men visar sig betyda att Värmlandskontoret har fått hyra motsvarigheten till en tvåa (67 kvm) i en av Thons fastigheter. För 15 183 kronor per månad.

Det kan hända att Patrik Larsson glömt något. Men ovanstående är vad han anför som motivering till hedersdoktoratet. Att Thons samhällsengagemang, som åberopas i beslutet, skulle bestå i stöd till FRP är en överraskning för Patrik Larsson. Han har visserligen googlat på sin kandidat men ”vi har inte noggrant gått igenom hans verksamheter.”

”Så sanslöst, så omdömeslöst... Kollegerna från andra universitet gapskrattar när Karlstad kommer på tal. Hur mås det bland grantopparna, frågar de, hur många miljoner har ni fått för fjäsket? Då känns det inte så roligt att svara: ”inga ännu...”

Denne forskare är mest bedrövad å studenternas vägnar. De har rätt att kräva av sin rektor att hon upprätthåller skolans heder. Får jag citera detta? ”Ja, men utan namn.”

Jag har börjat vänja mig vid att vårdbiträden, lärare och läkare kräver anonymitet när de har synpunkter på verksamheten. Men hen är ingen doktorand i beroendeställning. Hen är professor, en av dem som vi satt att vakta den akademiska friheten.

På högskolans interna debattforum vittnar forskare om hur frispråkiga tillrättavisas eller skräms till tystnad. De uppmanas av cheferna att inte debattera via mejl, inte begära skriftliga underlag för beslut, inte sätta saker på pränt, för då blir det möjligt att granska argumenten. Det talas om en ”tystnadens kultur”, ett informellt beslutsfattande, ägnad att skydda cheferna mot invändningar och kritik. Som på ett äldreboende.

Jag söker upp författarna till inläggen, men nästan ingen är beredd att citeras med namn. En universitetslektor förklarar varför: ”När man befinner sig i en process vill man inte uttala sig. För man vet inte hur det kommer att sluta”.

För Magnus Ullén, professor i engelska, slutade det illa. Han har ett särskilt skäl att inte vilja stå bredvid medan Olav Thon hedras av universitetet. Ullén råkar vara gift och ha barn med en kvinna från en av dessa ”icke-västliga kulturkretsar” som enligt Olav Thon inte är önskvärda i Norden. Detta hade förvisso Thon inte uttryck direkt. Men Ullén drar den rimliga slutsatsen att satsar man miljoner på att stödja ett parti, omfamnar man dess program. Alltså skriver Ullén till rektorn och tackar nej till samkvämet med hedersdoktorn. Men sin installationsföreläsning tänker han hålla.

Det får han inte. Rektorn Åsa Bergenheim meddelar att om Ullén uteblir från promotionen blir han inte installerad heller. Han stryks från programmet. Kan föreläsa om han vill, men någon annanstans. På Wermlandsbanken kanske? ”... om du skulle tycka att det vore kul med ett mer externt forum. Men det gör du som du vill förstås.”

Vad har Magnus Ullén för val? Han får inget stöd från sin dekan. Det hade han fått i Uppsala. Men i Karlstad är företagsmodellen redan genomförd, dekanen är inte vald av forskarna, han är tillsatt och kan avsättas av rektorn. Som verkmästare på en fabrik. Magnus Ullén har i månader förberett sitt framträdande. Han går med på att föreläsa utanför programmet, mot löfte om att få ”ett pratminus” i något flyktigt blad, där han förklarar sitt ställningstagande.

Jag kanske inte delar Magnus Ulléns analys av Fremskrittspartiets idérötter. Men det är ovidkommande här. Ingen skall som villkor för att installeras vid ett svenskt universitet tvingas delta i hyllningen av en figur som Olav Thon. Men just det kravet ställdes i Karlstad. Skalar man av alla bortförklaringar återstår detta enkla: Ullén blev inte installerad emedan han vägrade att hedra en person i vars ögon Ulléns hustru är ovärdig att befolka Norden.

Detta är ingen hemlighet på högskolan. Men det är bara en handfull som protesterat öppet; majoriteten verkar titta åt ett annat håll. ”Folk verkar rädda för att ens prata med varandra. Så här kan man inte ha ett universitet”, säger professor emeritus Henry Cöster. Han var med om att bygga upp denna högskola, sist som vicerektor. Cöster säger att de sista åren var en ständig kamp mot styrmetoder hämtade från näringslivet: Linjestyrning i stället för kollegialitet, rektorer som är okunniga om akademiska traditioner, men verkar tro att högskolan är en sorts fabrik. Javisst, samma sorts tänkande som fått landstingen att prissätta patienter, döpt om elever till kunder och fått lärarna att fly klassrummen.

Den 25 juni presenterade regeringen ett lagförslag (Ds 2013:49). Det går ut på att förvandla högskolor till stiftelser, kanske till aktiebolag. Om det går igenom kommer alla universitet riskera den förvandling som vi sett i Karlstad. Senast i tisdags protesterade 36 forskare i DN mot förslaget. Remisstiden går ut den 15 november. Det är ont om tid.

P.S. Jag kan inte undanhålla läsaren det kanske mest tankeväckande inslaget i denna historia. Enligt statsvetaren Elin Sundberg i Uppsala, som undersökt saken, tillämpar svenska högskolor samma beslutsgång som övriga världen, när en hedersdoktor skall utses. Det är alltid fakulteten, aldrig rektorn som fattar beslutet. Universitetet i Karlstad tycks vara det enda undantaget från regeln. När jag frågar rektorn Åsa Bergenheim hur länge man haft denna ordning, förstår hon inte frågan. ”Så har det alltid varit, överallt. Jag har inte hört talas om något lärosäte där det går till på annat sätt.”

Maciej Zaremba maciej.zaremba@dn.se “

“**Mer läsning.**
”Högskolestiftelser – en ny verksamhetsform för ökad handlingsfrihet”. Ds 2013:49.

Elin Sundberg: ”Autonomi-reformen – vad hände med det kollegiala styret?”. C-uppsats, Uppsala 2013.

Shirin Ahlbäck Öberg: ”Organisering av autonomi och universitetet som idé”. I ”Det goda universitetet. Festskrift till Anders Hallberg”. Uppsala 2011.

Henrik Björck: ”Om kollegia-litet”. SULF: skriftserie 2013.

Forskare har i flera artiklar protesterat mot regeringens omstöpning av högskolan:

”Hierarkiskt beslutsfattande”. Sydsvenskan 22/2.

”Centrala universitetsvärden hotas av bolagiseringen”. DN 22/10.

”Självständighet blev toppstyrning”. Upsala Nya Tidning 1/3. “

Från 36-39zzc sid 435

DN 22 okt 2013: Utbildningspolitik:

”Centrala universitetsvärden hotas av bolagiseringsidén”

“Högskolestiftelser. Förslaget att driva svenska universitet i stiftelseform öppnar för bolagisering. Men det är ingen riktig utredning, utan en politisk pamflett utan eftertanke. Privatisering av universitet hotar både oberoendet, forskningskvaliteten och samhällsnyttan, skriver 36 forskare vid svenska högskolor och universitet.“

“Utbildningsminister Jan Björklunds och statssekreterare Peter Honeths senaste reformförslag ”Högskolestiftelser – en ny verksamhetsform för ökad handlingsfrihet” (Ds 2013:49) knyter an till det som tidigare gjorts vad gäller skolan och vården. Utan belägg vill de trumfa igenom en syn på forskning och högre utbildning som en affärsverksamhet bland andra, där nyttan mäts enbart i kortsiktiga penningmått. Syn-sättet doldes tidigare under slagord som ”kvalitet” och ”innovation”; nu framhålls ”internationalisering” och ”frihet”. Förslagets verkliga innebörd är dock rakt motsatt.

I Honeths perspektiv uppträder universiteten främst som en sektor som omsätter miljarder kronor och utgör en ekonomisk motor. Hans förslag går ut på att underlätta för de universitet som är internationellt attraktiva att göra affärer, och för andra sektorer att söka vinst genom samverkan med dem. Honeths förslag sägs syfta till att öka lärosätenas självständighet gentemot staten, men effekten är i själva verket den motsatta. Ser man universiteten som högre lärosäten för forskning och utbildning innebär förslaget minskad självständighet. Det innebär minskat demokratiskt inflytande för allmänhet, studenter och lärarkollegier, minskad offentlig insyn, ökad otrygghet för anställda,

minskad akademisk frihet för lärare och forskare och därmed även äventyrad kvalitet i undervisning och forskning. Erfarenheterna av tidigare privatiseringar förskräcker. I stället för att ge ökad självständighet skulle förslaget hota universitetens allmänna och öppna karaktär.

Universitetens kärnverksamheter bör förbli en gemensam, offentlig angelägenhet. Universiteten ska inte ses som enskilda företagsverksamheter, utan som avdelningar av samma intellektuella international, en universell kunskapssfär som ska förbli gemensamt ägd och kontrollerad. Öppenhetsprincipen för forsknings-resultat ska gälla. Allmän tillgänglighet ska inte underkastas avgifter eller andra ekonomiska intressen som kan hota den nyfikenhetsdrivna grundforskning som inte minst naturvetenskaperna värnar om.

Myndighetsformens statliga styrning förtjänar diskussion, men den föreslagna reformen minskar inte det statliga styret. Tvärtom tillförsäkrar den staten avgörande inflytande i tillsättningen av rektorer och universitetsstyrelser, där rektor är vd och kollegiala beslutsstrukturer ställts åt sidan. Begreppet ”stiftelse” är vilseledande eftersom universiteten inte ska ges något stiftelsekapital, vilket är grunden för stiftelseformens självständighet. Universiteten föreslås förbli ekonomiskt beroende av staten och dess redovisningskrav. Härmed faller också den tomma retoriken om internationalisering, då de utländska toppuniversitet som drivs i stiftelseformen gör detta just på basis av ett gediget eget kapital som skyddas mot utplundring.

Honeths stiftelseform öppnar i stället för att högskolor omvandlas till aktiebolag där tillgångarna delas ut till ägarna, i bjärt kontrast mot förebilderna Harvard, Oxford, Stanford med flera. Aktiebolagsformen är olämplig för högskole-verksamhet, som medför ett ansvar skilt från ekonomisk vinning. Kapitalstyrningen står i motsats till universitetet som en zon där kritiskt tänkande, fritt meningsutbyte och produktion av kunskap kan bedrivas utifrån kriterier som hållbarhet, rättvisa och verklig samhällsnytta som kommer medborgare snarare än individuella kapitalinvesterare till del.

Universitetens traditionellt starka kollegiala styre borgar inte endast för en hög akademisk nivå, utan är också kopplat till deras roll i demokratin: det skyddar forskare och lärare mot makthavares godtycke, byråkraters vilja till strömlinjeformning och extern ideologisk styrning. Universiteten är offentliga arenor och en viktig del av den akademiska friheten består i att förbli öppna och tillgängliga för allmänheten. I dag företräder universitetsanställda offentligheten på medborgarnas uppdrag, det är därför också värt att notera att ”tredje uppgiften” – att samverka utåt och bedriva folkbildning – inte nämns i stiftelseförslaget.

Autonomireformen presenterades i liknande ordalag som förslaget om högskolestiftelser. Den skulle ge högskolorna större frihet från statlig styrning, men minskade i själva verket kraftigt forskarnas och lärarnas inflytande genom att leda till linjestyrning och ökat rektorsvälde.

Demokratin kan endast hållas levande genom ständig diskussion och samhällskritik. Auto-nomireformens oönskade effekter bör korrigeras. Inskränkningar av yttrandefriheten som är vanliga i näringslivet – krav på ”lojalitet” med arbetsgivaren, förbud mot att uttala sig offentligt och så vidare – har trots lagstadgad meddelanderätt för offentliganställda kommit att påtvingas universitetsanställda. Vad händer med deras yttrandefrihet och rätt till fritt, kritiskt tänkande den dag de är privatanställda? Och vem tillhör kunskapen som forskare och lärare producerar i ett bolagi--serat universitet?

Det enda konkreta problem som stiftelseformen tycks kunna bidra till att lösa är trögheten i processen att ingå internationella samarbetsavtal. Men förslaget är en oproportionerlig åtgärd med allvarliga och uppenbara risker. Privata universitet skulle även kunna skapa andra hinder

för globalt utbyte, till exempel genom att införa avgifter. Förslaget ger nämligen högskolorna rätt att besluta om studieavgifter samtidigt som det är oklart om högskolelagen, som reglerar universitetens avgiftsfrihet, skulle gälla stiftelserna. Den byråkratiska trögheten bör lösas på annat sätt, även inom den nuvarande organisationsformen.

Privatisering av universiteten har stor och -oåterkallelig inverkan på samhället. Honeths promemoria är ingen riktig utredning utan närmast en pamflett som saknar såväl konsekvensanalys som utredning av alternativa lösningar. Om nuvarande myndighetsform är olämplig vore det bättre att återuppta frågan om en annan form av offentlig organisation.

Undertecknare Roland Anrup, professor historia, Mittuniversitetet, Victoria Fareld, biträdande lektor idéhistoria, Stockholms universitet, Johan Fornäs, professor medie- och kommunikationsvetenskap, Södertörns högskola, Sylva Frisk, lektor, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet, Gunlög Fur, professor historia, Linnéuniversitetet, Hillevi Ganetz, professor genusvetenskap, Stockholms universitet, Mattias Gardell, professor jämförande religionshistoria, Uppsala universitet, Maria Hedman Hvitfeldt, biträdande rektor, Stockholms dramatiska högskola, Erika Höghede, biträdande studierektor, Stockholms dramatiska högskola, Dimitrios Iordanoglou, forskare Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet, Lars Jalmert, professor emeritus pedagogik, Stockholms universitet, Maria Johansen, lektor idéhistoria, Göteborgs universitet,# professor REMESO, Linköpings universitet, Peter Josephson, forskare idéhistoria, Uppsala universitet, Thomas Karlsohn, lektor idéhistoria, Göteborgs universitet, Linda Laikre, professor populationsgenetik, Stockholms universitet, Åsa Bharathi Larsson, doktorand konstvetenskap, Uppsala universitet, Patricia Lorenzoni, forskare, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet, Sven-Eric Liedman, professor emeritus idéhistoria, Göteborgs universitet, Guy Madison, professor psykologi, Umeå universitet, Edda Manga, forskare idéhistoria, Uppsala universitet, Christian Munthe, professor praktisk filosofi, Göteborgs universitet, Ulrika Nilsson, forskare genusvetenskap, Stockholms universitet, Sören Nylin, professor zoologisk ekologi, Stockholms universitet, Erik J Olsson, professor teoretisk filosofi, Lunds universitet, Julia Peralta, lektor Institutionen för hälsovetenskap och medicin, Örebro universitet, Mats Persson, professor idéhistoria, Uppsala universitet, Gunilla Priebe, vik lektor, Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, Göteborgs universitet, Sharon Rider, professor filosofi, Uppsala universitet, Tetz Rooke, professor arabiska, Göteborgs universitet, Niklas Rådström, professor, Stockholms dramatiska högskola, Staffan Söderblom, professor litterär gestaltning, Göteborgs universitet, Jens Sörensen, lektor, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet, Mattias Tydén, docent historia, Stockholms universitet, Magnus Zetterholm, docent Nya testamentets exegetik, Lunds universitet, Johan Öberg, litterär gestaltning vid Akademin Valand, Göteborgs universitet.

Kapitel 10. Utbildningssystemet och samhällsplane - ringens problem

Kapitel 10.

Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

Innehåll:

Innehållet i:
Sven Wimnell 10 april 2012:
Universitet och högskolor.
Utbildning och forskning.
http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Kommentarer om utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem

De 129 verksamhetsområdena har inför valet 2014 reducerats till 22 politikområden.

Sidorna 88-131+ 147-148 + 179 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014. http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sidorna 101-125 + 169 i:
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Hur det varit och hur det är, kan bli och bör bli, med råd till universitetskanslern.
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
Kunskaperna

Innehållet i:

Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.

http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Innehåll:

Sid

9 **Universiteten, högskolorna och demokratin.**

13 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förättra världen? En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter**

13 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.**
(Se även Sven Wimnells hemsida http://wimnell.com)

14 Systemets avdelningar på högsta nivån.

14 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.

14 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.

14 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.

14 Individer och samhällen planerar framtiden.

16 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden

17 Två sidor med de 129 områdena. Klassifikationssystem för verksamheter.

19 Universitetens fakulteter, ämnen o d.

20 Högskoleverkets undervisningsämnen, forskningsämnen och yrkesexamina.

39 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

40 Bilder med samband mellan områdena 1-9

40 Den fundamentala påverkanskedjan.

42 Schema med politiska och opolitiska planeringar.

43 Schema över påverkans -och förändringdproblem.

44 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.

45 Klassifikationssystemet för verksamheter ochbiblioteksystem

46 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.

47 Forskningen om Samhällsplaneringens problem.

I fortsättningen redovisas universitetens och högskolornas verksamheter på sidor enligt klassifikationssystemet för verksamheter. På sidorna för de olika områdena är införda deras ämnen. När det är få sådana noteringar anges de inte i innehållsförteckningen.

48 **1** **Psykologiska och filosofiska verksamheter**

Sida Område
49 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar.
50 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
51 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning.
52 103 Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
53 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband.
54 105 Övergripande om forskning
54 Från forskning.se 17 februari 2012.
55 Aktörer inom forskning & utveckling (FoU).
65 Forskning vid universitet och högskolor.
66 Godkända forskningshuvudmän.
68 Forskarutbildning.
70 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter.
71 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
72 Högskoleverkets Webbkarta.
77 Universitet och högskolor i Sverige.
82 Ämnesområden och ämnen vid högskolor och universitet.
92 Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011.
104 Personal (helår) 2010 / vetenskapsområde.
107 Professorer enligt Sveriges statskalender 1976 (SK 76).
108 Den svenska högskolan. Adresslista.
108 Lärosäten med tillstånd att utfärda examina inom grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning.
111 Lärosäten med tillstånd att utfärda examina på grundnivå och avancerad nivå
113 Enskild huvudman med enbart examenstillstånd för psykoterapeututbildning.
114 Ordnade efter verksamhetsområden.
119 Universitetens fakulteter, institutioner, avdelningar o d och ämnen är i det följande fördelande på klassifikationsystemets områden.
119 Högskolornas institutioner o d.
120 Högskolan i Borås http://www.hb.se/
120 Högskolan i Gävle http://www.hig.se/
121 Högskolan i Halmstad http://www.hh.se/
122 Högskolan i Skövde http://www.his.se/
122 Malmö högskola http://www.mah.se/
123 Mälardalens högskola http://www.mdh.se/
123 Södertörns högskola http://www.sh.se
124 Högskolan i Jönköping http://www.hj.se/
126 Högskolan Dalarna http://www.du.se/
127 Högskolan Kristianstad http://www.hkr.se/
127 Högskolan på Gotland http://www.hgo.se/
128 Högskolan Väst http://www.hv.se/
129 108 Samhällskunskap.
130 Universitetens samhällsvetenskapliga och humanistiska fakulteter, avdelningar o d.
131 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
131 Universitetens ämnen om lärdomshistoria od.
132 11/19 Individernas inre verkligheter.
133 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
134 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
135 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
136 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
137 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
138 Universitetens ämnen om psykologi.
139 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
140 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
141 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

142 **2** **Religiösa verksamheter o d.**

143 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
144 21 Allmän religionsvetenskap.
145 22/28 Kristna religioner.
147 29 Icke kristna religioner o d.
Skolor i område 2:
148 Teologiska Högskolan, Stockholm.
150 Örebro Teologiska Högskola.
151 Newmaninstitutet.
153 Johannelunds teologiska högskola.
153 Universitetens ämnen om religion.

154 **3** **Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**

Politikvetenskaper:
155 31 Statistik och demografi
156 Stockholms universitet.Statistiska Intitutionen
157 Uppsala universitet. Statistiska institutionen
159 32 Statsvetenskap
160 Göteborgs universitet
Statsvetenskapliga institutionen http://www.pol.gu.se/

162 Linnéuniversitetet Statsvetenskap
163 Lunds universitet Statsvetenskapliga institutionen
Om institutionen
166 Stockholms universitet, Statsvetenskapliga institutionen

168 Umeå universitet. Statsvetenskap
170 Uppsala universitet. Statsvetenskapliga institutionen
172 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
173 Göteborgs universitet.Nationalekonomi med statistik, Inst
175 Nationalekonomi vid andra universitet
176 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

178 Göteborgs universitet Handelshögskolan Juridiska institutionen http://www.law.gu.se/
180 Lunds universitet Juridiska fakulteten Om fakulteten

182 Stockholms universitet Juridiska fakulteten www.juridicum.su.se
184 Umeå universitet. Juridik
187 Uppsala universitet. Juridiska fakulteten

Politiska verksamheter:
189 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
189 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
190 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
190 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
191 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

192 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
193 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
193 37... om utbildning o d.
194 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
194 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d

195 **4** **Sambandsforskningsverksamheter.**
195 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.
196 Omvärldsanalys

197 **5** **Naturforskning. Matematikverksamheter.**

198 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
199 51 Matematik
200 52 Astronomi, rymdforskning
201 53 Fysik o d
202 54 Kemi o d
203 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
204 56 Paleontologi, arkeologi o d
205 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
206 58 Botanik.
207 59 Zoologi
208 Universitetens fakulteter och avdelningar för naturvetenskap och matematik.
209 Göteborgs universitet
Naturvetenskapliga fakulteten Naturvetenskap
211 Linnéuniversitetet Institutionen för naturvetenskap (NV)
214 Lunds universitet. Naturvetenskap
216 Stockholms universitet. www.science.su.se
Naturvetenskapliga fakulteten
218 Uppsala universitet. http://www.uu.se/

220 **6** **Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**

221 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter

222 61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.

227 Karolinska institutet http://ki.se/
235 Ersta Sköndal högskola http://www.esh.se/
237 Röda Korsets Högskola http://www.rkh.se/
240 Sophiahemmet Högskola
http://www.sophiahemmethogskola.se/
242 Ericastiftelsen http://www.ericastiftelsen.se/
243 Svenska Institutet för Kognitiv Psykoterapi
http://www.cbti.se
245 Stockholms Akademi för Psykoterapiutbildning
http://www.sapu.se/
247 Evidens AB http://www.evidens4u.se
248 Tidigare fristående Lärosäten
250 Universitetens ämnen om sjukvård o d.

251 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
256 Kungl. Tekniska högskolan (KTH) http://www.kth.se/
265 KTH Biblioteket (14 mars 2012)
273 Chalmers tekniska högskola http://www.chalmers.se/
284 Luleå tekniska universitet http://www.ltu.se/
292 Blekinge tekniska högskola http://www.bth.se/
305 Universitetens ämnen om teknik o d.

306 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
309 Sveriges lantbruksuniversitet http://www.slu.se/
313 Gammelkroppa skogsskola
http://www.gammelkroppa.pp.se/

315 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
316 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
317 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.

318 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
319 645 Användning av inventarier o d.
320 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
321 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
322 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
323 649 Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.

324 65 Administration, distribution, kommunikation, o d
325 Handelshögskolan i Stockholm http://www.hhs.se/
327 Andra handels-och ekonomiskolor.
328 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
329 Universitetens avdelningar på området.
330 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
331 6525-6529 Militära verksamheter
332 Försvarshögskolan http://www.fhs.se/sv/
335 653 Handelsverksamheter.
336 654 Telekommunikationsverksamheter.
337 655 Förlagsverksamheter o d.
338 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
339 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
340 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
341 Universitetens avdelningar på området.
342 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

343 66/68 Tillverkning av varor
345 66 Tillverkning av kemivaror o d
345 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
345 68 Tillverkning av komplexvaror

346 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

348 7 **Formgivning av fysiska o sociala miljöer.**
349 Verksamheter om de fysiska och sociala miljöerna ingår i område 7.
352 70 Allmänt om konst och kultur.
353 Universitetens avdelningar o d i området.
354 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat
355 Universitetens avdelningar o d i området.
356 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
360 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
361 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
362 Konstfack http://www.konstfack.se/
365 Beckmans Designhögskola http://www.beckmans.se/
368 75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
371 Kungl. Konsthögskolan http://www.kkh.se/
373 78 Musik (konserter o d 792)
375 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm http://www.kmh.se/
378 Stockholms Musikpedagogiska Institut http://www.smpi.se
381 Universitetsämnen på området
381 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
382 Universitetsämnen på området.
383 7911-7913 Seder och bruk .
385 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
386 Dans- och cirkushögskolan http://www.doch.se
389 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
390 Operahögskolan i Stockholm http://www.operahogskolan.se/
392 Stockholms dramatiska högskola http://www.stdh.se/
394 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
395 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

396 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
398 7951 Socialvård od.
399 Universitetens avdelningar o d i området.
400 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
403 7957 Undervisning o d. Forskning.
405 Universitetens ämnen om ubildning o d.
406 Den svenska högskolan. Adresslista.
407 Universitet och högskolor. Ordnade efter verksamhetsområden.

411 Universitet och högskolor som är verksamma inom flera olika områden.
412 Göteborgs universitet http://www.gu.se/
417 Karlstads universitet http://www.kau.se/
422 Linköpings universitet http://www.liu.se/
424 Linnéuniversitetet http://lnu.se/
429 Lunds universitet http://www.lu.se/

435 Mittuniversitetet http://www.miun.se/
437 Stockholms universitet http://www.su.se/
443 Umeå universitet http://www.umu.se/
451 Uppsala universitet http://www.uu.se/
458 Örebro universitet http://www.oru.se/

463 Högskolan i Borås http://www.hb.se/
478 Högskolan i Gävle http://www.hig.se/

486 Högskolan i Halmstad http://www.hh.se/
500 Högskolan i Skövde http://www.his.se/

507 Malmö högskola http://www.mah.se/
525 Mälardalens högskola http://www.mdh.se/

537 Södertörns högskola http://www.sh.se

559 Högskolan i Jönköping http://www.hj.se/
583 Högskolan Dalarna http://www.du.se/
623 Högskolan Kristianstad http://www.hkr.se/

627 Högskolan på Gotland http://www.hgo.se/
635 Högskolan Väst http://www.hv.se/

639 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
640 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

641 796-799 Sport, idrott o d.
642 Gymnastik- och idrottshögskolan

645 **8** **Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
646 Universitetens ämnen om språk o litteratur.

647 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
652 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.

654 82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

658 **9** **<u>Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.</u>**

659 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
661 Universitetens ämnen om journalistik o d

662 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
663 Universitetens ämnen om geografi.

664 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

666 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
670 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
670 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
670 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
670 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
670 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika
670 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
670 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden
671 Universitetens ämnen om historia.

Kommentarer om utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

Kapitlen 1-9 har följande innehåll:

Kapitel 1
Den nya universitetskanslerns funderingar

Kapitel 2
Sven Wimnell:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
Sid 80-100 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Kapitel 3.
De särskilda utredningarna december 2003-oktober 2012.
Om forskningen om samhällsplaneringens problem, och
Sidorna 139-147 + 298- 300 i
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Kapitel 4.
Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.

Kapitel 5.
Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014.

Kapitel 6.
Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014

Kapitel 7.
Något om den borgerliga alliansens politik.

Kapitel 8.
Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering.

Kapitel 9.
Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar.

Kapitlen 1-9 är på cirka 2MB i pdf-format och redovisar mycket kort innehållet i Sven Wimnells hemsida på Internet, Wimnell.com, den 28 aug 2014, som är på cirka 330MB.

Hemsidan redovisar projektet om samhällsplaneringens problem som pågått sedan slutet av 1960-talet och som visats på hemsidan sedan 1998, dvs mer än 15 år. Projektet kommer att pågå även i framtiden, eftersom samhällsplaneringens problem ändrar sig för varje dag.

För samhällsplaneringens problem har framforskats ett klassifikations-system för mänskliga versamheter eftersom det är människornas verk-samheter som avgör samhällsutvecklingarna. Verksamheterna är ord-nade med ledning av de etablerade systemen för kunskaper och

vetande som finns i bibliteksystemen, därmed garanteras att alla slags verksamheter kommer med. Det är personers och organisationers verksamheter som avgör utvecklingen, det de gör och beslutar om. För det behöver de kunskaper, men det är deras slutsatser och agerande som påverkar utvecklingen. I en demokrati är alla med och påverkar, i varierande grad efter den maktställning de har. För att det ska bli en bra utveckling måste personerna och organisationerna få lämpliga utbildningar, men man måste utgå från deras verksamheter

Som samhällsplaneringens problem ändras vetandet i världen också varje dag och samlas i världens bibliotek o d. Biblioteksystemen representerar det tillgängliga vetandet som finns upplagt på många olika sätt i världen. I Sverige organiserar riksbibliotekarien vetandet enligt SAB-systemet. Det största systemet är det amerikanska Dewey-systemet, DC. SAB och DC innehåller samma kategorier för vetandet, organiserat på olika sätt. Gemensamt för dessa system är att de tillkommit före demokratins genombrott, DC tillkom på slutet av 1800-talet och SAB några år före det år kvinnor i Sverige fick rösträtt med första val 1924. De två systemen är inte upplagda med hänsyn till demokratins problem.

I klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter har därför några av biblioteksystemens kategorier flyttats om så att man får en bättre ordning med hänsyn till demokratins problem.

Systemet är ett beskrivningssystem som på ett systematiskt sätt redovisar eller ger en bild av världen och dess problem. I systemet klassificeras problemen in så att de och deras samband kan förstås och så att systemet kan bli ett hjälpmedel för styrningar mot framtiden. Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

Systemets verksamheter har ordnats i nio huvudområden:

1. **Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
2. **Religiösa verksamheter o d.**
3. **Politikvetenskaper och politiska verksamheter.**
4. **Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.**
5. **Naturforsknings- och matematikverksamheter.**
6. **Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
7. **Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
8. **Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
9. **Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.**

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:

1-4: 44 områden. 5-6: 41 och 7-9 45 områden. Varje sådant område är vanligen mycket innehållsrikt och kan delas upp i mindre områden, men för förståelsen av det hela är det lämpligt med just de 129 förtecknade områdena.

Verksamheterna är inte i alla områden av samma karaktär. Man kan säga att det i huvudområdena 1-4 i grunden är fråga om tankeverksamheter och registrering av tankeverksamheter o d. Område 5 gäller i grunden naturforskningsverksamheter och 6 teknologisk-ekonomisk användning av naturforskningens rön till kroppslig-materiell nytta. Områden 7-9 kan anses gälla kulturella verksamheter, där man visserligen använder materiella ting, men där huvudsyftet är nytta för psyket, verksamheterna kan beskrivas som informationsverksamheter med olika slags uttrycksmedel.

Den uppgjorda förteckningen över verksamheterna är grundad på mycket långa studier där verksamheterna hämtats från från etablerade system och klassifikationer för näringsgrenar, yrken, utbildningar, forskningar och biblioteksystemens dokument mm. Utgångspunkten för huvudupplägget är det mer än 100 år gamla biblioteksystemet DC, som dock i väsentliga avseenden reviderats med hänsyn till de under de många åren inträffade samhällsförändringarna. I några delar stämmer systemt mer med DK och det udda svenska biblioteksystemet SAB .

I det följande två sidor med de 129 områdena.

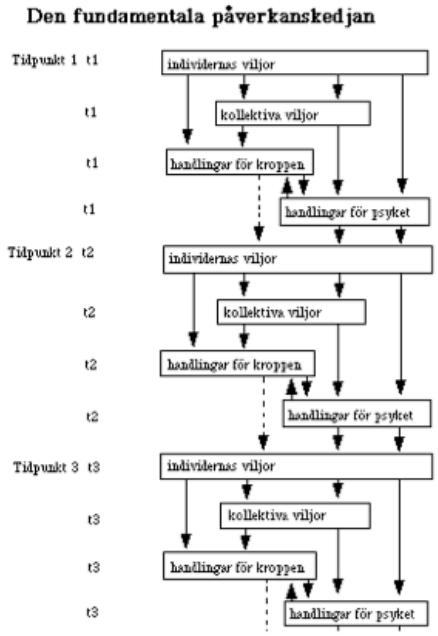

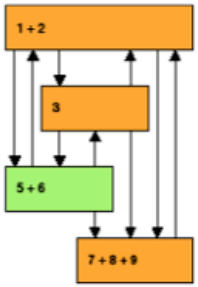

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Klassifikationssystem för verksamheter.

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
O....105 Övergripande om forskning
O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
O....108 Samhällskunskap.
O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

O....11/19 Individernas inre verkligheter.
O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
O....16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d
O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
O....21 Allmän religionsvetenskap
O....22/28 Kristna religioner
O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
O....31 Statistik och demografi
O....32 Statsvetenskap
O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
O....37...om utbildning o d.
O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.
O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
O....51 Matematik
O....52 Astronomi, rymdforskning
O....53 Fysik o d
O....54 Kemi o d
O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
O....56 Paleontologi, arkeologi o d
O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
O....58 Botanik.
O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

Var får man tag på den information man behöver?

Man kan gå till biblioteken och söka i böcker eller köpa böcker i bokhandeln. Man kan läsa i tidningar och tidskrifter, höra radio, se på TV, uppsöka forsknings- och utbildningsanstalter och organisationer osv. Men idag kan man sedan en tid söka på Internet som nu vuxit så att de flesta svenska betydande organisationer har hemsidor där. Ännu är dock dess hemsidor ofta ofullkomliga.

Med utländska hemsidor kan svenskarna nu på Internet finna miljontals sidor med objektiva fakta och subjektiva åsikter. Om man är skicklig och har tur kan man på Internet hitta svar på många frågor som rör detaljer. Men det är mycket svårt att hitta svar på frågor om hur allting hänger samman och svar på frågor om konsekvenserna av åtgärder som förespråkas på Internet.

För femton år sedan fanns på Internet samlingar av ämnesområden av typ SUNET, Samhällsguiden och sverige.se, som man hade hjälp av. De är nu mest borta och har man inte länkar klart för sig har man att söka ämnen eller ord på Google.

Klassifikationssystemet för verksamheter innehåller verksamhetsområden som var för sig innehåller många ämnen, men är så valda att de är lätta att förstå, och så få, 129 st, att man kan lära sig dem. Tillsammans innehåller de allting och utgör en helhet man behöver för att kunna sätta in alla ämnen i en förståelig helhet där man kan få klart för sig hur olika delar hänger ihop. Genom att bygga upp problemen efter verksamheter kan man avsevärt minska antalet områden och öka hanterbarheten jämfört med ett system som byggs upp efter ämnen.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

De 129 verksamhetsområdena har inför valet 2014 reducerats till 22 politikområden.

Det är inte rimligt att tänka sig att de politiska partierna ska kunna ge sin politik för 129 områden. Därför har gjorts 22 politikområden som rymmer de politiska problemen. Områdena överensstämmer huvusakligen med regeringens ministerområden och med områdena för socialdemokraternas talespersoner.

De politiska problemen har i de de särskida utredningarna det senaste året placerats in i de 22 områdena. I kapitlen 1-9 går det att i områdena hitta ett mycket stort antal artiklar som behandlar många olika problem.

22 politikområden:

000 **Socialdemokraternas ledning**. (Statsminister)
000 **Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
000 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
000 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
000 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
000 **Försvar** (Försvarsminister)
000 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
000 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
000 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
000 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
000 **Bistånd.** (Biståndsminister)
000 **Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d** (Socialminister)
000 **Hushållsverksamheter** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
000 **Vård och omsorg.Hemsjukvård o d** (Barn- och äldreminister)
000 **Utbildning.** (Utbildningsminister)
000 **Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
000 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
000 **Näringar** (Näringsminister)
000 **Handel.** (Handelsminister)
000 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
000 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
000 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

De 22 politikområdena.

Sida

Ledning. (Statsminister)
Statsrådsberedningen
Fredrik Reinfeldt Statsminister

Planering av och information om regeringspolitiken. (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
Om Regeringskansliet
Förvaltningsavdelningen

Utrikes- och världspolitik. (Utrikesminister och ev. FN-minister och Världsplaneringsminister)
Utrikesdepartementet
Carl Bildt Utrikesminister

Europapolitik. (EU-minister och ev. Europaplanerings-minister)
Birgitta Ohlsson EU-minister del

Demokratiproblem, juridik. (Demokratiminister. Justitie-minister, del)
Justitiedepartementet
Beatrice Ask Justitieminister del
Birgitta Ohlsson EU-minister del
Stefan Attefall Civil- och bostadsminister del

Försvar. (Försvarsminister)
Försvarsdepartementet
Karin Enström Försvarsminister

Klimat och klimatpolitik. (Miljöminister)
Lena Ek Miljöminister del

Transporter. (Infrastrukturminister)
Catharina Elmsäter-Svärd Infrastrukturminister

Planering av fysiska miljöer. (Plan- och byggminister.)
Miljödepartementet
Lena Ek Miljöminister del

Landsbygdspolitik. (Landsbygdsminister)
Landsbygdsdepartementet
Eskil Erlandsson Landsbygdsminister

Bistånd. (Biståndsminister)
Hillevi Engström Biståndsminister

Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst. (Socialminister)
Socialdepartementet
Göran Hägglund Socialminister

Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
(Hem- och konsumentminister. Energiminister)
Stefan Attefall Civil- och bostadsminister del
Anna-Karin Hatt It- och energiminister del

Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst. (Barn- och äldreminister)
Maria Larsson Barn- och äldreminister

Utbildning. (Utbildningsminister)
Utbildningsdepartementet
Jan Björklund Utbildningsminister, vice statsminister

IT. Information, Konst, kultur, idrott. (IT-minister. Kultur- och idrottsminister)
Kulturdepartementet
Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister
Anna-Karin Hatt It- och energiminister del
Stefan Attefall Civil- och bostadsminister del

Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
Arbetsmarknadsdepartementet
Elisabeth Svantesson Arbetsmarknadsminister
Maria Arnholm Jämställdhets- och biträdande utbildningsminister

Näringar. (Näringsminister)
Näringsdepartementet
Annie Lööf Närings- och regionminister

Handel. (Handelsminister)
Ewa Björling Handels- och nordisk samarbetsminister
Stefan Attefall Civil- och bostadsminister del

Migration. Integration. (Integrationsminister.Migrations-minister)
Tobias Billström Migrationsminister
Erik Ullenhag Integrationsminister

Polisen. Brott. Kriminalvård. (Justitieminister, del)
Beatrice Ask Justitieminister del

Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.
(Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
Finansdepartementet
Anders Borg Finansminister
Peter Norman Finansmarknadsminister
Ulf Kristersson Socialförsäkringsminister

Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena

* **Patiedare Stefan Löfven.**
  Stefan Löfven

* **Allmänt om socialdemokraterna och partiets politik.**
  Gruppledaren i riksdagen Mikael Damberg

* **Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.**
  Vice ordförande i utrikesutskottet Urban Ahlin

* **Europapolitik.**
  Vice ordförande i EU-nämnden Marie Granlund

* **Demokratiproblem, juridik.**
  Ledamot i konstitutionsutskottet Björn von Sydow
  Ordförande i justitieutskottet Morgan Johansson

* **Försvar**.
  Ordförande i försvarsutskottet Peter Hultkwvist

* **Klimat och klimatpolitik**
  Matilda Ernkrans eller annan i miljö- och jordbruksutskottet
  .
* **Transporter.**
  Ordförande i trafikutskottet Anders Ygeman

* **Planering av fysiska miljöer.**
  Ordförande i civilutskottet Veronica Palm

* **Landsbygdspolitik.**
  Ordförande i miljö- och jordbruksutskottet Matilda Ernkrans

* **Bistånd.**
  Ledamot i utrikesutskottet Kenneth G Forslund

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Vice ordförande i socialutskottet Lena Hallengren

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Veronica Palm eller annan i civilutskottet
  Jennie Nilsson eller annan i näringsutskottet

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Lena Hallengren eller annan i socialutskottet

* **Utbildning. Forskning.**
  Vice ordförande i utbildningsutskottet Ibrahim Baylan

* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Ordförande i kulturutskottet Gunilla Carlsson

* **Jobb.**
  Vice ordförande i arbetsmarknadsutskottet Ylva Johansson

* **Näringar**.
  Ledamot i näringsutskottet Jennie Nilsson

* **Handel.**
  Jennie Nilsson eller annan i näringsutskottet

* **Migration. Integration.**
  Tomas Eneroth eller annan i socialförsäkringsutskottet

* **Polisen. Brott. Kriminalvård**.
  Ordförande i justitieutskottet Morgan Johansson

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Ekonomisk-poitisk talesperson Magdalena Andersson
  Vice ordförande i finansustskottet Fredrik Olovsson
  Vice orförande i skatteutskottet Leif Jakobsson
  Vice ordförande i socialförsäkringsutskottet Tomas Eneroth

Sidorna 88-131+ 147-148 + 179 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.

http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Innehåll
Sida i 36-39zzk

88 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
89 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
92 Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

92 Makthavare och kunskaper.
94 Religion och levnadskunskap.
96 Filosofi får mer plats i ungas liv
98 Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår
99 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
100 Tema SO
100 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
101 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
103 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
104 Svenska Läromedel
104 Eget ansvar ibland andras

106 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
114 Kursplaner grundskolan
114 Några ämnen i gymnasiet.
116 Samhällskunskap
118 Religionskunskap
119 Filosofi
121 Psykologi
122 Gymnasiets programstruktur

123 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen
123 Filosofiska institutionen
126 Institutionen för litteratrvetenskap och idéhistoria
126 Institutionen för pedagogik
126 Psykologiska institutionen
128 Lärarutbildningsportalen
130 Sociologiska institutionen Stockholms universitet
131 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
....
147 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
....
179 Förslag till riksdagsbeslut.

Här har tagits med mest bara några delar som har anknytning till kunskaper och utbildning.

Det uppgjorda klassifikationssystemet.

Systemet har följande områden på högsta nivån:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
Individernas kunskaper, erfarenheter, visioner, över- och underklass-värderingar, uppfattningar om sammanhang, tankar, logik, över- och underklassmoral.

2. Religiösa verksamheter o d.
Uppfattningar om gudars verksamheter och krav, religiösa dogmer o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
Politiska krav och beslut, lagar, förordningar o d. Över- eller under-klassvärderingar kan styra politiken.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
Forskning om samband mellan olika verksamheter. Inte väl utvecklade verksamheter. Sker vanligen i samband med andra verksamheter. Makthavare kan undanhålla samband för att förgylla sin politik.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
Undersökningar om naturen och dess krafter.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
Verksamheter till materiell, praktisk nytta (eller onytta). Styr i hög grad de materiella levnadsförhållandena.

7-9 Kulturella verksamheter.
Verksamheter till psykisk nytta (eller onytta). Avgör hur verksamheter-na 1-9 utvecklar sig i fortsättningen.

Verksamheterna 1-5 ligger till grund för verksamheterna 6 och 7-9. Det hela styrs av verksamheterna i 1:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. De har ökat under historiens gång, och förbättringar givit resultat i alla verksamhetter.

2. Religiösa verksamheter o d. Har minskat i betydelse till förmån för verksamheterna i 3.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. Har gått från makt för ledare och furstar, kungar och kejsare, överklassen, till mer makt för folket och underklassen, till demokrati. Starkt beroende av 1.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. Har varit subjektiva och fragmentariska, behöver bli bättre.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. Har gjort stora framsteg och mycket påverkat de teknologiska/ekonomiska verksam-heterna i 6.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. Har påverkats av verksamheterna i 5 och politiska verksamheter i 3, samt de i 1.

7-9 Kulturella verksamheter. Har påverkats av praktiska möjligheter i 6, t ex av boktryckarkonsten, radio, film, TV, datorer, Internet, och av verksamheter i 3 med lagar om skolor och annat som leder till bättre verksamheter i område 1 med psykologiska och filosofiska verksam-heter, vilka i sin tur påverkar alla verksamheterna, bl a 6 och 7-9, som i hög grad representerar levnadsförhållandena.

Verksamheterna har inför valet 2014 lagts in i 22 politikområden enligt förteckning på nästa sida

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

1 **Ledning**. (Statsminister)

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

3 **Utrikes- och världsplolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
353 Sveriges regering. Del
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

4 **Europapolitik.** (EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa

5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del

12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
(Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinärverksamheter

13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
(Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del

14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Del
7951 Socialvård o d.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
Forskning och utbildning:
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
17 Individens moral och uppfattningar om moral.
18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del

16 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.

659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
70 Allmänt om konst och kultur.
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)
7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del
796/799 Sport, idrott o d
80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
82/89 Skönlitteratur på olika språk
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d
Delar av forskning och utbildning i område 15.

(Området är mycket stort, men politikerna brukar inte ha mycket intresse för konst och kultur)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Del

18 **Näringar.** (Näringsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.Del
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

19 **Handel.** (Handelsminister)
653 Handelsverksamheter.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet m m

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del

22 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner,försäkringar**. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

(Från http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf)

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

Makthavare och kunskaper.

I det föregående nämns att utvecklingen i världen beror av den 7 miljarder stora värdsbefolkningens kunskaper och värderingar. Alla är makthavare och det kan vara svårt att utbilda alla tillräckligt väl. Om man vill reducera problemet kan man välja ett mindre antal makthavare och ta med bara förtroendevalda till demokratiska organ och chefer hos myndigheter och stora organisationer och företag o d.

För Sverige: Antalet förtroendevalda i riksdagen är 349, i kommuner och landsting kanske 20 000. Med stora chefer av olika slag kanske man kan räkna med 100 000, cirka 1 % av Sveriges befolkning.

För världen: 1% av världsbefolkningen. avrundat uppåt gör cirka 100 miljoner personer. Dessa bör ha tillräckliga kunskaper och värderingar.

Systemen för kunskaper och värderingar :
Det ordinarie utbildningssystemet :
* Förskola och uppfostran före skolan.
* Grundskolan, 9 klasser.
* Gymnasiet, 3 år.
* Universitet och högskolor, säg 3 - 4 - 5 år.

Utanför detta system:
Forskare och utredare hos riksdag, regering, kommuner och deras myndigheter och andra organ. Forskare och utredare hos intresseorganisationer, ideella organisationer och företag av alla slag. Medier: TV radio, Inernet, film, tidningar, tidskrifter, bibliotek arkiv, bokförlag, teatrar, festivaler, studiecirklar etcetera.

Kunskapsområden finns ordnade i flera statistikserier för utbildningar, yrken och näringar mm.

Den grundläggande utbildningen sker före skolan och i grundskolan. Efter grundskolan ska svenskarna vara färdigutbildade för sin huvudroll:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

I gymnasiet kan erhållas utbildning för relativt enkla uppgifter och vid universitet och högskolor mer kvalificerade uppgifter:

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Den mest finfördelade klassificeringen av yrkes- och kunskpsområden sker vid högskolor och universitet. De som där svarar för att få fram nya kunskaper är professorerna.

Varken högskoleverket eller utbildningsdepartementet har någon förteckning över Sveriges professorer/professurer och vad de gör. Utbildningsministern vet inte vad de gör och vill inte veta det, kravet om forskningens frihet gör att universiteten och högskolorna bestämmer. Ändå bestämmer regeringen om hur mycket pengar de ska få av staten.

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNS deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur männisor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap.

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi,

men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligariskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

<u>Religion och levnadskunskap.</u> (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

DN 28 maj 2013: från zz.pdf sidan 986:
Samtal i skolan. Ungdomar får verktyg att reflektera och tänka kritiskt

“Filosofi får mer plats i ungas liv” zz sid986

“ Sedan millennieskiftet har barn och unga fört filosofiska samtal på Södra teatern i Stockholm.Nu tar allt fler skolor efter modellen. ”Alla elever borde få möjlighet att reflektera över livets stora och små frågor”, menar eldsjälen Liza Haglund. “

“ Liza Haglund upplevde att hon sällan fick möjlighet att närma sig de stora och små livsfrågorna i skolan. Hon gick aldrig ut gymnasiet, och arbetade i flera år på olika restauranger och inom musikbranschen. Bland annat spelade hon i flera band och skrev egna låtar.

Men hela tiden fanns minnena av skolan där som en liten tagg och Liza började fundera mer och mer över varför hon egentligen inte hade trivts i grundskolan.

– Skolan är nog fortfarande ganska dålig på att ta till vara elevernas filosofiska funderingar. Redan från början är det klart vad de ska veta och tänka. Visst finns det bra lärare som man minns. Oftast de som bröt mot traditionella lektionsupplägg och vågade stå för något eget – och släppa kontrollen.

Efter att läst in en gymnasieexamen på komvux bestämde sig Liza Haglund för att läsa barnkultur och filosofi på universitet.

– En ny värld öppnade sig för mig. Här fanns det jag saknat när jag gick i skolan. Filosofi skapar en möjlighet att föra samtal som inte bara bygger på kunskaper utan på egna reflektioner. Dessutom får man verktyg för att sortera och förhålla sig till såväl vetenskap som olika typer av information som sköljer över oss.

När Liza Haglund fick höra talas om att det pågick försök med filosofi för barn i skolor kände hon direkt att hon ville vara med. Hon fick utskrifter från många filosofilektioner med bland annat lågstadiebarn och minns särskilt ett samtal som handlade om ketchup.

Under en lektion diskuterades förhållandet mellan kropp och själ. Flera av barnen tyckte att om hjärnan bara bestod av ketchup så skulle alla bara tänka på ketchup. Men eleven Sara accepterade inte resonemanget. Hon menade att vi i dag har en massa saker i hjärnan, men vi tänker inte bara på dem. Så någon med en ketchuphjärna skulle inte alls bara tänka på ketchup, menade Sara.

– Att vara kritisk och också uppfatta det orimliga i sina klasskamraters funderingar och påståenden är viktigt när barn får möjlighet att diskutera filosofiska frågor. Men de tycks också uppskatta att få ta del av andras tankar och att tillvaron kan ses från olika håll. En del blir väldigt intellektuellt stimulerade av att upptäcka att frågor kan vara så komplexa, säger Liza Haglund.

Samtalet om hjärnan och ketchupen skedde i slutet av 1990-talet när filosofi för barn var ett ganska nytt fenomen. När Ozan Zunan, då chef för Södra teatern i Stockholm, fick höra talas om det tände han direkt. Resultatet blev filosofikurser för barn och unga med bland andra Liza Haglund som ansvarig.

I tretton år har nu många hundra killar och tjejer mellan 9 och 19 år kommit till Södra teatern för att ”prata”, ”tänka”, ”lyssna” och ”lösa”. Samtalen börjar på lite olika sätt beroende på åldersgrupp, men utgår alltid från barnens och ungdomarnas egna frågor.

Ofta blir det en strid ström av påståenden, och det går inte ut på att man ska veta bäst eller nå fram till ett rätt svar. Snarare handlar det om att locka fram lyhördhet för att det ofta finns olika infallsvinklar på ett problem. Det är nyttigt att ibland granska sina föreställningar om världen och om sig själv – och detta kan med fördel göras tillsammans i en grupp.

Bör man alltid förlåta den som ber om förlåtelse? Vad är gemenskap? Varför är det så viktigt att planera? Finns det någon egentlig skillnad mellan pojkar och flickor? Är graffiti konst? Vad betyder det att vara ful? Varför berörs vi av musik? Är skolan viktig? Varför ska man förbereda sig hela tiden? Är det rätt att äta kött? Finns tiden?

– Det handlar inte i första hand om att detaljstudera Sokrates, Platon, Schopenhauer eller andra av världshistoriens tänkare. Snarare om att närma sig frågor som kan handla om alltifrån om det finns osjälviska handlingar till om religioner verkligen är bra för människor, säger Lisa Haglund.

Genom åren har hon märkt att barn och unga har många och stora existentiella frågor. Hon tror att filosofiska samtal skulle tillföra skolan mycket. Redan i dag har verksamheten vid Södra teatern fått utlöpare runt om i landet. Den här terminen har filosofiska samtal efter samma modell genomförts på skolor i bland annat Stockholm, Botkyrka och Kungsbacka.

– Och i höst kommer alla högstadieelever i Eskilstuna att få se ”Den goda människan i Sezuan” för att sedan samtala om de moraliska och etiska frågor som föreställningen väcker, berättar Liza Haglund.

Pjäsen av Bertolt Brecht handlar om hur ekonomiska villkor styr vår moral. Tre gudar har sökt sig till staden i sin hopplösa jakt efter en god människa. Till slut träffar de Shen Te som ger gudarna husrum över natten. Hennes godhet belönas och hon satsar pengarna i en egen butik. Men med rikedomen kommer tiggare och släktingar i nöd – och leder till nya problem. Går det att vara god i dagens samhälle?

– Teater, musik, böcker, pjäser ... det finns mycket att hämta inspiration till filosofiska samtal ifrån. Men det viktigaste är ändå att alltid utgå från barnens och ungdomarnas egna reflektioner. Inom de flesta av oss bor faktiskt en liten klok filosof, säger Liza Haglund.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“ **Filosofi för barn och unga**
”Ung filosofi” drivs av Riksteatern på Södra teatern i Stockholm under ledning av Liza Haglund och filosofilektorn Anders Persson.

”Filosofi i skolan” drivs av Riksteatern med stöd av Allmänna arvsfonden och i samarbete med Södertörns högskola och Luleå tekniska universitet. Lärare utbildas för att samtalen ska kunna utvecklas som en del i skolornas arbete med värdegrund. Projektet genomförs i flera kommuner.

I projektet ”Filosofi i skolor i Sörmland” får eleverna samtala utifrån föreställningen ”Den goda människan” i Sezuan”.

Den amerikanske professorn Matthew Lipman (1922–2010) brukar kallas barnfilosofins fader. Han utvecklade metoder för att skola in barn i filosofiskt tänkande och utarbetade lärarhandledningar, litteraturtips, lekar, lektionsplaner med mera. “

“Fotnot. Liza Haglund har en tjänst vid Södertörns högskola där hon undervisar om ledarskap, interkulturell pedagogik och om barns existentiella frågor. “

DN 2 maj 2014:

“Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår”

“Jag är 19 år gammal och lider av anorexia. Jag är en av skrämmande många unga tjejer som fängslats av samhällets ätstörda normstruktur. Överallt, hela tiden, varje dag, utsätts vi för skeva budskap om ett omänskligt ideal.

Vi indoktrineras med krav om hur vi bör vara och se ut. Vi tvingas att anamma orimligt höga ambitioner. För allt tycks peka på att det är det som är vägen till lycka. Men hur kan vi tolerera att detta kostar så mycket? Tårar som aldrig slutar rinna. Magar som aldrig slutar kurra. Röster som aldrig vill sluta skrika att vi inte duger. Att vi inte duger som vi är. Att vi är odugliga, oduglingar, fulla av oduglighet. Vi springer och springer och fortsätter att springa för att hitta ”Det Sköna Landet Duga”. Det som utlovas överallt, hela tiden, varje dag.

När ska samhället ta ansvar? När ska medier och politiker sluta blunda? Jag säger det nu, en uppmaning: Sluta blunda. Sluta blunda! Sluta blunda för alla oss unga flickor som svälter oss själva för att försöka passa in i mallen och komma över åtminstone ett uns av självrespekt. Sluta blunda för hur dåligt vi mår. Sluta blunda för att samhällets ideal är så skeva att vi gråter oss till sömns, räknar kalorier och inte vågar se oss själva i spegeln. Sluta blunda för att kraven kväver oss och uppslukar vår spontanitet och livsglädje. Era stängda ögon representerar allt som är fel, inte våra kroppar.

Samhällets ätstörda normstruktur gör mig så bottenlöst ledsen. För problemen sitter inte hos oss och hur vi ser ut. Problemet är strukturellt. Det finns på en högre nivå och går att bekämpa. Jag måste tro att det gör det. För när jag blir frisk och fri ska jag brottas, slåss och kämpa mot alla vidriga demoner som förpestar unga tjejers självbild.

Jag vill göra något för dessa tjejer. Hjälpa. Vägleda. Men vi ska inte tvingas lära oss att undvika och negligera alla sjuka ideal.

Jag vill att idealen ska gå upp i rök och aldrig mer återkomma. För detta är en hemsk sjukdom. Jag vill inte blunda. Jag ska inte blunda. Jag tror och hoppas på ett samhälle som inte är ätstört.

Elin Bengtsson, 19 år “

Det skulle kunna bli bättre med en bra undervisning i levnadskunskap i skolan.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

36-39zs.pdf Även zzz.pdf sidan 414

“Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkultu-rella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om sam-hället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

* reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
* analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
* analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
* uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
* söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
* reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser. “

Från Skolverkets hemsida 11 maj 2013: Från zz.pdf sidan 420

“Tema SO”

“ Forskning har visat att en bra SO-undervisning ställer krav på lärarens förmåga att anpassa metoder till ämnesområde, situationer och elevgrupper samtidigt som uppdaterade ämneskunskaper är avgörande i en värld i förändring. Kärnan i SO-ämnena, det som eleverna ska ha med sig som samhällsmedborgare, förändras i takt med att omvärlden och samhällets värderingar ändras. Det har skett en stark utveckling av den didaktiska forskningen inom historia, samhällskunskap, religion och geografi de senaste åren, men många frågor kvarstår om SO-undervisningens effekter i praktiken.

Tema SO i undervisningen är producerat av frilansjournalisten Helene Gustafsson i samarbete med Anna Sandström,redaktör på forskning.se.
Vetenskaplig faktagranskning: Anders Broman, lektor i statsvetenskap och forskare vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Karlstad universitet.
Temat är en samproduktion mellan Skolverket - Forskning för skolan och forskning.se. Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar:Utvecklingsavdelningen “

Tema SO
Vad är SO-ämnenas didaktik?
Vilken är SO-ämnenas kärna?
Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
Vilka undervisningsmetoder lämpar sig bäst för de olika SO-ämnena?
Vilka metoder främjar elevens måluppfyllelse?
Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
Hur uppnås likvärdig bedömning inom SO?
Hur har SO-ämnena utvecklats över tid?
Är forskarna överens?

“Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?”

“ Skolan har ett uppdrag att förmedla och förankra de mänskliga rättigheterna och det svenska samhällets grundläggande demokratiska värderingar hos eleverna.

Det är emellertid hela skolan mer än enskilda ämnen som har ansvaret för detta, vilket den nya skollagen och de nya läroplanerna tydligt gett uttryck för. Dock finns det kvar vissa skrivningar i skolans styrmedel som betonar enskilda ämnens ansvar för delar i detta.

Baskunskaper viktiga för samtal och val
Det är viktigt att det finns vissa baskunskaper hos medborgarna som kan utgöra referenspunkter för samtal om samhällets förändring, för politiska samtal och för deltagande i samhällslivet. Sett ur individens perspektiv är samhällsämnena viktiga för att kunna "hitta" i det komplexa samhälle och den globaliserade värld vi lever i - individen ska kunna välja sin väg i samhället.

Alla skolämnen befinner sig förstås i en samhällskontext vilken kan förändras över tid. Men det finns mycket som talar för att SO- ämnena har en tydligare koppling till de förmågor och egenskaper som eftersträvas vid en viss tidpunkt än andra ämnen.

Kursplanen för gymnasiet ger samhällskunskapsundervisningen ett ansvar för att individerna ska kunna och vilja vara aktiva i samhällslivet bland annat genom att kunna bemöta det stora informationsflödet med ett kritiskt förhållningssätt.

Ideala egenskaper för senmoderna medborgaren
Dansk forskning har visat att dessa egenskaper av självständighet, kritiskt tänkande och demokratiska värderingar ligger nära idealet hos

den senmoderna medborgaren och att det finns klara paralleller till kunskapskraven och färdigheterna som beskrivs för det danska samhällskunskapsämnet.

Forskning vid Karlstad universitet har visat att specifik ämnesundervisning, i det här fallet samhällskunskap, inte kan förväntas ha någon generell effekt på elevernas politiska/ demokratiska förhållningssätt.

Hur vi skapar våra politiska uppfattningar är mer komplext än så. Det ska emellertid inte förminska den minst nioåriga skolans betydelse som helhet och som förmedlare av de kunskaper och färdigheter som individen använder för att förstå samhället och för att fatta egna välgrundade beslut kring åsikter och agerande.

Tillfrågade experter: Bengt Schüllerqvist, professor, och Anders Broman universitetslektor i statsvetenskap, båda forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Karlstad universitet

Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen “

“Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?”

“SO-undervisningen i praktiken ser olika ut på olika platser i landet och varierar mycket både i relation till barnens ålder, region, skola, lärare och specifika konstellationer av elever med mera. Lärarens didaktiska kunskaper och en medvetenhet om lärarens didaktiska val spelar en viktig roll - syftet med lektionen, innehåll, metod - men också hur läraren planerar, organiserar, genomför och utvärderar sin undervisning.

Tematiskt för yngre - mer ämnesstyrt för äldre
Studier har visat att i yngre årskurser arbetar läraren i hög grad tematiskt- frågan styr och alla SO-ämnen finns med i svaret. På mellanstadiet tenderar undervisningen att vara fragmentarisk och uppdelad i delar, vilket medför att eleverna kan få svårt att se helheten. SO-undervisningen kan vara mycket lärar- och läromedelsstyrd men också konstruerad utifrån stort inflytande från elever, deras frågeställningar och intressen.

Ju högre upp i ålder desto mer har de enskilda ämnenas innehåll det största utrymmet och desto mer handlar det för läraren om att arbeta med fenomen, att kritiskt granska, analysera och anlägga fler perspektiv. Denna studie är emellertid grundad på relativt få iakttagelser.

Någon bredare undersökning på hur undervisningen ser ut i praktiken har inte gjorts på senare tid, tidigare studier visar på en variation av tänkande bland lärare. Lärare gör val utifrån något olika uppfattningar om ämnenas kärna och omvandlar efter bästa förmåga ämnenas värden för att passa eleverna.

Historia och geografi har mer framträdande roll
En pågående studie vid Karlstads universitet har gett forskarna en

preliminär inblick i hur undervisningen på mellanstadiet ser ut. Ned slag har gjorts på olika platser i landet och ett mönster som framträder är att undervisningen byggs upp genom att relatera sådant som är känt till sådant som är okänt för att lära sig om vad som är lika och olika i olika tider och på olika platser.

Det undervisas om frågor om hur det var att leva som barn i Sverige under medeltiden, vad det innebär att växa upp i ett annat land, att ha olika religioner eller att leva i en demokrati respektive diktatur. Det undervisas också om olika samband, exempelvis förstå varför levnadsvillkor för barn skiljer sig åt på olika platser i världen.

En intressant bild som forskarna blivit medvetna om är att geografi och historia tycks ha en mer framträdande plats i undervisningen än religionskunskap och samhällskunskap. Med rum och tid har geografi och historia möjligen något att hänga upp undervisningen på som inte religionskunskap och samhällskunskap har på samma sätt. Runt rummet och tiden har det etablerats ett innehåll och en form som fått en starkare plats och också mer tid.

"Mer abstrakt" skjuts på framtiden
Dessutom tycks det ha uppstått en tradition hur dessa två dimensioner ska användas på låg- och mellanstadiet. I geografi går man från det nära till det som är längre bort - från bygden och landskapet, landet till världsdelen och världen, i historia från då till nu, från sten, brons och järnålder, vikingatid, medeltid och Gustav Vasa och framåt.

Det finns ett etablerat mönster att undervisa utifrån vad som är konkret och som tar tid om man ska hinna med något efter Gustav Vasa och världen bortom Europa. Tendensen är att skjuta samhällskunskap och religionskunskap som ses som mer abstrakta ämnen på framtiden.
I de tidigare årskurserna är samhällskunskap ofta ett ämne som fyller ut övriga ämnen, även om det har "egna" kunskapsområden såsom "demokrati och diktatur", "lag och rätt" samt "valet". Dessa områden behandlas mer som regelrätt "skolämnesundervisning" än andra områden som har en annan karaktär så som klassråd, elevråd och värdegrundsövningar. Nyheter är ganska vanligt förekommande och speciellt i grundskolan sker nutidsorienteringen bland annat med hjälp av kryss och tips.

Ny teknik - verktyg i undervisningen men inte för alla
Skolan bör arbeta med enkla och roliga metoder för att intressera elever för tekniken. För geografiämnet gäller exempelvis att det idag sker en snabb utveckling av geografiska informationssystem (GIS) som idag finns tillgängligt gratis via internet.

Ett spännande verktyg som många lärare och även intresserade förskollärare arbetar med idag är GPS och Geocatching. Kartan, grunden i GPS, är geografens viktigaste verktyg och bör användas ofta i undervisningen. Överlag saknas den laborativa delen av geografiämnet där även fältstudier och exkursioner ingår och lärarna behöver konkretisera SO-ämnenas innehåll mer; "göra" verksamheter, låta eleverna arbeta med att undersöka, observera, diskutera, kritiskt granska, presentera och värdera.

Tillfrågade experter: Agneta Bronäs universitetslektor, Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik, Stockholms universitet, Kerstin von Brömssen lektor i religionsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning, Göteborgs universitet. Thomas Nygren doktor i historia med didaktisk inriktning och forskare HUMlab Umeå universitet, Lena Molin lektor i didaktik och ansvarig för geografiämnet i de nya kursplanerna för grundskolan och gymnasiet, Uppsala universitet, Martin Stolare docent i historia, Johan Samuelsson, universitetslektor i historia, Martin Stolare docent i historia, Martin Kristiansson universitetslektor och Christina Osbeck docent i religionsvetenskap, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet.
Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26 av Utvecklingsavdelningen”

“Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?”

“De ämnesdidaktiska kunskaperna är viktiga men kompliceras av att det är kunskaper som bygger på andra delar av en lärares kunskapsbas. Studier indikerar att ett strategiskt val i sammanhanget skulle kunna vara att fokusera på relationen mellan ämnesteori och ämnesdidaktisk kunskap.

Forskning har visat att lärarnas ämnesdidaktiska kompetens har stor betydelse för elevens resultat. Lärarnas kompetens kopplas ihop med hur skolundervisningen är organiserad och hur den ser ut rent praktiskt. Idag får eleven ta ett allt större ansvar för sitt eget lärande vilket påverkar motivationen negativt och det i sin tur leder till försämrat resultat.

Både goda ämneskunskaper och didaktisk kompetens behövs
Forskningen visar alltså på hur viktigt det är med en aktiv lärare som kan uppmuntra och engagera sina elever. Internationell forskning pekar också på att det inte räcker med goda ämneskunskaper och inte heller med goda allmänna pedagogiska kunskaper, utan att det är just förmågan att koppla samman innehåll och arbetssätt på ett varierat sätt som är framgångsrikt. Just denna bredd i förmågan att förstå undervisning och lärande och att själv kunna variera undervisningen är vad vi kallar ämnesdidaktiskt kunskap, "pedagogical content knowledge", PCK, i den amerikanska terminologin.

PCK innebär kunskap som framförallt formas av ämnesteoretiska och allmänpedagogiska kunskaper, men också kunskaper om den lokala och samhälleliga kontexten.

Här ser forskarna en slagsida mot allmänpedagogiska kunskaper kombinerat med lokala kontextkunskaper.

Lektionsinnehållet blir ofta statiskt
Ämnesteoretiska kunskaper utgör en svagare länk till de ämnesdidaktiska kunskaperna. En risk med detta är att den lokala kontexten - det som lärare brukar undervisa om - blir detsamma även om det kan undervisas på olika sätt.

Innehållet blir alltså detsamma, men formen varieras och tendenser till detta ses bland annat i samhällskunskap. Trots att ämnet beskrivs som ett komplext och föränderligt ämne som är svårt att hålla samman och vars gränser inte alltid är tydliga visar forskning att lärare anger samma områden som hörande till ämnet: demokrati och diktatur, lag och rätt, valet, tillsammans med behandling av aktuella händelser bland annat som ett återkommande nyhetstips eller tipstolva på fredagar.

När det gäller idéen om att förstärka ämneskunskapens relation till för den ämnesdidaktiska kunskapen i fallet med samhällskunskap är det en iakttagelse som gjorts på mellanstadiet. Det är möjligt att det kanske ser tvärtom ut på gymnasiet. Där kanske relationen mellan ämneskunskaper och ämnesdidaktiska kunskaper är så stark att den förtar betydelsen av allmänna pedagogiska kunskaper så att den relationen istället skulle behöva förstärkas.

Tillfrågad expert: Martin Kristiansson universitetslektor, Bengt Schüllerqvist, professor i historia och Martin Stolare docent i historia, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet.

Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen”

(Didaktik: undervisningslära eller - konst, enligt Svenska Akademins ordlista)

Svenska Läromedel

Svenska Läromedel - Svenska Läromedel - Läromedelsförlagens branschorganisation

Läromedelsförlagens branschorganisation

Med läromedel som utvecklats av författare och förlag når eleverna högre resultat i skolan. På högskolan ger läromedel och kurslitteratur kunskap och en grund för forskning och yrke. Läromedelsförlagens uppgift är att ge en kunskapsstomme till hela undervisningsväsendet, från förskola till högskola, SFI, folkbildning och övrig utbildning. Svenska Läromedel främjar förlagens läromedelsutveckling och verkar för att lärare, elever och studenter ska få möjlighet att använda läromedlen. Både förlagen och branschföreningen verkar härigenom till att genomföra utbildningspolitiken.

Det finns tryckta och digitala läromedel för alla ämnen, varierande lärsituationer och olika elevers behov. Men professionella lärare måste få möjlighet att med sina elever använda läromedel och lärarhandledningar som är aktuella och pedagogiskt bäst. Studenter på högskolan måste få möjligheter att skaffa den kurslitteratur de behöver. Motsvarande gäller annan även utbildning.

Genom dialog med skolmyndigheter och andra skolaktörer verkar Svenska Läromedel för att medlemsförlagen ska få goda förutsättningar att utveckla och tillhandahålla läromedel. Med affärsstöd främjar vi förlagens affärsverksamhet. I vår opinionsbildning förklarar vi hur viktiga läromedlen är för att elever ska nå sina mål i skolan och studenter sina på högskolan. Svenska Läromedel är också en mötesplats för läromedelsbranschen.

På hemsidan hittar du våra ståndpunkter och information om läromedel och läromedelsmarknaden. Kontakta oss om du vill veta mer, framföra synpunkter eller diskutera läromedel.

Rickard Vinde, VD

DN 27 april 2014:

"Eget ansvar ibland andras"

"Vem har ansvaret för medborgarnas utbildning och arbete? Individen eller samhället? "

"Sveriges Kommuner och landsting, SKL, oroas över den framtida rekryteringen av vård- och omsorgspersonal. Närmare en kvarts miljon personer kommer att behöva nyanställas inom den kommande tioårsperioden. Det beror dels på stora pensionsavgångar, dels på att gruppen 80 år och äldre förväntas öka särskilt snabbt efter år 2020. Framför allt är det undersköterskor som kommer att behövas.

Detta kan tyckas som en god nyhet i ett Sverige där 440 000 går arbetslösa, enligt Statistiska central-byråns senaste kvartalsstatistik. Men frågan är förstås hur många ur den senare gruppen som platsar i den första. Och hur de tar sig dit.

Vid arbetsförmedlingen i Trollhättan pågår efter Saab-konkursen ett intressant projekt. Med stöd av EU:s globaliseringsfond har arbetsförmedlarna kunnat erbjuda tidigare Saabanställda och underleverantörer en rad utbildningar även på högskolenivå. Många har varit inriktade mot just vård och omsorg och många har fått jobb efteråt. Resultatet ska slutredovisas i maj, men redan nu är projektledaren Sören Johansson lyrisk. "Det som skett i Trollhättan är ett under", summerar han.

Avhoppen kan, enligt Sören Johansson, räknas på ena handens fingrar. Och det kan möjligen förklaras av den höga graden av frivillighet. Utbildningarna har varit en möjlighet, och inget som påbörjats under hot om indragen a-kassa. Och finansieringen har i vissa fall bara till en

del bekostats av det offentliga. Ingen har fått en hel sjuksköterskeutbildning, utan kanske två terminer betalt, och därefter har den enskilde själv fått investera i fortsättningen.

Detta med betald utbildning är en vansklig balansakt. Principiella resonemang riskerar att kollidera med pragmatiska. Det är givetvis orättvist att den som själv tar ansvar för sin utbildning går ut i arbetslivet med studieskulder, medan den som inte tar ansvar kan börja på samma arbetsplats med noll kronor i skuld.

Det är också lätt att se att incitament och synen på eget ansvar förändras av ett system där man kan lassa över sina levnadskostnader under studietiden på det offentliga. Men vad är alternativet?

Det finns vissa som av ett eller annat skäl inte förmår ta sig över utbildningströskeln själv. Kanske handlar det till viss del om var i landet man bor, vilken familj man kommer ifrån och vilken tilltro man sätter till sig själv, sin egen förmåga och sin framtid. Det är lätt att säga att det i så fall är attityderna som borde förändras – svårare att göra det.

Risken med att från samhällets sida inte göra något, är att individen inte heller gör det. Och att den enskilde aldrig kommer i arbete. Faran med att, som Arbetsförmedlingen gör i dag, bedöma från fall till fall och att prioritera individer som hamnat i ”garantier” är att indirekt premiera långvarig passivitet och initiativlöshet. Och att det i sig fungerar passiviserande.

Det finns ingen bra lösning. Bara mindre dåliga. Även om mer av eget ansvar vore att föredra, lär vi aldrig komma ifrån det faktum att vissa inte mäktar med att bära det. Då måste det offentliga gå in. Livslångt permanent utanförskap är trots allt värre än ett visst mått av orättvisa.

Men SKL har sannerligen annat att göra innan det är dags att gå ut och kräva mer av betalda utbildningar. Mitt i bemanningskrisen är föråldrade delade turer och ofrivillig deltid ännu verklighet i flera kommuner. Vård- och omsorgssektorns bristande attraktivitet har sannolikt mindre att göra med arbetsuppgifterna än arbetsgivarnas ofta erbarmliga ledarskap.

DN 27/4 2014 “

Från Skolverket 18 februari 2013:

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Grundskolans läroplan innehåller tre delar: skolans värdegrund och uppdrag, övergripande mål och riktlinjer för utbildningen samt kursplaner som kompletteras med kunskapskrav. Läroplanens första del gäller även för förskoleklassen och fritidshemmet, medan den andra delen gäller i tillämpliga delar för dessa verksamheter.

1 Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell.

Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.

Saklighet och allsidighet

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen.

Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.

Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmönster. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och

självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.

I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom ett *historiskt perspektiv* kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.

Genom ett *miljöperspektiv* får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Ett *internationellt perspektiv* är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.

Det *etiska perspektivet* är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet.

Skolan ska främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Gemensamma erfarenheter och den sociala och kulturella värld som skolan utgör skapar utrymme och förutsättningar för ett lärande och en utveckling där olika kunskapsformer är delar av en helhet. Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem kan berika elevernas utveckling och lärande.

Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas.

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna

växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Varje skolas utveckling
Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

2 Övergripande mål och riktlinjer

I de övergripande målen anges de normer och värden samt de kunskaper som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan. Målen anger inriktningen på skolans arbete.

2.1 Normer och värden

Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Mål
Skolans mål är att varje elev

* kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
* respekterar andra människors egenvärde,
* tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
* kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
* visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Riktlinjer
Alla som arbetar i skolan ska

* medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
* i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor,
* aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper, och
* visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt

Läraren ska

* klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,
* öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem,
* uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
* tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och
* samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete.

2.2 Kunskaper

Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Dessa ger också en grund för fortsatt utbildning. Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.

Mål

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

* kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt,
* kan kommunicera på engelska i tal och skrift samt ges möjligheter att kommunicera på något ytterligare främmande språk på ett funktionellt sätt,
* kan använda sig av matematiskt tänkande för vidare studier och i vardagslivet,
* kan använda kunskaper från de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga, humanistiska och estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv,
* kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt,
* kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,
* kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden,
* har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet samt fått grundläggande kunskaper om de nordiska språken,
* har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia,
* kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia,
* har fått kunskaper om samhällets lagar och normer, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i skolan och i samhället,
* har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling,
* har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,
* kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud,
* kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande, och
* kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* uppmärksamma och stödja elever i behov av särskilt stöd, och
* samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Läraren ska

* ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
* stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,

* ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel,
* stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter,
* samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen, och
* organisera och genomföra arbetet så att eleven

- utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga,
- upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt,
- får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling,
- successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar,
- får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang, och
- får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Mål

Skolans mål är att varje elev

* tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö,
* successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan, och
* har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Läraren ska

* utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärning och för sitt arbete i skolan,
* svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
* verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
* svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer,
* tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen, och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

2.4 Skola och hem

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

* samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
* hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

2.5 Övergång och samverkan

Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Riktlinjer

Läraren ska

* utveckla samarbetet mellan förskoleklass, skola och fritidshem,
* utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskolan och i berörda skolformer, och
* i samarbetet särskilt uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd.

2.6 Skolan och omvärlden

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Mål

Skolans mål är att varje elev

* kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
* har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
* har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
* bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

* bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
* medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

* informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
* vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

2.7 Bedömning och betyg

Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg.

Mål

Skolans mål är att varje elev

* utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
* utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

* genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
* utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
* med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov, och
* vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

* skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
* skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel,
* undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver,
* kontakt upprättas mellan skola och hem, om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan,
* resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör,
* undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet,
* i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger,
* samarbetsformer utvecklas mellan förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande,
* samverkan kommer till stånd med förskolan för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete,
* formerna för samarbete mellan skolan och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om skolans mål och sätt att arbeta och om olika valalternativ,
* samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
* den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning,
* personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter,

* skolans internationella kontakter utvecklas, och
* skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.Grundskoleutbildning

3 Kursplaner

Klicka på respektive ämne för att se kursplan, kunskapskrav och tillhörande resurser: kursplanen i A3-format, kommentarmaterial, diskussionsunderlag och ämnesfilm.

Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

	1mars 2013	17 dec 2013
108	Samhällskunskap	Samhällskunskap
2	Religionskunskap	Religionskunskap
51	Matematik	Matematik
53	Fysik	Fysik
54	Kemi	Kemi
57	Biologi	Biologi
62	Teknik	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd	Slöjd
75-77	Bild	Bild
78	Musik	Musik
796/ 799	Idrott och hälsa	Idrott och hälsa
802	Engelska	Engelska
803	Modersmål	Modersmål
803	Svenska	Svenska
803	Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk	Moderna språk
91	Geografi	Geografi
93-99	Historia	Historia

Senast granskad: 2011-12-15
Innehållsansvar:
Förskole- och grundskoleenheten

Från Skolverkets hemsida 21 februari 2013:

Några ämnen i gymnasiet.

De gymnasiegemensamma ämnena är ämnen som alla gymnasieelever läser. De gymnasiegemensamma ämnena varierar i omfattning mellan de olika programmen. I den nya gymnasieskolan finnas nio gymnasiegemensamma ämnen.

Gymnasiegemensamma ämnen

- Engelska
- Historia
- Idrott och hälsa
- Matematik
- Naturkunskap
- Religionskunskap
- Samhällskunskap
- Svenska/svenska som andraspråk

GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNEN

Det finns nio ämnen som är gemensamma för alla program i gymnasieskolan: engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap samt svenska eller svenska som andraspråk. På naturvetenskapsprogrammet ersätts ämnet naturkunskap med karaktärsämnena biologi, fysik och kemi och på teknikprogrammet med karaktärsämnena fysik och kemi (Bilaga 3, skollagen.) De gymnasiegemensamma ämnena ingår i alla gymnasieutbildningar men de varierar i omfattning mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program. I historia, samhällskunskap, naturkunskap och matematik finns också olika kurser för olika program.

I ämnena historia, samhällskunskap och naturkunskap finns dels en inledande 50-poängskurs (kurs 1a1), dels en inledande 100-poängskurs (kurs 1b). Elever på yrkesprogrammen läser den inledande 50-poängs-

kursen i varje ämne. Elever på de högskoleförberedande programmen läser den inledande 100-poängskursen med undantag för teknikprogrammet där eleverna läser 50-poängskursen i historia. För elever som har läst den inledande 50-poängskursen och vill komplettera upp till 100 poäng finns en påbyggnadskurs om 50 poäng (kurs 1a2). De två 50-poängskurserna tillsammans motsvarar 100-poängskursen.....

I ämnet matematik finns olika ”spår” för olika program. För yrkesprogrammen finns ett spår med en inledande kurs och en påbyggnadskurs om vardera 100 poäng (a-spåret). För ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet finns ett spår med tre kurser om vardera 100 poäng (b spåret). För naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet finns också ett spår med tre kurser om vardera 100 poäng (c-spåret). Elever på yrkesprogrammen som vill läsa mer matematik går över till b- eller c-spåret för den tredje kursen. Därefter finns nivåerna 4 och 5, med kurser som gäller för samtliga tre spår. ....

Varför varierar då omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena och varför finns det olika inledande kurser för yrkesprogram och högskoleförberedande program? Yrkesprogrammen behöver mer tid för programmets karaktärsämnen så att eleverna ska kunna bli väl förberedda för yrkesverksamhet direkt efter gymnasieskolan. Därför har de gymnasiegemensamma ämnena en mer begränsad omfattning och karaktärsämnena (de programgemensamma ämnena, inriktningarna och programfördjupningen) stor omfattning. På de högskoleförberedande programmen utgör de gymnasiegemensamma ämnena ofta en del av karaktären. Högskoleförberedelse är också till stor del generell och utvecklas bland annat genom fördjupade kurser inom de gymnasiegemensamma ämnena. Därför är omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena större på högskoleförberedande program än på yrkesprogram.

Eftersom alla elever läser de gymnasiegemensamma ämnena får dessa en nyckelroll för att uppfylla gymnasieskolans syfte: att förbereda eleverna såväl för yrkesverksamhet och fortsatta studier som för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Men det är inte enbart i de gymnasiegemensamma ämnena som eleverna förbereds för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Detta utvecklas i samspel mellan alla ämnen som ingår i ett program.

Rektorn har, enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna, ett särskilt ansvar för att lärare i olika kurser samverkar så att eleverna får ett sammanhang i sina studier. Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen, och därmed även prägla alla kurserna, inklusive kurser i de gymnasiegemensamma ämnena, som eleverna läser inom ett program.

Riksdagen har beslutat vilka ämnen som är gymnasiegemensamma och omfattningen per program.

PROGRAMGEMENSAMMA ÄMNEN

För varje program i gymnasieskolan finns ämnen som är gemensamma för programmet och alltså ska läsas av alla elever på programmet. De ger programmet dess karaktär. De tar upp det kunskapsinnehåll som alla elever på programmet ska tillägna sig och ger en grund för fortsatta studier inom programmet.

Regeringen har beslutat vilka ämnen som är programgemensamma och omfattningen av dem, efter förslag från Skolverket. Sedan har Skolverket beslutat om vilka kurser som ingår i de programgemensamma ämnena.

Ämne - Samhällskunskap

Om ämnet Jämförelse med GY2000 Jämförelse med grundskolan

Ämnet samhällskunskap är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Det har sin bas inom statsvetenskap, sociologi och nationalekonomi, men även andra samhällsvetenskapliga och humanistiska discipliner ingår. Med hjälp av begrepp, teorier, modeller och metoder från alla dessa discipliner kan komplexa samhällsfrågor förstås och förklaras. Ämnet har även ett historiskt perspektiv.

Ämnets syfte
Kommentar

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om människors livsvillkor med utgångspunkt i olika samhällsfrågor. Politiska, sociala och ekonomiska band sammanlänkar i dag människor i olika samhällen över hela världen. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse för frågor om arbetsliv, resurser och hållbar utveckling.

Eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt till samhällsfrågor och en förståelse av det vetenskapliga arbetet med samhällsfrågor. Dessutom ska undervisningen bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt kräver ett kritiskt förhållningssätt och eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla ett sådant. Det omfattar förmåga att söka, strukturera och värdera information från olika källor och medier samt förmåga att dra slutsatser utifrån informationen.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att arbeta med olika metoder för att samla in och bearbeta information. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att uttrycka kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt samt med hjälp av modern informationsteknik.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättningars betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
4. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
5. Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Kurser i ämnet

Samhällskunskap 1a1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 1a2, 50 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a1. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 1b, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen samhällskunskap 1a1 eller kursen samhällskunskap 1a2.

Samhällskunskap 2, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a2 eller kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 3, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 2.

Internationell ekonomi, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a2 eller kursen samhällskunskap 1b.

Internationella relationer, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a2 eller kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 1a1, 50 poäng:
Kurskod: SAMSAM01a1
Kursen samhällskunskap 1a1 omfattar punkterna 1—5 under rubriken Ämnets syfte.

Centralt innehåll:
Kommentar

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Mediers innehåll och nyhetsvärdering i samband med frågor om demokrati och politik.

De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.

Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. Arbetsmarknadens sätt att fungera, anställningsvillkor.

Gruppers och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.

Privatekonomi. Hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.

Metoder för att kritiskt bearbeta information, till exempel källkritik.

Presentation i olika former och med olika tekniker med betoning på det skriftliga och muntliga, till exempel debatter och debattartiklar.

Kunskapskrav i tabellform

Ämne - Religionskunskap

Om ämnet Jämförelse med GY2000 Jämförelse med grundskolan
Kommentar

Ämnet religionskunskap har sin vetenskapliga förankring främst i religionsvetenskapen men är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Det behandlar hur religioner och livsåskådningar kommer till uttryck i ord och handling samt hur människor formulerar och förhåller sig till etiska och existentiella frågor. I ämnet behandlas trons och etikens betydelse för individers upplevelse av mening och tillhörighet.

Ämnets syfte
Kommentar
Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om religioner, livsåskådningar och etiska förhållningssätt och olika tolkningar när det gäller dessa. Kunskaper om samt förståelse för kristendomen och dess traditioner har särskild betydelse då denna tradition förvaltat den värdegrund som ligger till grund för det svenska samhället.

Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i en samhällssyn som präglas av öppenhet i fråga om livsstilar, livshållningar och människors olikheter samt ge eleverna möjlighet att utveckla en beredskap att förstå och leva i ett samhälle präglat av mångfald. Eleverna ska ges möjlighet att diskutera hur relationen mellan religion och vetenskap kan tolkas och uppfattas, till exempel beträffande frågor om skapelse och evolution.

Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar kunskaper om hur människors moraliska förhållningssätt kan motiveras utifrån religioner och livsåskådningar. De ska ges möjlighet att reflektera över och analysera människors värderingar och trosföreställningar och därigenom utveckla respekt och förståelse för olika sätt att tänka och leva. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att analysera och värdera hur religion kan förhålla sig till bland annat etnicitet, kön, sexualitet och socioekonomisk bakgrund.
I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att analysera texter och begrepp, kritiskt granska källor, diskutera och argumentera.
Undervisningen i ämnet religionskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Förmåga att analysera religioner och livsåskådningar utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om människors identitet i relation till religioner och livsåskådningar.
3. Kunskaper om olika uppfattningar om relationen mellan religion och vetenskap samt förmåga att analysera dessa.
4. Förmåga att använda etiska begrepp, teorier och modeller.
5. Förmåga att undersöka och analysera etiska frågor i relation till kristendomen, andra religioner och livsåskådningar.

Kurser i ämnet
Religionskunskap 1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
Religionskunskap 2, 50 poäng, som bygger på kursen religionskunskap 1.
Religionskunskap – specialisering, 100 poäng, som bygger på kursen religionskunskap 1.

Religionskunskap 1, 50 poäng:
Kurskod: RELREL01
Kursen religionskunskap 1 omfattar punkterna 1—5 under rubriken Ämnets syfte.

Centralt innehåll
Kommentar

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Kristendomen, de övriga världsreligionerna och olika livsåskådningar, deras kännetecken och hur de tar sig uttryck för individer och grupper i samtiden, i Sverige och i omvärlden.

Olika människosyn och gudsuppfattningar inom och mellan religioner.

Religion i relation till kön, socioekonomisk bakgrund, etnicitet och sexualitet.

Individers och gruppers identiteter och hur de kan formas i förhållande till religion och livsåskådning utifrån till exempel skriftliga källor, traditioner och historiska och nutida händelser.

Olika uppfattningar om relationen mellan religion och vetenskap i den aktuella samhällsdebatten.

Tolkning och analys av olika teorier och modeller inom normativ etik samt hur dessa kan tillämpas. Etiska och andra moraliska föreställningar om vad ett gott liv och ett gott samhälle kan vara.

Analys av argument i etiska frågor med utgångspunkt i kristendomen, övriga världsreligioner, livsåskådningar och elevernas egna ställningstaganden.

Kunskapskrav i tabellform

Ämne - Filosofi

Filosofi är ett humanistiskt ämne som har förgreningar i alla områden av mänsklig kunskap och verksamhet, eftersom det behandlar grundläggande frågor om verklighetens natur, kunskapens möjlighet och värdenas existens. Den filosofiska aktiviteten handlar om att tänka självständigt, kritiskt och analytiskt kring dessa frågor så som de kommer till uttryck i privatliv, samhällsliv, kulturliv och vetenskap. Att formulera och klargöra filosofiska frågor samt att ta ställning till dem är syftet med den filosofiska aktiviteten.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet filosofi ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att delta i ett ständigt pågående samtal om vad verkligheten är, om vad vi med säkerhet kan veta och om människans existens och handlande. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt tänkande i mötet med filosofi från olika tider och traditioner, vilket kan inspirera till att se tillvaron i ett vidare perspektiv, ge impulser att tänka i nya banor och utmana invanda föreställningar. Eleverna ska även få stifta bekantskap med den betydelse filosofi har haft för den kulturella, politiska och vetenskapliga utvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att analysera och ta ställning till olika verklighetsuppfattningar samt olika kunskapsteoretiska och vetenskapsteoretiska ståndpunkter. Den ska också ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att analysera och ta ställning till existentiella, värdefilosofiska och aktuella samhällsfilosofiska frågor och teorier. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla redskap för att analysera och värdera information och därmed utveckla ett kritiskt och självständigt tänkande samt förmåga till personliga ställningstaganden grundade på genomtänkta argument. Vidare ska

eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att uppfatta språkliga nyanser och argumentera logiskt.

I undervisningen ska eleverna få arbeta med filosofiska frågor och teorier från olika tider och traditioner vilka förmedlas via olika medier. Eleverna ska ges möjlighet att tänka, diskutera och resonera analytiskt och kreativt kring dem.

Undervisningen i ämnet filosofi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om huvuddragen i olika verklighetsuppfattningar och olika sätt att se på kunskap.
2. Kunskaper om vetenskapsteoretiska ståndpunkter och vetenskapliga metoder.
3. Kunskaper om värdefilosofi, olika värdeteoretiska ståndpunkter och normativa etiska teorier samt deras tillämpning.
4. Kunskaper om existentiella frågor och samhällsfilosofi samt om nutida filosofiska riktningar.
5. Förmåga att identifiera filosofiska frågor samt att analysera, förklara och ta ställning till klassiska och nutida filosofiska frågor och teorier med hjälp av relevanta begrepp.
6. Kunskaper om språkfilosofi och förmåga att tydliggöra språkliga nyanser med hjälp av språkfilosofiska begrepp samt förmåga att värdera argument och att urskilja och genomföra en logisk argumentation.

Kurser i ämnet
osofi 1, 50 poäng.
Filosofi 2, 50 poäng, som bygger på kursen filosofi 1.

Filosofi 1, 50 poäng:
Kurskod: FIOFIO01
Kursen filosofi 1 omfattar punkterna 1—6 under rubriken Ämnets syfte. I kursen behandlas grundläggande kunskaper i ämnet.

Centralt innehåll:

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Existens och vetande, dels grundläggande teorier som behandlar begreppet verklighet och vad som kan tänkas existera, dels grundläggande kunskapsteori utifrån begreppet kunskap, begreppet sanning och vetandets olika former.

Grundläggande vetenskapsteori och begrepp inom vetenskapen. Jämförelse mellan forskningsmetoder och traditioner inom humaniora, samhällsvetenskap och naturvetenskap.

Värdefilosofi, dels olika värdeteoretiska ståndpunkter och normativa etiska teorier som handlar om vad som är rätt och orätt samt vad som utmärker ett gott liv, dels samhällsfilosofi som handlar om vad som är rättvist och vad som utmärker ett gott samhälle. Exempel på teoriernas tillämpningar hämtas från privatliv, samhällsliv, kulturliv och vetenskap.

Nutida filosofiska riktningar. Olika filosofiska förhållningssätt som präglar den aktuella diskussionen om existentiella frågor, etiken, samhället, språket, vetenskapen och verkligheten. Filosofiska aspekter på genusfrågor och frågor om hållbar utveckling.

Språkfilosofi. Grundläggande begrepp, till exempel tolkning, precisering och definition. Teorier om språkets funktion och mening. Begreppsanalys och argumentationsanalys utifrån både språkfilosofisk och logisk förståelse av argumentationens konstruktion.

Ämne - Psykologi

Ämnet psykologi behandlar olika sätt att förstå och förklara mänskliga beteenden, känslor och tankar utifrån olika psykologiska perspektiv.
Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet psykologi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om de komplexa faktorer som påverkar beteende, känslor och tankar hos människan både som individ och tillsammans med andra. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla förståelse av olika psykologiska perspektiv och deras betydelse för helhetssynen på människan. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till olika psykologiska perspektiv och deras förklaringsmodeller. Den ska också leda till att eleverna utvecklar kunskaper om psykologins historiska framväxt och dess inverkan på och påverkan av samtiden.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att reflektera över det egna beteendet samt egna känslor och tankar, och genom det bidra till ökad självkännedom. Eleverna ska även ges möjlighet att studera och jämföra människors levnadssätt och beteenden för att utveckla förståelse av, tolerans för och förmåga att värdesätta olikheter.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att reflektera över olika psykologiska fenomen och perspektiv i relation till egna erfarenheter. Genom detta ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av människans och ämnets komplexitet. I undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att utföra enkla experiment och observationer samt reflektera över resultaten.

Undervisningen i ämnet psykologi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om den psykologiska vetenskapens framväxt och utveckling. Förståelse av relationen mellan psykologins utveckling och samhällsutvecklingen.
2. Kunskaper om mänskliga beteenden, känslor och tankar utifrån olika psykologiska perspektiv samt förmåga att relatera dessa kunskaper till egna erfarenheter.
3. Förmåga att kritiskt granska, jämföra och reflektera över olika psykologiska perspektivs styrkor och svagheter.
4. Kunskaper om arvets och miljöns betydelse för individens psykologiska utveckling, livsvillkor och hälsa.
5. Kunskaper om mänskliga beteenden, värderingar och föreställningar i olika sociala sammanhang.
6. Förmåga att använda och värdera olika psykologiska teorier och modeller.

Kurser i ämnet
Psykologi 1, 50 poäng.
Psykologi 2a, 50 poäng, som bygger på kursen psykologi 1.

Psykologi 2b, 50 poäng, som bygger på kursen psykologi 1.

Psykologi 1, 50 poäng:
Kurskod: PSKPSY01
Kursen psykologi 1 omfattar punkterna 1—5 under rubriken Ämnets syfte. I kursen behandlas grundläggande kunskaper i ämnet.

Centralt innehåll:

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Psykologins historiska framväxt. I samband med det behandlas psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar.

Kognitionspsykologi och dess tillämpningar: hur människan uppfattar och förstår sin omvärld och sig själv. I samband med det behandlas hur hjärnan tar emot och bearbetar information.

Biologisk psykologi och dess tillämpningar: hur människan förstås utifrån fysiska förklaringar av tänkande, känslor och beteende.

Socialpsykologi och dess tillämpningar: hur människan påverkas och formas tillsammans med andra utifrån de grupper och organisationer hon eller han tillhör.

Verklighetsuppfattningar och självbilder. Hur de påverkas och formas.

Psykisk hälsa och ohälsa med betoning på stress och stresshantering samt kriser och krishantering.

Tillägg 18 dec 2013:

Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen

Institutioner. Något om några av universitetets ämnen. Från zze

Filosofiska institutionen

Vi är landets största filosofiska institution och utbildar hundratals studenter varje år på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Filosofi har utsetts till ett av universitetets profilområden, vilket innebär att forskningen "är ledande nationellt och har en hög status internationellt". Våra forskare publicerar sig regelbundet i internationella vetenskapliga tidskrifter och framstående filosofer från andra länder är ofta här och föreläser.

Om studierna

Vi är glada över att du valt att läsa hos oss på Filosofiska institutionen vid Stockholms universitet. Inom filosofi behandlas de stora frågorna: om verklighetens natur, om grunderna för vårt tänkande och om det goda livet. Du får även lära dig att analysera argumentationer och slutledningar samt träna din förmåga att resonera om komplexa problem - vilket du har stor nytta av även utanför filosofin. Men som filosofistudent ställs du också inför frågor av mer praktisk natur, såsom "Var äger föreläsningen rum?", "Hur går tentamen till?" eller "Hur gör jag för att registrera mig?" Förutom information om våra kurser hittar du här en hel del matnyttigt av mer studieadministrativ karaktär.
Läs mer om studier på filosofiska institutionen

En institution – två ämnen

Vid filosofiska institutionen ges undervisning i två ämnen: praktisk filosofi och teoretisk filosofi. Båda dessa ämnen är mycket rika och breda, men nedan finns en kort introduktion till de två ämnena. För ytterligare information kan du kontakta någon av våra studievägledare.

Kort om praktisk filosofi

Praktisk filosofi behandlar frågor som rör vårt handlande. Särskilt intressanta är våra normer, värderingar och ideologier. Delområden inom praktisk filosofi är bland annat moralfilosofi (inkl politisk filosofi, beslutsteori och rättsfilosofi), religionsfilosofi, feministisk filosofi, estetik och generell värdeteori.

Några exempel på frågeställningar kan ge en antydan om ämnets varierande innehåll: bör man alltid handla så att man i så hög grad som möjligt ökar lyckan i världen? Har man något moraliskt ansvar för sina handlingar om dessa är fullständigt orsaksbestämda? Är fullständig jämlikhet mellan människor möjlig och i så fall önskvärd? Kan krig vara moraliskt berättigade? Kan det någonsin vara berättigat att straffa en oskyldig person? Kan normer och värderingar vara sanna eller falska i någon objektiv mening eller är de bara uttryck för talarens känslor eller attityder? Finns det någon rationell metod för att nå enighet i värderingsfrågor?

Kort om teoretisk filosofi

Teoretisk filosofi behandlar frågor som på olika sätt har med vårt tänkande att göra. Vi tar alla för givet att vi vet saker, t ex att någonting har hänt eller att verkligheten finns och att vi bara har att beskriva den. Men finns det en verklighet som är oberoende av oss och kan vi så fall veta något om den? Och vad är egentligen vetande till skillnad från tro och övertygelse? Om olika vetenskapliga discipliner ägnar sig åt sitt sätt att beskriva verkligheten intresserar sig en teoretisk filosof i stället för själva vetenskapen och hur den kan förstås. En annan filosofisk fråga gäller den som har all denna kunskap.

Hur hänger upplevelser, varseblivningar och tankar ihop med kroppen och vad är egentligen en tanke? För att formulera tankar och

kommunicera med andra använder vi språket. Men i stället för att fångas av vad vi säger eller kanske hur, fascineras filosofen av hur man ska beskriva vad kommunikation är, att den alls är möjlig och av vad den meningsfullhet som språket besitter egentligen innebär. Inom teoretisk filosofi får du möjlighet att både vidga och fördjupa sättet att resonera kring sådana frågor. Genom att studera hur filosofer från olika epoker resonerat får du också en förtrogenhet med grundläggande tankegångar i vår filosofiska tradition och skaffar dig en bildningsgrund att bygga vidare på.

Senast uppdaterad: 4 februari 2013.
Webbredaktör: Sama Agahi
Sidansvarig: Filosofiska institutionen.

Kursplan för kurs på grundnivå Praktisk filosofi I
Practical Philosophy I 30 Högskolepoäng
30 ECTS credits
Kurskod: *FI10N1*
Gäller från: *HT 2012*
Fastställd: *2012-03-21*
Institution: *Filosofiska institutionen*
Huvudområde: *Filosofi*
Fördjupning: *G1N - Grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav*, Denna kursplan är fastställd av Humanistiska fakultetsnämnden 2012-03-21.

Kursens uppläggning
Provkod Benämning Högskolepoäng
PFI1 Inledning till argumentation, semantik och logik 7.5
PFI2 Normativ etik 7.5
PFI3 Metaetik 7.5
PFI4 Metafysik 7.5
PFI5 Den praktiska filosofins historia 7.5

Kursens innehåll
Kursen innehåller en introduktion till centrala frågeställningar, begrepp och teorier inom praktisk filosofi.
Kursen består av fyra delkurser om vardera 7.5 högskolepoäng. De tre första delkurserna läses gemensamt. Den fjärde delkursen utgörs av två för studenten valbara alternativ.

Delkurs 1 Inledning till argumentation, semantik och logik 7.5 hp Delkursen innehåller en genomgång och analys av grundläggande begrepp och problem inom argumentation, semantik och logik. Med hjälp av praktiska övningar tränas grundläggande färdigheter i argumentationsanalys.

Delkurs 2 Normativ etik 7.5 hp Delkursen innehåller ett studium av centrala problem och teorier inom normativ etik. Exempel på centrala problem: Finns det någon typ av handling som alltid är rätt att utföra? Vilket ansvar har man för andra människor och varelser? Exempel på centrala teorier är utilitarism, pliktetik och dygdeetik. Till kursen hör ett antal gruppseminarier där deltagarna får fördjupa sig i ett praktiskt etiskt problemområde, t.ex. abortetik.

Delkurs 3 Metaetik 7.5 hp Delkursen innehåller en översikt av centrala begrepp och teorier rörande normer och värderingar. Tonvikten ligger på normer och värderingars mening och funktion samt möjligheten att lösa oenigheter i normativa frågor på ett rationellt sätt.

Delkurs 4 Metafysik 7.5 hp Delkursen innehåller en genomgång och analys av centrala metafysiska problem. Tonvikten ligger på meta-

fysiska problem med särskild relevans för praktisk filosofi, t.ex. frågan om personlig identitet och problemet med viljans frihet.
Delkurs 4. Den praktiska filosofins historia 7.5 Delkursen innehåller ett studium av problem och argument hos framträdande filosofer genom historien, t.ex. Platon, Aristoteles, Hume och Kant.

Kurslitteratur
För aktuell kurslitteratur hänvisas till institutionens hemsida:
http://www.philosophy.su.se/

Teoretisk filosofi I (30 hp)

Inledande kurs i teoretisk filosofi. Introducerar den teoretiska filosofins grundläggande frågor om kunskap, språk och verklighet. Bland delkurserna finns vetenskapsteori och logik samt den teoretiska filosofins historia från antiken till vår tid.

Länk till kursplan

Aktuella kursscheman
Schema våren 2013 (öppnas i separat flik)

TFI schema vt2013 (pdf) (100 Kb)

Kurshemsidor
Länkar till de olika delkursernas hemsidor/mondosidor läggs ut i samband med starten av respektive delkurs.

Inledning till kunskapsteori, vetenskapsteori och semantik

Schema VT 2013. Instuderingsfrågor till Argumentationsteori, språk och vetenskapsfilosofi. Kunskap och skäl

Syftet med kursen är att översiktligt presentera vissa grundläggande problem och begrepp inom de områden som nämns i kursrubriken.

Den teoretiska filosofins historia

Syftet med kursen är att ge en översikt över den teoretiska filosofins historia från antiken till slutet av 1700-talet, och att därigenom ge en kritisk introduktion till några av den teoretiska filosofins klassiska problem, med särskild tonvikt vid kunskapsteori och metafysik.

Kurslitteratur
Konrad Marc-Wogau (red.): *Filosofin genom tiderna*, vol 1 - Antiken, medeltiden och renässansen (= MW1). *Filosofin genom tiderna*, vol 2 - 1600-1700-talen (=MW2).
Platon, *Theaitetos* 169D-172B (Kopia delas ut i samband med undervisning).
Anders Wedberg:
Filosofins historia, vol 1 - Antiken och medeltiden (=W1).
Filosofins historia, vol 2 - Nyare tiden till romantiken (=W2).

Bifogade filer

TFI schema vt2013 (pdf) (100 Kb)

Senast uppdaterad: 11 februari 2013
Webbredaktör: Sama Agahi
Sidansvarig: Filosofiska institutionen

Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria

Idéhistoria

Idéhistoria handlar om hur människor uppfattar sig själva och världen, vilka föreställningar de har om historien och samtiden och vilka förhoppningar de har inför framtiden. Nästan alla de tankar och föreställningar som omger oss har idéhistoriska rötter. Man skulle kunna kalla idéhistoria för kreativitetens historia, eftersom den handlar om alla de idéer som skapat vår värld, eller åtminstone vår bild av världen.

Idéhistoria på grundnivå

På idéhistoria kan du läsa kurser som täcker de flesta aspekter av livet! Vi har kurser i allmän idéhistoria på såväl hel- som halvfart. Dessa kurser ger (när de omfattar 30 hp) behörighet till Idéhistoria II där studiet fördjupas med såväl källtextläsning som uppsatsskrivande. Vår kandidatkurs rymmer teoretiska aspekter på idéhistorien, en tematisk fördjupning och möjlighet till en egen smärre forskningsuppgift i form av ett examensarbete.

Kurser och program i idéhistoria på grundnivå HT13

Kandidatprogram i historiska studier, 180 hp
Idéhistoria I, 30 hp
Idéhistoria II, 30 hp
Idéhistoria, kandidatkurs, 30 hp
Idéhistoria, från antiken till upplysningen, 15 hp
De moderna naturvetenskapernas idéhistoria, 7.5 hp
Den moderna tidens idéhistoria, 15 hp
De rasistiska idéernas historia, 7.5 hp
Fem epoker i idéhistorien, antiken till upplysningen, 7.5 hp
Fem teman i den moderna tidens idéhistoria, 7.5 hp
Postkolonial teori och historia, 7.5 hp

Institutionen för pedagogik och didaktik inklusive Avdelningen för internationell och jämförande pedagogik

Våra utbildningar

När du läser pedagogik och didaktik får du kunskap om de processer som formar och förändrar människan i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang. Vårt fokusområde är lärande, pedagogiskt ledarskap och skolutveckling. Genom våra kurser/program får du en bred kompetens och en bra plattform för att kunna arbeta som till exempel beteendevetare, pedagog, vägledare/coach, lärare, kommunikatör eller personalvetare**.**

Som student kan du välja att läsa en bunden studiegång inom ett program eller skapa dig en egen utbildning genom att välja från vårt utbud av fristående kurser. Vid vår institution kan du läsa på både grund, avancerad och forskarnivå. Inom våra tre utbildningsämnen; pedagogik, didaktik samt internationell och jämförande pedagogik, finns olika kurser och program du kan välja mellan.

Lärandeprocesser - pedagogiskt ledarskap - skolutveckling

Utbildning hos oss handlar bland annat om att förstå hur människan tar till sig kunskap, förmedlar och kommunicerar ett budskap. Detta genom olika strategier och tekniker. Vi studerar också de teorier som handlar om påverkans- och förändringsprocesser och hur människan förändras, utvecklas och skapar relationer till andra genom hela livet. Pedagogik studeras även i ett internationellt och jämförande perspektiv.

Varför ska man läsa pedagogik/didaktik?

Med en examen i pedagogik eller didaktik får du en bred kompetens och kan arbeta inom många olika områden. Genom kurser i våra fokusområden Lärande, pedagogiskt ledarskap och skolutveckling får du verktyg för att kunna diskutera/besvara frågor som rör människor i utveckling och det samhälle vi lever i. **Uppdaterad:** 5/2 2013 **Webbredaktör:** Eva Lundin **Sidansvarig:** Inst. för pedagogik och didaktik

Psykologiska institutionen

Psykologi I

Den här kursen avser den första terminens studier i psykologi. Kursen är dock inte avsedd för studerande som avser att skaffa sig yrkesmässig kompetens som psykolog, se Psykologprogrammet.

Kursplaner samt information om behörighet, urvalskriterier med mera i Utbildningskatalogen för Stockholms universitet.

Kursinformation

Kursen består av följande fyra delkurser:

Socialpsykologi, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1SOC)
Delkursansvarig: Björn Edlund, bed@psychology.su.se
Socialpsykologi, PS I (1SOC)
Syftet med delkursen är att ge en grundläggande orientering i socialpsykologisk begreppsbildning, teori, metod och forskning. Under delkursen studeras hur människors tankar, beteenden och känslor påverkas av och påverkar andra. Delkursen behandlar klassiska socialpsykologiska ämnen som människors sätt att tänka kring sig själva och andra, social identitet, attribution, fördomar och diskriminering, social påverkan, konformitet och grupprocesser. Dessutom uppmärksammas de olika metoder socialpsykologer använder för att studera, förstå och förklara mänskligt beteende.
Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF) Ny version 15/1.

Biologisk psykologi, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1BIO)
Delkursansvarig: Håkan Fischer, hakan.fischer@psychology.su.se
Biologisk psykologi, PS I (1BIO) (1BIO)
Kursens syfte är att skapa förståelse för ett vetenskapligt förhållnings sätt och kritisk analys, att behandla teorier, metoder och resultat inom väsentliga delar av biologisk psykologi och ge exempel på tillämpningar samt att belysa de utvecklingspsykologiska och differentialpsykologiska aspekterna av biologisk psykologi. Under kursen tas följande områden upp:

- Grundläggande neurofysiologi och neuroanatomi
- Sensorik och motorik (med ett biologiskt fokus)
- Motivation och emotion (med ett biologiskt fokus)
- Sömn, intern reglering och könsrelaterade beteenden (med ett biologiskt fokus)
- Klinisk neuropsykologi (med ett biologiskt fokus)
- Vetenskaplig metod och statistik

Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF) Ny version 30/1.

Kognition, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1KOG)
Delkursansvarig: Maria Larsson, maria.larsson@psychology.su.se
Kognition, PS I (1KOG) (1KOG)
Delkursen ger psykologiska kunskaper om människan utifrån ett kognitivt perspektiv och fokuserar på den kognitiva psykologins centrala forskningsdomäner, såsom uppmärksamhet, inlärning, minne, minnesstörningar, kognitiv utveckling, intelligens, beslutsfattande, problemlösning, och språkutveckling. Delkursen skall ge grundläggande kunskaper om dessa forskningsdomäner samt färdigheter i användningen av ett vetenskapligt arbetssätt. Inom delkursen behandlas också olika teorier som skall hjälpa studenter att förstå och redogöra för:
• De principer som gäller för basal inlärning såsom habituering, klassisk och instrumentell betingning.
• Hur det mänskliga minnet är organiserat.
• Sambandet mellan emotion och kognition.
• Kognitiv utveckling i ett livscykelperspektiv.
• Olika typer av minnesstörningar.
• Hur och varför uppmärksamhet påverkar vårt tänkande och

minnesfunktioner.
• Grundläggande teorier om intelligens och hur intelligens kan mätas.
• Hur vi resonerar, löser problem och fattar beslut.
• Språk och kognition.
Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF)

Utvecklingspsykologi, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1UTV)
Delkursansvarig: Pehr Granqvist, pehr.granqvist@psychology.su.se
Utvecklingspsykologi, PS I (1UTV)
Syftet med delkursen är att ge grundläggande kunskaper om teorier, begrepp, metod och aktuell forskning i utvecklingspsykologi. Kursen pågår i fem veckor på heltid. Inom utvecklingspsykologin studeras människans utveckling sett ur ett livsloppsperspektiv - från livets start till det sena åldrandet. Denna kurs sträcker sig dock endast till och med adolescensen (ungdomsåren). Olika aspekter (relationsmässiga, kognitiva, emotionella, psykosociala, biologiska) av utvecklingen presenteras eftersom dessa aspekter samverkar och förändras under hela livsloppet. I utvecklingspsykologin möts flertalet discipliner inom psykologisk forskning. Människans utveckling i sin helhet och över tid kan nämligen inte med tillräcklig specificitet förklaras utifrån några få teoretiska parametrar, utan förstås bättre utifrån mer komplexa samspel mellan flertalet faktorer. Därutöver ger kursen träning i utvecklingspsykologisk metodik och vetenskapligt skrivande.
Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF)

Aktuellt kursmaterial hittar du som är registrerad på kursen i Fastreg. Logga in i Fastreg med ditt personnummer (10 siffror) och egen vald PIN-kod. (Vid första inloggningen använder du de sista 4 siffrorna i personnumret som PIN-kod.)

Kursen har även en e-postlista i Mondo, huvudsakligen för administrativa ändamål. E-postlistan använder din studentepostadress. Om du inte använder den så kan du omdirigera den till en annan adress på kontohantering.su.se - se *E-post går till* under Inställningar. Logga in med ditt universitetskonto.

Kursansvarig
Kursansvarig är Fredrik Jönsson, fredrik.jonsson@psychology.su.se.
Senast uppdaterad: 17 dec 2012
Webbredaktör: Henrik Dunér
Sidansvarig: Psykologiska institutionen

CESAM - Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Lärarutbildningsportalen

Ämneslärarprogrammet, 270-330 hp

Ämneslärarprogrammet består av två inriktningar. En mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 och en mot arbete igymnasieskolan. Inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 (270 hp)

Utbildningen omfattar tre delar: utbildningsvetenskaplig kärna, ämnes- och ämnesdidaktiska studier och verksamhetsförlagd utbildning. Den största delen av dina studier kommer att ägnas åt ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Du kommer att få goda kunskaper inom två eller tre ämnen relevanta för undervisning inom grundskolans årskurs 7-9 samt den pedagogiska och didaktiska kompetens du behöver som lärare. Förutom kurser inom ämnen och ämnesdidaktik läser du kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, som bland annat behandlar teorier om lärande, skolans sociala relationer, specialpedagogik, skoljuridik och etik. Under utbildningen ingår verksamhetsförlagd utbildning som omfattar sammanlagt ca 20 veckor med handledning då du kommer att få pröva och utveckla din lärarroll i skolan.

Inriktning mot arbete i gymnasieskolan (300–330 hp)
Utbildningen omfattar tre delar: utbildningsvetenskaplig kärna, ämnes- och ämnesdidaktiska studier och verksamhetsförlagd utbildning. Den största delen av dina studier kommer att ägnas åt ämnes- och ämnesdidaktiska studier, som fördelar sig på två ämnen. Du kommer att få goda kunskaper inom två undervisningsämnen samt den pedagogiska och didaktiska kompetens du behöver som lärare. Förutom kurser inom ämnen och ämnesdidaktik läser du kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, som bland annat behandlar teorier om lärande, skolans sociala relationer, specialpedagogik, skoljuridik och etik. Under utbildningen ingår verksamhetsförlagd utbildning som omfattar sammanlagt ca 20 veckor med handledning då du kommer att få pröva och utveckla din lärarroll i skolan.

Ämneslärarprogrammet med inriktning mot språk
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot matematik och naturvetenskap
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot humaniora
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot samhällsvetenskap

Ämneslärarprogram med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

Ingångsämne Historia
Historia, Religionskunskap, 300 hp
Historia, Geografi, 300 hp
Historia, Engelska, 300 hp
Historia, Matematik, 300 hp

Ingångsämne Religionskunskap
Religionskunskap, Engelska
Religionskunskap, Geografi
Religionskunskap, Matematik
Religionskunskap, Historia, 300 hp

Andra inriktningar inom detta program
Historia för gymnasiet
Historia för åk 7-9
Historia, Engelska för gymnasiet
Historia, Geografi för gymnasiet
Historia, Geografi, Matematik för åk 7-9
Historia, Matematik för gymnasiet
Historia, Religionskunskap för gymnasiet
Historia, Religionskunskap, Geografi för åk 7-9
Historia, Religionskunskap, Matematik för 7-9
Religionskunskap för gymnasiet
Religionskunskap för åk 7-9
Religionskunskap, Engelska för gymnasiet
Religionskunskap, Geografi för gymnasiet
Religionskunskap, Geografi, Matematik för åk 7-9
Religionskunskap, Historia, Geografi för åk 7-9
Religionskunskap, Historia, Matematik för åk 7-9
Religionskunskap, Matematik för gymnasiet

Religionskunskap
Inom ämnet religionskunskap studeras äldre religioner, nutida världsreligioner, etik och livsåskådningar. Du får också kunskap om ungdomars lärande, samt om vetenskapliga teori- och metodfrågor, vilket utvecklar din förmåga att kritiskt värdera och utnyttja olika typer av källmaterial. Ämnesstudierna i religionskunskap omfattar 120 hp. Därutöver väljer du ytterligare ett ämne om 90 hp.

Ämneslärarprogrammet med ingångsämne geografi eller samhällskunskap (300-330hp)
Ämneslärarprogrammet som CeSam ansvarar för ugörs av två

inriktningar: en mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och en mot arbete i gymnasieskolan. Till vårterminen 2013 planerar vi att starta ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

Ingångsämne Geografi
Geografi, Engelska
Geografi, Historia
Geografi, Matematik
Geografi, Religion

Ingångsämne Samhällskunskap
Samhällskunskap, Engelska
Samhällskunskap, Geografi
Samhällskunskap, Historia
Samhällskunskap, Matematik
Samhällskunskap, Religion
Samhällskunskap, Svenska

Samhällskunskap-Religionsvetenskap
I blockämnet samhällskunskap deltar tre ämnesinstitutioner (statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi) och ett ämnesdidaktiskt centrum. I samhällskunskap studeras ungdomars lärande och hur individ och samhälle påverkar varandra lokalt, nationellt och globalt. Ämnesinnehållet består av politisk teori med tonvikt på demokratifrågor, svensk politik, EU:s verksamhet, jämförande och internationella politik, makt och etnicitet, nationalekonomi, hållbar utveckling, massmedia, mänskliga rättigheter och betydande fokus på skolpolitiskt relevanta teman. Ämnesdidaktik finns både som särskild delkurs och integrerat i andra delkurser.

Ämnesstudierna i samhällskunskap omfattar för gymnasiebehörighet 120 hp och inkluderar ett examensarbete om 15 hp. Därutöver läser du religionsvetenskap om 90 hp.

Sociologiska institutionen Stockholms universitet

Sociologi (P4-OGI)

Kursbeskrivning

Kursen ska ge en introduktion till sociologisk teori och syftar till att ge en allmän förståelse av ämnet sociologi samt en sociologisk beskrivning av det svenska samhället. Det övergripande målet är att ge en introduktion till det sociologiska tänkandet. Kursen ger en översikt över några sociologiska teorier och hur de används i analyser av sociala fenomen. Anvisningar och schema, HT 2012. (PDF) (fungerar ej)

Grundläggande sociologisk teori (7,5 hp), Psykologlinjen HT07
Kursens innehåll
Kursen syftar till att ge en introduktion till det sociologiska tänkandet och hur sociologiska teorier kan användas i sociologiska analyser av sociala fenomen. Kursen ger en översikt över några klassiska och moderna sociologiska teorier. Centrala sociologiska begrepp som exempelvis handling, struktur, mening, organisation, nätverk, etnicitet, genus och klass tas upp. Särskilt intresse riktas mot sociologiska analyser av den svenska samhällsstrukturen.

Efter genomgången kurs ska du som student kunna:
- redogöra för grundläggande teoretiska utmaningar inom sociologin
- förstå hur sociologisk teori används för att belysa sociala fenomen
- identifiera grundläggande antaganden i olika sociologiska teorier
- genomföra en enklare teoretisk analys av ett socialt fenomen
- redogöra för möjligheter och begränsningar hos olika sociologiska teorier

Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.

Statsvetenskapliga institutionen - Samhällskunskap
Samhällskunskap. **Samhällskunskap** kan läsas antingen som val inom lärarprogrammet eller som en fristående kurs om 60 högskolepoäng. På nedanstående **...** www.statsvet.su.se

Statsvetenskapliga institutionen - Samhällskunskap Enligt examensordningen för lärarexamen krävs i **samhällskunskap** 120 hp i relevanta ämnen för behörighet i gymnasieskolan och vuxenutbildningen och 90 hp **...** www.statsvet.su.se

Samhällskunskap, Historia för gymnasiet I blockämnet **samhällskunskap** deltar tre ämnesinstitutioner (statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi) och ett ämnesdidaktiskt centrum. I **samhällskunskap ...** sisu.it.su.se

Samhällskunskap, Svenska för grundskolan I blockämnet **samhällskunskap** deltar tre ämnesinstitutioner (statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi) och ett ämnesdidaktiskt centrum. I **samhällskunskap ...** sisu.it.su.se

Samhällskunskap för åk 7-9 Observera att inriktningen omfattar 270 hp. Med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 tillägnar du dig kompetens att undervisa i tre ämnen (eller två **...** sisu.it.su.se

Ämneslärarprogram med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, ingång samhällskunskap, 330 hp

Grundnivå,
Visa huvudprogram för inriktningen

Observera att inriktningen omfattar 270 hp
Med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 tillägnar du dig kompetens att undervisa i tre ämnen (eller två om du kombinerar ämnet samhällskunskap med svenska). Som ämneslärare har du ansvar för elevers lärande och utveckling och undervisar i de skolämnen som ingår i din ämneskombination.

SamhällskunskapI ämnet Samhällskunskap studeras barns och ungdomars lärande och om hur individ och samhälle påverkar varandra lokalt, regionalt och globalt. Ämnesinnehållet består av politisk teori med tonvikt på demokratifrågor, svensk politik, EU:s uppbyggnad och verksamhet, jämförande och internationell politik, globala styrsystem, massmedia samt samhällsekonomi. Ämnes- och ämnesdidaktiska studierna i samhällskunskap omfattar 90 hp. Därutöver väljer du två ämnen om vardera 45 hp (om du väljer ämnet svenska blir det 90 hp i svenska).

Innehåll

Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) 60 hpUVK är obligatoriskt för alla blivande lärare och innehåller kunskapsområden som är centrala för läraryrket. Kurserna för blivande ämneslärare behandlar bland annat läraruppdraget, didaktiska perspektiv, ledarskap, bedömning och betygsättning, lärandeteorier, specialpedagogik.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier 195 hpI utbildningen ingår tre ämnen. Du skriver två självständiga arbeten om vardera 15 hp. Ett av de två arbetena ska ha ämnesdidaktisk inriktning. I ämnesstudierna ingår 15 hp VFU.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) 30 hpVFU är en viktig del av utbildningen. Den integreras både i UVK och i ämnesstudierna. Under VFU:n får du möjlighet att medverka i undervisningen och även delta i lärares övriga arbetsuppgifter.

ExamenÄmneslärarexamen på avancerad nivå.

Behörighet och kombinationer Engelska B, Samhällskunskap B (områdesbehörighet 6C), samt Matematik B...
Statsvetenskapliga institutionen Universitetsvägen 10 F, plan 4 ,5, 7 samt Skogstorpet

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. 36-39zs.pdf

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

Detta är verksamheter som världens 7 miljoner människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2013 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 220 000 kr = cirka 600 kr per dag. Pensionärer cirka 375 kr per dag och pensionärsmakar cirka 560 kr per dag.

Hushållverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden.

I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

För företag och företagare kan göras liknande sammanställning, men verksamheterna blir då ordnade på annat sätt.

Hushållsverksamhet	Är beroende av zs Sida 438
641 Matlagning. 642 Måltider Restauranger	63 Biologisk produktion 66 Livsmedelsindustri 63 Livsmedelshandel 61 Livsmedelskontroll 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och kontroll o d
643 Boende, hotell, härbärge, tält	643 Bostadsmarknad 647 Hyresvärdar 69 Bostadsbyggen. 66-68 Material 71 Fysisk planering av bostadsområden och serviceområden 758 Social miljö i bostadsområden 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
644 El-, gas-, värme-, vatten-hygienförsörjning o d.	644 Elsystem 644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk vindkraftverk, värmepumpar, fjärrvärme. 71 Planering frisk luft. 644 Vatten- och avloppssystem 644 Avfallshantering 69 Produktion och reparation av kraftverk, vatten- och avlopp od 71 Översiktlig planering av kraftsystem, hygiensystem o d 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering
645 Användning av inventarier o d. Möbler, TV o d, telefoner, cyklar, bilar, hushållsutrustning	653 Möbelhandel, handel för TV, telefoner, transportmedel m m 68 Produktion av möbler, TV o d, transportmedel m m 656 Vägar, vägskötsel. vägavgifter 71 Översiktlig planering vägar o d 656 Kollektivtrafik. 654 Televerks. 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
646 Personlig hygien, kläder o d, Förmåga, kompetens	646 Personlig hygien, klädvård 653 Handel för kläder od 68 Produktion av kläder o d 7957 Utbildning 70 Kultur 7914-794 fritidssysslor 796-799 Sport och idrott 73-78 Utställningar, musik 655 Förlag 659 Reklam 80-99 Tidningar o annan läsning 651 Datorkunskap 6520 Tillgång till myndigheter 6525 Militära verksamheter 7952-7959+658 Sociala miljöer 61 Läkare, sjukhus 11-19 Inre verkligheter. 2 Religion
647 Hushållsekonomi. Inkomster, utgifter	658 Arbetsmarknad, arbetsgivare arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsinkomster 657 Försäkringar,skatter,kapitalinkomster,skulder.Barnbidr,bostbidr 7951 Socialvård, socialbidrag 653 Handel med varor 653 Handel med utlandet 647 Hyror och bostadsutgifter 644 Bränsleutgifter o d 647 Hushållsutgifter 656 Resor
648 Städning, rengöring, tvätt	648 Städning .Kemikalier. Baciller
649 Personvård: barn, hemsjukvård, äldrevård	649 Personvård: barn, älrevård hemsjukvård od 7951 socialvård 61 Läkare 7957 Dagis och skolor
	Alla verksamheter är beroende av 10-19 Samhällets och individernas kunskaper, värderingar och moral 31-39 Politiska verksamheter 50-59 Naturkunskaper, matematik

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Sidorna 101-125 + 169 i:
Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.

http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll:
Sida i 36-39zs:

101 **Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.**
101 Innehåll
102 l NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition
103 2 Samhällsinformation — motiv och innebörd
103 2.1 Samhället och informationen
105 2.2 Varför samhällsinformation?
106 2.3 Vad är samhällsinformation?
108 3 Samhällsinformationen och individen
108 3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
110 3.2 Tillgänglig tid
111 3.3 Varför använder människan information?
112 3.4 Särskilda grupper
114 3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
115 3.6 Ett framtidsperspektiv
116 4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge
116 4.1 Informationsutredningen
117 **Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?**
118 **Nya villkor för public service**
-125.....**Om grundskolan och gymnasiet mm**

Samhällsinformationens principiella problem.

En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.

Promemorian handlar om myndigheternas/den offentliga sektorns information, som bara är en del av all information.

I det närmast följande utdrag : Innehållsförteckningen och första sidan av kapitel 1, sedan Kapitel 2 och 3 och första sidan av kapitel 4.

Promemorians datum är 1977, d v s 35 år före 2012.

Nämnden är sedan länge nedlagd och någon efterföljare tycks inte finnas.

1977 fanns inte Internet och de datorer vi har 2012. De flesta offentliga och privata organisationerna har nu hemsidor där deras verksamheter kan beskrivas och en mycket hög procent av hushållen har datorer som kan ta del av det. Texter, bilder och filmer kan lätt överföras per tråd och till och med trådlöst. Satelliter används så att överföringar kan ske över hela världen på några sekunder. Kommunikationstekniken är starkt utvecklad, men människornas förmåga att ta emot och hantera information tycks inte ha nått tillräckligt hög nivå.

Innehåll

l NSI: s uppdrag och diskussionspromemorians disposition. 5
l. l Uppdraget 5
1.2 Avgränsning 6
1.3 Promemorians uppläggning 6
1.4 Medarbetare 7

2 Samhällsinformation motiv och innebörd 9
2.1 Samhället och informationen 9
2.2 Varför samhällsinformation? 11
2.3 Vad är samhällsinformation? 14

3 Samhällsinformationen och individen 17
3.1 Oinformerad eller välinformerad? 17
3.2 Tillgänglig tid 20
3.3 Varför använder människan information? 21
3.4 Särskilda grupper 33
3.5 Massmediafattigdom och "informationssvaghet" 25
3.6 Ett framtidsperspektiv 27

4 Den offentliga sektorns information — bakgrund och dagsläge 29
4.1 Informationsutredningen 29
4.2 NSI — organisation och uppgifter 30
4.3 De offentliga myndigheternas information 39
4.3.1 Lagstiftning och ramar 39
4.3.2 Uppgifter 43
4.3.3 Undersökningsverksamhet 45
4.3.4 Medel 49
4.3.5 Några exempel ..... .55

5 Principiella problem 61
5.1 När ska samhället informera — före eller efter fatta-
de beslut'? 61
5.1.1 Ståndpunkter och argument 62
5.1.2 Exempel.....64
5.2 Hur ska samhällets information utformas? 74
5.2.1 För och emot plädering 75
5.2.2 Exempel 78
5.2.3 Behövs regler tor samhällsinformation?. 86
5.2.4 Behov av undersökningar 89
5.3 Samhällsinformation eller samhällskommunikation? 91
5.3.1 Diskussionen pm tvåvägskommunikation . . . . , ... 92
5.3.2 Exempel 94
5.4 Vem ansvarar för samhällsinformationen? 98
5.4.1 Diskussioner och ställningstaganden 99
5.4.2 Exempel ..... .102
5.4.3 Organisationsmedverkan 105

6 Sammanfattande frågor kring samhällsinformationen
och NSI:s **roll** 109
6.1 När ska samhället informera? 110
6.2 Hur ska informationen utformas? 112
6.3 Samhällsinformation eller samhällskommunikation? 115
6.4 Vem ska ansvara för samhällsinformationen? 117
6.5 Övrigt kring NSI:s roll 119
6.5.1 NSI:s bevakning av medborgarnas behov av information 119
6.5.2 NSI och effektiviteten i samhällsinformationen 119
6.5.3 NSI:s undersökningsroll 120
6.5.4 NSI:s konsultroll 120
6.5.5 NSI som utbildare 121
6.5.6 NSI:s budgetberedskap 122
6.5.7 Nämndens sammansättning 122
6.6 Övriga synpunkter 122

Bilagor
Bilaga l Samhällsinformation i Norge, Danmark och Finland 123
Bilaga 2 Referenslitteratur 125

l NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition

Syftet med denna promemoria är att initiera en allmän debatt kring de offentliga myndigheternas information. Avsikten är att belysa olika problem med utgångspunkt från exempel på genomförda informationsprojekt. Enligt direktiven från budgetdepartementet ska vi i denna PM presentera alternativa synsätt på de redovisade problemen. Syftet är alltså inte att NSI i denna promemoria ska framlägga förslag till lösningar på de olika problemen.

Diskussionspromemorian vänder sig till en bred grupp remissinstanser. Tanken är att dessa i sina remissvar ska besvara de frågor som promemorian utmynnar i.

I detta inledande avsnitt ska vi närmare presentera NSI:s uppdrag från budgetdepartementet. Därefter ska vi beskriva hur denna PM är upplagd och de avgränsningar som den bygger på. Slutligen ska vi redogöra för vilka personer som medverkat i denna skrift.....

2 Samhällsinformation — motiv och innebörd

Begreppet samhällsinformation är relativt nytt men företeelsen är gammal. Motiveringen för den första tidningen i Sverige, Ordinari PostTijdender(1645) var just behovet av information. Så länge det över huvud taget funnits samhällsbildningar, har det också funnits krav på information. Beslutsfattarna har velat göra sina beslut och åsikter kända.

Oavsett vilket politiskt system som råder, krävs alltså ett visst mått av samhällsinformation. Det är en självklarhet att vi också i Sverige i dag måste ha samhällsinformation. Det som kan diskuteras är på vilket stadium den ska ges, hur den ska utformas och vilka som ska ges ansvaret för densamma.

Det är uppenbart att behovet av samhällsinformation är speciellt stort i ett demokratiskt system. Demokratin förutsätter att medborgarna ska kunna ta ställning till en lång rad problem. Det krävs en viss basinformation hos medborgarna för att detta ska vara möjligt. Det förutsätter också att de folkvalda representanterna i riksdag och kommuner håller sig informerade om aktuell medborgaropinion. I annat fall riskerar de att bli mindre representativa för väljarna.

I detta första avsnitt ska vi inledningsvis beröra statsmakternas roll när det gäller information och redovisa de olika argument som förekommit för och emot samhällsinformation. Därefter presenteras ett antal definitioner av och problem kring samhällsinformationen.

2.1 Samhället och informationen

Avsikten med detta avsnitt är att sätta de offentliga myndigheternas informationsverksamhet i relation till det totala flödet av information i samhället.

Den rådande grundsynen på hur informationen om samhället i dag ska utformas, kan närmast beskrivas som att statsmakterna på olika sätt vill främja och stimulera ett fritt meningsutbyte i samhället.

De uppgifter som samhällsinformationen i vid bemärkelse ska fylla gentemot medborgarna kan sammanfattas på följande sätt. De ska

* tjäna medborgarna, upplysa dem om deras rättigheter och skyldigheter i förhållande till samhället och andra medborgare.

* öka medborgarnas möjligheter att påverka samhällsutvecklingen genom att ta del i och hävda sina intressen i den demokratiska processen.

* motivera till ansvarstagande för det gemensamma genom att öka medborgarnas kunskaper om samhället, sådant det ser ut och så som det förändras.

I första hand ska den fria debatten och opinionsbildningen ges möjlighet att helt självständigt och "automatiskt" sköta dessa uppgifter. Statsmakternas roll inskränks därför i huvudsak till att verka för att en fri debatt och kommunikation i samhället blir möjlig. Detta innebär på massmedieområdet att statens ansvar omfattar <u>strukturen,</u> medan grundprincipen när det gäller

innehållet är att mediernas redaktionella frihet ska vara oinskränkt.

En rad lagar och andra åtgärder från statens sida värnar om den grundsyn på informationen som antytts ovan. De mest grundläggande reglerna återfinns i tryckfrihetsförordningen (TF), där medborgarnas rättigheter att både få och ge information fastslås. Där beskrivs t ex meddelandeskyddet, rätten att ge ut tryckt skrift och rätten att ta del av offentliga handlingar.

Andra åtgärder som statsmakterna vidtagit för att förbättra kommunikationen och informationen i samhället är:

* införande av det ekonomiska stödet till dagspressen (i år ca 200 mkr)

* införande, våren 1977, av det ekonomiska stödet till tidskrifter (40 mkr)

* avtalet mellan staten och Sveriges Radio som stadgar att opartiskhet och saklighet ska tillämpas i dessa medier i avsikt att garantera medborgarna en allsidig information. En vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska enligt avtalet råda

* beslut om införande av lokalradiostationer bl a i syfte att förbättra den lokala informationen

* införande av partistöd (i år är det statliga stödet ca 53 mkr. Stödet från landstingen uppgår till 30 mkr. Det kommunala stödet uppgick 1974 till 38,4 mkr, aktuella siffror saknas).

Samhällsinformationen påverkas också av de riktlinjer för och stöd till kultur-, litteratur-, film- och teaterverksamhet som staten fastslagit.

I de fall då den fria debatten och opinionsbildningen inte fungerar tillfredsställande eller då väsentlig information inom något område saknas, vidtar emellertid staten också kompletterande informationsåtgärder. Det är utifrån detta perspektivsom vi ska betrakta de offentliga myndigheternas samhällsinformation.

Den samhällsinformation som utgår ifrån dessa kan sägas ha två huvudfunktioner

* Den ena funktionen avser medborgarnas rättigheter och skyldigheter liksom information om beslut och samhällsåtgärder i övrigt som varje berörd medborgare bör känna till. Som exempel kan nämnas information om sociala förmåner, rätt att delta i allmänna val och skyldighet att avge självdeklaration.

* Den andra avser sådana fall då den enskilde inte riskerar att gå miste om någon förmån eller saknar kunskap om någon lagfäst skyldighet. Det kan i stället gälla risker för samhället att inte kunna genomföra en åtgärd utan effektiv medverkan från medborgarnas sida. Som exempel kan nämnas förebyggande åtgärder som information om brott, narkotika m. m.

Beskrivningen av och diskussionen kring de offentliga myndigheternas information, dvs den samhällsinformation som denna skrift huvudsakligen behandlar, kommer att föras vidare i senare avsnitt.

2.2 Varför samhällsinformation?

En viss diskussion och debatt kring samhällsinformationen har förekommit. Studerar man de olika argument som under senare tid framförts i debatten. dominerar de positiva ställningstagandena. De flesta menar att olika förändringar i samhället och brister i nuvarande information kräver ytterligare åtgärder från samhällets sida.

Redan i direktiven till informationsutredningen, som tillsattes 1967, påpekades att det allmänna fortlöpande ökar sina insatser på ekonomiska, sociala, tekniska och många andra områden. Detta skulle medföra, enligt direktiven, att kraven på en allsidig och objektiv information till medborgarna om det allmännas verksamhet skulle komma att växa.

Liknande uppfattningar har kommit till uttryck i en rad andra sammanhang. Utredningen om kommunal demokrati förklarade att det behövdes en ökad kommunal informationsverksamhet eftersom "allt fler uppgifter som har betydelse för medborgarnas vardag sköts av kommuner och landsting". (Utredningen finns sammanfattad i SOU 1975:42)

Det finns också andra förändringar i samhället som ansetts motivera ökade informationsinsatser. Invandrarutredningen (SOU 1974:69—70) framförde som ett av sina huvudkrav bättre information till olika invandrargrupper. På liknande sätt har man ansett att den omfattande folkomflyttningen inom landet ställer nya krav på information. Människor flyttar ifrån ett invant "kommunikationssystem" och kommer till ett nytt där de har svårt att göra sig hemmastadda. Individens behov av upplysningar av olika slag ökar.

Utvecklingen på massmedieområdet har också ansetts ställa krav på information från samhällets sida. Tidningsdöden har ansetts innebära att informationen fungerar sämre samtidigt som kraven ökar. Den kommersiella reklamen har utvecklats och blivit allt mer sofistikerad; det är lätt att meddelanden som rör samhället försvinner i floden av kommersiella reklamkampanjer av olika slag.

I debatten om samhällsinformationen har det naturligtvis också funnits kritiska röster.

Från olika håll har man påvisat att vissa grupper i samhället har bristande möjligheter till information — de har kallats "informationssvaga" och "politiskt fattiga". I en uppsats som Kjell Nowak vid Handelshögskolan i Stockholm skrev 1971, sammanfattade han problemet på följande sätt: "Stora grupper i samhället har en myckel begränsad informationstillgång: människor vet inte att information finns, inte var den finns. De har inte praktisk möjlighet att skaffa den, de tror inte att de har nytta av den, de förstår inte dess innebörd, de vet inte hur informationen kan utnyttjas etc." Låginkomstutredningen (Sten Johansson: Politiska resurser, utkast till utredningens kap 10) kom fram till resultat som pekade i samma riktning.

Man har kritiserat den gällande informationstekniken dels för att den varit inriktad på dem som redan vet och kan, dels för att myndigheterna varit allmänt ineffektiva när det gällt information. Man har också krävt ökad "kommunikation", myn-

digheterna ska inte bara gå ut med budskap utan också lyssna till medborgarnas krav.

Frågan om varför samhället bör satsa på informationsåtgärder av olika slag har således fått många och varierande svar. Det har även funnits de som varnat för alltför omfattande insatser. Vi kan här framför allt urskilja två olika argument.

Det ena har varit att individen inte har tid att ta emot mer information. Det är helt enkelt bortkastade pengar att satsa på ökade informationsresurser eftersom människor inte orkar konsumera mer. Det har talats om övermättnad och om "informationsskval". Ett förslag om vidgad samhällsinformation borde alltså ledsagas av frågan: på bekostnad av vad?

Det andra argumentet har varit att ökad samhällsinformation också betyder ökade styrnings- och manipulationsmöjligheter från statens sida. Man har menat att samhällsinformationen endast syftat till att befästa det bestående samhället och de redan starkas makt.

Sammanfattningsvis kan konstateras att diskussionen kring samhällsinformationen varit relativt begränsad och att de positiva sidorna övervägt. Man har främst debatterat de informationstekniska aspekterna och mer sällan satt in samhällsinformationen i ett större sammanhang. Inte heller har man tagit upp frågan om vad en ökad statlig information kan få för konsekvenser för den politiska processen. Finns det risk för att de statliga informationsåtgärderna kommer i kollision med den politiska debatten?

2.3 Vad är samhällsinformation?

Begreppet samhällsinformation är i dag svårdefinierbart och därmed besvärligt att bestämma omfattningen av. Somliga vill fatta begreppet mycket vitt och innefatta nästan samtliga åtgärder från statens sida som berör informationsflödet i samhället. Andra vill välja en snävare avgränsning, t ex den som är utgångspunkten för denna PM. En vid definition kan utöver information från den offentliga sektorn, också omfatta information från politiska, fackliga och andra folkrörelseorganisationer, från påtryckningsgrupper och massmedier.

En del av den diskussion som förts kring samhällsinformationen har haft sitt upphov i att man utgått från olika definitioner. Detta är ett skäl till att det här finns anledning att ta upp definitionsfrågan. Ett annat skäl är att frågan hänger nära samman med vilka uppgifter man vill ge NSI och de statliga informationsorganen.

Fyra av de förslag till definitioner som förekommit kan sägas spegla större delen av det fält som debatten rört sig inom.

Vid ett symposium i Stockholm 1970 kallat: "Metoder vid samhällsinformation" föreslogs följande definition: "Samhällsinformation är varje urval av upplysningar om aktuella förhållanden och företeelser i samhället som förmedlas till allmänheten, till vissa grupper inom allmänheten och till myndigheter".

1960 års radioutredning ansåg att samhällsinformation var:

". . . upplysning om det svenska samhället av i dag, dess institutioner, näringsliv och organisationer, dess relationer i internationella sammanhang samt den enskildes ställning och funktion i detta samhälle som individ och gruppmedlem" (SOU 1965:20).

I en uppsats med titeln "Information som värde" (1972) gjordes följande förslag till definition: "Samhällsinformation kan definieras som den grundläggande information som är nödvändig för en individs sociala orientering. Med social orientering menas kunskaper om hur påverkan av den egna situationen genom olika mekanismer i samhället kan äga rum på effektivaste sätt".(Lennart Weibull ur "Värdefördelningen i Sverigc", Lund 1972)

1967 års informationsutredning förklarade: "Den samhällsinformation, som utredningen behandlar i detta betänkande, är emellertid begränsad till sådan information som är en följd av riksdagens, landstingens och kommunernas beslut och de instruktioner de utfärdat för myndigheterna" (SOU 1969:48).

En av de grundläggande svårigheterna vid formulerandet av en definition är — vilket framgår av de ovan givna exemplen - att vissa vill tänja på begreppet medan andra vill vara mera återhållsamma.

Också andra problem i samband med samhällsinformation hör nära samman med definitionsfrågan. En av de viktigaste diskussionerna har gällt frågan om "envägs- eller tvåvägskommunikation". Informationsutredningen prioriterade uttryckligen "myndighetsinformationen". Baskravet var att medborgarna skulle ges information om rättigheter och skyldigheter. Samma synsätt fanns i propositionen om förbättrad samhällsinformation (1971: 56).

Det finns dock vissa som varit av annan mening. De har lagt tyngdpunkten på "kommunikation" och talat för olika former av åtgärder som skulle kunna stimulera medborgarnas kommunikationsaktivitet. Man har kritiserat den allt för myndighetspräglade informationen och velat förändra denna.

Ett annat problem av principiell natur gäller frågan om pläderande och icke pläderande information. Frågan är komplicerad, speciellt eftersom det kan ifrågasättas om det över huvud taget går att skilja mellan opartisk, saklig information å ena sidan, och värderande sådan å den andra. SIDA förklarade i sin remiss på informationsutredningen att det var tveksamt om man kunde göra någon uppdelning i "sakinformation" och "opinionsbildning".

Sammanfattningsvis ska sägas att det varken är möjligt eller ens önskvärt att söka definiera samhällsinformationen i en enda mening. Det fordras en mer nyanserad diskussion kring ett antal centrala problem — av vilka en del vidrörts ovan.

Det är den här debattskriftens uppgift att med hjälp av ett antal exempel illustrera de problem som uppkommit genom samhällsinformationens expansion.

3 Samhällsinformationen och individen

Statsmakternas satsning på en vidgad samhällsinformation grundar sig på övertygelsen om att medborgarna har ett stort behov av att hålla sig informerade eller kunna skaffa sig information om en lång rad vitt skilda företeelser i samhället.

Men vilken tid och vilka möjligheter i övrigt har i realiteten en individ att tillgodogöra sig samhällets information?

I detta kapitel ska vi försöka betrakta samhällsinformationen ur individens synvinkel. Vi börjar med några tankar och frågor kring individens situation. Därefter försöker vi ge en bild av hur mycket tid att ta emot information som individen i allmänhet har. Vi talar sedan något om vilka motiv som styr användningen av information och berör några särskilda gruppers speciella problem. Slutligen försöker vi skissera vilken inriktning utvecklingen kan tänkas ta i framtiden.

3.1 Oinformerad—eller välinformerad?

Tveksamheten inför en vidgad samhällsinformation har, som nämnts i föregående avsnitt, bl a baserats på argumentet att individen i vårt samhälle inte har tid att ta emot mer information.

Frågan är om samhället kastar bort pengar genom att öka statens informationsinsatser då människor i alla fall inte orkar ta emot mer.

Somliga menar att den enskilde individen redan nu utsätts för ett "informationsskval" och upplever en övermättnad av information, sådan information om vilken han inte vet — och inte heller kan ta reda på — om den är användbar eller inte.

Diskussionen om en vidgad samhällsinformation måste kanske — om argumentet är riktigt — kopplas till frågan: vilken annan typ av information kommer individen i så fall att avstå från.

Det är naturligtvis svårt att bedöma om påståendet att vi har en intformationsövermättnad är riktigt eller inte.

Bedömningen måste utgå från en beskrivning av mottagarnas faktiska informationssituation i vardagslivet. Hänsyn måste även tas till vilken träning och kapacitet människor har i att söka, välja, ta del av och använda olika slag av information. Vidare är det nödvändigt att göra klart för sig, för vilka syften och mål människor använder eller väljer att inte använda information (oavsett vad avsändaren — myndigheten — kan ha för syften).

Slutligen måste en bedömning göras av de olika typer av information som ingår i informationsflödet. Användbara beskrivningar av detta slag finns f n inte, varför man måste nöja sig med grövre principiella resonemang.

Vårt nutida informationssystem (som ytterst bygger på uppfinningen av papper från 1100-talet och Gutenbergs uppfinning av tryckkonsten från mitten av 1400-talet) ger oss möjligheter att registrera, lagra och sprida information genom tekniska hjälpmedel.

Detta system har ersatt en tidigare ordning, i vilken informationen spreds muntligt eller från person till person och där den

enda möjligheten att lagra informationen bestod i att människor kom ihåg vad som meddelats.

Den nutida människan behöver inte på samma sätt som förr komma ihåg den information som hon erhållit, eftersom den finns lagrad någonstans och — förhoppningsvis — går att ta fram om den skulle behövas.

Människan har också lärt sig att man inte behöver ta del av information som inte är aktuell just för tillfället. Den kan också — förhoppningsvis — aktualiseras vid den tidpunkt då den behövs.

Vår nutida skrivna kultur bygger alltså på förutsättningen att information kan lagras och sparas tills dess den behövs. Människor som lever i denna skrivna kultur utgår i sitt informationsbeteende från att endast en ytterst liten del av den förefintliga informationen är nödvändig att ta del av nu. Det väsentliga i informationsbeteendet blir alltså att träna in en strategi, med vars hjälp man kan sålla fram den lilla andelen nu nödvändig information från den stora mängden icke aktuell. I strategin ingår också att bygga upp ett antal säkra källor ("uppslagsböcker"), som kan rådfrågas när man behöver information.

Den mderna människan har, genom utveklingen av kommersiella och offentliga system för att lagra och sprida information, lärt sig att hon har rätt att fungera oinformerad i den meningen att hon inte behöver komma ihåg och själv lagra information som inte kontinuerligt behövs.

Denna utveckling av informationsbeteendet går parallellt med en annan med motsatt effekt. En grundläggande demokratisk/politisk värdering i vårt samhälle är att medborgare ska vara orienterade och upplysta om ting som rör samhällets utveckling och skötsel. Detta är en förutsättning för att med borgarna på ett engagerat och rationellt sätt ska kunna utföra sina demokratiska uppgifter och för att demokratin ska kunna fördjupas. Om ett sådant mål ska nås måste en fyllig information om samhället kontinuerligt spridas och finnas tillgänglig. Det är en medborgarplikt att följa och ta del av betydelsefulla delar av detta informationsflöde. De allmänna grundförutsättningarna för att individen ska kunna göra detta har givetvis förbättrats genom den generella höjningen av utbildningsnivån.

De ovanstående två tendenserna sammantagna innebär alltså att individen å ena sidan har lärt sig att bara den lilla del av informationen som behövs just för tillfället behöver uppmärksammas, medan resten går att spara. Å andra sidan måste ett brett informationsflöde kontinuerligt gås igenom och värderas för att den medborgerliga uppgiften ska kunna lösas.

Individen har å ena sidan en möjlighet att fungera oinformerad, å andra sidan en plikt att vara välorienterad.

3.2 Tillgänglig tid

Resonemang om informationsflöden måste sättas i relation till den tid som människor har tillgänglig för information.

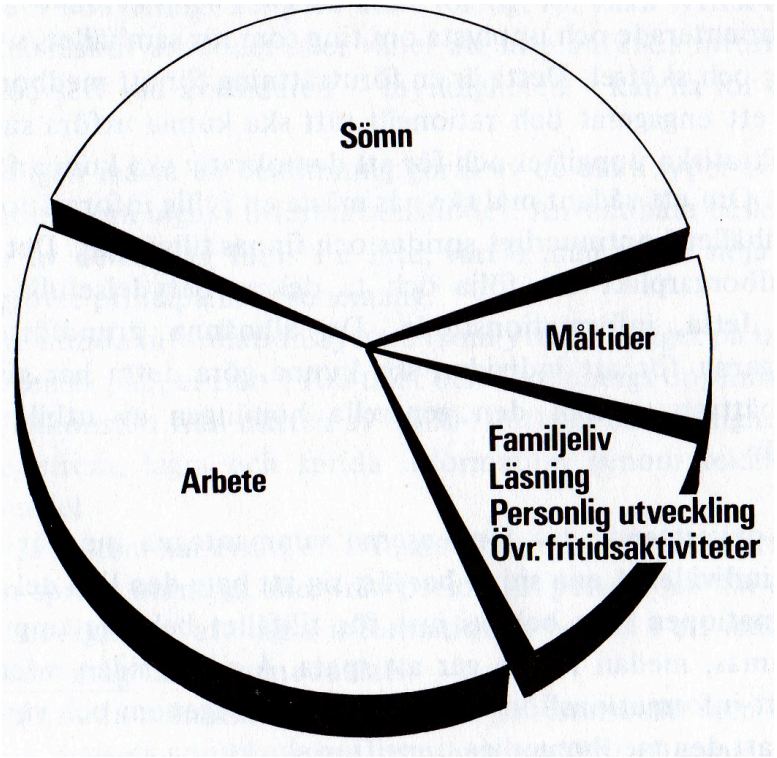

Konkurrensen om de "fria" timmarna är stor

Under arbetsveckan återstår några få timmar per dygn för familjeliv, läsning, TV-tittande, övriga fritidsaktiviteter, personlig utveckling samt informationsinhämtande.

Konkurrensen om dessa "fria" timmar har ökat, dels genom det växande utbudet av fritidsaktiviteter, dels genom att nya medier tillkommit och genom att äldre medier nu uppträder i flera varianter.

Individen får i denna situation försöka hushålla med den tid som återstår för massmedierna. Hon kan göra detta på olika sätt, t ex genom att:

* minska den tid som ägnas ett visst medium
* välja bort de medier som inte anpassat sig för den tidsbrist som existerar
* avstå från bruk av massmedier.

Studier visar att alla sätten (oftast i kombination) kommer till användning.

Människor lär sig att använda sin tillgängliga tid på ett ekonomiskt sätt. Detta innebär att de i första hand tycks välja att ta del av sådana medier som anpassat sig till de situationer och tider (t ex TV och direktreklam) eller korta tidsperioder (t ex kvällspress, nyheter i P3) som står till människans förfogande.

Detta sätt att välja ut medier har främjat två typer av medieinnehåll: innehåll av tidsfördrivskaraktär samt innehåll som tillåter snabb översiktsläsning (rubrik- och ingressläsning). Vi ska kommentera detta närmare längre fram i detta avsnitt.

3.3 Varför använder människan information?

Detta avsnitt söker visa att de som avsänder information — i detta sammanhang de offentliga myndigheterna — och de som ska ta emot informationen — individen eller gruppen — inte alltid har samma motiv för sitt handlande.

När offentliga myndigheter går ut med information i någon fråga, sker detta med avsikt att förmedla kunskap, förändra attityder eller beteenden bland dem som informationen riktar sig till.

Mottagarnas och myndigheternas motiv för att sända resp ta emot information kan ofta sammanfalla, men det kan också hända att de skiljer sig åt.

Människan använder information på tre principiellt olika sätt:

* För att skaffa sig upplysningar och faktaunderlag avsedda att användas för mer eller mindre medvetna och bestämda personliga syften

* Som ett instrument för att få tiden att gå — tidsfördriv

* Som en källa till direkt behovstillfredsställelse — dvs för att det är i sig tillfredsställande och njutbart att ta del av meddelandet.

Det första sättet att använda information kan i sin tur indelas i två skilda lyper:

* dels sådan som behövs för att klara de närmaste dagarna (vad ska jag äta i dag, hurudant är vädret, när ska deklarationen in, vart ska jag anmäla flyttning, var ligger försäkringskassan, när är sista dagen för anmälan till universitetet etc)

* dels sådan som påverkar individens mer långsiktiga handlande (vilken linje ska mitt barn välja i skolan, ska jag satsa på vuxenutbildning, hur kommer löneavtalet att se ut, är det vettigt att sätta in elvärme i fritidshuset).

Det dagsaktuella infonnationsinhämtandet är av ekonomi- och tidsskäl mycket ritualiserat. Människor lär sig bestämda nyckelord, tecken och symboler för att hitta rätt i informationen. De lär sig var och när i tiden dessa koder finns resp dyker upp i massmedierna och i andra trycksaker.

Så är t ex dagstidningsläsandet ritualiserat i den meningen att individen går igenom sin tidning på liknande sätt varje dag. Han hittar i den och ser snabbt de koder han vant sig vid att förknippa med dagsnyttig information.

Sannolikheten att sådan information uppmärksammas som inte uppträder under rätt kod är mycket låg.

Det långsiktiga informationsinhämtandet är även det präglat av att individen måste hushålla med tiden. Individen är emellertid inte lika ritualiserad när det gäller koder, utan utvecklar en erfarenhetsbaserad vana att använda en viss kombination av massmedier och andra informationskällor. Denna uppsättning informationskällor tycks bibehållas oförändrad under längre tidsperioder.

När det gäller att inhämta information avsedd som tidsfördriv eller direkt behovstillfredsställelse tycks människor däremot snarast försöka vara så rörliga och öppna som möjligt. Detta beror på att människan rent biologiskt behöver omväxling och täta avkopplingstillfällen (som rasterna i skolan). Man måste då vara beredd att använda tillgängliga källor som hjälp till avkoppling. Detta innebär att även t ex nyhetsprogram i radio och TV, och information av typ "Anslagstavlan" eller direktdistribuerade broschyrer, kan komma att konsumeras som tidsfördriv eller underhållning.

De krav man som läsare i dessa situationer ställer på medierna är dels att de ska räcka den tillgängliga tiden ut, dels att de ska ge den stimulans och/eller vila som människan behöver. Reklamfilmer, TV-spots, debattartiklar, broschyrer, trafikreklam, böcker, nyhetsprogram etc måste först och främst uppfylla kravet på att fylla ut tiden. Samtidigt måste dc ge tillfredsställelse under den tid de konsumeras.

Naturligtvis är det så att dessa olika sätt att använda information ofta kombineras och sammanfaller, eller att en och samma informationskälla används med flera syften.

Vad som är väsentligt att komma ihåg är att människans strategi när det gäller att söka och ta del av information ter sig olika beroende av hur hon kommer att använda informationen. Detta innebär vidare att nutida människor utifrån sin erfarenhet byggt upp beteenden med vars hjälp de relativt väl kan hantera det som kallas för informationsskval. Det innebär emellertid inte att individen alltid själv sållar fram den information som t ex samhället finner önskvärt att han/hon ska ta del av. Det innebär inte heller att individen alltid använder den massdistribuerade samhällsinformationen för att få sakupplysning. Frågan blir då om myndighetsinformationen ska utformas så att individen stimuleras att ta del av den med olika motiv. Ett icke avsiktligt läsande/lyssnande kan kanske indirekt öka individens kunskaper om samhället.

3.4 Särskilda grupper

Resonemanget i föregående avsnitt kan tolkas så att människor i det moderna informationssamhället skulle vara väl skickade att klara informationsflödet trots att de i praktiken har lite tid till sitt förfogande.

Denna tolkning är emellertid alltför optimistisk. Många grupper i vårt samhälle kan karaktäriseras som "informationssvaga". Det finns flera olika skäl till detta.

Ensamma och isolerade

Alla de människor som av olika skäl är ensamma och isolerade har sämre möjligheter att ta del av och rätt använda det informationsutbud som bygger på att människor tillsammans läser, hör eller diskuterar innehållet.

Språksvårigheter

En annan kategori utgör de invandrare som lever och arbetar i Sverige. Språksvårigheter och ovana vid det svenska informationssystemet stänger dem ute från väsentliga informationskällor.

Handikapp i syn, hörsel och tal

En stor grupp människor har syn-, hörsel- eller talsvårigheter och är därför mer eller mindre utestängda från de reguljära informationskanalerna.

Fysiska handikapp

De fysiskt handikappade utestängs helt eller delvis från all den information som förutsätter eventuell fysisk förflyttning till platser för informationsspridningen,

Skiftarbeten

De skiftarbetande som i sin livsföring har annorlunda sömn- och vakenperioder än de flesta människor i övrigt kan inte använda vissa medier, som t ex TV.

Låg inkomst

De med låga inkomster har av kostnadsskäl inte samma möjligheter att använda kommersiellt prissatta medier.

Lag utbildning

De med låg utbildning har mindre möjligheter än de välutbildade att förstå det informationsutbud som finns runt omkring dem.

Intellektuellt låg kapacitet
Vissa människor har, bortsett från utbildningsbrister, en intellektuellt så låg kapacitet att de inte kan tillgodogöra sig tillgänglig information.

Tidsnöd

En grupp människor har ett arbete med sådan arbetstid att de inte hinner ta del av annan information än den som specifikt rör det egna arbetet. En stor del av samhällets välutbildade beslutsfattare tillhör denna grupp. Deras privata och medborgerliga informationsinhämtande är ofta starkt beskuret trots att de yrkesmässigt till stor del hanterar information.

Boende i storstad och tätort,

De som bor i storstadsregionerna utsätts för ett intensivare informationsflöde, både av kommersiellt och offentligt slag. De kan därför ha större svårigheter att sålla fram väsentlig information än de som bor i mindre tätorter och glesbygd, där informationsflödet inte är lika intensivt. I storstadsregionerna har dessutom de större avstånden mellan hem och arbetsplats en tendens att minska den tid som är tillgänglig bl a för informationsinhämtande genom massmedier.

Geografisk isolering

Ett stort antal faktorer, ensamma eller i kombination med varandra, försätter individen eller gruppen som bor geografiskt isolerad i en sådan situation att den utestängs från stora delar av det vi kallar ett normalt informationsutbud.

3.5 "Massmediefattigdom och informations-svaghet"

Studier visar att det i Sverige finns en stor andel av befolkningen som genom inverkan av någon eller några situationsfaktorer kan karaktäriseras som massmediefattiga. De har få eller starkt utarmade kontakter med den massmediespridda informationen.

Genom att massmedierna i växande grad anpassar sitt innehåll och sin nivå till den egentliga publiken — som till stor del utgörs av massmedieintensiva dvs sådana personer som har många kontakter med massmedier, antages klyftan till de massmediefattiga markeras alltmer. De massmediefattiga får allt svårare att ta del av ett alltmer avancerat innehåll i massmedierna.

Känslan av oförmåga att ta del av innehållet i massmedierna samt den påtagliga resurssvaghet som ursprungsfaktorerna oftast också medför, har förmodats leda till att många massmediefattiga tränas i att omfatta en "förlorares strategi".

Denna "förlorarens strategi" kan på informationens område tänkas leda till att man aktivt undviker information för "om jag inte vet någonting kan ingen i efterhand säga att jag handlat mot bättre vetande. Det är inte mitt fel att jag inte planerar mitt liv på ett vettigt sätt för jag känner inte till något". Med denna strategi undviker individen att själv ta på sig skulden och skyddar sig mot eventuella beskyllningar om motsatsen.

Om denna strategi av aktivt informationsundvikande existerar, förstärker den i hög grad de informationsklyftor som finns.

Är det då självklart att massmediefattigdom är detsamma som informationssvaghet? Denna fråga måste diskuteras och studeras ingående innan man drar slutsatsen att en stor del av svenska medborgare lider brist på väsentlig information därför att de har få kontakter med massmedier eller av ett eller annat skäl har svårt att använda massmediespridd information.

Givetvis är massmedierna inte den enda användbara källan till information. Självklart får individen också muntlig information på olika sätt. Det kan tänkas att de grupper som ofta kategoriseras som massmediefattiga använder ett annat system än massmedier för att hålla sig informerade inför dagssituationen, exempelvis muntliga kanaler.

I så fall har de bibehållit en verbal kultur, de förlitar sig mer på personer, vilka rådfrågas vid behov, än på massmediernas information. Med ett sådant system av personliga källor till information torde, i ett begränsat perspektiv, dagsinformationen kunna klaras samt till viss del även den information som krävs för planering på längre sikt.

Med den inriktning massmedieforskningen i dag har, saknas emellertid data om i hur stor utsträckning människor använder sig av informationssystem som bygger på t ex personlig rådgivning. Det är också okänt hur väl eller dåligt dessa system fungerar i de fall de används vanemässigt.

3.6 Ett framtidsperspektiv

Den tekniska utvecklingen inom etermedier, tryckmedier och datateknik har under det senaste decenniet i grunden förändrat förutsättningarna för information och informationsspridning. Nya medier har utvecklats, informationslagringssystem med stor kapacitet har kommit till användning inom enskild och offentlig förvaltning.

Övergång till datasättning inom grafisk industri och dagspress möjliggör att innehållet i böcker och tidningar alternativt kan presenteras för publiken genom elektroniska medier. Samtidigt förändras förutsättningarna för arkivering och biblioteksservice.

Kommer dessa tekniska möjligheter att förändra människors informationsbeteende, deras intresse för information eller deras möjligheter att använda information? Frågorna är omöjliga att besvara med säkerhet. Iakttagelser av människors reaktioner på den gutenbergska revolutionen och av människans förhållanden till andra tekniska förändringar ger vid handen att människors beteenden och vanor som regel förändras långsammare än de tekniska förutsättningarna.

Om denna historiska iakttagelse fortfarande är giltig innebär den att människan kommer att behålla informationsbeteenden som är typiska för den "skrivna kulturen" långt efter det att de nya tekniska informationsverktygen kommit i vardagligt bruk. Detta innebär att många nya tekniker kommer att överbringa innehåll på ett språk och i former som etablerats under ett tidigare tekniskt skede. Exempel på detta kan ses inom datatekniken där dataspråket översätts "tillbaka" till s k klartext därför att människor är vana att läsa den typen av meddelanden.

Den väsentliga frågan inför den framtida utvecklingen på informationens område är hur förändringar i det naturliga mänskliga informationsbeteendet sker.

Det finns de som hävdar att det kommer att ske en sådan förändring av beteendet som innebär att människor, vid sidan av den personliga informationen, i högre grad kommer att hämta information från elektroniska medier i framtiden. Å andra sidan finns hittills inga tecken på att användningen av tryckta medier minskar.

Utsagor om ett framtida informationssamhälle är i hög grad avhängiga av vår kunskap om hur mänskligt informationsbeteende fungerar i dag och hur det förändras bl a genom introduktion av nya medier och nya system att lagra information.

De nya teknikernas inneboende möjligheter kan utnyttjas och utvecklas endast om de människor som ska använda dem förmår och/eller vill förändra sig och anpassa sitt beteende till de nya möjligheterna. Detta område är f n dåligt utforskat och vår kunskap är följaktligen ofullständig och otillräcklig.

4 Den offentliga sektorns information — bakgrund och dagsläge.

Som en del av bakgrunden till den offentliga sektorns information, ska vi i detta kapitel kort beskriva 1967 års informationsutredning. Därefter ska vi ge en bild av nämndens för samhällsinformation uppgifter. Vi beskriver också de offentliga myndigheternas informationsverksamhet, lagstiftning och ramar för verksamheten, samt de resurser som denna tar i anspråk.

4.1 Informationsutredningen

1967 tillsatte regeringen en utredning för att utreda frågan om vidgad samhällsinformation. Utredningsgruppen antog namnet informationsutredningen.

1969 lade informationsutredningen fram sitt betänkande, och föreslog riktlinjer för statens informationsverksamhet.

Utredningen fann att allmänhetens kunskaper om de förmåner samhället har att erbjuda var så begränsade att avsikten med flera nya reformer inte kunnat förverkligas. Man fann också stora brister i medborgarnas kunskaper om vad de i sin tur var skyldiga samhället.

I betänkandet behandlades också: myndigheternas kontaktverksamhet — olika typer av samhällsinformation — förutsättningar för samhällsinformation genom massmedier och andra medier — samlad rådgivning i informationsfrågor — centralt rådgivningsorgan för samhällsinformation.

Våren 1971 lade regeringen fram sin proposition (1971:56) om förbättrad samhällsinformation.

Där föreslogs att man skulle inrätta en särskild nämnd för samhällsinformation, som skulle insamla kunskaper om de enskilda medborgarnas informationsbehov, samordna den statliga informationsverksamheten och fördela det särskilda anslag på 15 miljoner som enligt förslaget skulle tas i anspråk för att i huvudsak vidga och förbättra samhällsinformationen.

Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna? De enklaste bitarna.

Public service. Sveriges radio, SR, och Sveriges television, SVT ger informationer. TV1 , TV2 och Kunskapskanalen är de vanligaste TV-kanalerna med Rapport och Aktuellt mm. Kunskapskanalen visar vissa program från Utbildningsradion UR. De som betalar TV-avgift kan få tillgång till Barnkanalen, SVT24 och vanligen den privata reklamkanalen TV4. Med abonnemang kan man få tillgång till många andra kanaler. I radion är P1 det viktigaste, men där finns många andra kanaler. På hemsidan om samhällsplaneringens problem finns radio och TV på område 7914.

En svaghet med radio och TV är att informationen inte lämnas i textformat. Det som framförs försvinner efter framförandet och man har i huvudet inte minne som kan registrera tillräckligt väl. Man kan numera efteråt ibland på Internet få repriser, men det kompenserar inte bristen på skriven text. I information i skriven text kan man lätt läsa om det man först inte uppfattat och förstått.

I radio och TV talas ofta för otydligt och för snabbt och med bortfall av viktiga delar av ord. En miljon svenskar har hörselproblem och de kan ofta ha svårt att uppfatta det som sägs. Ledningarna för radio och TV tycks inte ha förstått det och inte intresserat sig för att få fram tydligare tal. En del svenska program textas på svenska, men texten i direksända program har för dålig kvalitet.

Sveriges Radio och Sveriges Television skulle på sina hemsidor kunna ha ett dokument med följande innehåll:

1 En redodovisning av människans hörselorgan.
2 Om fel som kan finnas på hörselorganen.
3 Om vad man kan göra för att förbättra hörseln, inklusive hörapparater o d.
4 En redovisning av människans röst- och talorgan.
5 Om fel som kan finnas på röst- och talorgan.
6 Om vad man kan göra för att förbättra röst och tal, inklusive tekniska hjälpmedel och deras handhavande, förstärkare, mikrofoner, sättet att tala i mikrofon, talhastighet o d. Mikrofontyper, intervjuteknik, samtalsmiljöer, bolagens reglering av utsändning o d.
7 En text utformad med hänsyn till hörselproblem och talproblem som man kan högläsas på kanske tio minuter, och som man kan öva på för att utröna hur bra eller dåligt man hörs av andra. Man spelar in läsningen på en bandspelare e d och avlyssnar sedan.
8 De som vill bli anställa av bolagen för att prata i program bör få provläsa texten, som sedan bedöms och betygssätts av en person eller en jury med kompetens att bedöma med hänsyn till hörbarhet. Betyg lämnas till den som ska anställa och som får avgöra om läsaren är lämplig till prat i program.

Arkiv och bibliotek ger tillgång till böcker och andra trycksaker o d. På hemsidan om samhällsplaneringens problem finns på de 129 sidorna för olika verksamheter uppgifter om motsvarande områden hos bibliotek som registrerar med biblioteksystem SAB, DC och DK. På hemsidan finns arkiv på område 101 och biliotek på 102.

Köpa böcker hos bokhandlare. Handel område 653, förlag 655.

Tidningar och tidskrifter finns på omåde 90. De är vanligen utgivna av kommersiella eller intressestyrda företag och organisationer. Det som står i dem måste bedömas med hänsyn till det. De vanliga dagstidningarna och många tidskrifter är för sin ekonomi beroende av

pengar från annonsörerna och utgivarna får akta sig för att stöta sig med dem, inte stöta sig med den gren de sitter på.

Dagstidningarna har vanligen anknytning till någon politisk inriktning och man måste beakta det när man läser. Sveriges största morgontidning DN beskriver sig som oberoende liberal. Den politiska hemvisten märks på ledarsidorna. DN har nästan ett monopol på debattartiklar och lär refusera många som vill in. I det följande ska ändå citeras ett antal debattartiklar och andra ariklar utan att det betyder ett medhåll med alla eller allt i dem.

Internet. Tidigare fanns på Internet många länksamlingar på olika sätt uppställda efter system som täckte alla eller många informationsområden. De är nästan alla borta nu. Bland dem fanns det nedlagda sverige.se som innhöll länkar till myndigheter o d.Vill man nu få tag på länkar inom ett område har man mest bara att skriva in sökord på Google och få deras länkar.

Statliga och kommunala myndigheter och organisationer, skolor och utbildningsföretag o d och privata organisationer och företag, utredningsorganisationer, lobbyoranisationer o d och personer med informationsverksamhet har numer för det mesta hemsidor på Internet. De som inte finns där vill inte synas. Det de informerar om på hemsidorna är av skiftande kvalitet, det man vill dölja nämns inte. Problemet är att hitta dem. Sök på Google.

Skolor. Viktiga informationsverksamheter bedrivs i skolor av alla slag och på olika nivåer.

Sociala kontakter. I hemmet**,** bland kamrater och bekanta, på arbetsplaster, under fritidsverksamheter och resor o s v blir man utsatt för informationer och informerar själv.

Från Nya villkor för public service, hela dokumentet, SOU 2012:59 (pdf 4,6 MB)

Nya villkor för public service

Från kapitel 3:

“ 3.5 Mediekonsumtion

Enligt IRM har hushållens totala medieutgifter ökat under en längre tid och uppgår idag (2011) till drygt 17 000 kronor per år. I den summan ingår allt från internetabonnemang till mobiltelefonabonnemang, betal-tv-kanaler, böcker, biobiljetter, CD-skivor m.m. Kostnaden för abonnemang på betal-tv-kanaler i form av bas- och tilläggsutbud uppgår till knappt 2 200 kronor. För internetabonnemang med fast uppkoppling betalar hushållen drygt 2 600 kronor och för mobilabonnemang (inklusive kostnader för ”mobil-surf”) strax under 2 600 kronor (IRM, 2011). Radio- och tv-avgiften uppgår till 2 076 kronor.

Den ökade betalningsviljan har dock inte lett till att mediekonsumtionen mätt i tid har ökat i motsvarande utsträckning. Den tid som svenskarna sammanlagt ägnar åt olika massmedier har under det senaste decenniet legat relativt stabilt på ungefär sex timmar om dagen. (I uppgiften, som bygger på en självuppskattning, tas inte hänsyn till att olika medier kan användas samtidigt.) Mest tittar man på ”vanlig” tv och använder internet (26 procent vardera 2011), medan radions andel av bruttotiden uppgår till 22 procent (se diagram 3.4). Se vidare avsnitt 3.6.3 om användningen av internet.

Det är människor i åldersgruppen 15–24 år som är de flitigaste medieanvändarna. Det är också den gruppen som använder internet allra mest, 39 procent av bruttotiden. Internetanvändningen i gruppen 65–79 år ligger på 8 procent. Radiolyssnandet ökar däremot med åldern. Åldersgruppen 9–14 år använder 7 procent av sin bruttotid åt radio medan åldersgruppen 65–79 år använder hela 31 procent (Mediebarometer 2011, s. 26 f.).

Diagram3.4 Den bruttotid som befolkningen 9-79 år ägnar åt massmedier fördelad på olika medier, 2011

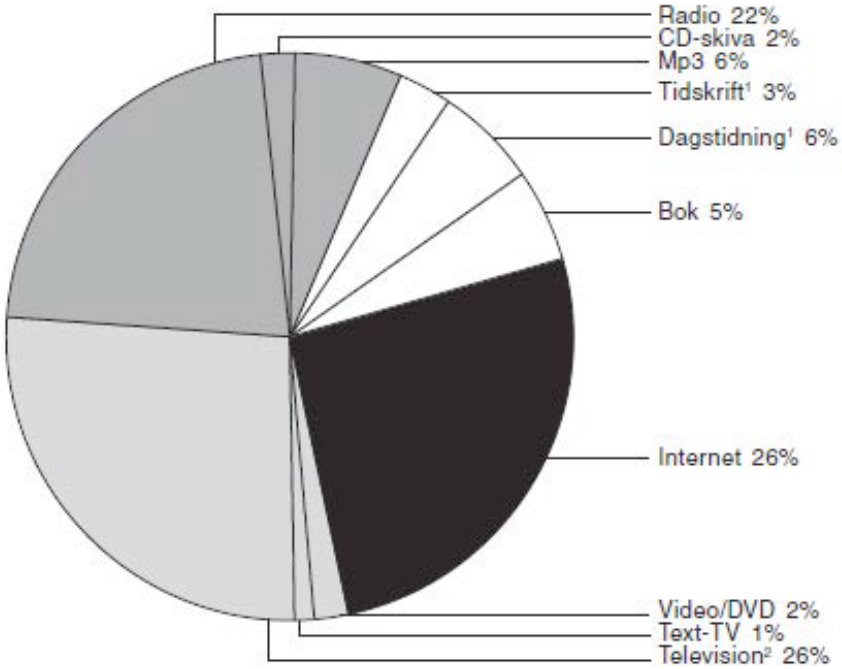

1 . Avser genomsnittlig tid för papperstidningen.
2 . Avser genomsnittlig tid för vanlig tv.
Källa: Mediebarometer 2011, s. 23.

Ett annat mått på medieanvändningen är hur stor del av befolkningen som använder olika massmedier en genomsnittlig dag.(Med användning avses hur stor andel av befolkningen mellan 9 och 79 år som tagit del av respektive medium en genomsnittlig dag.) Andelen som använder tv har ökat något de senaste tjugo åren, från 79 procent 1991 till 85 procent 2011 medan radioanvändningen har sjunkit från 77 till 67 procent under samma period. Internet-användningen, som började mätas först 1998, har ökat mycket snabbt från 21 procent 1998 till 74 procent 2010 (Mediebarometer 2011, s. 13).

När det gäller barns användning av olika medier har medieforskaren Olle Findahl i en studie kommit fram till att trots att nästan alla barn och ungdomar i åldrarna 9 till 24 år i Sverige använder internet slår det inte ut de traditionella medierna hos de unga. Findahl drar slutsatsen att internet inte utgör någon egentlig konkurrent till de traditionella medierna utan snarare ett komplement (Findahl 2012).

Det faktum att den tid vi lägger på olika massmedier har legat relativt konstant under det senaste decenniet samtidigt som utbudet har ökat mycket kraftigt har lett till en alltmer fragmenterad medie-publik. Allt mindre tid ägnas alltså åt varje enskild radio- och tv-kanal vilket ökar konkurrensen om tittarna och lyssnarna.

3.5.1 Tv

Som framgår ovan tittar 85 procent av befolkningen (9–79 år) på tv en genomsnittlig dag. (Med tv-tittande avses såväl svenska och utländska kanaler som kabel-, satellit och betal-tv. Fr.o.m. 2007 innefattas också webb- och mobil-tv. Användningen av video och text-tv ingår inte.) Den genomsnittliga tittartiden ligger på knappt två timmar per dag.

De grupper i vilka den största andelen tittar på tv är barn mellan 9 och 14 år (92 procent) och personer i gruppen 65–79 år (91 procent). Åldersgruppen 20–24 år tittar minst på tv, 69 procent, medan 25–44-åringarna är den grupp som i störst utsträckning har anammat andra tekniker för tv-mottagning än den traditionella. 11 procent av denna

åldersgrupp tittar på tv via dator, mobiltelefon eller liknande utrustning, jämfört med 6 procent av den totala befolkningen (Mediebarometer 2011, s. 51 och 53).

Barn mellan 9 och 14 år ägnar minst tid åt tv (83 minuter) medan åldersgruppen 65–79 år tittar mest, 140 minuter. Män och kvinnor tittar lika mycket på tv, medan lågutbildade tittar drygt en halv timme mer om dagen än högutbildade (a.a., s. 52).

Medan SVT och TV4 har en högre andel tittare bland de äldre har kanalerna TV3, Kanal 5 och TV6 flest tittare i åldersgrupperna 15–24 år. Kvinnor tittar något mer på SVT:s och TV4:s kanaler medan männen föredrar Viasats kanaler något mer (a.a., s. 56).

Nyhetsprogrammen är den programkategori som har flest tittare, även om andelen har minskat det senaste decenniet. I dagsläget tittar 44 procent av befolkningen på tv-nyheter en genomsnittlig dag, jäm-fört med 55 procent 2001. Underhållning/musikprogram attraherar 27 procent, drama/serier 25 procent och sport 18 procent. Män tittar i betydligt större utsträckning än kvinnor på sport (27 jämfört med 9 procent), medan fler kvinnor än män föredrar underhållnings- och musikprogram (31 jämfört med 23 procent) (a.a., s. 60).

Användningen av text-tv har minskat under 2000-talet. Idag används tjänsten av 21 procent av befolkningen en genomsnittlig dag. Störst räckvidd har SVT:s text-tv (28 procent) följt av TV4:s (12 procent). De vanligaste användningsområdena är nyheter, sport och programtablåer (a.a., s. 62 och 65).

Att se på tv-program när man själv vill blir allt populärare även om tittandet på det tablålagda utbudet ligger kvar på en mycket hög nivå. Tillgången till programbolagens s.k. beställtjänster över internet ökar mycket kraftigt och då särskilt genom mobiltelefoner. 55 procent av befolkningen uppger sig ha tillgång till tv via internet i hemmet medan 22 procent har tillgång till tv i mobiltelefonen (a.a., s. 127). Enligt en undersökning som SVT låtit göra är tv i mobilen den av företagets plattformar som ökar snabbast hos användarna. Andelen som tagit del av SVT i mobilen per vecka ökade från 1,7 procent i november 2010 till 9,2 procent i december 2011.(Undersökningen har utförts av TNS SIFO och avser andelen av befolkningen mellan 9 och 99 år som tagit del av SVT /svt.se och/eller SVT Play/ i mobilen per vecka.)Enligt undersökningen tittar 45 procent i gruppen 16–19 år på tv-program i mobiltelefonen, i jämförelse med drygt 3 procent i åldersgruppen 60–74 år.

Att kunna koppla internet till tv-apparaten blir också allt mer populärt. Det blir också allt vanligare att titta på tv och vara uppkopplad samtidigt, s.k. multi tasking. År 2011 använde 23 procent av befolkningen (9–79 år) internet och tittade samtidigt på tv mellan klockan 19.00 och 22.00, att jämföra med 6 procent 2003 (Medie-utveckling 2012, s. 23).

3.5.2 Radio

Fram till mitten av 1990-talet ökade radiolyssnandet (Med radiolyss-nande avses i Mediebarometern all användning av radio vilket fr.o.m. 2007 inkluderar såväl webbradio som poddradio.) i stort sett i alla åldersgrupper, framför allt i de yngre åldersgrupperna. Sedan 1997 har radiolyssnandet dock gått ner igen och ligger idag på 67 procent av befolkningen. Återigen är det de unga som har ändrat sina vanor mest, antagligen på grund framväxten av nya musik-tjänster som Spotify (Mediebarometer 2011, s. 32). (Enligt undersökningen *Svenskarna och Internet 2011* använder 86 procent av internet-användarna i åldern 16–

25 år Spotify, och av dem lyssnar 55 procent dagligen på musik från tjänsten (Medieutveckling 2012, s. 31).)

Män lyssnar något mer på radio än kvinnor (69 respektive 65 procent). Medan variationerna mellan olika utbildningsnivåer är relativt små finns det stora skillnader mellan arbetslösa (46 procent) och de som arbetar (cirka 73 procent) (a.a., s. 33).

Den genomsnittliga lyssnartiden uppgår till drygt två timmar. Inget annat medium ägnas så lång tid. En anledning till det är för-stås att radion ofta står på i bakgrunden medan man gör andra saker.

Skillnaden mellan unga och gamla är dock stor. Lyssnartiden i gruppen 9–14 år uppgår till 37 minuter en genomsnittlig dag, att jämföra med 2 timmar och 27 minuter i gruppen 65–79 år (a.a., s. 34).

Det är relativt stor skillnad mellan andelen som lyssnar på SR och kommersiell radio. Andelen som lyssnar på SR har sjunkit från 71 procent 1994 till 47 procent idag. Den kommersiella radions lyssnarandel har några gånger i början av 2000-talet varit uppe på drygt 30 procent, men har sjunkit senare år och ligger idag på 22 procent. Medan P1 har behållit sin lyssnarandel på 15 procent har P4:s lyssnarskara minskat sedan 1994 med 12 procentenheter till 28 procent. Trots det är P4 alltjämt den i särklass största radiokanalen (a.a., s. 36).

Den kommersiella radion attraherar framför allt personer mellan 9 och 44 år. Störst genomslag har den i åldersgruppen 25–44 år där 34 procent av lyssnarna nås. I åldersgruppen 65–79 år är det bara 3 procent som lyssnar (a.a., s. 38).

En genomsnittlig dag lyssnar 40 procent av befolkningen mellan 9–79 år på radio i en vanlig radioapparat och 29 procent i en bilradio. En liten men växande andel (6 procent) lyssnar på radio i bärbara terminaler som mobiltelefoner och mp3-spelare. Lyssnandet på webbradio ligger på 5 procent, dock med tydliga skillnader mellan olika åldersgrupper, från 8 procent bland 25–44-åringarna till 1 procent av 65–79-åringarna (a.a., s. 35).

3.6 Internet

Den förändring som kanske påverkar aktörerna på radio- och tv- marknaderna allra mest är framväxten av internet.

3.6.1 Aktörer och teknik

Regeringens mål är att Sverige ska ha bredband i världsklass. I *Bredbandsstrategi för Sverige* (N2009/8317/ITP, s. 20) anger regeringen sina mål för täckningsgraden: 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s senast 2020, 40 procent bör ha tillgång till 100 Mbit/s 2015.

Redan idag skulle en mycket stor andel av Sveriges befolkning kunna få tillgång till bredband genom att teckna ett internetabonnemang. Tillgången sker via fast eller mobil bredbandsuppkoppling. De nät som erbjuder fast bredbandsuppkoppling är kabel-tv-nät, xDSL och fiber eller fiber-LAN, alltså samma tråd-bundna nät som används för tv-sändningar.

I oktober 2011 hade 49 procent av alla hushåll och företag tillgång (Tillgång definieras i rapporten som ”att stadigvarande bostäder och verksamhetsställen på kort tid och utan särskilda kostnader ska kunna beställa ett internetabonnemang som i varje fall under förhållandevis gynnsamma omständigheter medger en överföringskapacitet på 100 Mbit/s nedströms.) till bredband med en hastighet om minst 100

Mbit/s. Det är en ökning med 5 procentenheter jämfört med oktober 2010. Målet om 40 procents tillgång är alltså redan uppnått. (PTS, Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi, PTS-ER-2012:18).

Antalet abonnemang på mobilt bredband har ökat kraftigt. I slutet av juni 2011 fanns det 4,2 miljoner mobila bredbandsabonne-mang, en ökning med hela 80 procent i jämförelse med året innan (PTS, Svensk telemarknad första halvåret 2011 s. 16). Ökningen har fortsatt till 5,2 miljoner i slutet av 2011, vilket är fler än de fasta bredbandsabonne-mangen som vid samma tidpunkt var 3 miljoner till antalet. Det är mobilt bredband som tilläggstjänst, i form av användande i smarta mobiltelefoner, som står för den stora ökningen (PTS 2011, Svensk telemarknad 2011, s. 7).

De största bredbandsoperatörerna för fast bredband var 2011 Teliasonera med en marknadsandel på 37,9 procent, följt av Com Hem med 18,1 procent och Telenor med 16,9 procent. Även när det gäller mobilt bredband är Teliasonera störst med en marknads-andel på 36,8 procent (a.a., s. 44 f.).

Datatrafiken i bredbandsnäten ökar kraftigt, till följd av ett ökat användande av tjänster via internet. Enligt vissa prognoser kommer datatrafiken att öka med så mycket som 35 procent per år i de fasta näten och med 107 procent per år i mobilnäten. Fler och fler tjänster tas fram och utvecklingen går mot mer och mer kapacitetskrävande terminaler.

De tjänster som distribueras via internet kan tas emot av en rad olika terminaler: datorer, mobiltelefoner, surf- och läsplattor samt tv-apparater som är anpassade för internetuppkoppling. Mer utvecklade mobiltelefoner, s.k. smarta mobiltelefoner, fungerar idag som små datorer med tillgång till internet.

3.6.2 Marknadsaktörernas användning av internet

Via internet distribueras idag företrädesvis enskilda tv-program. Till största delen rör det sig om s.k. beställ-tv där användaren själv bestämmer när han eller hon vill se ett speciellt program. Oftast är det tidigare sänt material som tillgängliggörs samt diverse webb-exklusivt material.

Så gott som alla radioprogrambolag som riktar sig till den svenska marknaden strömmar däremot även sina linjära tablålagda kanaler direkt på internet, dvs. tillgängliggör kanalerna för uppspelning utan att de laddas ner till mottagarens dator eller mobiltelefon. SR har också ett omfattande utbud tillgängligt för nedladdning, s.k. podd-radio.

Internet är dock mer än en vanlig distributionsplattform för radio- och tv-radioprogram. En viktig egenskap som internet har och som skiljer den från de flesta andra plattformar är, förutom möjligheten att själv välja tidpunkt för att titta eller lyssna på pro-grammen, möjligheten till interaktivitet. På internet kommunicerar privatpersoner, företag och organisationer via sociala medier eller olika chattfunktioner. Användarna är inte bara passiva mottagare av ett programutbud utan det finns stora möjligheter att själva gene-rera innehåll genom att tillgängliggöra det på internet, via tjänster som t.ex. YouTube.

3.6.3 Allmänhetens användning av internet

67 procent av befolkningen använder internet, vilket innebär en mycket snabb ökning från 1999 då andelen låg på 12 procent. (Uppgif-terna i detta avsnitt är hämtade från Mediebarometer 2011, s. 114 ff. och avser användning av internet i hemmet en genomsnittlig dag.) Den snabba ökningen beror framför allt på utbyggnaden av bredband.

Det finns dock stora skillnader mellan olika grupper. Medan så många som 88 procent i åldersgruppen 20–24 år använder internet uppgår motsvarande siffra till endast 43 procent i åldersgruppen 65–79 år. Skillnaden är också mycket stor mellan hög- och låg-utbildade, från 80 procent av dem med mer än tre års utbildning på högskola/universitet till 31 procent bland dem med en för-gymnasial utbildning på mindre än nio år. Internet används också i något större utsträckning av män (70 procent) än av kvinnor (65 procent).

Den totala tiden för internetanvändningen i hemmet uppgår i genomsnitt till 1 timme och 40 minuter. Personer i åldersgruppen 15–24 år använder internet 2 timmar och 42 minuter medan per-soner i åldersgruppen 65–79 år ägnar ungefär en timme åt internet. Män använder internet längre tid än kvinnor och högutbildade längre tid än lågutbildade.

E-post är den mest använda internettjänsten. 65 procent av internet-användarna tar del av denna tjänst en genomsnittlig dag. Av de traditio-nella medierna har kvällstidningarna flest läsare på internet (30 procent), följt av morgontidningarna (15 procent). Det finns stora skillnader mellan yngres och äldres användningsmönster. Unga användare kommunicerar direkt med varandra i nätverk och tar i större utsträckning del av olika ljud- och bildmedier via nätet. Kvinnor och flickor besöker bloggar och sociala nätverk oftare än män.

33 procent av den totala befolkningen och 57 procent av de äldre inte använder internet. Denna digitala klyfta, som den ibland kallas, beror på flera olika sociala, ekonomiska och geografiska faktorer, bl.a. tillgång till och kunnande att nyttja den digitala tekniken. Tillgången beror delvis på individuella val och möjligheter, bl.a. kostnaden för den enskilde, men den beror också på vilka infra-struktursatsningar som görs.

Eftersom nya investeringar i infrastruktur i första hand görs i tätbe-byggda områden, där lönsamheten är högre, finns det en risk att skill-naden mellan de som har tillgång till snabbt bredband och de som får hålla till godo med långsammare bredband, som inte klarar av de mer kapacitetskrävande tjänster som växer fram, kommer att öka. För möj-ligheterna att tillgodogöra sig det växande utbudet på internet spelar dessa skillnader en allt större roll

3.7 Ökad konkurrens

Som vi konstaterat ovan har konkurrensen om tv-tittarna och radio-lyssnarna ökat eftersom utbudet har ökat väsentligt samtidigt som den tid människor ägnar åt olika medier är relativt konstant. Inte minst har internettjänsters ökade betydelse i människors liv stor påverkan på de olika radio- och tv-aktörerna.

De kommersiella programbolagens huvudsakliga intäktskällor är reklamintäkter och (när det gäller tv) intäkter från abonnemang. Det finns en etablerad ersättningsmodell på den traditionella tv-marknaden. Programbolagen sluter avtal med betal-tv-operatörer om distribution av kanaler och betal-tv-operatören paketerar sedan och säljer paket med tv-kanaler till slutkunder. Programbolagen avtalar med betal-tv-operatören om ersättningsnivå för kanalerna per abonnent och har sedan möjlighet att sälja reklamutrymme i sina sändningar baserat på antal tittare. På internet finns inte denna ersättningsmodell.

Användarna, det vill säga allmänheten, har vant sig vid att mycket av innehållet som finns på internet är gratis. I takt med att användningen av internet ökar måste programbolagen därmed hitta nya intäkter för

sändningar via internet, särskilt om tv-tittandet via traditionell tv, där det finns fungerade intäkts-modeller med reklam och abonnemangs-intäkter, skulle minska i fram-tiden. Som har framkommit i avsnitt 3.5.1 står sig den traditionella tv:n fortfarande starkt, men tv-tittandet via internet på datorer och i mobiltelefoner ökar starkt, särskilt bland unga.

Även för de aktörer som agerar som betal-tv-operatörer kan en överflyttning av mer och mer innehåll till internet på lång sikt innebära ett hot. Vissa betal-tv-operatörer har börjat erbjuda egna s.k. on-demand tv-boxar, vilket är ett sätt att se på tv-program när tittaren själv vill via en lösning i operatörens nät och inte på programbolagens webbplatser via internet. Sådana tjänster är integrerade i operatörens tv-tjänst.

Flera aktörer tillhandahåller såväl tv-abonnemang som bredbands-uppkoppling och förfogar dessutom över infrastruktur. Dessa aktörer har intäkter från slutkunder i form av bl.a. betal-tv- och internet-abonnemang i operatörens nät. För överföring av tjänster via internet är det bredbandsoperatörens slutkund som betalar för den datatrafik som denna generar genom att använda internet. Innehållsleverantörerna har inte avtal med och betalar ingen ersättning till bredbands-operatörerna.

Utvecklingen mot en ökad trafik på internet har gett upphov till diskussionen om s.k. nätneutralitet som handlar om att nätoperatörer av olika skäl prioriterar viss internettrafik eller diskriminerar och spärrar vissa internetbaserade tjänster. Begränsningarna kan vara blockering eller filtrering av tjänster eller innehåll eller s.k. favorit-prioritering. Favoritprioritering innebär att företag som levererar innehåll betalar bredbandsoperatörer för att vissa hemsidor eller tillämpningar ska prioriteras med högre kapacitet och bättre svarstider som följd (www.pts.se). Detta kan påverka konsumenter och de aktörer som tillhandahåller tjänster via det öppna internet t.ex. genom att tjänster får lägre kapacitet och sämre svarstider. Inom EU pågår ett arbete med att kartlägga hur internetoperatörerna använder sig av dessa former av trafikhantering.

I takt med att nya terminaler tas fram, som t.ex. smarta mobiltelefoner, läsplattor och tv-apparater med möjlighet att koppla upp sig mot internet, ökar användandet av s.k. appar för nå innehåll på internet. Med denna utveckling har ett antal internationella aktörer som Apple, Google och Samsung trätt in på den svenska marknaden. Aktörerna tjänar som en mellanhand mellan innehållsleverantören och användaren och har hand om betalningsfunktionen för betal-appar. Det krävs t.ex. ett abonnemang med Apples ”Appstore” för att kunna ladda ner appar till företagets produkter Iphone och Ipad. Även för innehåll som tillhandahålls via gratis-appar krävs att såväl innehållsleverantören som användaren har ett avtalsförhållande med t.ex. Apple. Det går även att nå innehåll på internet direkt på innehållsleverantörers webbplatser via webbläsare i terminalerna.

Av beskrivningen i avsnitt 3.3.2 framgick att såväl tv- som radio-reklam haft en gynnsam utveckling de senaste åren. Samtidigt har reklamintäkterna på internet mångdubblats sedan 2005 till en nivå som nu överstiger intäkterna från tv-reklamen. IRM förutspår att internet-reklamen kommer att fortsätta att öka och omsätta mer än dagspress-reklamen 2014 eller 2015. Denna utveckling ställer de etablerade medieföretagen inför stora utmaningar. De kan t.ex. få svårt att finansiera kvalificerad journalistik när konkurrensen om annonsörerna blir allt hårdare samtidigt som konsumenterna överger betalda produkter och i stället väljer digitala plattformar som inte genererar intäkter till innehållsleverantörerna (Sundin 2011b, s. 7). För tv-bolagens del innebär detta att produktplaceringar och indirekt sponsring kommer att

bli allt viktigare intäktskällor. (Det är svårt att få information om värdet av produktplaceringar och indirekt sponsring och hur dessa finansieringsformer påverkar utbudet i svensk tv. Enligt uppgift från de kommersiella bolagen utgör dessa direkta och indirekta intäktskällor dock redan betydande belopp.)

Slutligen ändras konkurrensförhållandena mellan de mediebolag som levererar innehållet. På internet möts olika typer av medie-företag som tidigare har använt helt olika distributionsformer. Traditionella tidningsutgivare använder idag både ljud och rörliga bilder utöver det skrivna ordet och stillbilder medan programbolag inte bara tillgängliggör sina program på internet utan kompletterar dessa med texter, bilder m.m. “

Sid 169 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf:

Om grundskolan och gymnasiet mm

Sven Wimnell 8 mars 2010 :
Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. En fortsättning på 36-39za.
http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf

Sven Wimnell 10 april 2010 :
En fortsättning på 36-39zc. Politik mm.
Grundskolan. Universitet och Högskolor.
http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf

Sven Wimnell 25 juni 2010 :
En fortsättning på 36-39zd. Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010.
http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf

Sven Wimnell 25 oktober 2010 :
En fortsättning på 36-39ze. Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010.
http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf

Sven Wimnell 30 november 2010 :
En fortsättning på omr 36-39zf. Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtids-planeringen, hälsa och jämlikhet mm.
http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf

Sven Wimnell 20 dec 2010 :
Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkata-loger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete.
http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf

Innehållsförteckningar finns i under Stora sammanställningar om samhällsplaneringar: Januari 2010 ++ (zh finns i zj)

Några äldre ej aktuella sammanställningar om skolor o d.

Sven Wimnell 040421: Utbildningar vid universitet och högskolor (http://wimnell.com/omr40f.pdf)

Sven Wimnell 041214+tillägg 060220 och 060525: Kunskaper vid universitet och högskolor i Sverige. Från en pågående, ej avslutad, undersökning. (http://wimnell.com/omr40h.pdf)

Sven Wimnell 050403. Lärarutbildning. Forskning. Samhällsplanering. Skolan. (http://wimnell.com/omr40v.pdf)

Sven Wimnell 080524 +100201: Länkar i Sunets Webbkatalog, Mölndals länkkatalog och Länkskafferiet samt myndigheter mm under departementen sorterade enligt SW-klassifikationssystem (http://wimnell.com/omr102h.pdf) sverige.se lades ner 080305.

Hur det varit och hur det är, kan bli och bör bli, med råd till universitetskanslern.

Universiteten och högskolorna representerar i Sverige landets högsta vetande, forskningar om nya kunskaper och om revideringar av det gamla vetandet. De bedriver utbildningar som avses vara av högsta klass. Till höstterminen 2013 sökte totalt 413 000 personer till olika program och kurser och antogs 240 000. Man utbildar lärare som sedan lär svenska folket och lär personer till uppgifter av alla slag, bl a uppgifter i privata och offentliga organisationer.

Man kan begära att de ska kunna levera de kunskaper som behövs för människornas fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Olika kunskaper behövs för olika åldrar och för olika verksamheter.

Man kan också begära att de ska kunna levera de kunskaper som behövs för människornas levnadsvillkor :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:

* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Olika kunskaper behövs för olika åldrar och för olika verksamheter.

Kunskaper bör gälla

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

När det gäller fysiska och sociala miljöer bör kunskaper gälla olika storlekar på grupper och olika stora geografiska områden, från det minsta till världsnivå.

När det gäller tidshorisonter bör kunskaperna gälla olika lämpliga sådana.

Som hjälpmedel är det lämpligt att använda klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter med huvudområdena :

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

och de 129 delområdena enligt visat schema.

I kapitel 11visas ett antal utdrag ur de särskilda utredningarna, som huvudsakligen visar hur det var och är i några olika avseenden.

Universiteten bör ägna sig åt hur det var och är och kan bli och ge underlag för hur det bör bli. Hur det bör bli är något för medborgarna i demokratin, men vetenskaperna kan behövas som hjälp.

Detaljer om politiska problem tas inte upp nu, sådana finns mängder av i kapitlen m 2-9. Kapitlen med artiklar innehåller glimtar av läget i augusti 2014.

När det gäller världen kan den i grova drag betraktas i stora områden:
USA
Europa
Ryssland
Kina
Indien och Pakistan
Japan
Övriga Asien utom Mellanöstern
Mellanöstern och Nordafrika
Övriga Afrika
Övriga Amerika
Oceanien och Australien
Polerna och Rymden.

Den indelningen kan ge en uppfattning om hur det står till i världen. Tillstånden och framtidsutsikterna i områdena är av stor betydelse för utvecklingen i Sverige. Beroendena i världen är nu så stora att svensk politik måste omfatta krav på och från världen utanför Sverige.

De våldsamma konflikterna i världen torde vara en följd av dåliga kunskaper, dåliga levnadsförhållanden, fattigdom, fördomar bl a om religioner, kapitalismens egoism och dåliga förhållanden när det gäller mänskliga rätigheter. Sådant gäller också ifråga om skevheter i de mer utvecklade länderna, som Sverige.

Man bör se till att undvika de svåra försämringarna av klimatet som förutses och man bör öka välfärden i världen med hjälp av bla utbildningar och förbättringar av arbetsmöjligheter som kan ge inkomster till levnadskostnaderna.

Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

FN har cirka 185 medlemsländer i följande världsdelar.
Vad som händer där kan historieskrivarna redovisa.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Lokalhistoria skilras i
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.

Länderna i de olika världdelarna har organisationer för världsdelarnas problem. Exempel Europeiska unionen.

Länderna har vanligen regeringar och parlament e d och kommuner e d. Sverige har 290 kommuner, som har en gemensam organisation : "Sveriges kommuner och landsting" , SKL. Parlamenten har underorgan, i Sverige "utskott". Regeringarna har underorgan, i Sverige "departement ", kommunerna har underorgan, i Sverige vanligen "nämnder". Regeringarna har också på olika sätt andra underorgan, i Sverige "myndigheter" och bolag, "utredningar".

Det privata näringslivet och ideella organisationer har företag och branschorganisationer t ex fackföreningar och arbetsgivarorganisationer, "Röda korset" o d, tankesmedjor m m, politiska partier, politiker, vetenskapliga organisationer och enskilda forskare.

Kunskaperna.

Varifrån alla aktörerna får sina kunskaper ifrån är oklart, men de torde åtminstone till en del komma från professorerna och från personer som direkt eller idirekt fått utbildning av professorerna.

Om man ser på debattartiklar i DN finner man att det ofta är professorer som skrivit dem och att man därför kan tro på innehållen. Man kan inbilla sig att det för alla problem alltid finns en professor någonstans som kan ge besked. Man litar på att de har arbetat "vetenskapligt".

Samhällsplaneringen sköts huvudsakligen av politiker och man vet att de ofta inte är vetenskapliga av sig. Samhällsplaneringens problem är i världen mycket komplicerade och för att klara framtiden måste politikerna arbeta mer vetenskapligt. Politiken i Sverige är för mycket byggt på "tyckande" som har dunkla ursprung. Förhållandet mellan vetenskap och politik är inte enkelt, den politiska intuitionen kan vara bättre än en vetenskaplig slutsats. Det finns i historien många exempel på hur professorer bitit sig fast i gamla tänkesätt och hindrat en god utveckling. Vare nog sagt om detta. I bästa fall kan vetenskapliga professorer vara värdefulla för samhällsplaneringens problem.

Som det är nu är det svårt för en samhällsplanerare att få ut något bra och nyttigt av professorerna, de är för svårtillgängliga.

Utbildningsdepartementet har ingen förteckning över Sveriges professurer/professorer och Högskoleverket hade heller ingen. Det är en gåta hur regeringen kunnat driva en utbildingspolitik utan att ha en

förteckning över professorerna och vad de sysslar med. Svaret är att de inte kunnat bedriva en bra politik.

För samhällsplaneringen behövs en förteckning över professurer/professorer och universitetskanslerämbetet bör göra en sådan och ha den på sin hemsida på internet.

Den bör ordnas enligt klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter, innehålla namnen på professurerna och professorerna med epostadresser och adresser till hemsidor på internet som varje bör ha. Förteckningen bör för varje innehålla en kort beskrivning av vad de sysslar med, beskrivet på ett enkelt sätt som kan förstås av vanliga normalbegåvade personer. På hemsidorna bör de korta beskrivningarna kompletteras med utförligare, men fortfarande enkelt. Det bör finnas uppgifter om forskningar och utbildningar och annat som professorerna kan finna lämpligt.

Enligt universitetskanslerämbetets hemsida på Internet, under rubriken "personal" fanns 2011 följande antal professorer:

	Kvinnor	Män	Total
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	451,0	1 081,2	1 532,2
Medicinsk	330,5	877,9	1 208,4
Naturvetenskapligt	127,3	610,0	737,3
SLU	56,4	175,7	232,1
Tekniskt	119,1	943,4	1 062,5
Övrigt/Gemensamt	2,0	5,4	7,4
Summorna blir:	1086,3	3693,6	4779.9

I systemet för mänskliga verksamheter kan professorerna placeras in:

Naturvetenskapligt på område 5	737,3 st
Medicinskt på område 61	1208,4
Tekniskt på område 62	1062,5
SLU på område 63	232,1
	3240,3

Humanistiskt-samhällsvetenskapligt och	1532,2
Övrigt/gemensamt	7,4
på övriga områden.	1539,6

Dessa professorer finns bl a i högskolor som innehåller bara en verksamgetskategori, t ex

Dans- och cirkushögskolan, område 792 mm	2,4
Försvarshögskolan, 6525-6529	12,8
Gymnastik- och idrottshögskolan, 796/799	5,7
Johannelunds teologiska högskola, 2	0,3
Konstfack, 74	12,0
Kungl. Konsthögskolan, 75/77	10,0
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, 78	23,4
Operahögskolan i Stockholm, 792	3,0
Stockholms dramatiska högskola, 792	8,1
Teologiska Högskolan Stockholm, 2	0,7

Övriga professsorer kan finnas i verksamhetsområden som bör vara lätta att urskilja, t ex
Filosofi och psykologi, område 1 utom delar av 10
Religion, 2
Juridik, 34
Undervisning, 7957

Språk, 80
Litteraturvetenskap, 81
Geografi 91
Biografi, 92
Historia, 93- 99

Övriga delar av Humanistiskt-samhällsvetenskapligt kan kräva mer sorteringsarbete, som dock är av stor betydelse, dessa ämnen/verksamheter har mycket stor betydelse för samhällsplaneringen men är i de vanliga systemen svåröverskådliga. Arbetsförmedlingen har ingen god ordning på dessa verksamheter och tycks sakna kompetens för att förmedla arbeten i verksamheterna, till skada för hela det svenska samhället.

Att få ordning på de här verksamheterna är nödvändigt för att kunna utbilda svenska folket i samhällskunskap så att de kan påverka politiken på lämpligt sätt. Den pågående valrörelsen visar att det saknas mycket kunskaper hos dem som nu röstar fram de demokraratiska församlingarna som ska styra Sverige.

I kapitel 12 finns mer om en förteckning av professurer och professorer.

Kapitel 11.

Utdrag om hur det var och är i några olika av - seenden

Kapitel 11.
Utdrag om Hur det var och är i några olika avseenden.

Innehåll:

Från sidorna 22-31 och 41-46 i:
Sven Wimnell 30 dec 2010 :
Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Från sidorna 8-9, 18-53 och 93-103 i:
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Sidorna 16-28 i Sven Wimnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Observera sidorna 145-187 i :
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden. http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Observera även sidorna 188- 202
Observera även sidorna 220-241

Sidorna 50-52 och 58-60 i:
Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sidorna 17-36 och 41-44 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag. Från zz.pdf
Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Från sidorna 22-31 och 41-46 i:
Sven Wimnell 30 dec 2010 :
Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.
http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf

Överblick och sammanhang.

I tidigare sammanställningar har jag påtalat brister i grundskolans läroplaner. De nya läroplanerna nu har jag inte kommenterat i 36-39zf.pdf . Jag har inte utforskat hur de skiljer sig från de gamla. Efter att ha läst igenom de nya tycker jag de är tama. De innehåller många värdefulla synpunkter, men det hela är jämngrått och det saknas tyngdpunkter, dvs man får inte klart för sig vad som är det viktigaste.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang.
Förordningen ger inte lämplig överblick och förklarar inte sammanhang.

Skolämnena redovisas i bokstavsordning, vilket inte ger bra överblick och inget sammanhang.

3 Kursplaner....13
3.1Bild....13
3.2 Engelska....16
3.3 Hem- och konsumentkunskap....20
3.4 Idrott och hälsa....23
3.5 Matematik....26
3.6 Moderna språk.... 31
3.7 Modersmål.... .34
3.8 Musik....38
Naturorienterande ämnen....41
3.9 Biologi....41
3.10 Fysik....45
3.11 Kemi....50
Samhällsorienterande ämnen....54
3.12 Geografi....54
3.13 Historia....58
3.14 Religionskunskap....63
3.15 Samhällskunskap....67
3.16 Slöjd....72
3.17 Svenska.... 75
3.18 Svenska som andraspråk....80
3.19 Teckenspråk för hörande....86
3.20 Teknik....89

Skolverkets beskrivningar:

3.1 Bild. Bilder har stor betydelse för människors sätt att tänka, lära och uppleva sig själva och omvärlden. Vi omges ständigt av bilder som har till syfte att informera, övertala, underhålla och ge oss estetiska och känslomässiga upplevelser. Kunskaper om bilder och bildkommunikation är betydelsefulla för att kunna uttrycka egna åsikter och delta aktivt i samhällslivet. Genom att arbeta med olika typer av bilder kan människor utveckla sin kreativitet och bild-skapande förmåga.

3.2 Engelska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i inter-nationellt studie- och arbetsliv.

3.3 Hem- och konsumentkunskap. Livet i hem och familj har en central betydelse för människan. Våra vanor i hemmet påverkar såväl individens och familjens välbefinnande som samhället och naturen. Kunskaper om konsumentfrågor och arbetet i hemmet ger människor viktiga verktyg för att skapa en fungerande vardag och kunna göra medvetna val som konsumenter med hänsyn till hälsa, ekonomi och miljö.

3.4 Idrott och hälsa. Fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande. Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse för om vi blir fysiskt aktiva senare i livet. Att ha färdigheter i och kunskaper om idrott och hälsa är en tillgång för både individen och samhället.

3.5 Matematik. Matematiken har en flertusenårig historia med bidrag från många kulturer. Den utvecklas såväl ur praktiska behov som ur människans nyfikenhet och lust att utforska matematiken som sådan. Matematisk verksamhet är till sin art en kreativ, reflekterande och problemlösande aktivitet som är nära kopplad till den samhälleliga, sociala och tekniska utvecklingen. Kunskaper i matematik ger människor förutsättningar att fatta välgrundade beslut i vardagslivets många valsituationer och ökar möjligheterna att delta i samhällets beslutsprocesser.

3.6 Moderna språk. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ökar också individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

3.7 Modersmål. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar också språkutveckling och lärande inom olika områden.

3.8 Musik. Musik finns i alla kulturer och berör människor såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Musik som estetisk uttrycksform används i en mängd sammanhang, har olika funktioner och betyder olika saker för var och en av oss. Den är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling. I vår tid förenas musik från skilda kulturer och epoker med andra konstformer i nya uttryck. Kunskaper om och i musik ökar möjligheterna att delta i samhällets kulturliv.

3.9 Biologi. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i biologi har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som hälsa, naturbruk och miljö. Med kunskaper om naturen och människan får människor redskap för att påverka sitt eget välbefinnande, men också för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.10 Fysik. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i fysik har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som energiförsörjning, medicinsk behandling och meteorologi. Med kun-skaper om energi och materia får människor redskap för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.11 Kemi. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i kemi har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som hälsa, resurshushållning, materialutveckling och miljöteknik. Med kunskaper om materiens uppbyggnad och oförstörbarhet får människor redskap för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.12 Geografi. Förutsättningarna för liv på jorden är unika, föränderliga och sårbara. Det är därför alla människors ansvar att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig. Samspelet mellan människan och hennes omgivning har gett upphov till många olika livsmiljöer. Geografi ger oss kunskap om dessa miljöer och kan bidra till förståelse av människans levnadsvillkor.

3.13 Historia. Människans förståelse av det förflutna är inflätad i hennes föreställningar om samtiden och perspektiv på framtiden. På så sätt påverkar det förflutna både våra liv i dag och våra val inför framtiden. Kvinnor och män har i alla tider skapat historiska berättelser för att tolka verkligheten och påverka sin omgivning. Ett historiskt perspektiv ger oss redskap att förstå och förändra vår egen tid.

3.14 Religionskunskap. Människor har i alla tider och alla samhällen försökt att förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Religioner och andra livsåskådningar är därför centrala inslag i den mänskliga kulturen. I dagens samhälle, som är präglat av mångfald, är kunskaper om religioner och andra livsåskådningar viktiga för att skapa ömsesidig förståelse mellan människor.

3.15 Samhällskunskap. Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

3.16 Slöjd. Att tillverka föremål och bearbeta material med hjälp av redskap är ett sätt för människan att tänka och uttrycka sig. Slöjdande är en form av skapande som innebär att finna konkreta lösningar inom hantverks-tradition och design utifrån behov i olika situationer. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativitet, och stärker tilltron till förmågan att klara uppgifter i det dagliga livet. Dessa förmågor är betydelsefulla för både individers och samhällens utveckling.

3.17 Svenska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

3.18 Svenska som andraspråk. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

3.19 Teckenspråk för hörande. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ger också större möjligheter att ingå i skilda sociala och kulturella sammanhang. Kunskaper i teckenspråk är en förutsättning för att på ett naturligt sätt kunna verka bland döva och andra teckenspråkiga.

3.20 Teknik. Tekniska lösningar har i alla tider varit betydelsefulla för människan och för samhällens utveckling. Drivkrafterna bakom teknikutvecklingen har ofta varit en strävan att lösa problem och uppfylla mänskliga behov. I vår tid ställs allt högre krav på tekniskt kunnande i vardags- och arbetslivet och många av dagens samhällsfrågor och politiska beslut rymmer inslag av teknik. För att förstå teknikens roll för individen, samhället och miljön behöver den teknik som omger oss göras synlig och begriplig.

<u>Kommentarer:</u>

Som man ser ger en sammanställning av ämnena i bokstavsordning inget bra sammanhang.

Om man sätter dem i ordning enligt SW klassifikationssystem blir det bättre, i det följade en sådan sammanställning i all enkelhet.

Värdefullt vore det med en liten kort historik om grundskolans utveckling från 1842, där man kunde följa ämenas utveckling och där ämnena sattes i relation till samhällsutvecklingen. Det skulle sluta med en betraktelse över världens situation idag och i möjlig framtid, med klimatproblem, fattigdom, globalisering od med uppgifter om vad världsutvecklingen ställer för krav på den svenska skolan. Vart är vi på väg? Och vilka kunskaper och värderingar borde vi ha.

Resonemangen om grundskolan borde också ta upp hur folket ska fortbildas efter skolan. Åtminstone vad fortbildningsbehov efter skolan ställer för krav på skolämnena. Dvs kunskaper om hur man fortbildar sig.

Här kan inte framföras allt om det som behövs i skolutbildningen. Utbildningsministern - folkpartieledaren brukar framhäva att skolan ska ge kunskaper. Men skolan bör också medverka i uppfostran av barnen till goda och samarbetsvilliga människor, något som utbildningsministern helst vill överlåta till föräldrarna.

Regeringen har i förordningen om läroplanerna famfört sin syn, men vad tycker oppositionen?

Här följer läroplanerna ordnade enligt SW-klassifikationssystem:

Område 1 och 2:

3.15 Samhällskunskap. Människor har alltid varit beroende av att sam-arbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, inter-kulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orien-tera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Kommentar: Man bör noga observera att det finns två samhällen: det fysiska samhället och det sociala samhället som bildas av människornas sociala relationer: fysiska miljöer och sociala miljöer. Stora problem finns i de sociala miljöerna (i område 79).

3.14 Religionskunskap. Människor har i alla tider och alla samhällen försökt att förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Religioner och andra livsåskådningar är därför centrala inslag i den mänskliga kulturen. I dagens samhälle, som är präglat av mångfald, är kunskaper om religioner och andra livsåskådningar viktiga för att skapa ömsesidig förståelse mellan människor.

Kommentar: Det är dags att ändra ämnets innehåll. Exempel:

Individkunskap (omr11-19). Människor har i alla tider och alla samhällen försökt att förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Religioner och andra livsåskådningar, människornas kunskaper, framtidsvisioner, värderingar, moral och sätt att tänka är därför centrala inslag i den mänskliga kulturen. I dagens samhälle, som är präglat av mångfald, är kunskaper om männikornas inre verkligheter viktiga för att skapa ömsesidig förståelse mellan människor och skapa möjligheter till en fredlig, jämlik samhällsutveckling.

Område 3 och 4:
(Inga andra ämnen än politiska delar av samhällskunskapen i omr 1)

Område 5:

3.5 Matematik. Matematiken har en flertusenårig historia med bidrag från många kulturer. Den utvecklas såväl ur praktiska behov som ur människans nyfikenhet och lust att utforska matematiken som sådan. Matematisk verksamhet är till sin art en kreativ, reflekterande och problemlösande aktivitet som är nära kopplad till den samhälleliga, sociala och tekniska utvecklingen. Kunskaper i matematik ger människor förutsättningar att fatta välgrundade beslut i vardagslivets många valsituationer och ökar möjligheterna att delta i samhällets beslutsprocesser.

3.10 Fysik. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i fysik har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som energiförsörjning, medicinsk behandling och meteorologi. Med kunskaper om energi och materia får människor redskap för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.11 Kemi. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i kemi har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som hälsa, resurshushållning, materialutveckling och miljöteknik. Med kunskaper om materiens uppbyggnad och oförstörbarhet får människor redskap för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

3.9 Biologi. Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Kunskaper i biologi har stor betydelse för samhällsutvecklingen inom så skilda områden som hälsa, naturbruk och miljö. Med kunskaper om naturen och människan får människor redskap för att påverka sitt eget välbefinnande, men också för att kunna bidra till en hållbar utveckling.

(Astronomi, geologi, meteorologi mm lär få ingå i de nämnda ämnena)

Område 6:

3.20 Teknik. Tekniska lösningar har i alla tider varit betydelsefulla för människan och för samhällens utveckling. Drivkrafterna bakom teknikutvecklingen har ofta varit en strävan att lösa problem och uppfylla mänskliga behov. I vår tid ställs allt högre krav på tekniskt kunnande i vardags- och arbetslivet och många av dagens samhällsfrågor och politiska beslut rymmer inslag av teknik. För att förstå teknikens roll för individen, samhället och miljön behöver den teknik som omger oss göras synlig och begriplig.

3.3 Hem- och konsumentkunskap. Livet i hem och familj har en central betydelse för människan. Våra vanor i hemmet påverkar såväl individens och familjens välbefinnande som samhället och naturen. Kunskaper om konsumentfrågor och arbetet i hemmet ger människor viktiga verktyg för att skapa en fungerande vardag och kunna göra medvetna val som konsumenter med hänsyn till hälsa, ekonomi och miljö.

Kommentar: Här behövs mer kunskaper om ekonomiska/materiella verksamheter i Sverige och världen.

36-39ze.pdf innehåller uppgifter om det nya gymnasiet och om det bör utbildas i grundskolan.

De följande ämnena i område 7 täcker bara en bråkdel av innehållet i område 7. Man får hoppas att andra ämnen kan komplettera Slöjd, Bild, Musik och Idrott och hälsa.

Område 7:

3.16 Slöjd. Att tillverka föremål och bearbeta material med hjälp av redskap är ett sätt för människan att tänka och uttrycka sig. Slöjdande är en form av skapande som innebär att finna konkreta lösningar inom hantverkstradition och design utifrån behov i olika situationer. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativitet, och stärker tilltron till förmågan att klara uppgifter i det dagliga livet. Dessa förmågor är betydelsefulla för både individers och samhällens utveckling.

3.1 Bild. Bilder har stor betydelse för människors sätt att tänka, lära och uppleva sig själva och omvärlden. Vi omges ständigt av bilder som har till syfte att informera, övertala, underhålla och ge oss estetiska och känslomässiga upplevelser. Kunskaper om bilder och bildkommunikation är betydelsefulla för att kunna uttrycka egna åsikter och delta aktivt i samhällslivet. Genom att arbeta med olika typer av bilder kan människor utveckla sin kreativitet och bildskapande förmåga.

3.8 Musik. Musik finns i alla kulturer och berör människor såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Musik som estetisk uttrycksform används i en mängd sammanhang, har olika funktioner och betyder olika saker för var och en av oss. Den är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling. I vår tid förenas musik från skilda kulturer och epoker med andra konstformer i nya uttryck. Kunskaper om och i musik ökar möjligheterna att delta i samhällets kulturliv.

3.4 Idrott och hälsa. Fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande. Positiva upplevelser av rörelse och frilufts-liv under uppväxtåren har stor betydelse för om vi blir fysiskt aktiva senare i livet. Att ha färdigheter i och kunskaper om idrott och hälsa är en tillgång för både individen och samhället.

Område 8:

3.17 Svenska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

3.18 Svenska som andraspråk. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts.

3.7 Modersmål. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar också språkutveckling och lärande inom olika områden.

3.2 Engelska. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Engelska språket omger oss i vardagen och används inom så skilda områden som politik, utbildning och ekonomi. Kunskaper i engelska ökar därför individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

3.6 Moderna språk. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ökar också individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang och att delta i internationellt studie- och arbetsliv.

3.19 Teckenspråk för hörande. Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Att ha kunskaper i flera språk kan ge nya perspektiv på om-världen, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i flera språk ger också större möjligheter att ingå i skilda sociala och kulturella sammanhang. Kunskaper i teckenspråk är en förutsättning för att på ett naturligt sätt kunna verka bland döva och andra teckenspråkiga.

Område 9:

3.12 Geografi. Förutsättningarna för liv på jorden är unika, föränderliga och sårbara. Det är därför alla människors ansvar att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig. Samspelet mellan människan och hennes omgivning har gett upphov till många olika livsmiljöer. Geografi ger oss kunskap om dessa miljöer och kan bidra till förståelse av människans levnadsvillkor.

3.13 Historia. Människans förståelse av det förflutna är inflätad i hennes föreställningar om samtiden och perspektiv på framtiden. På så sätt påverkar det förflutna både våra liv i dag och våra val inför framtiden. Kvinnor och män har i alla tider skapat historiska berättelser för att tolka verkligheten och påverka sin omgivning. Ett historiskt perspektiv ger oss redskap att förstå och förändra vår egen tid.

Kommentar: I ämnena geografi och historia bör man ha in beskrivningar om dagens värld efter de krav världssiuationen ställer, dvs det behös kunskaper om livet och förhållandena i alla jordens länder. Det räcker inte med undervisning om bara Europa.

I geografiämnet läser man på mellanstadiet bara om Europa. Resten av världen behandlas först på högstadiet, det borde komma in redan på mellanstadiet..

I historieämnet sker något liknande. På mellanstadiet kommer man inte längre än till 1850. På högstadiet har man med perioderna 1800 -1950 och 1900 till nutid. Men på mellanstadiet är barnen 10-13 år gamla, ser på TV och behöver kunskaper i historia om det de ser där. För att få nytta av samhällskunskapen behöver de historiekunskaper.

Område 90 gäller tidningar och tidskrifter od. 7914-7919 gäller radio och TV o d. De verksamheterna är mycket viktiga.

Utvecklingen i världen

beror i första hand av individernas inre verkligheter i område 11-19.

Innehållet i område 10 = 101-109 gäller samhällenas övergripande verksamheter om kunskapshantering, värderingar, tänkesätt och samhällsbeskrivningar o d, saker som borde ingå i allas inre verkligheter.

Områden 10 =1 01-109 och 11-19 bildar tillsammans område 1 som benämns Psykologiska och filosofiska verksamheter.

De religiösa verksamheterna ställer till problem. De religiösa uppfattningarna i individernas inre verkligheterna hör egentligen till områdena 11-19. I uppställningen nyss gjordes religionsämnet om till ett ämne Individkunskap som motsvarar områdena 11-19.

Då gäller området 10 = 101-109 samhällena och områdena 11-19 gäller individerna, vilket är två viktiga kategorier. De sociala verksamheterna som hör till religionerna kan placeras i område 79.

Med religionernas nuvarande starka ställningar får man nöja sig med att de religiösa verksamheterna ligger i ett särskilt område 2 och att livsåskådningar o d i skolan ligger i område 2 och inte i 11-19. De religiösa inre verksamheterna kan dock få ingå i både 2 och 11-19. Område 17 är ett område för moral o d och bör gälla all slags moral, både religiös och annan moral.

I Sverige har man haft anledning tro, att det religiösa är på tillbakagång, men det religiösa i Sverige har blivit vanligare, bl a beroende på ökat inflytande från utlandet. Det religiösa har stor plats, t ex i Israel (judarnas krav om att de fått landet av en gudomlighet) och Iran (Islam som statsbärande och burka mm).

Individernas inre verkligheter med moralen i 17 är viktiga och sedan kommer politiken i område 3. Moralen styr politiken och politiken styr mer eller mindre allt, styr områdena 5-9 och också områdena 1 - 4.

Moralen är ibland mycket dålig.

Det senaste uppseendeväckande är moralen i Riksföreningen Hem och Skola, och dessförinnan förskingringarna (många miljoner kr) i Röda Korset.

Riksföreningen Hem och Skola är en gammal förening sedan slutet av 1800-talet och har lokalföreningar i kommunerna. Uppdrag Granskning i TV1 har undersökt föreningen och funnit att Riksföreningen anlitar ett teleföretag för att tigga pengar. Den senaste årssiffran är bidrag från givare på cirka 45 miljoner kr. Teleföretaget har tagit betalt cirka 80% av de insamlade pengarna, cirka 35 miljoner kr. Avtalet mellan föreningen och teleföretaget gäller till 2027.

Ordförande och vice ordförande i föreningen tycker att detta är bra, medan utomstående tycker att det är dåligt. Organisationen med 90-nummer för insamlingar anger högst 20% för omkostnader för insamling och menar att vanligt är cirka 10%.

Riksföreningen har också fått bidrag 675 000 kr från staten grundat på medlemsantal då föreningen uppgivit medlemsantal till 40 000 medan det i verkligheten är mindre än 4000.

Lokalföreningarna tar ut medlemsavgift, vanligt 100 kr per år och betalar av det 20 kr till riksföreningen. Lokalföreningarna tycks inte få bidrag från riksföreningen och måste skaffa pengar till sin verksamhet genom att t ex sälja bullar medlemmarna bakat för egna pengar.

De höga funktionärerna i riksföreningen är ofta ute på sammanträden och går då på krogen och äter lyxmat för tusentals kronor per möte. En som varit med om det många gånger och intervjuats tycker att det är bra.

Efter avslöjandena lär det bli svårt tigga ihop så mycket pengar. Hur det går kan man kanske få veta om ett år.

Tydligt är att det är dåligt ställt med moralen i Riksföreningens ledning. Lokalföreningarna får inget veta om riksföreningens affärer.

Marknadsekonomin - kapitalismen

Bygger på att man ska sälja saker så dyrt som möjligt och göra så stora vinster som möjligt. I säljförhandlingarna gäller det att få det sålda i bästa dager och man tänjer på sanningen, ljuger så gott det går. Det smittar av sig på politikerna som i striden om makten brer på i överkant.

Den borgerliga alliansen tillämpar marknadsekonomins försäljningsprinciper isynnerhet när jobbskatteavdragen säljs in. Man säger att avdragen mest gynnar låg-och medelinkomster medan de i själva verket mest gynnar dem med höga inkomster. I boken "1984" beskriver Orwell hur orden ändrar betydelse, "krig" blir till "fred" osv.

Man får inte ljuga i reklam, men det finns många sätt att att gå runt det och förvränga sanningen. Det finns en förträngasanningen-kultur som försvårar samverkan mellan människor.

Det svenska valet 2010 var en klasskamp. De borgerlig försämrar för dem med låga inkomster, vilket ökar utanförskapet där och förbättrar för dem med höga inkomster, vilket ökar utanförskapet bland dem med höga inkomster. De med höga inkomster löper risken att hamna i ett utanförskap där de inte förstår eller inte vill förstå förhållandena för dem med lägre inkomster.

Det verkar vara så att översitteriet ökar med ökande inkomst. Personer med höga inkomster skaffar sig bonusar och andra förmåner, och förvrider sanningen för att åstadkomma det. Ledningen i Hem och Skola har förmodligen mycket höga löner och ser sig som förtjänta av ännu högre löner och lyxkrogsbesök.

Från sidorna 8-9, 18-53 och 93-103 i:
Sven Wimnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

Universum.

Vårt universum bildades för 13,7 miljarder år sedan. Det började med big bang, ett slags kraftig explosion. Den sände ut partiklar och krafter som bildade galaxer, stjärnor, solar och planeter. Vår sol kom till för 4,5- 5 miljarder år sedan. Några hundra miljoner år senare hade planeterna kring solen bildats.

Jordens inre består av en het och tung tjockflytande massa som kan tränga upp till ytan genom vulkanerna. Jordens yttre består av ett skikt fast material, berg, 120 km, som flyter på den inre massan och som har sprickor i ett oregelbundet mönster. Mellan sprickorna uppstår plattor, kontinentalplattor, oceanbottenplattor och mindre plattor, som kan röra sig i förhållande till varandra och då kan åstadkomma jordbävningar.

Jorden omges av en atmosfär av luft som huvudsakligen består av syre (21%), kväve (78%) och argon (1%). Dessutom små mängder av neon, helium, metan, väte, koldioxid, kväveoxid mm, tillsammans 0,04 procent. Samt vattenånga mellan noll och fyra procent. Koldioxid, metan och ozon har stor betydelse för atmosfärens strålningsförhållanden. 99,999 % av luften finns under 100 kilometers höjd och 80% under 10 km. Utanför atmosfären ligger rymden som kan anses börja på cirka 500 km.

Gaser i jordens atmosfär bildar ett isolerande lager, som släpper in solens strålar, men hindrar en del av dem från att slippa ut - det är växthuseffekten. Människornas levnadssätt gör att halten av koldioxid i atmosfären ökar så att temperaturen stiger på jorden, något som påverkar klimatet och orsakar stora problem för människorna och växt- och djurliv. Det är dagens stora klimatproblem som kastar en skugga över framtiden.

Uppgifterna här är hämtade från Bonniers “Universums gåtor” 1:a utgåvan, 2:a upplagan 2009 och “Naturens krafter”1:a utgåvan, 2:a upplagan 2009.

Livet på jorden.

Prekambrium: 5 miljarder - 543 miljoner år sedan. Enkelt encelligt liv uppstod på jorden för 3,8 miljarder år sedan, flercelligt liv för 1,8 mil-jarder år sedan. 575 miljoner år sedan enkelt djurliv i form av svamp-djur.
Kambrium: 543-488 miljoner år sedan. Den kambriska explosionen. Skaldjur och koraller. 542 miljoner år sedan ryggradsdjurens förfader.
Ordovicium: 488-444 miljoner år sedan. De första käklösa fiskarna uppstår. De första växterna bildas. Massutplåning i haven.
Silur: 444-416 miljoner år sedan. Första landväxterna. Första landdjuret
Devon: 416-359 miljoner år sedan. Första insekterna. Kvastfeniga fiskar. Första träden. Första fyrbenta landdjuren.
Karbon: 359-299 miljoner år sedan. Första amfibierna. Första ägget lagt på land. Första kräldjuren. Första tandsnäckorna.
Perm: 299-251 miljoner år sedan. Första varmblodiga ryggradsdjuren.
Trias: 251-200 miljoner år sedan. Första dinosaurierna. Första flugorna. Första primitiva däggdjuren. Första nutida hajarna.
Jura: 200-146 miljoner år sedan. Första fåglarna.
Krita: 146-65 miljoner år sedan. Första blommorna. Första ormarna. De största av alla dinosaurierna. 65 miljoner år sedan: dinosaurierna försvinner.
Tertiär: 65- 1,8 miljoner år sedan. Första primaterna. Första hästarna.

Första orangutangen. Första nötdjuren. Första flodhästarna. De första mammutarna. Tidigaste människoarten 7 miljoner år sedan, den första upprätta apmänniskan. 2,5 miljoner år sedan vårt släkte homo uppstår. Östafrika. 2 miljoner år sedan, homo habilis, med primitiva redskap. **Kvartär:** 1,8 miljoner år sedan och senare. 1,8 miljoner år sedan homo erectus. 700 000 neandertalares och människors gemensamma förfader. 400 000 kontrollerad eld tas i bruk.

195 000 år sedan, tidigaste fyndet av homo sapiens, i Etiopien. 150 000 alla nutidsmänniskors genetiska mor lever i Afrika. 140 000 musselfiske i Sydafrika.130 000 fiske efter stora havsfiskar, Sydafrika. 115 000 den senaste istiden börjar. 110 000 rituella begravningar med offergåvor, Israel. 80 000 harpun med hullingar. 74 000 en rådande istid förvärras, bara 2 000- 6 000 homo sapiens överlever. 45 000 första homo sapiens i Europa. 27 000, neandertalarna dör ut, den moderna människan dominerar Europa. 32 000, äldsta grottmålningarna, Frankrike. 24 000, exempel på att människan skapar konst. 23 000, första tecken på att vi odlar jorden. 16 000 hunden tämjs på flera håll i världen. 15 000 Altamira grottmålningar, Spanien. 15 000 den moderna människan i Ameria. 11 000 jordbruk i mellanöstern. 10 000 istid slutar. 10 000 jordbruk i Mexiko med bl a majs. 10 000 geten, fåret och grisen blir husdjur. 9 500 katten tämjs. 9 000 risodling i Kina. 9 000 nötkreatur blir husdjur. 8 000 jordbruk i Sydamerika. 7 000 jordbruk i Nya Guinea med bl a bananer. 5 800 första civilisationen, Mesopotamien. 5 500 bronsåldern börjar. 5 500 gravhögar i Skandinavien. 5 000 Stonehenge i England. 5 000 kilskrift, äldsta skriftspråket. 5 000 hästen tämjs. 4 500 potatisen i Peru. 4 000 åkerbruk i Afrika med bl a hirs och jams.

De tidiga civilisationerna: Sumer, Eufrat-Tigris, 5 800 år sedan. Egypten 5 100 år sedan. Indusdalen 4 400 år sedan. Minoiska kulturen, Grekland, 4 200 år sedan, Kina 3 700 år sedan. Centralamerika 3 200 år sedan. Anderna, Sydamerika, 2 200 år sedan,

År noll: jorden befolkas av cirka 150 miljoner människor.

Uppgifterna här är hämtade från Bonniers “Livets utveckling” 1:a utgåvan, 1:a upplagan 2008

Makthavare i världen efter andra världskriget.

Sovjetunionen.
Upphörde 1991.Unionen ersattes av OSS, Oberoende Staters Samvälde, men Ryssland framstår som främste makthavaren.

1917-24 Vladimir Iljitj Lenin. Död i ämbetet.
24-53 Josef Stalin. Död i ämbetet.
53-55 Georgij Malenkov (regeringschef) utmanövrerad 1955+Nikita Chrustjev (förste sekr. i kommunistpartiet).
55-58 Chrusjtjev (k-partiet) + Nikolaj Bulganin (regeringsch, utstött 1958. Död 1975.
58-64 Chrusjtjev (k-sekr.+regch.) Avsatt. Död 1971.
64-77 Alexej Kosygin (reg-ch). Död1980+ Leonid Bresjnev (sekr k-partiet)
77-82 Bresjnev (k-sekr+president). Död i ämbetet
82-84 Jurij Andropov (k-sekr+president) Död i ämbetet
84-85 Konstantin Tjernenko (k-sekr+ president . Död i ämbetet.
85-91 Mikhail Gorbatjov (president mm)

53-56 Utrikesminister V Molotov.
57-85 Utrikesminister Andrej Gromyko
85-91 Utrikesminister Edvard Sjevardnase
91-91 Utrikikesm. Alex Bessmertnych + Boris Pankin + Sjevardnase

Ryssland.
1992-99 Boris Jeltsin
2000- 2008Vladimir Putin
2008- 2012 Dmitrij Medvedev
2012- Vladimir Putin

Amerikas förenta stater. USA. Presidenter.
1933-45 Franklin D Roosovelt (D=demokrat= amerikansk vänster). Död i ämbetet.
45-53 Harry S Truman. (Demokrat)
53-61 Dwight D Eisenhower (R= republikan= amerikansk höger)
61-63 John F Kennedy (Dem, mördad)
63-69 Lyndon B Johnson (Dem)
69-74 Richard M Nixon (Rep, Avsatt)
74-77 Gerald R Ford (Rep)
77-81 Jimmy Carter (Dem)
81-89 Ronald Reagan (Rep)
89-93 George Bush (Rep)
93-00 Bill Clinton (Dem)
2001-2008 George W Bush (Rep)
2009- Barack Obama (Dem)

Storbritannien/England. Premiärministrar.
1940-45 Winston Churchill (konservativ med samlingsregering)
45-51 Clement Attlee (Labour =vänster)
51-55 Churchill (konservativ= höger)
55-57 Anthony Eden (k)
57-63 Harold Macmillan (k)
64-70 Harold Wilson (lab)
70-74 Edward Heath (k)
74-76 Wilson (lab)
76-79 James Callaghan (lab)
79-90 Margaret Thatcher (k)
90-97 John Major (k)
97- 2007 Tony Blair (lab)
2007- 2010 Gordon Brown (lab)
2010- David Cameron (K)

Frankrike. Makthavare och Presidenter.
1944-46 Provisoriska regeringar, chef till jan 1946 Charles de Gaulle, motståndsledare under kriget, därefter Gouin, Bidault, Blum.
47-59 "Fjärde republiken", relativt svag presidentmakt med många regeringar med svårigheter. Presidenter: 1947-54 Vincent Auriol,
54-59 René Coty. De Gaulle reger¨ingschef fr o m juli 1958.
59-"Femte republiken",med stark presidentmakt, skapad av de Gaulle.
Härefter presidenter:
59-69 Charles de Gaulle (höger)
69-74 Georges Pompidou (höger)
74-81 Valery Giscard d 'Estaing (höger)
81-95 Francois Mitterand (socialist=v)
95-07 Jacques Chirac (höger)
2007-2012 Nicolas Sarkozy (höger UMP)
2012- François Hollande (vänster)

Tyskland. Förbundskansler.
(tom hösten 1990 enbart Västtyskland)
1949-63 Konrad Adenauer (CDU= högerparti)
63-66 Ludwig Erhard (CDU)
66-69 Kurt Georg Kiesinger (samlingsreg)
69-74 Willy Brandt (SPD= socialdem=v)
74-83 Helmut Schmidt (SPD)
83-98 Helmut Kohl (CDU)
98- 2005 Gerhard Schröder (SPD)
2005- Angela Merkel (CDU)

Förbundsrepubliken Kina
1949-76 Mau Tse-tung (Zedong)
1977-97 Deng Xiaoping (partiordf.). Död 1997.
1997- Jiang Zemin (partiordf.) ...
2002(ca) president Hu Jintao. 2003(ca) premiärminister Wen Jiabao
2013 mars president Xi Jinping
premiärminister mars Li Keqiang

FNs generalsekreterare
1946-53 Trygve Lie
53-61 Dag Hammarskjöld
61-71 U Thant
71-81 Kurt Waldheim
82-92 Javier Péres de CuellÉar
92-96 Boutros Boutros Ghali
97- 06 Kofi Annan
2007- Ban Ki Moon

Sveriges statsministrar.
Tage Erlander
11 oktober 1946 -14 oktober 1969, s
Olof Palme
14 oktober 1969 - 8 oktober 1976. s
Thorbjörn Fälldin
8 oktober 1976 -18 oktober 1978, c
Ola Ullsten
18 oktober 1978 -12 oktober 1979, fp
Thorbjörn Fälldin
12 oktober 1979 - 8 oktober 1982, c
Olof Palme
8 oktober 1982 - 28 februari 1986, s
Ingvar Carlsson
1 mars 1986 - 4 oktober 1991, s
Carl Bildt
4 oktober 1991- 7 oktober 1994, m
Ingvar Carlsson
7 oktober 1994 - 22 mars 1996, s
Göran Persson
22 mars 1996 - 6 oktober 2006, s
Fredrik Reinfeldt
6 oktober 2006 - , m

Sverige under 1900-talet.

Riksdagens tidning, Från Riksdag och departement, nr 40 1999: Inför år 2000. Så började och slutade 1900-talet.

1900 John Filip Nordlund, mördaren på Prins Carl, halshuggs.
1901 Allmän värnplikt införs.
1902 Gatukravaller och tre dagars storstrejk för allmän rösträtt.
1903 Lapplands-Expressen avgår från Stockholm till Narvik.
1904 Den första biografen öppnas.
1905 Unionen med Norge upplöses. Det nya riksdagshuset på Helgeandsholmen tas i bruk.
1906 LO och SAF erkänner varandra i avtal. I Mölle har damer och herrar setts bada tillsammans.
1907 Oscar II avlider och efterträds av Gustav V.
1908 Dramaten sätter upp Strindbergs ”Mäster Olof”.
1909 Allmän rösträtt för män till andra kammaren. Stor lockout och storstrejk berör 300 000 arbetare. Efter en månad gav arbetarsidan upp.
1910 Den sista avrättningen äger rum i Sverige. Hinke Berggren håller föredraget "kärlek utan barn"och döms till fängelse.
1911 Karl Staaff (lib) bildar regering.
1912 Olympiska spel i Stockholm.
1913 Folkpension, som dock är för liten för att man ska kunna leva på den.
1914 Bondetåg, borggårdskris och nyval.
1915 Matpriserna stiger kraftigt.
1916 På två år har 40 svenska fartyg drabbats av tyska torpeder eller minor vilket kostat 128 människor livet.
1917 Parlamentarismens genombrott. Nils Eden (lib) bildar regering tillsammans med Hjalmar Branting (s). Hungerdemonstrationer i Västervik och Stockholm. Brödbutiker och bagerier plundras i Norrköping, Göteborg och Seskarö. Militärer sätts in.
1918 Klädransonering. Spanska sjukan bryter ut i Malmö, 27 000 människor dör i epidemin under året.
1919 Riksdagen beslutar om åtta timmars arbetsdag.
1920 Motbok införs i hela landet, tilldelningen är 4 liter starksprit i månaden. Sverige går med i Nationernas Förbund. Den första rent socialdemokratiska ministären bildas.
1921 Allmän och lika rösträtt för män och kvinnor. NF beslutar att Åland ska vara finskt.
1922 Folkomröstning om alkoholförbud. Motståndarna vinner med 51 procent.
1923 För första gången sänds en gudstjänst i radio.
1924 Allsvenskan i fotboll startar.
1925 Radion börjar sända reguljärt.
1926 Det första eldrivna tåget går mellan Stockholm och Göteborg.
1927 Den första serietillverkade Volvobilen. Fem bilar produceras per dag. Telefonlinjer öppnas till Paris, London och New York.
1928 Stora protester mot riksdagens lag om kollektivavtal och arbetsdomstol.
1929 Diktantologin "Fem unga" utkommer.
1930 Riksdagen beslutar om fri fart på vägarna. Passfrihet vid resor över Öresund.
1931 Militär skjuter fem demonstrerande arbetare i Ådalen. Arbetslösheten stiger. Devalvering. Riksbanken överger guldmyntfoten.
1932 Ivar Kreuger skjuter sig i Paris. Bankkris och ruin för småsparare. Per Albin Hansson (s) bildar regering.
1933 Kohandel mellan socialdemokraterna och bondeförbundet. Ernst Wigforss lägger en expansiv statsbudget.
1934 Riksdagen inför arbetslöshetsförsäkring. Rekordlåga födelsetal.
1935 En statlig utredning föreslår övergång till högertrafik.
1936 Skolplikten förlängs till 7 år. Den borgerliga riksdagen beslutar mot s-regeringens vilja att försvaret ska rustas upp. Regeringskris. Semesterregering. Efter valet koalitionsregering (s och bf).

1937 Riksdagen förbjuder svenskar att ta värvning i spanska inbördeskriget.
1938 Lag om två veckors betald semester. LO och SAF undertecknar "Saltsjöbadsavtalet".
1939 Regeringen avger en neutralitetsförklaring i samband med att andra världskriget börjar. Ransoneringskort utdelas. De fyra stora riksdagspartierna bildar samlingsregering. En militär frivilligkår för Finland börjar organiseras. Ture Nermans "Trots Allt!" tas i beslag.
1940 För att spara bensin förbjuds all privatbilism. Riksdagen tillåter censur. Livsmedelsransoneringar införs. Regeringen godkänner tysk transitering av personal och krigsmaterial till Norge. En Karl Gerhard-revy förbjuds.
1941 Rösträttsåldern sänks från 23 till 21 år. Regeringen tillåter att tysk trupp passerar från Norge till Finland. Gunder Hägg sätter världsrekord på 1500 meter. Vilhelm Moberg ger ut "Rid i natt! Eyvind Jonsson "Grupp Krilon".
1942 Livsmedelsransonerna är knappa. Det är brist på eldningskol. Två svenska malmbåtar på väg till Tyskland torpederas.
1943 Läger inrättas. Ubåten Ulven minsprängs. Efter tyskarnas nederlag på östfronten stoppar regeringen den tyska transittrafiken till Norge. Nöjesskatt på dans införs.
1944 Exporten av kullager till Tyskland upphör. I stället går exporten till England. Under hösten flyr 30 000 balter till Sverige. Statsystemet i jordbruket avskaffas.
1945 Tyskland kapitulerar. Samlingsregeringen ersätts av en s-regering. Metallstrejken pågår i fem månader.
1946 Sverige utlämnar 146 balter (flyktingar i tysk uniform) till Sovjetunionen. Engelska blir första främmande språk i alla skolor. Riksdagen beslutar om fria skolböcker och skolmåltider. Sverige blir medlem av FN. Tage Erlander blir statsminister efter Per Albin Hansson.
1947 Födelsenummer införs och källskatten dras på lönen. Penicillin börjar säljas på apoteket. Bilkörning på söndagar förbjuds för att minska bensinimporten. Barnbidrag införs.
1948 Ungdomskravaller på Södermalm i Stockholm. FN-medlaren. Folke Bernadotte, mördas av Stemligan i Jerusalem. Bertil Ohlin blir oppositionsledare för folkpartiet.
1949 Ny tryckfriheÎtsförordning. Kronan devalveras med 30 procent mot dollarn.
1950 Nioårig enhetsskola.
1951 Koalitionsregering (s och bf). Lagstadgade semestern förlängs från två till tre veckor. Religionsfrihetslag antas.
1952 Passfrihet införs i Norden. Ett svenskt militärflygplan av typ DC 3 försvinner över Östersjön.
1953 Dag Hammarskjöld blir generalsekreterare i FN.
1954 TV-sändningar börjar. Norden blir en gemensam arbetsmarknad.
1955 Motboken avskaffas. Det blir ett bestämt nej i folkomröstning om högertrafik (82,9 %). Allmän sjukförsäkring införs.
1956 Torsten Kreuger säljer Stockholms-Tidningen och Aftonbladet till LO.
1957 Folkomröstning om ATP. Bondeförbundet lämnar regeringen i protest.
1958 Nyval till andra kammaren.
1959 Med en rösts övervikt beslutar riksdagen att införa ATP.
1960 Omsättningsskatt införs. Sverige sänder en FN-styrka till Kongo.
1961 Sverige beslutar att inte söka medlemskap i EEC. Dag Hammarskjöld omkommer i en flygolycka i Kongo.
1962 Riksdagen beslutar att minska antalet kommuner till cirka 300.
1963 Fyra veckors semester. Riksdagen beslutar att införa högertrafik.
1964 Polisväsendet förstatligas.
1965 Rösträttsåldern sänks från 21 till 20 år. Asea får en order att ställa i ordning det första kärnkraftverket i Oskarshamn.
1966 Amerikanska flaggan bränns utanför USA:s ambassad i samband med Vietnamdemonstrationer.
1967 Vietnamdemonstranter och polis drabbar samman.

1968 Olof Palme, då utbildningsminister, går i en Vietnamdemonstration tillsammans med Nordvietnams Moskva-ambasadör och håller ett USA-kritiskt tal. USA kallar hem sin Stockholmsambassadör. Femdagarsvecka införs. Kårhusockupationen.

1969 Olof Palme efterträder Tage Erlander. Högerpartiet byter namn till moderata samlingspartiet. Riksdagen beslutar att avskaffa ett- och tvåöringarna. Den vilda strejken vid LKAB:s gruvor varar i fyra månader.

1970 Sydkraft får tillstånd att uppföra den första reaktorn i Barsebäck. TV sänder i färg. En värnpliktig döms till fängelse för att ha vägrat att klippa sitt långa hår. Val hålls till den nya enkammarriksdagen.

1971 Enkammarriksdagen med 350 ledamöter öppnar. Riksdagen flyttar tillfälligt till Kulturhuset vid Sergels torg.

1972 Olof Palme jämför USA:s bombningar i Vietnam med nazisternas terrordåd.

1973 Riksdagsvalet resulterar i två jämnstarka block, 175 mandat mot 175 mandat. IB-affären. Opec minskar utbudet av olja och oljepriserna stiger.

1974 Riksdagen antar en ny regeringsform och ny riksdagsordning. Parlamentarismen grundlagsfästs. Kungen får bara ceremoniella uppgifter. Rösträtts- och myndighetsåldern sänks till 18 År.

1975 Riksdagen (s och m) beslutar om fortsatt utbyggnad av kärnkraften.

1976 Riksdagen beslutar om en rejäl daghemsutbyggnad. Medbestämmandelagen antas. LO lägger fram sitt löntagarfondsförslag. Socialdemokraterna förlorar regeringsmakten efter 44 år. Thorbjörn Fälldin blir statsminister för en trepartiregering. Regeringen ger klartecken till laddning av Barsebäck II.

1977 De statliga budgetunderskotten börjar växa. Lag om fem veckors semester. Kronan devalveras med 10 procent Stora demonstrationer mot kärnkraften.

1978 Centern godtar att Forsmark III byggs. Trepartiregeringen faller på kärnkraftsfrågan. Ola Ullsten (fp) blir statsminister.

1979 Efter reaktorhaveriet i Harrisburg bestäms det att en folkomröstning ska avgöra kärnkraftsfrågan. De borgerliga partierna vinner riksdagsvalet med ett mandat.

1980 Folkomröstning om kärnkraften. Inget alternativ vinner majoritet. Riksdagen tolkar resultatet som att de tolv reaktorerna ska vara avvecklade till år 2010. Storkonflikt på arbetsmarknaden.

1981 Moderaterna lämnar trepartiregeringen sedan mittenpartierna gjort upp med socialdemokraterna om skatten. Kronan devalveras med 10 procent. En sovjetisk ubåt går på grund i Karlskrona skärgård.

1982 Socialdemokraterna gör ett bra riksdagsval och återtar regeringsmakten. Kronan devalveras med 16 procent.

1983 I Stockholm samlar 4-oktoberkommitten 75 000 demonstranter mot löntagarfondema. U-båtsjakter pågår, bland annat i Horsfjärden.

1984 FN-konferensen i Stockholm.

1985 Sverige får sin första kvinnliga partiledare i Karin Söder (c).

1986 Olof Palme mördas på Sveavägen i Stockholm. Ingvar Carlsson utses till statsminister.

1987 Socialdemokraterna beslutar att avskaffa kollektivanslutningen av LO-medlemmar till partiet.

1988 Miljöpartiet kommer in i riksdagen. Ebbe Carlsson-affären leder till att riksdagens konstitutionsutskott inleder TV-sända utfrågningar.

1989 Rättegången mot Christer Pettersson inleds. Tingsrätten dömer Pettersson för mordet på Olof Palme, men hovrätten frikänner honom. För första gången på länge finns inget underskott i statsbudgeten. En okänd kommunalpolitiker från Katrineholm, Göran Persson, blir skolminister.

1989 Rättegången mot Christer Pettersson inleds. Tingsrätten dömer Pettersson för mordet på Olof Palme, men hovrätten frikänner honom. För första gången på länge finns inget underskott i statsbudgeten. En okänd kommunalpolitiker från Katrineholm, Göran Persson, blir skolminister.
1990 Den socialdemokratiska regeringen gör en helomvändning och vill föra in Sverige i EG. En stor skattereform genomförs.
1991 Ny demokrati lyckas komma in i riksdagen. Miljöpartiet åker ur riksdagen. Carl Bildt bildar en fyrpartiregering (m, kd, fp och c).
1992 Stora budgetunderskott. Löntagarfonderna avskaffas. Bankkris. Ränte- och valutakris. Regeringen och socialdemokraterna lägger fram flera gemensamma krisprogram. Försvaret av kronan misslyckas och i november börjar kronan flyta fritt.
1993 Arbetslösheten är mycket hög.
1994 Passagerarfärjan"Estonia" går under, 852 människor omkommer. Socialdemokraterna vinner riksdagsvalet. Ny demokrati åker ut och miljöpartiet kommer tillbaka. EG-omröstningen slutar med 52,3 procent ja och 46,6 procent nej.
1995 Sverige blir medlem av europeiska unionen. Mona Sahlins kontokortsaffär gör henne omöjlig som partiledare och statsminister efter Ingvar Carlsson.
1996 Göran Persson blir socialdemokratisk partiordförande och statsminister. För första gången sedan 1940-talet råder deflation.
1997 Spel på Joker för 12 kronor ger 61 miljoner kronor i spelvinst.
1998 Den socialdemokratiska regeringen samarbetar med miljöpartiet och vänsterpartiet i riksdagen. Vid en diskotekbrand i Göteborg omkommer 63 ungdomar, cirka 140 skadas.
1999 En av kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck stängs. Aktiekursema på Stockholmsbörsen går upp med cirka 50 procent.

Medicinhistoria.

Dagens Nyheter den 1 april 1999 sid A6:
”Milstolpar i medicinens och sjukvårdens historia.

ca 460- 377 f Kr Hippokrates, läkekonstens fader
529 e Kr. klostersjukvården startar (Benedikt av Nursia)
1300-talet de första glasögonen
1348-1352 digerdöden dödar var fjärde person i Europa
1495 syfilis sprids i Europa och vidare till indianerna i Amerika
1510-1580 Paré, den moderna kirurgins fader
1628 blodomloppet kartläggs(Harvey)
1683 mikroskopet gör det möjligt att se bakterier
1727 första mätningen av blodtrycket
1752 Serafimen, Sveriges första lasarett
1785 effekten av digitalis på hjärtat upptäcks
1796 smittkoppsvaccinet tas fram
1816 vaccination mot smittkoppor blir obligatorisk i Sverige
1817 koleraepidemier i Europa (även 1826, -46, 63, -73 och -91)
1846 16 okt, eterdagen, den första narkosen
1848 blindtarmsoperationer
1859 läran om det naturliga urvalet (Darwin)
1863 Röda korset bildas
1865 ärftlighetsläran presenteras (Mendel)
1880-talet kirurgerna opererar inne i kroppen
1885 rabiesvaccin (Pasteur)
1895 röntgenstrålarna (Röntgen)
1898 radium (makarna Curie)
1901 människans olika blodgrupper kartläggs
1902 EKG-apparaten (Einthoven)
1905 hjärnkirurgi (Cushing)
1921 vaccination mot tbc (Calmette)
1921 insulin mot diabetes (Banting mfl.)

1927 graviditetstest
1932 första antibiotikan, sulfa
1939 DDT mot smittöverförande bakterier
1941 cytostatika börjar testas i cancerbehandling
1942 penicillinet
1950 vetenskapliga bevis för att rökning kan ge lungcancer
1950-talet konstgjorda höftleder och knän (Charnley)
1953 DNA-strukturen (Watson, Crick)
1954 första njurtransplantationen(Murray)
1955 poliovaccin (Salk)
1956 första benmärgstransplantationen på en cancerpatient
1959 första kromosomavvikelsen hos människa upptäcks, Downs syndrom
1960 interferon, ett kroppseget virusläkemedel, upptäcks
1960-talet datortomografin, radiologiska undersökningar, börjar användas
1967 första hjärttransplantationen (Barnard)
1969 den första onkogenen, "cancergenen' presenteras
1978 första "provrörsbarnet"
1978 första diagnosen av sjukdom med genteknik "sickle-cell"
1979 sjukdomen smittkoppor utrotad
1980-talet acetylsalicylsyra används mot hjärtinfarkt och stroke
1981 aids upptäcks
1982 mänskligt insulin produceras i bakterier
1984 upptäckten att hiv orsakar aids
1985 tillväxthormon tillverkas i bakterier
1988 abortpillret RU 486 börjar användas
1988 magsårsmedicinen Losec börjar användas
1990-talet ett flertal sjukdomsgener identifieras
1991 kartläggningen av människans arvsmassa startar, Hugoprojektet

Källor: Bra Böckers läkarlexikon, Nationalencyklopedin, Nobelstiftelsen ”

Teknikhistoria.

Teknik och IT.

Från sid 18-19 i IT-kommissionens rapport “IT och national-staten” (SOU 1998:58) (980518)
(http://www.itis.gov.se/studiematerial/kopia/pdf/211.pdf)

“Tekniken har varit ett av 1900-talets mest synliga förändrings-områden. Bilar, tåg, flygplan, telefoner, biografer, television och andra sätt att kommunicera och sprida information och underhållning har öppnat upp världen för var och en av oss. Datorer har hittat användning inom en mångfald områden och under 90-talet har datakommunikation blivit en självklarhet. Vilka trender är centrala inför framtiden?

Kort historik över teknikutvecklingen:

1830-talet	Den elektriska telegrafen uppfinns.
1843	Alexander Bain tar patent på en föregångare till faxen.
1876	Bell får patent på första fungerande telefonen. L M Ericsson startas.
1880	Telefonen får genombrott i Sverige.
1884	Rörliga bilder överförs via elektriska signaler.
1885	Ericsson uppfinner telefonluren.
1897	Katodstråleröret, som sitter i nästan alla teveapparater och datorskärmar uppfinns.
1923	Man kunde ringa direkt till abonnenter i andra länder.
1925	Effektiva kylskåp (Baltzar von Platen och Carl Munters uppfinning) börjar säljas och blir grunden för Electrolux.
1926	Svartvit television introduceras, dock inget ljud.
1930-talet	Radion blir allmänt spridd i Sverige.

1931	Elspis med ugnstermostat.
1935	Första elektriska skrivmaskinen.
1937	Den första reguljära tevsändningen.
1944	Första stora elektromekaniska räknaren Mark 1. (800 000 delar, 800 km kabel, vikt 5 ton).
1945	Vannevar Bush publicerar en beskrivning av Memex, en maskin som innehåller "...lagrad information av alla sorter Böcker, bilder, tidningar och korrespondens."
1947	Den första transistorn konstrueras i USA.
1948	Första maskinen som kombinerar elektronisk beräkning med lagring av data och instruklioner.
1952	Den första produkten med masstillverkade transistorer, en hörapparat.
1954	IBM första dator med transistorer (2000 st) introduceras.
1955	Mikrovågsugnar för hemmabruk.
1956	Videobandet för inspelning av teveprogram uppfinns. Första transatlantiska telefonkabeln.
1957	IBM 1401, en stordator med 10 000 transistorer introduceras.
1959	Första integrerade kretsen byggs.
1960-talet	Teven blir allmänt spridd i Sverige.
1962	PAL-systemet för färgteve uppfinns.
1968	fick Alan Kay idén om en bärbar maskin, stor som en bok, som vem som helst kunde använda, speciellt barn, och som var elektroniskt uppkopplad till stora centrala informationsbanker.
1970	Floppydisken och IBMs skrivmaskinskula.
1971	Intel säljer de fösrsta mikroprocessorerna.
1972	Videobandspelare för hemmabruk.
1973	Winchester, den typ av hårddisk som finns i de flesta av dagens persondatorer.
1974	Internet föds i USA. AXE-växeln föds hos Ericsson.
1978-82	De flesta tidningar lämnar blyet och går över till offset-tryck. Datorer införs i tidningsproduktionen.
1981	IMB PC i ntroduceras. Radions totala sändningstid är cirka l500 tim/vecka.
1983	Televerkets monopol på modem upphör. Satellitteve introduceras.
1984	Macintosh lanseras, "mus" och "fönster" får ny innebörd.
1985-90	Kabelteve blir allmänt spridd i Sverige.
1990	Bärbara datorer blir vanliga. Radions totala sändningstid är cirka 8000 tim/vecka.
1992	På hösten blir GSM tillgängligt för de första svenska kunderna.
1993	Newton, en elektronisk hjälpreda (PDA) från Apple.
1994	Internet öppnas för kommersiell trafik i USA.
1995	En pentiumprocessor (hjärtat i en vanlig pc) innehåller 5 500 000 transistorer på en yta av några kvadratmillimeter.
1996	Internet blir välkänt bland svenskarna. Provsändningar påbörjas med digitalteve.

"Igår var nästan alla yrkeskategorier tvungna att kunna räkna och läsa. I morgon kommer nästan alla att behöva kunna hantera datorer, inte bara i yrkes1ivet utan också i ökande utsträckning i hemmet. Vi kommer att betjäna oss själva i banken, livsmedelsbutiken och på resan med hjälp av telefon och dator. Datorer kommer att följa oss i bilen, på arbetet, i sängen oeh kanske till och med i badet. De kommer att vara små, bärbara och kommer att kommunicera trådlöst med Internet, eller vad som kommer efter. De kommer att hantera inte bara text och siffror utan ljud, bild och video. Men vad skall alla medier fyllas med?"

(IT-kommissionen nedlagd sedan länge)

1900-talet.

Referat av en sammanställning i Dagens Nyheter, DN, 991210 sid A7. Ett urval händelser och ett urval nobelpris i kemi, fysik och medicin, text av Clas Svahn.

1900-1909

Guglielmo Marconi skickar de första radiosignalerna från England till Kanada 1901, något som kommer att påverka hela århundradet. I USA gör bröderna Wright en 40 meter lång flygfärd (1903) och tre år senare konstrueras den första elektriska glödlampan med volframtråd. 1909 når Robert Peary nordpolen och samma år grundas scoutrörelsen.

Nobelpris:

Kemi 1902: Emil Fischer för förståelsen av hur organiska molekyler ser ut, bland annat socker, vilket har lett till flera kemiska industrier. Fischers upptäckter utvecklades sedan av A von Baeyer, som belönades 1905.

Fysik 1901: Wilhelm Röntgen för upptäckten av röntgenstrålningen som i dag används i otaliga sammanhang, bl at inom medicinen.

Fysik 1903: Henri Becquerel, Pierre Curie och Marie Curie för upptäckten av radioaktiviteten och att kärnan i en radiumatom sönderfaller.

Fysik 1909: Guglielmo Marconi och F Braun för upptäckten av radiovågorna.

Medicin 1902: Ronald Ross för att han visat att myggor bär på malaria.

Medicin 1905: Robert Koch för upptäckten av tuberkelbakterien, en upptäckt som kom att rädda miljoner liv.

1910-1919

Norrmannen Roald Amundsen når sydpolen 1911, och 1912 förliser atlantångaren "Titanic" varvid mer än 1 500 människor omkommer. Året efter inför Henry Ford det löpande bandet på sina bilfabriker och Charlie Chaplin filmdebuterar. 1914 startar det första världskriget med att den österrikiske tronföljaren mördas; Panamakanalen invigs och öppnar en port mellan Atlanten och Stilla havet. 1915 produceras de första stridsvagnarna och det första flygplanet helt i metall. 1917 skakas Ryssland av en revolution, bolsjevikledaren Lenin kommer till makten. Första världskriget slutar 1919.

Nobelpris:

Kemi 1911: Marie Curie för upptäckten av flera radioaktiva element, radium och polonium vilket används för att behandla cancertumörer. Också Ernst Rutherfords forskning, som belönades 1908, var viktig i detta sammanhang.

Kemi 1918: Fritz Haber för upptäckten av hur man syntetiserar ammoniak, vilket gav upphov till bland annat konstgödselindustrin.

Fysik 1918: Max Planck för upptäckten av energikvantat, att energi uppträder i små paket. Planck lade fram teorin år 1900 och kom att påverka hela 1 900-talets fysik på ett grundläggande sätt. Flera upptäckter byggde vidare på Plancks energikvanta och ledde sedan fram till kvantfysiken.

1920-1929

Sverige får allmän rösträtt 1921 och året efter väljs fyra kvinnor in i andra kammaren och en i första. 1924 blir George Gershwin världsberömd för sin "Rhapsody in blue" för piano och orkester; de första vinterolympiska spelen hålls i franska Chamonix, men först i efterhand gavs tävlingarna olympisk status. 1925 publicerar en för världen okänd Adolf Hitler sitt politiska manifest "Mein Kampf"; den självhäftande tejpen uppfinns. 1927 införs graviditetstester och Charles Lindbergh gör den första ensamflygningen nonstop över Atlanten. 1928 uppfinns bandspelaren. Årtiondets sista år blir händelserikt: televisionen uppfinns och börsen på Wall Street kraschar, vilket blir inledningen till en djup depression.

Nobelpris:

Fysik 1921: Albert Einstein för beskrivningen av fotonen, bäraren av ljuset. Man kan säga att Einstein "uppfann" fotonen, något som bland annat lett fram till laser och fotocell. I hans Nobelpris ingår också ett

erkännande för relativitetsteorierna (den speciella 1905 och allmänna 1916) och teorin om materiens atomstruktur.
Fysik 1922: Niels Bohr för upptäckten av hur en atom är uppbyggd, att elektronerna rör sig i banor runt en kärna.
Medicin 1924: Willem Einthoven för elektrokardiogrammet, EKG, som visar vilka skador som uppstått på hjärtat efter en infarkt.

1930-1939
Årtiondet inleds med upptäckten av planeten Pluto, den första Musse Pigg-filmen med ljud, och Adolf Hitler tar makten i Tyskland (1933). Medan depressionen fortsätter, fram till vändningen i en börshausse 1936-37, får världen uppleva uppfinningar som 8 mm smalfilm (1932) och nylonet (1935). BBC inleder regelbundna tv-sändningar 1935. 1937 skapar Alan Turing den första datorn, p-automater införs, den första helautomatiska tvättmaskinen tillverkas och i England byggs den första radarstationen. Samma år exploderar luftskeppet "Hindenburg" utanför New York. Olyckan innebär slutet för all trafik med luftskepp. 1938 står Golden Gate-bron i San Francisco klar. 1939 bryter andra världskriget ut.
Nobelpris:
Kemi 1931: Garl Bosch och Friedrich Bergius för deras upptäckt av kemiska metoder för att framställa syntetisk bensin och olja ur stenkol vilket lade grunden till en stor del av den kemiska industrin.
Fysik 1932: Werner Heisenberg för osäkerhetsrelationen. Han visade att man inte kan bestämma en partikels läge och energi samtidigt utan att rubba den.
Fysik 1939: Ernest Lawrence för cyklotronen som framställer radioaktiva preparat genom att accelerera laddade partiklar och skicka dem in i kärnan. Används för att ta fram kortlivade radioaktiva preparat som inte skadar patienten, för att hitta sjukdomstillstånd eller för att motverka cancertillväxt.
Medicin 1930: Karl Landsteiner för upptäckten av blodgrupperna vilket möjliggör säkra transfusioner. Tidigare misslyckades flertalet transfusioner utan att man visste varför.
Medicin 1939: Gerhard Domagk för upptäckten av prontosil, en typ av sulfa mot bakterier.

1940-1949
För andra gången under 1900-talet skakas världen av ett storkrig. När kriget slutar 1945 har USA bland annat kommit att fälla de första taktiska atombomberna över Hiroshima och Nagasaki. 1941 har vad som kommit att kallas "världens bästa film", Orson Welles "Citizen Kane", premiär. 1942 genomförs den första kontrollerade kärnklyvningen och Astrid Lindgren ger ut "Pippi Långstrump". 1946 får amerikanska AT&T tillstånd att driva ett mobilt telefonnät. 1947 sätts den så kallade Marshallplanen i verket; ett amerikanskt återuppbyggnadsprogram för Västeuropa. lBM presenterar den första kommersiella datorn 1948 och George Orwells dystra framtidsroman "1984" ges ut.
Nobelpris:
Kemi 1944: Otto Hahn för upptäckten av att atomkärnan kunde klyvas vilket gav upphov till atombomben och kärnkraftverken.
Kemi 1948: Arne Tiselius för upptäckten att man genom att låta laddade partiklar vandra i elektriska fält separerar ämnen. Pharmacia växte upp ur hans upptäckter.
Fysik 1947: Edward Appleton för upptäckten av hur radiovågorna rör sig i jonosfären. Han visade därmed hur man kan sända radio över långa sträckor. 1946 lyckades Appleton skicka en radarsignal till månen och tillbaka.
Medicin 1945: Alexander Fleming, Ernst Boris Chain och Howard Walter Florey för upptäckten av penicillinet och dess verkningar. Fleming gjorde sin upptäckt redan 1928.
Medicin 1948: Paul Hermann Müller för upptäckten av växtgiftet DDT som trots sitt dåliga rykte har räddat miljoner liv i u-länderna.

1950-1959
Den första respiratorn tas i bruk 1950. 1951 uppfinner Erik Wallenberg förpackningsmetoden Tetra Pak, grunden till en svensk miljardindustri; i Afrika slås kolonierna Tripolis, Cyrenaica och Fezzan samman

till Libyen. 1952 spränger USA en vätebomb och följs snart av Sovjetunionen. 1954 uppfinns den kiselbaserade solcellen; Ernest Hemingway får Nobelpriset i litteratur. 1956 avlider seklets mest namnkunnige vetenskapsman, Albert Einstein, och den första telefonkabeln dras över Atlanten. När Sovjet skickar upp den första satelliten 1957 inleds en kapplöpning med USA om herraväldet i rymden. 1958 deklarerar Kinas ledare Mao Zedong "Det stora språnget framåt"; pacemakern uppfinns och p-pillren in troduceras. 1959 blir Ingemar Johansson världsmästare i tungviktsboxning.

Nobelpris:

Kemi 1953: Hermann Staudinger för upptäckten att polymerer består av mycket stora molekyler vilket utgör grunden för plastkemin .

Kemi 1954: Linus Pauling för hans forskning kring kemiska bindningar som lade grunden till förståelsen för hur dessa, och all kemi, fungerar.

Fysik 1952: Felix Bloch och Edward Purcell för upptäckten av NMR, Nuclear Magnetic Resonance, grunden till magnetkameran som kan se in i kroppens olika organ. En vidareutveckling belönades 1991.

Fysik 1956: William Shockley, John Bardeen och Walter Brattain för transistorn, byggstenen i all modern elektronik.

Medicin 1952: Selman Abraham Waksman för upptäcken av streptomycin, den första verksamma antibiotikan mot tuberkulos.

Medicin 1954: John Enders, Thomas Weller och Frederick Robbins för upptäckten av hur poliovirus förökar sig, vilket ledde till poliovaccinet.

1960-1969

Den 12 april 1961 blir Jurij Gagarin, Sovjet, den första människan i rymden. Samma år omkommer FN:s generalsekreterare Dag Hammarskjöld i en flygkrasch i nuvarande Zambia. 1962 står supermakterna på randen till ett kärnvapenkrig under Kubakrisen. 1963 skakas världen av mordet på USA:s president John F Kennedy, året efter ingriper USA i det vietnamesiska inbördeskriget på Sydvietnams sida. 1965 utbryter krig mellan Indien och Pakistan och 1967 sexdagarskriget mellan Israel och Egypten, Syrien och Jordanien där Israel erövrar Golanhöjderna och Västbanken. 1968 mördas Robert Kennedy under en valturné. Den 21 juli 1969 landar "Apollo 11 " på månen och Neil Armstrong blir första människan på en annan himlakropp.

Nobelpris:

Kemi 1960: Willard Frank Libby för upptäckten av C14-metoden som kan åldersbestämma organiskt material.

Kemi 1962: John Kendrew och Max Perutz för att ha visat att proteiner har en tredimensionell struktur vilket har varit viktigt inom den biotekniska industrin.

Fysik 1964: Charles Townes, Nikolaj Basov och Aleksandr Prokhorov för lasern.

Fysik 1969: Murray Gell-Mann för upptäckten av kvarkarna. Han upptäckte 1964 att protoner, neutroner med flera är uppbyggda av ännu mindre partiklar. Också 1957 års pris, som visade att umversum skiljer på höger och vänster, samt 1979 års pris, där den elektromagnetiska och svaga växelverkan förenades har lagt grunden till en ny syn på materiens innersta väsen.

Medicin 1962: Francis Crick, James Watson och Maurice Wilkins för att de visat hur DNA-molekylen är uppbyggd och därmed hur den mänskliga arvsmassan fungerar. Upptäckten, som gjordes 1953, lade grunden till den biotekniska industrin, som tillverkning av mänskligt insulin som har räddat livet på manga diabetiker (se äv 1978 års pris).

1970-1979

Årtiondet inleds med uppfinnandet av mikroprocessorn, grunden till hemdatorerna. 1971 tar sonden "Mariner 9" de första detaljerade bilderna av Mars. 1972 konstrueras det första tv-spelet. Samma år skakas USA av Watergateskandalen som leder till president Richard Nixons avgång två år senare. Popgruppen ABBA vinner schlagerfestivalen 1974; forskare varnar för att freoner kan skada ozonskiktet. 1975 börjar de första hemdatorerna säljas i USA. Mao Zedong avlider 1976. 1977 har filmen "Star Wars" premiär, 583 månniskor dödas vid

en flygolycka på Teneriffa. 1978 föds världens/ första provrörsbarn. 1979 inträffar en allvarlig olycka vid kärnkraftverket i Harrisburg, USA.

Nobelpris:

Fysik 1971: Dennis Gabor för hologrammet som används inom industrin för analys och för att se och skapa 3D-bilder.

Fysik 1978: Arno Penzias och Robert Wilson för upptäckten av den kosmiska bakgrundsstrålningen som visade att universum med stor sannolikhet har bildats genom en ursmäll, Big Bang.

Medicin 1978: Werner Arber, Daniel Nathans och Hamilton O Smith för hur man klipper isär och fogar ihop DNA. Pristagarna grundlade den genetiska ingenjörskonsten .

Medicin 1979: Alan M Cormack och Codfrey N Hounsfield för datortomografi. En metod som gör det möjligt att se strukturer i hjärnan och att upptäcka tumörer.

1980-1989

1980 mördas John Lennon i New York. 1981 går U 137 på grund i Karlskrona skärgard. 1982 bryter Falklandskriget ut mellan Argentina och Storbritannien; aids upptäcks. 1985 konstaterar forskarna ett hål i ozonskiktet över Antarktis. 1986 mördas statsmin‡ister Olof Palme på Sveavägen i Stockholm; kärnkraftverket i Tjernobyl havererar. Magsårsmedicinen Losec börjar användas 1988. 1989 försvinner jarnridån och Berlinmuren rivs; World Wide Web introduceras.

Nobelpris:

Kemi 1980: Paul Berg, Walter Gilbert och Frederick Sanger för att de kunde visa hur DNA var uppbyggt i sekvenser. Grunden för den moderna biotekniken.

Kemi 1989: Sidney Altman och Thomas Cech för upptäckten att RNA kan ha samma funktion som protein.

Fysik 1986: Ernst Ruska för elektronmikroskopet som gjorde det möjligt att se föremål mindre än ljusets våglängd. I dag kan det förstora omkring två miljoner gånger. Ruska tillverkade sitt mikroskop redan 1931 men belönades först 55 år senare.

Fysik 1989: Norman F Ramsey för upptäckten som ledde fram till atomuret som i dag utgör grunden för GPS-navigeringen. Priset byggde på andra upptäckter som hade belönats 1943 och 1944.

Medicin 1988: James W Black, Gertrude B Elion och George H Hitchings för att de visat att betablockerare hjälper mot för högt blodtryck.

1990-1999

Tyskland återförenas 1990, kriget vid Persiska viken, och rymdteleskopet "Hubble" skjuts upp. 1991 börjar Jugoslavien falla sönder då Slovenien och Kroatien förklarar sig självständiga och ett blodigt krig startar i Kroatien. 1992 inleds ett krig också i Bosnien. 1993 störtar ett Jas-plan i Stockholm. 1994 sjunker passagerarfärjan "Estonia" och 852 människor omkommer; tunneln under Engelska kanalen öppnas; Nelson Mandela blir president i Sydafrika. 1997 lyckas forskare klona ett får som döps till Dolly. Prinsessan Diana omkommer i en trafikolycka i Paris.

Nobelpris:

Kemi 1993: Kary Mullis för upptäckten att man från en liten mängd celler kan kopiera DNA, vilket gör att kriminaltekniker kan spåra gärningsmän utifrån hudfragment eller mycket små mängder blod. Filmen "Jurassic Park" bygger på denna upptäckt.

Kemi 1995: Paul Gutzen, Mario Molina och Sherwood Rowland för upptäckten att ozonlagret påverkas av kemiska ämnen i atmosfären.

Fysik 1991: Pierre-Gilles de Gennes för upptäckten av flytande kristaller. Grunden för platta datorskärmar.

Fysik 1992: Georges Charpak för konstruktionen av en känslig medicinsk detektor som gör att man kan använda betydligt lägre röntgendoser vid undersökningar.

Fysik 1997: Steven Chu, Claude Cohen-Tannoudji och William D Philips för en vidareutveckling som kan bli framtidens atomur.

Medicin 1990: Joseph E Murray och E.Donnall Thomas för hur man kan transplantera mänskliga njurar.

50 år med FN.

Svenska FN-förbundet. April 1999.
(http://www.sfn.se/2/1212sfn.html)

FN skapades i en tid av fredsyra, men också i en tid med färska sår efter de stora världskrigen. Aldrig skulle dessa hemskheter upprepas. 50 år senare inser vi att varje tid har sina hemskheter och sina glädjeämnen. Många sidor kan ägnas åt att beskriva vad FN lyckats med, minst lika många åt det som FN inte lyckats uppnå. Här följer en krönika med ett urval av viktiga händelser i FN:s historia.

40-talet

Först ut - Trygve Lie

1945. 26 juni 1945 skrev 50 stater under FN-stadgan. 24 oktober trädde den i kraft. Sverige blev medlem 1946. FN:s förste generalsekreterare var norrmannen Trygve Lie. Han valdes av generalförsamlingen 1946 och avgick efter påtryckningar av bland andra Sovjetunionen 1952.

"De som gav sina liv för att vi skulle bli fria, de som miste sina hem och de som led och alltjämt lider av krigets följder har gett oss en helig uppgift: att skapa en fast grund för freden i världen. Vi kan komma att möta svårigheter och hinder. Men ju vanskligare uppgiften är, desto större är belöningen. Det är hela den civiliserade världens framtid som står på spel."

Trygve Lie när han 1 februari 1946 valdes till FN:s förste generalsekreterare

Palestina delas.

FN:s generalförsamling beslutade 1947 att dela området Palestina i två stater: Israel och FN:s arabiska stat. Judarnas inofficiella regering godtog planen som gav dem 56 procent av området. Palestinerna och arabstaterna godtog inte planen. 1996 pågår fortfarande konflikten i Israel/Palestina. I snart 30 år har stora delar av det område som FN tilldelade palestinerna ockuperats av Israel.

Alla har samma rättigheter

1948. 10 december antogs deklarationen om mänskliga rättigheter. Efter de förfärliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna som skett under andra världskriget fanns det en stark opinion för att FN skulle skapa regler i form av internationella avtal.

Stärkt u-landsbistånd

1949. Det utvidgade programmet för tekniskt bistånd, EPTA, bildades. Det innebar en kraftig förstärkning av FN:s hjälp till u-länderna. 1950 bidrog 54 regeringar med sammanlagt 20 miljoner dollar. 1965 ombildades EPTA till FN:s utvecklingsprogram, UNDP. 1995 omfattade UNDP:s budget cirka 1,7 miljarder dollar. UNDP samordnar det bistånd som ges av FN och fackorganen. För närvarande stödjer UNDP över 6000 projekt runt om i världen.

Vykort räddar liv

1949. Det första Unicef-kortet gavs ut 1949. Under alla dessa år har korten gett ett nettotillskott på 500 miljoner dollar, vilket räcker till att vaccinera 33 miljoner barn mot polio, mässling, tuberkulos, difteri, kikhosta och stelkramp.

50-talet

Storkrig i Korea

FN beslutade att ingripa militärt när Nordkorea angrep Sydkorea 1950. 16 länder sände trupper under FN-kommando med amerikansk ledning för att bistå Sydkorea. Det var första gången som säkerhetsrådet beslutade att använda vapenmakt mot ett fredsbrott. 1953 upphörde striderna i Korea. En tillfällig gräns mellan Nord- och Sydkorea skapades vid 38:e breddgraden. FN:s agerande i Koreakriget är ett av de få militära ingripanden som FN gjort.

UNHCR bildas
1951 fick FN en högkommissarie för flyktingar, UNHCR. Samma år utformades en flyktingkonvention som definierar vem som är en flykting och vilka rättigheter och skyldigheter som en flykting har. 1951 fanns det 1,2 miljoner flyktingar i världen. 1995 bistod UNHCR 27 miljoner människor.

Kamp mot apartheid
1952. Generalförsamlingen fördömde apartheidpolitiken i Sydafrika som ett brott mot mänskligheten 1952. Därmed kunde frivilliga sanktioner genomföras mot Sydafrika trots att den sydafrikanska regeringen ansåg att apartheidpolitiken var en inre angelägenhet.

Dag Hammarskjöld
1953. Svensken Dag Hammarskjöld valdes till Trygve Lies efterträdare.. "FN är inte till för att föra människorna till himlen, utan för att rädda dem från helvetet." Dag Hammarskjöld.

Samtal om befolkning
1954. FN:s första internationella befolkningskonferens hölls i Rom. Inga beslut fattades. Inga rekommendationer utfärdades. Konferensen var bara ett tillfälle att utbyta åsikter och erfarenheter. 1950 var jordens befolkning 2,5 miljarder. Idag är den 5,8 miljarder och år 2050 beräknas den vara 10 miljarder.

Historisk FN-styrka
FN genomförde sin första fredsbevarande operation 1956 när krig bryter ut om Suezkanalen. Det är något helt nytt och saknar direkt stöd i FN:s stadga. Styrkan kallades UNEF (United Nations Emergency Force) och placerades i Sinai för att övervaka eldupphör.
Det var inga stridande förband, utan fick bara använda sina vapen i självförsvar. En huvudprincip för UNEF - och alla efterföljande fredsbevarande styrkor - är att utplacering och verksamhet måste ske med värdlandets samtycke.

Barnets rättigheter
1959. En allmän förklaring om barnets rättigheter antogs. 40 år senare, 1989, skapades en internationell lag om barnets rättigheter (barnkonventionen). 1996 hade 188 länder skrivit under konventionen.

60-talet

Snabb avkolonisering
1960. 17 nya stater blev medlemmar i FN. 16 av dem var afrikanska stater som blivit fria från kolonialt förtryck. FN hade 100 medlemmar 1960. Generalförsamlingen antog en deklaration om självständighet för koloniala länder och folk. I den står det att kolonialismen kränker grundläggande mänskliga rättigheter och bör avskaffas omedelbart.

En procent i bistånd
1960. Generalförsamlingen utfärdade en rekommendation att cirka en procent av de rika ländernas totala nationalinkomster ska gå till bistånd. Förslaget antogs av 87 röster mot noll. 1995 gav världens rika länder i genomsnitt cirka 0,3 procent av BNP i bistånd.

Hammarskjöld omkommer
1961. Dag Hammarskjöld oÀmkom i en flygolycka på väg till förhandlingar om fred i Kongo 18 september. U Thant från Burma valdes till ny generalsekreterare 1962.

Kärnvapenprov förbjuds
1963. FN:s generalförsamling hade arbetat länge för ett totalt provstoppsavtal. 1963 skrev tre av fem kärnvapenstater - Sovjetunionen, USA och Storbritannien - under ett provstoppsavtal. Kina och Frankrike anslöt sig inte till avtalet. 1996 antog generalförsamlingen ett provstoppsavtal.

Apartheid olagligt 1965. En konvention antogs som förbjuder alla former av rasdiskriminering. 1996 hade 145 länder skrivit under konventionen.

Obligatoriska sanktioner

1966. För första gången beslutade FN:s säkerhetsråd om obligatoriska ekonomiska sanktioner mot Sydrhodesia. Säkerhetsrådet menade att den vita minoritetsrevolten i Sydrhodesia hotade den internationella freden och säkerheten. Efter val 1980 blir Sydrhodesia den fria staten Zimbabwe.

Fem kärnvapenstater räcker!

1968. Icke-spridnings–avtalet undertecknades av kärnvapenstaterna Sovjetunionen, Storbritannien och USA. De lovar därmned att inte förse andra länder med kärnvapen. Kina och Frankrike undertecknade inte avtalet. Ungefär 50 icke-kärnvapenstater undertecknade också avtalet som innebär att de förbinder sig att inte ta emot eller utveckla kärnvapen. 1995 hade 178 av FN:s 185 medlemsstater anslutit sig till icke-spridningsavtalet.

70-talet

Biologiska vapen förbjuds

1971. En konvention antogs som förbjuder utveckling, produktion och lagring av bakteriologiska vapen. Det är det första internationella avtal som innebär egentlig nedrustning, det vill säga att befintliga vapen ska förstöras.

Waldheim generalsekreterare

1971. Österrikaren Kurt Waldheim efterträdde U Thant som FN:s generalsekreterare. I efterhand visade det sig att han tjänstgjort som tysk officer på Balkan under andra världskriget.

Miljön i fokus

1972. I Stockholm samlades representanter för 113 länder för att diskÃutera miljöfrågor. Temat var “En enda värld”. I en FN-rapport om människan och miljön från 1969 står det: “För första gången i mänsklighetens historia existerar en global kris som berör både i- och u-länder. Den gäller människans relation till sin miljö. Oroande tecken har varit synliga länge: befolkningsexplosionen, en mäktig teknologisk expansion som inte anpassats till miljöns villkor, förstörelsen av odlad jord, städernas oplanerade tillväxt, krympande öppna områden och en ökande risk för utrotning av många former av djur- och växtliv. Det finns ingen tvekan om att framtida liv på jorden hotas om detta får fortgå.”

Ny ekonomisk världsordning

1974. U-länderna ställde krav på en ny mer rättvis ekonomisk världsordning (NIEO). En deklaration och ett handlingsprogram antogs av FN:s generalförsamling. Några viktiga krav var:

* full kontroll över råvarutillgångarna
* mer förädlingsindustri i u-länderna
* bort med handelshinder för u-ländernas industrivaror
* avskrivning av skulder

FN och jämställdheten

1975. I Mexico City höll FN sin första kvinnokonferens. Konferensen drog upp riktlinjer för jämställdhetsarbetet tio år framåt. I september 1995 ägde den fjärde kvinnokonferensen rum i Beijing.

Vapenembargo mot Sydafrika

1977. FN:s säkerhetsråd beslutade att införa obligatoriskt vapenembargo mot Sydafrika. Anledningen är att Sydafrikas apartheidpolitik hotade den internationella freden och säkerheten. I augusti 1977 genomförde FN och den afrikanska organisationen OAU en antiapartheidkonferens.

80-talet

Smittkopporna utrotade

1980. Efter en världsomfattande kampanj som Världshälsoorganisationen genomfört förklarades 1980 att smittkopporna utrotats.

Pérez de Cuéllar generalsekreterare

1982. Peruanen Javier Pérez de Cuéllar efterträdde Waldheim som generalsekreterare. Han anses ha stärkt FN, gett organisationen en ledande roll i världspolitiken.

Svältkatastrof i Afrika

1984. 150 miljoner människor i 20 länder i Afrika drabbades av svält efter en lång tids torka. Detta gjorde att diskussionen om Afrikas kritiska ekonomiska situation tog fart. FN upprättade ett kontor - Office of Emergency Operations in Africa - för att samordna alla hjälpinsatser i Afrika. Kontoret meddelade 1985 att det som kunde ha blivit den värsta hungerkatastrofen i fredstid avvärjts tack vare det internationella biståndet. Unicef (FN:s barnfond) satte 1984 igång ett program för att rädda de minsta barnen i de fattiga länderna. Fyra punkter ingick i detta program:

* amning istället för bröstmjölksersättning
* viktkontroll
* socker/saltlösning i kokat vatten mot livshotande diarréer
* vaccinering mot sex vanliga och dödliga sjukdomar: difteri, polio, tuberkulos, stelkramp, kikhosta och mässling.

FN fyller 40 år

1985. Kritiken mot FN var stor när FN firade 40-årsjubileum. Sekretariatet kritiserades för slösaktighet och ineffektivitet.

"Låt oss inte göra Förenta Nationerna till syndabock för problem som återspeglar våra egna brister. Det är inte Förenta Nationerna som inte nått upp till oss. Det är vi som inte nått upp till Förenta Nationernas ideal. Det är genom att själva förbättra oss och vår politik som vi kan förbättra Förenta Nationerna."

Olof Palme i generalförsamlingen 21 oktober 1985

"Hållbar utveckling"

1987. Norges statsminister Gro Harlem Brundtland ledde Kommissionen för miljö och utveckling 1983-1987. I kommissionens rapport "Vår gemensamma framtid" lanserades begreppet hållbar utveckling, det vill säga en ekonomisk utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra framtida generationers möjligheter till samma utveckling.

Namibia blir fritt

1989. Sydafrika lämnade Namibia under FN-övervakning. Fria val organiserades av FN. Över 97 procent av de röstberättigade deltIog i valet. Flyktingar återvände i tusental varje dag från mitten av 1989.

90-talet

Mandela frigivs

1990. Nelson Mandelas frigivning 12 februari firades som en seger för antiapartheidrörelsen. I juni talade Nelson Mandela inför generalförsamlingen och tackade FN för dess insatser för hans och andra politiska fångars frigivning.

Irak invaderar Kuwait

1990. Efter kalla kriget fick FN en ny roll. Säkerhetsrådet, som länge varit handlingsförlamat på grund av de två stormakternas ständiga veton, enades om en hård linje mot Irak. 1991 inleddes "Operation ökenstorm", en USA-ledd militär aktion som säkerhetsrådet accepterat. 3 april 1991 angav FN i resolution 687 ett slut på konflikten.

Boutros Boutros-Ghali

1991. Egyptiern Boutros Boutros-Ghali valdes till FN:s sjätte generalsekreterare.

Jugoslavien delas

1992. Kroatien, Slovenien och Bosnien-Hercegovina blev medlemmar i FN 1992. 1993 blev även Makedonien det. I mars upprättades Unprofor (United Nations Protection Force) för att skydda tre FN-zoner i Kroatien. Styrkan bestod av 14.000 man och hade också till

uppgift att skydda FN-organ som sköter biståndet. I augusti 1995 var antalet FN-soldater och annan personal i det forna Jugoslavien över 52.000. Konflikten förvärrades efter en längre vapenvila och under sommaren misslyckades FN med att försvara de muslimska enklaver i Bosnien-Hercegovina som FN utsett till fredade zoner. Massakrer på bosniska muslimer utfördes. 14 december 1995 under-tecknades ett fredsavtal mellan parterna.

Toppmöte om jorden

1992. FN:s konferens om miljö och utveckling anordnades i Rio de Janeiro. Ett handlingsprogram, Agenda 21, antogs. En konvention om biologisk mångfald, en annan om klimatet och 27 skogsprinciper förhandlades fram. 1996 arbetade i princip alla kommuner i Sverige med en lokal Agenda 21.

Allt sämre ekonomi

1994. Medlemsländernas sammanlagda skuld var i juli 1994 3,4 miljarder dollar. USA hade största skulden 1500 miljoner dollar. Ryssland skuld var 629 miljoner dollar.

Toppmöte om fattigdom

1995. För första gången anordnade FN ett toppmöte om social utveckling. Man enades om tio åtaganden, bland annat:

* att utrota fattigdomen
* att skapa fullständig jämlikhet mellan män och kvinnor
* att sträva mot full sysselsättning
* att ge utbildning och primärhälsovård till alla

En redovisning av FNs historia och underorgan finns på:
http://wimnell.com/omr93b.html

Världsarvslistan finns på
http://whc.unesco.org/en/list/ **och** http://wimnell.com/omr91b.pdf

Naturkatastrofer och klimat efter 1995.

Det har varit vulkanutbrott på Island med långvariga utsläpp av partiklar skadliga för motorer så att flyg har ställts in i Europa.

Den 26 december 2004 drabbades sydostasien av en tsunamikatastrof efter ett jordskalv 9,0 på Richterskalan. 230 000 personer omkom, 1,7 miljoner människor blev hemlösa och många förlorade sina inkomst-källor. En tsunamikatastrof i Japan har hårt drabbat landet och bl a förstört flera kärnkraftverk. Jordbävningar med ofattande skador har förekommit bl a i Haiti och Chile.

Årliga orkaner i södra USA ger stor förstörelse. Översvämningar och torka har förekommit på många håll, bl a i Ausralien och Afrika. Temperaturen på jorden har stigit och glaciärer smälter bort. I Arktis är avsmältningarna tydliga. Insikten att temperaturen stiger har ökat och ett stort problem i världen har blivit hur man ska kunna minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser som orsakar stegringarna. Mer om detta i det följande

FN höll ett klimatmöte i Köpenhamn i december 2009. Det finns skildrat i
Sven Wimnell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. http://wimnell.com/omr36-39za.pdf

På sid 33: “Mötet ska ge nytt klimatavtal

Syftet med mötet, som äger rum i Köpenhamn 7 till 18 december, är att världens länder ska enas om åtgärder som kan bromsa den globala uppvärmningen.15.000 delegater från 192 länder deltar. Huvudfrågan är hur mycket utsläppen av så kallade växthusgaser ska minskas. Annat som är tänkt att ingå i uppgörelsen är: anpassning till klimatförändringens effekter, utveckling av klimatvänligt teknik och finansiering av åtgärderna (framför allt ekonomiskt stöd från rika till fattiga länder).

Det gamla avtalet räcker inte

Det avtal som Köpenhamnsmötet syftar till bygger vidare på det nuvarande avtalet, Kyotoprotokollet, vars målsättningar gäller 2008-2012. När Kyotoprotokollet skrevs på 1997 var det första gången som det spikades bindande internationella mål för minskningen av utsläpp. Målet som anges är att i-länderna ska dra ner utsläppen med totalt 5,2 procent jämfört med år 1990. Nu har 188 länder skrivit på protokollet, däribland Sverige och övriga EU-länder. Exempelvis USA står utanför. U-länderna åläggs inga utsläppsbegränsningar. I Köpenhamn är förhoppningen att få med fler länder och höja mål-sättningen.

FN:s klimatkonvention är ramen för förhandlingarna

Precis som när Kyotoprotokollet togs fram, hålls Köpenhamnsmötet inom ramen för FN:s klimatkonvention UNFCCC. Konventionen skapades 1992 i Rio de Janeiro och har idag skrivits på av 192 länder, bland dem USA. Det innebär att man samlats kring målsättningen att ta fram åtgärder som stabiliserar mängden växthusgaser i atmosfären på en nivå som inte leder till allvarligare klimatförändringar.

Möten hålls varje år och kallas för COP, Conference of the Parties (syftande på konventionens parter). Köpenhamnsmötet har beteckningen COP15. Konventionen har ett sekretariat i Bonn som bland annat övervakar medlemsländernas utsläpp.

Beslutsunderlaget kommer från FN:s klimatpanel

De fakta som klimatarbetet baseras på kommer från FN:s klimatpanel IPCC. Där deltar flera tusen forskare i arbetet med att sammanställa, analysera och dra slutsatser av aktuell forskning kring klimatfrågorna. Panelen grundades 1988 och dess första rapport, som kom 1990, var startskottet för arbetet inom FN:s klimatkonvention.

Den senaste rapporten kom 2007. Där pekade forskarna med ännu större säkerhet än tidigare ut mänskliga utsläpp som orsaken till den temperaturhöjning som har observerats. De ansåg sig också kunna säga vilka konsekvenser vi har att vänta: höjd havsvattennivå, torka, översvämningar, vattenbrist, kollapsande ekosystem med mera. Vid ett möte på Bali 2007 (COP13) tog politikerna till sig de nya rönen och slog fast att klimatarbetet måste vässas och gå snabbare."

På sid 34:

"Åtta punkter som avgör vår framtid.

Syftet med konferensen i Köpenhamn är att komma fram till ett nytt avtal om åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser.

Därigenom ska effekterna av den globala uppvärmningen mildras. Det nya avtalet ska till skillnad mot det existerande (Kyotoprotokollet) ha med alla världens länder, och dessutom sätta mer ambitiösa mål.

För att uppnå enighet om ett nytt klimatavtal, är det en rad delfrågor som måste besvaras. Här är de viktigaste som det kommer att bli hårda förhandlingar om i Köpenhamn:

1. Långsiktigt mål. Siktet är inställt på år 2050. Ett mål kan vara att medeltemperaturen inte ska ligga mer än två grader över den medel-temperatur som rådde före den industriella revolutionen. Ett annat mått kan vara att halten växthusgaser i atmosfären inte ska överstiga en viss nivå (350-450 ppm).

2. Minskade utsläpp. Avtalet ska ange bindande mål i siffror för hur mycket länderna ska sänka sina utsläpp. Enligt FN:s vetenskapliga klimatpanel bör i-länderna minska utsläppen med 25-40 procent till år 2020. För u-länderna handlar det om begräsningar i jämförelse med om inga åtgärder vidtogs.

3. Finansiering. Det råder enighet om att i-länderna måste stå för merparten av kostnaderna, även i u-länderna. Men hur stort ska stödet vara? En annan fråga är hur det ska finansieras. Direkt bistånd? Auktioner med utsläppsrätter? Skatt på utsläpp eller särskilt på flyg?

4. Anpassning. Vissa effekter av uppvärmningen är ofrånkomliga – och de fattiga länderna drabbas hårdast. Hur kan smällen dämpas?

5. Teknik. Ny teknik är nödvändig för att lösa klimatproblemet – och även u-länderna måste få tillgång till den. Men hur mycket ska i-länderna skjuta till för att u-länderna ska ha råd med rätt investeringar? En svår fråga gäller patent. U-länderna vill ha fri tillgång till kunskap och teknik. I-länderna försvarar patenträtten.

6. Skogsfrågor och markanvändning. När skog skövlas ökar växthusgaserna, eftersom färre träd kan ta upp koldioxid. Hur kan avskogningen stoppas? Hur ska åtgärderna mätas och finansieras? Stor fråga för länder som Brasilien och Indonesien.

7. Handel med utsläppsrätter och flexibla mekanismer. Till att börja med är handel med utsläppsrätter en fråga för i-länderna. Flexibla mekanismer innebär att rika länder kan investera i klimatåtgärder i fattiga länder istället för på hemmaplan. Frågan är hur de rika länderns ska få tillgodoräkna sig detta.

8. Insatser i särskilda sektorer. Handlar om att sätta mål för utsläppsminskningar inom särskilt problematiska sektorer i u-länderna. Kan också handla om särskilda begräsningar för internationellt flyg och sjöfart."

Klimatmötet blev ett misslyckande. Ett nytt möte hölls i Durban i december 2011.

Vetandets värld P1, 6 dec 2011, kl 1210. Program om naturkatastrofer. Hänvisning till Centrum för naturkatastroflära vid Uppsala universitet och Centrum för klimat och säkerhet vid Karlstads universitet.

SRs hemsida: "Allt färre dör i naturkatastrofer - historiskt sett

I början på 1900-talet dog ungefär en halv miljon människor om året i naturkatastrofer, en stor del av katastroferna var orsakade av väder- och klimatvariationer. Idag ligger dödstalen betydligt lägre. I början på 1900-talet var vi bara cirka 1,5 miljarder människor på jorden.
Antalet människor som dör av jordbävningar är ganska konstant de senaste hundra åren och det är just katastrofer kopplade till väder och klimat mänskligheten blivit bättre på att hantera. Det berättar naturkatastrofsforskaren Magnus Johansson, Karlstads universitet.

Idag är vi sju miljarder och allt fler bor i områden som är hemsökta av jordbävningar. översvämningar och tropiska cykloner. Det innebär att allt fler drabbas och att de ekonomiska förlusterna har skjutit i höjden. Men det moderna samhället med industrialisering, högre matproduktion, förbättrade kommunikationer, tillsammans med politisk vilja gör att allt färre människoliv går till spillo.

Sven Halldin, professor i hydrologi och samordnare för Centrum för naturkatastrofslära på Uppsala universitet tror att den postiva trenden kommer att fortsätta, trots att risk för att klimatförändringarna spås leda till extremare väder som kan orsaka naturkatastrofer."

"**Mindre risk att dö i klimatrelaterad katastrof**

Trots att allt fler människor drabbas av tropiska cykloner och översvämningar visar en aktuell FN-rapport att risken att dö i den sortens naturkatastrofer sjunker.
–Precis så är det. Det blir allt högre kostnader och allt fler naturkatastrofer, men antalet döda minskar och det är en väldigt positiv utveckling, säger professor Sven Halldin som är samordnare på Centrum för Naturkatastrofslära på Uppsala universitet.

Samtidigt som vi blir allt fler människor på jorden som lever i områden som är utsatta för tropiska cykloner och översvämningar, minskar risken att dö av dessa väder- och klimatfenomen.

Sedan 1980 har risken att dö på grund av översvämning minskat med 25% i världen. Risken att dö i en tropisk cyklon har under samma tid minskat med 10% enligt ISDR, FN:s organ för katastrofbegränsning.

Det är i östra Asien och Stillhavsområdet minskningarna är som allra störst och det finns flera orsaker till den här positiva trenden, enligt Sven Halldin. Bland annat beror det på att man på många håll blivit allt bättre på snabb borttransport av de människor som riskerar att drabbas, och att man blivit snabbare på att transportera hjälp till samhällen efter att katastrofen slagit till.

För att ytterligare minska dödligheten i naturkatastrofer är det inte främst pengar som behövs, enligt Sven Halldin.
–Det stora problemet är inte brist på pengar, eller brist på resurser. Det stora problemet är brist på samordning. Om man planerer samhället så att det blir mindre sårbart, finns det all anledning att tro att man kommer att få mindre katastrofer och ännu färre döda i framtiden, säger Sven Halldin som är professor i hydrologi på Uppsala universitet."

Från uu.se "Naturkatastroflära:

Uppsala universitet har en för Sverige unik kompetens för studier av naturkatastrofer genom den kombinerade styrkan inom samhälls-, teknik- och geovetenskaperna.
En naturkatastrof inträffar när samhället utsätts för otyglade naturkrafter, t.ex. flodvågor och jordskred. Det moderna samhällets komplexa organisation och sofistikerade teknik tillhandahåller kraftfulla verktyg för att hantera naturkatastrofer men verktygen bidrar samtidigt till att öka samhällets sårbarhet. Eftersom det är i mötet mellan samhället och naturen som en naturkatastrof kan uppstå, krävs det samordnade forskningsinsatser från samhälls-, geo- och teknikvetenskaper för att förutsäga, mildra eller förhindra en katastrof.
Den hittillsvarande naturkatastrofsforskningen vid Uppsala universitet har skett genom informella kontakter mellan olika institutioner. Inrättandet av den Sidastödda forskarskolan CANDIM (Central American Natural Disaster Mitigation; Mellanamerikansk naturkatastrofshantering) har dock inneburit ett ordnat samarbete mellan de tre styrkeområdena som tillhandahåller vetenskaplig excellens på världsledande nivå. Samarbetet har till mål att fördjupa kunskaperna inom fyra för naturkatastrofsläran centrala problemområden (länkar nedan).

En katastrof medför enorma mänskliga, miljömässiga, samhälleliga och ekonomiska kostnader som ofta beror på social status, ålder och kön. De oerhörda kostnaderna ger naturkatastrofsläran en ytterligt strategisk roll för näringsliv och samhälle. Samtidigt medför detta goda affärsmöjligheter. Bara i Sverige har naturkatastrofer lett till miljardkostnader under senaste årtiondet. Katastroferna har satt samhällsfunktioner i gungning och även lett till dödsfall. Svensk forskning inom naturkatastrofsläran har samtidigt försvårats av att katastroferna inträffar oregelbundet. Samverkan med de största mellanamerikanska universiteten möjliggör att Uppsala universitets forskning får åtkomst till en region där naturkatastrofer är en del av vardagen. "

"Personlig hemsida för Sven Halldin

Epost: sven.halldin@hyd.uu.se Jag är ansvarig för forskargruppen "Ytvattenhydrologi och klimat". Forskningen i gruppen har växt fram ur de framgångsrika, internationella NOPEX- och WINTEX-projekten; processbaserade storskaleprojekt stödda av IGBP och WCRP under 1990-talet. På senare år har arbetet alltmer fokuserat på modellering m.h.a. andras data.
Mina forskningsintressen är:

- Vattenbalansmodellering i global och regional skala.
- Vatten- och energiflöden i mark-växt-atmosfärssystemet.
- Klimatprocesser i olika tids- och rumsskalor.
- Mätteknik för de underliggande processerna.
- Tillämpning av hydrologiska modeller inom t.ex. vattenförvaltning.

Min forskning är just nu fokuserad på utveckling av den storskaliga WASMOD-M-modellen för simulering av den globala vattenbalansen. Kvaliteten och tillgängligheten på driv- och valideringsdata på denna skala är en utmaning i fråga om kalibrering, validering och regionalisering av modeller. I alla dessa fall är frågan om osäkerhetsbedömningen central. Keith Beven, Konung Carl XVI Gustafs gästprofessor i miljövetenskap 2006/07 arbetade vid Uppsala universitet, med mig som värd, för att fördjupa osäkerhetsanalysen av WASMOD-M.

Jag är också intresserad av vattenbalans- och vattenresursmodellering i mindre skala, i samband med doktorandprojekt, t.ex. för Cholutecaflodens och Victoriasjöns avrinningsområden....."

Karlstads universitet:
kau.se: "Centrum för klimat och säkerhet. Vi skapar kunskap för att hantera klimatrelaterade risker i samhället"
"**Klimat och säkerhet**
Aktuellt
Om oss
Forskning och utredning
SAWA
CNDS
ESS
GIS-analys av sårbarhet för översvämningar
Regional klimatanpassning i Värmland
Översvämningsguiden
Vänerstudie om skador och skadekostnader
Naturolycksdatabasen
Prediktion av översvämningar
Wettergrenprojektet
Avslutade projekt
Samverkan och mötesplatser
Utbildning och lärande
Publikationer
Kontakta oss"

Människornas agerande efter 1995.

Sven Wimnells hemsida på Internet öppnades 1998 och där har utvecklingen i Sverige och världen vartefter beskrivits. Se förteckning i Sven Wimnell 080203+kompletteringar: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf).

USA är den ledande supermakten. Utsattes för terror 11 september 2001 när flygkapare fällde de två tornen i New York. al-Qaida anses ligga bakom detta, han har av USA infångats i Pakistan och dödats. USA har i slutet av 2011 två krig de inte har råd med och försöker dra sig ur, Afghanistan och Irak. Kriget i Irak startades utan FNs samtycke. Där fångades diktatorn Saddam Husein in, dömdes och hängdes.

USA har fått en svart president som har stora svårigheter med inrikespolitiken. Jätelika budgetunderskott. Kan han bli omvald 2012? Stora klasskillnader. Problem med invandring från Mexiko. Problem med narkotika. Finaskriser.

Kina har gjort stora ekonomiska framsteg och lånar ut pengar till USA. Är kapitalistiska kommunister. Indien är demokratiskt men har stora klasskillnader och många fattiga.

Rysslands president Putin kunde inte väljas om och blev premiärminister med Medvedev som president. Våren 2012 väntas Putin bli vald till president på 6 år och kan sedan efter omval sitta kvar till 2024.

Afrika har fattigdom och elände på andra sätt. I Nordafrika har 2011utbrutit revolutioner som avskaffat diktatoriska makthavare. Frågan är hur demokratiskt det sedan blir. I Syrien har det inte kommit lika långt.

I EU har en del stater gått in för euro och befinner sig i finanskriser med frågor om slutet.

Förenta Nationernas Millenniedeklaration.

Millennietoppmötet New York den 6-8 september 2000
FN:s Millenniedeklaration. Svensk version utgiven av:
FN:s informationskontor för de nordiska länderna,
Svenska FN-förbundet
Översättning: Lars Eriksson
Formgivning efter originalutgåvan: Cinna Gross
Tryckeri: Ekblads, Västervik 2002
Svenska FN-förbundet Box 15 115 104 65 Stockholm
Tel 08-462 25 40 E-post info@sfn.se Hemsida www.sfn.se
FN:s informationskontor för de nordiska länderna:
Midtermolen 3 DK-2100 Köpenhamn Ö Tel +45 35 46 73 00
E-post unic@un.dk Hemsida www.un.dk

FÖRORD

Förenta Nationernas Millenniedeklaration är en milstolpe på vägen in i ett nytt århundrade. Den antogs av Millennietoppmötet som hölls från den 6 till den 8 september 2000 i New York och är ett uttryck för 147 stats- och regeringschefers och totalt 191 nationers oro och engagemang för världens framtid. Mötet var den dittills största sammankomsten av världens ledare.

Deklarationen tog form under månader av diskussioner. Hänsyn togs till slutsatser och förslag från rúegionala konferenser och Millennieforum där enskilda organisationers och individers röster gjort sig hörda. Det gläder mig att många av de åtaganden och mål som jag föreslog i min Millennierapport ingår i deklarationen.

Min avsikt med att föreslå Millennietoppmötet var att utnyttja den symboliska kraften i millennieskiftet för att rikta uppmärksamheten på människors verkliga behov världen över. När jag lyssnade på världens ledare och läste deklarationen slogs jag av hur anmärkningsvärt väl ledarnas krav på handling svarade mot utmaningarna vi står inför.

Ledarna satte upp de specifika målen att halvera antalet människor som lever i extrem fattigdom, att förse människor med rent vatten och ge alla grundutbildning, att stoppa spridningen av hiv/aids och nå andra utvecklingsmål. De krävde att FN:s fredsoperationer stärks så att utsatta samhällen kan räkna med oss när de är hotade. Och de bad oss att bekäåmpa orättvisor och ojämlikhet, terror och brottslighet och att bevara vårt gemensamma arv, jorden, åt kommande generationer.

I deklarationen har världens ledare anvisat klara riktlinjer för hur Förenta Nationerna skall anpassas till det nya århundradets krav. Med rätta är de bekymrade över organisationens effektivitet. De vill se handling och, framför allt, resultat. För min del bekräftar jag att jag själv och min personal hängivet skall genomföra det mandat vi fått. Men ytterst är det ledarna själva som är Förenta Nationerna. Det står i deras makt att uppnå de mål som de har fastställt och därför är det också deras ansvar. Till dem och deras medborgare, världens alla människor, säger jag: bara ni kan avgöra om Förenta Nationerna skall klara av att svara på utmaningen.

Kofi A. Annan
Förenta Nationernas generalsekreterare

Generalförsamlingen antar följande deklaration:
Förenta Nationernas Millenniedeklaration

I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER

1. Vi, stats- och regeringschefer, har varit samlade till möte i Förenta Nationernas högkvarter i New York från den 6 till den 8 september 2000, i gryningen till ett nytt millennium, för att åter betyga vår tro på organisationen och dess stadga som oumbärliga grundstenar för en fredligare, rättvisare och mer välmående värld.

2. Vi erkänner att vi, utöver våra förpliktelser i våra egna länder, har ett kollektivt ansvar för att principerna om människors värdighet, jämlikhet och jämställdhet upprätthålls på det globala planet. Vi som ledare är därför ansvariga inför alla människor i världen, särskilt de mest sårbara och utsatta, och framför allt världens barn, eftersom framtiden tillhör dem.

3. Vi bekräftar åter vår anslutning till de ändamål och principer som är inskrivna i Förenta Nationernas stadga och som visat sig vara tidlösa och universella. I själva verket har deras relevans och kraft att inspirera ökat i takt med att länder och folk blivit allt mer sammanlänkade och beroende av varandra.

4. Vi är beslutna att skapa en rättvis och bestående fred i hela världen i enlighet med stadgans mål och principer. Vi ålägger oss på nytt att stödja varje ansträngning att upprätthålla respekten för alla staters suveräna likställdhet och deras territoriella integritet och politiska oberoende, att lösa tvister med fredliga medel i enlighet med rättvisans principer och internationell rätt, att garantera rätten till självbestämmande för folk som fortfarande lever under kolonialt styre och utländsk

ockupation, att tillämpa principerna om icke-inblandning i staters inre angelägenheter, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och respekt för allas lika rätStigheter utan åtskillnad på grund av ras, kön, språk eller religion samt att samverka internationellt vid lösning av internationella problem av ekonomisk, social, kulturell och humanitär art.

5. Vi tror att den centrala utmaning vi står inför idag är att säkerställa att globaliseringen blir en positiv kraft för världens alla människor. Även om globaliseringen erbjuder stora möjligheter är vinsterna för närvarande mycket ojämnt fördelade, vilket också kostnaderna är. Vi inser att utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier har särskilt svårt att svara på denna utmaning. Därför kan globaliseringen gynna människorna på ett rättvist sätt och skapa en god framtid för alla endast genom kraftfulla och uthålliga insatser som bygger på vår gemensamma värdegrund av medmänsklighet och humanism. Dessa ansträngningar måste innehålla riktlinjer och åtgärder på det globala planet som möter behoven hos utvecklingsländerna och länderna med övergångsekonomier. De måste formuleras och genomföras med dessa länders aktiva deltagande.

6. Vi anser att vissa grundläggande värderingar är särskilt viktiga i de internationella relationerna under det tjugoförsta århundradet.

Dessa är:
* Frihet. Män och kvinnor har rätt att leva sina liv och fostra sina barn i värdighet, fria från hunger och från fruktan för våld, förtryck och orättvisor. Demokratisk samhällsstyrning i vilken medborgarna är delaktiga och som utgår från folkets vilja är den bästa garantin för dessa rättigheter.

* Jämlikhet. Ingen individ och ingen nation får förnekas möjligheten att dra nytta av utveckling. Lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män måste garanteras.
* Solidaritet. Globala utmaningar måste mötas på ett sätt som fördelar kostnaderna och bördorna i överensstämmelse med grundläggande principer om jämlikhet och social rättvisa. De som lider eller missgynnas förtjänar hjälp från dem som gynnas mest.
*Tolerans. Människor måste respektera varandra oavsett skillnader i tro, kultur och språk. Skillnaderna inom och mellan samhällen bör varken fruktas eller undertryckas utan tas till vara som värdefulla tillgångar för mänskligheten. En kultur av fred och samtal mellan alla civilisationer bör aktivt främjas.
*Respekt för naturen. Alla levande arter och andra naturtillgångar måste behandlas och användas på ett klokt sätt i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Endast med den inställningen kan de omätbara rikedomar som naturen försett oss med bevaras och överlämnas till våra efterkommande. De rådande ohållbara mönstren för produktion och konsumtion måste ändras med tanke på vår egen och kommande generationers framtida välfärd.
* Delat ansvar. Ansvaret för hanteringen av ekonomisk och social utveckling världen över och av hot mot internationell fred och säkerhet måste delas av världens länder och bör utövas multilateralt. Som den mest universella och mest representativa organisationen i världen måste Förenta Nationerna ha den centrala rollen.

7. För att omsätta dessa värderingar i handling har vi identifierat viktiga mål som vi tillmäter speciell betydelse.

II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING

8. Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra folk från krigets gissel som i konflikter inom och mellan länder har krävt mer än 5 miljoner liv under det senaste årtiondet. Vårt mål är också att eliminera de faror som massföJrstörelsevapnen utgör.

9. Vi beslutar därför:
* Att stärka respekten för lag och rätt i internationella så väl som nationella angelägenheter och särskilt säkerställa att medlemsstater, i mål där de är parter, rättar sig efter beslut som fattats av Internationella domstolen i enlighet med Förenta Nationernas stadga.
* Att göra Förenta Nationerna effektivare när det gäller att upprätthålla fred och säkerhet genom att ge organisationen de resurser och medel som den behöver för att förebygga konflikter, lösa tvister fredligt, sätta in fredsbevarande operationer och medverka efter konflikter med freds och återuppbyggnad. I detta sammanhang erinrar vi om rapporten från expertpanelen om Förenta Nationernas fredsoperationer och uppmanar generalförsamlingen att snarast behandla panelens rekommendationer.
* Att stärka samarbetet mellanS Förenta Nationerna och regionala organisationer i enlighet med föreskrifterna i stadgans kapitel VIII.
* Att tillse att stater som är parter till fördrag på områden som vapenkontroll och nedrustning, internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter efterlever dessa. Vi uppmanar alla stater att överväga att underteckna och ratificera Rom-stadgan för den internationella brottmålsdomstolen.
* Att vidta samordnade åtgärder mot internationell terrorism och snarast möjligt tillträda alla relevanta internationella konventioner.

* Att fördubbla våra ansträngningar för att fullgöra vårt åtagande att motverka världens drogproblem.
* Att intensifiera våra ansträngningar att bekämpa transnationell brottslighet i alla dess dimensioner, inklusive handel med och smuggling av människor samt penningtvätt.
* Att minimera de icke önskvärda e]ffekterna av Förenta Nationernas ekonomiska sanktioner som drabbar oskyldiga människor, att genomföra regelbundna granskningar av sådana sanktioner och eliminera oönskade effekter av sanktioner som drabbar tredje person.
* Att eftersträva avskaffande av massförstörelsevapen, särskilt kärnvapen, och hålla alla möjligheter öppna för att uppnå detta mål, inklusive sammankallande av en internationell konferens för att identifiera metoder att undvika riskerna med kärnvapen.
* Att genomföra gemensamma åtgärder för att stoppa den illegala handeln med små och lätta vapen, i synnerhet genom större öppenhet vid vapenaffärer och stöd åt regionala nedrustningsåtgärder, varvid rekommendationerna från Förenta Nationernas kommande konferens om illegal handel med små och lätta vapen skall beaktas.
* Att uppmana alla stater att överväga anslutning till konventione[n om förbud att använda, lagra, tillverka och sälja antipersonella minor och att förstöra sådana minor. Staterna uppmanas också att ansluta sig till det reviderade protokollet till konventionen om konventionella vapen.

10. Vi ber medlemsstaterna att iaktta den olympiska freden, individuellt och kollektivt, nu och i framtiden, och att stödja Internationella olympiska kommittén i dess ansträngningar att främja fred och förståelse mellan människor genom sporten och det olympiska idealet.

III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING

11. Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra medmänniskor – män, kvinnor och barn – från den extrema fattigdomens elände och förnedring. Mer än en miljard lever just nu i extrem fattigdom. Vi förbinder oss att förverkliga allas rätt till utveckling och att befria hela mänskligheten från nöd.

12. Vi beslutar därför att skapa en miljö – på både nationell och global nivå – som främjar utveckling och fattigdomsbekämpning.

13. Om dessa mål skall nås krävs bland annat god samhällsstyrning i varje land. Även på det internationella planet krävs god styrning, och dessutom öppenhet i de finansiella och monetära systemen och i handeln. Vi är anhängare av ett öppet, rättvist, regelstyrt, förutsägbart och icke-diskriminerande multilateralt system för handel och finanser.

14. Vi ser med oro på de hinder som utvecklingsländer möter när de försöker mobilisera resurser som de behöver för att finansiera sin långsiktiga utveckling. Vi kommer därför att göra allt vi kan för att konferensen om finansiering för utveckling, som skall hållas under 2002, skall bli framgångsrik.

15. Vi åtar oss också att möta de minst utvecklade ländernas särski7lda behov. I detta sammanhang välkomnar vi Förenta Nationernas tredje konferens om de minst utvecklade länderna i maj 2001 och vi kommer att göra vårt bästa för att den blir en framgång. Vi uppmanar de industrialiserade länderna:
* Att antaga, helst vid den konferensen, riktlinjer för tullfrihet och borttagande av importkvoter för i det närmaste all export från de minst utvecklade länderna.
* Att utan dröjsmål tillämpa det utvidgade programmet om skuldlättnader för de svårt skuldsatta fattiga länderna och att gå med på att avskriva alla offentliga bilaterala skulder som dessa länder har i utbyte mot att länderna visar beslutsamhet att minska fattigdomen.
* 6

* Att ge mer generöst utvecklingsbistånd, särskilt till länder som gör
* ärliga ansträngningar att använda sina resurser för att minska fattig
* domen.

16. Vi &är också beslutna att genomgripande och effektivt ta itu med låg- och medelinkomstländernas skuldproblem genom olika nationella och internationella åtgärder, avsedda att göra dessa skulder hanterbara på lång sikt.

17. Vi beslutar också att ta itu med de särskilda problem som möter små utvecklingsländer som är öar genom att snabbt och fullständigt genomföra handlingsprogrammet från konferensen i Barbados och resultatet av generalförsamlingens tjugoandra extra möte. Vi uppmanar enträget världssamfundet att vid framtagandet av ett sårbarhetsindex beakta de behov som är speciella för små utvecklingsländer som är öar.

18. Vi erkänner de speciella behov och problem som kustlösa länder har och uppmanar både bilaterala och multilaterala givare att öka det finansiella och tekniska biståndet till dessa länder för att möta deras särskilda utvecklingsbehov och hjälpa dem att lösa sina geografiska problem genom att underlätta transporter till och från dem genom andra länder.

19. Vi beslutar vidare:
* Att till år 2015 halvera antalet människor vars inkomster är lägre än en dollar per dag och som svälter, och till samma år halvera antalet människor som inte har tillgång till säkert dricksvatten på nära håll eller inte har råd att skaffa vatten.
* Att garantera att alla barn, både flickor och pojkar, till år 2015 har möjlighet att fullfölja hela grundskoleutbildningen och att flickor och pojkar har samma tillgång till utbildning på alla nivåer.
* Att till samma år ha minskat mödradödligheten med tre fjärdedelar
* och dödligheten bland barn under fem år med två tredjedelar jämfört
*
* 7

* med nuvarande nivåer.
* Att då ha stoppat och börjat minska spridningen av hiv/aids, malaria och andra svåra sjukdomar som plågar mänskligheten.
* Att ge särskild hjälp till barn som blivit föräldralösa på grund av hiv/aids.
* Att år 2020 ha uppnått betydande förbättringar av levnadsvillkoren för åtminstone 100 miljoner människor som bor i slum, vilket föreslagits i ”städer-utan-slum-initiativet”
.

20. Vi beslutar också:
* Att främja jämställdhet och stärkandet av kvinnors makt över sina egna liv som effektiva vägar att bekämpa fattigdom, hunger och sjukdomar och stimulera en utveckling som verkligen är hållbar.
* Att utveckla och genomföra strategier som ger ungdomar i hela världen en reell chans att få bra och produktiva arbeten
* Att uppmuntra läkemedelsind˜ustrin att göra de nödvändigaste läkemedlen mer tillgängliga och åtkomliga till lägre priser för alla som behöver dem i utvecklingsländerna.
* Att utveckla ett nära samarbete med den privata sektorn och det civila samhällets organisationer i kampen för utveckling och fattigdomsutrotning.
* Att garantera att fördelarna av ny teknik, särskilt informations- och kommunikationsteknik, är tillgängliga för alla i enlighet med Ecosocs ministerdeklaration 2000.

IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.

21. Vi skall göra vårt yttersta för att befria hela mänskligheten, framför allt våra barn och barnbarn, från hotet om ett liv på en planet som är oåterkalleligt förstörd av mänskliga aktiviteter och vars naturtillgångar inte längre räcker för människornas behov.

22. Vi bekräftar på nytt vårt stöd för principerna om hållbar utveckling, däribland principerna i Agenda 21 som antogs vid Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling.

23. Vi beslutar därför att i alla åtgärder som rör miljön följa en ny etik för god hushållning och förvaltning, och som ett första steg beslutar vi:
* Att göra allt vi kan för att garantera att Kyoto-protokollet träder i kraft, helst före tioårsjubiléet av Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling 2002, och att vi påbörjar den erforderliga minskningen av utsläpp av växthusgaser.
* Att intensifiera våra gemensamma insatser för skötsel, skydd och hållbar utveckling av alla typer av skogar.
* Att verka för fullständig implementering av konventionen om biologisk mångfald och konventionen för kamp mot ökenspridning i länder som drabbats av extrem torka och/eller ökenspridning, särskilt i Afrika.
* Att sätta stopp för den ohållbara exploateringen av vattentillgångar genom att utveckla strategier för vattenhushållning på regional, nationell och lokal nivå så att alla får tillgång till vatten i tillräcklig mängd.
* Att intensifiera samarbetet för att minska antalet och verkningarna av naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av mänskliga aktiviteter.
* Att garantera fri tillgång till information från kartläggningen av det mänskliga genomet.

V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING

24. Vi skall göra vårt yttersta för att främja demokratin och stärka rättssäkerheten, liksom respekten för alla internat ionellt erkända mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive rätten till utveckling.

25. Vi beslutar därför:
* Att helt och fullt respektera och försvara den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.
* Att målmedvetet arbeta för fullständigt skydd och stärkande i alla våra länder av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter för alla.
* Att stärka kapaciteten i alla våra länder att tillämpa demokratins principer och arbetssätt samt respektera mänskliga rättigheter, inklusive minoriteters rättigheter.
* Att bekämpa alla former av våld mot kvinnor och efterleva konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.
* Att vidta åtgärder för att garantera respekt för och skydd av invandrares, migrerande arbetares och deras 9familjers mänskliga rättigheter, stoppa rasistiska och främlingsfientliga handlingar som ökar i många länder och främja större harmoni och tolerans i alla samhällen.
* Att arbeta gemensamt för att bredda den politiska beslutsprocessen genom aktivt deltagande av alla medborgare i alla våra länder.
* Att garantera mediernas frihet så att de kan spela sin viktiga roll och allmänhetens rätt att få tillgång till information.

VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.

26. Vi skall göra vårt yttersta för att säkerställa att barn och andra civila som drabbas oproportionerligt hårt av naturkatastrofer, folkmord, väpnade konflikter och andra humanitära nödsituationer får allt det bistånd och allt det skydd som de behöver för att de skall kunna återgå till ett normalt liv så snart som möjligt.

Vi beslutar därför:
* Att utvidga och stärka skyddet av civila i nödsituationer i enlighet med internationell humanitär rätt.
* Att stärka det internationella samarbetet, inklusive fördelningen av kostnaderna för och samordningen av humanitärt bistånd till länder som härbärgerar flyktingar, och att hjälpa alla flyktingar, även internflyktingar, att frivilligt återvända till sina hem i trygghet och värdighet för att på ett lämpligt sätt återintegreras i sina samhällen.
* Att uppmuntra till ratificering och fullständig tillämpning av konventionen om barnets rättigheter och dess frivilliga protokoll om barn i väpnade konflikter och om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi.

VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.

27. Vi skall medverka till att demokratin stärks i Afrika och bistå Afrika i dess kamp för varaktig fred, utrotning av fattigdomen och hållbar utveckling och därigenom ge Afrika en betydande roll i världsekonomin.

28. Vi beslutar därför:
* Att fullt ut stödja de politiska och institutionella strukturer som byggs upp i de nya demokratierna i Afrika.
* Att uppmuntra och understödja regionala och subregionala mekanismer för förebyggande av konflikter och främjande av politisk stabilitet, och att garantera ett tillförlitligt flöde av resurser till fredsbevarande operationer i Afrika.
* Att vidta särskilda åtgärder för att möta utmaningar som fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i Afrika, bland annat skuldavskrivning, förbättrad tillgång till marknader, ökat offentligt utvecklingsbistånd och mer av utländska direktinvesteringar, liksom överföring av teknologi.
* Att hjälpa Afrika att bygga upp sin kapacitet att ta itu med spridningen av hiv/aids och andra infektionssjukdomar.

VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.

29. Vi skall göra vårt yttersta för att göra Förenta Nationerna till ett mer effektivt verktyg i genomförandet av alla dess prioriteringar: kampen för utveckling åt världens alla folk; kampen mot fattigdom, okunnighet och sjukdomar; kampen mot orättvisa; kampen mot våld, terror och brott samt kampen mot misskötseln och förstörelsen av vårt gemensamma hem.

30. Vi beslutar därför:
* Att åter bekräfta generalförsamlingens centrala ställning som Förenta Nationernas mest representativa organ och det viktigaste överläggande och policyskapande organet och att möjliggöra för församlingen att effektivt spela denna roll.

* Att intensifiera våra ansträngningar att genomföra en omfattande reformering av säkerhetsrådet och därvid beakta alla aspekter.
* Att ytterligare stärka ekonomiska och sociala rådet, och därvid byîgga på de förbättringar som nyligen genomförts, för att hjälpa det att fullfölja den uppgift som det tilldelats i stadgan.
* Att stärka Internationella domstolen för att den skall garantera rättvisa och rättssäkerhet i internationella relationer.
* Att uppmuntra till regelbundna konsultationer mellan de viktigaste organen inom Förenta Nationerna för samordning och uppföljning av deras verksamheter.
* Att säkerställa att organisationen kan räkna med och i föreskriven tid förses med de resurser som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter.
* Att uppmana sekretariatet att på bästa sätt utnyttja dessa resurser enligt klara regler och procedurer som beslutats av generalförsamlingen i alla medlemsstaters intresse genom att använda de bästa metoderna och den bästa tekniken som står till buds och genom att koncentrera verksamheten på uppgifter som prioriterats genom beslut av medlemsstaterna.
* Att verkva för staters anslutning till konventionen om säkerhet för Förenta Nationernas och andra organisationers personal.
* Att uppnå bättre samstämmighet och samordning i policyfrågor mellan Förenta Nationerna, dess fackorgan, Bretton Woods-institutionerna, Världshandelsorganisationen och andra multilaterala organ i syfte att åstadkomma en helt samordnad hantering av freds- och utvecklingsproblemen.

* Att ytterligare stärka samarbetet mellan Förenta Nationerna och nationella parlament genom deras världsorganisation, Interparlamentariska unionen, på olika områden, bland annat fred och säkerhet, ekonomisk och social utveckling, folkrätt och mänskliga rättigheter samt demokrati och genderfrågor.
* Att öka möjligheterna för den privata sektorn, icke-statliga organisationer och hela det civila samhället att bidra till förverkligandet av organisationens mål och program.

31. Vi anmodar generalförsamlingen att regelbundet övervaka de framsteg som görs för att genomföra åtagandena i denna deklaration och ålägger generalsekreteraren att framlägga periodiska rapporter om detta för behandling av generalförsamlingen och till grund för framtida åtgärder.

32. Vi bekräftar ånyo högtidligen, vid detta historiska tillfälle, att Förenta Nationerna är hela den mänskliga familjens oumbärliga gemen-samma verktyg, med vilket vi skall försöka förverkliga våra universella förhoppningar om fred, samarbete och utveckling. Därför lovar vi att oreserverat stödja dessa gemensamma mål och uttalar vår beslutsamhet att nå dem.

Resolution A/RES/55/2
8 september 2000

Läget i världen 2002.

Från svenska FN-förbundets hemsida på Internet,www.sfn.se, 050505

MÄNSKLIG UTVECKLING

De flesta uppgifter i tabellen kommer från olika FN-organ. En del uppgifter har sekretariatet för Human Development Report sammanställt. I Human Development Report finns hänvisningar till samtliga källor.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Framsteg

- Sedan 1980 har 81 länder gjort stora framsteg mot demokrati. 33 militärregimer har ersatts av civila regeringar.
- 140 av världens närmare 200 stater har nu fria val i vilka flera politiska partier deltar. Det är fler länder än någonsin i historien.
- År 2000 fanns det 37.000 registrerade internationella icke statliga organisationer, en ökning med en femtedel från 1990. Mer än 2.150 organisationer har rådgivande ställning i FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) och 1.550 är knutna till FN:s informationsavdelning.
- 125 länder med 62 % av världens befolkning har fri eller delvis fri press.
  Mellan 1970 och 1996 mer än fördubblades antalet dagstidningar i utvecklingsländerna från 29 till 60 tidningar per 1.000 personer och antalet TV-apparater ökade 16-falt.
- Antalet länder som har ratificerat de sex grundläggande konventionerna om mänskliga rättigheter har ökat dramatiskt sedan1990. Antalet ratificeringar av konventionen om ekonomiska,sociala och kulturella rättigheter resp. medborgerliga och politiskarättigheter har ökat från omkring 90 till närmare 150.
- I tio länder är mer än 30 % av parlamentarikerna kvinnor.
- Bara sex veton lades i FN:s säkerhetsråd mellan 1996 och 2001 mot 243 mellan 1946 och 1995, ett genomsnitt på 50 veton per årtionde.

Bakslag

- Av de 81 nya demokratierna är endast 47 helt demokratiska. Flera andra är på väg från demokrati till auktoritärt styre, några är krigsdrabbade.
- Bara 82 länder med 57 % av världens befolkning är helt demokratiska.
- 51 länder har inte ratificerat Internationella arbetsorganisationens (ILO:s) konvention om rätten att organisera sig och 39 länder har inte ratificerat konventionen om den kollektiva förhandlingsrätten.
- Fortfarande har inte enskilda organisationer rådgivande ställning i FN:s säkerhetsråd och generalförsamling. Bara 251 avde 1.550 organisationerna som är knutna till FN:s informationsavdelning kommer från utvecklingsländer.
- 61 länder med 38 % av världens befolkning saknar fortfarande fri press.
- Under 2001 dödades 37 journalister i tjänsten, 118 fängslades och mer än 600 journalister och redaktioner utsattes för våld eller hot.
- 106 länder kränker fortfarande viktiga medborgerliga och politiska rättigheter.
- 38 länder har ännu inte ratificerat konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, 41 har inte ratificerat konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.
- Totalt i världen är endast 14 % av parlamentarikerna kvinnor och i tio länder finns det inga kvinnliga parlamentariker alls.
- I Världshandelsorganisationen (WTO) gäller en röst per land, men de flesta viktiga beslut tas av de ledande ekonomiska stormakterna utanför möteslokalerna.
- Exekutivdirektörerna som representerar Frankrike, Japan,

Saudiarabien, Storbritannien, Tyskland och USA i Världsbanken har 46 % av rösterna i banken och 48 % av rösterna i Internationella Valutafonden (IMF).

EKONOMISK RÄTTVISA

Framsteg

- Andelen av världens befolkning som lever i extrem fattigdom minskade från 29 % 1990 till 23 % 1999.
- Under 1990-talet halverades andelen extremt fattiga i Östasien och Stilla havsområdet och minskade med 7 procent i Sydasien.
- Östasien och Stilla havsområdet hade en årlig ekonomisk tillväxt
  räknat i inkomst per capita med i genomsnitt 5,7 % under 1990-taletet, Sydasien hade 3,3 %.
- De omkring 500 miljoner Internetanvändare som finns i dag beräæknas öka till nästan en miljard år 2005.

Bakslag

- De rikaste fem procenten av världens befolkning har en inkomst som är 114 gånger större än inkomsten för de fattigaste fem procenten av världens befolkning.
- Under 1990-talet ökade antalet extremt fattiga människor i Afrika söder om Sahara från 242 till 300 miljoner.
- I Central- och Östeuropa och länderna i forna Sovjetunionen minskade inkomsten per capita med 2,4 % per år under 90-talet.I Afrika söder om Sahara var minskningen 0,3 %.
  20 länder i Afrika söder om Sahara med drygt hälften av regionens befolkning är fattigare i dag än de var 1990. 23 länder är fattigare än de var 1975.
- 72 % av Internetanvändarna bor i de rika OECD-länderna med 14 % av världens befolkning. 164 miljoner bor i USA.

HÄLSA OCH UTBILDNING

Framsteg

- Sedan 1990 har 800 miljoner människor i världen fått bättre tillgång till vatten och 750 miljoner fått bättre sanitet.
- 57 länder med totalt hƒälften av jordens befolkning har halverat hungern eller är på väg att göra det till år 2015.
- En del utvecklingsländer har gjort framsteg i kampen mot hiv/aids. Uganda minskade förekomsten av hiv från 14 % i början av 1990-talet till omkring 8 % i slutet av 90-talet.
- Mellan 1970 och 2000 minskade dödligheten bland barn under fem år från 96 till 56 dödsfall per 1.000 levande födda.
- Globalt sett ökade inskrivningen i grundskolan från 80 % 1990 till 84 % 1998.
- 51 länder med 41 procent av världens befolkning har nått eller är på väg att nå målet allmän grundutbildning.
- 90 länder med drygt 60 % av världens befolkning har nått/är på väg att nå målet att könsdiskriminering i grundskolan ska vara avskaffad 2015 – drygt 80 länder när det gäller gymnasieskolan.

Bakslag

- Vaccineringen av barn mot de vanligaste barnsjukdomarna har minskat till under 50 % i Afrika söder om Sahara.
- Med nuvarande insatsnivåer kommer det att t†a mer än 130 år att utrota hungern i världen.
- Vid slutet av 2000 hade närmare 22 miljoner människor dött av aids, 13 miljoner barn hade förlorat sin mor eller båda föräldrarna i aids och drygt 40 miljoner människor hade hiv. Av dessa bodde 90 % i utvecklingsländerna varav 75 % i Afrika söder om Sahara.
- Varje dag dör mer än 30.000 barn i sjukdomar som kan förebyggas.
- Runt om i världen ”saknas” 100 miljoner kvinnor som skulle ha levat om de inte blivit offer för barnamord, försummelse eller abort av flickfoster.

- Varje år dör mer än 500.000 kvinnor i samband med graviditeter och förlossningar.
- 113 miljoner barn går inte i skolan, 97 % av dem bor i utvecklingsländer.
- 93 länder med 39 % av världens befolkning har inga data på inskrivning i grundskolan.
- 60 % av barnen som inte går i grundskola är flickor.
- Av omkring 854 miljoner ej läs- och skrivkunniga i världen är 544 miljonyer kvinnor.

FRED OCH PERSONLIG SÄKERHET

Framsteg

- 38 fredsbevarande operationer har upprättats sedan 1990, jämfört med 16 mellan 1946 och 1989.
- När 60 länder hade ratificerat stadgan för Internationella brottmålsdomstolen i april 2002 inrättades en permanent domstol för brott mot mänskligheten.
- Omkring 1.400 icke statliga grupper och organisationer har bidragit till att 1997-års konvention som förbjuder minor har ratificerats av 123 stater.

Bakslag

- Folkmord begicks i Europa och Afrika med 200.000 människor dödade i Bosnien 1992-95 och 500.000 i Rwanda 1994.
- Nya former av internationell terrorism ledde till att omkring 3.000 människor från drygt 80 länder dog i attacken mot World Trade Centre i New York den 11 september 2001.
- Stora länder som Kina, Ryssland och USA har inte ratificerat minkonventionen.
- 90 länder är fortfarande svårt drabbade av laRndminor som 15.000-20.000 människor blir offer för varje år.

Sven Wimnell 4 maj 2011:
Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.
http://wimnell.com/omr103a.pdf

Innehåll

7 **Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet.**
7 De mänskliga rättigheterna
8 Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat
11 Vilka rättigheter finns det?
11 Rätten att inte bli diskriminerad
12 Rätten till liv - dödsstraffet
14 Förbud mot tortyr
15 Förbud mot slaveri och slavhandel
16 Regler om rättssäkerheten
17 Privat- och familjelivet
18 Tanke- och religionsfrihet
18 Yttrandefrihet
20 Förenings- och församlingsfrihet
21 Rätten till arbete
22 Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
22 Rätten till hälsa
23 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
24 Rätten till utbildning

25 Kvinnors rättigheter
27 Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
28 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
31 Barnets rättigheter
33 Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
34 Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
36 Urfolkens rättigheter
38 Rättigheter för HBT-personer
41 Flyktingars rättigheter
42 Migranters rättigheter
43 Folkmord
44 Väpnade konflikter
46 Våld och förtryck i hederns namn
47 Demokrati och mänskliga rättigheter
47 Utbildningshäften om mänskliga rättigheter
49 På lätt svenska: Vad är mänskliga rättigheter?
50 Vem gör vad?
50 Sverige och mänskliga rättigheter
53 UD:s rapporter om MR i världens länder
55 Dokumentarkiv
56 Polisen
57 MR-arbetet i Sverige framöver

58 Europa och Centralasien

60 Nordeuropa
61 Island
70 Danmark
76 Norge
87 Sverige
88 Finland
96 Estland
106 Lettland
117 Litauen

128 Västeuropa
129 Storbritannien
140 Irland
149 Frankrike
163 Luxemburg
168 Belgien
177 Nederländerna
188 Tyskland
201 Österrike
211 Schweiz
218 Liechtenstein

222 Sydeuropa
223 Spanien
231 Portugal
239 Italien
246 Grekland
257 Turkiet
269 Cypern
276 Malta
280 Andorra

284 Monaco
290 San Marino
293 Vatikanstaten

296 Östeuropa
297 Ryssland
310 Ukraina
321 Moldavien
337 Vitryssland
349 Polen
358 Tjeckien
364 Slovakien
377 Ungern
386 Rumänien
400 Bulgarien
413 Makedonien
425 Albanien
436 Serbien
447 Kosovo
459 Montenegro
470 Bosien-Hercegovina
480 Kroatien
490 Slovenien

494 Centralasien
495 Georgien
505 Azerbajdzjan
512 Armenien
519 Turkmenistan
525 Uzbekistan
532 Kazakstan
538 Kirgizistan
544 Tadzjikistan

550 Mellanöstern och Nordafrika

552 Mellanöstern
553 Iran
566 Saudiaraben
576 Jemen
584 Oman
593 Förenade Arabemiraten
603 Qatar
609 Bahrain
615 Kuwait
623 Irak
635 Syrien
648 Libanon
658 Israel
666 Palestinska områden
679 Jordanien

691 Nordafrika
692 Egypten
703 Libyen
709 Tunisien
717 Algeriet
730 Marocko
742 Västsahara

747 Afrika söder om Sahara

749 Nordafrika söder om Sahara
750 Mauretanien
756 Mali
762 Niger
767 Tschad

771 Västra och ekvatoriala Afrika
773 Senegal
779 Gambia
784 Guinea Bissau
789 Guinea
794 Sierra Leone

800 Liberia
808 Elfenbenskusten
818 Burkina faso
826 Ghana
833 Togo
839 Benin
845 Nigeria
856 Kamerun
862 Ekvatorialguinea
866 Sao Tomé och Principe
871 Gabon
875 Republiken Kongo
880 Demokratiska republiken Kongo
889 Angola
898 Centralafrikanska republiken
904 Uganda
916 Rwanda
928 Burundi

938 Östra och södra Afrika
939 Sudan
951 Eritrea
957 Djibouti
962 Etiopien
975 Somalia
983 Kenya
996 Tanzania
1009 Malawi
1019 Mocambique
1032 Zambia
1043 Zimbabwe
1056 Botswana
1068 Namibia
1081 Sydafrika
1094 Lesotho
1101 Seychellerna
1105 Mauritius
1112 Komorerna
1116 Madagaskar

1122 Asien och Oceanien

1124 Sydvästasien
1125 Afghanistan
1137 Pakistan
1151 Indien
1164 Bangladesh
1174 Bhutan
1180 Nepal
1188 Sri Lanka
1199 Maldiverna

1206 Fjärran Östern
1207 Mongoliet
1215 Kina
1229 Nordkorea
1238 Sydkorea
1247 Japan
1225 Taiwan
1265 Hongkong
1269 Macao
1273 Vietnam
1284 Laos
1296 Kambodja
1308 Thailand
1321 Burma

1332 Sydasien
1334 Filippinerna
1343 Brunei
1349 Östtimor
1360 Indonesien
1373 Singapore
1383 Malaysia

1395 Oceanien
1396 Marschallöarna
1399 Mikronesien
1402 Palau
1406 Papua Nya Guinea
1410 Nauru
1414 Salomonöarna
1417 Tuvalu
1421 Samoa
1424 Vanuatu
1427 Fiji
1431 Tonga
1434 Nya Zeeland
1440 Australien

1447 <u>Amerika</u>

1450 Nordamerika
1451 Kanada
1459 USA

1472 Latinamerika
1472 Mexiko
1489 Belize
1497 Guatemala
1513 El Salvador
1523 Honduras
1532 Nicaragua
1545 Costa Rica
1552 Panama
1560 Colombia
1574 Ecuador
1585 Peru
1594 Bolivia
1607 Chile
1615 Argentina
1630 Paraguay
1643 Uruguay
1654 Brasilien
1665 Surinam
1674 Guyana
1677 Venezuela
1688 Trinidad och Tobago

1692 Karibien
1693 Kuba
1703 Jamaica
1707 Haiti
1711 Dominikanska republiken
1716 Bahamas
1722 Saint Kitts och Nevis
1725 Antigua och Barbuda
1728 Dominica
1731 St Lucia
1734 Barbados
1737 Saint Vincent och Grenadinerna
1740 Grenada

Sidorna 16-28 i**Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Universum och mänsklighetens förhistoria.

För 13,7 miljarder år sedan inträffade en underlig och enorm explosion, det som kallas Big Bang, då primära stoftpartilklar uppstod, slungades ut och så småningom bildade vårt universum. Partiklarna var då ännu inte atomer, de bildades därefter vartefter. Partiklarna slog sig samman till stjärnor, solar, planeter, kometer och mindre enheter, asteroider, meteorer, meteoriter, småstenar.

Efter lång tid kan stjänorna dö och restmaterialet kan bilda nya stjärnor. Universum expanderar. Man känner till att universum innehåller energi och materia, men först på de senaste åren har man kommit på att det också måste finnas det man kallar mörk energi och mörk materia. Ökade kunskaper om universum har man fått med teleskop som placerats i rymden utanför jorden med hjälp av raketteknik.

Vårt solsystem bildades för cirka 4,5 miljarder år sedan. Jordens yta består av ett antal kontinenter och plattor som flyter på ett trögflytande hett material i jordens inre. Exempelvis hängde långt tillbaka Sydamerika ihop med Afrika. Sydamerika har relativ sett flyttat sig västerut. Kontinenterna och plattorna rör sig i förhållande till varandra och då kan i gränserna mellan dem uppstå rörelser, jordbävningar. Trögflytande hett material från jordens inre, magma, tränger upp till jordytan i vulkaner.

I atmosfären kring jorden finns gaser av många slag, och de skyddar livet på jorden från besvär från strålning från solen och besvär från material som faller in från rymden. Men de medverkar också till att öka temperaturen på jorden så att vi fått en klimatkris.

Ungefär en miljard år efter det att jorden bildades började uppstå det vi kallar liv, växter och djur. Hur det uppstod är oklart och har varit ett stort ämne för människors undran och undersökningar. Det levande reproducerar sig själv i generation efter generation. I reproduktionen inträffar förändringar som gör att växterna och djuren i nya generationer blir något annorlunda. Arterna ändrar sig och nya arter kan uppstå.

Dinosaurierna uppstod för omkring 230 miljoner år sedan. I nära 200 miljoner år dominerade de jorden, men försvann ganska plötsligt, som man nu anser, efter ett meteoritnedslag i nuvarande Mexico, som rörde upp stoft och över hela jorden åstadkom eld och rök som de inte uthärdade. När dinosaurierna försvann kunde de mindre djuren utvecklas mera.

Undersökningar om universum ingår i astronomin. Den har hjälp av fysiken, som gäller partiklarna och krafterna i universum. Atomerna har setts som naturens fundamentala byggstenar, men de består av ett stort antal mindre delar, främst elektroner och atomkärnor bestående av protoner och neutroner. Men protoner och neutroner är uppbyggda av ännu mindre delar, tre stycken kvarkar, som det finns sex sorter av. Sedan finns det kraftbärande partiklar som håller ihop materian.

Man räknar med fyra naturkrafter, den starka kärnkraften, den svaga kärnkraften, den elektromagnetiska kraften och tyngdkraften eller gravitationen. Gravitationen är en stor gåta som gör att man inte har helt klart för sig hur de fyra krafterna samverkar. Nu har man också kommit på mörk energi och mörk materia så attsamverkansproblemen blir ännu svårare att förstå. Man håller på och forskar kring den s k higgpartikeln som man hoppas ska kunna ge förklaringar om sammanhangen.

Inom kemin undersöker man hur atomer samverkar och bl a bygger ihop sig till molekyler, och är då beroende av kunskaperna inom fysiken.

Geologin handlar om jorden och till den kan man räkna meteorologin som handlar om förhållanden inom den jordiska atmosfären, regn, vindar etc, och oceanografin om vattnen och haven.

Paleontologin handlar om utdöda växter och djur. Biologin, botaniken och zoologin handlar om de levande växterna och djuren. Arkeologin handlar om spåren av människorna och deras verksamheter i äldre tider och har nära släktskap med paleontologin.

Historien om människan går tillbaka nästan sju miljoner år tillbaka i tiden. Den började med apmänniskor av många olika slag, som dött ut. Från en av arterna uppstod vårt släkte, Homo, för omkring 2,5 miljoner år sedan. Det hände i östra Afrika. Homo erectus uppstod för omkring 2 miljoner år sedan, och var den första art som lämnade Afrika för omkring 1,7 miljoner år sedan.

En senare art utvecklades till Neandertalare som uppstod för omkring 500 000 år sedan och till den moderna nu kvarvarande människan Homo sapiens, för 200 000 år sedan i Afrika (45 000 år sedan i Europa.) Homo sapiens konkurrerade för 30 000 år sedan ut Neandertalarna. Det anses att Homo sapiens för 75 000 år sedan tog ett stort språng i utvecklingen. Man hade då konstnärliga verksamheter, gjorde smycken, nya redskap och hade handelsnätverk.

Hela världens befolkning utanför Afrika härstammar från en grupp på 2000 - 6000 människor som lämnade Östafrika för 75 000 år sedan. Det mesta av Afrika befolkades för 150 000 år sedan. En nu utdöd gren intog Mellanöstern för 80 000-130 000 år sedan. Australien och Ostasien befolkades för 50 000 år sedan, Amerika tidigast för 20 000 år sedan, Europa och Sibirien för 40 000 år sedan.

Man bör komma ihåg att den senaste istiden med bl a stora snö- och istäcken i Nordeuropa så småningom slutade för 10 000 år sedan och att det dessförinnan kunde vara svårt att bo där.

Människornas verksamheter idag bygger på verksamheterna ända från de första människorna. Människornas biologi har nära släktskap med djurens biologi. En kalv reser sig genast efter födelsen. Ett människobarn reser sig själv och lär sig själv att gå, men det sker efter ungefär ett år. Det som skiljer människorna från djuren hänger huvudsakligen ihop med att människorna har en mer utvecklad hjärna. Att djuren har utvecklat sin förmåga att klara livet är ett mirakel och att människor kan klara livet är också ett mirakel som vi anser självklart.

Människor har vartefter blivit bättre och bättre på att klara det liv de föds till. Det första är att skaffa föda och äta. Det andra att skaffa skydd för yttre påfrestningar. De första människorna fick äta växter och djur de kunde få tag i. De skaffade redskap, bland det första var stenyxor o d, stenflisor man kunde skära djur med, pilbågar o d, konsten att göra eld o sv. Stenredskap hade man för 2,5 miljoner år sedan.

De tidiga människorna brukar beskrivas som jägare och samlare, nomader. Fast jordbruk tycks ha uppstått för omkring 11 000 år sedan, först i Mellanöstern. Det fasta boendet lade grunden för det man kallar civilisationer eller högkulturer, välorganiserade samhällen med många funktioner. De första uppstod vid de stora floderna, Eufrat och Tigris för 5800 år sedan, Nilen 5100 år sedan , Indus 4600 år sedan och

floderna i Kina 3700 år sedan. Andra är Minoiska kulturen i Medelhavet 4200 år sedan, Centralamerika 3200 år sedan och Anderna 2200 år sedan.

Då är man inne i historisk tid, tider men skriftspråk och möjligheter att få veta mer ingående om hur samhällena var och fungerade. Vid Nilen var det Egypten med faraoer och pyramider, på de andra ställena mäktiga härskare och stora påkostade byggnadsverk. Det var på det hela taget samhällen med krigshärar och rivalitet mellan samhällena eller kanske ofta rivalitet mellan de olika samhällenas härskare. Vad man vet är det som finns i bevarade protokoll och i hitorieskrivarnas beskrivningar. Religioner hade stor betydelse.

Uppgifterna i det föregående om livet och människorna är hämtade från Bonnier 2008: "Livets utveckling".

I det närmast följande en kort beskrivning av världshistorien, hämtad från http://wimnell.com/omr93c.pdf

Innehåll:

* Forntiden. Till omkring 400.
* Medeltiden. 400-1500.
* Nya tiden. Från 1500.
* Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
* Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
* Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
* Andra världskriget 1939-1945.
* Efterkrigstiden. Från 1945.
* Världsbefolkningen.
* Afrikas och Asiens äldsta historia.
* Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
* Sveriges historia.
* Källor till de historiska avsnitten.
* Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

Världshistorien

I världshistorien slutar forntiden omkring år 400 och i svensk historia 1060. Medeltiden slutar i båda fallen omkring år 1500, i svensk historia noga räknat 1521. Därefter följer nya tiden. Tidsgränserna för de tre epokerna sattes på 1700-talet.

Forntiden. Till omkring 400.

Universum räknar man med kom till för ca 13,7 miljarder år sedan , jorden bildades för 4,6 miljarder år sedan, människorna blev människor i de tropiska trakterna i Afrika för ett par miljoner år sedan. Den nuvarande arten, Homo sapiens, kom till för cirka 200 000 år sedan.

Grottmålningar i Sydeuropa vittnar om att människor för 30 000 år sedan var mycket konstnärligt begåvade. För 40 000 år sedan kunde människor leva över stora delar av världen (Amerika 20 000 år sedan). De första kända s k högkulturerna bildades kring Nilen, Eufrat-Tigris och Indus. Pyramiderna, de äldsta ca 5000 år gamla. är bland de äldsta vittnesbörden.

Den europeiska kulturen, som blivit hela västerlandets, och spritt sig också till österlandet, har sitt ursprung i kulturer kring östra delarna av Medelhavet, bl a i Grekland för ca 2500 år sedan, där den västerländska filosofin började på 500-talet f Kr.

Vid tiden för vår tideräknings början var romarna de dominerande med ett rike runt Medelhavet som var under expansion och på l00-talet sträckte sig långt upp i Mellaneuropa.

Kristendomen vann anhängare och påvedömet utvecklades till en stark världslig makt. De gamla romerska religionerna gick tillbaka, den romerske kejsaren Konstantin övergick till kristendomen och flyttade sitt residens från Rom till Konstantinopel år 330. Kort därefter, år 395, delades riket i Västrom och Östrom. Västrom föll i händerna på germanerna som kom norrifrån, och den siste västromerske kejsaren avsattes 476. Det stora romerska riket föll samman, och det är det som är gränsen för forntiden.

Medeltiden 400-1500.

Den mest intressanta utvecklingen under världshistoriens medeltid tilldrog sig i Europa, och började med ett starkt påvedöme i Sydeuropa och icke-kristna folk som under strider grupperade sig i Mellaneuropa i allt större och större riken. Påvedömet i Rom med den romersk-katolska läran bredde sedan ut sina läror norrut och ökade lnflytandet. I Östrom utvecklades den grekisk-ortodoxa läran utan större inflytande över Europas följande historia. På 600-talet utformade Muhammed den islamska läran, som bredde ut sig främst inom områdena öster och söder om Medelhavet.

Det östromerska riket bestod till 1453 då turkar kom in och tog makten.

Nya tiden. Från 1500.

Såsmåningom bröts påvedömets makt i de övre delarna av Europa av de världsliga furstarna, och lärorna ifrågasattes av bl a Luther, som 1517 började den s k reformationen. Åren kring 1500 innehöll många förändringar som gett anledning till att därifrån räkna en ny epok.

Påvedömet under medeltiden gjorde anspråk på att ha monopol på tolkning av livets alla gåtor och hade bl a en mycket bestämd uppfattning om människornas och jordens plats i universum : jorden var universums centrum och därikring rörde sig solen och himlarna. Denna uppfattning opponerade sig Copernicus (1473-1543) mot i en skrift 1543, han menade att solen stod i centrum.

Columbus upptäckte Amerika 1492 och andra seglade åt andra håll så att världen blev mycket större än förut. En viktig förändring innebar boktryckarkonsten, som började på 1440-talet och som gav nya möjligheter att sprida information.

Inom vetenskap och teknik gjordes framsteg, ett av de stor namnen därvidlag var Leonardo da Vinci (1452-1519). Den nuvarande Peterskyrkan i Rom kom till, kupolen blev klar 1590 under ledning av Michelangelo. Italienaren Machiavelli (1469-1527) framförde åsikter om hur furstarna borde utöva sin makt, i allmänhet och bl a med kraft gentemot kyrkan.

Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.

Under nya tidens början skaffade sig Europeerna kolonier i förut okända delar av världen och på hemmaplan fortsatte striderna. Nya tiden fram till 1648, Westfaliska freden, brukar ses som religionsstridernas tidevarv. Under den här tiden bildades också s k nationalstater med starka furstar i ledningen. Sverige blev en stormakt och stod på höjden vid slutet av den här perioden. Tiden 1648 fram till 1789 med den franska revolutionen ses som den oinskränkta furstemaktens epok med bl a mäktiga franska kungar, Ludvig XIV, XV och XVI, som revolutionärerna opponerade mot. I kolonierna i Amerika uppstod också opposition och folk frigjorde sig från herrarna i Europa och bildade Amerikas Förenta Stater 1786. Under den oinskränkta furstemakten tid fanns i Europa stora riken som hade stora resurser och bekämpade varandra. l de striderna förlorade Sverige sin stormaktsställning 1718.

Den franska revolutionen 1789 var en revolution mot den hårda kungamakten och innebar bara början på vägen mot en större spridning av makten.

Napoleon var 20-årig löjtnant när revolutionen bröt ut, han skaffade sig makt, blev kejsare, ville erövra världen och satte hela Europa på krigsfot, men kämpades ned vid Waterloo och placerades oskadliggjord på St Helena i Atlanten 1815.

Efter hans krig samlades Europas mäktiga på kongressen i Wien l8l5 och ritade upp en ny politisk karta över Europa. Under napoleontidens slutskede var Sverige med mot Napoleon och utkämpade sitt senaste och förhoppningsvis sista krig. Vid Wien-kongressen fick Sverige huvudsakligen gränserna som finns idag.

Drivkrafter under den här perioden var bl a idéerna under den sk upplysningstiden då bl a Montesquieu (l689-1755) skrev om maktfördelning med en udd mot furstarnas starka makt, och Diderot samlade mänskligt vetande i "Encyklopedin" i 35 band 1751-1780.

Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.

I världshistorien är 1815 ett stort årtal. Som slutpunkt för den epok som började då kan man sätta 1914 då första världskriget började. Under de hundra åren bröt en demokrati med lika rösträtt för alla i stort sett igenom i några av de mest välutvecklade länderna, och industrier för varutillverkning i stor skala växte fram.

Världsbilden förändrades väsentligt när Darwin 1859 lade fram sin bok om arternas uppkomst, - en stöt mot de kyrkliga lärorna. Inom naturvetenskaperna gjordes viktiga upptäckter och en välutvecklad atomteori fanns innan första världskriget bröt ut. Mendel var pionjär inom ärftlighetsforskningen och gjorde viktiga rön, som dock föll i glömska och fick spridning först år 1900.

Överbefolkning ledde till uppkomsten av fattiga proletärer som Karl Marx intresserade sig för, 1847 författade han tillsammans med Engels ett kommunistiskt manifest. Första internationalen, en arbetarorganisation, bildades i London l864. Den andra bildades i Paris l889 med arbetarombud från 19 länder, bl a Sverige. Då ställdes som mål bl a 8-timmarsdag sex dagar i veckan, vilket blev lag i Sverige 30 år senare 1919, och man införde 1 maj som arbetarnas demonstrationsdag. Denna international upphörde 1914.

Den tredje, kommunistiska internationalen, Komintern, bildades 1919, ledd av Lenin.

I Amerikas Förenta Stater avskaffades slaveriet efter inbördeskrig 1861-1865.

År 1914 behärskade europeerna en stor del av världen utanför Europa, de hade kolonier eller härskade på annat sätt. Självständiga stater utanför Europa var huvudsakligen i Amerika USA, Mexiko och de flesta staterna som 1990 finns söder därom, i Afrika Etiopien och Liberia och i Asien Turkiet, Arabien, Persien och Afghanistan i Främre orienten och bortom Indus : Kina, Mongoliet, Japan, Siam och några småstater i Tibet.

Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.

Perioden 1914-1945 bildar en ny epok med första världskriget, mellankrigstiden och andra världskriget. Österrikes tronföljare mördades 1914 med ett skott i Sarajevo och det utlöste första världskriget 1914-1918, som ledde till stora förändringar av Europas karta. Kriget var en fortsättning på gamla maktstrider i Europa och slutade med nederlag för Tyskland.

I krigets spår ägde rum revolutioner i Tyskland och framför allt i Ryssland som förvandlades till Sovjetunionen. Ett antal nationalstater uppstod eller återuppstod. Finland, Estland, Lettland och Litauen blev självständiga stater. Polen, som varit uppdelat på grannländer, återuppstod. Tyskland förminskades. Tjeckoslovakien tog arv efter bl a det medeltida Böhmen. Rumänien förstorades. Serbien växte ut till Jugoslavien. Österrike-Ungern splittades. Det Ottomanska-Osmanska riket som existerat från 1300-talet och omfattat områden i Nordafrika, Mellanöstern och delar långt upp i Östeuropa splittades. En turkisk nationalstat bildades 1923 och av övriga delar bildades såsmåningom många skilda stater. Av Europas många monarkier återstod efter kriget och revolutionerna drygt ett dussin.

På initiativ av USA-presidenten Wilson tillkom 1919 Nationernas förbund, men hans eget land blev aldrig medlem och Sovjetunionen stod också utanför.

Spanien blev republik 1931 och sedan utbröt där inbördeskrig som slutade med att general Franco blev diktator. Italien underkuvade Etiopien 1936 under ledning av Mussolini som gjort sig till överste makthavare, diktator, i Italien. Japanerna ockuperade större delen av Kina 1937-1938. Stalin gjorde sig till diktator i Sovjetunionen.

I Tyskland uppträdde Adolf Hitler och bildade den nationalsocialistiska rörelsen. Han blev rikskansler 1933, statschef 1934 med titeln ”Führer und Reichskanzler” och gjorde sig till diktator. Han tog Österrike mm "under sitt beskydd", dvs ockuperade och anslöt till Tyskland.

Andra världskriget 1939-1945.

Brittiske premiärministern Chamberlain gjorde 1938 med Hitler en överenskommelse som skulle stoppa Hitlers framfart, och kom hem till London med ett papper som garanterade "fred i vår tid". Det blev dock en kort garantitid, hösten 1939 angrep tyskarna Polen och det andra världskriget kom igång. Det var till en början lokalt, men utvidgades våren 1941. Danmark och Norge ockuperades 9 april 1940 av tyskarna och Holland och Belgien den 10 maj. Frankrike var helt ockuperat i juni. Italien inträdde därefter på Tysklands sida.

I en tysk-rysk vänskapspakt 1939 "fick" ryssarna de baltiska länderna, och efter finsk-ryska vinterkriget 1939-40 måste Finland avstå Karelen. Vänskapen tog slut när tyskarna angrep Sovjetunionen 1941. I december det året anföll japanerna USA genom bombning av den amerikanska flottbasen Pearl Habor. Kriget fick därmed full styrka med Tyskland, Italien och Japan på den ena sidan och England, USA och Sovjetunionen på den andra. Krigshandlingar förekom huvudsakligen i Europa, Nordafrika och Ostasien. Sverige kunde hålla sig utanför kriget.

Det gick sämre och sämre för tyskarna och de allierade på andra sidan träffades i Jalta i februari 1945 och gjorde upp om krigsslutet och Europas framtid, det var brittiske premiärministern Churchill, amerikanske presidenten Roosevelt och Sovjetdiktatorn Stalin. Den 30 april 1945 var det tyska nederlaget nära och Hitler begick självmord i en bunker i Berlin. Kapitulation följde kort därefter. Men kriget pågick i Asien. För att få definitivt slut på det lät amerikanske presidenten hösten 1945 fälla två atombomber över Japan, som då kapitulerade. President var vid denna tid Truman, sedan Roosevelt avlidit i början av april. Mussolini avrättades av italienska partisaner.

Det andra världskriget har setts som som en kamp för demokratin mot Hitlers diktatur med "arier" som herrefolk och med en rasism som riktades isynnerhet mot judar med en strävan att utplåna dem helt.

Efterkrigstiden. Från 1945.

Den europeiska politiska kartan efter andra världskriget såg i stort sett ut som före kriget, men de baltiska staterna blev sovjetiska delstater, Polen flyttades västerut och Tyskland delades i öst och väst. Alla de östeuropeiska staterna förvandlades till s k folkrepubliker i rysk regi.

Som supermakter framstod efter kriget USA och Sovjetunionen. Vänskapen dem emellan under kriget övergick snart i fiendskap i ett "kallt krig", en "järnridå" drogs ned i Europa mellan öst och väst. Världspolitiken har under efterkrigstiden präglats av motsättningarna mellan USA och Västeuropa å den ena sidan och Sovjetunionen å den andra.

De krigshärjade delarna av världen återuppbyggdes. Kolonierna frigjorde sig vartefter och bildade en stor mängd nya stater, många i Afrika. De västeuropeiska staterna har blivit fredliga demokratier, även Spanien.

På 80-talet gjorde sig polackerna mer och mer fria från det sovjetiska inflytandet, och med början 1989 har fredliga revolutioner i Sovjetunionens s k satellitstater i Östeuropa ratat den sovjetiska kommunismen som havererat. Tysklands två delar har förenats 1990. I Sovjetunionen avskaffades kommunistpartiets partimonopol och den sovjetiska s k kommandoekonomin avsågs bli ersatt av en marknadsekonomi mer av västeurpeiskt snitt. Det slutade med att Sovjetunionen upphörde fr o m 1992.

Nationernas förbund havererade och kunde inte hindra andra världskriget. Som en efterföljare bildades vid krigsslutet Förenta Nationerna, FN. Organisationen har under efterkrigstiden medverkat till att dämpa många svåra konflikter länder emellan. Den medverkade till bildandet av staten Israel 1948 med avsikt att ge judarna det hemland de inte haft och saknat under långa tider. Judarna har dock inte varit nöjda med det land de fått och krävt mera, vilket orsakat strider i trakterna där hela efterkrigstiden. En fredsprocess mellan Israel och palestinierna påbörjades 1995, men har misslyckats. Palestina fick en president 1996.

1980-1988 pågick ett stort krig mellan Irak och Iran med stora förluster för båda men utan några tydliga praktiska resultat. Hösten 1990 invaderades Kuwait av Irak, vilket väckte protester världen över. En FN-allians med USA i spetsen slog i ett sexveckorskrig med all moderna krigsteknik tillbaka Irak, som ålades betala skadestånd och att förstöra vapen mm.

I Sydafrika har konservativa regimer länge förhindrat en demokratisering, men under 90-talet har rasåtskillnadspolitiken upphört och landet fick som president Nelson Mandela, representant för de svarta. Han har senare avgått av åldersskäl och ersatts med andra. I Afrika för övrigt finns många problem med krig och annat, bl a problem med virussjukdomar. I många delar av världen har demokratiseringssträvandena haft stora svårigheter, bl a i Syd-och Mellanamerika.

Atombomber och andra förfärliga krigsredskap har blivit så utvecklade att de kan förstöra möjligheterna till liv på jorden. Mänskligheten har hamnat i en fälla där människorna blir tvungna att samverka. Sedan Sovjetunionen upphört fr o m 1992 anses det dock att ”det kalla kriget” upphört och att faran för atombomber minskat. I Jugoslavien har efter 1991 pågått ett inbördeskrig som äntligen resulterade i ett slags fred i slutet av 1995.

I Västeuropa har hela efterkrigstiden pågått en integrationsprocess som lett fram till Europeiska Unionen, EU, där Sverige trätt in 1 januari 1995. Unionen lider av ”demokratisk underskott”, dvs gamla demokratiska principer är satta ur spel, lagar utfärdas av ministrar och mycket bestäms i den av en byråkrati i Bryssel.

Trots motgångar har demokratins princip blivit ledstjärna världen över, men mycket återstår innan den helt slagit igenom i praktiken. Den sovjetiska kommunismen avses bli ersatt av mer demokratiska former. Jämsides med demokratin löper jämlikheten. Den svåra uppgiften i framtiden tycks vara att förbättra demokratin och att förbättra jämlikheten. Förändringarna efter 1989, 200 år efter franska revolutionen 1789, ger löften om en bättre framtid, men kan också leda till försämringar om reaktionära krafter tar överhanden.

Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom parentes.

År		
-7000	10	
-3000	40-80	
0	160	
1000	360	
1650	545	(1,225 000)
1800	906	(2,347 303)
1900	1608	(5,136 441)
1920	1811	(5,904 489)
1930	2015	(6,142 191)
1940	2249	(6,371 432)
1950	2516	(7,041 829)
1960	3019	(7,497 967)
1970	3693	(8,081 229)
1980	4450	
1990	5248	U-länder 4040. I-länder 1209 (23%)
2000	6127	U-länder 4851. I-länder 1276 (21%)
2025	8177	U-länder 6780. I-länder 1397 (17%)

Europa med hela Sovjetunionen: år 1650: 100 miljoner. År 1990: 790. År 2025: 894.
Asien: år 1650: 330 miljoner. År 1990: 3057. År 2025: 4467.
Afrika: år 1650: 100 miljoner. År 1990: 645. År 2025: 1643.
Nordamerika: år 1650: 1 miljoner. År 1990: 275. År 2025: 347.
Mellan- och Sydamerika: år 1650: 12 miljoner. År 1990: 453. År 2025: 787.
Oceanien: år 1650: 2 miljoner. År 1990: 27. År 2025: 40.

Källor till tabellen: till år l000: Bonniers världshistoria del 20, 1987. 1650-1900: Sv. uppslagsbok,"Jorden",1956. 1920-1940: Statistisk årsbok för Sverige (SÅS) 1965. 1950-2025: SÅS 1990: 1990-2025 enligt FNs beräkningar. Sverige 1650: Sv.uppslagsbok ”Sverige”.

(Världsbefolkningen är 2012 cirka 7 miljarder personer)

Afrikas och Asiens äldsta historia.

Den senaste istidens slut för ca 10 000 år sedan var en milstolpe i människornas historia. Då började man med jordbruk. För 10 000 år sedan odlades vete öster om Medelhavet, för 7000 år sedan hirs i Kina och för 6000 år sedan majs i Amerika. I samband med jordbruket började man också med djurhållning med djur både som föda och som dragare.

Människorna blev mer och mer bofasta och bildade samhällen med byar och städer. För ungefär 7000 år sedan ökade befolkningen kraftigt i vissa omraden, t ex i de första städerna, som kom till i fyra floddalar i Egypten, Mesopotamien, Indusdalen och i Kina. Vattnet i floderna utnyttjades för konstbevattning i jordbruket. Samhällena krävde administration och specialiserade yrken och där utvecklades samhällsklasser. Skiftspråk utvecklades, de första kända skrifterna är ca 5000 år gamla. Kunskaper om förhållanden före skriftspråken måste skaffas genom tolkningar av arkeologiska fynd. Som historisk tid brukar ses tider för vilka det finns skriftliga källor. Historisk tid börjar alltså ca 3000 år f Kr.

De första högkulturerna uppstod i Egypten och Mesopotamien ca år 3000 f Kr, i Indien något senare, kanske ca 2500 f Kr och i Kina ca 1500-2000 f Kr.

Årtalen är satta med hänsyn till

1. Tekniska och ekonomiska förändringar, framför allt inom jordbruket och transporterna, varigenom en större befoIkning delvis koncentrerad i icke livsmedelsproducerande städer, samt en intensivare handel blev möjlig. Även metallurgins utveckling, som fick inte minst maktpolitiska och militära korsekvenser.
2. Politiska och sociala förändringar, klasssamhällets framväxt och den centraliserade skatteindrivande statens utveckling på bekostnad av stammen och hövdingadömet.
3. En rad religiösa och kulturella omvandlingar, bland dem särskilt skrivkonsten.

I de nämnda trakterna utvecklade människorna sitt tekniska kunnande. Segel och hjul fanns upp. Textil och keramik kunde tillverkas. Man bearbetade metaller och tillverkade svärd och sköldar för att beväpna arméer som skulle skydda samhällena. Handeln utvecklades och de stora kulturområdena knöts samman av handelsvägar, som också användes av arméerna med vars hjälp stora områden kunde läggas under centralt styre. Tankar om stora imperier utvecklades.

De första stora imperierna fanns i Mesopotamien men såsmåningom växte flera fram över hela jordklotet. De har under tidernas lopp avlöst varandra. Imperierna har växt och blomstrat tills de blivit för stora och svåra att administera och då fallit sönder.

Omkring år 1000 f Kr länkades högkulturerna kring Medelhavet och fram till Kina samman. Då fanns en handelsväg, den s k sidenvägen, i en slinga mellan Indien, Kina och Persien, som stod i förbindelse med Medelhavets trakter. Kring år noll sträckte sig ett smalt bälte av välden från Atlanten till Stilla havet. I detta bälte bedrevs handel och utbyttes ideer och teknik, bl a spreds de stora världsreligionerna. Det började med buddhismen och hinduismen och fortsatte med judendom, kristendom och islam.

På 300-talet e Kr började nomadfolk på Asiens stäpper anfalla de stora rikena och gjorde handelsvägarna osäkra. In i Europa kom bl a hunner som satte igång omflyttningar så att det romerska riket upplöstes och nya riken tog form.

Mongolerna i norra Asien var ett stort erövrarfolk och kineserna byggde den kinesiska muren som skydd mot dem. På 1200-talet trängde mongolfursten Djingiskan med 100 000 ryttare över den då l000-åriga kinesiska muren och erövrade Peking. Sedan forstsatte erövringarna. Hans son och sonson utsräckte riket så att det omfattade ett stort rike från Svarta havet till Stilla havet. Mongolerna vid den här tiden härjade också i Östeuropa.

Det stora mongolriket delades sedan. På 1300-talet framträdde en ny mongolisk erövrare, Timurlenk, som skapade ett stort rike m\ellan Medelhavet och Indien. Ett mongolbehärskat rike grundades på 1500-talet i Indien.

Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.

Den europeiska kulturen härstammar från de gamla kulturerna i Egypten- Främre orienten- Grekland- Rom och uppstod i kombination med dem och med kristendomen och kulturerna hos folken som kom norr- och österifrån. Den europeiska kulturen fr o m 400-talet har varit livskraftig, på gott och ont, och spred sig fr o m 1500-talet ut till de andra världsdelarna.

På 1200-talet fanns i Europa ett begär efter indiska och kinesiska produkter och Marco Polo, son till en köpman i Venedig, gjorde resor i Kina mm och förde till Venedig hem kunskaper om Asien. Men handelsvägarna till Asien var i hög grad spärrade för europeerna p g a att Muhammedanerna då behärskade Nordafrika och Främre orienten.

För att kunna få varor från lndien och Kina, bl a siden, kom europeerna på att man kunde nå de länderna genom att segla runt Afrika eller segla västerut runt jorden, en del kände till att jorden var rund. Vasco da Gama seglade runt Afrika och nådde Indien 1498.

Columbus seglade västerut och upptäckte 1492 Amerika, som han trodde var Indien, och folken i Amerika blev kallade indianer. Öarna mellan Nord-och Sydamerika blev de Västindiska öarna.

Den första världsomseglingen startades av portugisen Magellan 1519 under spansk flagg, han seglade västerut söder om Sydamerika, skeppet kom sedan via de Ostindiska öarna och Afrikas sydspets tillbaka till Spanien 1522.

När europeerna kom till Amerika hade befolkningen där levt isolerade från övriga världen. I Mellan-och Sydamerika uppstod högkulturer, bl a Mayakultur på 300-talet, Inkakultur på 1100-talet och Aztekerkult]ur på 1300-talet.

Européerna praktiskt taget erövrade Amerika på 1500-talet. Engelsmän och fransmän etablerade sig i Nordamerika och spanjorer och portugiser i Mellan- och Sydamerika. Amerika kristnades och blev västerländskt, men europeerna införde slavdrift med indianer och negrer.

Europeerna anlade vidare kolonier i Afrika, i större delen av Asien och i Australien. Kolonialmakterna har konkurrerat om kolonierna och under årens lopp har många konflikter om dem uppstått.

Vartefter har emellertid foIken i kolonierna frigjort sig från moderländerna. Om man undantar Amerika hade kolonierna sin största utbredning 1914 före första världskriget.

Nordamerikanerna gjorde sig fria och bildade Amerikas förenta stater genom en oavhängighetsförklaring 4 juli 1776. Folken i kolonierna i Sydamerika gjorde sig fria i början av 1800-talet och bildade de stater som finns än i dag. År 1914 bestod Amerika till största delen av självständiga stater, men i nordöstra Sydamerika hade britter, fransmän och nederländare några relativt små kolonier. Kanada var en brittisk koloni.

I Afrika fanns 1914 bara två självständiga stater, Eiopien och Liberia, resten var brittiska, franska, tyska, belgiska, portugisiska och spanska kolonier.

I Asien var de södra delarna till största delen brittiska, franska, amerikanska, nederländska, portugisiska och tyska kolonier. Australien och Nya Zeeland var brittiska. I norra Asien härskade ryssarna fram till Stilla havet.

Japanerna hade isolerat sig från yttervärlden, men USA tvingade dem 1854 att öppna några hamnar för handel. Med det trängde den europeiska kulturen in i Japan, som utvecklade sig till en aggresiv stat och som expanderade mot Korea, Kina och Ryssland. Japan blev en stormakt. Kina hade också isolerat sig men måste 1839-42 öppna hamnar för handel. Inre strider i Kina ledde till att kejsaren avsattes och landet blev en republik 1912. År 1914 var i Asien huvudsakligen Kina, Japan och Siam självständiga stater medan resten behärskades av europeerna.

Folken i kolonierna som fanns 1914 har till största delen gjort sig fria, huvudsakligen i olika omgångar efter andra världskriget.

Sveriges historia.

Istiden: Norges västkust var sannolikt isfri under senaste istiden. Skåne var isfritt för 13 000 år sedan. Iskanten låg ungefär vid mitten av Vättern för 10 000 år sedan och vid kanten av fjällområdet för ca 9000 år sedan.

Den äldre stenåldern		- 3000 f Kr
Den yngre stenåldern	3000	- 1500 f Kr
Bronsåldern	1500	- 500 f Kr
Jårnåldern	500 f Kr	- 1060 e Kr
varav		
förromersk järnålder	500 f Kr	- 0
romersk järnålder	0	- 400 e Kr
yngre järnålder	400	- 600 e Kr
vlkingatiden	800	- 1060 e Kr

Under äldre stenåldern vartefter som isen smälte bort : kom lövträd, tall, gran, ren, hjort, älg, uroxe, vildsvin, björn, bäver, säl, fisk, ostron. Hundar enda husdjur. Verktyg och vapen av ben, horn, flinta. Yxor, dolkar, pilspetsar, enkla lerkärl.
Yngre stenåldern : tamboskap, primitivt åkerbruk med vete och korn. Får, getter, svin, hästar. Fast bosättning. Bostäder av flätverk av trä tätat med lera.
Gravar stendösar, gånggrifter, hällkistor.
Bronsåldern : varmt klimat. Finare redskap och vapen av importerad brons. Smycken av guld. Kläder av ylletyg. Hällristningar.
Gravar gravhögar av sten eller jord.
Förromersk järnålder : klimatet kyligare än förut. Järn ur sjö-och myrmalm.
Romersk järnålder : livliga kontakter med folken söderut. Runor som uppkommit genom ombildning av grekiska och romerska bokstäver.

Nordens folk omnämns av romerske författaren Tacitus som l00 e Kr skrev "Germania" om de germanska folken.

Den yngre järnåldern : motsvarar folkvandringstiden. Mycket guldföremål i Sverige, bl a ett på 12,5 kilo. Fästningar av stenmaterial på höjder med branta stup, fornborgar, mer än sju hundra st. Rika fynd i gravar vid Vendel i Uppland. Tiden 550 - 800 e Kr brukar kallas vendeltid.

550-800	Vendeltid.
800-1060	Vikingatiden.
1060-1389	Den äldre medeltiden
1389-1521	Unionstiden.
1521-1611	Reformationstiden.
1611-1718	Stormaktstiden.
1718-1772	Frihetstiden.
1772-1815	Gustavianska tiden.
1815-1914	Genombrottstid för industri och demokrati.
1914-1945	Första världskriget, mellankrigstiden, andra världkriget.
1945-	Efterkrigstiden.

Källor till de historiska avsnitten.

* Svensk uppslagsbok.
* Åke Holmberg:Vår världs historia. (Bl a kriterierna för de första högkulturerna).
* Bonniers världshistoria.
* Människoarter: Etnografiska museets bok Historien om människan.
* Sveriges historia: Söderlund / Tunberg: Svensk historia för gymnasiet.
* Historien senaste år: Dagens Nyheter.

* Framställningen i omr93c.pdf är gjord i slutet av 1995. I januari 2013 har avsnittet “Efterkrigstiden. Från 1945” justerats något och avsnittet “Tillägg i januari 2013 om de senaste åren“ tillkommit.

Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

Det är inte möjligt att här göra en kort och fullständig beskrivning med datum för det som hänt. Det får bli några korta drag.

Mikhail Gorbatjov var Sovjetunionens sista president (1985-1981). Han ville förbättra unionen. Men Boris Jeltsin ville avskaffa unionen, så blev det och han blev Rysslands första president (1992-1999). Han avgick senare och efterträddes av Vladimir Putin (2000-2008). Putin kunde sedan inte väljas om hur mycket som helst och en period var Medvedev president (2008-2012), Putin var då premiärminister. När Medvedevs period var slut kunde Putin komma igen (2012-) och är nu Rysslands president medan Medvedev är premiärminister.

Vid övergången Sovjetunionen-Ryssland kunde en del ryssar roffa åt sig pengar och det och problem med det nya styrskicket har givit konflikter. Det är svårt att få grepp om läget i Ryssland. Putin har en opinion emot sig. Läget mellan USA och Ryssland har några år varit avslappat, men det har nu blivit mer spänt.

Efter Sovjetunionens upplösning är Ryssland fortfarande ledande, de andra staterna i Sovjetunionen har blivit självständiga stater, men är på olika sätt beroende av Ryssland, och på olika sätt beroende av Europeiska stater och EU. De tre baltiska staterna har blivit självständiga.

USA utsattes för terrordåd 11 september 2001 då de två tornen i New York attackerades och rasade samman. USAs president begärde av världen att den skulle hjälpa till med att hitta och straffa terroristerna.

USAs president 2001-2008 George W Bush hade ett horn i sidan till Iraks president Saddam Hussein och inledde ett krig i Irak utan FNs medgivande. Han fick tag i Saddam som gömt sig i ett hål i marken. Saddam dömdes och hängdes. Hur det nu är i Irak är oklart då världen fått annat att tänka på.

Afghanistan är ett problemområde, som kan sägas ha börjat med en konflikt med Ryssland. USA har engagerat sig där, men ska nu dra sig ur, liksom andra stater som varit eller är där, bl a Sverige.

Terroristen som svarade för tornen i New York fick USA tag i i Pakistan, och dödade honom där.

Iran tycks i hemlighet försöka skaffa sig atomvapen, vilket oroar den övriga världen.

Under 2011 började "Den arabiska våren" med revolutioner i Tunisien, Libyen, Egypten, Jemen, mm. De gamla ledarna har fått sluta, Kadaffi i Libyen dödades och man håller nu i länderna på och försöker få nya styrelseskick då det är konflikter mellan islamister och andra som vill ha mer demokrati. I Syrien, där ledaren är på kant med folket, pågår ett eländigt inbördeskrig, som det är svårt att få stopp på.

I USA har man haft presidentval och Barack Obama (2009-) får sitta kvar, men han har gigantiska problem mot republikanerna som bara vill ha lägre skatter. I USA blandas religion in i politiken på ett destruktivt sätt.

Kina har fått ny ledning. Kina har seglat upp som en betydande stormakt som är en tung motvikt mot USA. Ny ledare Xi Jinping.

I Europa är det ekonomisk kris i eurozonen. De sydeuropeiska staterna har inte klarat av systemet med Euron. De har en annan arbetsmoral än nordeuropeerna och professor Hans-Olof Henkel föreslår att nordeuropeerna går ihop i en ny valutaorm så att man får två valutor i Europa, där de i söder kan devalvera sig ur krisen.

Det viktigaste i världen är jämlikhet och demokrati, välfärdspolitiken, fattigdomen, skolor, sjukvård, livsmedel, bostäder, vatten och avlopp, samt energi-och miljöpolitik då miljöpolitiken måste ses på ett brett sätt med både fysiska och sociala miljöer och växter och djur.

Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.

Mänskligheten började med enskilda individer som hade att klara livet med mat och skydd. samlade bär, nötter och annat till föda och bodde i grottor eller enkla hus av stenar, grenar, lera o d. Sedan arbetade flera ihop i allt större grupper och grupperna konkurrerade med varandra om resurserna. Konkurrensen ledde till vapen och strider.

Man undrade över livets uppkomst och fann att det fanns gudar som styrde allt. De fysiskt starka tog kommandot över de svagare och menade att gudarna var med dem. De starka samlade på sig saker och byggde upp teorier om de starkares rätt att härska och bestämma levnadsvillkren. Så rullade det på och det blev överklasser och underklasser och stora stater och små stater. Männen tog kommandot över kvinnorna. Religionerna sa vad som var rätt och blev viktiga i maktstriderna.

Några försökte reda ut begreppen, blev filosofer och försökte skaffa sig kunskaper om hur allt hängde ihop. Religioner, vidskepelser och fördomar blev ledande i maktkamperna, men lärda försökte få in mer av riktiga kunskaper i spelet. Så höll det på och man var sedan framme vid franska revolutionen 1789.

Man hade då genomlidit:
* Forntiden. Till omkring 400.
* Medeltiden. 400-1500.
* Nya tiden. Från 1500.
* Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.

Franska revolutionen kan ses som början på försök att i stor skala krossa överklassens makt och ge mer makt åt underklassen. Efter revolutionen följde tider av industrialisering och tillkomsten av maktlösa och fattiga inustriarbetare som mer och mer krävde makt över levnadsvillkoren:

* Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
Under den här perioden kom Darwin med sina undersökningar om evolutionen som minskade trovärdigheten i de tidigare så mäktiga religionerna. Marx skrev om proletariatet. Den svenska folkskolan lagfästes 1842. Den svenska ståndsriksdagen avskaffades och ersattes med en tvåkammarriksdag (med över- och underklass). Socialdemokratiska partiet bildades 1889, bl a med krav om åtta timmars arbetsdag.

Sedan följde

* Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
I Sverige: Åttatimmarsagen blev lag 1919. Kungamakten försvagades och parlamentarism kom istället, dvs riksdagen skulle styra, inte kungen. Allmän rösträtt för alla, både män och kvinnor kom till i början av 1920-talet. En semesterlag kom till 1938. Branting och Per Albin Hansson ledde socialdemokraterna.

* Andra världskriget 1939-1945.
I Sverige samlingsregering där de borgerliga partierna leddes av folkpartisten Bertil Ohlin.

* Efterkrigstiden. Från 1945.
Statsministrar i Sverige Tage Erlander och Olof Palme till 1976 då socialdemokraterna efter 44 år förlorade regeringsmakten till de borgerliga. I Sverige reformer om bostadsbidrag, barnbidrag, pensioner, sjukförsäkring, grundskola mm. Kungen får bara representativa uppgifter, ingen makt. Enkammarriksdag införs. Kyrkan skiljs från staten.

På det globala planet: FN bildas. Atombomberna utvecklas. Kolonierna blir självständiga stater. Sovjetunionen och USA blir stormakter som konkurrerar. Såsmåningom vapennedrustning och förbättrade relationer mellan stormakterna. EU bildas. Sovjetunionens experiment med stalinistisk kommunism misslyckas.

Globalisering då tidigare outvecklade stater industrialiseras och blir svåra konkurrenter till de gamla industriländerna som förlorar arbeten, men fortsätter med dyra levnadsförhållanden som om inget hänt. Man blir medveten om att levnadssätten medför utsläpp av s k växthusgaser som förändrar klimatet och kan leda till stora katastrofer med tiden.

USA, har länge varit den ledande stormakten, får ekonomiska problem och lever på lån från Kina, som seglar upp som en ny ledande stormakt.

“Den arabiska våren” börjar med revolutioner i arabiska länder, med syfte att göra sig av med enväldiga makthavare och sprida makten till folket. Men de religiösa dogmerna tenderar att omintetgöra ambitionerna så att makten kommer att tillhöra religiösa maktgrupper.

Kina styrs av kommunister som i princip står på folkets sida, men som riskerar att tappa kontrollen och tappa ambitionerna om folkmakt.

Indien, som är den näst största staten i världen och ser sig som en demokrati, msslyckas i fråga om att förbättra kvinnornas ställning.

I Syrien försöker överklassen klamra sig kvar vid makten.

Israel menar sig med sin religion ha rätt till mark i Palestina och har under mer än ett halvsekel hindrat fred i området.

I Europa har eurozonen problem med finanserna.

Om och hur världen ska klara sina problem tycks oklart.

Inre och yttre verkligheter.

Människorna avgör tillsammans världens framtid. Samspel med symboler.

Det är människornas handlingar som främst avgör tillstånden i framtiden. Handlingarna följer av individernas inre verkligheter med bl a viljor. Hur det går i framtiden beror på människornas inre verkligheter som i hög grad formas av de sociala miljöerna.

Varje människa har en egen unik inre verklighet oåtkomlig för andra. Denna inre verklighet består av kunskaper och erfarenheter, minnen från det förgångna, tro och förhoppningar om framtiden, känslor, upplevelser, värderingar, föreställningar om världens stora och små sammanhang och föreställningar om hur man bör bete sig mot ting och människor så att de kan göra nytta praktiskt, estetiskt och socialt.

Varje människa har också en yttre verklighet som består av allt annat än den inre verkligheten. I den yttre verkligheten ingår hela universum, och där ingår andra människors både inre och yttre verkligheter, fastän andras inre verkligheter inte är direkt åtkomliga.

De materiella tingen i den yttre verkligheten har materiell betydelse men är också symboler med vars hjälp människorna bygger upp den inre verkligheten omdvetet eller medvetet. Människornas inre verkligheter kan bli kända för andra bara genom symboler och system av symboler. De viktigaste symbolsystemen är språken, talspråken och skriftspråken.

Samhällsplanering i en demokrati är en fråga om samverkan mellan människorna där alla de olika människornas inre verkligheter samspelar sinsemellan med hjälp av en fysisk yttre verklighet som fysiskt sett huvudsakligen är gemensam.

Sociala samhällen eller sociala miljöer bildas av samspelande människor när man ser dem som system av samspelande inre verkligheter, samspelande psyken.

Fysiska samhällen eller fysiska miljöer bildas av de fysiska tingen. De fysiska tingen fungerar praktiskt och ger de fysiska möjligheterna för de sociala miljöerna, men är också symboler som ger estetiska upplevelser och som symboliserar sociala relationer.

Grovt formulerat består de sociala miljöerna av människorna och de fysiska miljöerna av allt annat, men det är grovt bl a därför att de fysiska tingen sedda som symboler ingår i de sociala miljöerna och därför att männnskorna sedda som ting också ingår i de fysiska miljöerna.

De förekommande etablerade samhällsplaneringarna som de förekommer idag är inriktade främst på planeringar kring de fysiska tingens praktiska användningar. De fysiska tingens symbolvärden beaktas mycket litet och de sociala miljöerna planeras inte medvetet i någon högre grad. De fysiska miljöerna styr de sociala miljöerna men denna styrning kan inte bli bra och medveten om inte de sociala miljöerna planeras bra och medvetet.

Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar.

Befolkningsökning och brister i fråga om olika saker, bl a livsmedel, råvaror och energi, gör att världens problem kan tänkas bli större och större. Bristsituationer och ojämna fördelningar av tillgångar brukar resultera i strider om de knappa tillgångarna. Stora brister ger stora strider och små brister mindre strider eller konflikter.

Tillgångarna i fråga om sådant som livsmedel, råvaror och energi förändras inte plötsligt i stora steg utan vartefter i mindre steg. Stri-

derna och konflikterna om tillgångarna kan då tänkas förändra sig också de i små steg. Det är risk att människorna vartefter vänjer sig vid brister och strider, även om det sker motvilligt, men till slut hamnar i en situation där de inte tål mer och det hela plötsligt kollapsar.

Det är inte bara fundamentala saker som livsmedel, råvaror och energi som kan orsaka konflikter. I Sverige har uppstått problem med fördelningar på grund av arbetslöshet och man kan se hur de svagare grupperna får inskränka sig till levnadsnivåer under det rimliga. För att utröna riskerna och för att få kontroll över utvecklingen behöver man tänka igenom vad som kan hända i framtiden och man behöver göra klart vad man helst vill ha. Detta tankearbete bör ske i medvetna planeringar.

Planeringarnas tidshorisonter bör anpassas efter de farhågor och drömmar man har beträffande olika tidpunkter i framtiden och efter beslutens räckvidder. Det kan bli nog så svårt om 20 år men ännu värre tiden därefter, om 50 år och 100 år. Världsbefolkningen har ökat från 2 miljarder på 1930-talet till 4 miljarder på 1970-talet, 6 miljarder på 1990-talet och ökningen därefter lär fortsätta i hög takt. Ju fler människorna blir desto flera ska dela på de tillgängliga materiella resurerna, som i en del fall samtidigt kan antas minska.

Situationen ställer krav om att man tänker igenom hur fördelningen av resurserna bör ske på individer och grupper av individer och på miljöer de vistas i. De teknologiska möjligheterna att med våld strida om tillgångarna är förfärande stora. Mer av krig och terrorism skymtar i fjärran om fördelningarna blir för skeva. De som har någon fantasi kan föreställa sig hur mänskligheten av oskicklighet styr in sig i en framtid med överbefolkning, knapphet på tillgångar, upptrappade konflikter, svåra motsättningar, terrorhandlingar, inbördeskrig, krig.

Därför behöver planeringsverksamheterna förbättras. Planeringarna bör bli mer omfattande och mer långsiktiga. Förenta Nationerna kan förmodligen inte driva en tillräckligt utvecklad världsplanering innan det är för sent. Varje stat bör bedriva planeringar för förhållandena inom den egna staten och dessutom egna världsplaneringar för eget behov. Om en stat ska kunna planera de inre förhållandena måste samtidigt finnas uppfattningar om hur de inre förhållandena beror av världen utanför.

Man kan hoppas att människorna vartefter kommer att klara av de uppdykande problemen, men det kan man inte ha någon säker uppfattning om nu om man inte tänker igenom vad som kan komma och på tidigt stadium försöker tänka igenom hur man kan undvika svårigheterna.

Det är fyra viktiga typer av planeringar som behövs och som gäller :
* individernas kroppsliga förhållanden,
* individernas psykiska förhållanden,
* individernas fysiska miljöer,
* individernas sociala miljöer.

Hur kan möj1igen människornas kroppsliga och psykiska tillstånd vara och hur bör de vara vid olika framtida tidpunkter ? Hur kan möjligen de fysiska och de sociala miljöerna vara och hur bör de vara vid olika framtida tidpunkter ? Vad är det för krafter som styr utvecklingen? Hur kan man ändra dessa utvecklingskrafter så att utvecklingen går i den riktning man önskar?

Det finns vissa krafter som inte går att påverka, det är de orubbliga naturkrafterna. För övrigt är det människorna själva som utgör utvecklingskrafterna, medvetet eller omedvetet. De rådande bristerna ifråga om planering gör att man kan säga, att mänskligheten på det hela taget lever i ett planeringslöst tillstånd och att de mänskliga utvecklingskraftena kan ses som främst omedvetna. Det är naturligtvis inte bra. Att planerna är ett sätt att göra människorna medvetna om hur de påverkar utvecklingen.

Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.

Studerar man utvecklingen i det förgångna kan man finna att människornas inre verkligheter skiftat genom tiderna. Man kan skönja intressanta utvecklingar i flera avseenden.

Människornas uppfattningar om kunskap har undergått en tydlig förändring. Människornas uppfattningar och kunskaper om den yttre verkligheten grundades till en början på spekulationer där i de inre verkligheterna byggdes upp bilder av den yttre verkligheten utan undersökningar av den yttre verkligheten. Detta sätt att bilda sig uppfattningar om den yttre verkligheten avlöstes såsmåningom av den s k empirismen enligt vilken uppfattningar ska grundas på undersökningar av det man vill skaffa sig uppfattningar om. Empirismen började slå igenom på 1500-talet, fick större utbredning först på 1800-talet men har ännu inte slagit igenom på alla områden. Framför allt råder fortfarande det spekulativa tänkandet vid beslut som formar framtiden.

Det finns en utbredd missuppfattning om framtidsplaneringen. Man menar att framtiden inte kan utforskas därför att den ännu inte finns, och menar att allt om framtiden är spekulationer. Till detta kan sägas att framtidsplanering innehåller spekulationer om hur framtiden sannolikt kommer att bli, men planering innehåller också normativa, värderande moment om hur det bör bli, vilket inte alls är spekulativt.

En medveten vetenskaplig planering kan bedrivas utifrån förslag om hur framtiden bör bli. Om man utformar konkreta förslag om framtiden kan det spekulativa inslaget reduceras. Det är alltså möjligt att bedriva en vetenskaplig framtidsplanering, vilket är angeläget att framhålla därför att en del tycks mena att det är omöjligt.

Att det är möjligt att bedriva en vetenskaplig framtidsplanering beror på omständigheterna kring uppfattningar om förrändringskrafterna. Längre tillbaka i tiden menade man att världen förändrades på grund av gudomliga krafter eller på grund av ”ödet”. Under tidernas lopp har det skett en förändring i den uppfattningen så att det nu i välutvecklade samhällen är klart att det mest bara är människorna själva som avgör utvecklingen på jorden i framtiden.

Man kan hävda att människorna under hela den historiska tiden från omkring år 3000 f Kr själva styrt världen, men gjort det utan att veta om det. Att människorna huvudsakligen själva avgör sin framtid är en mycket sen insikt som ännu inte slagit igenom. Därför är det angeläget att framhålla också detta.

Studierna av det förgångna visar att människornas tankeförmåga, kunskaper, föreställningar och värderingar etc inte är av naturen givna utan är kulturellt betingade. Människorna har ett nervsystem med en hjärna genom biologiskt arv, men det som finns i och händer i systemet i form av kunskaper och värderingar, föreställningar om världen etc beror av den sociala miljön och symbolmiljön.

Om man eftersträvar tillstånd med människor som är medvetna och kan fatta goda beslut om framtiden måste man bygga sociala miljöer och symbolmiljöer som kan forma de eftersträvade människorna. De sociala miljöerna bör vara beskaffade så att de i nuet känns tillfredsställande för individerna och så att de gör människorna så kunniga och ansvarsmedvetna man vill ha dem. Det är ett gemensamt intresse för alla att människorna, vilka ju formar framtiden, är kunniga och ansvarsfulla. Det är särskilt angeläget i en demokrati som räknar med att alla ska vara med och bestämma.

Demokratin är en viktig faktor i framtidsplaneringen. Studier av det forgångna visar att uppfattningarna om bestämmanderätten har förändrats genom tiderna. Den nu rådande uppfattningen är demokratins idé och den idén torde bli bestående i framtiden, och borde då utvecklas och fördjupas.

Dagens demokratier kan ses som tämligen primitiva demokratier, och kan till och med ses som fåmansvälden där folkets valda representanter i princip är folkets representanter men i praktiken är det på ett ofullkomligt sätt, bl a därför att det inte finns planeringar som kan tjäna som kommunikationsinstrument mellan foIket och dess representanter. Med hjälp av goda planeringar kan man förbättra framtiden, men med hjälp av goda planeringar kan man också förbättra demokratin.

Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.

Människorna främst ansvariga för utvecklingen, vilket gör en omfattande planering möjlig. Alla människor har enligt demokratins idé rätt att delta i besluten. Man kan hävda att de då också när de deltar har skyldighet att delta på ett medvetet och kunnigt sätt.

Hur framtiden kommer att bli beror av i vilken utsträckning demokratins medborgare är medvetna om och har kunskaper om förändringskrafterna, styrningsproblemen och planeringsproblemen. Goda planeringar och styrningsbeslut kan inte komma till om inte medborgarna förstår samhällsplaneringens problem. Bristerna i fråga om förståelsen är nu så stor att de är ett hot mot en möjlig bra framtid.

De moderna utvecklade industrisamhällena är mycket specialiserade och så komplicerade att de är svåra att overblicka. De är så komplicerade att man kan räkna med att de som ytterst ansvarar för besluten inte riktigt vet vad de styr, bl a på grund av brister i planeringarna. Specialiseringen har bl a medfört en stark uppdelning av vad man kan kalla produktion och konsumtion. Uppdelningen har givit till resultat kommersiella system med mycken reklam och propaganda som kan tänkas ofta förvilla människorna. De kommersiella reklam- och propagandasystemen, som på det hela taget vädjar till människornas kortsiktiga krav eller önskningar, har i stor utsträckning kopierats av de politiska partierna. Partierna arbetar nu mycket kortsiktigt och behandar de långsiktiga problemen illa.

Specialiseringen har också medfört att utbildning och förvärvsarbete skilts åt, vilket har nackdelar. Elevernas liv i skolan tycks ofta isolerat från arbetslivet och vuxenlivet för övrigt. Eleverna förbereds inte tillräckligt väl för livet efter skolan.

Informationsflödena i de utvecklade samhällena är numera så omfattande att de flesta har ha svårt att hinna med att ta del av och bearbeta informationerna på ett tillräckligt bra sätt.

Det har hopat sig en mängd problem :

* Problem som följer av befolkningsökning och minskade materiella tillgångar har ökat behovet av medvetna goda styrningar.
* Samhällena har blivit så speciliserade och komplicerade att det är svårt att få överblick över dem och förstå hur de arbetar.
* Människornas kunskaper om sig själva och deras medvetande om ansvaret för utvecklingen är för litet. Människorna har genom demokratin givits makt att påverka utvecklingen, men saknar på det hela taget kunskapsmässiga förutsättningar att fatta medvetna goda beslut.
* Reklam för kommersiella produkter gör samtidigt reklam för kortsiktigt tänkande. De förtroendevalda representanterna i demokratin är benägna att falla in i det kortsiktiga tänkandet och fästa större avseende vid kortsiktiga krav än vid långsiktiga.
* Vill man styra mot en framtid utan elände och katastrofer måste man beakta att demokratins idé medför krav om att alla har tillräckliga kunskaper och är tillräckligt ansvarsmedvetna, men informationsflödena börjar växa människorna över huvudet.
* Genom medvetna planeringar kan konflikter upptäckas i god tid och man kan då styra så att man undviker konflikterna. Planeringsverksamheter går ut på att skaffa fram kunskaper och bl a kunskaper om kunskapsbrister så att kunskapsluckorna kan fyllas. Men planeringsverksamheterna är outvecklade och kunskaperna om planerings- och framtidsproblemen små .
* Flera liknande satser kan ställas upp, men de nu uppställda räcker för att visa att problemen framför allt ligger i de sociala miljöerna i vilka ingår människornas inre verkligheter med kunskaper och värderingar etc.

Det är en viktig uppgift att ge alla kunskaper om framtidsproblemen. Alla vuxna i Sverige och världen bör känna till dem och det bör ordnas så att de kan följa med i vartefter inträffade förändringar i problemen. Eleverna i grundskolan bör få kunskaper om dem så tidigt som möjligt och bör sedan under skoltiden utveckla dem.

Att snabbt genomföra en bred utbildning av hela svenska folket och världens folk kan vara svårt. Det blir då viktigt att försöka ge goda kunskaper åtminstone till nyckelpersonerna i de många institutionerna och organisationerna som på ett avgörande sätt fattar de framtidspåverkande besluten. Särskilt viktigt blir det att ge kunskaper åt dem som utforskar och sprider kunskaper.

Individens möjligheter att förbättra för sig. Att påverka och förändra individer och miljöer.

En människa kan förbättra de egna levnadsvillkoren genom att på lämpligt sätt påverka sina fysiska och sociala miljöer, sina kroppsliga förhållanden och psyket.

Vill individen påverka sin fysiska miljö med den egna kroppen så att miljön ändrar sig väsentligt är möjligheterna mycket små och i stort sett försumbara, det individen kan påverka är mest bara ett litet område runt sig själv, ungefär lika med bostaden och den egna arbetsplatsen. Påverkan på de de större fysiska miljöerna måste huvudsakligen ske med andras hjälp.

Man kan tvinga andra med våld, fysisk påverkan, genom piskslag etc, eller övertyga dem och få dem att själva vilja utföra det som man önskar, psykisk påverkan.

Mellan ytterlighetsformerna av fysisk och psykisk påverkan finns mellanformer där man reglerar resurstillförseln till dem man önskar påverka så att vederbörande förmås vilja det man önskar. Man kan påverka genom att påföra eller undandra något gott eller ont som genast eller på sikt medför förändringar.

Eftersom våldslinjen grovt sett inte accepteras återstår de andra möjligheterna. Reglering av resurser som påverkar de fysiska miljöerna direkt eller indirekt sker huvudsakligen kollektivt genom större och mindre grupper i de sociala samhällena, vilka förfogar över reglersystem av olika slag, t ex lagar och regler om penningströmmar.

Individen har en teoretisk möjlighet att påverka andra individer var och en för sig med psykiska medel så att de formar de fysiska miljöerna efter individens önskemål oberoende av reglersystemen, men det finns många som då ska övertygas och möjligheterna att lyckas bra är små. Vill individen påverka den fysiska miljön är han huvudsakligen hänvisad till att gå vägen över de sociala samhällena och påverka dem så att de påverkar reglersystemen som påverkar de fysiska miljöerna.

Vill individen påverka sin sociala miljö finns som förut möjligheterna att direkt övertyga individerna i den en i taget. Det är en svår uppgift. Ett annat sätt är att påverka reglersystemen som påverkar individerna i de sociala miljöerna.

Vill individen påverka sin kropp kan det ske genom förståndig personlig vård och träning, lämplig föda, personliga hjälpmedel etc, för vilket krävs pengar, läkarvård av andra o d. I ett modernt samhälle kräver detta i hög grad medverkan från de sociala samhällena. Eftersom kroppen påverkas av den fysiska miljön kan kroppspåverkan också ske genom förändring av den fysiska miljön eller genom förflyttning till bättre fysisk miljö. Möjligheterna att påverka den fysiska miljön har nyss berörts. Kroppen kan också påverkas av det egna psyket.

Vill individen påverka sitt eget psyke kan detta ske genom påverkan på kroppen som i sin tur påverkar psyket och genom påverkan på de fysiska och de sociala miljöerna som i sin tur påverkar psyket. Man kan flytta till bättre fysisk och social miljö.

Viktigast är kanske ändå möjligheten att förändra psyket genom att själv tänka och lära sig på olika sätt. Möjligheterna för individen att direkt påverka sitt eget psyke är i hög grad beroende av medverkan från de sociala samhällena.

Individens problem med att påverka sina fysiska och sociala miljöer, sin kropp och sitt psyke leder till slut till problemet att påverka de sociala samhällena, och då finns möljligheterna att övertyga samhällsindividerna en i taget eller att påverka de sociala samhällenas reglersystem.

Det förefaller vara en hopplös uppgift att direkt påverka alla andra så att de gör som man vill - om man vet vad man vill. Kvar blir det stora problemet att påverka de sociala samhällenas reglersystem. För att kunna göra det måste man veta vilka de är. Kunskaper om reglersystemen är en förutsättning för individens möligheter att väsentligen förbättra för sig.

Symboler, symbolsystem, informationsmedel, informationskanaler, informationskanalsystem.

Kommunikation och samverkan mellan människor sker med hjälp av symboler och symbolsystem. Symbolerna överförs eller distribueras med hjäp av informationsmedel, informationskanaler och informationskanalsystem.

Symbolerna utgörs av och bärs av fysiska miljöer, föremål, bilder, tecken, ljud, musik, beteenden, sociala miljöer, talspråk och skriftspråk o d. Särskilt må framhållas, att de byggda fysiska miljöerna med sina former berättar om människors syn på livet.

Talspråk och skriftspråk bärs av talade och skrivna meddelanden och bildar relativt tydliga eller entydiga symbolsystem medan annat bildar relativt otydliga eller mångtydiga system.

Fysiska miljöer med innehåll av föremål, bilder etc bildar fysiska informationskanalsystem. Kontaktnät i de sociala miljöerna bildar också olika slag av sociala kanalsystem. Kanalsystemen kan vara formella / etablerade eller informella / otydliga.

Formella / etablerade kanalsystem bildas t ex av grundskolor, gymnasieskolor, universitet och högskolor, bibliotek, tidningar, tidskrifter, radio och TV, och av kontaktnät som byggs upp av privata och offentliga formella organisationer.

Informella / otydliga kanalsystem bildas av system av föremål, bilder, ljud etc och hela miljöer och av informationsnät mellan "bekanta" och deltagare i informella grupper o d.

Symbolerna och informationskanalerna kan vara mer eller mindre fast markanknutna och vara mer eller mindre flyttbara i rummet och / eller tiden. Fast markanknutna är fysiska miljöer.

Skrivna texter är av största betydelse för samhällsutvecklingen och står i särklass. Sådana kan vara tydliga och kan också vara flyttbara i rummet och tiden.

I distributionssytemen för tydligare talade och skrivna meddelanden ingår bl a möteslokaler, radio-TV-nät, nyhetsbyråer, papper, pennor, böcker, tidningar, spridningssystem för tryckta alster, bokförlag, bokhandel, tidningskiosker, bibliotek,

Människorna kan påverka fysiska ting med fysiska krafter och påverka psyken med information.

Man kan agera i den yttre verkligheten bara med hjälp av kroppen :
* tala, göra miner o d,
* utnyttja kroppens muskler vid lyft och för förflyttning av föremål,
* använda händerna :
* för praktiskt arbete eller
* för informativa åtgärder av olika slag :
* för att skriva och
* för att forma bilder, tecken, ljud, föremål etc som genom symbolverkan överför meddelanden. Människorna mottager information från yttervärlden bara genom sina sinnen : synen, hörseln och känselsinnen av olika slag som reagerar för temperatur, tryck mm och som berättar om kroppens läge och situation.

Man kan påverka utvecklingen genom ingripaden av två slag :
* genom att direkt med kroppen och händerna påverka den fysika omgivningen med hänsyn till fysiska / praktiska / kroppsliga verkningar,
* genom att med tal eller skrift eller med andra informationsåtgärder påverka sitt psyke och / eller andras psyken så att människorna inklusive den egna personen förmås att utföra de fysiska / paktiska handlingarna på ett effektivt sätt och förmås att välja att utföra fysiska / praktiska handlingar som motsvarar önskemålen. Detta kan ske medvetet eller omedvetet.

De två slagen av påverkningar motsvarar i stort sett respektive
* de praktiska / teknologiska / ekonomiska tillämpningarna och
* de psykiska / estetiska / sociala / informativa / kulturella tillämpningarna . De informativa / kulturella åtgärderna är av fysisk natur men syftar till psykisk påverkan.

Bland alla medel för överförande av meddelanden är tal- och skriftspråken överordnade därför att alla de andra medlen i väsentlig utsträckning kan översättas till tal- och skriftspråken. De talade orden försvinner när ljuden klingat ut (men kan konserveras med moderna teknik), medan de skrivna orden finns kvar. De skrivna orden är de förnämsta informationsmedlen .

Processer i de inre verkligheterna som föregår människornas agerande i den yttre verkligheten.

Utvecklingen kan enligt det föregående påverkas genom fysisk påverkan som har antingen praktiska eller informativa syften. Människornas fysiska handlingar föregås av mer eller mindre medvetna överväganden ifråga om hur de fysiska handlingarna ska utföras, när de ska utföras etc.

Människor agerar i viss utsträckning reflexmässigt, automatiskt och oöverlagt, men ägnar sig också åt att fundera över olika handlingsmöjligheter. Vid detta funderande använder sig människorna av de kunskaper och erfarenheter de har, återkallar i minnet sådant de varit med om tidigare och bygger i fantasin upp föreställningar om hur det kunde ha varit i stället och bygger också upp olika föreställningar om framtiden.

En människa kan i sin inre värld överbrygga både tid och rum och kan leva sig in i situationer som både i tid och rum är skilda från den faktiska situation hon befinner sig i. På en tiondels sekund kan en människa växla fantasibilder t ex från en bild av en situation i Egypten för 3000 år sedan till en bild av en situation i Sverige i nutiden. Hur de inre bilderna i de två fallen ser ut beror av individens i minnet inlagrade bilder, kunskaper och erfarenheter. Fantasibilderna byggs upp av fragment och kombinationer av det som finns i minnet.

En första förutsättning för en människas handlande finns i hennes lager av minnen. Minneslagret kan anses vara det första momentet i den följd av moment som kan läggas upp. Det andra momentet kan anses innehålla framtagandet av de fantasibilder som nämnts. I samhällsplaneringssammanhang är framtidsbilderna och framtidsvisionerna särkilt viktiga, men de kan å andra sidan bara skapas med hjälp av bilder från det förgångna.

Ett tredje moment kan sägas innehålla värderingar av fantasibilderna, som vid denna värdering kan te sig som önskade, goda eller onda, vackra eller fula etc. Man väljer här ut det som man anser är viktigt. I några följande moment sätter människorna in sina visioner och värderingar i föreställningar om den yttre verklighetens kraftspel och gör om så erfordras observationer i den yttre verkligheten och överväger sitt handlande med hänsyn till både den inre verklighetens fantasier och den yttre verklighetens möjligheter och krav. Både praktiskt / ekonomiskt handlande och socialt / kulturellt handlande övervägs.

I ytterligare moment kan människorna göra språkliga beskrivningar av de inre fantasierna och de inre överväganden som primärt kan anses vara av icke-språklig art. Vuxna analyserar sina inre icke-språkliga bilder och överväganden med språkets hjälp, i inre tysta monologer eller hörbart eller synbart för andra. Barn som inte tillägnat sig de vuxnas språk har fantasibilder som de inte undersöker med språket .

Människor kan i ord beskriva både inre och yttre verkligheter. De inre verkligheterna kan innehålla bilder och överväganden ifråga om både sådant som hänt i det förgångna och sådant som kan hända eller önskas i framtiden. De yttre verkligheterna kan beskrivas bara ifråga om sådant som hänt i det förgångna. De yttre framtida verkligheterna kan inte beskrivas därför att de ännu inte finns. Människors förmåga att i fantasin föreställa sig ännu inte förekommande yttre verkligheter ingår i den speciella mänskliga livsutrustningen som skiljer människorna väsentligen från djuren.

När människor gör observationer eller utsätts för påverkan utifrån går nervimpulser in i lagret av minnen sedan impulserna tolkats, satts i sammanhang och värderats. Det som utifrån når ögat t ex är fysiska impulser som sedan via synnerver överförs till hjärnan. Där ges de fysiska impulserna symbolvärden som tolkas och resulterar i inre föreställningar och upplevelser o d.

Under människornas dagliga agerande sker en ständig växelverkan mellan observation, tänkande och handlande. Den som cyklar eller kör bil korrigerar hela tiden sitt handlande efter observationer. Den cyklande avväger hela tiden sitt beteende så att han inte kör omkull och bilisten sköter ratten så att han inte kör av vägen. Cyklisten och bilisten har föreställningar om att de bör hålla sig på vägen och har dystra framtidsvisioner av vad som händer om de inte gör det. De olika momenten i de inre psykiska processerna kan genomlöpas mycket snabbt.

Inre verkligheter och åsikter förändras vartefter. Åsiktsledande institutioner och organisationer.

Om man vill förstå de komplicerade samspelen bör man noga beakta att allting hela tiden förändras. Åsikter som styr utvecklingen förändrar sig på ett sätt man kanske inte så lätt lägger märke till. Var och en blir litet äldre för varje dag som går och förändras varje dag något. Först efter en längre tid kan man kanske tydligt observera att det skett förändringar.

I samhällena finns alltid vissa uppfattningar som är härskande. Studerar men det förgångna kan man finna mycket tydliga skillnader mellan olika epoker. Efteråt kan man tycka att de härskande uppfattningarna varit tokiga, men det är ändå så att i varje tid är det vissa personers uppfattningar som anses riktiga och riktigare än andras.

När det gäller kunskaper, vad det nu kan vara, är det de etablerade vetenskapsmännen, och -kvinnorna, och deras sammanslutningar som avgör vad som är rätt. När det gäller tillämpningar av kunskaperna finns det etablerade institutioner som avgör hur man bäst bör tillämpa. Tillämpningarna kan vara praktiska / ekonomiska / teknologiska som sammanhänger med fysiska förhållanden eller estetiska / sociala / kulturella som sammanhänger med psykiska förhållanden.

De praktiska / ekonomiska tillämpningarna är underkastade naturkrafterna, men frågan om i vilken omfattning naturkrafterna och de fysiska materialen ska utnyttjas bestäms inte av naturkrafterna utan av människorna. Någon etablerad institution som helt avgör omfattningen av de ekonomiska tillämpningarna finns inte. Allt som inte är förbjudet är tillåtet. De praktiska tillämpningarna avgörs av var och en, kan man säga, även om förbuden är många och oräkneliga. Beslut om praktiska tillämpningar är decentraliserade till organisationer och enskilda individer.

När det gäller kulturella tillämpningar finns vissa övergripande institutioner som i viss mån utformar tillämpningarna. Till dessa kan räknas skolverket som i viss mån utformar föreskrifter om utbildningen i grundskolan.

Boverket utformar i viss mån föreskrifter om de fysiska miljöerna, både vissa teknologiska föreskrifter betingade av säkerhet och hygien och föreskrifter om estetiska / symbolmässiga / trevnadsmässiga och socialt styrande förhållanden.

Socialstyrelsen utformar föreskrifter som ställer krav med utgångspunkt från individernas kroppsliga förhållanden och utformar föreskrifter som i viss utsträckning ställer krav på individernas fysiska och sociala miljöer.

För tidningarna finns inget övergripande organ därför att man anser att inga restriktioner ska läggas på "det fria ordet". Några restriktioner finns dock. De ledande åsikterna om tidningsinnehåll utformas decentraliserat av tidningsredaktioner o d. Journalisthögskolor har åsikter.

I fråga om forskning kan statens Vetenskapsråd och Forskningsråd anses vara ledande ifråga om att bestämma vilken forskning som är mest angelägen.

Statsmakterna, dvs riksdagen och regeringen påverkar de statliga institutionerna genom lagar och förordningar, men de praktiska tillämpningarna styrs i vardagen av institutionerna. I Sverige finns hundratals myndigheter som på olika områden bestämmer vad som är de bästa uppfattningrna och det finns professorer med tillhörande vetenskapliga institutioner som var för sig i sina fack står för det bästa vetandet.

Om man lägger ihop uppfattningarna hos dem som i myndigheter och i institutioner och organisationer bestämmer om vilka uppfattningar som är de bästa, får man de etablerade, härskande uppfattningarna. Om dem kan man säga att de är härskande vid en viss tidpunkt men att de sammantaget sannolikt inte är härskande efter ett år och ännu mindre efter tio eller hundra år.

De härskande uppfattningarna formuleras på olika nivåer i de etablerade institutionerna. Så formulerar t ex skolverket, boverket och socialstyrelsen på svensk central riksnivå vissa grundläggande åsikter som sedan kompletteras och detaljeras på lokala nivåer, länsvis, kommunvis eller kommundelsvis etc.

Till de centrala organens uppgifter kan anses höra att formulera uppfattningar och krav så att önskade jämlikhetsförhållanden uppnås.

Människor i samspel. Inre verkligheter och verksamheter kommer till uttryck i yttre verksamheter.

När olika människor har olika minnesförråd, värderingar etc men ställs inför uppgiften att handla gemensamt måste de enas om några gemensamma minnesbilder, uppfattningar, värderingar, visioner etc. De måste ur de många inre föreställningsvärldarna hos de många olika människorna i gemensamma yttre processer i den yttre verkligheten välja ut de uppfattningar och värderingar etc som man gemensamt kan komma överens om är de för stunden bästa.

Här har förut nämnts hur vissa övergripande etablerade institutioner och organisationer bestämmer i fråga om vilka uppfattningar som ska härska. Dessa institutioner kan grupperas i en följd som svarar mot den rad av moment man kan urskilja i människornas inre psykiska processer. Det finns institutioner och grupper av personer som är inriktade på att lagra minnen, plocka fram minnen, värdera och välja ut det som är viktigt, sätta in fantasiföreställningar i större och mindre sammanhang, utföra observationer, tillämpa pratiskt, tillämpa kulturellt och sådana som är inriktade på att beskriva och beskriver inre fantasivärldar eller beskriver sådant som hänt i det förgångna i den yttre verkligheten.

Människornas förmåga att bilda tal- och skriftspråk har gjort att det utvecklats stora gemensamma system av yttre verksamheter som bara går ut på att observera och beskriva eller komma överens om inre verkligheter som egentligen bara föregår praktiska yttre tillämpningar.

I de stora system av yttre verksamheter som bildas av vad man kan kalla filosofiska, religiösa och politiska verksamheter avhandlas inre föreställningar. I filosofin behandlas människornas inre föreställningar och processer i allmänhet, i de religiösa verksamheterna har man byggt upp yttre verksamheter kring vissa inre föreställningar och i de politiska verksamheterna försöker man komma överens om vad som är viktigt.

Naturforskningsverksamheter är av likartad karaktär. De är verksamheter som går ut på att observera och beskriva, men genom teknologins utveckling sker observerandet med hjälp av instrument så att observerandet också blivit en fråga om yttre handlingar i en yttre verklighet. I moderna atomforskningsanläggningar t ex kan observationsinstrumenten vara kilometerlånga och mycken personal kan åtgå bara för manövrering av instrumenten.

Teknologisk forskning som går ut på att utröna hur man kan leda och utnytttja naturkrafterna till praktisk och ekonomisk nytta kan på likartat sätt få inslag av mycket praktiskt hantverk vid prov av olika slag fastän det första syftet bara är att observera utnyttjningsmöjligheterna.

Naturforskning och teknologisk forskning går ut på att genom beskrivning av den yttre verkligheten förbättra de inre bilderna av naturkrafternas arbetssätt och de inre bilderna av möjligheterna att utnyttja dessa krafter. Det verkliga utnyttjandet av naturkrafterna kommer sedan i praktiska verksamheter som gäller tillverkning, transporter etc.

De yttre verksamheterna gäller sammanfattningsvis praktiska / ekonomiska verksamheter och informativa uttrycksversamheter som avser att påverka psyken med eller utan några tydligt uttalade syften med denna påverkan och gäller då bl a verksamheter som går ut på att beskriva observationer och överenskommelser. De inre tankarna blir yttre handlingar när de skrivs ned och de inre värderingarna blir yttre handlingar när värderingarna på något sätt uppenbaras för andra, t ex vid politiska överenskommelser och beslut.

Filosoferna har ett slags tillverkningsarbete som går ut på att tillverka beskrivningar av tankar och andra psykiska processer. De förtroendevalda politikerna har ett slags tillverkningsarbete som går ut på att tillverka beslut om styrningar grundade på deras uppfattningar om vad som är viktigt.

Tankar och andra psykiska processer i de inre verkligheterna blir till yttre verksamheter när tankarna etc genom symboler överförs till den yttre verkligheten, för vidare befordran till andra människors inre verkligheter. I moderna specialiserade samhällen sker överföringarna ofta i institutionaliserade former då bl a stora byråkratier med mängder av kontorspersonal egentligen bara sysslar med att bearbeta och överföra tankar med hjälp av symboler.

Viljor, framtidsvisioner, problem, makt och planeringar.

Man kan inte meningsfullt uttrycka några viljor om man inte har några visioner om vart de ska leda i framtiden. En förutsättning för att det ska vara mening med viljor är att det finns framtidsvisioner. En förutsättning för att det ska vara mening med gemensamma viljor är att det finns gemensamma framtidsvisioner.

Det är ingen mening med att värdera viljorna, vad man bör värdera är visionerna som föregår viljorna och de troliga konsekvenserna och effekterna av viljorna. Om man räknar rätt kommer effekterna att stämma med visionerna.

I Sverige finns nu inte tillräckligt med gemensamma tydliga framtidsförslag som kan ligga till grund för meningsfulla gemensamma viljor. Det behövs sanmanhängande och konsekventa framtidsförslag om individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och om fysiska och sociala miljöer i Sverige och utomlands, och det behövs stora arbetsinsatser för det, men arbeten med att skapa förslag är inte allmänt erkända som viktiga och som något som kräver arbete.

Det har sagts att politik är att vilja, men i politiken har man inte bara att pocka på att få sin vilja igenom. Politik är också i hög grad en fråga om att välja, välja mellan olika framtida möjligheter. Ska man kunna välja måste man ha förslag att välja mellan.

Utvecklingsprocesser eller förändrings- och fördelningsprocesser skapar individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer vare sig man vill det eller inte. Om förändringsprocesserna får fortgå aningslöst och omedvetet är det risk att framtiden blir outhärdlig.

Förändrings- och fördelningsprocesserna styrs väsentligen genom marknadsprocesser och politiska / demokratiska processer. Miljöerna kan inte medvetet styras genom marknadsprocesserna, för dem behövs de politiska processerna.

Behovet av att styra miljöförändringarna är stort men möjligheterna att styra begränsas av ineffektiviteter i privata och offentliga byråkratier som behövs för att göra och samorda framtidsförslag och för att genomföra överenskomna förslag i den yttre verkligheten. I Sverige behövs mer av politiska styrningar, men de förekommande byråkratierna tycks ha svårt att klara av att väl sköta de styrningar som redan förekommer . Hur ska de då klara av mera styrningar ?

Svaret är att man måste öka effektiviteten i informationsprocesserna och framför allt få bort maktmissbruk och felaktiga informationsöverföringar som bl a beror av att yrkesroller blandas ihop med privata roller. Man måste ställa större krav om att människor i sina yrkesroller gör det de bör göra.

Ett sätt att få bort överföringsfel i de demokratiska informationsflödena är att ta bort mellanled som innebär risker för fel och maktmissbruk och så direkt som möjligt till allmänheten föra ut information från dem som har något väsentligt att framföra.

De förtroendevalda politikerna bör lära sig att arbeta mer vetenskapligt och lära sig att bättre anpassa sina metoder efter nya krav som kommer vartefter. Politikerna behöver bättre hjälp att klara sina roller.

Problem finns det alltid gott om. Vad som är intressant är att finna de stora väsentliga problemen och de växlar i viss mån från tid till annan. För att kunna avgöra vad som är stora och små problem måste man ha igång kontinuerliga planeringar. Med hjälp av planeringar kan man upptäcka problem och konflikter i tid medan det ännu är möjligt att göra något åt dem. Planeringar syftar till att ge svar på frågor om vad man bör vilja.

Politiker vill gärna ersätta planeringar med makt, men det är inte bra. För att få klart vad man bör vilja måste man veta problemen. I väl utförda planeringar ingår att reda ut vilka problemen är och vilka de troligen kommer att bli och i planeringarnas framtidsförslag måste redovisas inte bara det oproblematiska och vackra utan också konflikterna och de dystra sidorna.

Det finns i princip två olika sätt att angripa framtidsproblemen och i väl utförda planeringar bör de två angreppssätten användas i kombination och växelvis:

* man utgår från nutiden och undersöker konsekvenserna i framtiden av förekommande och eventuellt ändrade styrningar,
* man utgår från förslag om framtida tillstånd och undersöker vilka styrningar som nu behövs för att nå de föreslagna framtida tillstånden.

Inre och yttre verkligheter och verksamheter hos personer och organisationer.

Man bör skilja mellan individernas åsikter i enskilda fall, den stora allmänhetens åsikter, dvs något slags genomsnitt, och etablissemangets åsikter, dvs åsiktsledande personers och organisationers och institutioners åsikter. Strängt taget kan inte organisationer och institutioner ha åsikter, bara personer. Institutionernas åsikter är åsikterna hos dem som har makten i institutionerna.

Institutioner och organisationer, både offentliga och privata av många olika slag har ofta som en viktig uppgift att uttrycka åsikter, men enskilda individer behöver inte uttrycka några åsikter om det inte ingår i yrket att göra det.

De inre verkligheterna hos de enskilda individerna är på det hela taget okända för andra än de olika individerna själva. Det är dessa på det hela taget okända inre verkligheterna som i en välfungerande demokrati avgör utvecklingen.

De inre verkligheterna och de inre verksamheterna, de inre psykiska processerna, studeras av filosofer och psykologer o d så gott det går och av opinionsforskare od.

De inre verkligheterna är speglar av de yttre verkligheterna. Verksamheterna i de yttre verkligheterna finns som minnesföreställningar i de inre verkligheterna efter det de yttre verksamheterna pågått och finns också som föreställningar i de inre verkligheterna innan de yttre verksamheterna satts igång.

Man får alltså flera uppsättningar:

* Individernas inre verkligheter och verksamheter.
* Filosofers och andras studier och beskrivningar av de inre verkligheterna och verksamheterna.
* De yttre verkligheterna och verksamheterna som svarar mot de inre.
* Vetenskapsmäns och andras studier och beskrivningar av de yttre verkligheterna.
* De etablerade, härskande uppfattningarna om de inre och yttre verkligheterna och verksamheterna och förhållandet mellan dem samt diskussioner av dessa uppfattningar.

Sändare, förmedlare, mottagare, överföringsfel och problem.

Informationsflödena går från sändare till mottagare och ofta via förmedlare av olika slag. Alla förmedlare kan tänkas förvränga informationer medvetet eller omedvetet. I praktiken förekommer långa rader av förmedlare i många steg och informationen från sändaren till mottagaren kan på vägen förändras till oigenkännlighet. Hönan kan bli en fjäder och tvärtom.

Det är viktigt att de som i yrket har till uppgift att förmedla och sortera information gör det på ett riktigt sätt och noga skiljer mellan sina olika roller.

Effektiviteten i informationsöverföringarna är en fråga om hur sändarens avsikter överförs till mottagarens handlingar.

En tendens tycks vara att kvantiteten på onödig information ökar på bekostnad av information med kvalitet. Det finns mycket onödig information med sådant som är lättbedömt och oproblematiskt medan sådant som är svårbedömt och problematiskt - och viktigt - blir liggande.

Sändare, förmedlare och mottagare kan ha brister i många avseenden. Ineffektivitet i informationsöverföringarna kan bero på mycket:

* Individen vill inte ha effektivitet och vill inte avslöja sitt inre. Individen kanske vill ljuga och vill kanske inte berätta så mycket att lögnerna avslöjas. Individen kanske inte vill höra sanningar, vill kanske bygga en sinnesfrid på osanningar och avskärmar alla sanningar som stör sinnesfriden.
* Informationsförmedlare är ofta makthavare. Förmedlare och makthavare vill kanske inte ha effektivitet därför att deras makt då minskar, därför att deras eventuella felaktiga informationsöverföringar och makttmissbruk avslöjas eller därför att deras möjligheter till felaktiga informationsöverföringar och maktmissbruk till egen och närståendes vinning minskar.
* Individen har ej förmåga att uttrycka sig, har ej förmåga att mottaga information, har låg nivå ifråga om kunskaper, visioner, känslor, uppfattningar om sammanhang och har låg nivå på logik och moral.
* Individen har inte något att uttrycka.

Observera sidorna 145-187 i :

Sven Wimnell 10 januari 2012:

Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf

145 **Om världsåskådningar, världsbild. livsåskådningar. människosyn, psykologi, moral, lärdom, vetenskap, filosofi, religioner, demokrati och ideologier,**

145 Världsåskådning,
145 Världsbild
147 Livsåskådning
148 Människosyn
149 Psykologi
156 Moral. Etik.
162 Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats.
162 Idé- och lärdomshistoria,
163 Vetenskapshistoria,
164 Filosofihistoria.
171 Religioner.
173 Demokrati.
180 Ideologier
-187

Sidorna kan av utrymmesskäl inte tas med här.

Observera även sidorna 188- 202

188 **Så styrs Sverige. 14 december 2011**
188 Så styrs Sverige.
188 Framtidskommissionen **(Finns inte 2014)**
191 Det demokratiska systemet i Sverige
192 Så arbetar regeringen och Regeringskansliet
193 Den svenska förvaltningsmodellen - tre nivåer
194 Sverige och EU
195 Internationellt samarbete: Sverige och FN
196 Sveriges regeringar under 100 år
198 Regeringen och departementen
200 Något om skatte- och bidragshistoria.

Observera även sidorna 220-241

221 **Något om läget inför 2012**
221 Världen.
223 Läs på! Världen har förändrats
225 Optimism: Många julljus i mörkret.
227 Mot en fredligare värld.
229 Kinesiska varningssignaler
230 Världsbefolkningen.
231 Utrikesministerns nyårskrönika inför 2012.
233 En skolhistoria:
233 Medeltiden och 1500-talet
233 1600-talet och 1700-talet
234 Folkskolan
234 1800-talet och halva 1900-talet
234 Efterkrigstidens skolreformer
235 Världsbilden och makten.
236 Makt och sociala relationer i världen 1914
237 Tänkesätten och de sociala relationerna.
238 Utdrag ur “Det svenska folklynnet” (1911)
239-41 Så förändrade stordriften Sveriges kulturlandskap

Sidorna 50-52 och 58-60 i:

Sven Wimnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Innehåll Sid 301-311 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf :**

Svensk politik 1889- 2012.

Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som första punkter åttatimmarsdag och allmän rösträtt. Åttatimmarsdagen blev lag 1919 och rösträtten, även för kvinnor, blev klar 1921. Motståndare var moderaternas föregångare. Man arbetade även på lördagarna, men då vanligen kortare, så att arbetstiden måndag-fredag blev omkring 8,5 timmar.

I Ådalen 1931 sköt staten på arbetare, i stil med vad som nu görs i Syrien. Socialdemokraterna fick regringsmakten 1932 och behöll den under 44 år till 1976. Per-Albin Hansson var i början och en folkkär statsminister som präglade begreppet "folkhem". Han dog hastigt och efterträddes av den då tämligen okände Tage Erlander, med "det starka samhället". Han avgick i slutet av 1969 och efterträddes av Olof Palme. Under kriget var det samlingsregering.

Radion startade 1925, ljudfilmen kom 1929. Flygaren Albin Ahrenberg gjorde uppstigningar med ett litet sjöflygplan och förmögna kunde få en tur för 5 kr, som arbetare inte hade råd med. Flygplan var en sensation. Bilar fanns men var för dyrt för vanligt folk.

På Stockholmsutställningen 1930 visade man bl a funkisbostäder. På 30-talet kom igång förmånliga statliga lån till villabyggen och 3 rum och kök var en vanlig typ som välbeställda arbetare kunde bygga, och det kostade omkring 30 000 kr med tomt. Nu säljs de för ett par miljoner kr i orter som inte är av avfolkningstyp. Mjölken kostade 21 öre litern på 30-talet, ett halvt kilo köttfärs 89 öre, ett franskbröd 4 öre och en skorpa 1 öre.

I veckotidningen Husmodern fanns det massor av annonser om "obemärkta" som önskade och erbjöds platser där de kunde föda oäkta barn i hemlighet. Prästerna höll i moralen. Att som ogift ha barn var skamligt.

Efter kriget blev det barnbidrag och änkepension 1000 kr per år. När koreakriget började, i början på 50-talet, satt Tage Erlander ensam i regeringskansliet och skötte statens affärer. De andra statsråden var ute på resor och sekreterarna var lediga.

På femtiotalet kom obligatorisk sjukförsäkring, dessförinnan kunde man teckna försäkringar med sjukersättningar ett par kronor per dag och begravningsförsäkringar så att man fick litet till begravningen. Allmän pension kom till sedan en folkpartist röstade med socialdemokraterna.

Bostadsbristen var svår och Erlander ordnade med miljonprogrammet 1965-1975 då en miljon bostäder skulle byggas. Han har efteråt sagt att han ångrade den dåliga bostadspolitiken dessförinnan.

I skatterformen 1970 som var Gunnar Strängs storverk, försvann sambeskattningen. Fram till dess var det vanligt med hemmafruar för gifta par, det vanliga var att mannen arbetade och tjänade pengar och frun skötte hem och barn, det fanns inte arbeten som då var passande för kvinnor. Ogifta kvinnor fick klara sig så gott de kunde.

Allmänna skatteberedningen hade haft långa dåliga utredningar, det som kom ut av dem var mest bara momsen. Det blev alltså särbeskattning, men det ny skattesystemet hade brister som delvis senare rättades till i 1990 års skatterform, som senare har strulats till.

När Erlander slutade sa han att nu blir arbetsmiljön den stora frågan, som väl förbättrades något, men som fortfarande nu 40 år senare får samma kommentar: arbetsmiljön är en stor fråga.

Palme hade en stor poäng i sitt engagemang för världen. Hans namn finns på otaliga gator och torg världen över. Han förlorade regeringsmakten 1976, återtog den 1982, men mördades 1986.

Folkpartiet var det stora borgerliga partiet 1970 och Bertil Ohlin dess ledare. Senare har den borgerliga ledning gått över till moderaterna, som från 2006 letts av Fredrik Reinfeldt, kraftigt dominerande bland de borgerliga.

1976-1978 statsminister Centerledaren Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet.
1978-1979 statsminister Ola Ullsten i en Folkpartiregering.
1079- 1981 statsminister Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet.
1981-1982 statsminister Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Folkpartiet.
1982-1986 statsminister Olof Palme Socialdemokratisk regering.
1986-1991 statsminister Ingvar Carlsson Socialdemokratisk.
1991-1994 statsminister Carl Bildt. Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna
1994-1996 statsminister Ingvar Carlsson Socialdemokratisk regering
1996-2006 statsminister Göran Persson Socialdemokratisk regering
2006- statsminister Fredrik Reinfeldt. Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet.

Socialdemokraterna har förlorat valen 2006 och 2010. I valet 2010 gick socialdemokraterna ihop med vänsterpartiet och miljöpartiet i en röd-grön allians som inte var lyckad.

Göran Persson avgick efter valet 2006, Mona Sahlin efter valet 2010. Den gamla socialdemokratiska politiken försvann med Göran Persson och Mona Sahlin. Mona Sahlin efterträddes 2011 av Håkan Juholt, som försökte anknyta till den gamla politiken, men som tvingades avgå 2012 efter drev med både socialdemokrater och borgerliga. Efter honom valdes Stefan Löfven till partiledare, han var ordförande i en fackförening inom LO.

Också vänsterpartiet, miljöpartiet och centerpartiet har bytt ledare.

Regeringens verksamheter skildras i
Sven Wimnell 10 februari 2012 + 24 feb: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
http:wimnell.com/omr36-39zp.pdf

Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.

1800-talet.

De äldsta nu levande svenskarna kunde i sin barndom umgås med far- och morföräldrar som kunde varit födda i mitten på 1800-talet. Far- och morföräldrarna kunde vara bland de första som gick i folkskolan grundad 1842 och vara födda innan Darwin 1859 lade fram sin bok om arternas uppkomst - en stöt mot de kyrkliga lärorna, i en tid med ståndsriksdag: adel, präster borgare och bönder.

Ståndsriksdagen ersattes med tvåkammarriksdagen1866. Konungen var den översta makthavaren och en inlaga till honom ställdes till "Stormäktigste Allernådigste Konung!"

Det finns många svenska romaner från slutet av 1800-talet där klassamhället beskrivs. Bl a får man veta kvinnornas ställning. De lägsta kunde skura, städa och tvätta o d, medelklassens och överklassens kvinnor gjorde ingenting och var bara bihang till männen.

Så kom 1900-talet

I mitten av 1910-talet protesterade riksdagsmän mot kungens envälde och kunde åstadkomma ett parlamentariskt styrelseskikt där riks-

dagen övertog den yttersta makten. Allmän rösträtt, även för kvinnor kom till i början av 1920-talet. Flickor fick rätt att gå i läroverk i mitten av 20-talet. Från 1932 hade socialdemokraterna satsministerposten i 44 år till 1976, då borgarna vann.

De som 2013 är 65 år föddes 1948 och var 7 år 1955. Det är idag bara pensionärer som varit med på första hälften av 1900-talet. Om man räknar med att de mäktigaste idag är 40-50 år gamla, föddes de 1963-1973 och kan ha minnen från 1970-1980, de har i stort sett inga egna minnen från socialdemokraternas period 1932-1976. Deras föräldrar är också efterkrigsbarn.

Andra världskriget och det efterföljande "kalla kriget" mellan USA och Sovjeunionen är för dagens makthavare mest dunkel förhistoria.

Idag.

Men ur det har vuxit fram dagens värld bort från kolonialismen. Dagens värld består av självständiga länder som mer och mer industrialiseras och mer och mer kommer att likna de västerländska samhällena. Moderna kommunikationsmedel, datortekniken, Internet och mobiltelefoner o s v har minskat avstånden. Mänskligheten är globaliserad och beroendena i världen mycket större än tidigare.

När folken i kolonierna blev självständiga kunde de hamna i diktatur. Den arabiska våren är protester mot dåliga statsskick, men länderna kan genom revolutionerna hamna i andra former av dåligheter som religiösa dogmatiska styrningar.

USAs makställning är hotad av Kina, där utvecklingen gått över förväntan med en kapitalistisk kommunism. Indien som gäller för att vara en demokrati tycks ha långt kvar till Kinas välfärdssituation.

Religioner och fördomsfulla traditioner ger många konflikter som kan synas onödiga sedda från svensk horisont. Religionernas ställning i USA inger oro. Ryssland hankar sig fram. Eurozonen kämpar med sin kris. Hans Rosling visar med sin statistik att det blivit bättre i världen, men för västerlänningarna ligger konkurrensen från de tidigare uländerna som ett ok.

Arbetslösheten är stor i världen samtidigt som det finns så mycket ogjort. Kapitalismen / marknadsfilosofin med frihet för överklasserna klarar inte att sätta människor i de arbeten som behövs.

Klassamhället 2013.

I mildare form finns 2013 kvar det klassamhälle som fanns i Sverige i slutet på 1800-talet. Moderaterna försöker dölja sina överklassattityder, men de märks tydligt i centerpartiets nya program, och även hos de andra borgerliga partierna. USA som ser sig som frihetens stamort på jorden har tydliga klasser, med många fattiga på botten.

Högerkrafterna har i några decennier levt i tron att socialismen är nedkämpad, men moderaterna i Sverige har måst använda socialistiska argument för att försöka bli kvar vid makten. Det går inte att förbättra världen utan mer inflytande för människornas gemensamma, demokratiska organ.

De yngre generationerna har fått sina intryck från tiden efter 1976 och vaggats in i tron att vänster och höger är två likvärdiga alternativ. Men högern är ett omöjligt alternativ. Det är bara det socialistiska alternativet med mer inflytande för demokratiskt styrda gemensamma välfungerande organ som kan ordna upp världens problem.

Sådant inflytande måste ökas i världen och i Sverige. Det är viktigt att socialdemokraterna visar det. De svenska socialdemokraterna har många internationella verksamheter och borde kunna leverera en världsplanering, en Europaplanering och en planering för Sverige som klargör att det behövs gemensamma ansträngningar, som innefattar ökad frihet - för alla.

Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.

Människorna blev människor någon gång för länge sedan. De bildade grupper och några blev ledare. Några blev krigare, härförare, furstar, kungar, kejsare, presidenter. De blev makthavare med hjälp av en överklass och de flesta i befolkningarna tillhörde en underklass som arbetade åt överklassen. Så höll det på i tusentals år, tills några i underklassen opponerade sig. Det gick stegvis.

"I Sverige förekommer riksdag som namn på folkrepresentationen strängt taget inte förrän tvåkammarrepresentationens införande 1866. Dessförinnan betydde riksdag riksmöte, medan fyrståndsrepresentationen som institution kallades riksens ständer. Båda termerna leder sitt ursprung tillbaka till mitten av 1500-talet." (Sv uppslagsbok)
I Sverige avsatte man kungen år 1809 och en man skickades ut för att leta efter en ny kung och kom hem med en krigare som blev Karl XIV Johan. I den vevan ändrades riksdagsordningen, men det var fortfarande fyra stånd, adel, präster, borgare och bönder, och kungen var mäktig. Han var statschef och styrde Sverige, stånden var några slags medhjälpare till kungen.

Under 1800-talet växte fram industrier o d och dåligt betalda industriarbetare som knotade och ville vara med om makten. 1866 fick riksdagen två kamrar. Valbara till första kammaren som valdes indirekt: män som fyllt 35 år och sedan 3 år antingen ägt fastighet av minst 80 000 rdr taxeringsvärde eller ock skattat för minst 4000 rdr inkomst av kapital eller arbete. Valbara till andra kommaren: män som uppnått 25 års ålder, har äganderätt till fast egendom på minst 1000 rdr eller inkomst på minst 800 rdr mm.

För att få rösta på kandidater till andra kammaren krävdes att man var man, ägde fastighet 1000 rdr eller årsinkomst minst 800 rdr. Valrättens utsträckning gällde 1865-1866 "några nya, icke några lägre kategorier av medborgare." (Sv uppslagsbok)

Det var fortfarande mest adel, präster, borgare och bönder som fick välja och som kunde komma in i riksdagen.

Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och de kämpade för valbarhet och rösträtt utan krav på inkomst o d. I början av 1020-talet fick även kvinnorna rösträtt, alla vuxna fick då rösta utan ekonomiska krav och man kan säga att demokratin då i någon mån var införd i Sverige. Rösträttsåldern har sänkts sedan dess.

Maktförhållandet mellan kungen och riksdagen ändrades 1917 då Riksdagen lyckades övertyga kungen, att det var riksdagen som hade översta makten, kungen var fortfarande statschef, men blev riksdagens hjälpande hand, parlamentarismen var införd: kungen lämnar regeringsmaktens utövning till dem som härskar i riksdagen. Kungens uppgifter har därefter vartefter inskränkts till att nu, sedan 1974, omfatta det som kallas representation.

Det är folket som har makten och utövar den genom den "representativa demokratin". Olika åsikter i folket kommer till uttryck i olika politiska partier, som folket kan rösta på. Riksdagen har nu, sedan 1971, bara en kammare och de som röstas in sägs representera folket.

Mot varandra står nu huvudsakligen moderaterna och socialdemokraterna. De andra partierna är mindre och stödjer de två stora. Moderaterna är arvtagare efter åsiktsgrupper som på 1800-talet bildade överklassen. Socialdemokraterna nu härstammar från dem som kämpade för rösträtt och bättre levnadsvillkor för underklassen.

Om demokratin ska fungera väl måste de som röstar veta vad de röstar på och de som vill bli valda måste i förväg klargöra hur de avser att utöva sin makt. Det finns för stora brister i båda dessa fall. I praktiken måste partiledningarna ta ansvar för att bristerna avvecklas.

Utövandet av makten går nu till så, att de härskande partierna bildar regering och lämnar propositioner till riksdagen med förslag om det den vill åstadkomma. Partier som inte tillhör de härskande bildar opposition och stödjer eller avstyrker i riksdagen regeringens förslag.

I riksdagen behandlas propositionerna i ett antal utskott som i utlåtanden meddelar vad de tycker, sedan röstas det i riksdagen om förslagen och någon vinner. Riksdagsldamöterna har också möjlighet att lämna förslag i motioner, som sedan behandlas som propositionerna.
I princip kan i utskotten behandlas alla slags förslag, men ledamöterna och partierna, regeringen och oppositionen ger sig inte in i alla problem, därför att de inte vill eller inte har förmåga och engagemang att upptäcka allt.

Systemet med de 129 verksamhetsområdena innehåller alla problem och de avses vara till hjälp att finna problem som bör behandlas av riksdagen.

Den tekniska utvecklingen med bättre och snabbare transporter för varor och meddelanden, flyg, snabbtåg o d, radio, TV, mobiltelefoner, Internetkommunikationer har gjort att allting har blivit en angelägenhet för alla i världen, det är “globaliseringen”.

Den globaliserade handeln har gjort att producenter och konsumenter kan finna varandra även fast de ligger i olika delar av världen. Globaliseringen är på gott och ont, och är beroende av de olika ländernas sätt att hantera den. Globaliseringen griper in i människornas vardag och kommer sannolikt att görs det mer och mer. De svenska partierna måste därför noga klargöra sin inställning till den globala utvecklingen och dess problem.

Moderaterna är numera de nya moderaterna, men tiden efter valet 2006 visar, att de fortfarande har den överklasskaraktär föregångarna på 1800-talet och större delen av 1900-talet hade. Globaliseringen gör att den moderata politiken verkar mer och mer omöjlig.

Socialdemokraternas politik, som bygger på underklassens behov, tycks ha framtiden för sig, men måste utvecklas väl för att stå emot moderaterna.

Det duger inte att den socialdemokratiska partiledningen bara sitter och väntar på klagomål från medlemmarna. Partiledningen måste gräva i den politik de är vana vid och finna de nya och bortglömda problemen. Kan och vill den det? Hur sker grävandet? Partiet måste ta hjälp av forskningen, sker det och i så fall hur? De offentliga utredningarna är till hjälp, men det behövs grävande för att hitta problem som kan ge grund för offentliga utredningar.

Partiet måste ha en politik för regionledningar, landsting och kommuner och inte lita på att de automatsikt följer den politik partiledningen tänker sig. Partiet bör klargöra för väljarna hur partiledningens politik överförs till regioner, landsting och kommuner och överföringen bör vara effektiv.

Partiet måste ha en politik för kontroll av hur de många statliga myndigheterna sköter sig.

Den borgerliga regeringens problemområden räcker inte för social-

demokraterna, de måste måste finna socialdemokraternas problem. Reglerna för utskotten nämner inte nya och bortglömda problem.

Klassifikationssystemet för verksamheter rymmer 129 verksamhetsområden som socialdemokrterna bör gräva i. Som exempel kan nämnas området 31 om statistik och demografi som kan verka tämligen oskyldigt. Det finns många brister i den offentliga statistiken som gör det svårt att få tillräckligt underlag för politiken. Det behövs en politik för statistik. I alla verksamhetsområden finns politiska problem som kan hittas om man tänker efter.

Moderaternas grundfilosofi är att staten ska styra så litet som möjligt och att markandskrafterna och kapitalismen ska styra. De borgerliga kommunerna säljer till underpris ut grundskolor, gymnasier, vård-och omsorgsföretag o d till privata företag som driver dem med bidrag från kommunerna med vinsten som mål, stora vinster som plöjs ned i privata fickor och utomlands.

En bogerlig filosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Den borgerlia regeringens politik har varit präglad av nedrustning av de generella välfärdssystemen och stora skattesänkningar som ger mest till höginkomsttagare. Om man studerar reformerna som genomförts under perioden 2006 till 2010 ser man tydligt att nästan 5 % av reformerna har gått till att förstärka den rikaste hundradelens inkomster medan medianhushållet tagit del av ca 0,8 % av reformerna. Det be-tyder att den rikaste hundradelen av hushållen fick ca 6 gånger mer av regeringens reformer än hushållet som befinner sig i mitten av in-komsttrappan. De möjligheter regeringen har haft att verka dämpande på de generella inkomstskillnaderna har inte tagits.

De politiska partierna intresserar sig inte för hur de med de lägsta inkomsterna har det.

Efter ha hört den socialdemokratiska partiordförandens förstamajtal kan man tycka att det nog vore bra med en socialdemokratisk regering efter valet 2014.

Men politiken är inte klar än. Och det är viktigt att politiken förs ut. Det viktigaste mediet nu är Internet. Alla har inte dator och tillgång till internet, men de flesta har.

Socialdemokraterna bör skärpa sig när det gäller att visa upp sin politik på hemsidan. Den nuvarande hemsidan är inte bra, den kan kanske fungera som partiets interna arkiv, men den är inte formad så att den kan funger för information om politiken inför valet 2014.

Sidorna 17-36 och 41-44 i:
Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Från Kungar.info på Internet 23 april 2014

Sveriges kungalängd

Sverige har varit en monarki under mycket lång tid. Monarkins innehåll och makt såväl som Sveriges omfattning har dock varierat över tiden. Även själva ordet Sverige har utvecklats med språket, förändringar som ibland används för att benämna olika epoker av utvecklingen, se vidare Svearike.

De äldsta kungarna är endast kända som sagokungar, men även under den historiska tidens regenter som finns i nedanstående lista finns osäkerheter. Samtliga uppgifter mellan Stenkil och Filip och mellan Inge den yngre och Sverker den äldre är osäkra och det har förmodligen funnits ännu fler kungar och tronpretendenter under denna tid än de vars namn överlevt till våra dagar.

Ordningstal på kungar infördes i Sverige med Erik XIV på 1500-talet. Han utgick från Johannes Magnus bok Historia de omnibus Gothorum Sveonomque regibus som framställde en synnerligen fantasifull lista över alla svenska kungar sedan syndafloden, och kom fram till att han var Erik XIV. Samma sak gäller de kungar som har namnet Karl där Karl Sverkersson är den förste historiskt belagde kungen med detta namn, med ordningsnummer VII enligt Johannes Magnus kunglängd. Som den förste historiskt belagda Erik (VIII) är Erik Segersäll eller eventuellt Erik (VII) Erik Väderhatt beroende på vilken källa man utgår från – den förste som alla är överens om är dock Erik Segersäll.

Namn	Regeringstid	Levnadstid
Erik Segersäll	- ca 995	d. ca 995
Olof Skötkonung	ca 995- ca 1022	d. ca 1022
Anund Jakob	ca 1022- ca 1050	d. ca 1050
Emund den gamle	ca 1050- ca 1060	d. ca 1060

Stenkilska ätten

Stenkil ca	1060- ca 1066	d. ca 1066
Halsten	-ca 1070	d. ca 1070
Anund Gårdske	början av 1070-talet	
Håkan Röde och Blot-Sven	ca 1070	
Inge den äldre		d. ca 1100
Filip	ca 1100- 1118	d. ca 1118
Inge den yngre (samregent med Filip 1110-1118)	ca - ca 1120	
Tronstrider mellan Ragnvald Knaphövde och Magnus Nilsson av Danmark	<1120-talet	

Sverkerska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera

Sverker den äldre (S)	ca 1130-1156	d. 1156
Erik den helige (E)	- ca 1160	d. ca 1160
Magnus Henriksson (ej erkänd som kung i hela riket)	1160-1161	d. 1161
Karl Sverkersson (S)	ca 1161-1167	d 1167

Kol och Burislev Sverkersson (S)(erkända i Östergötland)	ca 1170	båda d. 1170
Knut Eriksson (E)	1167- 1195 el. 1196	d 1195 el.1196
Sverker den yngre Karlsson (S)	1196-1208	d. 1210
Erik Knutsson (E)	1208-1216	d. 1216
Johan Sverkersson (S)	1216-1222	1201-1222
Erik Eriksson (E)	1222-1229	1216-1250
Knut Långe (Knut Holmgersson)	1229-1234	d. 1234
Erik Eriksson (E)	1234-1250	1216-1250

Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)

Birger jarl (regerande riksjarl)	1248-1266	d. 1266
Valdemar Birgersson	1250-1275	ca1240-1302
Magnus Ladulås	1275-1290	ca 1240-1290
Birger Magnusson	1290-1318	ca 1280-1321
Mats Kettilmundsson	1318-1319 (rikshövitsman)	d. 1326
Magnus Eriksson	1319-1364	1316-1374
Erik Magnusson (kung över delar av riket i opposition till Magnus Eriksson)	1356-1359	1339-1359
Håkan Magnusson (först i opposition och sedan medregent till Magnus Eriksson)	1362-1364	1340-1380

Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare

Margareta	1389-1412	1353-1412
Erik av Pommern	1396-1435 och 1436-1439	1382-1459
Engelbrekt Engelbrekt-sson	1435-1436 (rikshövitsman)	d. 1436
Karl Knutsson(Bonde)	1438-1440 (riksföreståndare)	1408 el. 1409-1470
Kristofer av Bayern	1440-1448	1416-1448
Bengt Jönsson (Oxenstierna) och Nils Jönsson (Oxenstierna)	1448 (riksföreståndare)	trol.1390-talet-el. 1450
Karl Knutsson(Bonde)	1448-1457	trol. 1390-talet-tid. 1450 1408 el. 1409-1470
Jöns Bengtsson(Oxenstierna) och Erik Axelsson (Tott)	1457 (riksföreståndare)	1417-1467
Kristian I	1457-1464	1415-1481
Kettil Karlsson (Vasa)	1464 (riksföreståndare)	1426-1481
Karl Knutsson(Bonde)	1464-1465	1433-1465 1408 el. 1409-1470
Kettil Karlsson (Vasa)	1465 (riksföreståndare)	1433-1465
Jöns Bengtsson (Oxenstierna)	1465-1466 (riksföreståndare)	1417-1467
Erik Axelsson (Tott)	1466-1467 (riksföreståndare)	1415-1481
Karl Knutsson(Bonde)	1467-1470	1408 el. 1409-1470

Sten Sture den äldre	1470–1497 (riksföreståndare)	1440–1503
Hans (Johan II)	1497–1501	1455–1513
Sten Sture den äldre	1501–1503 (riksföreståndare)	1440–1503
Svante Nilsson (Sture)	1504–1511 (riksföreståndare)	1460–1511
Erik Trolle	1512 (riksföreståndare)	1460–1529 el. 1530
Sten Sture den yngre	1512–1520 (riksföreståndare)	1492 el. 1493–1520
Kristian II	1520–1521	1481–1559
Gustav Eriksson(Vasa)	1521–1523 (riksföreståndare)	1496–1560

Vasaätten

Gustav I Vasa	1523–1560	1496–1560
Erik XIV	1560–1568	1533–1577
Johan III	1568–1592	1537–1592
Sigismund	1592–1599	1566–1632
Hertig Karl (IX)	1599–1604 (riksföreståndare)	1550–1611
Karl IX	1604–1611	1550–1611
Gustav II Adolf	1611–1632	1594–1632
Kristina	1632–1654 (förmyndarreg. 1632–1644)	1626–1689

Pfalziska ätten

Karl X Gustav	1654–1660	1622–1660
Karl XI	1660–1697 (förmyndarreg. 1660–1672)	1655–1697
Karl XII	1697–1718 (förmyndarreg. 1697)	1682–1718
Ulrika Eleonora	1719–1720	1688–1741

Hessiska ätten

Fredrik I	1720–1751	1676–1751

Holstein-Gottorpska ätten

Adolf Fredrik	1751–1771	1710–1771
Gustav III	1771–1792	1746–1792
Gustav IV Adolf	1792–1809 (förmyndarreg. 1792–1796)	1778–1837
Hertig Karl (XIII)	1809 (riksföreståndare)	1748–1818
Karl XIII	1809–1818	1748–1818

Bernadotteska ätten

Karl XIV Johan	1818–1844	1763–1844
Oscar I	1844–1859	1799–1859
Karl XV	1859–1872 (regent 1857–1859)	1826–1872
Oscar II	1872–1907	1829–1907
Gustaf V	1907–1950	1858–1950
Gustaf VI Adolf	1950–1973	1882–1973
Carl XVI Gustaf	1973–	1946–

Från Riksdagens hemsida på Internet 23 april 2014.

Riksdagens historia

Hur länge har det funnits en riksdag i Sverige?

År 1435 kallade man till ett möte i Arboga för att diskutera och besluta om viktiga frågor för landet. Arboga möte har därför ibland kallats Sveriges första riksdag. Men först vid Gustav Vasas två riksmöten i Västerås 1527 och 1544 kan man tala om en riksdag med representation av de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Själva termen riksdag började användas under 1540-talet.

När fick Sverige ett partisystem?

Under frihetstiden på 1700-talet koncentrerades i stort sett all makt till de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Ett partisystem började växa fram. Två partier, hattar och mössor, dök upp på den politiska arenan. Dessutom utvecklades en form av parlamentarism som hade likheter med den parlamentarism som vi har i dag.

När avskaffades ståndsriksdagen?

I ståndsriksdagen var de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder – representerade. År 1865 avskaffades ståndsriksdagen och ersattes med ett tvåkammarsystem. Första kammaren valdes indirekt genom landstingen och de största städernas kommunala församlingar. Endast män var valbara på grund av ålders-, inkomst- och förmögenhetsvillkor. Vid val till andra kammaren var rösträtten begränsad till män, och för att få rösta krävdes att man hade en fast egendom eller betalat skatt på en årlig beskattningsbar inkomst.

När fick Sverige allmän och lika rösträtt i riksdagsval?

År 1921 blev rösträtten allmän och lika för män och kvinnor i Sverige.

Vad är lotteririksdagen?

År 1971 införde Sverige en riksdag med en kammare med 350 ledamöter. Vid riksdagsvalet år 1973 fick de socialistiska och borgerliga blocken 175 riksdagsplatser var. Detta resulterade i att flera beslut i riksdagen kom till med lottens hjälp. Från 1976/77 års riksmöte har kammaren 349 ledamöter.

Från riksdagens hemsida maj 2013: från 36-39zz.pdf

Riksdagens historia

Lyssna

Hur länge har det funnits en riksdag i Sverige? Svaret på den frågan är inte helt enkel. Det beror nämligen på vad man räknar som en riksdag.

Redan år 1435 kallade man till ett möte i Arboga för att diskutera och besluta om viktiga frågor för landet. Arboga möte har därför ibland kallats Sveriges första riksdag.

Men först vid Gustav Vasas två riksmöten i Västerås 1527 och 1544 kan man tala om en riksdag med representation av de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Själva termen riksdag började användas under 1540-talet.

Här kan du läsa mer om några viktiga punkter i riksdagens historia.

Utskotten tar form

På 1600-talet skapades tydligare regler för riksdagen. Systemet med utskott växte fram.

Regler togs fram om vilka som skulle kallas till riksdagen och vid vilka tillfällen som riksdagen skulle kallas in.

Under det karolinska enväldet i slutet på 1600-talet fick kung Karl XI alltmer makt. Riksdagens ställning försvagades, och riksdagen blev i praktiken ett lydigt redskap i kungens händer.

Hattar och mössor

Riksdagen fick en större dominans under frihetstiden på 1700-talet. Då koncentrerades i stort sett all makt till de fyra stånden.

Ett partisystem började växa fram. Två partier, hattar och mössor, dök upp på den politiska arenan. Dessutom utvecklades en form av parlamentarism som hade likheter med den parlamentarism som vi har i dag. Många traditioner i dagens riksdagsarbete har rötter i den här tiden och då särskilt inom utskotten.

Riksdagens ställning kom alltmer att försvagas genom ekonomiska kriser, motsättningar mellan ständerna och korruption. När Gustav III genomförde sin oblodiga statskupp 1772 gled undan för undan mer makt över i kungens händer. Riksdagen förlorade makt och inflytande.

Ny grundlag reglerade makten

År 1809 fick Sverige en ny grundlag. Den reglerade hur makten skulle delas mellan riksdagen och kungen.

I den nya grundlagen fick domstolarna och myndigheterna en självständig ställning. Dessutom inrättade Sverige som första land i världen 1809 en Justiteombudsman, JO. Till JO kunde medborgarna nu vända sig med klagomål på myndigheterna.

En av de nya grundlagarna 1809 var regeringsformen. Principen om maktdelning fick stort inflytande på regeringsformen. Det innebar att man alltmer skilde mellan den lagstiftande, dömande och verkställande makten i samhället.

1809 års regeringsform, låt vara med stora förändringar, kom att gälla till och med 1974. Den lag som reglerar riksdagsarbetet, riksdagsordningen, kom till år 1810.

Tvåkammarsystemet

Under åren 1809–1974 gjordes viktiga förändringar i författningen för att även de framväxande nya samhällsklasserna skulle bli representerade.

År 1865 avskaffades ståndsriksdagen och ersattes med ett tvåkammarsystem. Första kammaren valdes indirekt genom landstingen och de största städernas kommunala församlingar. Den ansågs representera "bildningen och förmögenheten". Endast män var dock valbara på grund av ålders-, inkomst- och förmögenhetsvillkor.

Vid val till andra kammaren var rösträtten begränsad till män och för att få rösta krävdes att man hade en fast egendom eller betalat skatt på en årlig beskattningsbar inkomst.

Rösträtt till alla

Varför hade inte alla människor i Sverige rösträtt? Den frågan debatterades livligt från 1860-talet, och kraven på en allmän rösträtt blev alltmer högljudda.

Allmän rösträtt för män vid val till andra kammaren genomfördes år 1909. År 1921 blev rösträtten allmän och lika för män och kvinnor, och inte förrän då blev riksdagen fullt ut en demokratisk representation för hela folket.

Även efter 1921 var det möjligt att utesluta vissa grupper från rösträtt. Det gällde till exempel personer som en domstol hade omyndigförklarat. Denna inskränkning av rösträtten försvann 1989 när riksdagen avskaffade omyndigförklaring.

Jämsides med den allmänna rösträtten utvecklades och accepterades allmänt det parlamentariska styrelseskicket, som innebär att regeringen är beroende av riksdagens stöd för att kunna styra landet.

Enkammarsystemet

År 1971 övergavs tvåkammarsystemet och en kammare med 350 ledamöter infördes.

Samtidigt gjordes utskottsorganisationen om. Systemet med olika utskott för lagfrågor respektive budgetfrågor övergavs och 16 utskott för olika ämnesområden, fackutskott, inrättades.

Tre år senare, 1974, fick Sverige en ny författning. Parlamentarismens principer skrevs in i författningen och talmannen fick en central roll när en ny regering ska bildas.

Lotteririksdagen

Systemet med 350 ledamöter i kammaren, som infördes 1971, hade brister. Besvären med ett jämnt antal ledamöter visade sig ganska snart.

Vid riksdagsvalet år 1973 fick de socialistiska och borgerliga blocken 175 riksdagsplatser var. Detta resulterade i att flera beslut i riksdagen kom till med lottens hjälp.

Den 10 januari 1975 hölls riksdagens högtidliga öppnande, som från och med detta år kallades riksmötets öppnande, i ett provisoriskt

riksdagshus vid Sergels torg. 1975 års riksmöte varade endast under vårsessionen eftersom riksdagens arbetsår ändrades från att tidigare ha omfattat en vår- och en höstsession till att omfatta en höst- och en vårsession.
Den 15 oktober 1975 öppnades således 1975/76 års riksmöte, och från och med 1976/77 års riksmöte har kammaren 349 ledamöter.

Fyraårig valperiod
1994 fattade riksdagen två viktiga beslut, dels att valperioden skulle förlängas från tre till fyra år, dels att budgetarbetet skulle bli mer effektivt.
Det senare innebär att budgetåret numera följer kalenderåret och att budgetpropositionen läggs fram av regeringen och behandlas av riksdagen under hösten.

Texten granskades: 28 februari 2012

Mer om hur Sverige styrs finns i

Sven Wimnell 20 maj 2013: http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sidorna:

74 **Riksdagen**
74 Riksdagens historia
76 Så funkar riksdagen
77 Demokrati
78 Riksdagen i samhället
80 Riksdagens uppgifter
81 Så arbetar ledamöterna
82 Så arbetar partierna
84 Förvaltningen
84 Så arbetar utskotten
85 Så arbetar EU-nämnden
87 Utskotten
87 Svensk författningssamling om utskotten
92 Socialdemokraternas Gruppledare

93 **Om Regeringen.**
93 Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
98 Departementen 24 april 2013.
99 Ämnen och ansvarsområden A-Ö. Regeringen
109 Statsbudgetens uppläggning
Budgetpropositionen för 2013. Prop. 2012/13:1
110 2013 års ekonomiska vårproposition
111 Tabell 6.2 Utgifter per utgiftsområde
113 Tabell 5.10 Förändring av totala skatteintäkter
114 Tabell 5.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget

115 **Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?**
115 Socialdemokraternas Gruppledare
116 Finansutskottet (FiU) och de andra utskotten

Från regeringens hemsida på Internet 23 april 2014.
Utdrag från Regeringskansliet genom tiderna

Regeringskansliet genom tiderna

Regeringskansliets historia
År 1974 ändrades grundlagen om hur den svenska staten ska vara organiserad. Kungen lämnade över all makt till riksdagen och regeringen. Samtidigt bytte man namn på kungens kansli från Kunglig Majestäts kansli till Regeringskansliet. Ordbytet speglade en viktig förändring av det svenska statsskicket. Parlamentarismen hade slagit igenom fullt ut.

Tiden fram till Gustav Vasa
Den äldre Vasatiden 1521–1611
Stormaktstiden 1611–1718
Frihetstiden 1718–1772
Gustavianska tiden 1772–1809
Karl Johanstiden och den tidigaliberalismen 1809–1840
Tiden efter 1840
Kvinnor och män i Regeringskansliet
Regeringen och EU
Regeringskansliets lokaler

Tiden fram till Gustav Vasa

I Sveriges äldsta historia var landskapen mer eller mindre egna ”länder” med egna lagar och egna domstolar. Först på 1000-talet förenades landskapen till ett land med en gemensam kung. I det nya Sverige var visserligen kungen och hans män en samlande kraft, men landskapen hade rätt att självständigt sköta många egna frågor. Det säger sig självt att det var omöjligt att styra ett land utan att det fanns en administration som kunde hjälpa till. Och en sådan hade bildats kring kungen, först med olika militära ledare. En av dem var jarlen. Han var kungens närmaste rådgivare och tillhörde alltid någon av de förnämsta stormansätterna. Birger Jarl dog 1266 och var den siste jarlen. Ordet jarl motsvarar det engelska ordet earl som är vanligt på vikingatiden och den tidiga medeltiden. Efter Birger Jarls död ersatte man ordet jarl med hertig.

Förmyndarregering bildas
I början av 1200-talet regerar ett råd som förmyndarregering i stället för kung Erik Eriksson, som var för ung för att regera. Rådet får stor betydelse för framtiden. På 1280-talet kom rådet tillbaka, även då som en förmyndarregering för en kung som var för ung för att regera. Från och med nu blev rådet kvar. I rådet ingick biskopar från den mäktiga kyrkan och stormän från de främsta familjerna. De var de viktigaste krafterna i samhället vid sidan av kungamakten. Från början var det tänkt att rådet skulle vara rådgivande åt kungen, men rådsmedlemmarna uppfattade sig mer och mer som företrädare för kyrkan och stormännen. Den här motsättningen skulle bli viktig i framtiden. Viktigt var också att Sverige fick en gemensam lagstiftning för hela landet under 1300-talet. I Magnus Erikssons landslag från 1350 stod det

bland annat hur kungen skulle väljas och hur han skulle styra landet. På den tiden ärvde kungen inte makten.

Kanslern, marsken och drotsen
Kanslern var den förste riksämbetsmannen som inte var militär. En kansler fanns i rådet redan i början av 1200-talet, kanske redan tidigare. Kanslersämbetet hade vuxit fram ur den romerska förvaltningen. Under medeltiden var kanslern chef för en uppsatt persons kansli och var särskilt kunnig i språk och skrivande. I Sverige fick kanslern en hög ställning och ett stort politiskt inflytande. Andra viktiga ämbetsmän under medeltiden var marsken och drotsen, två ämbetsmän som hade stor betydelse vissa perioder. Marsken var befälhavare under krigen, och drotsen var ställföreträdare för kungen ibland.

Den äldre Vasatiden 1521–1611

Under Gustav Vasas tid var det kungen som styrde Sverige. Han styrde landet på ett mycket personligt sätt. Någon mäktig kansler ville han definitivt inte veta av, särskilt inte någon som var knuten till biskopsämbetet i Strängnäs som seden tidigare hade varit. Visserligen hade han både kansler, sekreterare och skrivare, men genom Stockholms blodbad hade adelns ställning kraftigt försvagats. Gustav Vasa utnyttjade därför de adelsmän som fanns tillgängliga vid hovet. Även annan personal arbetade nära kungen.

Kanslern blev chef för kansliet, som hade sina lokaler på Stockholms slott. Där fanns även kammaren som var den lokal där en kammarmästare och en kamrerare arbetade med skatter,kontroll och bokföring.

Ränte- och räknekammaren
Kammaren delades upp i en räntekammare som hanterade skatterna och en räknekammare som kontrollerade fogdarna. Särskilda kammarråd ledde sedan 1560 kamrarna. Det var alltid medlemmar av högadeln som utsågs till kammarråd. Chefen för räknekammaren kallades överste skattmästare från och med 1571. Räknekammaren blev kvar under en lång tid framöver.

Under årtiondena efter Gustav Vasa blev det vanligare att högadliga män arbetade i den centrala förvaltningen och deltog i regeringsarbetet. Det var något som adeln själv ville, för att bevaka sina intressen. Till exempel blev den högadlige Nils Gyllenstierna kansler 1561. Samtidigt var flera av sekreterarna, skrivarna och notarierna tyska.

Sekreterarna fördelade ärende- na inom kansliet efter språk (tyska eller svenska).
Särskilda problem uppstod när Johan III:s son Sigismund ärvde tronen vid sin fars död 1592. Eftersom Sigismund redan var vald till kung i Polen och han bodde där, utsåg man hertig Karl (sedermera Karl IX) till riksföreståndare. Dessutom krävde nu högadeln genom rådet att de skulle få sitta med i Sveriges styrelse. Maktspelet som följde ledde till att Sigismund avsattes 1598 och hertig Karl blev ny kung 1600.

Många sekreterare i det svenska kansliet följde med Sigismund till Polen. Det innebar att Karl måste organisera om kansliet, för att kunna styra landet. Han hade gått hårt fram mot det gamla rådet, till exempel genom Linköpings blodbad 1600 när han lät avrätta rådsherrar som varit lojala mot Sigismund. För att kompensera bristen på rådsherrar skapade han ett nytt råd, helt enligt landslagens bestämmelser om antal rådsherrar och uppgifter. Rådsherrarna fick höga titlar (drots, marsk, kansler), men det var nu en hovkansler som var chef för kansliet. Efter Linköpings blodbad bestämde man att rådet enbart skulle råda och inte regera.

Riksdagen
Riksdagen fick allt större betydelse under 1500-talet, för att från slutet av århundradet bli ett vanligt inslag i det svenska statsskicket. I början av 1600-talet började riksdagen syssla mer regelbundet med skatter. Det hade man bara fått göra ibland på 1500-talet, men då precis som på 1600-talet skedde det helt på regeringens initiativ. Kärnan i riksdagen var rådsherrarna.

Stormaktstiden 1611–1718

Kansliet utvecklades starkt under stormaktstiden. Den som drev på utvecklingen var rikskanslern Axel Oxenstierna. Tillsammans med Gustav II Adolf skapar han på sätt och vis det moderna Sverige. Kungen har inte längre ensam makten, utan styrs av nya lagar och en fast och välorganiserad centralregering. Viktiga punkter i utvecklingen var kungaförsäkran år 1611, en rad olika kansliordningar och slutligen 1634 års regeringsform, den grundlag som bestämmer hur Sverige ska organiseras. Vid kungens sida stod fem höga ämbetsmän som var chefer för varsin avdelning i riksstyrelsen (drots, marsk, amiral, kansler och skattmästare). De var också medlemmar av rådet.

Axel Oxenstierna organiserade sitt kansli som ett ämbetsverk, det vill säga en myndighet som lyder direkt under regeringen. Han samarbetade med fyra kansliråd, som han hämtade ur rådet. Under kansliråden fanns sekreterare med särskilda arbetsområden och med underordnade skrivare. Dessutom hade man en hovkansler och ett par mer kvalificerade sekreterare, som från och med 1629 kallas statssekreterare. År 1661 fick statssekreterarna ansvar för var sin expedition, en för inrikes och en för utrikes ärenden.

I kansliet förberedde man ärenden som kungen sedan fattade beslut om. Men i vissa frågor kunde kansliet besluta självständigt. Kansliet var organiserat som ett kollegium, det vill säga chefen för kansliet fattade beslut i samråd med ett antal rådgivare. Kansliet svarade för hela regeringen med undantag för frågor om finanser och krig. Räknekammaren (senare kammarkollegiet) ansvarade för finanserna medan krigsrådet (senare krigskollegiet) ansvarade för krigsfrågorna. Även de andra delarna av riksstyrelsen organiserades som kollegier, till exempel amiralitetskollegiet (högsta ledningen för flottan) och riksdrotsens ämbetsverk Svea hovrätt.

Axel Oxenstierna (1583–1654): Trots att han bara var 28 år blev han riksrådets ledande man 1611 när Karl IX dog. Året därpå blev han utnämnd till rikskansler. Axel Oxenstierna utformade Gustav II Adolfs kungaförsäkran. Kungen dog på slagfältet 1632. Eftersom drottning Kristina var för ung för att regera 1634, ledde Axel Oxenstierna en förmyndarregering i hennes ställe. Hur regeringen skulle arbeta slogs fast i regeringsformen.

Förutom de höga riksämbetsmännen skulle ett stort antal rådgivare i kollegierna vara riksråd. De fem riksämbetsmännen handlade som regering i kungens namn. Förutom de fem riksämbetsmännen deltog även andra rådsmedlemmar i regeringssammanträdena. Det var med andra ord rådet som var regering, särskilt när kungen var ute i fält under krigen och när regenten var omyndig (1632–1672). Det är först nu från början av 1600- talet som man kan säga att Stockholm blir förvaltningens medelpunkt. Där finns riksstyrelsen alltid representerad, även när kungen är ute på krigståg.

Kungligt råd

När Karl XI blev myndig 1680 minskade han rådets makt. I stället för att låta rådet självständigt besluta i vissa frågor knöt han rådet närmare till sig och de höga riksämbetena fick förfalla. Chefen för kansliet blev kanslipresident och de kollegiala arbetsformerna fick mindre betydelse. Ett exempel är att statskontoret blev en självständig avdelning inom kammarkollegiet 1680.

Kungen lyssnade på råd från dem han själv hade förtroende för, och det ledde till att fler tjänstemän blev viktiga rådgivare. Bland annat gav kungen två tjänstemän i kansliet som redogjorde för viktiga ärenden samma status som de kungliga råden. De fick titeln statsråd samtidigt som de fortsatte att vara chefer för inrikes- och utrikesexpeditionerna. Detta innebar fler tjänstemän fick dubbla uppdrag: ansvar för kansliet och rådgivare till kungen.

År 1713 organiserade Karl XII om kansliet genom en ny kansliordning. Kansliets uppgift att redogöra för ärenden (föredragning) och utföra uppgifter (expedition) överfördes till sex expeditioner som skötte alla regeringsärenden. Expeditionernas chefer kallades ombudsråd. Förändringen innebar i praktiken att de föredragande och expedierande funktionerna blev ett slags departement ovanför de olika ämbetsverken. Hela den nya organisationen föll med Karl XII:s död 1718.

Axel Oxenstierna:”Som adelsman har jag naturligtvis fått en gedigen utbildning och har studerat vid flera tyska universitet. Efter studietiden fick jag plats vid hovet och valdes snart in i rådet, trots min ungdom. Man ansåg att min analytiska förmåga, kombinerad med stark realism, skulle komma väl till pass. Att jag sedan var taktiskt skicklig och hade en enorm viljestyrka och förmåga att hålla fast vid långsiktigt uppställda mål, fick de lära sig.

Jag hade ett mycket förtroendefullt samarbete med kung Gustav II Adolf. Vi hade båda målet att förvandla Sverige till en ledande europeisk makt. Det arbetet fortsatte jag när jag ledde förmyndarregeringen för drottning Kristina.

Både kungamakten och regeringsmakten (och riksdagen) måste följa grundlagen och ha en fast organisation. Min största seger i det arbetet var 1634 års regeringsform.

För att göra Sverige till en modern stormakt har jag effektiviserat landets administration på central, regional och lokal nivå. Dessutom har jag sett till att adeln, som rikets ledande stånd, har fått ensamrätt till rikets högsta ämbeten.

Andra nödvändiga åtgärder har varit att förbättra utbildningen, stärka krigsmakten, förstärka finanserna och att föra en aktiv utrikespolitik.

Historikerna säger att mina över 30 år som rikskansler, politiker och statsbyggare ger mig en unik plats i svensk historia.”

Frihetstiden 1718–1772

När Karl XII dog 1718 föll också det kungliga enväldet. Kungen fick ge ifrån sig delar av makten till de fyra stånden (adel, präster, borgare och bönder). Som en följd av det fick ämbetsmännen som dominerade i riksdagen mer makt. Hur man organiserade regeringsmakten framgår av de nya regeringsformerna 1719 och 1720. Den nya organisationen innebar att man gick tillbaka till det gamla rådet. Rådet, som nu kallades riksråd, utgjorde själva regeringen och hade kungen som ordförande. Det fungerade också som högsta domstol.

Kanslipresidenten (som motsvarar vår tids statsminister) ingick i riksrådet, som bestod av sexton medlemmar. Medlemmarna fattade besluten genom omröstningar där varje riksråd hade en röst och konungen två röster. Riksdagen kunde avsätta riksråd som den var missnöjd med. Det visar att riksdagen hade verklig makt. Kansliet kallades nu kanslikollegiet och ansvarade för all offentlig verksamhet som inte hade med rättsskipning att göra. Det var uppdelat på två funktioner. Det skulle dels vara förvaltande (utrikes ärenden, postväsen, skolor, akademier, arkiv och bibliotek), dels föredragande och expedierande.

Liknar nutidens departement

Kanslipresidenten såg till att föredragningen sköttes av fyra expeditioner för justitieärenden (Nedre justitierevisionen), utrikesärenden, krigsärenden och inrikescivilärenden (kammarexpeditionen). Expeditionerna liknade vår tids departement. Cheferna för expeditionerna var statssekreterare och såg till att särskilda revisionssekreterare föredrog (redogjorde för) ärendena för riksrådet. Chefen för justitierevisionen kallades justitiekansler. I kanslikollegiet ingick även en hovkansler och ett antal kansliråd.

Avid Horn:

"Jag började mitt yrkesliv som militär och blev sedan diplomat. Men min politiska bana började jag som kungligt råd i kanslikollegiet under Karl XII och därefter som kanslipresident, dvs. riksrådets ledare, under drottning Ulrika Eleonora. Eftersom jag hade en annan åsikt om grundlagen avgick jag – jag har alltid varit motståndare till kungligt envälde – bara för att året därpå vara tillbaka på posten som kanslipresident. Den posten behöll jag i 18 år. Många tycker att jag har varit en stark regeringschef i ett starkt riksråd. Min starka ställning berodde inte på att kungen visade välvilja, utan på att jag var skicklig på att manövrera de fyra stånden. Jag balanserade för- siktigt i utrikespolitiken och var sparsam i inrikespolitiska frågor.

Med åren växte kritiken mot min politik. En grupp yngre adelsmän, borgare och officerare tyckte att jag förde en gammaldags politik. De organiserade sig som opposition och kallade sig hattar – hatt som symbol för frihet och mandom – och hånade mig och min anhängare som nattmössor.

Trots detta har min politiske motståndare Tessin beskrivit mig så här: 'Greve Arvid Horn hade de flesta egenskaper som skapar en stor minister: vackert utseende, lätt talegåva, vänlighet, mod, intryckskraft, erfarenhet, outtröttlighet och ett fantastiskt minne. Efterhängsen i sina anläggningar, hittig i utvägar, skarpsynt i valet av arbetare; något mer hetsig än en kanslipresident vara bör; gudfruktigt hjärta med kan hända för mycket utvärtes sken.'

Vid 1738–1739 års riksdag hade kritiken vuxit sig så stark att jag blev tvungen att begära avsked. Det skedde förstås under stora hedersbetygelser och jag fick behålla min riksrådstitel och samtliga löneförmåner."

På expeditionerna arbetade också expeditions- sekreterare, registratorer, kanslister och kopister. Statssekreterarna hade stor makt över arbetet.

Ständerna tar makten
Kanslipresidenten var den främste i riksrådet, och som sådan blev han den verklige regenten. Vid 1738 års riksdag segrade oppositionen (hattarna) vid valet i riddarhuset. Det ledde till att den sittande kanslipresidenten, den mäktige ledaren för mösspartiet Arvid Horn, avgick. I samband med det avgick även fem av de gamla riksråden. Detta har betecknats som ett slags genombrott för parlamentarismen, de fyra stånden fick makten.

De fyra ståndens makt innebar att kanslipresidenten blev beroende av partiläget inom riksdagen. Det innebar också att det fanns en konflikt mellan kanslikollegiet där kanslipresidenten ingick och kansliets expeditioner. Denna konflikt varade hela frihetstiden.

Den äldsta tryckfrihetsförordningen kom 1766 och var den första av sitt slag i världen.

Carl Gustaf Tessin:
"Min far och min farfar var båda slottsarkitekter. Så intresset för de sköna konsterna föddes jag med. Men mitt intresse för politik var minst lika stort. Efter fem års kulturell utbildning utomlands gav jag mig in i den svenska politiken.

Under frihetstiden, som är min tid i svensk politik, uppstår det vi i dag kallar partier. Efter att ha närmat mig det holsteinska partiet anslöt jag mig till oppositionen mot Arvid Horn och hans mössparti. Jag kom senare att leda oppositionspartiet – hattarna.

Jag valdes till lantmarskalk och var med och störtade Horn. Efter ett mellanspel som ambas- sadör i Paris återvände jag sedan till Sverige där jag hade valts till riksråd.
Mitt utrikespolitiska mål var att frigöra Sverige från Ryssland. Det lyckades jag med under min tid som kanslipresident, med stöd av Preussen och Danmark.

Det resulterade också i två kungliga bröllop. Från Berlin förde jag personligen hem Lovisa Ulrika till Adolf Fredrik. Och senare ordnade jag förlovningen mellan deras son prins Gustav och den danska prinsessan Sofia Magdalena.

Mitt goda förhållande till prinsparet bröts när de vid sitt trontillträde ändrade statsskicket, utökade kungamakten och försvagade partiernas och riksdagens ställning.

Jag hann också ägna mig åt konst och kultur. Visste du att det var Carl Hårleman och jag som introducerade den franska rokokon i Sverige? Och det är min stora konstsamling som är grunden för Nationalmuseums äldre avdelning."

Gustavianska tiden 1772–1809

Gustav III:s statskupp 1772 innebar att de fyra ståndens och riksrådets makt minskade mycket starkt. År 1789 förlorade de makten helt och hållet. Kungen, ”han och ingen annan”, skulle styra Sverige. Gustav III hanterade regeringsärendena i särskilda sammanträden som han kallade kabinett eller konselj. Dit kallade han dem han behagade, till exempel fick flera statssekreterare stort inflytande och deras expeditioner blev lika inflytelserika som senare tiders departement. Ett typiskt exempel på detta är Johan Liljencrantz som blev Gustav III:s motsvarighet till vår tids finansminister.
Gustav III upphävde riksrådet 1789 och förde över rättsfrågorna till en nyinrättad högsta domstol. Samtidigt inrättade han Rikets ärenders allmänna beredning, som skulle bereda handläggningen av regeringsärendena. I denna beredning ingick bland annat statssekreterarna.

Riksstyrelsen organiserade om flera gånger i slutet av 1700-talet och i början av 1800-talet, men det ändrade inte mycket. År 1801 upphävdes kanslikollegiet, vilket ledde till att de tre expeditionerna fick en starkare ställning under beteckningen Kunglig Majestäts kansli. Utrikesärendena behandlades sedan 1791 av ett särskilt kabinett för utrikes brevväxlingen med en kabinettssekreterare som chef. År 1808 tillkom en kunglig beredning för alla ärenden som hörde till de tre expeditionerna utom så kallade kabinettsärenden. Men den upphörde i och med 1809 års revolution.

Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840

Regeringsformen 1809 slog fast att det var kungen som skulle styra riket. Det gamla riksrådet uppstod i form av ett statsråd med nio medlemmar. Av dem var två ansvariga för vissa förvaltningsområden, nämligen utrikesstatsministern och justitiestatsministern. En tredje, hovkanslern, var närmast en biträdande utrikesminister med ansvar för tryckfriheten. Övriga sex statsråd var bara rådgivare. Alla regeringsärenden skulle föredras för kungen och avgöras av honom vid statsrådssammanträden. Undantaget var ärenden som handlade om Sveriges förhållanden till främmande makter (ministeriella mål) och ärenden som kungen avgjorde i sin egenskap av högste befälhavare för krigsmakten (kommandomål).

Fyra statssekreterare var chefer för var sin expedition, nämligen krigsexpeditionen, inrikesexpeditionen, handels- och finansexpeditionen samt en nyinrättad ecklesiastikexpedition. Statssekreterarna var föredragande i statsrådet och skulle ge råd och ha samma ansvar som statsråd i de frågor de föredrog. De skulle också delta i den förberedande beredningen som ägde rum i Rikets allmänna ärenders beredning, det nya namnet för Rikets ärenders allmänna beredning från 1789, och som avskaffades först år 1840. Statssekreterarna fick stort inflytande i statsrådet.

En särskild kanslistyrelse tillkom 1809 som skulle granska att expeditionerna skötte sitt arbete. Kanslistyrelsen bestod bland annat av utrikesstatsministern som ordförande, hovkanslern, de fyra statssekreterarna och kabinettssekreteraren.

Statsråden hade även sedan 1816 förberedande överläggningar inför regeringssammanträdena. Överläggningarna kallades för statsråds-

beredning. Det var ett tillfälle för statsråden att överlägga mer informellt innan de mötte kungen i ett formellt regeringssammanträde (konselj). Egendomligt nog var det antingen kronprinsen eller justitiestatsministern som ledde statsrådsberedningen. Statsrådsberedningens informella karaktär framgår av att den inte finns nämnd i regeringsformen och att man inte förde protokoll.

Det fanns en tydlig konflikt mellan å ena sidan statsrådens och rådgivarnas roll och å andra sidan de sakkunniga statssekreterarnas roll.

Den här konflikten präglade de första årtion- dena på 1800-talet. Riksdagen diskuterade frågan flitigt och riksstyrelsen förde fram flera förslag till en omorganisation. Redan år 1833 upphävdes kanslistyrelsen och utrikesstatsministern blev ensam chef för Kunglig Majestäts kansli. År 1840 kom slutligen en genomgripande förändring av riksstyrelsen som innebar att statsråden blev både föredragande och rådgiva-re. Reformen innebar att statssekreterarna blev de ministrar som man länge hade pläderat för i olika sammanhang. Samtidigt lade man ner Rikets allmänna ärenders beredning.

1840 års departementalreform

1840 års reform blev mycket genomgripande. Riksstyrelsens indelning i departement gäller fortfarande i dag.

Statsrådet bestod nu av ett antal departementschefer och några statsråd utan departement. Två av departementscheferna kallades statsminister – justitiestatsministern och utrikesstatsministern. De statsråd som inte var departementschefer var bara rådgivande statsråd. Hovkanslern avskaffades och justitiekanslern tillhörde inte längre statsrådet. Kungen skulle styra riket enligt regeringsformen och var skyldig att samråda med statsrådet, utom i så kallade kommandomål. Det var ärenden där kungen beslutade i sin egenskap av högste befälhavare över krigsmakten. I de ärendena skulle kungen fatta beslut i samråd med chefen för det departement dit ärendet hörde, och behövde inte ta upp frågan i statsrådet.

Cheferna för departementen var alltså statsråd, men de skulle inte styra över de gamla kollegierna eller andra myndigheter – med undantag för utrikesförvaltningen under utrikesstatsministern. Innan ärenden föredrogs hos kungen i statsrådet skulle de beredas av statsråden. Det inne-

bar att statsråden hämtade in upplysningar från statliga ämbetsverk eller myndigheter.

Statsråden hade också andra former för de interna beredningarna, till exempel i statsrådsberedningen som än så länge inte var formaliserad eller förde protokoll.

Expeditionscheferna stod närmast under departementscheferna och hjälpte till vid beredningen av ärenden. Resten av personalen på departementen arbetade med att föra protokoll, kontrolläsa avskrifter mot originaltexter (kollationering), expediera ärenden och skriva rent dokument.

Från början delade man inte upp arbetet inom departementen på något organiserat sätt. De sju departementet hade inte särskilt många ärenden, totalt 1 000 ärenden per år de första årtiondena efter 1840. Jämför det med de 8 300 ärenden som Regeringskansliet hanterade 2000.

Inom departementen diskuterade man ständigt principen om departementens roll i förhållande till underlydande myndigheter och frågan

om ministrar har rätt att besluta utan att samråda med regeringen (ministerstyre).

Departementen 1840
Departementen och deras viktigaste ansvarsområden:

Justitiedepartementet: Frågor om grundlagar och andra lagar. Tryckfri-hetsärenden.

Utrikesdepartementet: Förhållandet till andra länder.

Lantförsvarsdepartementet: Lantförsvaret. Telegrafinrättningar.

Sjöförsvarsdepartementet: Sjöförsvaret. Lots- och fyrväsende.

Civildepartementet: Lanthushållning, bergsrörelse, handel, sjöfart, fabriker, hantverk och andra näringar, allmänna vägar och andra kommunikationer. Lantregeringen.

Finansdepartementet: Jordeboksväsendet, beskattning, tullverket, statsregleringen, mynt- och bankväsendet, postväsendet.

Ecklesiastikdepartementet: Kyrkoväsendet, undervisning, vetenskap, kultur. Medicinal- och allmän hälsovård. Fattigvård.

Tiden efter 1840

Statsministerämbetet
Enligt 1840 års reform fanns två statsråd som kallades statsminister – justitiestatsministern och utrikesstatsministern. Titlarna visade att de hade de högsta posterna jämfört med övriga statsråd. Problemet under tiden närmast efter departementalreformen var att justitiestatsministern var så hårt bunden av sina uppgifter som chef för Justitiedepartementet att han inte hade tid att ägna sig åt allmänna politiska frågor utöver de som departementet ansvarade för.

Därför inrättade man 1876 en ny post i statsrådet – statsministern. En ledamot av statsrådet utsågs till statsminister och blev chef för regeringen utan eget departement. Chefen för Utrikesdepartementet behöll sin ministertitel, den enda ministertiteln vid sidan av statsministern i statsrådet.

Förste statsministern
Den förste statsministern var Louis de Geer 1876–1880. Han var mannen bakom representationsreformen 1865–1866 när den gamla ståndsriksdagen ersattes av tvåkammarriksdagen.

Så länge 1809 års regeringsform gällde var det kungen som utsåg statsministern. I dag är det riksdagens talmans uppgift, det slogs fast i regeringsformen 1974.

Statsministern hade ursprungligen inget egentligt departement. Ett sådant växte fram mycket sent, eftersom Statsrådsberedningen formellt hörde till Justitiedepartementet. Först i början av 1950-talet lades grunden till det departement som statsministern har i dag. Till en början bestod departementet av två sekretariat inom Justitiedepartementet: ett för statsministern och ett för statsråden utan departement

(granskningskonsulterna). I slutet av 1960-talet fick Statsrådsberedningen tydliga-re bestämmelser för administrationen med en egen samling av dokument och handlingar samt register över alla ärenden (diarium). Men fortfarande var det Justitiedepartementet som hanterade frågor om anslag till Statsrådsberedningen.

1974 års regeringsform gav statsministern rätt att själv fatta ett antal beslut. Bland annat utser statsministern departementscheferna, kallar statsråden till regeringssammanträde och kan förordna att en grupp ärenden som hör till ett departement ska föredras av ett annat statsråd än departementschefen. Statsrådsberedningens uppgift är att hjälpa statsministern och övriga statsråd om de inte får hjälp av något departement. Därmed har Statsrådsberedningen fått en starkare ställning inom Regeringskansliet.

Louis De Geer:
"Jag var den förste svenske regeringschef som titulerades statsminister. Tidigare var jag justitiestatsminister och delade ledningen av regeringen med utrikesstatsministern. Dessförinnan satt jag som representant för min ätt med i ett par riksdagar.

Som politiker företrädde jag nog vad som i dag kan betecknas som lagom borgerlig liberalism. Egentligen ogillar jag partiväsendet och ser mig mer som en ämbetsman.

Min största politiska insats var 1866 års representationsreform. Den innebar att ståndsriksdagen (med adel, präster, borgare och bönder) byttes mot en folkrepresentation med två kamrar. Att skriva ihop förslaget krävde all min taktiska begåvning och förmåga att kompromissa. Det blev tillräckligt modernt för liberalerna, tillgodosåg böndernas och medelklassens delvis motsatta krav och var ändå tillräckligt samhällsbevarande för att kunna vinna majoritet i Riddarhuset. De motsträviga prästerna fick rösta sist och följde naturligtvis majoriteten. Reformen antogs!

Under min ledning av regeringen genomfördes även en rad andra reformer som t.ex. näringsfrihet, vidgad religionsfrihet, husagans inskränkande och möjlighet för ogifta kvinnor att bli myndiga.

Efter ett nederlag i en försvarsfråga avgick jag som statsminister och blev kansler för landets universitet. Sedan ägnade jag mig åt min ungdoms stora intresse – att skriva. Mina Minnen del 1 och 2 är en klassiker inom den svenska memoarlitteraturen."

De särskilda samordnings- kanslier som de borgerliga koalitionsregeringarna (Fälldin 1976–1982 och Bildt 1991–1994) inrättade hade uppgifter som i viss utsträckning kan sägas vara desamma som Statsrådsberedningens.

Sedan 1997 är Regeringskansliet organiserat som en enda myndighet. Den består av Statsrådsberedningen, samtliga departement och Förvaltningsavdelningen, som är ett gemensamt administrativt organ för hela Regeringskansliet. Statsministern är chef för myndigheten Regeringskansliet.

Departementen
Eftersom departementen fick fler arbetsuppgifter efter 1840, tyckte många att departementen borde bli fler. Men ingenting förändrades förrän 1900, när man inrättade Jordbruksdepartementet. Under 1900-talet har man organiserat om departementen många gånger. Här är några av de viktigaste förändringarna:

• 1920 slogs de båda försvarsdepartementen ihop till ett departement. Civildepartementet ersattes av två departement: Social- och Kommunikationsdepartementen. Det tillkom också ett helt nytt departement: Handelsdepartementet.

• Krigsåret 1939 bildades Folkhushållningsdepartementet som bestod till 1950. Samma år tillkom ett nytt Civildepartement 1950–1969 för löne- och pensionsväsendet. Redan ett par år tidigare (1947) hade Inrikesdepartementet sett dagens ljus.

• 1969 tömdes Civil- departementet helt på sitt gamla innehåll och skulle i stället ansvara för länsstyrelserna, kommunerna och den fysiska riksplaneringen. Samtidigt tillkom Industridepartementet och året innan hade Ecklesiastikdepartementet bytt namn till Utbildningsdepartementet.

• 1974 bytte Civil- departementet namn till Kommundepartementet och Inrikesdepartementet blev Arbetsmarknadsdepartement. Samtidigt skapades Bostadsdepartementet.

• 1983 blev Kommundepartementet på nytt Civildepartement för att 1996–1998 bli till Inrikesdepartement.

• 1976–1982 delades Finansdepartementet i ett Budget- och ett Ekonomidepartement för att sedan åter slås samman 1983.

• Handelsdepartementet upphörde 1982 och frågorna fördes över till Utrikesdepartementet.

• 1987 tillkom Miljö- och energidepartementet. Namnet har varierat genom åren, men sedan regeringsskiftet 2006 heter departementet Miljödepartementet.

• 1991 bröts kulturfrågorna ut ur Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet bildades. Samma år upphörde Bostadsdepartementet, medan Industridepartementet bytte namn till Närings- departementet (under åren 1996–1998 under namnet Närings- och handelsdeparte-mentet).

• 1999 skapades ”stordepartementet” Näringsdepartemen- tet genom en sammanslagning av Kommunikations-, Arbetsmarknads- och Näringsdepartementen och delar av Inrikesdepartementet (som samtidigt upphörde).

• Arbetsmarknads-departementet tillkom1974 och är bland annat ansvarigt för arbetsmarknadsfrågor. Åren 1999–2006 skötte Näringsdepartementet Arbetsmarknadsdepartementets tidigare ansvarsområden. År 2006 återbildade den borgerliga alliansregeringen Arbetsmarknadsdepartementet.

• År 2007 inrättades Integrations- och jäm-ställdhetsdepartementet som har ansvaret för integrationspolitik, diskrimineringslagstiftning, jämställdhet mellan kvinnor och män, demokratiutveckling och mänskliga rättigheter, minoritetspolitik, folkrörelsepolitik, ungdomspolitik, storstadspolitik samt konsumentpolitik.

Av de ursprungliga sju departementen 1840 fanns alltså fem kvar – Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet, Finansdepartementet och Utbildningsdepartementet. Indelningen i departement har visat sig vara en ovanligt livskraftig idé.

Annorlunda har det varit med departementens inre organisation. Arbetsbördan för de mycket små departementen ökade hela tiden. År 1874 beslutade riksdagen att departementsexpeditionerna skulle delas

upp i ett antal avdelningar (byråer), vars chefer skulle bereda och föredra ärenden.

Resultatet av 1874 års diskussioner blev att man organiserade om departementens expeditioner och utfärdade en särskild instruktion för ämbets- och tjänstemän i Kunglig Majestäts kansli. Den gällde fram till 1922.

Enligt 1878 års instruktion skulle departementen ha en expeditionschef, ett antal kansliråd och kanslisekreterare samt en registrator. Dessutom skulle man ta emot tjänstemän i början av karriären (amanuenser) i mån av behov. Justitiedepartementet skulle dessutom ha en revisionssekreterare som byråchef för lagärenden. Kansliråden var chefer för byråerna.

Med tiden fick expeditionscheferna ägna sig alltmer åt beredning av ärenden, vilket ledde till att de i långa perioder tvingades ta ledigt för att ägna sig åt att skriva propositioner. Därför delade de flesta departement 1918 upp tjänsten som expeditionschef på två tjänster: statssekreterare och expedi-tionschef. Enligt 1921 års instruktion skulle expeditionschefen fördela föredragningsskyldigheter och arbetet i övrigt, där det inte fanns någon byråindelning. Detta gällde fram till 1965.

Utvecklingen ledde till att man så småning- om organiserade varje departement i avdel- ningar. Alla departement hade minst två avdelningar– en för statssekreterare och en för expeditionschefer. Varje expeditionschefsavdel- ning indelades i sin tur i byråer. Vissa departement delade även in statssekreteraravdelningen i byråer.

I slutet av 1930-talet började även rättsavdelningar successivt växa fram. Indelningen i avdelningar och byråer var kvar till mitten av 1960-talet. Då ersatte man den med den organisation som finns i dag. I dag är departementen är indelade i ett antal enheter, sekretariat och kanslier. Dessutom har alla departement numera särskilda politiskt sakkunniga tjänstemän.

Finansdepartementet fick på 1950-talet ett serviceorgan som framför allt skulle syssla med departementens finanser. 1965 flyttade det över till Statsdepartementens organisationsavdelning, men låg fortfarande kvar i Finansdepartementet. 1997 blev serviceorganet Regeringskansliets förvaltningsavdelning och ansvarar nu för Regeringskansliets ekonomi- och arbetsgivarfrågor, IT- och säkerhetsfrågor, arkiv och bibliotek samt övergripande informations- och kommunikationsfrågor.

En mycket speciell grupp av ärenden som inte berördes av 1965 års omorganisation handlade om regeringsrätten. Regeringsrätten hade tillkommit 1909 som en administrativ högsta domstol och ärendena bereddes i det departement dit de hörde. I några departement blev arbetet så omfattande att de måste inrätta särskilda regeringsrättsbyråer. Det här ledde till att Regeringsrätten omorganiserades till en fristående administrativ högsta domstol 1972.

Sverige och EU

Sverige är medlem av Europeiska unionen (EU) sedan den 1 januari 1995. Det innebär bland annat att vissa beslut som Sveriges riksdag tidigare fattade, numera fattas gemensamt tillsammans med de övriga EU-länderna. Det gäller till exempel regler för handel med länder utanför EU, regler för stöd till jordbruk och landsbygdsutveckling och kvoter för hur mycket fisk som man får fiska i Östersjön varje år. Däremot beslutar EU inte om lagstiftning för skatter, sjukvård och utbildning.

Regeringens roll i EU-arbetet består av att företräda Sverige i Europeiska rådet och Europeiska unionens råd, som ofta kallas ministerrådet. Statsministern har det övergripande ansvaret för utvecklingen och samordningen av Sveriges EU-politik. I Statsrådsberedningen finns också EU-ministern och Kansliet för samordning av EU-frågor. Tillsammans med statsministerns kansli ansvarar EU-kansliet för EU-frågor som berör flera länders ansvarsområden, till exempel EU:s fördrag, långtidsbudget, bemanning av svenskar i EU:s institutioner, Lissabonprocessen, vissa informationsfrågor och övergripande EU-rättsliga frå- gor. EU-kansliet samordnar också instruktio- nerna till Sveriges EU-representation i Bryssel.

Regeringskansliets lokaler

I Regeringskansliet arbetar i dag 4 500 personer, en siffra som kan ställas mot de tio- och hundratal som arbetade i Kunglig Majestäts kansli under flera århundraden från 1500-talet framåt.

Hur de äldsta kanslierna var organiserade mer i detalj vet vi inte, och inte heller vet vi var de låg. Men de följde förmodligen med regenten till de platser där han befann sig. Man vet att det har funnits kanslier i Stockholm, Gripsholm, Vadstena och Nyköping. Alla viktiga dokument förvarades till en början i kistor för att de enkelt skulle kunna fraktas mellan de olika orterna.

Så småningom kom slottet Tre kronor i Stockholm att bli en mer eller mindre fast plats för kansliet som växte fram under vasakungarna, och det var där som kansliets handlingar fanns. Gustav Vasas kansler hade sitt kansli på Stockholms slott där även kammaren låg.

Dåliga lokaler

I slutet av 1500-talet bestämde hertig Karl att kansliets dokument skulle förvaras i skåp i kanslirummen. De var belägna i Tre kronors västra länga vid stora borggården, våningen ovanpå räknekammaren. Men kansliets lokaler var inte de bästa – ibland regnade det in – och läget blev inte bättre förrän 1626 års kansli- ordning trädde i kraft.

Denna kansliordning slog fast att det dagliga kansliet och Riksarkivet skulle ligga i särskilt utvalda lokaler i Stockholms slott. Kansliordningen gjorde kansliet till ett regelrätt ämbetsverk.

Redan efter några år blev kansliet trångbott och flyttade till nya lokaler i slottet. Den så kallade kanslilängan fanns kvar ända till den stora

slottsbranden 1697. Det var en katastrof i kansliets historia och innebar bland annat att stora delar av rådsprotokollen och avskrifterna av kungliga brev och regeringsbeslut (riksregistraturet) brann upp.

Den kungliga familjen köpte Wrangelska palatset på Riddarholmen och kansliet med arkiv tog plats i det närbelägna Rosenhaneska palatset. Bygget av det nya slottet pågick under lång tid och först 1754 kunde kungafamiljen flytta in. Den nordvästra flygeln, som var tänkt för kansliet, blev inte klar förrän 1763.

Det visade sig snart att de nya lokalerna inte var tillräckliga för kansliet. Dessutom fanns en krog i en angränsande lokal med en ständig ström av löst folk. Behovet av ytterligare lokaler löstes genom att kansliet ständigt flyttade runt inom slottet och att delar av kansliet så småningom flyttade ut.

År 1840, departementalrefor-mens år, krävde dåvarande justitiestatsministern nya lokaler. Det året hade de flesta departementen redan lämnat slottet. Kvar fanns bara Utrikesdepartementet och Statsrådsberedningen. Kravet resulterade i att Justitiedepartementet flyttade över till mynthuset vid nuvarande Mynttorget. Där fanns redan Civil-, Finans- och Ecklesiastikdepartementen. 1850 flyttade även Utrikesdepartementet dit och kort därefter Statsrådsberedningen. Därmed hade hela Kunglig Majestäts kansli lämnat slottet. För att mynthuset skulle bli ett renodlat kanslihus var myntverket tvunget att flytta. Däremot fick inte alla departement rum, så kansliet förblev splittrat på olika lokaler.

År 1906 flyttade Utrikesdepartementet till Arvfurstens palats vid Gustav Adolfs torg och där har det blivit kvar. Det innebar en tillfällig lösning på lokalproblemen men behoven var alltjämt mycket stora. Till slut bestämde man sig för att bygga om mynthuset. Det ombyggda kanslihuset stod helt klart 1937. I kanslihuset inrymdes nu Statsrådsberedningen och sju departement. Genom köp och byte av mark med Stockholms stad byggde man kanslihusannexet 1945–1950 i grannkvarteren. Till annexet flyttade Försvars- och Finansdepartementen.

I mitten av 1960-talet började man planera för en utbyggnad av Regeringskansliet i södra Klarakvarteren. Riksdagen hade under några år lämnat sitt hus på Helgeandsholmen, och bestämde sig 1975 för att flytta tillbaka till sitt ”eget hus”. Detta gjorde att man fick skynda på planeringen av departementsutbyggnaden, eftersom riksdagen behövde använda kanslihuset.

Lämnar Gamla stan

År 1981 lämnade Statsrådsberedningen och Justitiedepartementet kanslihuset och flyttade in i Rosenbad. Redan dessförin-nan hade flera departement lämnat Gamla stan för att flytta in i andra lokaler. Efter 1981 flyttade resten av departementen i Gamla stan över Strömmen till södra Klara.

Utbildningsdepartementet var det departement som flyttade sist, 1993 blev det av. Det senaste tillskottet bland fastigheterna är det gamla Centralposthuset på Mäster Samuelsgatan/Vasagatan där många Stockholmare gjorde sina postärenden under 1900-talet. 2008 flyttar delar av Regeringskansliet in i huset.

Efter alla omflyttningar finns nu hela Regeringskansliet norr om Stockholms ström – samlat, fast i olika fastigheter. De flesta departement, Statsrådsberedningen och Förvaltningsavdelningen är förbundna med varandra genom ett underjordiskt kulvertsystem som gör att man kanske kan säga att den gamla drömmen om ett gemensamt kanslihus för regeringens kansli har gått i uppfyllelse.

Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag. Från zz.pdf

Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.

av Stig Welinder. Sveriges historia (del 1)

De första människorna i högan nord satt för fjorton eller femton tusen år sedan på några öar på västkusten vid randen av ett ishav och vid några småsjöar - nästan med inlandsisens rand inom synhåll - där nu Skåne ligger.

De sista resterna av isen såg jägare-samlare i Jämtland och Norrbotten smälta bort 7500-7000 f.Kr. På 500-talet e.Kr. satt välbeställda bondesläkter, hövdingar och småkungar på gårdar från Öresund i söder till trakten av Skuleberget i norr. Deras arbetsfolk ärjade kornåkrar, vallade boskap, smälte fram järn och dukade gästabudsbord med bronskittlar och glasbägare från verkstäder på kontinenten och Brittiska öarna. Under de många årtusendena däremellan vimlar *Sveriges historias* första band av högst olikartade människor, som alla levt sina liv inom det område som nu råkar vara kungariket Sverige. Det var långt innan något Sverige fanns. De många och annorlunda människorna är - för oss - föremål och platser; arkeologiska utgrävningar som blivit magasin och arkiv, och de synliga fornlämningarna i landskapet. På bokens sidor har de tysta och stumma föremålen och platserna blivit ord och text. De berättar historia före den skrivna historien om avlägsna och annorlunda människor.

Under våren 2010 inviger Historiska museet en utställning om Sveriges historia som tar sin början i 1000-talet. utställningen beräknas pågå i cirka fem år och är nära knuten till bokverket. Besök museets sida om utställningen. Sveriges Historia – ett samarbete mellan Historiska museet, och Norstedts förlag
Provläs

Sveriges historia: 600-1350

av Dick Harrison. Sveriges historia (del 2)

Det här är historien om hur Sverige grundades under en 750 år lång process som inleddes på 600-talet. Då bestod landet av självstyrande bygder och landskap som på 1100-talet enades under en kung. Riket stärktes sedan under Birger Jarl och hans söner.

Den röda tråden i andra volymen av *Sveriges historia* är det svenska rikets uppkomst. När boken börjar, år 600, finns inte ens en tillstymmelse till riksorganisation. Det område som motsvarar dagens Sverige består av självstyrande bygder med sinsemellan mycket stora ekonomiska och sociala skillnader. När boken slutar, omkring 1350, har allt förändrats; den gamla bygdemakten har fått vika för en expansiv riksmakt med kung, drottning och råd. Under ledning av Birger Jarl och hans familj har det svenska politiska systemet formats till en medeltida monarki med kyrka, frälse, städer, kungamakt och allmoge.

Historien om hur riket skapades är berättelsen om hur ett flertal företeelser från den europeiska kontinenten och Brittiska öarna fördes in i landet och började prägla kulturen, ibland med fredliga medel, ibland med våld. Till det nya hörde så skilda element som kristendomen, skatteväsendet, riddarväsendet, stads- och befästningsbyggandet, myntväsendet och den kontinentala jordbruksteknologin. Mötet mellan allt det nya och allt det gamla var inte sällan dramatisk och blodig, och det är inte märkligt att epoken i efterhand har blivit föremål för omfattande mytbildning. I synnerhet seklerna mellan 800 och 1100 - vikingatiden - har omgetts av ett närmast romantiskt skimmer som har försvårat för oss att inse hur stora och djupgående förändringarna var.

Detta är historien om de bönder, präster, änkor, krigare, handelsmän och invandrare som byggde upp riket, som gav Sverige en riksidentitet som ännu består.
Provläs

Sveriges historia: 1350-1600

av Bo Eriksson Sveriges historia (del 3)

I mitten av 1300-talet drabbades Sverige av den värsta katastrofen i landets historia. Digerdöden, som förhärjade landet år 1350, blev den första av många pestepidemier som drog fram över Europa under senmedeltiden.

Mellan 1350 och 1420 sjönk folkmängden i Sverige med långt mer än hälften. Åkrar lades öde, betesmarker bredde ut sig och kampen om rikets resurser hårdnade. Kungar, drottningar, fogdar, stormän, sjörövare och upproriska bönder kastades in i en spiral av våld som under vissa perioder urartade till ren anarki.

Kort tid efter det att den senmedeltida politiska krisen kulminerade under 1500-talets två första decennier inleddes en remarkabel demografisk och politisk återhämtning som har kommit att förknippas med Gustav Vasa och hans söner. I traditionell svensk historia har detta uppfattats som en vattendelare mellan medeltiden och den nya tiden, men vi intar en annan ståndpunkt. De långa linjerna mellan det sena 1300-talets och det tidiga 1600-talets samhälle betonas, med tonvikt på folkmängd, agrara näringar och politisk kultur. De stora historiska strukturerna speglas i enskilda individer - i vanliga svenskar som rycktes med av pesternas, krigens och det nya maktsamhällets konvulsioner. I tredje volymen av *Sveriges historia* skildras ett litet, fattigt land i Europas utkant som drabbades av en närmast omänsklig hemsökelse men likväl överlevde.
Provläs

Sveriges historia: 1600-1721

av Nils Erik Villstrand. Sveriges historia (del 4)

Drottning Kristina ansåg att hennes Sverige var fyrkantigt och inte avlångt. Sverige växte på 1600-talet ut till ett Östersjövälde och en betydande maktfaktor på den europeiska arenan. Samtidigt fanns det svenska ambitioner att få fotfäste på andra kontinenter.

Hur var det möjligt att en statsbildning i periferin blev en europeisk stormakt och varför fick stormaktstiden ett så abrupt slut? I fjärde volymen av *Sveriges historia* ägnas stor uppmärksamhet åt vardagen hemma i Sverige för vanliga bönder och borgare, män och kvinnor i skuggan av de nära nog ständiga krig som fördes under en tid som i klimathistorien kallas lilla istiden. I ett bistert klimat blev utmarken en viktig resurs i bondens ekonomi, när kronans krav på resurser blev allt svårare att undgå. Staten blev starkare och förvaltningen byggdes ut så att den blev den mest effektiva i hela Europa och intressant för grannstaterna att kopiera.

Ett intressant drag i Sveriges 1600-tal är öppenheten. Personer med kontakter, kunskap och kapital flyttade in och uppkomlingen kunde kröna sin framgång med ett adelskap. Religionen var en ständigt närvarande tolkningsram och kyrkan hade en stark position i ett Sverige där den rena läran stod i centrum. Mot slutet av seklet blev kungen enväldig men i förhållandet mellan styrande och styrda fanns ändå rum för en dialog som fångat forskarnas intresse.

Provläs

Sveriges historia: 1721-1830

av Elisabeth Mansén. Sveriges historia (del 5)

Det femte bandet av Sveriges historia spänner över perioden 1721 till 1830. Om sextonhundratalet är stramt och barocktungt i mångas ögon, så framställs artonhundratalet ofta som dynamiskt och moraliserande. Däremellan ligger sjuttonhundratalet, slitet och solkigt, men omsvärmat av Bellmans visor och omslingrat av rokokons blomstergirlander.

Flera revolutioner sker under sjuttonhundratalet, ett sekel fullt av försök, högtflygande planer, vittfamnande reformförslag, udda idéer och nya visioner. Frihet är seklets ideal och man provar nya vägar, i teorin såväl som i praktiken. Sverige utvecklar tidens mest avancerade folkrepresentation och toleransen för olika uppfattningar i politiska och religiösa frågor ökar. Livet i fredstid medför nya ideal.

Småskalig industri startas runt om i landet. Naturaliekabinett och kuriosasamlingar vittnar om att naturen står i fokus för intresset som både nytta och nöje. Vetenskapen blomstrar med Linné i spetsen. Konst och kultur premieras vid Gustav III:s hov. Cajsa Warg sprider kokkonstens dofter och Bellman skildrar stadslivets larm. Resandet blir på modet som aldrig förr, men Ostindiska kompaniets import av lyxvaror väcker en häftig debatt om moral och livsstil.

Samtalet blir sjuttonhundratalets existensform. Nya röster hörs på kaffehus och krogar, i politiska diskussioner, i pressen och den framväxande offentligheten. Men mycket sker i skymundan, i brev och dagböcker eller i handskrivna pamfletter som undgår censuren. Där skildras vardagen, men också intresset för ockultism, alkemi och ordensväsende. Under seklets gång växer en ny tid fram i människors tankevärld.

Provläs

Sveriges historia: 1830-1920

av Bo Stråth. Sveriges historia (del 6)

Tiden från 1830 till 1920 präglades av tron på att framtiden kunde gestaltas genom skapande politik och ekonomiska framsteg. Men framtidstron innebar inte att perioden var en lång raksträcka till det demokratiska genombrottet 1920.

Motsättningarna var tidvis starka och flera olika framtidsscenarier tävlade med varandra under starka intressekonflikter. Utgången av konflikterna var absolut inte given på förhand. En konfliktlinje gällde kungamakt eller folkmakt. Andra motsättningar gällde hur fattigfrågan skulle lösas, fördelningskampen mellan arbete och kapital i det framväxande industrisamhället, bildningsfrågan och statskyrkans religiösa och politiska auktoritet. Feminismen tog form och vann i styrka under perioden.

Här beskrivs också Sveriges definitiva etablerande som en småstat efter tidigare århundradens stormaktsprägel. Detta sker mot bakgrund av en dynamisk europeisk geopolitik med växande motsättningar mellan Ryssland, Storbritannien och från 1871 Tyskland, där det gällde för Sverige att hitta en position i Östersjöområdet. En viktig del av den geopolitiska orienteringen gällde unionen Sverige-Norge (1814-1905).

Bandet består av tre delar:
1. Det långsamma letandet efter kompromisser på politiska konflikter som på sikt ledde till framväxten av en kompromisskultur för inre konsolidering.
2. De ekonomiska framstegen och fördelningskonflikterna, härunder också befolkningens förändringar vad gäller storlek, tillväxt och förvärvsarbete i spåren av industrialisering och urbanisering.
3. Det kulturella formandet av Sverige med vetenskap och konst.

Provläs

Sveriges historia: 1920-1965

av Yvonne Hirdman, Jenny Björkman, Urban Lundberg. (del 7)

"Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i privilegierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, plundrare och plundrade."

Det är Per Albin Hansson som talar. Han leder det socialdemokratiska partiet i opposition 1928 och utnyttjar det borgerliga ordet "folkhem" för att fylla det med ett socialdemokratiskt innehåll. Och tittar vi på den svenska historien mellan 1920 och 1965 ser vi en utveckling som Per Albin nog skulle ha gillat: siffrorna för livslängd, reallöneökning, semesterveckor, utbildningsgrad, bostadsstorlek, pensioner och valdeltagande har ökat markant, medan de för arbetslöshet, fattigdom och tbc har sjunkit rejält.

Detta land uppe i norr som dessutom - av klokhet eller feghet - klarade sig undan andra världskriget, och som redan av sin samtid betraktades med såväl avund som djup misstro. Sverige tog den förnuftiga medelvägen mellan kapitalism och kommunism, skrev amerikanen Marquis Childs beundrande, medan den österrikiske ekonomen Friedrich von Hayeck varnade för att samma väg kunde leda till träldom.

Gårdagen tolkas ju alltid i ljuset av nutiden, vilket innebär att historikernas frågor och forskningsområden varierat från tid till annan. Likt årsringar på ett träd avlöser de olika inriktningarna varandra: intresset har i takt med tiden fokuserat på politisk historia, facklig historia, social historia, kvinnohistoria, genushistoria. Att fånga in alla dessa berättelser och perspektiv, att söka skriva en översiktlig men ändå vetenskapligt tillförlitlig historia har varit författarnas strävan eftersom det är en historia värd lära känna.

Provläs

Sveriges historia: 1965-2012

av Kjell Östberg, Jenny Andersson. Sveriges historia (del 8)

Den sista delen av serien *Sveriges historia* börjar under 1960-talets gyllene rekordår när den svenska modellen väckte internationell uppmärksamhet. "Paradiset, det måste väl vara som Sverige, fast med mera sol", utbrast den franske presidenten George Pompidou vid denna tid.

Men tiderna förändras. Vi lever i en nutid där världen och Sverige drabbats av en djup ekonomisk kris vars konsekvenser ingen kan överblicka. Under tiden har Sveriges roll i världen förändrats genom murens fall, 11 september, invandring och internet, globalisering och EU-anslutning.

Utvecklingen spänner från en statlig TV-kanal till hundratals i parabolen, från 44-årigt socialdemokratiskt regeringsinnehav till borgerliga alliansregeringar, från du-reformer till ny-niande, från vänstertrafik till högertrafik. Däremellan ryms finansboomar och IT-bubblor, Ingemar Stenmark och Zlatan, vänstervindar och högervågor, u-båtar, 4 oktoberkampanjer, stödstrumpor, ABBA, Olof Palme och Lisbeth Salander, kärnkraftsomröstning, FRA-lagen, proggen och partnerskapslagar.

Finns det en kontinuitet i denna utveckling eller har Sverige förändrats i grunden under ett turbulent halvsekel? Tillhör folkhemmet historien? Det är den grundläggande fråga som styr framställningen i det avslutande bandet av Sveriges historia.

Provläs:

Innehåller 40 sidor, bl a innehållsförteckning på 8 sidor:

Sid 12	Förord	
23	Del I	Ett land som alla andra?
115	Del II	Välfärdslandet
212	Del III	Sjuttiotalets strömkantring
295	Del IV	Brytningstid
351	Del V	I marknadens skugga
423	Del VI	Ett nytt millennium
490	Bilagor	

Från Sidas hemsida:
“ **INTERNATIONELLT SAMARBETE**

Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Publicerad: den 9 juni 2009 Uppdaterad: den 20 november 2012

Millenniemålen är åtta mätbara mål för minskad fattigdom, som ska vara uppnådda senast år 2015. Till exempel ska fattigdom och hunger halveras och alla barn ska få gå i grundskola.

Sverige och ytterligare 190 länder undertecknade, i september år 2000, avtalet Millenniemålen. Detta avtal innebär att varje land tar ansvar för att förverkliga dessa mål. Däremot måste det internationella samfundet göra särskilda insatser för att Afrika och Sydasien ska lyckas nå målen.

Åtta mål som ska vara uppnådda år 2015

1. **Utplåna extrem fattigdom och hunger**
Mellan åren 1990 och 2015 ska andelen människor, som lever på mindre än en dollar per dag, halveras. Samtidigt ska andelen som lider av hunger halveras.

2. **Uppnå allmän grundskoleutbildning**
Alla flickor och pojkar ska få grundskoleutbildning senast år 2015.

3. **Främja jämställdhet och ökade möjligheter för kvinnor**
Utbildningsskillnader beroende på kön ska elimineras, helst före år 2005, men inte senare än år 2015.

4. **Minska barnadödligheten**
Dödligheten bland barn under fem års ålder ska minska med två tredjedelar fram till år 2015.

5. **Förbättra mödrars hälsa**
Mödradödligheten ska minskas med tre fjärdedelar fram till år 2015.

6. **Bekämpa hiv/aids, malaria och andra sjukdomar**
Spridningen av hiv/aids, malaria och andra sjukdomar ska stoppas före år 2015.

7. **Försäkra en miljömässigt hållbar utveckling**
Alla länder ska arbeta efter principerna om hållbar utveckling. Och slöseriet med naturresurser ska minskas. Målet är att halvera andelen människor utan tillgång till rent vatten före år 2015. Ett annat mål är att livsvillkoren för minst 100 miljoner människor som lever i slumområden signifikant ska ha förbättrat före år 2015.

8. **Utveckla ett globalt partnerskap för utvecklingssamarbete**
Det är ett mål att utveckla ett öppet, rättvist och ickediskriminerande handels- och finanssystem och att i detta beakta behoven hos de minst utvecklade länderna.

Målen hänger ihop
De olika millenniemålen är ömsesidigt beroende av varandra. Spädbarns- och mödradödlighet till exempel, påverkas av hushållens och lokalsamhällenas inkomster, sysselsättning, jämställdhet, tillgång till mat, vattenförsörjning, sanitära förhållanden och utbildningsnivå.

Viktig utgångspunkt
Millenniemålen är en central utgångspunkt i Sveriges arbete för att minska fattigdomen. UNDP driver arbetet globalt, och har identifierat följande åtta punkter som avgörande för att målen ska komma att uppnås till 2015:

- Stöd till nationellt driven utveckling och effektivare samhällsstyrning
- Jobbskapande tillväxt som kommer de fattigaste till del (speciellt viktigt inom jordbrukssektorn som idag föder runt 2,5 miljarder fattiga människor)
- Ökade offentliga investeringar inom utbildning, hälsa, vatten och sanitet samt infrastruktur,
- Riktade insatser som skapar arbetstillfällen och stärker det sociala skyddsnätet,
- Förbättrade möjligheter för världens flickor och kvinnor (bland annat genom att stärka deras politiska, ekonomiska och legala ställning)
- Ökad tillgång till grön energi
- Ökade möjligheter till fattiga länders egenfinansiering (exempelvis resursmobilisering genom förbättrad skatteupptagning)
- Infriade löften om mer och bättre bistånd, rättvisare handelsregler och skuldavskrivningar

Punkterna beskrivs mer ingående i en handlingsplan och utvärdering från UNDP, *What Will It Take To Achieve The Millennium Development Goals? An International Assessment*. Se länk till höger.

Så går det
Med drygt två år kvar visar siffror från Världsbanken att fattigdomsmålet, att halvera andelen människor som lever på mindre än en dollar om dagen, har uppnåtts globalt sett. Även om några länder så som Kina står för en mycket stor andel av minskningen så har den kommit alla regioner till del. Mål två, om utbildning, visar också att det är ungefär lika många flickor som pojkar som får tillgång till utbildning. Ändå återstår mycket att göra för att nå samtliga mål - för alla.

Läs mer på den svenska sidan om millenniemålen.

Sidansvarig:
Sidas kommunikationsavdelning “

“Läs mer om FN:s globala utvecklingsprogram, och ladda ned UNDPs rapport som bygger på nationella MDG-rapporter från 50 länder.
UNDP
Öppna data om UNDPs insatser
The Millennium Development Goals Reports
What will it take to achieve the Millennium Development Goals?
UNDP, 2010 “

“Millenniemålen
HUR GÅR DET MED MÅLEN? Ladda ned den senaste rapporten, The Millennium Development Goals Report 2013, och läs hur långt vi har kommit.
Millenniemålsrapporten 2013 och tidigare rapporter finns tillgängliga på undp.org.”

Kapitel 12. Samhällsplaneringen behöver en förteckning över Sveriges professu-rer och professorer

Kapitel 12.
För samhällsplaneringen behövs en förteckning över Sveriges professurer och professorer.

Innehåll:

Forskningen om samhällsplaneringens problem
Klassifikationssystem för verksamheter
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
Kunskaperna
Universitetskanslerämbetet UKÄ Webbkarta
En undersökning om professorer
UKÄ. Ämneslistor
Några kommentarer till forskningsämnena på sidan 12 och följande sidor i. Ny Standard forskningsämnen 2011 »

Forskningen om samhällsplaneringens problem.

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, “Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel.” Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns där och 1998 lades på Internet in Sven Wimnells hemsida: http://wimnell.com “Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. “

Klassifikationssystem för verksamheter.

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
O....105 Övergripande om forskning
O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
O....108 Samhällskunskap.
O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

O....11/19 Individernas inre verkligheter.
O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
O....16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d
O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
O....21 Allmän religionsvetenskap
O....22/28 Kristna religioner
O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
O....31 Statistik och demografi
O....32 Statsvetenskap
O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
O....37...om utbildning o d.
O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.
O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
O....51 Matematik
O....52 Astronomi, rymdforskning
O....53 Fysik o d
O....54 Kemi o d
O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
O....56 Paleontologi, arkeologi o d
O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
O....58 Botanik.
O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

FN har cirka 185 medlemsländer i följande världsdelar.
Vad som händer där kan historieskrivarna redovisa.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Lokalhistoria skilras i
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.

Länderna i de olika världdelarna har organisationer för världsdelarnas problem. Exempel Europeiska unionen.

Länderna har vanligen regeringar och parlament e d och kommuner e d. Sverige har 290 kommuner, som har en gemensam organisation : "Sveriges kommuner och landsting" , SKL. Parlamenten har underorgan, i Sverige "utskott". Regeringarna har underorgan, i Sverige "departement ", kommunerna har underorgan, i Sverige vanligen "nämnder". Regeringarna har också på olika sätt andra underorgan, i Sverige "myndigheter" och bolag, "utredningar".

Det privata näringslivet och ideella organisationer har företag och branschorganisationer t ex fackföreningar och arbetsgivarorganisationer, "Röda korset" o d, tankesmedjor m m, politiska partier, politiker, vetenskapliga organisationer och enskilda forskare.

Kunskaperna.

Varifrån alla aktörerna får sina kunskaper ifrån är oklart, men de torde åtminstone till en del komma från professorerna och från personer som direkt eller idirekt fått utbildning av professorerna.

Om man ser på debattartiklar i DN finner man att det ofta är professorer som skrivit dem och att man därför kan tro på innehållen. Man kan inbilla sig att det för alla problem alltid finns en professor någonstans som kan ge besked. Man litar på att de har arbetat "vetenskapligt".

Samhällsplaneringen sköts huvudsakligen av politiker och man vet att de ofta inte är vetenskapliga av sig. Samhällsplaneringens problem är i världen mycket komplicerade och för att klara framtiden måste politikerna arbeta mer vetenskapligt. Politiken i Sverige är för mycket byggt på "tyckande" som har dunkla ursprung. Förhållandet mellan vetenskap och politik är inte enkelt, den politiska intuitionen kan vara bättre än en vetenskaplig slutsats. Det finns i historien många exempel på hur professorer bitit sig fast i gamla tänkesätt och hindrat en god utveckling. Vare nog sagt om detta. I bästa fall kan vetenskapliga professorer vara värdefulla för samhällsplaneringens problem.

Som det är nu är det svårt för en samhällsplanerare att få ut något bra och nyttigt av professorerna, de är för svårtillgängliga.

Utbildningsdepartementet har ingen förteckning över Sveriges professurer/professorer och Högskoleverket hade heller ingen. Det är en gåta hur regeringen kunnat driva en utbildingspolitik utan att ha en

förteckning över professorerna och vad de sysslar med. Svaret är att de inte kunnat bedriva en bra politik.

För samhällsplaneringen behövs en förteckning över professurer/professorer och universitetskanslerämbetet bör göra en sådan och ha den på sin hemsida på internet.

Den bör ordnas enligt klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter, innehålla namnen på professurerna och professorerna med epostadresser och adresser till hemsidor på internet som varje bör ha. Förteckningen bör för varje innehålla en kort beskrivning av vad de sysslar med, beskrivet på ett enkelt sätt som kan förstås av vanliga normalbegåvade personer. På hemsidorna bör de korta beskrivningarna kompletteras med utförligare, men fortfarande enkelt. Det bör finnas uppgifter om forskningar och utbildningar och annat som professorerna kan finna lämpligt.

Enligt universitetskanslerämbetets hemsida på Internet, under rubriken "personal" fanns 2011 följande antal professorer:

	Kvinnor	Män	Total
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	451,0	1 081,2	1 532,2
Medicinsk	330,5	877,9	1 208,4
Naturvetenskapligt	127,3	610,0	737,3
SLU	56,4	175,7	232,1
Tekniskt	119,1	943,4	1 062,5
Övrigt/Gemensamt	2,0	5,4	7,4
Summorna blir:	1086,3	3693,6	4779.9

I systemet för mänskliga verksamheter kan professorerna placeras in:

Naturvetenskapligt på område 5	737,3 st
Medicinskt på område 61	1208,4
Tekniskt på område 62	1062,5
SLU på område 63	232,1
	3240,3

Humanistiskt -samhällsvetenskapligt och	1532,2
Övrigt/gemensamt	7,4
på övriga områden.	1539,6

Dessa professorer finns bl a i högskolor som innehåller bara en verksamgetskategori, t ex

Dans- och cirkushögskolan, område 792 mm	2,4
Försvarshögskolan, 6525-6529	12,8
Gymnastik- och idrottshögskolan, 796/799	5,7
Johannelunds teologiska högskola, 2	0,3
Konstfack, 74	12,0
Kungl. Konsthögskolan, 75/77	10,0
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, 78	23,4
Operahögskolan i Stockholm, 792	3,0
Stockholms dramatiska högskola, 792	8,1
Teologiska Högskolan Stockholm, 2	0,7

Övriga professsorer kan finnas i verksamhetsområden som bör vara lätta att urskilja, t ex
Filosofi och psykologi, område 1 utom delar av 10
Religion, 2
Juridik, 34

Undervisning, 7957
Språk, 80
Litteraturvetenskap, 81
Geografi 91
Biografi, 92
Historia, 93- 99

Övriga delar av Humanistiskt-samhällsvetenskapligt kan kräva mer sorteringsarbete, som dock är av stor betydelse, dessa ämnen/verksamheter har mycket stor betydelse för samhällsplaneringen men är i de vanliga systemen svåröverskådliga. Arbetsförmedlingen har ingen god ordning på dessa verksamheter och tycks sakna kompetens för att förmedla arbeten i verksamheterna, till skada för hela det svenska samhället.

Att få ordning på de här verksamheterna är nödvändigt för att kunna utbilda svenska folket i samhällskunskap så att de kan påverka politiken på lämpligt sätt. Den pågående valrörelsen visar att det saknas mycket kunskaper hos dem som nu röstar fram de demokraratiska församlingarna som ska styra Sverige.

Universitetskanslerämbetet UKÄ

Webbkarta

UKA

Utbildningskvalitet

Ansökan om examenstillstånd

Bakgrund om kvalitetssäkring

Frågor och svar om utbildningskvalitet

Internationellt samarbete

Konferenser för utveckling av utvärderingssystemet

Kvaliteten på högskoleutbildningar

Nytt utvärderingssystem

Referensgrupp och vetenskapligt råd

Resultatsök

Sammanställning uppföljda utvärderingar

Så går utvärderingarna till

Sök bland examenstillstånd

Tidplan för utvärderingarna

Tillstånd för lärarexamen

Uppföljning

Verktyg för lärosäten och bedömare

Analyser av resultaten från kvalitetsutvärderingarna

Studenträtt & tillsyn

Anmälan mot en högskola

Fråga juristerna

Frågor och svar om studenträtt

Lagar och regler som styr högskolan

Publikationer och tillsynsbeslut

Tillsynsrapporter 1995-2012

Utvalda tillsynsbeslut 2000-2012

Uppföljda tillsynsbesök

Studenträtt och tillsyn

Tillsynsbesök

Handläggningstider för examensbevis

Hantering av ärenden om tillgodoräknande av utbildning och yrkesverksamhet

Begränsning av antalet prov- och praktiktillfällen

Möjligheter till omtentamen

Uppföljning av individuella studieplaner

Särskilda frågor till lärosätena

Statistik & uppföljning

Begrepp och definitioner

Granskning av effektivitet

Rapportering av data

Statistik, analys och uppföljning

Statistikdatabas om högskolan

Riksuppgifter

Högskoleöversikt

Nyckeltal

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på forskarnivå

Personal

Ekonomi

Regional rekrytering

Jämställdhet

Sökandetryck

Internationell mobilitet

Frågor om statistiken
Statistiska analyser och rapporter
Statistiska analyser och rapporter1995-2012
Statistiska meddelanden
Grundnivå och avancerad nivå
Högskolestuderande med utländsk bakgrund
Sökande och antagna till universitet och högskolor
Universitet och högskolor: personal
Universitet och högskolor - forskarutbildning
Årsrapport 2014 för universitet och högskolor
Fakta om högskolan
Antagning till högskolan
Bolognaprocessen
Den svenska högskolans historia
Forskning vid universitet och högskolor
Så styrs högskolesektorn
Universiteten och högskolorna
Karta med nyckeltal
Utbildning och examina
Om oss
Högskoleverket upphör
Insynsråd och referensgrupper
Kontakta oss
Analysavdelningen
Avdelningen för administration och IT
Juridiska avdelningen
Karta Löjtnantsgatan
Kommunikationssekretariatet
Medarbetare i bokstavsordning
Utvärderingsavdelningen
Verksledning
Lediga tjänster
Nyhetsarkiv
Organisation
Prenumerera
Pressbilder
Pressrum

Universitetskanslersämbetet
Adress: Box 7703, 103 95 STOCKHOLM
Tfn: 08-563 085 00
Orgnr: 202100-6495
E-post: registrator(at)uka.se
Följ oss på Twitter »

En undersökning om professorer.

Från “ Personal “ på webbkartan

Här kan du ta del av statistik över anställd personal vid universitet och högskolor. Statistiken baseras på personaluppgifter från lärosätenas löneredovisningssystem för oktober månad.
Personalstatistiken redovisas dels som antal anställda (individer) och dels omräknat som helårspersoner. Uppgifterna kan fördelas per tjänstekategori, lärosäte, kön och ålder.

1. Under varje område nedan finns många uppgifter och du kan precisera urvalet för den statistik du vill se. Välj en uppgift och klicka sen på "Till urval".
2. Välj de variabler du vill ha uppgift om och hur det ska visas.
3. Klicka på "Visa resultat" så visas statistiken.

Du kan också välja att visa resultatet i ett excelark som du kan spara/ bearbeta. Klicka då på "Resultat i Excel".

Om du vill ha mer information om de begrepp som statistiken bygger på klickar du på "Visa information om uppgiften".

Valt vetenskapsområde 2011
Alla anställda – helårspersoner
Samtliga anställda vid svenska lärosäten, omräknat till helårspersoner.
(Personal (helårspersoner) Fr.o.m. 2012)
Personal (helår) / vetenskapsområde 2001 - 2011

Alla anställda - helårspersoner
Personal (helår) / vetenskapsområde 2001 - 2011
Budgetår:
Alla Budgetår **2011** 2010 2009 2008 2007 2006 2005 2004 2003 2002 2001

Högskola:

Alla högskolor Beckmans designhögskola Blekinge internationella hälsohögskola Blekinge tekniska högskola Bohusläns vårdhögskola Chalmers tekniska högskola Dans- och cirkushögskolan Dramatiska institutet Ericastiftelsen Ersta högskola Ersta Sköndal högskola Försvarshögskolan Gammelkroppa skogsskola Grafiska institutet/IHR Gymnastik- och idrottshögskolan Göteborgs universitet Handelshögskolan i Stockholm Hälsohögskolan i Jönköping Hälsohögskolan i Stockholm Hälsohögskolan i Umeå Hälsohögskolan i Värmland Hälsohögskolan Väst i Vänersborg Hälsohögskolan Väst, Skövde Hälsouniversitetet i Linköping Högskolan Dalarna Högskolan i Borås Högskolan i Gävle Högskolan i Halmstad Högskolan i Jönköping Högskolan i Kalmar Högskolan i Skövde Högskolan Kristianstad Högskolan på Gotland Högskolan Väst Ingesunds Musikhögskola Johannelunds teologiska högskola Kalmar läns vårdhögskola Karlstads universitet Karolinska institutet Konstfack Kungl. Konsthögskolan Kungl. Musikhögskolan i Stockholm Kungl. Tekniska högskolan Linköpings universitet Linnéuniversitetet Luleå tekniska universitet Lunds universitet Lärarhögskolan i Stockholm Malmö högskola Mittuniversitetet Mälardalens högskola Newmaninstitutet Operahögskolan i Stockholm Röda Korsets högskola Sophiahemmet högskola Stiftelsen Stora Sköndal Stockholms dramatiska högskola Stockholms Musikpedagogiska Institut Stockholms universitet Sveriges lantbruksuniversitet Södertörns högskola Teaterhögskolan i Stockholm Teologiska Högskolan Stockholm Umeå universitet Uppsala universitet Vårdhögskolan Boden Vårdhögskolan Falun Vårdhögskolan Gävle Vårdhögskolan i Borås Vårdhögskolan i Eskilstuna Vårdhögskolan i Göteborg Vårdhögskolan i Halland Vårdhögskolan i Malmö Vårdhögskolan i Sundsvall/Ö-vik Vårdhögskolan i Uppsala Vårdhögskolan i Vänersborg Vårdhögskolan i Västerås Vårdhögskolan i Växjö Vårdhögskolan i Örebro Vårdhögskolan i Östersund Vårdhögskolan Kristianstad Vårdhögskolan Lund/ Helsingborg Växjö universitet Örebro teologiska högskola Örebro universitet Övr. enskilda anordn. psykoterapeututb.

Vetenskapsområde:

Alla Vetenskapsområden Humanistisk-samhällsvetenskapligt Medicinskt Naturvetenskapligt SLU Tekniskt Övrigt/Gemensamt
Personaltyp:
Alla Personaltyper Adjunkt, helårs Administrativ personal, helårs Annan forsk./underv. personal, helårs Arvodister, helårs Bibliotekspersonal, helårs Forskarassistent, helårs Forskarstuderande, helårs Gäst-/Timlärare, helårs Lektor, helårs Lokalvårdare, helårs **Professor, helårs** Teknisk personal, helårs

Sortera per:
Högskola
Högskola,Vetenskapsområde
Vetenskapsområde
Högskola,Personaltyp
Personaltyp
Högskola,Vetenskapsområde, Personaltyp
Kön/Åldersfördelning:
Kön
Ålder

Personal (heltidsekv.) / vetenskapsområde 2001-2011
(fr.o.m. 2001 används ny statistikkälla för att beskriva lärosätenas personal. Observera att personalgruppernas definitioner till viss del inte överensstämmer med föregående års och att en del personal kan ha fått ändrad grupptillhörighet).

Begrepp

- Helårspersoner (helår): Omfattningen av olika personers anställning med hänsyn tagen till omfattningen av deras eventuella tjänstledighet. T.ex. om en person med en anställning på 50% har tjänstledigt 50%, blir antalet helårspersoner 0,25.
- Personalgrupper: Samtlig personal: professorer, forskarassistenter, lektorer, adjunkter, gäst- och timlärare, annan forskande och undervisande personal (amanuens, forskare, forskningsassistent m.fl.), forskarstuderande (anställda som doktorand eller assistenttjänst med utbildningsbidrag), administrativ personal, biblioteksspersonal, teknisk personal, lokalvårdare samt arvodister. Lokalvårdare ingår fr. o. m. 2008 i kategorin teknisk personal. I statistiken ingick biträdande lektorer i gruppen lektorer t.o.m. 2007 men från 2008 ingår biträdande lektorer i gruppen forskarassistenter.
- Vetenskapsområde: I vanliga fall en indelning för statsmakternas fördelning av resurser (t.o.m. 2008), och med vetenskapsområde följer rätt att anordna forskarutbildning och utfärda forskarexamina (t.o.m. 2010). Men när det gäller personalstatistiken har lärosätena inte styrts av, inom vilket/ vilka vetenskapområde/n de har rätt att utfärda doktorsexamen. Lärosätena har själva bestämt till vilket vetenskapsområde som varje anställd hör. I den mån en klar anknytning till ett vetenskapsområde saknas har gemensamt/övrigt angivits som vetenskapsområde. SLU räknas som eget vetenskapsområde, dit all personal vid SLU hör. De sex vetenskapsområdena för personal är: humanistiskt-samhällsvetenskapligt, medicinskt, naturvetenskapligt, tekniskt, SLU samt övrigt/gemensamt.

Uppgiftsinsamling

- Tidsperiod: Uppgifterna avser oktober kalenderåret/budgetåret.
- Uppgifter finns fr.o.m. 2001.
- Insamling och källa: Uppgifterna levereras till Universitetskanslersämbetet av SCB som samlat in och sammanställt uppgifter från respektive högskola till den kortperiodiska lönestatistiken över statsanställda. Uppgifter om personalen vid enskilda utbildningsanordnare insamlas via en särskild rapporteringsrutin.

Övrigt

Ålder beräknas per den 31/12.

Alla anställda - helårspersoner
Personal (helår) / vetenskapsområde 2001 - 2011
Resultat i Excel

	Kvinnor	Män	Total
Beckmans designhögskola			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		0,5	0,5
Blekinge tekniska högskola			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		3,0	3,0
Medicinskt			
2011		1,0	1,0
Naturvetenskapligt			
2011		1,2	1,2
Tekniskt			
2011		2,2	2,2
Chalmers tekniska högskola			
Tekniskt			
2011		1,0	1,0
Dans- och cirkushögskolan			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		2,4	2,4
Ersta Sköndal högskola			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		22,8	22,8
Medicinskt			
2011		25,2	25,2
Försvarshögskolan			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		14,9	14,9
Tekniskt			
2011		170,8	170,8
Gymnastik- och idrottshögskolan			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		185,7	185,7
Medicinskt			
2011		2,5	2,5
Göteborgs universitet			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		0,5	0,5
Medicinskt			
2011		3,0	3,0
Naturvetenskapligt			
2011		2,2	2,2
Handelshögskolan i Stockholm			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		8,3	8,3
Tekniskt			
2011		0,6	0,6
Högskolan Dalarna			
Humanistisk-samhällsvetenskapligt			
2011		1,0	1,0
Medicinskt			
2011		1,0	1,0
Naturvetenskapligt			
2011		2,0	2,0
Tekniskt			
2011		3,0	3,0
Medicinskt			
2011		50,9	50,9
Naturvetenskapligt			
2011		139,9	139,9
Tekniskt			
2011		190,8	190,8
Medicinskt			
2011		52,0	52,0
Naturvetenskapligt			
2011		135,0	135,0
Tekniskt			
2011		187,0	187,0
Medicinskt			
2011		17,2	17,2
Naturvetenskapligt			
2011		79,4	79,4
Tekniskt			
2011		96,6	96,6
Medicinskt			
2011		2,0	2,0
Naturvetenskapligt			
2011		29,3	29,3
Tekniskt			
2011		31,3	31,3
Medicinskt			
2011		5,2	5,2
Naturvetenskapligt			
2011		12,2	12,2
Tekniskt			
2011		17,4	17,4

Medicinskt
2011

2,2
1,0
3,2

Tekniskt
2011

1,0
6,7
7,7

Högskolan i Borås
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

5,2
8,8
14,0

Medicinskt
2011

2,8
3,0
5,8

Naturvetenskapligt
2011

1,0
1,0

Tekniskt
2011

0,8
6,8
7,6

Högskolan i Gävle
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

1,7
9,0
10,7

Medicinskt
2011

0,5
1,0
1,5

Naturvetenskapligt
2011

3,1
3,1

Tekniskt
2011

6,6
6,6

Högskolan i Halmstad
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

2,6
8,2
10,8

Medicinskt
2011

1,2
1,0
2,2

Naturvetenskapligt
2011

4,1
4,1

Tekniskt
2011

11,4
11,4

Högskolan i Jönköping
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

11,7
24,7
36,4

Medicinskt
2011

1,7
2,2
3,9

Tekniskt
2011

5,8
5,8

Högskolan i Skövde
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

1,0
4,6
5,6

Medicinskt
2011

0,6
0,4
1,0

Naturvetenskapligt
2011

1,0
1,0

Tekniskt
2011

3,1
8,7
11,8

Högskolan Kristianstad
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
1,0
2,9
3,9

Medicinskt
2011
1,0
4,2
5,2

Naturvetenskapligt
2011
2,2
2,2

Övrigt/Gemensamt
2011
0,5
0,5

Högskolan på Gotland
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
5,0
5,0

Naturvetenskapligt
2011
0,2
3,0
3,2

Tekniskt
2011
3,4
3,4

Högskolan Väst
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
2,2
4,9
7,1

Medicinskt
2011
1,0
0,6
1,6

Naturvetenskapligt
2011
0,1
1,0
1,1

Tekniskt
2011
6,7
6,7

Karlstads universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
10,0
33,8
43,8

Medicinskt
2011
4,3
1,0
5,3

Naturvetenskapligt
2011
2,0
8,5
10,5

Tekniskt
2011
2,0
11,5
13,5

Karolinska institutet
Medicinskt
2011
93,4
269,0
362,4

Konstfack
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
6,1
6,1
12,2

Kungl. Konsthögskolan
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
5,8
6,5
12,3

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
4,4
23,2
27,6

Kungl. Tekniska högskolan
Tekniskt
2011
35,0
264,5
299,5

Linköpings universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
21,6
52,8
74,4

Medicinskt
2011
22,8
65,6
88,4

Naturvetenskapligt
2011
0,4
14,1
14,5

Tekniskt
2011
15,6
107,0
122,6

Linnéuniversitetet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
10,2
32,4
42,6

Medicinskt
2011
3,5
5,5
9,0

Naturvetenskapligt
2011
4,0
17,7
21,7

Tekniskt
2011
1,2
16,7
17,9

Övrigt/Gemensamt
2011
0,2
0,2

Luleå tekniska universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
5,4
16,2
21,6

Medicinskt
2011
0,5
1,0
1,5

Tekniskt
2011
9,0
70,8
79,8

Övrigt/Gemensamt
2011
1,0
1,0

Lunds universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
63,4
131,3
194,7

Medicinskt
2011
38,6
129,8
168,4

Naturvetenskapligt
2011
21,0
113,2
134,2

Tekniskt
2011
27,0
136,3
163,3

Övrigt/Gemensamt
2011
1,5
1,9
3,4

Malmö högskola
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011
15,6
24,4
40,0

Medicinskt
2011
10,0
13,7
23,7

Naturvetenskapligt
2011
1,0
1,0
2,0

Tekniskt
2011

3,6
3,6

Övrigt/Gemensamt
2011

1,0
1,0

Mittuniversitetet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

8,8
20,1
28,9

Medicinskt
2011

2,5
7,4
9,9

Naturvetenskapligt
2011

3,5
11,8
15,3

Tekniskt
2011

2,0
15,1
17,1

Mälardalens högskola
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

2,2
7,4
9,6

Medicinskt
2011

3,3
1,0
4,3

Naturvetenskapligt
2011

1,6
1,6

Tekniskt
2011

2,2
17,6
19,8

Operahögskolan i Stockholm
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

1,5
1,5

Sophiahemmet högskola
Medicinskt
2011

1,2

1,2

Stockholms dramatiska högskola
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

3,5
4,6
8,1

Stockholms universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

86,6
182,7
269,3

Medicinskt
2011

2,0
2,0

Naturvetenskapligt
2011

39,8
133,3
173,1

Tekniskt
2011

1,9
1,9

Sveriges lantbruksuniversitet
SLU
2011

56,4
175,7
232,1

Södertörns högskola
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

16,8
28,2
45,0

Naturvetenskapligt
2011

1,0
2,2
3,2

Tekniskt
2011

2,2
2,2

Teologiska Högskolan Stockholm
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

0,7
0,7

Umeå universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

28,4
72,2
100,6

Medicinskt
2011

36,6
97,0
133,6

Naturvetenskapligt
2011

15,0
56,2
71,2

Tekniskt
2011

10,5
10,5

Övrigt/Gemensamt
2011

1,0
1,0

Uppsala universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

60,9
140,8
201,7

Medicinskt
2011

41,8
121,2
163,0

Naturvetenskapligt
2011

21,0
147,6
168,6

Tekniskt
2011

2,0
27,9
29,9

Övrigt/Gemensamt
2011

0,3
0,3

Örebro universitet
Humanistisk-samhällsvetenskapligt
2011

14,7
31,8
46,5

Medicinskt
2011

2,7
11,6
14,3

Naturvetenskapligt
2011

0,2
8,0
8,2

Tekniskt
2011

1,0
7,8
8,8

Övr. enskilda anordn. psykoterapeututb.
Medicinskt
2011

0,8

0,8

I högerkolumnen har markerats med rött antal professorer som behöver sorteras, tillsammans cirka1585 professorer= cirka 33% av alla professorer.

UKÄ. Ämneslistor

Ämneslistor för grund- och avancerad nivå samt forskningsämnen.

Grundnivå och avancerad nivå
Reviderad ämnesklassificering 2009. Ämnesgrupper i utbildning på grundnivå och avancerad nivå.
Här kan du se hur många studerande det finns på kurser i olika ämnesgrupper, enligt den reviderade ämnesklassificeringen som gäller fr.o.m. 2009, vid svenska universitet och högskolor. Vi redovisar uppgifter per ämnesgrupp, ämnesdelområde och ämnesområde. Det finns färre ämnesgrupper i statistikdatabasen än det antal ämnen som universitet och högskolor rapporterar in till SCB, eftersom flera ämnen slås ihop om de bedöms ligga tillräckligt nära varandra.

Högskolorna och universiteten har rapporterat in ämnen, som har klassats ihop till cirka 180 ämnesgrupper. Varje ämnesgrupp kan bara ingå i ett ämnedelområde, som i sin tur bara ingår i ett ämnesområde. Totalt redovisas cirka 180 ämnesgrupper, 41 ämnesdelområden och åtta ämnesområden. Utöver dessa finns även en kategori Övrigt. Klicka på länken nedan så visas den reviderade ämneslistan i ett Excelark.

Reviderad ämnesklassificering 2009: Ämnesgrupper i utbildning på grund- och avancerad nivå »

Ämnesklassificering före 2009. Ämnen i utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Här kan du se hur många studerande det finns på kurser i olika ämnen, enligt ämnesklassificeringen före 2009 vid svenska universitet och högskolor. Vi redovisar uppgifter per ämne, ämnesgrupp och ämnesområde. Det finns färre ämnen i statistikdatabasen än det antal ämnen som universitet och högskolor rapporterar in till SCB, eftersom flera ämnen slås ihop om de bedöms ligga tillräckligt nära varandra. Högskolorna och universiteten har rapporterat in cirka 570 ämnen, som har klassats ihop till cirka 250 ämnen. Varje ämne kan bara ingå i en ämnesgrupp, som i sin tur bara ingår i ett ämnesområde. Totalt redovisas cirka 250 ämnen, cirka 50 ämnesgrupper och åtta ämnesområden. Klicka på länken nedan så visas ämneslistan i ett excelark.

Ämnesklassificering före 2009: Ämnen i utbildning på grund- och avancerad nivå »

Forskningsämnen

Här kan du se vilka ämnen som förekommer vid redovisning av forskning och utbildning på forskarnivå. Du kan även se statistik om personal per forskningsämne. Det finns två klassifikationer avseende forskningsämnen. En som gäller vid redovisning av uppgifter före 2011 och en ny klassifikation (standard) som gäller från 2011. Dessutom finns det två översättningsnycklar mellan de två klassifikationerna med forskningsämnen. Det är en generell översättningsnyckel mellan den nationella förteckningen och den nya standarden för indelning av forskningsämnen samt en översättningsnyckel speciellt för statistik över högskolans personal.

Från 2011 - Redovisning av forskningsämnen enligt Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011(uppdaterad 26 januari 2012)
Standarden för svensk indelning av forskningsämnen 2011 kommer att användas för redovisning av forskning och utbildning på forskarnivå

från år 2011. Statistik om personal kommer att redovisas enligt den nya indelningen från år 2012.

Den nya standarden bygger på en internationell förlaga, Field of Science and Technology (FOS). FOS-klassifikationen består av två nivåer, ensiffrig resp. tresiffrig kod. I standarden ingår dessa två nivåer men ytterligare en nivå (femsiffrig kod) har tagits fram för nationell statistikredovisning Den tredje nivån har tagits fram med hjälp av vetenskapliga experter.
Standarden grupperas i tre olika nivåer:

- 6 forskningsämnesområden, ensiffrig kod
- 42 forskningsämnesgrupper, tresiffrig kod
- cirka 250 forskningsämnen, femsiffrig kod

Varje forskningsämne kan bara ingå i en forskningsämnesgrupp som i sin tur bara ingår i ett forskningsämnesområde. Klicka på länken nedan så visas ämneslistan i pdf-format.

Ny Standard forskningsämnen 2011 »
Ny Standard forskningsämnen 2011, excelversion »

Före 2011 - Redovisning av forskningsämnen enligt Nationell förteckning över forskningsämnen
Den Nationella förteckningen över forskningsämnen har använts för redovisning av forskning och utbildning på forskarnivå från vårterminen 1999 till höstterminen 2010. Statistik om personal efter forskningsämne har redovisats från år 2001 och ska även redovisas för år 2011 enligt den nationella förteckningen.
Den nationella förteckningen grupperas i tre olika nivåer:

- 12 nationella forskningsämnesområden, tvåsiffrig kod
- 55 nationella forskningsämnesgrupper, tresiffrig kod
- cirka 245 nationella forskningsämnen, fyrsiffrig kod

Varje forskningsämne kan bara ingå i en forskningsämnesgrupp som i sin tur bara ingår i ett forskningsämnesområde. Klicka på länken nedan så visas ämneslistan i ett excelark.

Forskningsämnen före 2011 »

Generell översättningsnyckel mellan den nationella förteckningen före 2011 och standarden för indelning av forskningsämnen från 2011 (uppdaterad 26 januari 2012)
En generell översättningsnyckel mellan den nationella förteckningen och den nya standarden för indelning av forskningsämnen har utarbetats. Med hjälp av översättningsnyckeln kan lärosätena och anda användare få information om vilken kod och benämning ett forskningsämne enligt den nationella förteckningen får i den nya standarden vilket t.ex. underlättar för lärosätena att rapportera statistikuppgifter fördelade efter forskningsämne.
Översättningsnyckeln gör det även möjligt följa statistik över doktorander, högskolans personal och FoU-intäkter över en längre tid.
Först i översättningsnyckeln anges benämningen och koden på forskningsämnet hämtad från den nationella förteckningen och *sedan* följer koden och benämningen hämtad från den nya standarden för indelning av forskningsämnen, se exemplet.

Arkeologiämnen 1112 60103 Arkeologi

Generell översättningsnyckel »
Generell översättningsnyckel, excelversion

Personal
Personalstatistikens översättningsnyckel (Översättningsnyckel för statistik över högskolans personal) (uppdaterad 26 januari 2012)
För att underlätta för lärosätena att redovisa uppgifter om högskolans personal har en översättningsnyckel utarbetats. I nyckeln finns översättningar *från* den nationella förteckningen över forskningsämnen anpassad till statistik över högskolans personal *till* standard för indelning av forskningsämnen. Lärosätena ska rapportera statistikuppgifter om högskolans personal med forskande och undervisande arbetsuppgifter på den mellersta nivån (forskningsämnesgrupp eller 3-siffernivå).
I översättningsnyckeln anges f*örst* benämningen och koden hämtad från den nationella förteckningen som är anpassad till statistik över högskolans personal och *sedan* följer koden och benämningen hämtad från den nya standarden över forskningsämnen,

Personalstatistikens översättningsnyckel »
Personalstatistikens översättningsnyckel, excelversion

Några kommentarer till forskningsämnena på sidan 12 och följande sidor i.

Ny Standard forskningsämnen 2011 »

Klicka fram sidan 12.

Naturvetenskap
Allmänt om naturvetenskap bör placeras på område 50
Matematik 51
Data- och informationsvetenskap (Datateknik) 651
Astronomi 52
Fysik 53
Kemi 54
Geovetenskap och miljövetenskap 55
Arkeologi och paleontologi 56
Biologi (Medicinska tillämpningar under 61 och lantbruksvetenskapliga under 63)
Bör delas upp på:
Biologi 57
Botanik 58
Zoologi 59

Teknik
Konstruktionsverksamheter bör placeras på 62
Tillverkningsverksamheter på 66-69
En del verksamheter bör placeras på
El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. 644
Telekommunikationsverksamheter 654
Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d 656

Medicin och hälsovetenskap
Bör placeras på 610-618
Veterinärmedicin o d 619

Lantbruksvetenskap
Bör placeras på 630-639
Veterinärmedicin 619

Samhällsvetenskaper
Psykologi 15
Nationalekonomi 33, penningverksamheter dock på 657, handelsverksamheter 653
Företagsekonomi 658
Ekonomisk historia 60
Utbildningsvetenskap 7957
Sociologi 790
Socialt arbete 7951
Socialpsykologi 15
Socialantropologi 7911-7913
Juridik 34, rättsväsende även 7952-7956
Statsvetenskap 32
Social och ekonomisk geografi 91, turism även 643
Medie- och kommunikationsvetenskap:
Tidningar, tidskrifter, journalistik 90, Förlag 655. Marknadsföring 659, Radio, TV, film od 7914-7919. Teater 792, Konst som information 70-78. Språk 80, Litteraturvetenskap och skönlitteratur 81-89.
Biblioteks-och informationsvetenskap101-103
Ide- filosofi- och lärdomshistoria 109
Sambandsforskningsverksamheter, systemvetenskap, infostruktur 4.
Annan samhällsvetenskap:
Freds- och konfliktforskning studier om ett hållbart samhälle 32
Genusstudier Arbetslivsstudier 658
Internationell migration och etniska relationer 7958

Humaniora
Historia 93-99
Teknikhistoria 62
Arkeologi 56
Språk och litteratur 80-89
Filosofi etik och religion:
Filosofi 1: Samhällenas övergripande samhällskunskap och värderingar 10. Individernas inre verkligheter 11-19.
Etik 17
Religionsvetenskap och Religionshistoria 2
Idé-och lärdomshistoria 109
Konst:
Bildkonst 73 och 75-77
Musik 78 och konserter o d 792
Litterär gestaltning 81 och 82-89
Scenkonst 892
Arkitektur 72
Design 74
Konstvetenskap 70-77
Musikvetenskap 78
Teatervetenskap 792
Filmvetenskap 77, 7913-7919
Antikvetenskap 73
Kulturstudier 70 mm
Etnologi 7911-7913

I standarden för forskningsämnen kan man sakna ämnen som rör politiska verksamheter, områdena 35-39, och hushållsverksamheter 641-643 och 645-649,